

Szűcs Enikő

Magyar nyelvkönyv

Második kiadás

Tankönyvkiadó, Budapest, 1981

Энико Сий

Курс венгерского языка

Издание второе

Танкёньвкиадо, Будапешт, 1981

Készült a művelődési miniszter rendeletére

A rajzokat
MARTON MAGDA,
a térképeket
FELCSÜTI JÁNOS
készítette

Bírálok:
ANTONYINA GUSZKOVA
MESKÓ SÁNDOR

© Szij Enikő, 1978

ISBN 963 17 6044 8

Предисловие

Настоящий «Курс венгерского языка» рекомендуется как для студентов вузов, так и для широкого круга лиц, желающих научиться читать, писать и говорить по-венгерски. С помощью книги — под руководством преподавателя или самостоятельно — изучающий венгерский язык приблизительно за полтора года может достигнуть такой степени в изучении этого языка, которая позволила бы ему понимать венгерскую речь, объясняться на этом языке, а также, располагая определённым объёмом грамматических сведений, самостоятельно читать специальную литературу с помощью словаря.

Книга ставит своей задачей ознакомить читателя с состоянием современного венгерского языка. По мнению автора изучающий иностранный язык должен иметь знания о прошлом этого языка. Поэтому во введении даются краткие указания из истории венгерского языка и жизни венгерского народа.

Учебник состоит из введения, лекционного курса, приложения (грамматических таблиц, грамматических указателей и г. д.), словаря. В конце учебника даются также ключи к упражнениям.

Основная часть учебника — лекционный курс, состоящий из 26 лекций (уроков). Они включают в себя грамматические разделы (параграфы), тексты и диалоги, списки новых слов, а также упражнения.

В зависимости от расположения грамматического материала, степени его сложности, тематики текста и т. д. — структура лекций (уроков) неодинакова. Текст, новые слова и диалоги в большинстве случаев располагаются между грамматическими разделами (параграфами). Исходя из того факта, что изучению текста должно предшествовать ознакомление с соответствующим этому тексту грамматическим материалом, грамматические разделы (параграфы), в которых излагается необходимый для понимания текста грамматический материал, ставятся перед текстом. В таких параграфах наиболее важные грамматические явления языка (например, безобъектное и объектное спряжения, прошедшее время, повелительное наклонение и т. д.) рассматриваются обычно полностью, то есть даётся попытка осветить данное явление со всех сторон (перечисляются все типы образования, все группы и подгруппы, исключения, даются сведения по стилистике и г. д.). Таким расположением изучаемых грамматических явлений автор пытается избежать дробления грамматического материала. Читателю достаточно помнить не само правило, а существование этого правила и место его нахождения в учебнике.

В зависимости от конкретного лексического материала данной лекции (урока) читатель усваивает содержащийся в нём и в параграфах грамматический материал *постепенно*. Такое расположение изложения важнейших грамматических явлений даёт возможность для систематического изучения и повторения основ грамматики.

Каждый урок (лекцию), если это необходимо, можно разделить на несколько частей. Упражнения составлены на соответствующем грамматическом материале каждой части. По «Ключам» можно проверить правильность выполнения упражнений.

Основными грамматическими параграфами «Курса венгерского языка» являются параграфы, в которых излагаются сложные для иностранцев морфологические явления венгерского языка. Таким образом, большинство упражнений представляет собой упражнения морфологического характера.

Словарь (венгерско-русский, русско-венгерский) служит как для облегчения повторения и систематизации лексического материала, так и для расширения словарного запаса у изучающих венгерский язык. В словаре можно найти не только лексику «Курса», но и связанную с ней дополнительную лексику: синонимы, антонимы, устойчивые выражения, и главным образом, дополнительные значения многозначных слов (в словниках уроков обычно даётся значение, соответствующее контексту).

В отдельные (русско-венгерские) списки включены названия стран, народов и языков, профессий, а также слова, наиболее употребительные в области растительного и животного мира, сельской жизни. Этими списками автор пытается облегчить выражение мысли говорящего в обычной жизненной обстановке, где слова употребляются говорящим в зависимости от его условий жизни.

Автор считает своим долгом выразить искреннюю признательность доброжелательным и вместе с тем взыскательным рецензентам, кандидатам филологических наук А. П. Гуськовой и Ш. Мешко. Их деловая, конструктивная критика оказала автору большую помощь при работе над книгой.

В подготовке к изданию учебника неизменно помогал редакционный коллектив TANKÖNYVKIADÓ. Особо автор благодарен заведующему Университетской редакцией Л. Йолесу и редактору К. Хернади, которые сделали ряд ценных и существенных замечаний. Им и своим рецензентам автор приносит глубочайшую благодарность.

Издательство просит все замечания и пожелания по учебнику посылать по адресу: Tankönyvkiadó, Egyetemi Szerkesztőség. 1363 Budapest, pf. 20.

Условные знаки и сокращения, использованные в учебнике

~	повторяется заглавное слово (или неизменяемая часть заглавного слова)	об. спр.	объектное спряжение
~	означает «или»	отр.	отрицательная форма
	отделяет неизменяемую часть основы	офиц.	официальный
арх.	архаизм	прибл.	приблизительно
безоб. спр.	безобъектное спряжение	произн.	произносится
воен.	военный	прост.	просторечие
вр.	время	разг.	разговорный
досл.	дословно	рел.	религиозное слово
ед. ч.	единственное число	см.	смотри
ирон.	иронический	сокр.	сокращение
ист.	исторический	спр.	спряжение
книжн.	книжный стиль	ср.	сравни
кто	кто-либо	стр.	страница
л.	лицо	уст.	устаревшее слово
лит.	литературный	утв.	утвердительная форма
мл. ч.	множественное число	физ.	в физике
накл.	наклонение	фил.	в философии
напр.	например	фольк.	фольклорный
		ч.	число
		что	что-либо
		школь.	школьное слово
	pl. (például)	например	
	stb. (s a többi)	и т. д.	
	vki (valaki)	кто-либо	
	vmi (valami)	что-либо	

vkit, vkitől, vmiben и т. д. — местоимения *valami*, *valaki* с падежными окончаниями см. стр. 418, 420

vhol (valahol), vhova (valahova), vmeddig (valameddig) и т. д. см. стр. 420

Введение

Венгерский язык является государственным языком Венгерской Народной Республики, страны, находящейся в центре Европы на площади в 93 030 квадратных километров. Численность населения к январю 1975 года составила 10 510 000 человек. Жители страны с иным родным языком — немцы, словаки, южные славяне и румыны — составляют два процента всего населения. Следует заметить, что за пределами Венгрии, в первую очередь, в соседних странах, а также в Западной Европе (ФРГ, Франции), США, Канаде, Австралии и Южной Америке живёт около 5,6 миллионов венгров. Плотность населения Венгрии 109 человек на 1 квадратный километр. Одна пятая часть населения живёт в столице.

Венгры называют себя — *magyar* 'мадьярами', свою страну, Венгрию — *Magyarország*, дословно 'венгерской страной', а свой родной язык — *magyar nyelv* 'венгерским языком'.

Венгерский язык относится к финно-угорским языкам, которые вместе с самодийскими языками образуют уральскую языковую семью. Только венгры и финны имеют своё национальное государство, все же остальные финно-угорские народы живут в пределах СССР. Численность венгерского населения, живущего в Советском Союзе, в первую очередь, в Закарпатской области УССР, составляет приблизительно 200 000 человек.

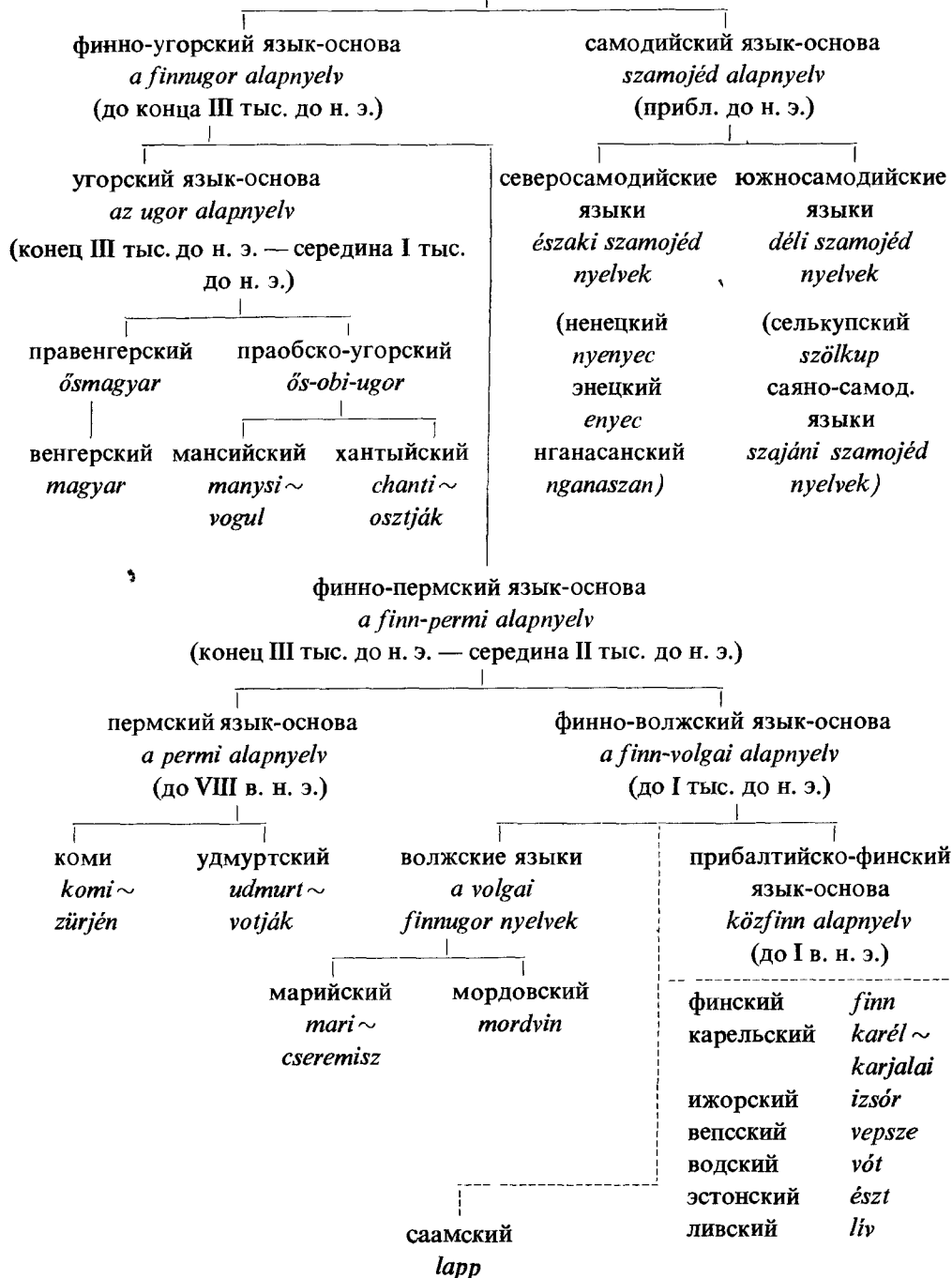
Предки венгров выделились из угорской общности в первой половине I тыс. до н. э. Подавляющее их большинство в V веке н. э. оставило свою прародину (Magna Hungaria 'Большая Венгрия', как её называли позднее летописцы), находящуюся на территории нынешней Башкирии, и двинулось на юго-запад (на территорию между нижним течением Дона и реки Кубани), затем оттуда — на территорию, находящуюся западнее Дона (IX в.), которая называлась венграми Лебедией или Леведией (*Lebédia* или *Levédia*). Оттуда они «переселились» в Этелкёз (*Etelköz*), то есть на территорию между Днестром и нижним Дунаем. В течение долгих столетий, полных странствований, венгерский язык претерпел очень сильное влияние иноязычных (в первую очередь тюркско-язычных) народов. Этот период венгерского языка называется правенгерским периодом. О нём известны сведения из арабских (X в.), византийских (X в.) и персидских (XI в.) источников, о нём повествуют венгерские предания (*mondák*) — своеобразные и достоверные

* По книгам «Основы финно-угорского языкознания», т. I. Москва, Наука. 1974. стр. 39.; Hajdú Péter: Bevezetés az uráli nyelvtudományba. Budapest, Tankönyvkiadó. 1966. 14. old.

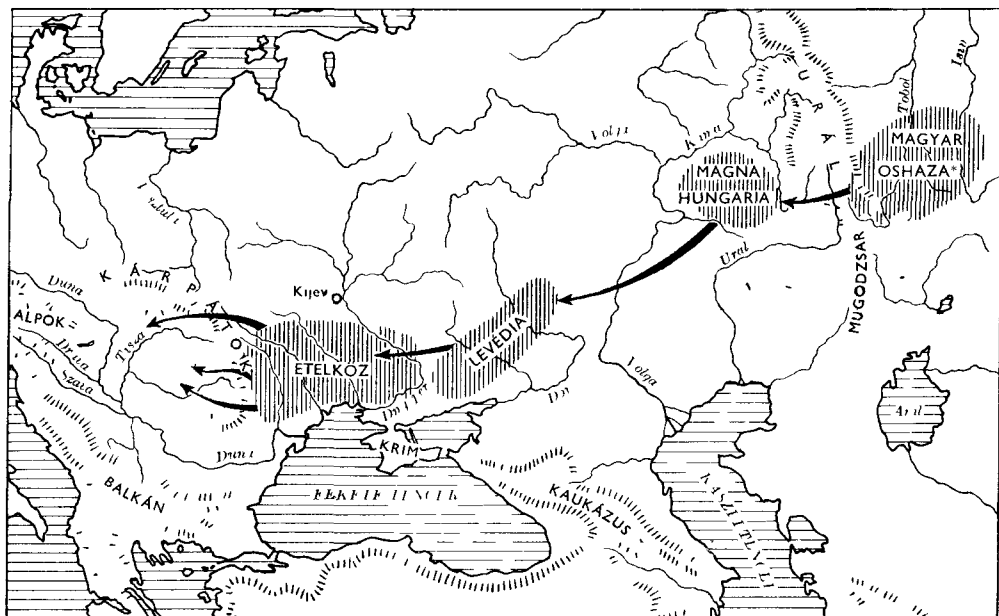
Уральский язык-основа*

az uráli alapnyelv

(до IV тыс. до н. э.)

произведения фольклора о происхождении венгров, зафиксированные в венгерских летописях XII—XIV вв. Новый во всех отношениях период (старовенгерский период) начался в жизни венгров (и венгерского языка) с 896 г., с периода обретения ими родины (*honfoglalás*) в бассейне Карпат.

В связи с принятием христианства и образованием государства возникла необходимость в создании своей письменности. Ее основой послужил латинский алфавит. Древнее «врезанное письмо» венгров (*rovásírás*, то есть буквенные знаки, врезанные острым предметом в деревянные дощечки), имеющее тюркское происхождение и языческий характер, вышло из употребления, так как оказалось негодным для фиксирования связных текстов. Восточные венгры (*székelyek*) пользовались этим письмом вплоть до XVII века.

Первые памятники венгерского языка представляют собой произведения религиозного характера. Среди так называемых «отрывочных памятников» (*szórvány-emlékek*) первым является учредительная грамота Тиханьского монастыря (*Tihanyi alapítólevél*, 1055 г.), первым же связным текстом — Надгробная речь и молитва (*Halotti beszéd és könyörgés*, конца XII века). Первое стихотворение — Старовенгерский плач Марии (*Ómagyar Mária-siralom*) написано около 1300 г. Это свободный перевод с латинского языка оплакивания Марией Иисуса. Древнейшая рукописная книга, содержащая житие Святого Франсиска, называется кодексом Йокаи (*Jókai-kódex*). Сохранилась только его копия, которая относится к середине XV века,

* Magyar őshaza — прародина венгров. (По книге Fodor Istvan: Verecke híres útján. . Budapest, Gondolat. 1975. 162—163. old.)

подлинник же его датируется концом XIV века. В 1473 году в г. Буда работала уже типография, но тем не менее книги на венгерском языке печатались в Венгрии только с 1536 года. Эпоха реформации (*reformáció*) и контрреформации (*ellenreformáció*) способствовала развитию национального языка. В это время выходят в свет переводы Библии. К средневенгерскому периоду венгерского языка (1526—1772) относится творчество первых классиков венгерской литературы. Это выдающиеся прозаики и поэты Б. Балашши (*Balassi Bálint* 1554—1594), П. Пазмань (*Pázmány Péter* 1570—1637), М. Зрини (*Zrínyi Miklós* 1620—1664), К. Микеш (*Mikes Kelemen* 1690—1761). С конца XVI века наблюдается тенденция к формированию норм литературного языка.

Господство латинского языка, остававшегося долгое время официальным языком Венгрии, не ослабевало вплоть до XIX века. Помимо латинского и других языков на венгерский сильное влияние оказывали славянские языки, а также немецкий язык, чему способствовала в большой степени колонизаторская политика Габсбургов. Влияние турецкого языка во время 150-летнего турецкого владычества было незначительным.

Борьба за духовное раскрепощение венгров от немецкого и одновременно латинского влияния за национальный язык и национальную культуру началась с деятельности Д. Бешшенеи (*Bessenyei György* 1747—1811), первого представителя идей Просвещения в Венгрии. С 1772 года, года появления одного из самых важных его произведений, начинается нововенгерский период венгерского языка. В конце XVIII века при условии полного угнетения борьба за национальную независимость выразилась, в первую очередь, в борьбе за обновление и развитие венгерского языка и внедрение его в жизнь вместо немецкого и латинского. Инициатором и борцом этого движения (движение за обновления языка — *nyelvújítás*) стал известный литератор, поэт и переводчик Ф. Казинци (*Kazinczy Ferenc* 1759—1831). В результате его деятельности и деятельности его сторонников (а также и противников) в венгерский язык вошло несколько тысяч вновь образованных слов, употребляемых и в наши дни. В 1843 г. был принят закон о признании венгерского языка официальным языком.

Несмотря на то, что в течение ряда веков многие языки оказывали на венгерский язык постоянное влияние, он всё же сохранил свой финно-угорский облик, по сей день обнаруживая черты, сближающие его с другими финно-угорскими языками и отличающие от языков других языковых семей. Укажем здесь на некоторые (наиболее характерные морфологические и синтаксические) общие особенности финно-угорских языков, которые сводятся к следующему:

Грамматический род полностью отсутствует.

Вместо глагола 'иметь' (анг. *to have*, франц. *avoir* и т. д.) употребляется конструкция, подобная русской «у меня есть ...».

Для выражения связи слов в предложении используются не предлоги, а падежные окончания, присоединяемые к основе существительных, прилагательных и т. д.,

или послелого, стоящие после них. Падежные окончания единственного и множественного числа не отличаются друг от друга.

Отношения обладания и принадлежности выражаются с помощью лично-притяжательных окончаний и притяжательных признаков (а не притяжательных местоимений типа русского 'мой', 'мои', 'твой', 'твои', 'его', 'её' и т. д.), присоединяемых к существительным, прилагательным и т. д. непосредственно.

В большинстве финно-угорских языков определённая — неопределённая предмета или лица является важным различительным признаком. В венгерском языке от него зависит употребление артикля, безобъектного или объектного спряжений, порядка слов и т. д.

Определение всегда стоит перед определяемым словом и не согласуется с ним. После определения, выражающего как определённое, так и неопределённое количество, определяемое слово стоит всегда в единственном числе.

Слова, обозначающие парные части тела и предметы, состоящие из двух частей, употребляются всегда в единственном числе.

Сложные существительные в большинстве финно-угорских языков образуются путём различных типов словосложения без помощи какого-либо соединительного знака.

Немногочисленные, но наиболее употребительные слова, составляющие важнейший и древнейший лексический фонд венгерского языка, и являющиеся общими для финно-угорских языков — слова финно-угорского происхождения.

Во многих финно-угорских языках, в том числе и в венгерском, ударение в слове всегда падает на первый слог.

Алфавит. Система гласных и согласных венгерского языка

Венгерское письмо пользуется латинским шрифтом, несколько изменённым для обозначения венгерских звуков в процессе исторического развития языка.

Венгерский алфавит состоит из 40 букв.

Одна буква (*betű*) обычно обозначает один звук (*hang*). Среди букв, обозначающих один согласный звук, имеются одно-, дву- и трёхзначные буквы. К однозначным относятся, например *b*, *d*, *g* и т. д., к двузначным (всего 8 букв) *cs* (ч), *dz* (дз), *sz* (с), *zs* (ж); *gy* (дь), *ny* (нь), *ty* (ть), *ly*. В этих буквах игрек (*y* — по-венгерски ипсилон) играет роль русского мягкого знака; *ly* — в современном венгерском языке произносится как й. Трёхзначной буквой является *dzs* (дж).

Надстрочными знаками ' (например: *í, ó, ő, ü*) обозначается не место ударения, а долгота гласных звуков: *o* — краткий звук, *ó* — долгий *o*. Долгие гласные произносятся в два раза дольше, чем краткие.

Долгота согласных звуков выражается на письме удвоением буквы (*s, k* — *ss, kk*), а в случае дву- и трёхзначных букв удвоением только первого знака, например: *cs* — *ccs*, *sz* — *ssz*, *gy* — *ggy*, *ty* — *tty*.

С первых же моментов обучения следует обратить особое внимание на то, что долгота гласных и согласных звуков играет очень большую роль в различении значения слов, например:

a — á	part	берег	párt	партия
	agy	мозг	ágy	кровать
e — é	kerek	круглый	kerék	колесо
			kérek	я прошу
ö — ő	örült	он радовался	őrült	сумасшедший
gy — ggy	megy	он идёт	meggy	вишня
s — ss	olvas	он читает	olvass	читай!
l — ll	hal	рыба	hall	он слышит

Алфавит (ábécé)

Буква	Название по-венг.	Примечания	Транслитерация
a á	a á	отличаются друг от друга не только по долготе, <i>a</i> — краткий огублённый гласный, при его произнесении нижняя челюсть сильно опускается, кончик языка оттягивается назад; <i>á</i> — неогублённый гласный, похожий на ударный русский а, но произносится вдвое дольше	а а
b c cs d	bé cé csé dé		б ц ч д
dz dzs	dzé dzsé	произносится как один звук, ср. грузинские звонкие согласные дз, дж в фамилиях Орджоникидзе, Анджапаридзе	дз дж
e é	e é	отличаются друг от друга не только по долготе: <i>e</i> — краткий гласный нижнего подъёма, более открытый, чем русский гласный э; <i>é</i> — долгий гласный среднего подъёма, при его произнесении губы растянуты и образуют узкую щель	
f g gy h i í j k l ly m n ny o ó ö	ef gé gyé há i í jé ká el el-ipszilon em en eny o ó ö	произносится с выдохом долгий и произносится как <i>j</i>	ф г дь х и и й к л й м н нь о о
ő p q r s sz t ty u ú	ő pé ku er es esz té tyé u ú	долгий <i>o</i> произносится как немецкий <i>ö</i> ; губы находятся в таком же положении как при произнесении русского о, но произносить следует русский э долгий <i>и</i>	п р ш с т ть у у

Буква	Название по-венг.	Примечания	Транслитерация
ü	ü	произносится как немецкий <i>u</i> ; губы находятся в таком же положении, как при произнесении русского <i>у</i> , но произносить следует русский и	
ű	ű	долгий й	
v	vé		в
w	vé, dupla vé		
x	iksz		
y	ipszilon		
z	zé		з
zs	zsé		ж

В заимствованных словах и венгерских фамилиях встречаются одно- и двузначные буквы, не относящиеся к венгерскому алфавиту, например: *ch, q, w, cz, ts, eő* и т. д. Фамилии с двузначными буквами согласно традициям орфографии пишутся следующим образом: *Rákóczi, Madách, Eötvös, Bethlen, Dessewffy, Batthyány, Batsányi*, но произносятся *rákóci, madács, ötvös, betlen, dezsőfi, battyányi, bacsányi* и т. д.

X. Y. (*iksz-ipszilon*: икс ипсилон) — обозначают имя и фамилию неизвестного (как, например, в русском языке Н. Н.).

Венгерской буквой *e* обозначается не только открытый переднерядный неогублённый краткий гласный *e*, но и закрытый переднерядный неогублённый краткий гласный, имеющий в венгерской фонетике название «закрытый *e*». Открытый *e* — гласный нижнего подъёма, а закрытый *e* — среднего подъёма. Закрытый *e* употребляется в большинстве диалектов венгерского языка, в системе же гласных литературного языка его нет. Литературный язык основывается на диалекте, не различающем открытый и закрытый *e*. Несмотря на то, что в словоформах закрытый и открытый *e* как в диалектах, так и в литературном языке имеет смысловозначительный характер, вопрос о необходимости различения в орфографии этих двух гласных решён за счёт закрытого *e*.

Система гласных и согласных венгерского языка

Гласные

Подъём языка	Горизонтальное положение языка			
	гласные переднего ряда участие губ		гласные заднего ряда участие губ	
	неогублённые кр.* д.*	огублённые кр. д.	неогублённые кр. д.	огублённые кр. д.
верхний	i í	ü ű		u ú
средний	e é	ö ő		o ó
нижний			á	a

* кр. = краткие, д. = долгие

Согласные

	По способу образования				
	смычные гл.* зв.*	носовые зв.	щелевые гл. зв.	аффрикаты гл. зв.	плавные
губно-губные	p b	m			
губно-зубные			f v		
зубные	t d	n	sz z	c dz	
надзубные			s zs	cs dzs	
среднеязычные	ty gy	ny	j		l r
заднеязычные	k g				
междудвизочные			h		

* гл. = глухие, зв. = звонкие

ЛЕКЦИОННЫЙ КУРС

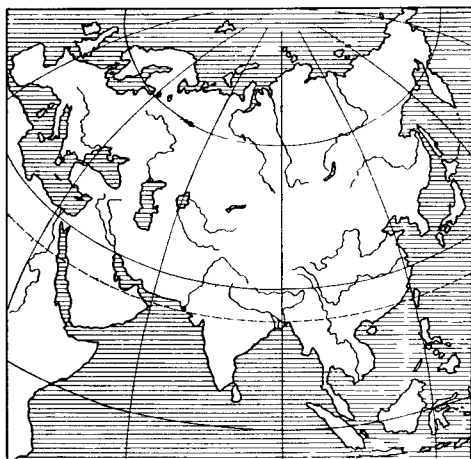
Első lecke

1

Первый урок

Ez térkép.
Mi ez?
Ez térkép.

Milyen térkép ez?
Ez nagy térkép.

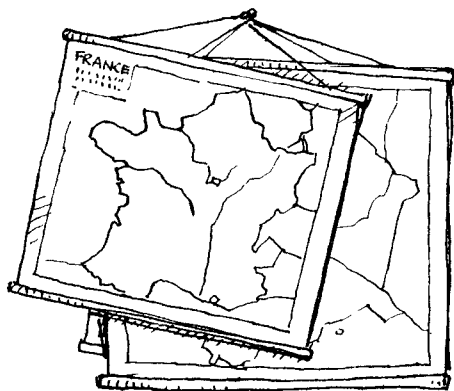

ez	это	mi?	что?
térkép	карта	mi ez?	что это?
nagy	большой	milyen?	какой?

-k показатель множественного числа

Ezek térképek.
Mik ezek?
Ezek térképek.

Milyen térképek ezek?
Ezek nagy térképek.

ez	это	az	то	kicsi	маленький	nagy	большой
ezen	эти	azon	те	kicsik	маленькие	nagyok	большие

a, az   определённый артикль

Ez a térkép kicsi.
Az a térkép nagy.

Ezek a térképek kicsik.
Azok a térképek nagyok.

Milyen **ez** a térkép?
Ez a térkép kicsi.

Milyenek **ezen** a térképek?
Ezen a térképek kicsik.

Milyen **az** a térkép?
Az a térkép nagy.

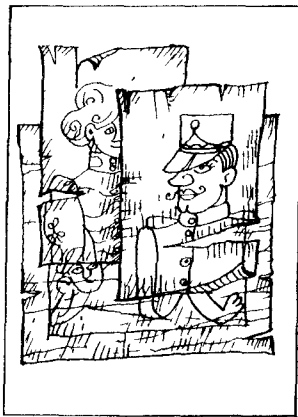
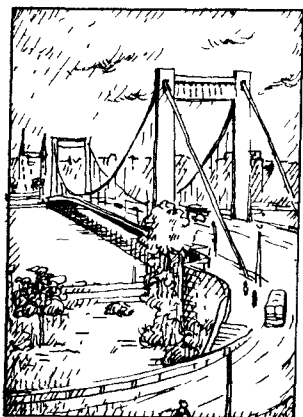
Milyenek **azok** a térképek?
Azok a térképek nagyok.

Milyen **ez** a térkép?
Kicsi.

Milyenek **ezen** a térképek?
Kicsik.

Milyen **az** a térkép?
Nagy.

Milyenek **azok** a térképek?
Nagyok.

fénykép	фотография
fényképek	фотографии
jó	хороший, добрый
jók	хорошие, добрые
rossz	плохой
rosszak	плохие

Ez fénykép.
Ez jó fénykép.

Ezen fényképek.
Ezen rossz fényképek.

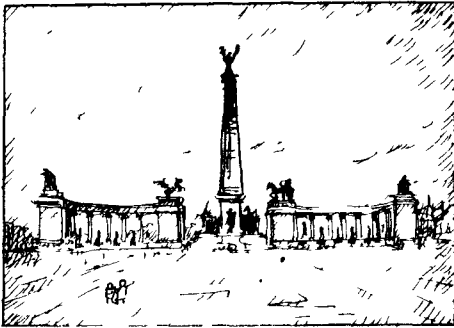
Mi **ez**?
Ez fénykép.
Ez jó fénykép.

Mik **ezen**?
Ezen fényképek.
Ezen rossz fényképek.

Milyen fénykép ez?
Ez jó fénykép.

Milyen ez a fénykép?
Ez a fénykép jó.

igen   да   **nem**   нет

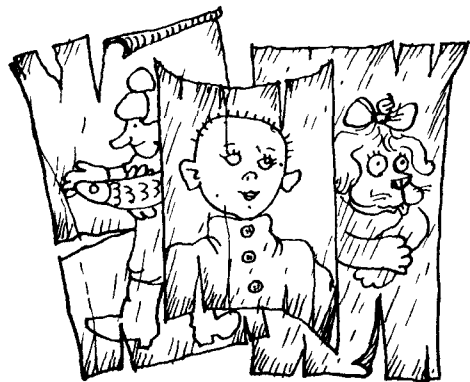
Ez térkép?
Igen, ez térkép.
Nem, ez nem térkép.
Ez fénykép.

Jó ez a fénykép?
Igen, ez a fénykép jó.
Nem, ez a fénykép nem jó.
Ez a fénykép rossz.

Milyen ez a fénykép?
Rossz.

Milyen fényképek ezek?
Ezek rossz fényképek.

Milyenek ezek a fényképek?
Ezek a fényképek rosszak.

Ezek térképek?
Igen, ezek térképek.
Nem, ezek nem térképek.
Ezek fényképek.

Jók ezek a fényképek?
Igen, ezek a fényképek jók.
Nem, ezek a fényképek nem jók.
Ezek a fényképek rosszak.

Milyenek ezek a fényképek?
Rosszak.

kép   картина
szép   красивый
csúnya   некрасивый

képek   картины
szépek   красивые
csúnyák   некрасивые

Ez térkép. Mi ez?

Ez térkép.

Ezek térképek. Mik ezek?

Ezek térképek.

Ez a térkép nagy. Milyen ez a térkép?

Ez a térkép nagy.

Ezek a térképek nagyok. Milyenek ezek a térképek?

Ezek a térképek nagyok.

Ez a térkép nagy. Mi nagy?

Ez a térkép nagy.

Ezek a térképek nagyok. Mik nagyok?

Ezek a térképek nagyok.

Ez nagy térkép. Mi ez?

Ez nagy térkép.

Ezek nagy térképek. Mik ezek?

Ezek nagy térképek.

Ez nagy térkép. Milyen térkép ez?

Ez nagy térkép.

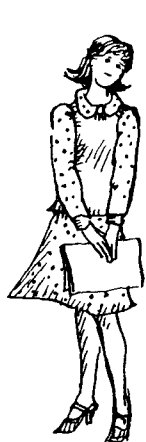
Ezek nagy térképek. Milyen térképek ezek?

Ezek nagy térképek.

Ez térkép. Mi ez? Térkép.

Ezek térképek. Mik ezek? Térképek.

Ez a térkép nagy. Milyen ez a térkép? Nagy.
 Ezek a térképek nagyok. Milyenek ezek a térképek? Nagyok.
 Ez a térkép nagy. Mi nagy? Ez a térkép.
 Ezek a térképek nagyok. Mik nagyok? Ezek a térképek.
 Ez nagy térkép. Mi ez? Nagy térkép.
 Ezek nagy térképek. Mik ezek? Nagy térképek.
 Ez nagy térkép. Milyen térkép ez? Nagy.
 Ezek nagy térképek. Milyen térképek ezek? Nagyok.

Ki ez?

Ez lány.
 Ez Nyina.

Ki az?

Az fiú.
 Az Kolja.

Kik azok?

Azok fiúk, lányok.

lány

девушка

fiú

мальчик

ki?

кто?

lányok

девушки

fiúk

мальчики

ki ez?

кто это?

egyetemi hallgató

студент

kik ezek?

также, тоже

egyetemi hallgatók

студенты

is

и

egyetemista

студент

és

egyetemisták

студенты

diák

студент

diákok

студенты

Nyina egyetemi hallgató. Kolja is egyetemi hallgató. Ezek a fiúk és lányok egyetemi hallgatók.

Nyina egyetemista. Kolja is egyetemista. Ezek egyetemisták.

Nyina diák. Kolja is diák. Ezek a fiúk és lányok diákok.

Nem!

Milyen lány Nyina?

Nyina szép lány.
Nyina csúnya lány.

Milyen fiú Kolja?

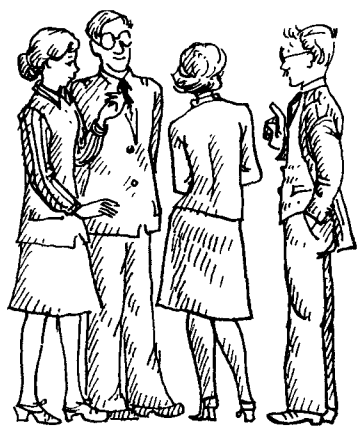
Kolja jó fiú.
Kolja rossz fiú.

De igen!

— Milyen?!
— Szép!
— Nem, Nyina nem szép!
— De igen, szép!

— Milyen?!
— Jó.
— Nem! Kolja nem jó!
— De igen! jó!

Посмотрите на эти рисунки и опишите их с помощью слов, данных ниже:

tanár	преподаватель
tanárok	преподаватели
tanárnő	преподавательница
tanárnők	преподавательницы
professzor	профессор
professzorok	профессора

fiatal	молодой
fiatalok	молодые
öreg	старый
öregek	старые

1. Закон гармонии гласных (a magánhangzó-illeszkedés törvénye). Соединительные гласные (a kötőhangok)

Закон гармонии гласных заключается в том, что слова венгерского языка могут быть словами с гласными или переднего ряда, или с гласными заднего ряда. Звуки *e, é, i, í* могут встречаться также в словах с гласными заднего ряда. Сложные слова и иностранные слова обычно являются исключениями. Например:

térkép	карта	}	слова с гласными переднего ряда
föld	земля		
ország	страна	}	слова с гласными заднего ряда
asztal	стол		
diák	студент	}	слова с гласными переднего и заднего рядов
divat	мода		
Budapest	Будапешт	}	сложные слова с гласными переднего и заднего рядов
elvtárs	товарищ		
politika	политика	}	слова иностранного происхождения с гласными переднего и заднего рядов
kritika	критика		
cirkusz	цирк		

В соответствии с законом гармонии гласных окончания, суффиксы и так называемые соединительные гласные имеют два (редко три) варианта: один — с гласным заднего ряда, другой (или другие) — с гласным(и) переднего ряда. Например:

-ban/-ben	<i>падежное окончание, соответствующее русскому предлогу в (+предложный падеж)</i>		
országban	в стране	asztalban	в столе
földben	в земле	székben	в стуле
-nak/-nek	<i>падежное окончание дательного падежа</i>		
országnak	стране	asztalnak	столу
földnek	земле	térképnek	карте

Как видно из приведённых примеров, согласно закону гармонии гласных слова с гласными переднего ряда принимают окончания с гласными переднего ряда, а слова с гласными заднего ряда — окончания с гласными заднего ряда. К простому слову, имеющему в своём звуковом составе гласные заднего и переднего рядов, всегда прибавляются окончания с гласным заднего ряда:

diáknak	студенту	villamosban	в трамвае
---------	----------	-------------	-----------

В отношении закона гармонии гласных в сложных словах решающим является последний компонент слова:

Buda pestnek	Будапешту	elv társnak	товаришу
--------------	-----------	-------------	----------

Если окончание, суффикс и т. п. имеет два варианта с гласным переднего ряда, то вариант с неогублённым гласным переднего ряда (-e-) прибавляется к слову, имеющему неогублённый гласный в звуковом составе своего последнего слога:

-hoz/-hez/-höz	<i>надежное окончание, соответствующее русскому предлогу к (+дательный надеж)</i>		
térképhez	к карте	székhez	к стулу

Вариант с огублённым гласным переднего ряда (-ö-) прибавляется к слову, имеющему в звуковом составе своего последнего слога огублённый гласный (то есть ö, ő, ü, ű):

földhöz	к земле	tűzhöz	к огню
---------	---------	--------	--------

Некоторые показатели, окончания, суффиксы, начинающиеся с согласного, прибавляются к слову, оканчивающемуся на согласный, с помощью **соединительного гласного**:

-k	<i>показатель множественного числа</i>						
ez	это	ezek	эти	az	то	azok	те
szép	красивый	szépek	красивые	nagy	большой	nagyok	большие
török	турок	törökök	турки	görög	грек	görögök	греки
-bb	<i>показатель сравнительной степени</i>						
magas	высокий	magasabb	выше				
kerek	круглый	kerekebb	более круглый				
-t	<i>окончание винительного надежа</i>						
ország	страна	országot	страну				
térkép	карта	térképet	карту				
török	турок	törököt	турка				

Как видно из приведённых примеров, показатели и т. п. прибавляются к слову согласно гармонии гласных: к слову с гласным заднего ряда — с помощью соединительного гласного заднего ряда, а к слову с гласным переднего ряда — с помощью соединительного гласного переднего ряда.

Для иностранцев, изучающих венгерский язык, всегда представляет определённую трудность употребление соединительного гласного. Поэтому в словарях даётся информация о наличии и качестве соединительного гласного.

2. Множественное число (többes szám) имён существительных и прилагательных

Показателем множественного числа является **-k**.

1. Показатель множественного числа **-k** прибавляется непосредственно к основе имени существительного и прилагательного, если она оканчивается на гласный звук:

fiú	мальчик	fiúk	мальчики
mi	что	mik	что
ki	кто	kik	кто
tanárnő	преподавательница		
tanárnők	преподавательницы		

Важно знать, что все конечные гласные **-a**, **-e** удлиняются, то есть получают долготу перед всеми показателями и окончаниями, например:

csúnya	некрасивый	csúnyák	некрасивые
lecke	урок	leckék	уроки

2. Если слово оканчивается на согласный звук, то перед показателем **-k** в словах с гласным заднего ряда ставится соединительный гласный **-o-** или **-a-**, в словах с гласным переднего ряда — гласный **-e-** или **-ö-** (см. правила гармонии гласных, стр. 25), например:

asztal	стол	asztalok	столы
térkép	карта	térképek	карты
görög	грек	görögök	греки

Твёрдых правил на употребление соединительных гласных **-a-**, **-o-** нет, поэтому во многих словарях обычно отмечаются слова, принимающие соединительный гласный **-a-**.

Прилагательные, выступающие в предложении в функции подлежащего или сказуемого, также принимают показатель множественного числа, например:

jó	хороший	jók	хорошие
csúnya	некрасивый	csúnyák	некрасивые

Подавляющее большинство прилагательных с гласным заднего ряда, оканчивающихся на согласный звук, принимает показатель множественного числа **-k** с помощью соединительного гласного **-a-**, например:

	rossz	плохой	rosszak	плохие
	magas	высокий	magasak	высокие
но:	nagy	большой	nagyok	большие
	fiatal	молодой	fiatalok	молодые

Прилагательные с гласным переднего ряда принимают всегда соединительный гласный *-e-*:

szép	красивый	szépek	красивые
öreg	старый	öregék	старые

3. Именное сказуемое (*névszói állítmány*) — это сказуемое, выраженное каким-либо именем, обычно существительным или прилагательным.

Утвердительная форма:

Это — карта. Что это? — Карта.

Ez térkép. Mi ez? — Térkép.

Это — карты. Что это? — Карты.

Ezek térképek. Mik ezek? — Térképek.

Эта карта — красивая. Какая (какова) эта карта? — Красивая.

Ez a térkép szép. Milyen ez a térkép? Szép.

Эти карты — красивые. Какие (каковы) эти карты? — Красивые.

Ezek a térképek szépek. Milyenek ezek a térképek? Szépek.

Отрицательная форма:

Эта — карта. Это не карта, это — фотография.

Ez térkép. Ez nem térkép, ez fénykép.

Это — карты. Это — не карты, это — фотографии.

Ezek térképek. Ezek nem térképek, ezek fényképek.

Эта карта — большая. Эта карта не большая, эта — маленькая.

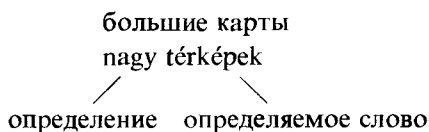
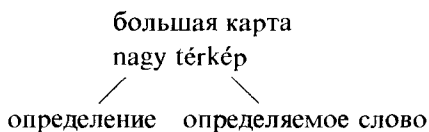
Ez a térkép nagy. Ez a térkép nem nagy, ez kicsi.

Эти карты — большие. Эти карты не большие, эти — маленькие.

Ezek a térképek nagyok. Ezek a térképek nem nagyok, ezek kicsik.

В венгерском языке именное сказуемое встречается лишь в 3-ем л. ед. и мн. ч. настоящего времени изъявительного наклонения. Во всех остальных лицах, временах и наклонениях употребляется глагольное или составное (глагольно-именное) сказуемое (см. 11).

4. Определение (*jelző*)

Все слова, выполняющие роль определения в предложении, в венгерском языке всегда стоят перед определяемым словом в именительном падеже единственного числа, то есть **определение и стоящее за ним определяемое слово никогда не согласуются.**

5. Указательное местоимение (mutató névmás)

ez	это
az	то

Указательное местоимение с гласным переднего ряда *ez* указывает на предмет, находящийся близко к говорящему, указательное местоимение с гласным заднего ряда *az* указывает на предмет, находящийся от говорящего на значительном расстоянии. Указательные местоимения как в русском предложении, так и в венгерском играют роль подлежащего или определения.

а) Указательное местоимение в функции *подлежащего*:

если в русском предложении употребляется указательное местоимение *это*, например: Это — карта. Это — карты.

Это — мальчик. Это — мальчики. и т. п.,

то в венгерском предложении указательное местоимение *ez* или *az* употребляется в функции подлежащего и согласуется со сказуемым в числе (а также и в падеже, так как именное сказуемое как правило стоит в именительном падеже):

Это — карта. Что это? — Карта.

Ez térkép. Mi ez? — Térkép.

Это — карты. Что это? — Карты.

Ezek térképek. Mik ezek? — Térképek.

Это — мальчик. Кто это? — Мальчик.

Ez fiú. Ki ez? — Fiú.

Это — мальчики. Кто это? — Мальчики.

Ezek fiúk. Kik ezek? — Fiúk.

Предложения такого типа, как и в русском языке, разделяются паузой на две части:

Это — карта. Ez térkép.

б) Указательное местоимение в функции *определения*:

так же как и в русском языке указательное местоимение согласуется с именем (определяемым словом) в числе и падеже. После указательного местоимения всегда ставится определённый артикль *a, az*. Например:

эта девушка

ez a lány

эти девушки

ezek a lányok

этот профессор
эти профессора

ez a professzor
ezek a professzorok

эта преподавательница
эти преподавательницы

ez a tanárnő
ezek a tanárnők

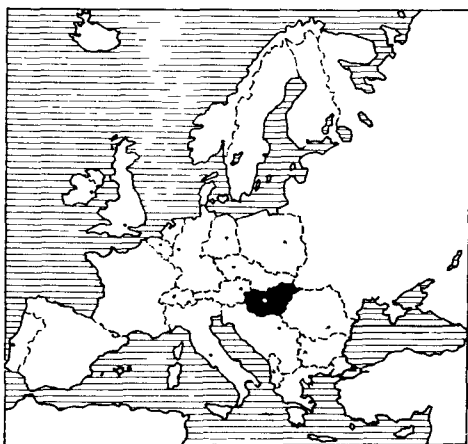
С точки зрения интонации указательное местоимение образует с определяемым словом одну единицу. При правильном произношении конечный согласный указательного местоимения *z* как бы сливается с артиклем:

ez a térkép
ez a lány

эта карта
эта девушка

ez a fiú
ez a tanár

этот мальчик
этот преподаватель

A térképeken országok, városok, hegyek vannak. Azon a kis térképen Magyarország van. Ezen a nagy térképen Európa van. Magyarország Európában van.

Mi van ezen a térképen? Európa.

Hol van Magyarország? Európában.

-en на (+предл. п.)
ország страна
város город
hegy гора
van есть, имеется, находится
vannak имеются, находятся

Magyarország Венгрия
magyar венгерский; венгр
Európa Европа
-ban в (+предл. п.)
hol? где?
hol van? где находится?

6. Глагольное сказуемое **van** (3 л. ед. ч.) имеется, находится, есть, **vannak** (3 л. мн. ч.) имеются, находятся.

1. *Van, vannak* в качестве сказуемого употребляется всегда, если в предложении есть обстоятельство и нет другого (именного) сказуемого:

где? в Европе   hol? Európában
Magyarország Európában van.
Венгрия находится в Европе.

hol? itt

Здесь — Венгрия.

hol? a térképen

На карте страны и города.

2. Глагольное сказуемое *van, vannak* употребляется также в предложениях типа Карта есть? *Térkép van?*, так как обстоятельство (например: здесь, в продаже, у Вас и т. д.) в этих предложениях подразумевается. Логическое ударение в таких случаях всегда падает на глагольное сказуемое:

Térkép van?

Igen, van.

7. Падежные окончания

где?	hol?	указ. место- имение	примеры
в + предл. падеж	-ban/-ben	ebben abban ezekben azokban	ebben a városban abban az országban ezekben a városokban azokban az országokban
на + предл. падеж	-n -on/-en/-ön	ezen azon ezeken azokon	ezen a fényképen azon a képen ezeken a fényképeken azokon a képeken

Примечания:

1. Если падежное окончание начинается с согласного звука, то согласный звук указательного местоимения *ez* уподобляется первому согласному падежного окончания. (Это изменение называется полной ассимиляцией.)

В ЭТОМ	ez+ ben	ebben	С ЭТИМ	ez+ vel	ezzel
В ТОМ	az+ ban	abban	С ТЕМ	az+ val	azzal

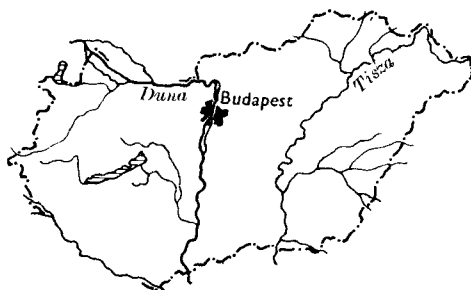
2. Падежное окончание *-n* прибавляется к словам, оканчивающимся на гласный звук. Слова, оканчивающиеся на согласный, принимают окончание *-n* с помощью соединительного гласного *-o-*, *-e-*, *-ö-* по правилам гармонии гласных, см. стр. 25):

foljó	река	foljóн	на реке
asztal	стол	asztalon	на столе
térkép	карта	térképen	на карте
föld	земля	földön	на земле

3. Запомните:

в Венгрии
в Будапеште
в Буда
в Пеште
в университете
на Урале
на Кавказе

Magyarországon
Budapesten
Budán
Pesten
az egyetemen
az Urálban
a Kaukázusban

Ez itt Magyarország.

Az a folyó a Duna, ez a folyó a Tisza. Magyarországon sok hegy, sok folyó és kevés erdő van. A hegyek alacsonyak, a folyók kicsik. Csak a Duna és a Tisza nagy. A Duna is, a Tisza is hosszú, széles folyó.

ez itt	вот это
itt	здесь
ott	там
folyó	река
a Duna	Дунай
a Tisza	Тисса
sok	много
kevés	мало

erdő	лес
alacsony, -ak	низкий
csak	только
hosszú, -ak	длинный
széles	широкий

8. В сочетании с количественными определениями (то есть с числительными и словами, обозначающими определённое или неопределённое количество, например много, мало, несколько и т. д.) в венгерском языке определяемое слово всегда стоит в единственном числе.

Примеры:

egy város
sok város
kevés város

egy nagy folyó
sok nagy folyó
kevés nagy folyó

один город
много городов
мало городов

одна большая река
много больших рек
мало больших рек

Подлежащее, имеющее количественное определение, всегда стоит в единственном числе. Сказуемое согласуясь с подлежащим, стоит также в единственном числе:

A térképen csak egy város van.

На карте только один город.

Magyarországon sok város van.

В Венгрии много городов.

Magyarországon kevés város van.

В Венгрии мало городов.

9. Согласование. Если в предложении два (или больше) подлежащих стоят в единственном числе и имеют общее сказуемое, то это сказуемое употребляется также в единственном числе:

A Duna nagy.

Дунай—большой.

A Tisza nagy.

Тисса—большая.

Csak a Duna és a Tisza nagy.

Только Дунай и Тисса большие.

Magyarországon sok folyó van.

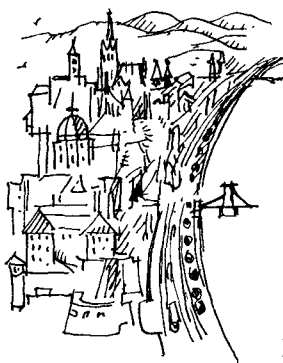
В Венгрии много рек.

Magyarországon kevés erdő van.

В Венгрии мало лесов.

Magyarországon sok folyó és kevés erdő van.

В Венгрии много рек и мало лесов.

Budapest a magyar főváros.

Budapest nagy és szép város.

Ez a széles, hosszú folyó a Duna.

Ez itt Buda, az ott Pest. Budán sok

hegy van. A budai hegyek nagyon szépek.

Pesten nincsenek hegyek. Itt sok park van.

A parkokban sok fa van. A fák öregek, magasak.

budai

будайский

park

парк

nagyon

очень

fa, fák

дерево

nincs

нет, не имеется

magas, -ak

высокий

nincsenek

нет, не имеются

Hány? Mennyi?

Сколько?

сложное слово:

főváros

столица

fő-

главный

10. Nincs, nincsenek — отрицание глагольного сказуемого van, vannak

При отрицании глагольного сказуемого вместо

van	ставится	nincs,
вместо	vannak	nincsenek.

Ebben a városban van folyó.

В этом городе есть река.

Ebben a városban **nincs** folyó.

В этом городе нет реки.

Budán vannak hegyek.

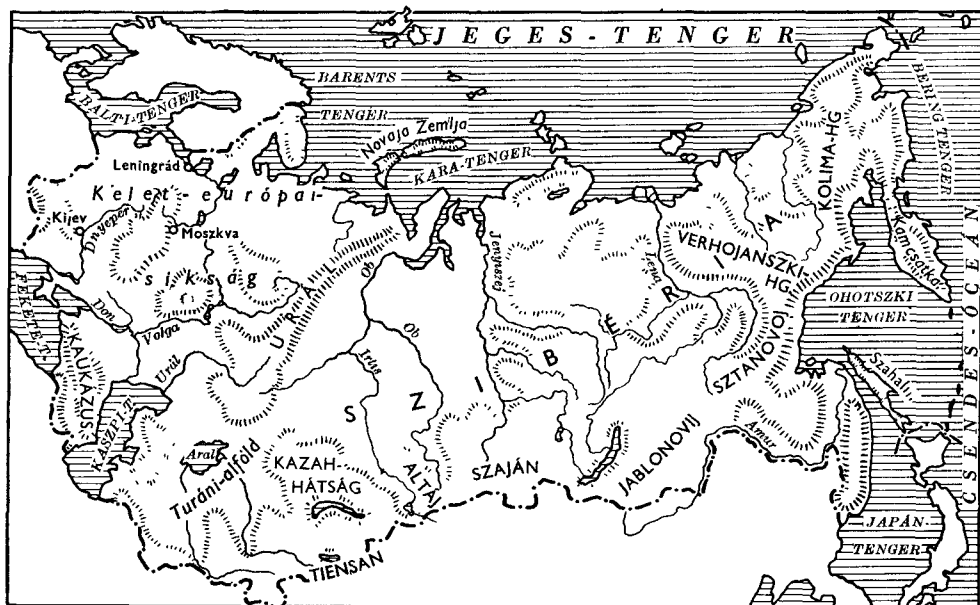
В Буде есть горы.

Pesten **nincsenek** hegyek.

В Пеште нет гор.

В венгерском языке в отличие от русского, при отрицании, отрицаемое слово стоит в именительном падеже (в русском — в родительном падеже):

van folyó	есть река	nincs folyó	нет реки
vannak hegyek	есть горы	nincsenek hegyek	нет гор

Посмотрите на карту. По образцу предыдущих текстов и с помощью слов, данных ниже, расскажите о своей родине по-венгерски.

Советский Союз	a Szovjetunió	Обь	az Ob
Сибирь	Szibéria	Иртыш	az Irtis
Урал	az Urál	Енисей	a Jenyiszej
Кавказ	a Kaukázus	Лена	a Léna

more	tenger
Чёрное море	a Fekete-tenger
Белое море	a Fehér-tenger
океан	óceán
Тихий океан	a Csendes-óceán
Волга	a Volga

Амур	az Amur	
озеро, озёра	tó, tavak	
Байкал	a Bajkál-tó	a Bajkál
Москва	Moszkva	
Ленинград	Leningrád	
Киев	Kijev	

Szabó Zoltán vagyok.
Magyar vagyok.
Magyar egyetemi hallgató vagyok.
— Én egyetemi hallgató vagyok. Te is egyetemista vagy?
— Igen, én is az vagyok.

Te Nyikolaj vagy.
Orosz vagy.
Egyetemi hallgató vagy.

Ő Nyina.
Nyina orosz.
Nyina is orosz.
Nyina egyetemista.
Nyina is egyetemista.
Nyina szovjet diák.
Nyina is, Kolja is szovjet diák.
Ki ez? Ki az? — Ez Zoltán, az Nyina.
Ki vagy te? — Én Kolja vagyok.
Ez ki? Az ki? Ez Zoltán, az Nyina.
Ő ki? Ő Kolja.

vagyok	являюсь
vagy	являешься
vagyunk	являемся
vagytok	являетесь

orosz	русский
szovjet	советский

én	я	mi	мы
te	ты	ti	вы
ő	он, она, оно	ők	они

Kik vagytok?

— Magyar diákok vagyunk. — Ti is magyarok vagytok?

— Igen, mi is magyarok vagyunk. Ők szovjet diákok.

11. Составное (или глагольно-именное) сказуемое (összetett állítmány или igei-névszói állítmány)

В венгерском языке, в отличие от русского, в 1-ом и 2-ом лицах (ед. и мн. ч.) при именном сказуемом употребляется глагольная его часть, то есть связка. Связка — это спрягаемые формы глагола существования *lenni* 'быть':

1 л. ед. ч.	vagyok	1 л. мн. ч.	vagyunk
2 л. ед. ч.	vagy	2 л. мн. ч.	vagytok
3 л. ед. ч.		3 л. мн. ч.	

(Ср. в польском языке *jestem, jesteś, jest, jesteśmy, jesteście, są*, в английском глагол *to be*, в французском *être*, в немецком *sein* и т. д.)

Лицо	Сказуемое	Утвердительная форма			
1	составное	(én)	vagyok	Diák vagyok.	Magyar vagyok.
2	составное	(te)	vagy	Diák vagy.	Magyar vagy.
3	именное	ő	—	Ő diák.	Ő magyar.
1	составное	(mi)	vagyunk	Diákok vagyunk.	Magyarok vagyunk.
2	составное	(ti)	vagytok	Diákok vagytok.	Magyarok vagytok.
3	именное	ők	—	Ők diákok.	Ők magyarok.

Лицо	Сказуемое	Отрицательная форма			
1	составное	(én)	nem vagyok	Nem vagyok diák.	Nem vagyok magyar.
2	составное	(te)	nem vagy	Nem vagy diák.	Nem vagy magyar.
3	именное	ő	nem —	Ő nem diák.	Ő nem magyar.
1	составное	(mi)	nem vagyunk	Nem vagyunk diákok.	Nem vagyunk magyarok.
2	составное	(ti)	nem vagytok	Nem vagytok diákok.	Nem vagytok magyarok.
3	именное	ők	nem —	Ők nem diákok.	Ők nem magyarok.

При отрицании ударение падает на отрицаемое слово:

nem vagyok diák   nem vagy diák   ő nem diák

12. Личные местоимения (személyes névmás)

én	я	mi	мы
te	ты	ti	вы
ő	он, она, оно	ők	они

Личные местоимения употребляются только тогда, когда на них падает ударение (например при сопоставлении):

Én vagyok Szabó Zoltán (nem te).

Я — Сабо Золтан (не ты).

Én magyar vagyok. Te is magyar vagy?

Я — венгр. Ты тоже венгр?

но: Szabó Zoltán vagyok.

Я — Сабо Золтан (=меня зовут Сабо Золтан).

13. Артикль (névelő). Определённость (határozottság)   неопределённость (határozatlanság) предмета или лица

Имена существительные обозначают либо определённые, либо неопределённые предметы или лица. Существительные (а также прилагательные, местоимения и т. п., употребляемые в качестве существительного) являются определёнными в том случае, если они обозначают известные собеседникам предметы или лица, или служат для обозначения целого класса, рода предметов.

В венгерском языке перед словами, обозначающими определённые предметы или лица, ставится определённый артикль. Неопределённость предмета или лица требует употребления неопределённого артикля или его опущения.

Артикль — это безударное служебное слово, самостоятельно никогда не употребляется. В отличие от многих европейских языков, в венгерском языке артикль по падежам и числам никогда не изменяется, и не может указывать на грамматический род предмета или лица, так как в венгерском языке грамматических родов нет.

а, az **Определённый артикль** (*határozott névelő*) по происхождению является безударно произносимым указательным местоимением *az* 'тот'. Он употребляется в том случае, когда к существительному можно добавить указательные местоимения *az* 'тот' или *ez* 'этот', когда перед существительным указательное местоимение *az* 'тот' или *ez* 'этот' подразумевается.

a ставится перед существительным, начинающимся с согласного звука, *az* — перед существительным, начинающимся с гласного звука. При правильном произношении артикля *az* конечный согласный *z* как бы сливается с гласным существительного:

<i>a térkép</i>	карта	<i>a székh</i>	стул
<i>az asztal</i>	стол	<i>az ember</i>	человек

Определённый артикль употребляется как перед существительным ед. числа, так и перед существительным мн. числа. Артикль *a, az* всегда стоит перед существительным. Если существительное имеет определение, то артикль ставится перед определением:

<i>a térkép</i>	карта	<i>a nagy térkép</i>	большая карта
<i>az asztal</i>	стол	<i>a kis asztal</i>	маленький стол
<i>a térképek</i>	карты	<i>a nagy térképek</i>	большие карты
<i>az asztalok</i>	столы	<i>a kis asztalok</i>	маленькие столы

egy **Неопределённый артикль** (*határozatlan névelő*) по происхождению является безударно произносимым числительным *egy* 'один'.

В качестве общего правила употребления неопределённого артикля нужно запомнить следующее: артикль *egy*

- I. перед существительным множественного числа никогда не ставится;
- II. перед существительным единственного числа он опускается в следующих случаях:

- I. при наличии в предложении

- a) именного сказуемого:

Ez asztal.

Ő tanár.

Kolja orosz.

Это — стол.

Он — преподаватель.

Коля — русский.

б) составного сказуемого:

Tanár vagyok.	Я преподаватель.
Egyetemi hallgató vagy.	Ты — студент.
Orosz egyetemista vagyok.	Я русский студент.
Te is orosz vagy?	Ты тоже русская?

2. при отрицании

Ez nem asztal.	Это не стол.
Itt nincs asztal.	Здесь нет стола.
Ő nem tanár, hanem orvos.	Он не преподаватель, а врач.

Az utcán egy embert és autót látok.	Я вижу на улице человека и машины.
Nem látok embert az utcán, csak autót	Я не вижу на улице человека, только машины.

Неопределённый артикль употребляется обычно в том случае, когда его можно заменить неопределённым местоимением *valamilyen* 'какой-то'.

Артикль			
определённый		неопределённый	
единственное число	множественное число	единственное число	множественное число
a, az	a, az	— egy	— —
a térkép az asztal	a térképek az asztalok	térkép egy térkép	térképek —

14. Фамилия, имя. В венгерском языке фамилия всегда стоит перед именем. Отчества в венгерском языке нет.

Szabó Zoltán, Bogár Imre, Molnár Anna, Pintér Erzsébet
 фамилии: Szabó, Bogár, Molnár, Pintér
 мужские имена: Zoltán, Imre
 женские имена: Anna, Erzsébet

Слова и выражения (Szavak és kifejezések)

Здравствуй(те) (в венгерском языке точного соответствия нет)

Доброе утро!	Jó reggelt kívánok!
Добрый день!	Jó napot kívánok!

Добрый вечер!
Спокойной ночи!
До свидания!
Привет! (одному собеседнику)
(многим)

Jó estét kívánok!
Jó éjszakát kívánok!
Viszontlátásra!
Szervusz!
Szervusztok!

Köszönöm.	(1-ое лицо ед. ч.)	Спасибо. Благодарю.
Köszönjük.	(1-ое лицо мн. ч.)	Спасибо. Благодарим.
Köszönöm szépen.		Большое спасибо. Благодарю.
Köszönjük szépen.		Большое спасибо. Благодарим.

Диалоги (Párbeszéddek)

— Szervusz. Szabó Zoltán vagyok. Te ki vagy?
— Kovács Zoltán vagyok. Szervusz. Ő Anna.
— Te is magyar vagy?
— Nem, én orosz vagyok: Anna Kuznyecova.

— Jó napot kívánok. Szabó Zoltán magyar egyetemi hallgató vagyok.
— Jó napot kívánok. Nagy György egyetemi tanár vagyok.
(egyetemi tanár = professzor)

- Szervusztok! Hol van Anna?
 — Anna?! Anna Kuznyecova?
 — Igen, ő.
 — Anna nincs Moszkvában. Magyarországon van.
 — Ó-ó...! Budapesten van?
 — Igen, ott.

Упражнения

1. Прочтите вслух следующий текст. Переведите устно и внимательно перепишите.

Проверьте, правильно ли поставлены точки, запятые, надстрочные знаки и т. п.

Ezen a térképen a Szovjetunió, azon a térképen Magyarország van. Ez itt Szibéria. Szibériában nagyon sok erdő és sok nagy város, folyó van. Nagyon széles és hosszú folyók vannak Szibériában. Az Ob, a Jenyiszej, a Léna és az Amur nagyon nagy folyó. A Kaukázusban a hegyek magasak és szépek. Magyarországon is vannak hegyek, de nagyon magas hegyek nincsenek. Vannak folyók is, de nagyon nagy, széles és hosszú folyók nincsenek. Csak a Duna és a Tisza nagy. Azon a nagy fényképen Moszkva van. Moszkva a szovjet főváros. A szovjet fővárosban sok szép park van. Ebben a parkban van Szabó Zoltán. Ő magyar egyetemi hallgató. Anna nincs itt, ő Magyarországon, a magyar fővárosban, Budapesten van. Ő is egyetemi hallgató.

2. Образуйте множественное число от следующих слов на венгерском языке.

1. карта, 2. профессор, 3. страна, 4. гора, 5. река, 6. лес, 7. столица, 8. море, 9. студент, 10. город, 11. преподаватель, 12. низкий, 13. высокий, 14. красивый, 15. большой, 16. маленький, 17. русский, 18. венгерский, 19. мальчик, 20. девушка.

3. Образуйте из слов, данных в упражнении № 2, словосочетания с указательными местоимениями и определениями. Обратите внимание на употребление определённого артикля. Образуйте от них предложный падеж (ед. и. мн. ч.) с окончаниями *-ban/-ben* или *-on/-en/-ön* по следующему образцу:

город	város	városok
	ez a város	ezek a városok
	ez a nagy város	ezek a nagy városok
	ebben a nagy városban	ezekben a nagy városokban

4. Заполните пропуски с помощью слов, данных в скобках. Поставьте предложения во множественном числе.

1. (некрасивый)	Ez a lány	5. (высокий)	Az a fa . . . .
2. (русский)	Az a fiú	6. (молодой)	Ez a tanárnő . . . .
3. (большой)	A park	7. (широкий)	A folyó . . . .
4. (старый)	A professzor	8. (плохой)	Az a fénykép . . . .

5. Заполните пропуски — если это необходимо — именным, глагольным или составным сказуемым.

1. A térképeken országok . . . . 2. Az országok nagyok . . . . 3. Te egyetemi hallgató . . . ? 4. Ő egyetemi hallgató . . . . 5. Ők magyarok . . . . 6. Ő magyar . . . . 7. Ők magyar . . . . 8. Ti magyarok . . . ? 9. Mi magyarok . . . . 10. Anna diák . . . . 11. Anna Magyarországon . . . . 12. Anna hol . . . ? 13. Magyarországon sok erdő . . . . 14. Az Urálban szép erdők . . . . 15. Az Urálban sok szép erdő . . . .

6. Ответьте на вопросы.

1. Hol van Magyarország? — 2. Hol van Budapest? — 3. Hol van Moszkva? — 4. Hol van a Bajkál-tó? — 5. Kik vannak itt? — 6. Hol vannak nagy folyók? — 7. Hol nincsenek magas hegyek? — 8. Vannak Magyarországon magas hegyek? — 9. Hol nincs tenger? — 10. Hol van Anna? — 11. Hol van Szabó Zoltán? — 12. Ő ki? — 13. Ki ez ezen a fényképen? — 14. Mik ezek? — 15. Milyenek a professzorok?

7. Составьте вопросы, на которые отвечали бы следующие предложения.

1. — . . . ? — Nincs.	7. — . . . ? — Magyarországon.
2. — . . . ? — Nincsenek.	8. — . . . ? — A Szovjetunióban.
3. — . . . ? — Van.	9. — . . . ? — Nem, nem én vagyok.
4. — . . . ? — Én vagyok.	10. — . . . ? — Itt.
5. — . . . ? — Vannak.	11. — . . . ? — Sok.
6. — . . . ? — Igen.	12. — . . . ? — Nem, kevés.

8. Составьте несколько вопросов, на которые можно ответить так: — *De igen!* . . .

- Образец: — Anna nem magas?! — A Duna nem szép?!
— De igen! Anna magas! — De igen! Nagyon szép!

9. Переведите на венгерский язык.

Я — Анна Сергеевна. Я — преподавательница. Я здесь, в Москве, в столице Советского Союза (досл.: в советской столице). Он — Сабо Янош. Он — венгр. Он — старый профессор.

— Доброе утро, Анна Сергеевна. Где Коля?

— Доброе утро. Коли нет. Он — в Венгрии.

— Да?! Он — в Будапеште?

— Нет, его нет в столице. Он в небольшом городе Нирбаторе. В Венгрии много маленьких городов?

— Да, много. Венгрия — это маленькая страна, и города тоже маленькие. Маленькие и красивые.

15. Инфинитив или неопределённая форма глагола (főnévi igenév)

(В дальнейшем употребляется только слово 'инфинитив'.)

В венгерском языке инфинитив всегда оканчивается на **-ni**. (Обратите внимание на правильное произношение инфинитива: звук **-n-** всегда твёрдый.) Например: *lakni* жить, *szeretni* любить, *beszélni* говорить, *olvasni* читать, *írni* писать и т. д.

Инфинитив без суффикса **-ni** совпадает с формой 3-его лица единственного числа безобъектного спряжения:

tanulni	учиться	tanul	он учится
szeretni	любить	szeret	он любит
beszélni	говорить	beszél	он говорит
olvasni	читать	olvas	он читает

16. Глагольное сказуемое (igei állítmány)

Венгерский глагол в основной его функции, в функции сказуемого, выражает

- (грамматическое) лицо и число действующего лица,
- (грамматическое) время,
- способ совершения действия (=наклонение),
- определённости или неопределённости предмета (или лица) действия (=спряжения: безобъектное и объектное).

Благодаря этим свойствам глагольное сказуемое является важнейшим членом венгерского предложения.

17. Безобъектное спряжение (alanyi ragozás) глаголов настоящего времени изъявительного наклонения

	tanulni	beszélni	olvasni	lakni
	учиться	говорить	читать	жить*
1 л. ед. ч.	tanulok	beszélek	olvasok	lakom
2 л.	tanulsz	beszélsz	olvasol	laksz
3 л.	tanul	beszél	olvas	lakik

* Проживать в каком-л. городе, на какой-л. улице, в каком-л. доме и т. д.

1 л. мн. ч.	tanulunk	beszélünk	olvasunk	lakunk
2 л.	tanultok	beszéltok	olvastok	laktok
3 л.	tanulnak	beszélnek	olvasnak	laknak

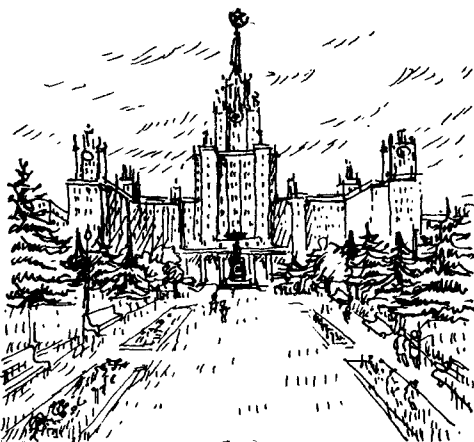
Примечания:

1. К глагольным основам, оканчивающимся на *s, sz, z* в 2-ом лице ед. числа прибавляется с помощью соединительного гласного личное окончание **-l** (а не **-sz**): *olvas- olvasol* ты читаешь.
2. Те глаголы, которые в 3-ем лице ед. ч. оканчиваются на **-ik** (они в словарях отмечены), называются **иковыми глаголами** (*ikes igék*). Иковые глаголы в 1-ом лице ед. числа принимают окончание **-m**. В разговорной речи всё чаще наблюдается употребление окончания **-k** у иковых глаголов, по аналогии с 1-ым лицом неиковых глаголов: *lakok* (я) живу, вместо (правильного) *lakom*, как *tanulok* (я) учусь, *olvasok* (я) читаю и т. д.

К глагольному сказуемому ставится вопрос с помощью глагола **csinálni** 'делать': *Olvasok. Я читаю. — Mit csinálsz? — Что ты делаешь?*

csinálok	делаю	csinálunk	делаем
csinálsz	делаешь	csináltok	делаете
csinál	делает	csinálnak	делают

Most a Szovjetunióban, a Moszkvai Állami Lomonoszov Egyetemen tanulok. Sok magyar tanul itt. A Lenin-hegyen, diákotthonban lakunk. A diákotthon a főépületben van. A főépület magas, szép, új épület. Szeretek itt lakni. Szeretek tanulni. Oroszul még rosszul beszélek, de már nagyon szépen olvasok. Zoli már jól beszél oroszul, de ő most nincs itthon. Leningrádban van.

most	теперь
moszkvai, -ak	московский
állami, -ak	государственный
állam, -ok	государство
egyetem, -ek; -en	университет
a Moszkvai Állami Lomonoszov Egyetem	Московский государственный универ-

(az **MGU**, произн.: az emgéu)
tanulni
Lenin-hegy (ед. ч.!)
diákotthon, -ok
otthon
lak|ni (-ik)
főépület, -ek
épület, -ek
fő-
új, -ak
szeret|ni
oroszul
még
rosszul
beszél|ni
de
már
szépen
jól
olvas|ni
ittthon
Zoli

ситет имени Ломоносова (**МГУ**)
учиться
Ленинские горы (район г. Москвы)
общежитие
дом, жилище; дома
жить, проживать
главное здание
здание
главный
новый
любить
по-русски
ещё
плохо
говорить
но
уже
красиво; хорошо
хорошо
читать
дома (здесь)
краткая форма мужского имени Зол-
тан

18. Наречия (határozószók)

hogyan?	—	jól	хорошо
	—	rosszul	плохо
	—	oroszul	по-русски
	—	magyarul	по-венгерски
	—	nagyon	очень
	—	szépen	красиво, хорошо

В венгерском языке наречия можно образовать от прилагательных с помощью суффиксов:

-l	jól	хорошо	jó	хороший
	rosszul	плохо	rossz	плохой
	oroszul	по-русски	orosz	русский
	magyarul	по-венгерски	magyar	венгерский
-n	nagyon	очень	nagy	большой
	szépen	красиво, хорошо	szép	красивый
	csúnyán	некрасиво	csúnya	некрасивый

Kolja jól beszél magyarul.

Коля говорит по-венгерски хорошо.

Kolja nagyon jól beszél magyarul.

Коля говорит по-венгерски очень хорошо.

Kolja nagyon rosszul beszél magyarul.

Коля говорит по-венгерски очень плохо.

Запомните, что венгерское наречие *jól* 'хорошо' отвечает на вопрос **hogyan?** как? Для выражения согласия типа русского 'хорошо', 'ладно' употребляются *Jó.* или *Jól van.*

Например: — Если не поеду, я позвоню тебе. Хорошо?

— Хорошо.

— ... Jó?

— Jó. (или *Jól van.*)

19. Суффикс -i

С помощью суффикса **-i** образуются прилагательные от имён. Прилагательное с суффиксом **-i** выражает принадлежность к чему-либо:

állami	государственный	állam	государство
egyetemi	университетский	egyetem	университет

Таким же образом образуются прилагательные от собственных имён, в частности, географических названий типа Москва — московский: *Moszkva — moszkvai*

Budapest — budapesti

Будапешт — будапештский

Buda — budai

Буда — будайский

Pest — pesti

Пешт — пештский

Kijev — kijevei

Киев — киевский

Volga — volgai

Волга — волжский

Duna — dunai

Дуна — дунайский

Если эти прилагательные выступают в названии различного рода учреждений, вузов и т. п., то пишутся с большой буквы:

а *Moszkvai Lomonoszov Egyetem* ~ а *Moszkvai Állami Lomonoszov Egyetem*

Московский гос. университет им. Ломоносова

но: а *moszkvai épületek*, а *moszkvai parkok*, а *moszkvai diákok*

московские здания, московские парки, московские студенты

Все прилагательные, образованные с помощью суффикса *-i*, так же как и прилагательные, оканчивающиеся на *-í, -ű*, принимают показатель множественного числа с помощью соединительного гласного *-a-* или *-e-*:

(a) moszkvai	московский, москвич
(a) moszkvaiak	московские, москвичи
(a) budapesti	будапештский, будапештец
(a) budapestiek	будапештские, будапештцы

Ezen a fényképen budapesti és moszkvai diákok vannak.

На этой фотографии — московские и будапештские студенты.

A moszkvaiak fiúk, a budapestiek lányok.

Москвичи — юноши, будапештцы — девушки.

20. ...имени+фамилия (род. п.)

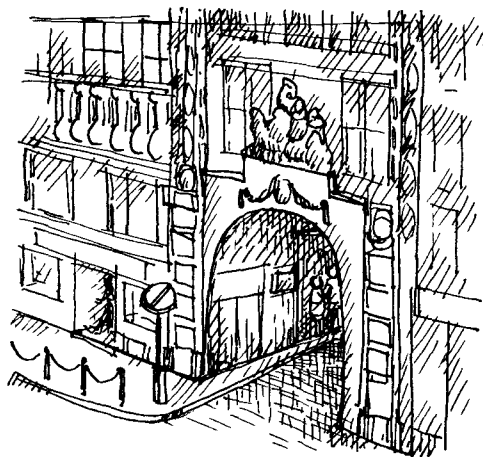
Конструкция русского языка типа 'университет имени Ломоносова', 'библиотека имени Ленина' и т. п. переводится на венгерский язык как словосочетание, состоящее из определения и определяемого слова. Роль определения играет фамилия, которая, как все определения, стоит в именительном падеже перед определяемым словом. Слово 'имени' не переводится.

Lomonosov Egyetem
Университет имени Ломоносова

Állami Lenin Könyvtár
Государственная библиотека имени
Ленина

Zsdanov Egyetem
Университет имени Жданова

Puskin Múzeum
Музей имени Пушкина

Nyina is egyetemista. Ő nem Moszkvában, hanem Magyarországon, a budapesti egyetemen tanul. Magyarul tanul. Budapesten sok egyetem van. Nyina az Eötvös (произносится: ötvös) Loránd Tudományegyetemen tanul. Sok szovjet diák tanul ott. Ők már jól beszélnek magyarul. Budán laknak. Az egyetem Pesten van.

Ez régi, de nem csúnya épület.

régi, -ek	старый, древний
nem..., hanem...	не ..., а ...
Eötvös (произносится: ötvös) Loránd (1848—1919)	всемирно известный венгерский физик
tudományegyetem, -ek; -en	университет
tudomány, -ok	наука

21. Союзы *de, hanem*, выражающие противопоставление, употребляются следующим образом:

1. Если в первой части предложения сказуемое не отрицается, то во второй части предложения употребляется союз **de**:

Ez az épület új, de csúnya.
Это здание новое, но некрасивое.

Az az épület régi, de szép.
То здание старое, но красивое.

2. Если в первой части предложения есть отрицание, то во второй части употребляется союз **hanem**:

Nyíra nem magyar, hanem orosz.
Нина не венгерка, а русская.

Nyíra nem beszél, hanem olvas magyarul.
Нина не говорит, а читает по-венгерски.

22. Интонация вопросительного предложения зависит от того, содержит ли оно вопросительное слово или нет.

1. Интонация в вопросительном предложении с вопросительным словом такая же, как и в повествовательном предложении:

Hol tanulsz?
Где ты учишься?

Moszkvában tanulok.
Я учусь в Москве.

Milyen ez az egyetem?
Какой (каков) этот университет?

Ez az egyetem nagy és szép.
Этот университет большой и красивый.

2. Вопросительное предложение без вопросительного слова произносится с постепенным повышением от первого слога к предпоследнему, и резким его понижением на последнем слоге, например:

Szabó Zoltán diák?

Сабо Золтан — студент?

Moszkvában tanulsz?

Ты в Москве учишься?

Sok magyar tanul Moszkvában?

Много венгров учатся в Москве?

Упражнения

1. Проспрягайте глаголы *tanulni, lakni, szeretni, olvasni, beszélni* и составьте 10—15 предложений с этими глаголами.

2. Заполните пропуски с помощью глаголов, данных в скобках:

1. (читать)	Kolja szeret . . . .
2. (жить)	Nyina Budapesten . . . .
3. (говорить по-венгерски)	Kolja . . . .
4. (говорить по-русски)	Mi nem . . . .
5. (жить)	Te hol . . . ?
6. (есть)	Zoli most Leningrádban . . . .
7. (любить)	Nyina és Kolja . . . tanulni. (!)
8. (любить)	A fiúk nem . . . beszélni.
9. (жить)	A magyar lányok abban a diákotthonban . . . .
10. (учиться)	A lányok jól . . . .
11. (учиться)	A professzor már nem . . . .
12. (любить, жить)	Vera nem . . . Moszkvában . . . .
13. (жить) (они)	Egy magyar városban . . . .
14. (учиться) (мы)	A Lomonoszov Egyetemen . . . .

3. Составьте предложения с помощью слов, данных ниже.

1. Szovjetunió, a, folyó, sok, van, nagy. — 2. Épület, ezek, nagy. — 3. Ezek, nagy, az, épület. — 4. Az, szibériai, folyó, Ob. — 5. Leningrád, város, új, nagy. — 6. Kijevi, a, tanul, diákok, magyarul, egyetem, a. — 7. Lenin-hegy, diákotthon, a, sok, szovjet, tanul, lakik, diák, és, a. — 8. Még, jól, beszél, nem, oroszul, ő. — 9. Alacsony, Nyina,

szovjet, a, hallgató, itt, egyetemi, olvas, ez, épület, az, új. — 10. Beszélni, szeretni, nem, (én). — 11. Ezek, város, egyetemek, nincs, a. — 12. Magyar, a, egyetemek, milyen?

4. Переведите на венгерский язык следующие наименования вузов. Составьте предложения, в которых они употребляются в падеже, соответствующем русскому предлогу в + предложный падеж. (См. 20, стр. 32, 48.)

1. Киевский государственный университет им. Шевченко
2. Ленинградский государственный университет им. Жданова
3. Московский государственный университет им. Ломоносова

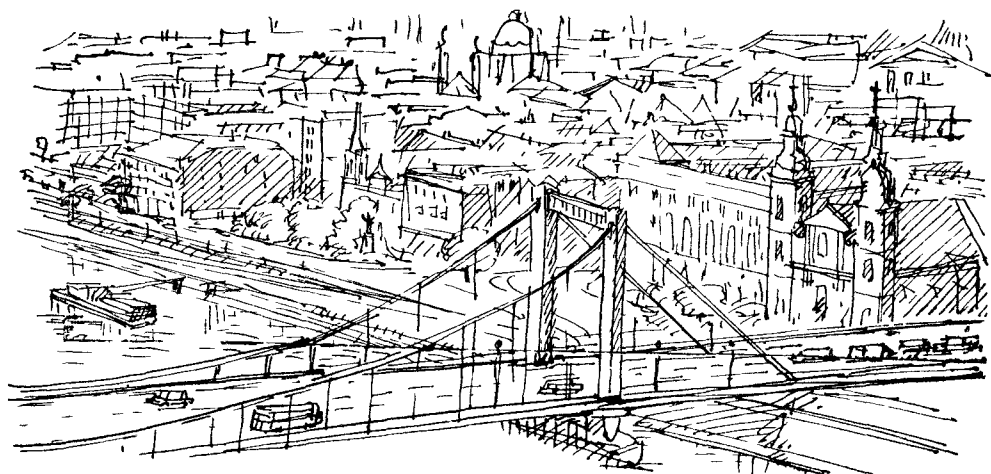
5. Поставьте вопросы к выделенным словам.

1. Ez az épület *szép*. — 2. A budai hegyek *alacsonyak*. — 3. A *budai* hegyek alacsonyak. — 4. A szibériai erdők *nagyok*. — 5. A *szibériai* erdők szépek. — 6. *Kolja* tanul. — 7. *Kolja* *tanul*. — 8. *Nyina* *magyarul* beszél. — 9. *Nyina* *jól* beszél magyarul. — 10. *Kolja* *magas*. — 11. *Kolja* *egyetemi* *hallgató*. — 12. Én most *Moszkvában* lakom. — 13. *Moszkvában* *sok* park van. — 14. *Moszkvában* van sok park. — 15. *Kolja* *jól* tanul. — 16. *Olvasok*. — 17. *Budapesten* *sok* egyetem van. — 18. Nem olvasol, hanem *beszélsz*. — 19. A *Fekete-tenger* *fekete*. — 20. A *Csendes-óceán* *csendes*.

6. Переведите на русский язык.

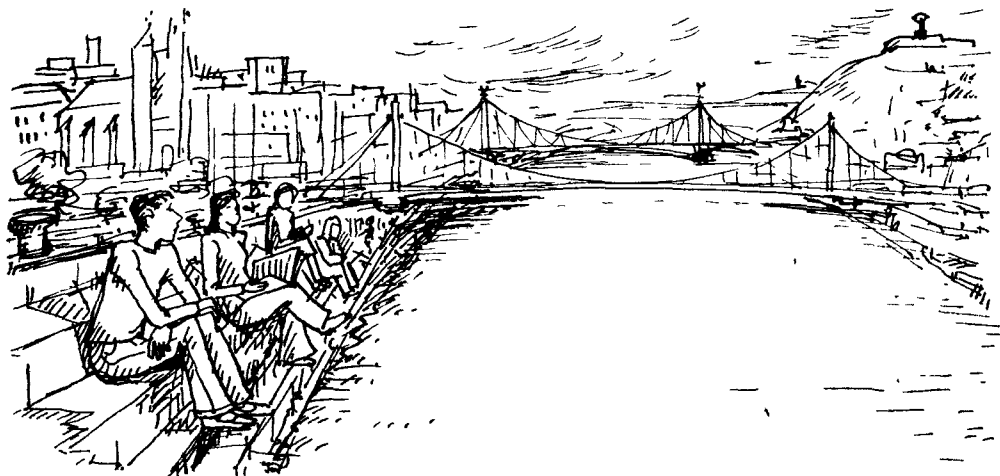
A szovjet főváros nagyon nagy város. A moszkvai Kreml nagyon szép. Itt sok fa és sok szép, régi épület van. Egy új épület is van itt. Moszkvában van a Moszkva folyó és a Lenin-hegy is. A Lenin-hegyen van a Moszkvai Állami Lomonoszov Egyetem. Ez magas, új épület. A főépületben diákotthonok is vannak. Mi is itt lakunk. Szeretünk itt lakni. Sok magyar tanul itt. Ők magyarul beszélnek. Mi még rosszul beszélünk magyarul. Most tanulunk. Ez a fiatal tanár magyar. Jól beszél oroszul.

A budapesti egyetemre járok. Harmadéves bölcseész vagyok. A budapesti Bölcsészkar a Duna-parton van. Nagyon tetszik nekem ez a hely, sok látnivaló van itt. Az a kis sárga ház például a „Százéves” étterem. A professzorok szívesen járnak ebbe az étterembe. Ha jó idő van, a Duna-parti parkokban a szökőkutak körül gyerekek játszanak, a fák alatt, a padokon oregek ülnek, beszélgetnek a „régí szép időkről”. Itt van a régi, híres Belvárosi templom. Az ott jobbra az Erzsébet-híd, ez itt balra a Petőfi-szobor.

A szép, szürke híd mögött látszik a Gellérthegy a Szabadság-szoborral és a Gellért-szoborral. A Szabadság-szobor mögött van egy nagy épület, az a Citadella. A Gellérthegy nem nagyon magas (csak 224 méter — kétszázhuszonnégy méter), mégis nagyon jól látszik onnan az egész főváros. Csodálatos hely az!

Itt szép idő van. A rakparton a lépcsőkön diákok ülnek. Mindenki vidám, csak én vagyok szomorú. Fáradt vagyok, hallgatok. Itt két (2) nyelvész vitatkozik egy jogász-szal, abban a csoportban pedig hat (6) ötödéves beszélget egy öreg professzorról. Az öreg alacsony, nagyon kövér ember. Nagyon okos. Körülbelül (kb.) 65 (hatvanöt) éves. Történész. Most beteg, ezért nincs előadás.

jár|ni *vhova*
egyetemre járni
harmadéves, -ek
bölcsész, -ek

bölcs, -ek
a Bölcsészkar, -ok
a Bölcsészettudományi Kar, -ok
kar, -ok
a Duna-part
part, -ok
tetszik nekem
tetsz|eni (-ik) *vkinek vki/vmi*
hely, -ek
láttnivaló, -k
kis ~ kicsi, kicsik
sárg|a, -ák
ház, -ak
például
száz
éves, -ek
étterem, éttermek
szívesen
ha
idő, -k
szökő|kút, -kutat

ходить куда
 учиться в университете
 третьекурсник
 студент(ка) историко-филологическо-
 го факультета
 мудрый, мудрец
 историко-филологический факультет
 историко-филологический факультет
 здесь: факультет
 берег Дуная
 берег
 мне нравится
 нравиться
 место
 достопримечательность
 маленький
 жёлтый
 дом
 например
 сто
 -летний
 ресторан
 с удовольствием
 если
 погода; время
 фонтан

vki/vmi körül
gyerek, -ek
játsz|ani (-ik)
vki/vmi alatt
pad, -ok
ül|ni
beszélget|ni *vmiről/vkiről*
híres, -ek *vmiről*
a Belvárosi templom

(a) belváros, -ok
templom, -ok
jobb
jobbra
híd, hidak
bal
balra
szobor, szobrok

szürk|e, -ék
vki/vmi mögött
látsz|ani (-ik)
a Gellérthegy
szabadság
a Szabadság-szobor
a Citadella
kétszázhuszonnégy
méter,
mégis
innen
onnan
egész
csodálatos, -ak

ma
rakpart, -ok
lépcső, -k
mindenki
vidám, -ak
szomorú, szomorúak
fáradt, -ak
hallgat|ni

вокруг, около
ребёнок
играть
под (+твор. п.)
скамейка; парта
сидеть
разговаривать
известный, знаменитый
церковь Белвароша

центр (или центральная часть) города
церковь
правый
направо (куда?, где?)
мост
левый
налево (куда?, где?)
статуя, памятник

серый
за (+твор. п.)
виднеться
гора Геллерта
свобода
памятник Свободы
Цитадель
двести двадцать четыре
метр
всё-таки
отсюда
оттуда
целый, весь
чудесный

сегодня
набережная
лестница
все люди
весёлый
грустный
усталый
молчать; слушать

két
nyelvész, -ek
nyelv, -ek
vitatkoz|ni (-ik) vmiről/vkiről
jogász, -ok
jog, -ok
csoport, -ok
pedig
hat
ötödéves, -ek
kövér, -ek
ember, -ek
okos, -ak
körülbelül (сокр.: kb.)
hatvanöt
történész, -ek
beteg, -ek
ezért
előadás, -ok

два
лингвист, языковед
язык
спорить
юрист
право
группа
а
шесть
пятикурсник
толстый
человек
умный
приблизительно
шестдесят пять
историк
больной
поэтому
лекция; спектакль, сеанс

23. Падежные окончания (esetragok)

куда?	hova ?	указ. место-имение	примеры
в + вин. п.	-ba/-be	ebbe abba ezekbe azokba	ebbe a városba abba a házba ezekbe a városokba azokba a házakba
на + вин. п.	-ra/-re	erre arra ezekre azokra	erre a lányra arra a fiúra ezekre a lányokra azokra a fiúkra

Запомните:

в Венгрию
 в Будапешт
 в Буду
 в Пешт
 в университет

Magyarországra
Budapestre
Budára
Pestre
az egyetemre

откуда ?	honnan ?	указ. местоимение	примеры
c + род. п.	-ról/-ről	erről arról ezekről azokról	erről a lányról arról a professzorról ezekről a lányokról azokról a professzorokról
o + предл. п.			

Запомните:

из Венгрии	Magyarországról
из Будапешта	Budapestről
из Буды	Budáról
из Пешта	Pestről
из университета	az egyetemről

чем? с чем? с кем?	kivel ? mivel ?	указ. местоимение	примеры
твор. п. без предлога и с + твор. п.	-val/-vel	ezzel azzal ezekkel azokkal	ezzel a lánnyal azzal a térképpel ezekkel a lányokkal azokkal a térképekkel

Если существительное оканчивается на согласный звук, то согласный окончания **-val/-vel -v-** полностью уподобляется конечному согласному существительного, другими словами: конечный согласный существительного удваивается за счёт согласного **-v-**:

professzor + val	professzorral	(с) профессором
lány + val	lánnyal	(с) девушкой
szökőkút + val	szökőkúttal	(с) фонтаном
diákok + val	diákokkal	(со) студентами

кому? чему?	kinek ? minek ?	указ. местоимение	примеры
дат. п.	-nak/-nek	ennek annak ezeknek azoknak	ennek a lánynak annak a fiúnak ezeknek a lányoknak azoknak a fiúknak

24. Дательный падеж личных местоимений

nekem	мне	nekünk	нам
neked	тебе	nektek	вам
neki	ему, ей	nekik	им

Tetszik nekem ez a város.
Мне нравится этот город.

Tetszik nektek ez a város?
Вам нравится этот город?

Kinek tetszik ez a híd? — Nekem.
Кому нравится этот мост? — Мне.

Ki tetszik neked? — Nekem? Nekem ő tetszik.
Кто тебе нравится? — Мне? Мне она нравится.

25. Послелogi I. (névutók)

Послелogi венгерского языка — это разряд самостоятельных слов, стоящих всегда после существительных и выступающих вместе с ними в предложении в качестве обстоятельств. Таким образом венгерские послелogi соответствуют русским предлогам и выполняют роль падежных окончаний. Все послелogi делятся на две группы:

1. Подавляющее большинство послелогов употребляется с существительными, стоящими в именительном падеже, например:

körül   *вокруг + род. п.*
a szökőkút körül   вокруг фонтана
A GUM-ban, a szökőkút körül mindig sok ember van.
В ГУМ-е, вокруг фонтана, всегда много людей.

alatt   *под + твор. п.*
a fák alatt   под деревьями
A fák alatt gyerekek játszanak.
Под деревьями играют дети.

mögött   *за + твор. п.*
a szobor mögött   за памятником
A szobor mögött gyerekek játszanak.
За памятником играют дети.

2. Послелogi второй группы (их — меньшинство) требуют какого-нибудь другого падежа существительного (см. 107).

Если существительное с послелогом 1-ой группы имеет в качестве определения указательное местоимение, то послелог ставится дважды: как после существительного, так и после указательного местоимения, например:

ez alatt a híd alatt	под этим мостом
ezek alatt a hidak alatt	под этими мостами
azok mögött az épületek mögött	за теми зданиями
azok körül a szökőkutak körül	вокруг тех фонтанов

Если послелог начинается с согласного звука, то указательные местоимения *ez, az* употребляются в форме *e, a*:

e körül a szökőkút körül	вокруг этого фонтана
a mögött az épület mögött	за тем зданием

26. Именные основы (névszótövek)

В венгерском языке имена (существительные, прилагательные, числительные) делятся на две части в зависимости от того, изменяется ли их основа перед окончаниями, показателями и т. д.

К первой группе относятся так называемые одноосновные имена: основа этих имён не изменяется, поэтому их принято называть неизменяемыми основами. Ко второй же группе относятся изменяющиеся основы (или другими словами: многоосновные имена), например:

I. основы с беглыми гласными, т. е. основы, теряющие гласный последнего слога перед показателем множественного числа *-k*, перед окончанием винительного падежа и перед притяжательными окончаниями (см. 63) и окончанием *-on/-en/-ön*:

szobor	памятник	szobrok	памятники
		szobrot	памятник (вин. п.)
		szobron	на памятнике

но: szoborban, szoborral, szoborba, szobornak

étterem	ресторан	éttermek	рестораны
		éttermet	ресторан (вин. п.)
		éttermen	на ресторане

но: étteremben, étteremmel, étterembe, étteremnek

2. основы с чередованием гласного по долготе—краткости:

а) основы, оканчивающиеся на гласные *-a, -e*

fa	дерево	fák	деревья
		fát	дерево (вин. п.)

lecke	урок	leckék	уроки
		leckét	урок (вин. п.)

Конечные гласные *-a, -e* всегда удлиняются.

б) основы, оканчивающиеся на согласный

híd	мост	hidak	мосты
		hidat	мост (вин. п.)

но: hídon, hídra, híddal

szökőkút	фонтан	szökőkutak	фонтаны
		szökőkutat	фонтан (вин. п.)

но: szökőkúton, szökőkútba, szökőkútban, szökőkúttal

27. Какого цвета? Milyen színű?

Русские конструкции типа

здание жёлтого цвета, здания жёлтого цвета

мост серого цвета, мосты серого цвета и т. д.

переводятся на венгерский язык следующим образом:

sárga színű épület, sárga színű épületek

szürke színű híd, szürke színű hidak stb.

Если прилагательное *színű* '...-го цвета' (образованное от существительного *szín* 'цвет' с помощью суффикса *-ű*) выступает в предложении в составе именного сказуемого, и стоит во множественном числе, то показатель множественного числа *-k* присоединяется к нему с помощью соединительного гласного *-e-*.

Следует заметить, что в венгерском языке на вопрос *Milyen színű? Milyen színűek?* обычно даётся ответ только просто прилагательным:

Milyen színű ez az épület?

Ez az épület sárga.

(педко:) Ez az épület sárga színű.

Milyen színűek ezek az épületek?

Ezek az épületek sárgák.

(педко:) Ezek az épületek sárga színűek.

цвета:	fehér, -ek	белый
	feket e, -ék	чёрный
	kék, -ek	синий
	zöld, -ek	зелёный
	sárg a, -ák	жёлтый

barn a, -ák		коричневый	
piros, -ak		красный	
szürk e, -ék		серый	
lil a, -ák		лиловый	
bordó, -k		бордо, бордовый	
világos	светлый	sötét	тёмный
világoskék	голубой	sötétkék	темносиний
világoszöld	светлозелёный	sötétzöld	темнозелёный

28. Числительные (számnevek)

1 egy (произн.: egyy)	11 tizenegy (произн.: -eggy)
2 kettő ~ két	12 tizenkettő ~ tizenkét
3 három	13 tizenhárom
4 négy	14 tizennégy
5 öt	15 tizenöt
6 hat	16 tizenhat
7 hét	17 tizenhét
8 nyolc	18 tizennyolc
9 kilenc	19 tizenkilenc
10 tíz	20 húsz
21 huszonegy (произн.: -eggy)	31 harmincegy (произн.: -eggy)
22 huszonkettő ~ huszonkét	32 harminckettő ~ harminckét
23 huszonhárom	33 harminchárom
24 huszonnégy	34 harmincnégy
25 huszonöt	35 harmincöt
26 huszonhat	36 harminchat
27 huszonhét	37 harminchét
28 huszonnyolc	38 harmincnyolc
29 huszonkilenc	39 harminckilenc
30 harminc	40 negyven
50 ötven	101 százegy (произн.: -eggy)
60 hatvan	111 száztizenegety (произн.: -eggy)
70 hetven	121 százhuszonegy (произн.: -eggy)
80 nyolcvan	200 kétszáz
90 kilencven	300 háromszáz
100 száz	400 négyszáz
ezer	тысяча
millió	миллион

1848	ezernyolcszáznegyvennyolc
1917	ezerkilencszáztizenhét
1919	ezerkilencszáztizenkilenc
1945	ezerkilencszáznegyvenöt
1978	ezerkilencszázhetvennyolc

Легко запомнить числительные, если знать, что

- с 11 по 29 образование числительных происходит подобным образом, как и в русском языке:
одиннадцать — один на десять
в венгерском языке: 'на десяти один'
- с 40 по 100 к числительным с 4 по 9 (в некоторых случаях претерпевшим звуковые изменения, например 4 *pégy*, 40 *negyven*, 7 *hét*, 70 *hetven*) прибавляется самостоятельно никогда не употребляемое слово финно-угорского происхождения *-van/-ven* со значением '10'.

В венгерском языке существительные во всех падежах в сочетании с числительными всегда стоят в единственном числе. Числительные никогда не согласуются с существительными:

<i>egy város</i>	один город
<i>öt város</i>	пять городов
<i>öt városban</i>	в пяти городах
<i>öt városról</i>	о пяти городах
<i>öt városnak</i>	пяти городам и т. д.

Форма *két* (так же 12, 22, 32, ..., 102, 112 и т. д.) употребляется в предложении только в качестве количественного определения, форма *kettő* — в основном в качестве сказуемого или дополнения (без определяемого слова), например:

	<i>két egyetemi hallgató</i>	два студента
но:	<i>Hány egyetemi hallgató van itt? — Kettő.</i>	
	Сколько здесь студентов? — Два.	
	<i>tizenkét szék</i>	двенадцать стульев
но:	<i>Hány széket látsz itt? — Tizenkettőt.</i>	
	Сколько стульев ты здесь видишь? — Двенадцать.	

Обратите внимание на правописание и правильное произношение числительных:

tíz,	но:	tizenegy, tizenkettő, tizenhárom ...
húsz,	но:	huszonegy, huszonkettő, huszonhárom ...
négy,	но:	negyven
hét,	но:	hetven
öt	—	это '5', а не öt 'его, её'.

29. Сколько будет...?

Сколько будет один да один?

— Один да один, это два.

Mennyi egy meg egy?

— Egy meg egy az kettő.

Сколько будет 3+7?

— 10.

Mennyi három meg hét?

— Tíz.

30. Kis и kicsi

Слова *kis* и *kicsi* обозначают 'маленький'. В качестве подлежащего именного сказуемого и дополнения употребляется только слово *kicsi*:

Ez a térkép kicsi.

Эта карта маленькая.

Ezek a térképek kicsik.

Эти карты маленькие.

Определением могут служить оба слова:

эта маленькая карта

ez a *kis* térkép ~ ez a *kicsi* térkép

эти маленькие карты

ezen a *kis* térképek ~ ezen a *kicsi* térképek

Как видно из примеров, у прилагательного *kis* нет множественного числа.

31. Возраст (kor)

Русская конструкция 'мне 20 лет', 'Петру 30 лет' и т. д. в венгерском языке выражается именным и составным сказуемым, при этом употребляется прилагательное *éves* '-летний' и (в 1-ом и 2-ом лицах ед. и мн. ч.) глагольная часть сказуемого-связки: *vagyok, vagy, vagyunk, vagytok*.

Сколько тебе лет?		Hány éves vagy?
Сколько ему, ей	—	Hány éves ő? ~ Ő hány éves?
Петру	— — лет?	Hány éves Péter? ~ Péter hány éves?
профессору	—	Hány éves a professzor? ~ A professzor hány éves?
Сколько нам лет?		Hány évesek vagyunk?
Сколько вам лет?		Hány évesek vagytok?
Сколько им	— лет?	Hány évesek ők? ~ Ők hány évesek?
профессорам		Hány évesek a professzorok? ~ A professzorok hány évesek?
Мне 20 лет.		20 éves vagyok.
Тебе 30 лет.		30 éves vagy.
Ему, ей 40 лет.		Ő 40 éves.
Петру 45 лет.		Péter 45 éves.
Профессору 76 лет.		A professzor 76 éves.
Нам 20 лет.		20 évesek vagyunk.
Вам 30 лет.		30 évesek vagytok.
Им 55 лет.		Ők 55 évesek.
Профессорам 89 лет.		A professzorok 89 évesek.

Личные местоимения, стоящие в именительном падеже, употребляются только в том случае, если необходимо выделить подлежащее, которым является в предложениях такого типа личное местоимение и на которое падает логическое ударение, например при сопоставлении:

Én 50 éves vagyok, te pedig 5.

Мне 50 лет, а тебе 5.

Mi 19 évesek vagyunk, ti 20 évesek vagytok.

Нам 19 лет, вам 20.

Существительное в функции подлежащего в такой конструкции тоже стоит в именительном падеже:

Péter 24 éves.

Петру 24 года.

A tanárnő 57 éves.

Преподавательнице
57 лет.

A professzorok 55 évesek.

Профессорам 55 лет.

32. На каком курсе?

Вопрос 'На каком курсе ты учишься?' и ответ на него переводится на венгерский язык сложными прилагательными:

— Hányadéves vagy?

— Elsőéves vagyok.

Я — первокурсник. или Я учусь на первом курсе.

Запомните:

первокурсник	elsőéves, -ek
второкурсник	másodéves, -ek
третьекурсник	harmadéves, -ek
четверокурсник	negyedéves, -ek
пятикурсник	ötödéves, -ek

Эти сложные прилагательные употребляются в венгерском языке

1. в качестве самостоятельного существительного (ср. в русском языке слова 'первокурсник и т. д. '), и
2. в качестве определения в сочетании со словами, обозначающими (будущую) специальность, отделение, факультет, например:

Harmadéves bölcsész vagyok.

Я студент третьего курса историко-филологического факультета.

Ők ötödévesek.

Ötödéves közgazdász vagyok.

Они пятикурсники.

Я экономист V-го курса.

Ők ötödéves történészek.

Ötödéves közgazdászok vagyunk.

Они историки V-го курса.

Мы экономисты V-го курса.

Elsőéves jogász vagyok.

Я юрист-первокурсник.

33. Суффикс -ász/-ész

С помощью суффикса -ász/-ész образуются существительные, обозначающие профессию:

szobrász	скульптор	szobor	статуя, памятник, скульптура
erdész	лесник	erdő	лес
jogász	юрист	jog	право
nyelvész	языковед	nyelv	язык
bölcsész	студент историко-филологического факультета	bölcs	мудрый

34. Наречия II.

Наречия от прилагательных образуются также с помощью суффикса *-n* (см. 18). К прилагательным, оканчивающимся на согласный, прибавляется суффикс *-n* с помощью соединительного гласного *-a-* или *-e-*.

<i>milyen?</i>	какой?	<i>hogyan?</i>	как? в каком состоянии?
<i>vidám</i>	весёлый	<i>vidáman</i>	весело
<i>csodálatos</i>	чудесный	<i>csodálatosan</i>	чудесно
<i>fáradt</i>	усталый	<i>fáradtan</i>	устало
<i>beteg</i>	больной	<i>beteg</i>	в нездоровом состоянии
<i>egész</i>	целый, весь	<i>egészen</i>	совсем, целиком

Прилагательные, оканчивающиеся на гласный, принимают суффикс *-n* с помощью соединительного гласного *-a-* или *-e-*, например:

<i>szomorú</i>	грустный	<i>szomorúan</i>	грустно
<i>keserű</i>	горький	<i>keserűen</i>	горько

35. Вопрос *miért?* почему?

На вопросы с вопросительным словом *miért?* 'почему?' можно ответить

1. с помощью сложного союза *azért, mert* 'потому, что':

— *Miért nincs előadás?*

Почему нет лекции?

— *Azért nincs előadás, mert a professzor beteg.*

Нет лекции потому, что профессор болен.

— *Azért, mert a professzor beteg.*

— *Mert a professzor beteg.* — Потому, что профессор болен.

2. с помощью союза *ezért* 'поэтому':

— *A professzor beteg, ezért nincs előadás.*

Профессор болен, поэтому лекции нет.

Структура слов *miért, azért, ezért*:

<i>mi</i>	что	—	падежное окончание,
<i>az</i>	то	—	соответствующее русскому
<i>ez</i>	это	—	предлогу за + вин. п.

Упражнения

1. Заполните пропуски.

1. Magyarország... sok folyó van. — 2. Az erdők... sok fa van. — 3. E... a város... sok épület van. — 4. E... az egyetem... sok diák tanul. — 5. A... a diáktothon... lakunk. — 6. A budapesti egyetem... járok. — 7. A Duna-part... van a Petőfi-szobor. — 8. A Gellérthegy... van a Citadella. — 9. A Citadell... étterem van. — 10. A diáktothon Bud..., az egyetem Pest... van.

2. Поставьте данные существительные в именительном и дательном падежах множественного числа.

1. város, 2. híd, 3. erdő, 4. fa, 5. szobor, 6. lépcső, 7. étterem, 8. szökőkút, 9. rak-part, 10. előadás.

3. Переведите на венгерский язык следующие предложения.

1. Тане 22 года. — 2. Петру 34 года. — 3. Этому профессору 69 лет. — 4. Этому венгерскому городу 700 лет. — 5. Советским первокурсникам 17 лет. — 6. Старикам 86 лет. — 7. Преподавательнице 53 года. — 8. Этому студенту 24 года. — 9. Этим мостам 30 лет. — 10. Университету им. Ломоносова ... лет (осн. 1735).

4. Ответьте устно и письменно на следующие вопросы.

Сколько будет

a)	46	b)	96	в)	103	г)	274	д)	1649
	<u>+92</u>		<u>+103</u>		<u>+274</u>		<u>+976</u>		<u>+ 343</u>

5. Поставьте вместо точек глагол, данный в скобках, в соответствующей форме, а существительные в нужном падеже, употребляя падежные окончания *-ról/-ről, -val/-vel, -ban/-ben*.

1. Az elsőévesek a professzor... (beszélni). — 2. A harmadévesek az elsőévesek... a professzor... (beszélni). — 3. Tanya szeret Moszkv... (beszélni). — 4. Szása nem ... Kolj... (beszélni). — 5. Az öregek a gyerekek... (ját-szani). — 6. A Gellérthegy... nem ... a Duna? (látszani). — 7. A Duna-parti lépcsők... nem ... az egyetem (látszani). — 8. Nyina egy egyetemi hallgató... a Belváros... (sétálni). — 9. Szása oroszul ... Tány... (beszélgetni). — 10. A szovjet diákok a magyar főváros... szívesen ... a szovjet főváros... (beszélni).

6. Закончите предложения.

1. Misa szeret ... (молчать). — 2. Ő nem ... magyar... beszélni (любить). —
3. A szökőkút körül gyerek... (играть). — 4. A diákok egyetem... (ходить). — 5. A nyelvészek a történészek... a magyar nyelv... (спорить). —
6. A jogászok ... beszélni (любить). — 7. A történészek a Citadell... (разговаривать). — 8. A Gellérthegy... a Belváros (виднётся) — 9. A Lenin-hegy... a Kreml (виднётся). — 10. Az előadás... a professzor a Szovjet-unió... (говорить).

7. Вставьте вместо точек артикли (определённый или неопределённый), данные прилагательные и их антонимы.

1. Ezek a diákok ..., azok ... diákok ... (весёлый)
2. Ez ... hegy ..., az ... hegy ... (высокий)
3. ... van ... híd, ... Petőfi-szobor. (направо)
4. ... budapesti egyetem ..., ... moszkvai ... (большой)
5. Ez ... könyv ..., az ... könyv ... (белый)
6. Az ... diák ..., ez ... diák ... (маленький)
7. ... budapesti hidak ..., a moszkvai hidak ... (большой)
8. ... magyar városok ..., a szovjet városok ... (маленький)

8. Вставьте вместо точек следующие наречия:

nagyon, magyarul, csodálatosan, jól, rosszul, szépen, szívesen, fáradtan, szomorúan, oroszul.

1. Beszél ... — 2. ... szeret olvasni. — 3. ... ül. — 4. ... dolgozik. — 5. ... szép! — 6. ... jár ide. — 7. ... okos. — 8. ... beszél oroszul. — 9. ... van. — 10. ... akar beszélni.

9. Ответьте на вопросы.

1. Hány éves a moszkvai Lomonoszov Egyetem? — 2. Hány éves az Erzsébet-híd? —
3. Hány méter magas a Gellérthegy? — 4. Hányadéves ez a 17 éves moszkvai egyetemi hallgató? — 5. Hányadéves vagy? — 6. Hányadévesek vagytok? — 7. Hány éves a professzor? — 8. Hány éves Leningrád?

10. Образуйте множественное число в следующих предложениях и ответьте на вопросы.

1. Milyen színű ez a híd? — 2. Milyen színű ez a hegy? — 3. Milyen színű ez az épület? — 4. Milyen színű ez a templom? — 5. Milyen színű a Duna? — 6. Milyen színű a Citadella? — 7. Milyen színű az a pad? — 8. Milyen színű az erdő?

11. Переведите на русский язык.

1. Ma jó idő van. — 2. Ma szép idő van. — 3. Most csodálatos idő van! — 4. Ma nagyon jó idő van. — 5. Ma nagyon rossz idő van.

12. Составьте вопросы с вопросительным словом *miért*, на которые отвечали бы следующие предложения.

1. — ... — Mert ma jó idő van.	9. — ... — Mert szép.
2. — ... — Mert itt tanulok.	10. — ... — Mert nem jó.
3. — ... — Mert szeretek tanulni.	11. — ... — Mert az MGU-n tanulunk.
4. — ... — Mert fáradtak vagyunk.	12. — ... — Mert itt mindenki magyar.
5. — ... — Mert nem tud oroszul.	13. — ... — Mert Zoli nincs itthon.
6. — ... — Mert szeretnek ott ülni.	14. — ... — Mert magas.
7. — ... — Mert beteg vagyok.	15. — ... — Mert okos.
8. — ... — Mert nagyon tetszik neki.	16. — ... — Mert szeretek hallgatni.

13. Переведите на венгерский язык.

Он — Богар Имре. Он — венгр. Ему 22 года. Сейчас он живёт в Москве потому, что он учится в МГУ. Он историк, студент IV-го курса. Он уже хорошо говорит и по-русски. Он живёт в общежитии на Ленинских горах. Ему очень нравится главное здание. Вокруг здания большой парк, в парке скамейки, фонтаны, скульптуры. Памятник Ломоносову стоит за зданием. Отсюда виден московский Кремль. Там много старых церквей, они очень нравятся Имре. Ещё не весь МГУ находится на Ленинских горах, юристы, например, занимаются в старом здании, в центре города.

36. Прямое дополнение (a tárgy) — винительный падеж (tárgyeset)

Окончание винительного падежа: **-t** (всегда один **-t**).

Окончание **-t** прибавляется к основе имён следующим образом:

I. непосредственно, если слово оканчивается

1. на гласный звук:

folyó	река	folyót	реку
erdő	лес	erdőt	лес
idő	погода	időt	погоду

(Повторите правило: конечные гласные **-a**, **-e** перед всеми окончаниями удлиняются, например:

fa	дерево	fát	дерево [вин. п.]
váza	ваза	vázát	вазу
Tánya	Таня	Tányát	Таню
lecke	урок	leckét	урок [вин. п.]
szürke	серая	szürkét	серую

2. на согласные:

-l	asztal	стол	asztalt	стол
-ly	súly	вес	súlyt	вес
-j	baj	беда	bajt	беду
-n	bűn	грех	bűnt	грех
-ny	asszony	женщина	asszonyt	женщину
-r	ember	человек	embert	человека
-s	elsőéves	первокурсник	elsőévest	первокурсника
-sz	történész	историк	történészt	историка
-z	pénz	деньги	pénzt	деньги

В этой подгруппе имеются многочисленные исключения, распространяющиеся в основном на односложные слова, например:

hely	место	helyet	место (вин. п.)
fal	стена	falat	стену
méz	мёд	mézet	мёд (вин. п.)

II. с помощью соединительного гласного (такого же, как в именительном падеже множественного числа), например:

diák	студент	hegy	гора
diákok	студенты	hegyek	горы
diákot	студента	hegyet	гору
szökőkút	фонтан	török	турок
szökőkutak	фонтаны	törökök	турки
szökőkutat	фонтан (вин. п.)	törököt	турка

Важно знать, что в винительном падеже множественного числа соединительными гласными являются всегда *-a-* или *-e-*:

diákot	студента	hegyet	гору
diákok	студенты	hegyek	горы
diákokat	студентов (вин. п.)	hegyeket	горы (вин. п.)
szökőkutat	фонтан (вин. п.)	törököt	турка
szökőkutak	фонтаны	törökök	турки
szökőkutakat	фонтаны (вин. п.)	törököket	турков (вин. п.)
asztalt	стол (вин. п.)	embert	человека
asztalok	столы	emberek	люди
asztalokat	столы (вин. п.)	embereket	людей (вин. п.)

Обратите внимание на существительные, изменяющие основу в разных падежах, например:

szobor	памятник	étterem	ресторан
szobrot	памятник (вин. п.)	éttermet	ресторан (вин. п.)
szobrok	памятники	éttermek	рестораны
szobrokat	памятники (вин. п.)	éttermeket	рестораны (вин. п.)
fa	дерево	lecke	урок
fát	дерево (вин. п.)	leckét	урок (вин. п.)
fák	деревья	leckék	уроки
fákat	деревья (вин. п.)	leckéket	уроки (вин. п.)

В словарях отмечается форма винительного падежа единственного числа.

что? кого?	mit? kít?	указ. местоимение	примеры
винительный падеж	-t	ezt azt ezeket azokat	ezt a fát azt a parkot ezeket a fákat azokat a parkokat

В венгерском языке прямое дополнение (=слово, стоящее в винительном падеже) может быть

определённым (*határozott tárgy*) и(ли)
неопределённым (*határozatlan tárgy*).

(Об определённости и неопределённости предмета или лица см. 13.)

Определённость или неопределённость прямого дополнения является фундаментальной категорией венгерской грамматики, от которой зависит употребление в предложении объектного или безобъектного (=субъектного) спряжений.

Безобъектное спряжение (*alanyi ragozás*) имеют все глаголы, как непереходные, так и переходные. Окончания безобъектного спряжения см. в предыдущем уроке.

37. Объектное спряжение (*tárgyas ragozás*) имеют все переходные глаголы, но следует обратить особое внимание на то, что объектное спряжение употребляется только тогда, когда действие сказуемого переходит на **определённое прямое дополнение третьего лица.**

38. Определённое прямое дополнение третьего лица (*harmadik személyű határozott tárgy*)

Прямое дополнение третьего лица является определённым, если оно представляет собой стоящее в винительном падеже

1. имя собственное

Саша ждёт *Нину* у входа театра.

Szása a színház bejáratánál várja *Nyínát*.

2. имя существительное (редко: прилагательное или числительное) с определённым артиклем *a, az*

(Это — карта, которая. . .)

Я вижу карту, о которой. . .

Látom *a térképet*, . . .

3. имя, имеющее лично-притяжательные окончания или притяжательный признак *-é*, см. 63, 101

4. прямое дополнение, выраженное придаточным предложением

Я знаю (то), что ты говоришь по-венгерски хорошо.

Tudom (azt), hogy jól beszélsz magyarul.

Ты понимаешь (то), что это значит?
(Te) érted (azt), (hogy) mit jelent ez?

Я вижу (то), что ты болен.
Látom, hogy beteg vagy.

5. прямое дополнение, выраженное инфинитивом, имеющим своё определённое прямое дополнение третьего лица

Я хочу посмотреть эту пьесу.

Meg akarom nézni ezt a darabot.

инфинитив + опр. пр. доп. = существительное с указательным местоимением *ezt a* (см. ниже)

Я люблю слушать его стихотворения.

Szeretem hallgatni a verseit.

инфинитив + опр. пр. доп. = существительное с притяжательным окончанием

6. прямое дополнение, выраженное следующими местоимениями:

- а) личным местоимением третьего лица

единственного числа — его, её

őt

множественного числа — их

őket

Я попрошу его...

Megkérem őt ...

Важно знать, что сюда относятся и местоимения вежливого обращения соответствующие русскому Вы: ön или maga (ед. ч.); önök или maguk (мн. ч.).

Вас (вин. п. ед. ч.)

önt

или

magát

Вас (вин. п. мн. ч.)

önöket

или

magukat

Я прошу Вас...

Kérem önt (önöket, magát, magukat) ...

- б) указательным местоимением, например:

этот, эту, это —

ezt

эти —

ezeket

тот, ту, то —

azt

те —

azokat

Я вижу того человека.

Látom azt az embert.

в) взаимным местоимением 'друг друга' — *egymást*

Они любят друг друга.

Szeretik egymást.

Если увидите друг друга... (увидитесь)

Ha meglátjátok *egymást* ...

з) возвратно-усилительным местоимением 'себя', 'самого себя'

magam(at)   *magunkat*

magad(at)   *magatokat*

magát   *magukat*

Он увидел себя в зеркале.

Meglátta *magát* a tükörben.

Я не жалею себя.

Én nem sajnálom *magam*.

д) притяжательным местоимением, см. 100

е) местоимениями

valamennyi   все, в вин. п.   — *valamennyit*

mind   все, в вин. п.   — *mindet*

Эти книги продаются. Он купит все (имеющиеся в продаже).

Megveszi mindet.

Valamennyit megveszi.

ж) местоимениями, оканчивающимися на **-ik**, например:

melyik?   который?

Ты которую видишь, красивую или некрасивую?

Melyiket látod, a szépet vagy a csúnyát?

39. Личные окончания объектного спряжения (*tárgyas személyragok*)

	знать tudni	понимать érteni
1 л. ед. ч.	tudom	értem
2 л.	tudod	érted
3 л.	tudja	érti
1 л. мн. ч.	tudjuk	értjük
2 л.	tudjátok	értitek
3 л.	tudják	értik

Обратите внимание на то, в каких лицах спряжение глаголов с гласными заднего ряда отличается от спряжения глаголов с гласными переднего ряда.

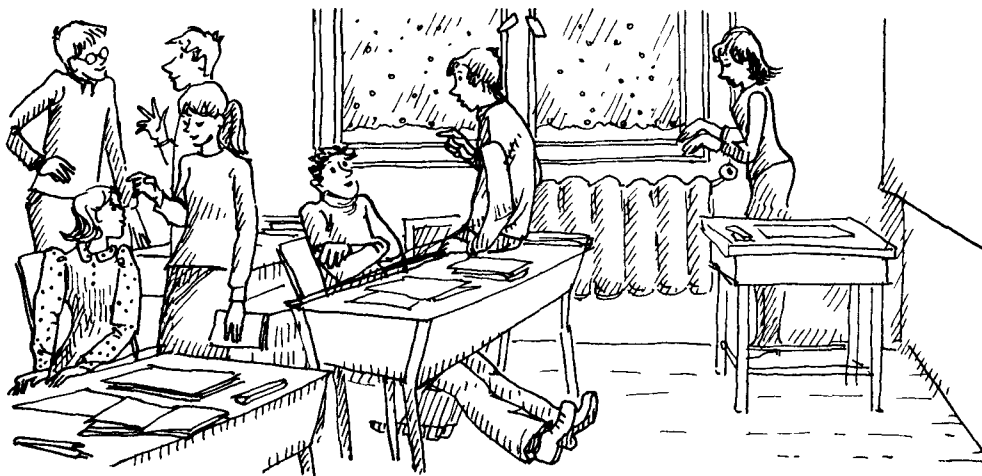
Если глагол с гласным заднего ряда оканчивается на шипящие (*s, sz, z*), то звук *-j* личных окончаний объектного спряжения полностью уподобляется шипящим *s, sz, z*, другими словами: происходит удвоение шипящих за счёт звука *-j*:

-zj- > -zz-
 -sj- > -ss-
 -szj- > -ssz-

magyarázni объяснять	olvasni читать	nézni смотреть	kérdezni спрашивать
magyarázom	olvasom	nézem	kérdezem
magyarázod	olvasod	nézed	kérdezed
magyarázza	olvassa	nézi	kérdezi
magyarázzuk	olvassuk	nézzük	kérdezzük
magyarázzátok	olvassátok	néžitek	kérdezitek
magyarázzák	olvassák	nézik	kérdezik

Запомните, что 3-е лицо единственного числа глаголов таким же образом принимает показатель множественного числа, как и имена (существительные и т. д.), оканчивающиеся на гласный звук:

fa	дерево	fák	деревья
tudja	он знает	tudják	они знают
olvassa	он читает	olvassák	они читают

Egy szeminárium szobában ülünk. Itt meleg van. A fiúk a tegnapi tévéműsorról vitatkoznak, a lányok a moziműsorról beszélgetnek. Szása nincs itt.

— Nem tudod, hol van Szása? Jön órára?

— Nem jön. Nyinát várja a pályaudvaron — mondja Tánya. Ő mindig mindenkiről mindent tud.

— Honnan tudod?

Tánya nem felel. Jön a tanárnő. Már nem fiatal, de csinos asszony. Azt mondja Tánya, hogy 55 éves. Csaba szerint csak 49. Most a táblánál áll, magyaráz. Mindenki a tanárnőt nézi, és hallgatja a magyarázatot. Ő néha egy-egy szót ír a táblára, vagy olvas egy-két mondatot a könyvből.

— Te érted, miről van szó? — kérdezem Tányától.

— Mi-i-i? Nem hallom!

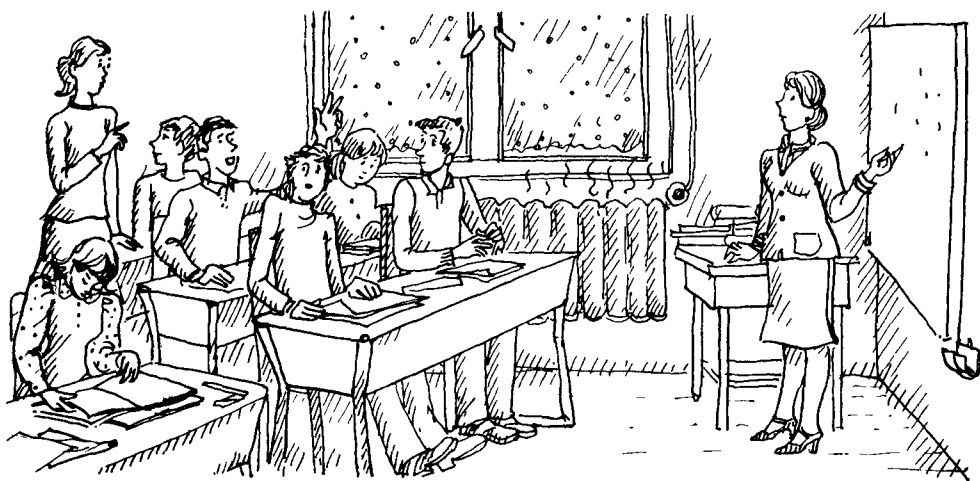
— Érted te ezt?

— Nem, semmit sem értek — feleli.

A tanárnő látja, hogy beszélgetünk.

— Mi baj van? — kérdezi.

— Tanárnő kérem, nem tudjuk, mit jelent: alanyi ragozás, tárgyas ragozás.

szeminárium, -ot, -ok

szeminárium szob|a, -át, -ák

szob|a, -át, -ák

meleg van

tegnap

tegnapi

tévéműsor, -t, -ok

tévé, -t, -k ~ televízió, -t, -k

семинар

комната для семинарских занятий

комната

тепло

вчера

вчерашний

программа телевидения

телевидение, телевизор

műsor , -t, -ok	программа
mozi , -t, -k	кино, кинотеатр
tud ni vmit (!)	знать
jönni (см. 40)	идти
ór a , -át, -ák	урок (в школе, в университете)
vár ni vkit/vmit	ждать; встречать (на вокзале)
pályaudvar , -t, -ok	вокзал
mond ani vmit	сказать, говорить
mindig	всегда
(ő) mindent tud	он всё знает
felel ni vmit	отвечать
csinos , -at, -ak	хорошенький, стройный
asszony , -t, -ok	замужняя женщина
Csab a , -át	мужское имя
vki/vmi szerint (послелог)	по + дат. п.
tábl a , -át, -ák	доска
áll ni	стоять
magyaráz ni vmit	объяснять
néz ni vkit/vmit	смотреть
hallgat ni vkit/vmit	слушать
magyarázat , -ot, -ok	объяснение
néha	иногда
egy-egy (произн.: eggy-eggy), egyet-egyet (произн.: eggyet-eggyet)	по одному
szó , szót , szavak , szavakat	слово, слова
ír ni vmit vhová (írok, írja)	писать
vagy	или
egy-két (произн.: eggy-két), egyet- kettőt (произн.: eggyet-kettőt)	несколько
mondat , -ot, -ok	предложение
könyv , -et, -ek	книга
ért eni vkit/vmit	понимать
Miről van szó?	О чём идёт речь?
kérdez ni vkitől vmit	спрашивать
semmi , -t	ничего
semmit sem értek	я ничего не понимаю
lát ni vkit/vmit	видеть
baj , -t, -ok	беда
Tanárnő kérem ...	вежливое обращение к преподаватель- нице (дословно: Преподаватель- ница, прошу Вас, ...)

jelent|eni *vmít*

Mit jelent?

alanyi ragozás, -t

tárgyas ragozás, -t

значить, означать

Что значит?

безобъектное спряжение

объектное спряжение

40. Глаголы **jönni**, **menni** 'идти'

jönni	1 л. ед. ч.	jövök	1 л. мн. ч.	jövünk
	2 л.	jössz	2 л.	jöttök
	3 л.	jön	3 л.	jönnek
menni	1 л. ед. ч.	megyek	1 л. мн. ч.	megyünk
	2 л.	mész	2 л.	mentek
	3 л.	megy	3 л.	mennek

Когда употребляется глагол **jönni** и когда глагол **menni**?

jönni идти (прийти) сюда (ко мне, к нам),

menni идти отсюда (от меня, от нас).

Важно знать, что при употреблении глагола *jönni* имеется в виду не только направление действия (ко мне или от меня), но также место (здесь или там) нахождения говорящего или место, которое говорящий представляет себе вместе с теми лицами, к кому он обращается с речью. Например:

1. Саша сегодня не придёт на урок.

Szása ma nem jön órára.

nem jön — не придёт сюда, где мы находимся и говорим об этом, или не пойдёт туда, на урок, где мы будем вместе заниматься, находиться.

Саша сегодня не пойдёт на урок.

Szása ma nem megy órára.

nem megy — не пойдёт туда, где нас тоже нет (или не будет).

2. Завтра будет интересная лекция.

— Jössz? Пойдёшь?

— Jövök. Пойду.

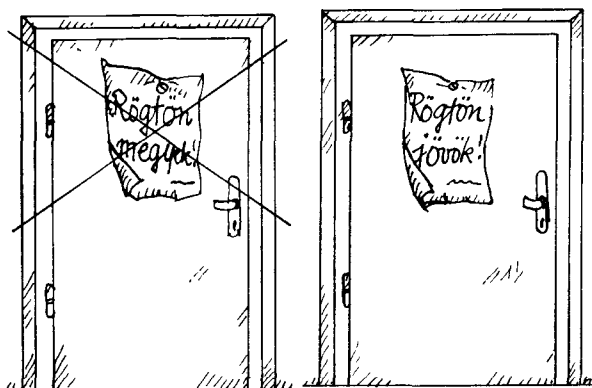
Спрашивая, я представляю себя и своего собеседника уже находящимися на лекции. Употребление глагола этого типа всегда означает совместное действие, ср. со следующим примером:

3. Завтра будет интересная лекция.

— Mész az előadásra? Ты пойдёшь на лекцию?

— Megyek. Пойду.

В этом примере употребляется глагол *menni*. Здесь имеется в виду несовместное действие: спрашивающий на эту лекцию не пойдёт.

Объясните, почему правильно написан текст второй записки и неправильно первой?

rögtön   сейчас (же)

41. Падежные окончания

откуда? от кого? от чего?	honnan? kitől? mitől?	указ. место- имения	примеры
от + род. п.	-tól/-től	ettől attól ezektől azoktól	ettől a tanárnőtől attól a fiútól ezektől a tanárnóktól azoktól a fiúktól

откуда? из кого? из чего?	honnan? kiből? miből?	указ. место- имения	примеры
из + род. п.	-ból/-ből	ebből abból ezekből azokból	ebből a könyvből abból a városból ezekből a könyvekből azokból a városokból

42. Двойное отрицание (kettős tagadás)

„... semmit sem értek.”

Я ничего не понимаю.

В венгерском языке также как и в русском имеется двойное отрицание:

ничего не понимаю

semmit sem értek

никого не люблю

senkit sem szeretek

никакую не хочу

semmit sem akarok

При двойном отрицании употребляются отрицательные местоимения и отрицательные слова *sem*, *sincs*.

Отрицательные местоимения образуются от вопросительных местоимений с помощью префикса *se-*:

senki	никто	ki	кто
semmi	ничто	mi	что
semmilyen	никакой	milyen	какой
semelyik	никакой	melyik	который
semennyi	нисколько	ennyi	сколько

При двойном отрицании отрицательными словами являются

<i>sem</i>	— не
<i>sincs</i>	— отрицательная форма глагола-связки
Itt senki <i>sincs</i> . — Здесь никого нет.	

43. Вежливое обращение

Вежливая форма обращения в венгерском языке выражается всегда 3-им лицом ед. и мн. числа. 3 лицо ед. и мн. числа венгерского обращения соответствует 2-ому лицу мн. числа русского вежливого обращения. В венгерском языке есть три эквивалента русскому вежливому местоимению Вы: *maga* (менее вежливое Вы — ед. ч.), *ön* (более вежливое Вы — ед. ч.), *maguk*, *önök* (Вы — мн. ч.), а также своеобразная глагольная конструкция, выраженная с помощью вспомогательного глагола *tetszeni* и инфинитивной формы основного глагола (см. 119). Часто у венгров наблюдается боязнь пользоваться местоимениями вежливости, так как при выборе местоимений *maga*, *ön* необходимо принимать во внимание такие факторы, как например, возраст, пол, профессию, должность собеседников, степень их знакомства и т. д. Обычно вежливые местоимения употребляются только в том случае, если это диктуется крайней необходимостью.

— Szeret Péter olvasni?	— Любит Пётр читать?
	3 л. ед. ч.
— Szeret.	— Любит.
— Szeret (ön, maga) olvasni?	— Вы любите читать?
	вежливая форма (ед. ч.)
— Szeretek.	— Люблю.
— Szeretnek a diákok olvasni?	— Любят студенты читать?
	3 л. мн. ч.
— Szeretnek.	— Любят.

— Szeretnek (önök, maguk) olvasni?

— Вы любите читать?

вежливая форма (мн. ч.)

— Szeretünk.

— Любим.

Обращение к преподавателям

В венгерских учебных заведениях принято обращаться к преподавателям следующим образом:

— Tanár úr* kérem, tessék mondani, ...

Господин преподаватель, прошу Вас, скажите, пожалуйста...

— Professzor úr kérem, tessék mondani, ...

Господин профессор, прошу Вас, скажите, пожалуйста...

— Tanárnő kérem, tessék mondani, ...

Преподавательница, прошу Вас, скажите, пожалуйста...

В разговоре с профессорами, преподавателями, преподавательницами вместо русского вежливого *вы* употребляются также *a tanár úr, a professzor úr, a tanárnő*:

— A tanár úr (a professzor úr, a tanárnő) látta azt a filmet?

Вы (господин преподаватель, господин профессор, преподавательница) видели тот фильм?

— Szervusz, Szása! Hova mész?

— A pályaudvarra megyek, ma jön Nyina Moszkvából.

— Gyalog mész?

— Nem, busszal vagy villamossal, mert fázom. Ma hideg van, esik az eső.

— Igen, itt a Duna-parton mindig fúj a szél. Mivel mész?

— A 7-es (hetes) busszal.

menni

gyalog

идти; ехать

пешком

* В современном венгерском языке в выражениях *tanár úr, professzor úr, doktor úr*, то есть в обращениях с названием профессии, должности, слово *úr* 'господин' потеряло своё первоначальное значение.

autóbusz ~ busz , -t, -ok	автобус	<i>Ha чѐм ехатъ? Mivel?</i>
villamos , -t, -ok	трамвай	autóbuszsal / busszal
trolibusz , -t, -ok trolis , -t, -k	троллейбус	villamossal
taxi , -t, -k	такси	trolibuszsal / trolival
metró	метро	taxival
földalatti ~	подземный трамвай	metróval
földalatti vasút	(подземная железная дорога)	földalattival

hideg	холодный	Hideg van.	Холодно.
eső , -t	дождь	Esik az eső.	Идёт дождь.
szél , szelet	ветер	Fúj a szél.	Дует ветер.

глагол **fázni** (-ik)

мне холодно	fázom	нам холодно	fázunk
тебе холодно	fázol	вам холодно	fáztok
ему холодно	fázik	им холодно	fáznak

44. a 7-es busz	a hetes busz	автобус № 7
a 2-es villamos	a kettes villamos	трамвай № 2
az 5-ös trolis	az ötös trolis	троллейбус № 5

Прилагательные, выражающие русскую конструкцию '... № ...' образуются от числительных с помощью суффикса **-s**.

Суффикс **-s** с помощью соединительного гласного (согласно правилам гармонии гласных) прибавляется к форме именительного падежа числительного:

автобус № 1, № 101, № 201	az 1-es (egyes, произносится: eggyes) a 101-es (százegyes) a 201-es (kétszázegyes) busz
трамвай № 4, № 44	a 4-es (négyes) a 44-es (negyvennégyes) villamos
трамвай № 2, № 22	a 2-es (kettes) a 22-es (huszonkettes) villamos
трамвай № 3, № 33	a 3-as (hármás) a 33-as (harminchármas) villamos
троллейбус № 7, № 77	a 7-es (hetes) a 77-es (hetvenhetes) trolibusz

45. Глагол **járni** имеет следующие значения:

1. járni valahová (egyetemre, moziba, iskolába stb.)
ходить куда-нибудь систематически, регулярно
2. járni (autóbusz, villamos) valahol
следовать, ходить (о видах транспортах)
3. járni valahová valamivel (autóbuszsal, villamossal stb.)
ездить (систематически, регулярно на разных видах транспорта)

— Jó napot kívánok! Miért nem jár órára?

— Jó napot kívánok! Tanárnő kérem, azért nem járok az órákra, mert beteg vagyok.

— Igen?! Hallom, moziba jár. Csak az órákon beteg, a moziban nem?

— Honnan tudja a tanárnő, hogy moziba járok?

— A gyerekek mondják.

— Rosszul tudják. Nem járok moziba. Beteg vagyok, és mindig otthon ülök.

— No, jól van.

— Jó napot kívánok! A tanár úr az egyetemre jön?

— Igen, órára megyek.

— Mindig ezzel a trolival jár?

— Nem, a 2-essel (kettessel) járok. De most nem otthonról jövök. Tudja, hol jár a 2-es?

— Nem, nem tudom. Az busz vagy villamos?

— Villamos. A Duna-parton jár. A Margit-hídtól megyek az Erzsébet-hídig, és aztán gyalog a Bölcsészkarra. ... Nem értem, miért nem jön már a troli!

— Nem tudom. Csak várunk, várunk, és sehol semmi!

aztán   azután   потом
sehol   нигде

46.	до чего? до кого?	meddig?	указ. место- имение	примеры
	до + род. п.	-ig	eddig addig ezekig azokig	eddig a hídig addig a házig ezekig a hidakig azokig a házakig

— Nem tudod, milyen idő van ma?

— Nem tudom. Csak azt látom, hogy nem süt a nap.

süt a nap   светит солнце
nap, -ot, -ok   солнце; день

Magyaróra van. A magyartanár magyaráz. (A magyartanár magyar tanár, nagyon szépen beszél magyarul, tetszik nekem.)

— Tudjátok, mi ez?

— Nem tudjuk.

— Ez autóbuszjegy. Ez villamosjegy. Tudjátok, milyen színűek a budapesti autóbuszok és villamosok?

— Tudjuk — feleli Tanya. — A buszok kékek, a villamosok sárgák.

— Miért kérdezem ezt?! Azért, mert az autóbuszjegy is kék, a villamosjegy pedig sárga. Ki tudja, mennyibe kerül egy buszjegy?

— Ezt mindenki tudja. Egy autóbuszjegy 1 Ft 50 f.-be (egy forint ötven fillérbe) kerül. A villamosjegy 1 Ft-ba (forintba) kerül, és jó a trolira is.

— A földalattira is jó!

— Nagyon okosak vagytok — mondja a tanárnő. — Milyen 'színűek a budai trolibuszok?

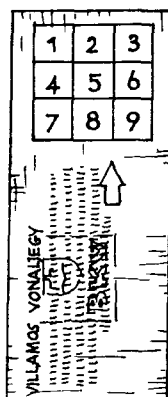
— A pesti trolik bordók, Budán nem járnak trolibuszok.

— No, még egy kérdés. Hány földalatti vasút van Budapesten?

— ?

— Kettő: a körülbelül 100 éves régi földalatti, a „kis földalatti” és az új földalatti, a metró.

Mi ez?

magyarór|a, -át, -ák
magyartanár, -t, -ok
magyar tanár, -t, -ok

jegy, -et, -ek
autóbuszjegy, -et, -ek
villamosjegy, -et, -ek
mozijegy, -et, -ek
mennyibe kerül?

урок венгерского языка
преподаватель венгерского языка
преподаватель, венгр по националь-
ности
билет
автобусный билет
трамвайный билет
билет в кино
сколько стоит?

forint (Ft), -ot	форинт
fillér (f.), -t	филлер
vmi jó vmire	подходящий для чего
no	ну
kérdés, -t, -ek	вопрос

47. Сколько стоит...? Mennyibe kerül...?

Глагол *kerülni* 'стоять' — *kerül* (3 л. ед. ч.),
kerülnek (3 л. мн. ч.) — требует падежного окончания **-ba/-be**:

- Mennyibe kerül ez a könyv?
- Сколько стоит эта книга?
- Ez a könyv 100 forintba kerül.
- Эта книга стоит 100 форинтов.
- Tudod, mennyibe kerül ez a könyv?
- Ez? Nem tudom. Mennyibe?
- Ötszáz forintba.
- Tyű-ha, ez igen!

tyű-ha междометие, выражающее удивление   **ez igen!**   это да!

Упражнения

- Найдите в тексте урока глаголы. Выпишите их и объясните, какое спряжение употребляется и почему.
- Проспрягайте следующие глаголы устно и письменно в безобъектном и объектном спряжениях:
tudni, érteni, várni, mondani, felelni, írni (!), magyarázni, hallani, jelenteni.
- Образуйте винительный падеж существительных и поставьте глагол в нужном спряжении.

1. (понимать)	Szása nem ... ez... a mondat...
2. (понимать)	Szása semmi... sem ...
3. (я, видеть)	... az Erzsébet-híd...
4. (мы, видеть)	A Gellérthegyről hat budapesti híd... ..
* 5. (ты, читать)	... ?
6. (ты, читать)	Ez... a könyv... ..
7. (ждать)	Csaba az egyetlen ... Tány...
8. (ждать)	Tánya ..., de Csaba nem jön.

9. (знать)   Te ..., hogy hol van a Citadella?
 10. (мы, знать)   Nem ..., hol van a professzor.

4. Образуйте от данных глаголов множественное число соответствующего лица.

Образец: ír ...	írja ...
ír írnak	írja írják
1. várok ...	10. jelenti ...
2. várod ...	11. jelent ...
3. tudja ...	12. látok ...
4. felelem ...	13. látja ...
5. felelek ...	14. vitatkozo! ...
6. írod ...	15. fázom (!) ...
7. írsz ...	16. dolgozom (!) ...
8. értek ...	17. hallgatok ...
9. érti ...	18. hallom ...

5. Образуйте винительный падеж следующих существительных (ед. и мн. ч.).

1. part, — 2. hely, — 3. látnivaló, — 4. étterem, — 5. rakpart, — 6. gyerek, —
 7. fiú, — 8. lány, — 9. asszony, — 10. szabadság, — 11. lépcső, — 12. bölcsész,
 — 13. nyelvész, — 14. előadás, — 15. híd, — 16. jegy.

6. Составьте предложения из данных слов. Повторите правило, когда употребляется объектное спряжение.

1. Gyerekek, szeretni, játszani, a.
2. Az, öregek, a, gyerekek, szeretni.
3. Diák, magyarázni, tanárnő, mondat, ez, magyar, a, a, a.
4. Ez, fiú, lány, szeretni, nagyon, a, az, a.
5. A, szeretni, beszélni, jogász, jog, a.
6. A, Gellérthegy, Duna-part, a, látni.
7. Erzsébet-híd, az, a, Szabadság-híd, látni, (ti), szép, szürke.
8. Az, sok, egyetemisták, olvasni, könyv.
9. (Én), olvasni, könyv, itt, ez, a.
10. (Én), szeretni, sétálni, Duna-part, a.

7. Ответьте на вопросы.

1. Kit vár Szása? — 2. Mit olvas Tánya? — 3. Ki olvassa azt a könyvet? — 4. Honnan látod jól a rakpartot? — 5. Hol játszanak a gyerekek? — 6. Kik szeretnek az öregek? Kiket szeretnek az öregek? — 7. Mit szeretnek csinálni a gyerekek? —

8. Mennyibe kerül egy buszjegy? — 9. Hány éves a tanárnő? — 10. Milyen színű az Erzsébet-híd? — 11. Mit hallgatnak a diákok? — 12. Szeretik ők a professzort? — 13. Miről beszélnek a fiúk? — 14. Mit kérdez Csaba Szásától? — 15. Ki érti ezt?

8. Поставьте вопросы к выделенным словам.

Образец: Egy *fiú* várja ezt a lányt a Duna-parton.
 Ki várja ezt a lányt a Duna-parton?
 Egy *fiú* várja ezt *a lányt* a Duna-parton.
 Kit vár a fiú a Duna-parton?
 Egy *fiú* várja ezt a lányt *a Duna-parton*.
 Hol várja a fiú ezt a lányt?

1. Egy *fiú* várja azt *a lányt* a Moszkva-parton.
2. *A tanárnő* a magyar mondatot olvassa.
3. *Mi* az orosz mondatot olvassuk.
4. *Az öregek* szeretik a gyerekeket.
5. Az egyetemisták *sok* könyvet olvasnak.

9. Проспрягайте устно и письменно следующие глаголы в обоих спряжениях. Составьте 10—15 предложений, употребляя спрягаемые формы глаголов.

magyarázni, nézni, kérdezni, olvasni, játszani

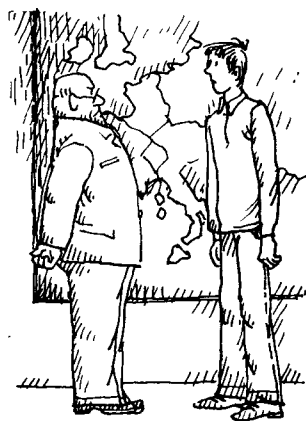
10. Вместо точек вставьте глагол *jönni* или *menni*.

1. Kati előadásra megy. Én is . . . .
2. Előadásra megyek. Kati is . . . .
3. A Duna-partra megyünk. Ti is . . . ?
4. A diákok a pályaudvarra mennek. Mi is . . . .
5. A Gellérthegyre megyünk. Ti is . . . ?
6. A gyerekek a Gellérthegyre mennek. Mi is . . . .

11. Посмотрите на рисунок.

a) Опишите его.

б) Закончите предложения и продолжайте разговор.

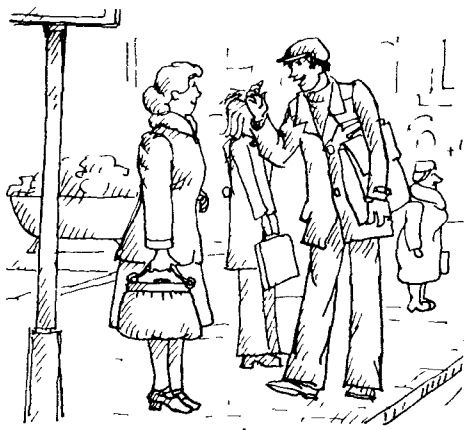
— Professzor úr kérem, én tudom, hogy
 — Nem, nem tudja . . .

12. Посмотрите на рисунок.

a) Опишите его.

б) Как продолжить диалог?

- Jó napot kívánok! A tanárnő is a buszt várja?
- Igen.
- Az egyetemre megy?
- Nem, a pályaudvarra megyek.
- A pályaudvarra? Ez a busz nem jó!
- ??

Óra után a folyosón állunk, beszélgetünk. Jön Kati, és már messziről kiabál:

— Szeretitek a kenyeret?

— Szeretjük.

— És a csokoládét is szeretitek?

— Micsoda kérdés! Mindenki szereti — feleljük kórusban.

— A vizet is szeretjük, meg a levegőt is, ha friss — mondja Csaba.

— Meg a kávé és a konyakot is — folytatja Kati. Mindenki nevet. Kati és Csaba nagyon szereti egymást, de állandóan vitatkoznak.

— Miért fontos, hogy szeretjük-e a kenyeret? — kérdezi Tamara.

— A „Puskin Tanszéken” egy olasz film megy: Kenyér és csokoládé. Azt mondják, jó film. Béla szerint egyenesen csodálatos. Ki akar moziba jönni?

— Én, én, ... én ...

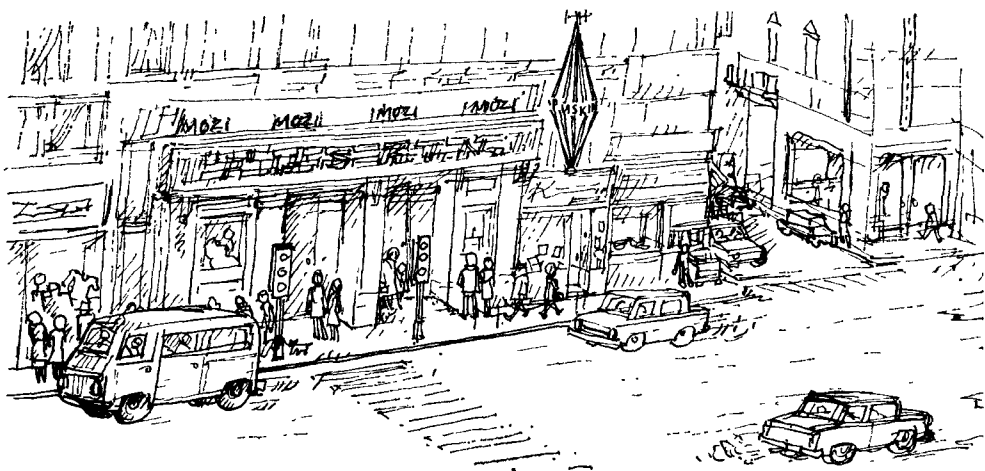
Tamara, szegény, semmit sem ért az egészből.

— Mi az, hogy „Puskin Tanszék”? Az Orosz Tanszék?

— Dehogy! Tudod, az egyetemhez közel van a Puskin mozi. Az egyetemisták előadások helyett ide járnak, ezért ezt a mozit „diáknyelven” Puskin Tanszéknek hívják. A Gellérthegy ugyanilyen magyarázattal „Gellért Tanszék”. Érted? Tehát hány jegy kell?

Kati számol:

— Egy, kettő, ..., öt, hat, nektek kettő, akkor az nyolc, kilenc... Adtok pénzt is? Nincs nálam elég pénz.

- Te jössz? — kérdezi Tamara Katitól.
 — Persze!
 — Nem szeretek moziba járni, de ha az egész csoport megy, akkor én is.
 — Hallatlan! Gyerekek! Tamara nem szeret moziba járni! Igaz ez, Tamara?!
- Csak Magyarországon nem szeretek. Itt majdnem minden külföldi filmben magyarul beszélnek, a magyar filmekben pedig nem értem a beszédet, hol kiabálnak, hol hadarnak. Fárasztóak az ilyen filmek.
- Halljátok? Ez érdekes! Otthon nálatok hogy van ez?
- Ha egy moszkvai moziban például angol filmet játszanak, akkor tudom, hogy a moziban angol beszédet hallok.
- Nem értem — mondja Kati. — Hiszen te olyan jól tudsz magyarul! Miért baj az, hogy magyar a szöveg?
- De Tamara, ez nem igaz — mondja Csaba. — Tudod, én voltam már Moszkvában, moziban is voltam. Egy angol film ment, és oroszul volt a szöveg.
- Jaj, gyerekek! Nincs most idő vitatkozni! — kiáltja Kati. — Indulás!

A moziban meleg van. Valaki rosszul van.
 Valaki nagyon rosszul van. Mindenki kiabál:

- Vízet, vizet!
- Levegőt!
- Orvost!

Ma előadás helyett az egész csoport a Duna-partra jött. Itt ülünk a lépcsőkön.
 Süt a nap.

- Milyen szép idő van ma — mondja Erzsí.
- Igen, ma csodálatos idő van. Melegebb van, mint tegnap volt.
- Tegnap sokkal hidegebb volt.
- A levegő is frissebb, mint az egyetemen, nem?! Milyen jó itt ülni a friss levegőn!

után	после
folyosó, -t, -k; folyosón	коридор, в коридоре
Kati, -t	Катя
messziről	издалека
kiabál ni <i>vmít</i>	кричать
kenyér, kenyeret, kenyerek	хлеб
csokoládé, -t	шоколад
Micsoda kérdés!	Что за вопрос!
kórus, -t, -ok	хор
víz, vizet	вода
levegő, -t	воздух
friss, -et	свежий
meg	и

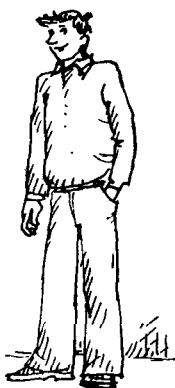
kávé, -t	кофе
konyak, -ot, -ok	коньяк
folytat ni <i>vmit</i>	продолжать
nevet ni <i>vkin/vmin</i>	смеяться
egymást	друг друга
állandóan	постоянно
fontos, -at, -ak	важный
-e	ли
tanszék, -et, -ek	кафедра
olasz, -t, -ok	итальянский, итальянец
film, -et, -ek	фильм
Bél a, -át	мужское имя
egyenesen	прямо
egyenes, -(e)t, -ek	прямой
akar ni <i>vmit</i>	хотеть
szegény, -t, -ek	бедный; бедняга
dehogy	да нет, вовсе нет
közel <i>vkihez/vmihez</i>	близко к кому/чему
<i>vki/vmi helyett</i>	вместо
ide	сюда
oda	туда
„diáknyelven”	на студенческом языке
hív ni <i>vkit/vmit vkinek/vminek</i>	звать
ugyanilyen, -t, -ek	такой же
ilyen, -t, -ek	такой
tehát	значит, таким образом, следовательно
kell	нужно, надо
számol ni	считать
ad ni <i>vmit</i>	дать
pénz, -t	деньги
elég	довольно, достаточно
persze	конечно, разумеется
hallatlan!	это неслыханно!
igaz ez?	это правда?
majdnem	почти
külföldi, -t, -ek	иностранный, импортный; иностранец
beszéd, -et, -ek	речь
hol ..., hol ...	то ..., то ...
hadar ni	тараторить
fárasztó, -ak	утомительный
érdekes, -et, -ek	интересный

angol, -t, -ok
 ... filmet játszanak
 hiszen
 olyan, -t, -ok
 olyan jól
 magyarul (oroszul, angolul stb.)
 tudni
 szöveg, -et, -ek
 voltam
 ment
 jaj!
 indulás, -t
 valaki, -t, -k
 jól/rosszul van
 orvos, -t, -ok
 jött
 mint
 sokkal ... -bb

английский; англичанин
 идёт ... фильм
 ведь
 такой
 так хорошо
 знать венгерский (русский, английский
 и т. д.) язык
 текст
 я был
 шёл
 ой!
 отправление; здесь: пора идти
 кто-нибудь, кто-то
 чувствует себя хорошо/плохо
 врач
 шёл
 чем; как
 намного

Ez az ember kövér.
 magas.
 nagy.
 okos.
 vidám.

Ez Péter.

Az az ember sovány.
 alacsony.
 kicsi.
 buta.
 szomorú.

Péter kövérebb, mint az az ember, de soványabb, mint ez az ember.

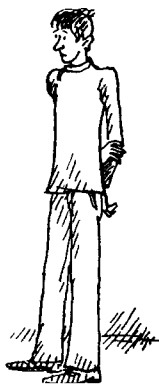
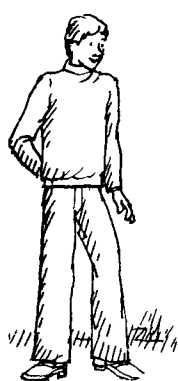
alacsonyabb magasabb

Ő nagyobb, mint az az ember, de kisebb, mint ez az ember.

Ő butább, mint ez az ember, de okosabb, mint az az ember.

Péter vidámabb, mint az az ember, de szomorúbb, mint ez az ember.

Péter kövérebb annál az embernél, de soványabb ennél az embernél.
 Péter vidámabb annál az embernél, de szomorúbb ennél az embernél.
 Péter nagyobb annál az embernél, de kisebb ennél az embernél.

Laci

Feri kövérebb, mint Laci.
 Laci soványabb, mint Feri.
 Feri vidámabb, mint Laci.
 Laci szomorúbb, mint Feri.

Jóska a legkövérebb.
 Jóska a legsoványabb? — Nem!
 Jóska a legvidámabb.
 Jóska a legszomorúbb? — Nem!

молоко
tej, -et

какао
kakaó

кофе
káv

чай
tea, teát

Melyik jobb? Что (досл.: который из...) лучше?

A tej jobb, mint a kakaó. — Nem, nem igaz, a kakaó jobb.
 A kávé jobb, mint a tea. — Nem, nem igaz, a tea jobb.
 A kakaó jobb, mint a tea? — Igen, jobb.
 — Dehogy, a tea jobb, mint a kakaó.
 Jó a tej, jó a kakaó, a kávé is jó, de a legjobb — a tea.

Hogyan? Mennyire? Как? В какой степени? Насколько?

Jobban szeretem a kávé, mint a teát.
 — Nem, a kávé nagyon szeretem, de jobban szeretem a teát.
 — Én szeretem a kávé is, a teát is, de a legjobban a tejet szeretem.

48. Степени сравнения (fokozás) прилагательных

Положительная степень (*alapfok*) не имеет никакого особого окончания.

Сравнительная степень (*középfok*) образуется с помощью суффикса **-bb**, который прибавляется к основе прилагательного или

1. непосредственно, если оно оканчивается на гласный звук, или
2. с помощью соединительного гласного (такого же, как и во множественном числе), если оно оканчивается на согласный звук.

Например:

1.	szomorú	грустный	szomorúbb	грустнее
	buta	глупый	butább	глупее
2.	magas (magasak)	высокий	magasabb	выше
	nagy (nagyok)	большой	nagyobb	больше
	szegény	бедный	szegényebb	беднее

В сравнительной степени имеются исключения, например:

	szép	красивый	szebb	более красивый
	jó	хороший	jobb	лучше
	sok	много	több	больше
	kis	маленький	kisebb	меньше
но:	kicsi	маленький	—	—

Такие исключения приводятся в словарях как самостоятельные лексические единицы.

Превосходная степень (*felsőfok*) образуется от **сравнительной** степени с помощью словечка-префикса **leg-**, соответствующего при переводе русскому 'самый, самая, самое, самые':

a legmagasabb	самый высокий
a legalacsonyabb	самый низкий
a legnagyobb	самый большой
a legjobb	самый лучший
a legszebb	самый красивый

49. Сравнение (összehasonlítás)

В венгерском языке как и в русском при сравнении имеются два варианта выражения:

1. русской конструкции 'сравнительная степень прилагательного + существительное в род. п.' (например 'выше меня, Тани и т. п.') соответствует венгерская конструкция 'сравнительная степень прилагательного + существительное с падежным окончанием **-nál/-nél**,

magasabb Tányánál
 szomorúbb Péternél
 szegényebb a professzornál
 magasabb ennél az embernél
 szegényebb annál a fiúnál

выше Тани
 грустнее Петра
 беднее профессора
 выше этого человека
 беднее того мальчика

2. русской конструкции с союзом 'чем' (например 'выше, чем я, Таня и т. п.') соответствует венгерская конструкция такого же типа, состоящая из сравнительной степени прилагательного и союза **mint** 'чем':

magasabb, mint Tanya
 szomorúbb, mint Péter
 szegényebb, mint az a fiú

выше, чем Таня
 грустнее, чем Пётр
 беднее, чем тот мальчик

50. Наречия, образованные от прилагательных сравнительной и превосходной степеней

От прилагательных сравнительной и превосходной степеней наречия образуются с помощью таких же суффиксов, как и от прилагательных положительной степени:

	rossz	плохой	rosszul	плохо
	rosszabb	хуже	rosszabbul	хуже
	legrosszabb	самый плохой	legrosszabbul	хуже всего
	vidám	весёлый	vidáman	весело
	vidámabb	веселее	vidámabban	веселее
	legvidámabb	самый весёлый	legvidámabban	веселее всего
	szép	красивый	szépen	красиво
	szebb	красивее	szebben	красивее
	legszebb	самый красивый	legszebben	красивее всего
но:	jó	хороший	jól	хорошо
	jobb	лучший	jobban	лучше
	legjobb	самый лучший	legjobban	лучше всего

51. Падежные окончания

к кому? куда? к чему?	kihez? hová? mihez?	указ. место- имение	примеры
к + дат. п.	-hoz/-hez/-höz	ehhez ahhoz ezekhez azokhoz	ehhez az orvoshoz ahhoz a házhoz ezekhez az orvosokhoz azokhoz a házakhoz

где? у кого? у чего?	hol? kinél? minél?	указ. место- имение	примеры
у + род. п.	-nál/-nél	ennél annál ezeknél azoknál	ennél az orvosnál annál a háznál ezeknél az orvosoknál azoknál a házaknál

52. Личные местоимения с окончанием -nál/-nél

nálam	у меня	nálunk	у нас
nálad	у тебя	nálatok	у вас
nála	у него, неё	náluk	у них

например: Профессор болен. Вчера мы были у него.

A professzor beteg. Tegnap voltunk *nála*.

У меня нет при себе денег.

Nincs *nálam* pénz.

53. Прошедшее время глагола lenni 'быть'

voltam*	я был(а)	voltunk	мы были
voltál	ты был(а)	voltatok	вы были
volt	он(а) был(а)	voltak	они были

54. Прошедшее время глаголов jönni и menni 'идти'

jöttem	я шёл	jöttünk	мы шли
jöttél	ты шёл	jöttetek	вы шли
jött	он шёл	jöttek	они шли
mentem	я шёл	mentünk	мы шли
mentél	ты шёл	mentetek	вы шли
ment	он шёл	mentek	они шли

Глагол *menni* обычно считается неправильным глаголом (см. его спряжение в настоящем времени, 40). В прошедшем времени он спрягается по образцу правильных глаголов (см. 76).

* Так как в венгерском языке грамматических родов нет, то данная форма соответствует формам трёх родов русского языка. В дальнейшем в русском переводе приводится только форма мужского рода.

55. Випительный падеж личных местоимений

engem	меня	minket	нас
téged	тебя	titeket	вас
ő	его, её	őket	их

56. Как тебя зовут? Hogy hívnak?

Глагол **hívni** 'звать' имеет двойное управление:

hívni valakit vminek

звать кого кем

Спряжение этого глагола зависит от того, какое местоимение выступает с ним в предложении в качестве прямого дополнения:

меня зовут	} 1 л.	engem	}	...-nak/-nek	hívnak	безобъект- ное спряжение
нас		minket				
тебя зовут	} 2 л.	téged	}	...-nak/-nek	hívnak	безобъект- ное спряжение
вас		titeket				
его, её зовут	} 3 л.	ő	}	...-nak/-nek	hívják	объектное спряжение
Петра		Pétert				
их		őket				
мальчиков		a fiúkat				

В венгерском языке, к имени или фамилии **всегда** прибавляется окончание **-nak/-nek**, например:

Zoltánnak hívnak.

Меня зовут Золтан(ом).

Őt Napóleonnak hívják.

Его зовут Наполеон(ом).

Личные местоимения (*engem, téged* и т. д.) употребляются лишь в том случае, если на них в предложении падает логическое ударение:

Engem hívnak Zoltánnak, nem őt.

Меня зовут Золтан(ом), не его.

57. «Кафедра русского языка» Orosz Tanszék

Русская притяжательная конструкция «кафедра русского языка» переводится на венгерский язык словосочетанием определения и определяемого слова. Определяемым словом является слово *tanszék* 'кафедра'; определением служит слово, стоящее в русском языке в родительном падеже:

Orosz Tanszék

кафедра русского языка

Matematika Tanszék

кафедра математики

Упражнения

1. Выпишите из текста уроков №№ 1—5 глаголы. Разделите их на две группы: переходные и непереходные. Отметьте, какие управления они имеют. Проспрягайте эти глаголы с дополнениями. Обратите внимание на правила употребления объектного спряжения.

2. Образуйте от инфинитивной формы данных внизу глаголов 3-е лицо ед. и мн. ч. безобъектного и объектного спряжений.

1. kiabálni, — 2. akarni, — 3. hallgatni, — 4. mondani, — 5. látni, — 6. tudni, — 7. magyarázni, — 8. nézni, — 9. kérdezni, — 10. kérni, — 11. jelenteni, — 12. felelni.

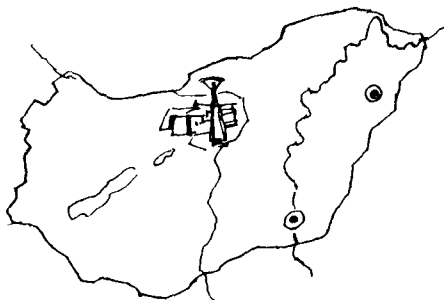
3. Составьте предложения со следующими словами.

1. Csokoládé, szeretni, a, Kati.
2. Tamara, szeretni, kávé, nem, a.
3. Öregtől, a, az, kenyér, gyerekek, kérni.
4. (Ti), kérni, mi?
5. Kérni, kávé, (mi), konyak, és.
6. Kérni, professzor, étterem, kenyér, a, az, fehér.
7. Filmek, emberek, magyar, az, a, szeretni, nem, az.
8. Külföldiek, a, látni, akarni, nem, Citadella, a.
9. Nem, Tanya, mozi, akar, menni.
10. Szó, ezek, nem, külföldi, érteni, a, a.
11. Étterembe, diákok, az, az, járni, nem.
12. Molnár Ákos, hívni, a, hallgató, magyar, egyetemi, az.

4. Поставьте вопросы к выделенным словам.

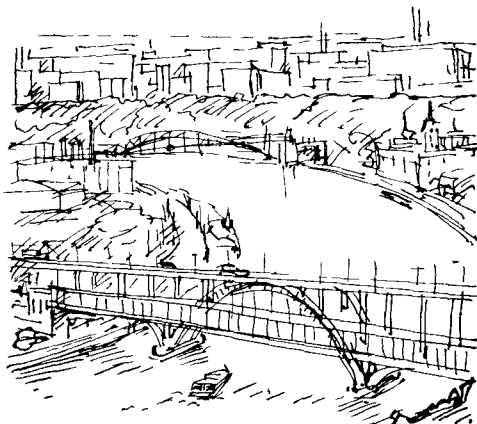
1. <i>engem</i> hívnak	11. <i>víz</i> et kér
2. <i>angol</i> szöveget	12. <i>rosszul</i> van
3. <i>érdekes</i> filmről	13. <i>a tanárnő</i> vel beszél
4. <i>friss</i> kenyerek	14. <i>a professzor</i> nál voltam
5. <i>a lányt</i> ől kéri	15. <i>a professzor</i> hoz megyek
6. <i>kenyeret</i> kér	16. <i>a moziból</i> jövök
7. <i>egyenesen</i> megy	17. <i>moziba</i> <i>megyünk</i>
8. <i>egyenesen</i> <i>megy</i>	18. <i>rosszabbul</i> van
9. <i>kórusban</i> felel	19. <i>minket</i> nem szeretnek
10. <i>moziba</i> jár	20. <i>őket</i> látom

5. Посмотрите на рисунки и заполните пропуски.

a)

1. Ezt az országot ... hívják.
2. Ezt a szép várost ... hívják.
3. Ezt a széles folyót ... hívják.
4. Azt a kisebb folyót ... hívják.
5. Azt a kisebb várost ... hívják.
6. Ezt a szürke hidat ... hívják.
7. Ezt a hegyet ... hívják.
8. Azt a híres szobrot ... hívják.
9. Azt az épületet ... hívják.
10. Azt a tavat ... hívják.
11. Ezt a templomot ... hívják.
12. Engem ... hívnak.

b)

1. A fővárost ... hívják.
2. A fővárosban a folyót is ... hívják.
3. Az egyetemet ... hívják.
4. A hegyet ... hívják.
5. A hidat ... hívják.
6. Az országot ... hívják.

6. Заполните пропуски.

1. (меня)	... Vera... hív...
2. (Вас)	Magát Ljuda... hív...?
3. (меня)	Igen, Ljuda... hív...
4. (его)	... Géza... hív...
5. (меня)	... Kuznyecova... hív...
6. (её)	... is Kuznyecova... hív.
7. (тебя)	... Artyom... hív...?
8. (Вас)	Önt Iván... hív...
9. (меня)	Nem, ... Misa... hív...
10. (меня)	Csepregi Márta... hív...

7. Заполните пропуски, употребив данные прилагательные.

1. (красивый)	Ma ... idő van, mint ...
2. (тёплый)	Ma ... van, mint ...
3. (холодный)	Tegnap ... volt, mint ...
4. (высокий)	Misa ..., mint ...
5. (низкий)	Iván ..., mint Misa.
6. (широкий)	A Duna ..., mint a ...
7. (широкий)	A Volga ..., mint a ...
8. (утомительный)	A magyar filmek ..., mint ...
9. (интересный)	A magyarórák ..., mint ...
10. (весёлый)	Az egyetemisták ..., mint ...
11. (умный)	A fiúk ..., mint ...
12. (глупый)	A lányok ..., mint ...

8. Переведите данные предложения на венгерский язык, употребив оба варианта сравнения (1. выше меня, 2. выше, чем я).

1. Он старше меня. — 2. Он умнее меня. — 3. Он лучше меня. — 4. Он веселее меня. — 5. Он моложе меня.

9. Переведите следующие предложения на венгерский язык и ответьте на вопросы: 1. Кто старше (или моложе)? 2. Кто самый старый (или молодой)?

1. Ему 20 лет, ей 19 лет, нам 18 лет.
2. Саше 20 лет, Андрею 22 года, Ивану 25 лет.
3. Нам 32 года, вам 33 года, им 34 года.
4. Мальчикам 18 лет, девушкам 17 лет, преподавателю 29 лет.
5. Старику 89 лет, тебе 5 лет, мне 31 год.

10. Составьте вопросительные предложения, на которые отвечали бы следующие предложения.

1. — ... ? — Nem, ez jobb.	6. — ... ? — Nem, alacsonyabbak.
2. — ... ? — Nem, ez rosszabb.	7. — ... ? — De igen, vidámabbak.
3. — ... ? — Nem, jobb.	8. — ... ? — Nem, kövérebbek.
4. — ... ? — Nem, nem érdekesebbek.	9. — ... ? — Igen, jobbak.
5. — ... ? — Igen, magasabbak.	10. — ... ? — Nem, nem jobbak.

11. Составьте диалоги из двух фраз, вставив вместо точек подходящий вопрос:

1. — ... ?
— Persze.

2. — ... ?
— Jó.

3. — ... ?
— Jól van.

4. — ...
— Dehogy!

5. — ... ?
— Ez igen! Most!

6. — ... ?
— Persze, hogy megyek.

12. Составьте диалоги из двух фраз, вставив вместо точек подходящий вопрос.

1 — ... ?
— Igen, nálam.

2. — ... ?
— Nem, nincs nálam.

3. — ... ?
— Nem, nincs nálunk.

4. — ... ?
— Nem, nálad van.

5. — ... ?
— Dehogy, nincs náluk.

6. — ... ?
— Nem, nálunk volt.

7. — ... ?
— Nincs nála.

8. — ... ?
— Nem volt nálunk.

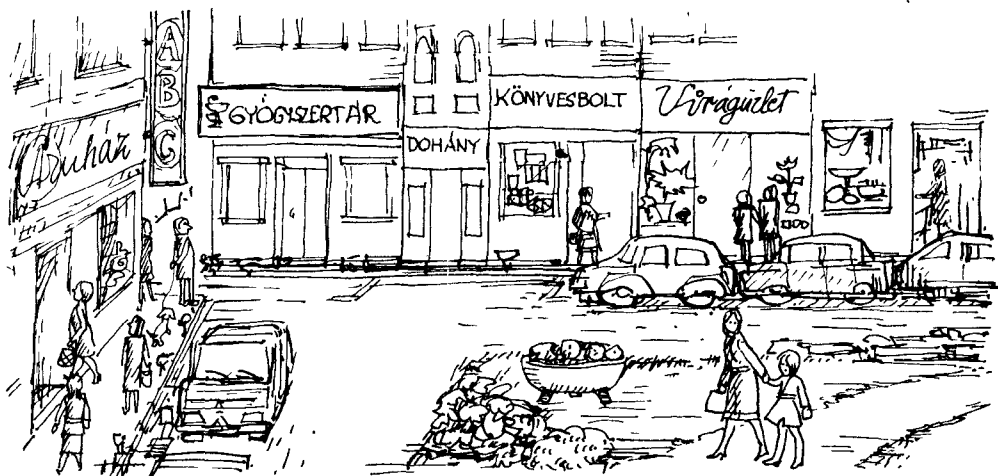
9. — ... ?
— Nem nálatok volt.

10. — ... ?
— Nálad volt.

Hatodik lecke

Munka után pihenni kell. Én sétálni szoktam. Sétálok a pesti utcákon, nézegetem a kirakatokat, nézem, ki mit csinál.

Ma sétálok, holnap pedig moziba fogok menni.

Ezen a téren minden házban üzletek vannak. Van itt gyógyszertár, tejbolt, kenyérbolt, zöldségbolt, dohánybolt. Az ott balra virágüzlet, itt jobbra könyvesbolt van, aztán húsbolt, ABC (ábécé) -áruház, italbolt, papírbolt stb. (s a többi).

Mit lehet venni

a tejboltban

a kenyérboltban

a gyógyszertárban

a zöldségboltban

a virágüzletben

a dohányboltban ~ a trafikban

a könyvesboltban

a húsboltban

tejet, vaját, sajtot, kefirt

kenyeret, kiflit, zsömlét

gyógyszert, pl. tablettákat

zöldséget, gyümölcsöt, pl. almát, narancsot, szilvát

virágot, pl. rózsát, tulipánt

cigarettdát, gyufát, képeslapot, bélyeget, autóbusz- és villamosjegyeket, mindenféle apróságot

könyvet, szótárakat, térképeket

húst és hentesárut: kolbászt, szalámit, párizsit, virslit stb.

a papírboltban
az italboltban
az ABC-ben

füzeteket, tollakat, naptárakat, papírt
bort, sört, pálinkát, vodkát, konyakot stb.
mindent

Ma az ABC-ben vásárolok. Az ABC önkiszolgáló élelmiszer-áruház. Szeretek itt vásárolni. Itt mindig friss kenyeret lehet kapni. A sajtot, szalámit az eladótól kell a pultnál kérni. Most látom, hogy alma is van. Kérek majd egy kilót. (Az almát is az eladó adja.) Nem is egy kilót, két kilót fogok venni! Nagyon ízlik nekem a jonatán-alma.

Vevő: — Kérek 20 deka párizsit,
30 deka sajtot, 2 pár virslit.

Eladó: — Tessék, a párizsi ... A sajt
lehet 2 dekával több?

V: — Lehet.

E: — Köszönöm. Virsli, sajnos, nincs.

V: — Ni-ii-ncs? Akkor ..., nem, mást
nem kérek.

E: — A pénztárnál kell fizetni. Viszont-
látásra.

— Mit kérsz? Van tea, kávé, tej, kakaó, kefir ...

— Egy pohár tejet, két kiflit és egy sajtot.

— Ez elég? Szalámit nem kérsz?

— Köszönöm, nem, nem szeretem.

- Micsoda?! Nem szereted a szalámit? Lehetetlen! A szalámit mindenki szereti!
- Csak én nem.

- Kértek almát?
- Milyen az az alma?
- Jonatán. Szép, nagy, piros jonatán.
- Akkor kérek.
- Én nem, köszönöm.
- Te nem szereted az almát?
- De szeretem, csak most nem kérek. Köszönöm.

munka, -át	работа
sétál ni	гулять
szoktam+ инф.	см. 60
utc a, -át, -ák	улица
nézeget ni vkit/vmit	осматривать
kirakat, -ot, -ok	витрина
fogok menni	пойду (досл.: буду идти)
tér, teret, terek; téren	площадь
üzlet, -et, -ek	магазин
gyógyszertár, -(a)t, -ak	аптека
tejbolt, -ot, -ok	молочный магазин
kenyérbolt, -ot, -ok	булочная
zöldségbolt, -ot, -ok	овощный магазин
trafik, -ot, -ok ~ dohánybolt, -ot, -ok	табачная лавка
dohány, -t	табак
virágüzlet, -et, -ek	цветочный магазин
virág, -ot, -ok	цветок, цветы
könyvesbolt, -ot, -ok	книжный магазин
húsbolt, -ot, -ok	мясной магазин
hús, -t	мясо
ABC (произн.: ábécé), ABC-t (ábécét)~	универсам, гастроном самообслужи-
ABC-áruház, -at, -ak	вания
áruház, -at, -ak	универмаг
áru, -t, -k	товар
italbolt, -ot, -ok	пивная
ital, -t, -ok	напиток
papírbolt, -ot, -ok	магазин канцелярских товаров
papír, -t, -ok	бумага
stb. (s a többi)	и т. д.

lehet
 venni (спряжение см. 62)
 vaj, -at
 sajt, -ot, -ok
 kifli, -t, -k
 zsöml|e ~ zsemle, -ét, -ék
 gyógyszer, -t, -ek
 tablett|a, -át, -ák
 zöldség, -et
 gyümölcs, -öt, -ök
 alm|a, -át
 narancs, -ot, -ok
 szilv|a, -át
 rózs|a, -át, -ák
 tulipán, -t, -ok
 cigarett|a, -át, -ák
 gyuf|a, -át, -ák
 képeslap, -ot, -ok
 bélyeg, -et, -ek
 mindenfél|e, -ét, -ék
 apróság, -ot, -ok
 szótár, -t, -ak
 hentesáru, -t, -k
 hentes, -t, -ek
 kolbász, -t, -ok
 szalámi, -t
 párizsi, -t
 virsli, -t
 füzet, -et, -ek
 toll, -at, -ak
 naptár, -(a)t, -ak
 nap, -ot, -ok
 bor, -t, (-ok)
 sör, -t, (-ök)
 pálink|a, -át

vásárol|ni
 önkiszolgáló élelmiszer-áruház,
 -at, -ak
 önkiszolgálás, -t
 élelmiszer, -t, -ek

можно
 купить; брать
 масло
 сыр
 рогалик, рожок
 булочка (круглая)
 лекарство, медикамент
 таблетка
 овощи
 фрукты
 яблоко
 апельсин
 слива
 роза
 тюльпан
 сигарета
 спичка, спички
 открытка
 марка
 всевозможные
 мелочь, мелкая вещь
 словарь
 мясные изделия
 мясник
 колбаса (копчёная)
 салями
 докторская (колбаса)
 сосиски
 тетрадь
 ручка, перо
 календарь
 день; солнце
 вино
 пиво
 палинка

покупать, делать покупки
 «АБЦ» — гастронорм самообслужи-
 вания
 самообслуживание
 продукт(ы) питания

lehet kapni <i>vmi</i>	можно купить, продаётся
kap ni <i>vmi</i>	получать, получить
eladó, -t, -k	продавец
pult, -ot, -ok	прилавок
majd	потом, позже
izlik (nekem, neked stb.)	мне, тебе и т. д. нравится (только о пище)
jonatán, -t ~ jonatánalm a, -át	джонатан (сорт яблок)
vevő, -t, -k	покупатель
dek a, -át	10 граммов
pár, -at	пара
tessék	пожалуйста
sajnos	к сожалению
más, -t	другой, иной
pénztár, -t, -ak	касса
fizet ni <i>vmennyi</i> <i>vmiért</i>	платить
pohár, poharat, poharak	стакан
lehetetlen. -t	невозможно; невозможный

В Венгрии вместо следующих выражений

употребляются

100 граммов	10 deka ~ dekagramm (dkg)
200 граммов и т. д.	20 deka ~ dekagramm (dkg)
пачка масла	1 darab (db) vaj (досл.: штука)
100 граммов водки	1 deci (dl) vodka
три цветка розы	3 szál rózsza
два куска хлеба	2 szelet kenyér

58. Сколько?

Mennyi?

примеры

килограмм	kiló, kilogramm (kg)	egy kiló kenyér
10 граммов	deka, dekagramm (dkg)	húsz deka sajt
грамм	gramm (g), -ot	
половина	fél, felet	fél alma
четверть	negyed, -et	negyed kiló
полкило	fél kiló, -t	fél kiló alma
250 граммов	negyed kiló, -t	negyed kiló kenyér
литр	liter, -t	egy liter tej
поллитра	fél liter, -t	fél liter tej
100 граммов жидкости	egy deci, -t	két deci pálinka

пачка	csomag , -ot	két csomag cigaretta
штука	darab (db), -ot	öt darab könyv
коробка	doboz , -t	egy doboz gyufa
цветок	szál , -at	két szál rózsza
бутылка	üveg , -et	1 üveg bor
стакан	pohár , poharat	1 pohár víz
кусок, ломоть	szelet , -et	két szelet kenyér
кусок, кусочек	falat , -ot	egy falat kenyér
глоток	korty , -ot	két korty tea
плитка	tábla , -át	egy tábla csokoládé

Важно знать, что слова, обозначающие меру, вес и т. д. (см. выше), могут иметь определение:

öt kiló	пять килограммов
egy pohár	один стакан
tíz pohár	десять стаканов
két üveg	две бутылки и т. д.

Эти выражения в свою очередь сами могут служить определением имён существительных. При этом определяемое слово, согласно уже известному правилу, стоит в единственном числе, например:

öt kiló alma	пять килограммов яблок
egy pohár víz	один стакан воды
tíz pohár víz	десять стаканов воды
két üveg bor	две бутылки вина

59. Будущее время (jövő idő)

В венгерском языке будущее время выражается следующим образом:

1. в подавляющем большинстве случаев формами настоящего времени глагола:

Holnap, órák után moziba megyek.
Завтра, после занятий, я пойду в кино.

2. с помощью наречий, чаще всего наречия **majd** 'потом, позже':

majd tanulok	majd tanulunk
majd tanulsz	majd tanultok
majd tanul	majd tanulnak

3. с помощью вспомогательного глагола **fogni**. В этом, так называемом сложном будущем времени спрягается (в безобъектном и объектном спря-

жениях) только вспомогательный глагол *fogni*, инфинитивная форма основного (=главного) глагола всегда остаётся без изменения.

безобъектное спряжение

tanulni fogok
tanulni fogsz
tanulni fog
tanulni fogunk
tanulni fogtok
tanulni fognak

объектное спряжение

tanulni fogom
tanulni fogod
tanulni fogja
tanulni fogjuk
tanulni fogjátok
tanulni fogják

Например: Holnap, mozi után tanulok.

Завтра, после кино, я буду заниматься.

Holnap, majd mozi után tanulok.

Holnap, mozi után tanulni fogok.

Holnap, mozi után tanulni fogom ezeket a ...-t.

Tudom, Zsuzsa azt fogja mondani, hogy ő nem jön moziba.

Знаю, Жужа скажет (то), что она не пойдёт в кино.

Важно знать:

1. Глагол *lenni* 'быть' для выражения будущего времени употребляется самостоятельно. **Никогда** не употребляется в качестве вспомогательного глагола в составе сложного сказуемого.
2. Вспомогательный глагол будущего времени в объектном спряжении обычно употребляется с приставочными глаголами, см. 97.

Повторите правила употребления объектного спряжения и обратите особое внимание на следующие пункты: вспомогательный глагол+инфинитив с определённым прямым дополнением третьего лица, и придаточное предложение как определённое прямое дополнение третьего лица.

60. Вспомогательный глагол *szokni*+инфинитив

Венгерский глагол *szokni*+инфинитив выражает многократное действие, которое совершается по привычке, часто повторяется. На русский язык он переводится выражением 'иметь обыкновение+инфинитив', а также словом 'обычно+спрягаемые формы глагола'. Глагол *szokni* в настоящем времени не спрягается. Спрягаемые формы прошедшего времени с инфинитивом основного (=главного) глагола имеет вневременное значение.

	безобъектное спряжение	объектное спряжение
1 л. ед. ч.	szoktam	szoktam
2 л.	szoktál	szoktad
3 л.	szokott	szokta
1 л. мн. ч.	szoktunk	szoktuk
2 л.	szoktatok	szoktátok
3 л.	szoktak	szokták

Примеры: Munka után sétálni szoktam.

После работы я обычно гуляю.

Szoktam moziba járni.

Я часто (более или менее регулярно) хожу в кино.

Nem szoktam (az) előadásokra járni.

Я обычно не хожу на лекции.

61. Суффикс -ság/-ség является одним из самых продуктивных суффиксов венгерского языка. С помощью этого суффикса от именных и глагольных основ образуются собирательные существительные, и существительные, обозначающие отвлечённые понятия (качества, свойства, состояния и т. п.).

diák	студент	diákság	студенчество
hallgató	слушатель	hallgatóság	слушатели, публика
zöld	зелёный	zöltség	овощи
barát	друг	barátság	дружба
jó	добрый	jóság	доброта
apró	мелкий	apróság	мелкие вещи, незначительные дела
beteg	больной	betegség	болезнь
segít-	помогать	segítség	помощь
kíván-	желать	kívánság	желание

Упражнения

1. Поставьте следующие существительные в винительном падеже.

1. tej, — 2. kenyér, — 3. zöltség, — 4. narancs, — 5. könyv, — 6. bor, — 7. vodka, — 8. ital, — 9. kávé, — 10. zsömlé, — 11. kifli, — 12. liter, — 13. csomag, — 14. pénztár, — 15. párizsi, — 16. vaj, — 17. bélyeg, — 18. cigaretta, — 19. bolt, — 20. gyógyszer, — 21. üveg, — 22. pohár, — 23. gyümölcs, — 24. virág, — 25. kirakat.

2. Составьте словосочетания с помощью существительных, данных в упражнении № 1, и также существительных, обозначающих меру, вес, количество (например: кило, литр).

Образец: két kiló zöldség, sok kirakat, öt liter bor, kevés vaj stb.

3. Заполните пропуски словами, данными в скобках.

1. (овощи)	Kérek egy kiló ...
2. (чай)	Egy pohár ... kérek.
3. (стоит)	Kilenc zsömle 3 forint 60 fillér ...
4. (булка)	Tíz ... 4 forintba kerül.
5. (зелёный чай)	Szereted a ... ?
6. (апельсин)	Ez a ... nem ízlik nekem.
7. (пиво)	Nem szeretem a ...
8. (2 кг мяса)	... mennyibe kerül?

4. Ответьте на вопросы утвердительно и отрицательно с помощью придаточных предложений с союзом *mert* 'потому что'.

Образец: 1. Szoktál moziba járni?

Szoktam, mert szeretem a filmeket.

Nem szoktam, mert nem szeretek moziba járni.

2. Itt szoktál tanulni?

Igen, mert itt világos van.

Nem, mert itt hideg van.

1. Szoktál moziba járni? — 2. Szoktatok tévét nézni? — 3. Szoktak az egyetemisták előadásokra járni? — 4. Szoktunk vitatkozni? — 5. Az ABC-ben szoktál vásárolni? — 6. Kenyeret a kenyérboltban szoktatok venni? — 7. A Duna-parton szoktak (önök) sétálni? — 8. A gyerekekkel szoktatok játszani? — 9. Az orvossal szoktatok beszélgetni? — 10. Szoktál kirakatot nézegetni? — 11. Szokott (ön) italboltba járni? — 12. Szoktatok az előadásokon beszélgetni?

5. С помощью слов, данных ниже, ответьте на вопросы утвердительно и отрицательно, употребляя в придаточных предложениях союз *mert*.

Образец: (áruház) Holnap mész magyarórára?

Megyek, mert csak óra után kell az áruházba menni.

Nem megyek, mert óra helyett az áruházban várom Tányát.

1. (part) Munka után szoktál sétálni?

2. (szökőkút) Hol szoktál pihenni?

3. (a szobában) Hogyan tanulsz?

4. (gyerekek) Kik szoktak kirakatot nézegetni?
5. (a külföldiek) Kivel szoktál vitatkozni?
6. (okos) Miért szoktál Csabával vitatkozni?
7. (buta) Szoktál azzal a fiúval beszélgetni?
8. (érdekes) Kinek adod azt a könyvet?
9. (magyar) Milyen árut kér a vevő?
10. (savanyú) Szereted az almát?

6. Ответьте на вопросы утвердительно и(ли) отрицательно.

Образец: 1. Kell neked ez a toll?

Igen, kell nekem ez a toll.

Nem, nem kell nekem ez a toll.

2. Kell ma az egyetemre menni?

Igen, kell ma az egyetemre menni.

Nem, ma nem kell az egyetemre menni.

1. Kenyeret kell venni? — 2. Két kiló almát kell venni? — 3. Péterrel kell most beszélni? — 4. Kell nekünk ez a könyv? — 5. Kell nektek az a pohár? — 6. Nem tudod, kell neki ez a tékép? — 7. A Gellérthegyre villamossal kell menni? — 8. Trolival kell a pályaudvarra menni? — 9. A gyógyszerárban kell pálinkát venni? — 10. A könyvesboltban kell gyógyszert venni? — 11. A Szverdlov téren kell Tányát várni? — 12. Az egyetemen a professzorral kell beszélni? — 13. Rossz időben kell a Duna-parton sétálni? — 14. Tollal kell ezt írni? — 15. Rosszul kell dolgozni? — 16. Ott magyarul kell beszélni? — 17. A professzort az autóbusznál kell várni? — 18. Neked kell ezt magyarázni?

7. Заполните пропуски вспомогательными глаголами, данными в скобках. Ответьте на вопросы сложными предложениями (утвердительно и отрицательно) с союзом *mert* 'потому что'.

Образец: (обычно, ты)

... oroszul beszélni?

Igen, szoktam, mert orosz vagyok.

Nem, nem szoktam, mert magyar vagyok.

1. (обычно, ты)

... magyarul beszélni?

2. (любить, ты)

... az ABC-ben vásárolni?

3. (хотеть, вы)

... televíziót nézni?

4. (любить, вы)

... rádiót hallgatni?

5. (обычно, вы)

... a Duna-parton sétálni?

6. (можно)

... itt tanulni?

7. (можно)

... ott oroszul beszélni?

8. (можно)

... tejet venni?

9. (можно)	... látni innen a Dunát?
10. (надо)	... őt várni?
11. (надо)	... előadásra járni?
12. (нужно)	... neked ez a kifli?
13. (нужно)	... nekünk pénz?
14. (нужно)	... nekik ez a térkép?
15. (нужно)	... neked az a pohár tea?

8. Составьте предложения из данных слов.

1. Sok, város, ez, lenni, üzlet, szép, önkiszolgáló, a.
2. Üzletek, magyar, zöldségbolt, a, például, áru, lenni, sok, külföldi, is, pl.
3. Gyümölcs, a, narancs, banán, a, és.
4. Alma, a, híres, jonatán, magyar.
5. Ízlik, Szása, alma, magyar, a, nagyon.
6. Külföldi, venni, gyógyszer, magyar, gyógyszerár, lehet, és, a.
7. Szovjetunió, is, a, magyar, híres, gyógyszerek, a.
8. Az, az, a, alkohol, tej, szokott, fiú, venni, mert, szeret, nem, csak.

9. Проспрягайте глаголы *pihenni, vitatkozni, beszélgetni, hallgatni* вместе со вспомогательными глаголами *szokni, akarni, szeretni*. Составьте небольшое сочинение (приблизительно 10—12 предложений), употребляя эти сложные глаголы.

10. Составьте диалоги на темы:

- a) В гастрономе.
- б) В овощном магазине.
- в) В книжном магазине.
- г) В аптеке.
- д) В табачной лавке.

Hetedik lecke

62. Глаголы типа venni

В венгерском языке есть небольшая группа важных по значению и часто употребляемых глаголов, спряжение которых отличается от спряжения остальных глаголов. Их всего 7. (Все они являются глаголами финно-угорского происхождения.)

Основа этих глаголов в настоящем времени оканчивается на **-sz** (данная форма является 3-им лицом единственного числа безобъектного спряжения). В прошедшем времени — на гласный. При образовании прошедшего времени признак прошедшего времени **-tt** присоединяется к гласному основы непосредственно. (Эта форма также является 3-им лицом единственного числа безобъектного спряжения.)

Инфинитив этих глаголов:

venni	брать, купить
tenni	положить, класть; делать
hinni	верить
vinni	нести
lenni	быть (в прош. вр.: стать)
enni	есть
inni	пить

ОСНОВА
в наст. вр.

ОСНОВА
в прош. вр.

vesz-	vesz	он берёт	ve-	vett	он купил
tesz-	tesz	он кладёт	te-	tett	он положил
hisz-	hisz	он верит	hi-	hitt	он верил
visz-	visz	он несёт	vi-	vitt	он нёс
lesz-	lesz	он будет	le-	lett	он стал
esz-	eszik	он ест	e- }		исключения
isz-	iszik	он пьёт	i- }		

Спряжение глаголов типа *venni*

настоящее время безобъектного спряжения

<i>leszek</i>	<i>veszek</i>	<i>hiszek</i>	<i>eszem</i>	<i>iszom</i>
<i>leszel</i>	<i>veszel</i>	<i>hiszel</i>	<i>eszél</i>	<i>iszol</i>
<i>lesz</i>	<i>vesz</i>	<i>hisz</i>	<i>eszik</i>	<i>iszik</i>
<i>eszünk</i>	<i>veszünk</i>	<i>hiszünk</i>	<i>eszünk</i>	<i>iszunk</i>
<i>esztek</i>	<i>vesztek</i>	<i>hisztek</i>	<i>esztek</i>	<i>isztok</i>
<i>esznek</i>	<i>vesznek</i>	<i>hisznek</i>	<i>esznek</i>	<i>isznak</i>

настоящее время объектного спряжения

<i>veszem</i>	<i>hiszem</i>	<i>eszem</i>	<i>iszom</i>
<i>veszed</i>	<i>hiszed</i>	<i>eszéd</i>	<i>iszod</i>
<i>veszi</i>	<i>hiszi</i>	<i>eszik</i>	<i>issza</i>
<i>vesszük</i>	<i>hisszük</i>	<i>esszük</i>	<i>isszuk</i>
<i>veszitek</i>	<i>hiszitek</i>	<i>eszitek</i>	<i>isszátok</i>
<i>veszik</i>	<i>hiszik</i>	<i>eszik</i>	<i>isszák</i>

прошедшее время безобъектного спряжения

<i>lettem</i>	<i>vettem</i>	<i>hittem</i>	<i>ettem</i>	<i>ittam</i>
<i>lettél</i>	<i>vettél</i>	<i>hittél</i>	<i>ettél</i>	<i>ittál</i>
<i>lett</i>	<i>vett</i>	<i>hitt</i>	<i>evett</i>	<i>ivott</i>
<i>lettünk</i>	<i>vettünk</i>	<i>hittünk</i>	<i>ettünk</i>	<i>ittunk</i>
<i>lettetek</i>	<i>vettetek</i>	<i>hittetek</i>	<i>ettetek</i>	<i>ittatok</i>
<i>lettek</i>	<i>vettek</i>	<i>hittek</i>	<i>ettek</i>	<i>ittak</i>

прошедшее время объектного спряжения

<i>vettem</i>	<i>hittem</i>	<i>ettem</i>	<i>ittam</i>
<i>vetted</i>	<i>hitted</i>	<i>etted</i>	<i>ittad</i>
<i>vette</i>	<i>hitte</i>	<i>ette</i>	<i>itta</i>
<i>vettük</i>	<i>hittük</i>	<i>ettük</i>	<i>ittuk</i>
<i>vettétek</i>	<i>hittétek</i>	<i>ettétek</i>	<i>ittátok</i>
<i>vették</i>	<i>hitték</i>	<i>ették</i>	<i>itták</i>

Заметьте, что

- в 1-ом лице единственного числа прошедшего времени нет разницы между окончаниям двух спряжений,
- «долгота» гласных (*e—é, a—á*) имеет смысловозначительную функцию (см. *ettek—ették, ittatok—ittátok*).

- 3-е лицо множественного числа глаголов за исключением глаголов настоящего времени безобъектного спряжения принимает показатель множественного числа таким же образом, как и имена (существительные и т. д.):

térkép	карта	térképek	карты
vett	он купил	vettek	они купили
lecke	урок	leckék	уроки
vette	он купил (эту)	vették	они купили (эту)

Следует обратить особое внимание на глаголы

1. *lenni* быть

а) спрягаемые формы настоящего времени обозначают будущее время:

leszek	(я) буду	leszünk	(мы) будем
leszel	(ты) будешь	lesztek	(вы) будете
lesz	(он, она) будет	lesznek	(они) будут

например: Nyáron Moszkvában leszek.

Летом я буду в Москве.

б) 3-е лицо ед. ч. пишется: lesz,

произносится: lessz;

в) в качестве вспомогательного глагола (как, например, в русском: я буду читать) никогда не употребляется (см. 59);

г) в прошедшем времени глагол *lenni* имеет значение 'стать' (кем, каким и т. д.), например:

Professzor lett.

Он стал профессором.

A könyv jó lett.

Получилось хорошая книга. ('Книга стала хорошей.')

Rosszul lett a moziban.

В кино ему стало плохо.

В разговорном языке часто употребляется предложение типа

Nova lett...?   Куда делся...?

2. глаголы *enni* есть, *inni* пить

а) *enni*, *inni* — иковые глаголы: *eszik*, *iszik*,

б) *inni* — глагол с гласными заднего ряда: *iszom*, *ittam*, *ivott stb.*;

в) оба глагола в 3-ем лице ед. числа прошедшего времени безобъектного спряжения имеют в корне согласный -v-:

evett	он ел, но в объектном спряжении:	ette
ivott	он пил	itta

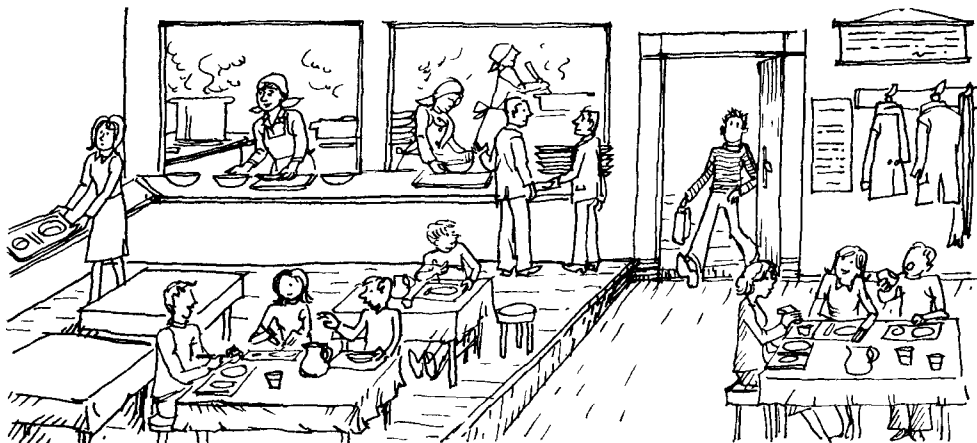
Запомните:

1. если в спрягаемой форме глаголов этого типа встречается **-sz**, то мы имеем дело с формой **настоящего времени**,
2. если в спрягаемой форме глаголов этого типа встречается **-tt**, то мы имеем дело с формой **прошедшего времени**.
3. Глаголы *enni*, *inni* даже среди глаголов типа *venni* являются исключениями.

Otthon szoktam reggelizni és vacsorázni.

Reggelire általában tejeskávét iszom és vajas kenyeret eszem. Nagyon szeretem a vajas kenyeret kolbásszal, de a téliszalámi sem rossz! Vacsorára egy pohár teát szoktam inni. Ha nagyon éhes vagyok, párizsit és sajtot eszem. Este nem szoktam éhes lenni. — De jó neked!

Ebédelni a menzán szoktam. Itt önkiszolgálás van: ezek a tálcák. A kést, a villát, a kanalat én teszem a tálcára. Ott vannak a tányérokban az ételek, én választok: azt eszem, amit szeretek. A pénztárnál kell fizetni.

Tegnap ebédre húslevest ettem, aztán sült húst krumplival és salátával. Tortát is ettem, finom volt. A mai ebéd: paradicsomleves, töltött káposzta, egy szelet sütemény. Nézem az étlapot, van-e torta, de torta ma nincs. Kár! Feketét iszom. A magyarok tejet, tejeskávét, teát csak reggelire és vacsorára szoktak inni. Ebéd után mindig szomjas vagyok. Ha van, kompótot is szoktam enni.

reggel, -t, -ek

reggeli, -t

reggeliz|ni (-ik) *vmít*

vacsor|a, -át, -ák

vacsoráz|ni (-ik) *vmít*

általában

утро

завтрак

завтракать

ужин

ужинать

обычно

tejeskávé, -t	кофе с молоком
vajas kenyér, kenyeret	хлеб с маслом
téliszalámi, -t	салами «зимнего» сорта
éhes	голодный
est e, -ét, -ék	вечер
este	вечером
de jó neked!	хорошо тебе!
ebéd, -et, -ek	обед
ebédel ni <i>vmit</i>	обедать
menz a, -át, -ák; menzán	студенческая столовая, в студенческой столовой
tálc a, -át, -ák	поднос
kés, -t, -ek	нож
vill a, -át, -ák	вилка
kanál, kanalat, kanalak	ложка
tányér, -t, -ok	тарелка
étel, -t, -ek	пища, еда
választ ani <i>vmit</i>	выбирать
ami, -t (относительное местоимение)	что, чего
leves, -t, -ek	суп
húsleves, -t, -ek	мясной суп, бульон
sült hús, -t, -ok	жареное мясо
krumpli, -t ~ burgony a, -át	картошка, картофель
salát a, -át, -ák	салат
tort a, -át, -ák	торт
finom, -at, -ak	вкусный
mai, -t, -ak	сегодняшний
paradicsom, -ot, -ok	помидор, томат
paradicsomleves, -t, -ek	томатный суп
káposzt a, -át	капуста
töltött ...	... с начинкой
töltött káposzt a, -át	голубцы
szelet, -et, -ek	кусок
tortaszelet, -et, -ek	кусок торта
sütemény, -t, -ek	пирожное
étlap, -ot, -ok	меню
menü, -t, -k	комплексный обед
kár!	жаль!; как жаль!
feket e, -ét, -ék ~ feketekávé, -t, -k	чёрный кофе
szomjas vagyok	мне хочется пить
kompót, -ot, -ok	компот

Eszpresszóban

Pincér: Tessék. Mit parancsolnak?

Én: Kérek egy feketét és egy szelet tortát. Te mit kérsz?

Ő: Én gesztenyepürét kérek.

P: Már nincs.

Ő: Akkor kérek egy nagy adag fagylaltot. És két üveg meggylért kérünk.

В эспрессо (В кафе)

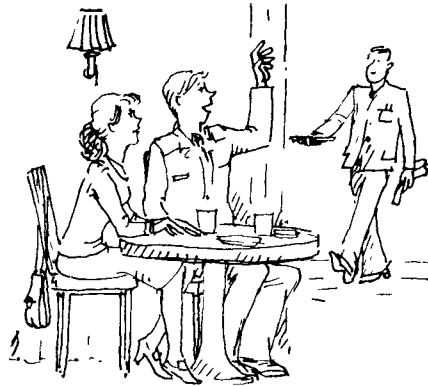

Én: Fizetek!

P: Tessék a számla.

Mi: Köszönjük, viszontlátásra!

P: Köszönöm, viszontlátásra!

— Mit parancsol?

— Что прикажете? (при ответе на вопрос официанта всегда употребляется глагол *kérni*)

— Kérek ...

— Прошу ...

pincér, -t, -ek
gesztenye|e, -ét, -ék
püré, -t

adag, -ot, -ok

fagylalt, -ot

meggy, -et

lé, levet

meggylé, meggylért   meggylevet

официант
каштан
пюре
порция
мороженое
вишня
сок (фруктовый)
вишнёвый сок

száml|a, -át, -ák
 köszönni *vmít*: köszönöm
 köszönjük
 köszönni *vkinek*

- Hol vetted a tejet?
- Az ABC-ben. Miért?
- Nagyon finom.
- Friss. Két zacskóval vettem.

zacskó, -t, -k
 zacskós tej, -et

1 (2, 3 stb.) zacskó tej, -et
 kulcs, -ot, -ok
 hogyan
 hova ~ hová lett?

- Mit ettél ebédre?
- Krumplit hússal.
- És tegnap mit ettél?
- Tegnap? Azt hittem, tudod. Húst krumplival. Te mit ettél?
- Semmit!
- Ejnye! És miért nem ettél?
- Mert nem voltam éhes.
- Ó, te sose vagy éhes!
- Te meg mindig!

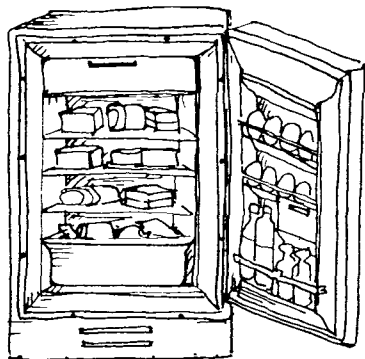
счѐт
 спасибо, благодарю
 спасибо, благодарим
 приветствовать

- Hol van a kulcs?
- Nem tudom.
- Hogyan nem tudod? Hová tettétek?
 Hová lett?!

мешочек
 молоко, упакованное в полиэтиленовый мешочек
 1 (2, 3 и т. д.) мешочек молока
 ключ
 как же это, как же так
 куда делся?

ejnye!
sose ~ sohasem
ó

- Hova tetted a narancsot?
- A Lehelbe.
 (A Lehel hűtőszekrény.)

hűtőszekrény, -t, -ek
szekrény, -t, -ek
Lehel, -t

tessék + инфинитив

többet

- Itthon leszel holnap?
- Nem, miért?
- Azt hittem, segítesz nekem.
- Holnapután nem lesz jó? Holnap reggeltől estig órám van.
- De jó lesz.

segíteni vkinek
reggeltől estig

ай-ай-ай!
никогда
о!

- Tessék még venni!
- Nem, nem kérek. Köszönöm. Minden nagyon finom volt, de többet nem kérek.

холодильник
шкаф
венгерское мужское имя;
марка холодильников, выпускаемых
в городе Jászberény
пожалуйста, прошу Вас + глагол пове-
лительного наклонения
больше (вин. п.)

помогать
с утра до вечера

- Hol vetted ezt a gyönyörű virágot?
- Itt a piacon. Erzsébet-napra viszem.
- Igazán szép!

gyönyörű, -t, -ek
 piac, -ot, -ok
 Erzsébet-nap, -ot; -on
 névnap, -ot, -ok; -on
 igazán

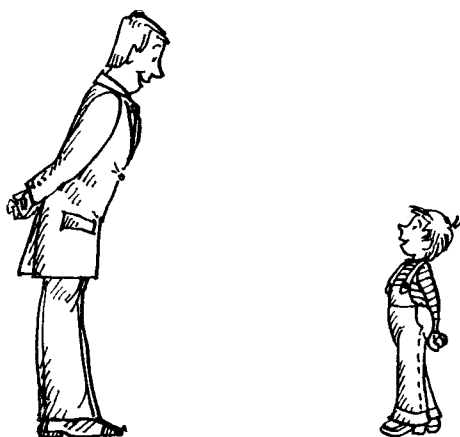
прекрасный
 рынок
 именины Эржебет
 именины
 по-настоящему; действительно

- Holnap reggelre nagy hó lesz!
- Hát ezt meg honnan veszed?
- Most mondja a rádió.

hó, havat
 hát

снег
 ну (употребляется в начале предложения предваряя неуверенное высказывание)

- Mi leszel, ha nagy leszel?*

* См. список слов, обозначающих профессии, на стр. 617.

Két egyetemista beszélget.
 — Hallom, megnősültél!
 — Igen, mert nem ízlett a menzakereszt.
 — És most?
 — Most már ízlik.

megnősültél
nem ízlett
menzakereszt, -ot

ты женился
 не было по вкусу
 пища (питание) в студенческой столо-
 вой

Упражнения

1. Проспрягайте устно и письменно все 7 глаголов типа *venni*.
2. Заполните пропуски согласно указаниям, данным в скобках (пр. вр.=прошедшее время, н. вр.=настоящее время, об.=объектное спряжение; одна точка соответствует одной букве).

1. пр. вр.	e...em	16. пр. вр.	i...tt
2. пр. вр.	ve...em	17. пр. вр. об.	e...e
3. н. вр.	i...unk	18. н. вр. об.	ve...itek
4. пр. вр.	le...él	19. н. вр. об.	e...ed
5. н. вр.	e...el	20. н. вр. об.	hi...ük
6. н. вр. об.	i...átok	21. пр. вр. об.	e...étek
7. пр. вр.	te...etek	22. пр. вр. об.	te...e
8. пр. вр. об.	hi...e	23. пр. вр. об.	ve...étek
9. н. вр.	te...itek	24. н. вр.	le...tek
10. пр. вр. об.	ve...étek	25. пр. вр.	le...ek
11. пр. вр. об.	te...étek	26. н. вр.	ve...ünk
12. н. вр.	hi...ek	27. пр. вр. об.	i...a
13. пр. вр.	vi...e	28. н. вр.	te...em
14. н. вр. об.	ve...ük	29. н. вр.	ve...
15. пр. вр. об.	vi...e	30. н. вр.	le...nek

3. Заполните пропуски соответствующими личными окончаниями (одна точка соответствует одной букве).

1. ett. .	1 л. ед. ч. об.
2. tett. .	1 л. ед. ч. безоб.
3. issz. . . .	2 л. мн. ч. об.
4. vitt.	3 л. ед. ч. об.

5. esze .	2 л. ед. ч. об.
6. hitt . .	1 л. ед. ч. об.
7. lesz . . .	3 л. мн. ч.
8. tesz . .	1 л. ед. ч. об.
9. lesz . . .	2 л. мн. ч.
10. itt .	3 л. ед. ч. об.
11. tett . . .	2 л. мн. ч. безоб.
12. tett . . .	2 л. мн. ч. об.
13. tesz . . .	2 л. мн. ч. об.
14. hissz . .	1 л. мн. ч. об.
15. vesz . . .	2 л. мн. ч. безоб.

4. Вместо точек поставьте слова, данные в скобках, в соответствующей форме:

1. (булка) . . .	ettél	10. (календарь) . . .	vittél
2. (стол) . . .	tetted	11. (одна порция мороже-	
3. (магазин) . . .	vettük	ного) . . .	eszték
4. (скамейка) . . .	teszel	12. (мясной суп) . . .	evett
5. (то) . . .	hisszük	13. (ему) . . .	hittünk
6. (яблоко) . . .	eszel	14. (календарь) . . .	vitted
7. (что) . . .	tettetek	15. (бутылка вина) . . .	isztok
8. (палинка) . . .	ivott	16. (200 г водки) . . .	vett
9. (2 билета в кино) . . .	veszünk		

5. Составьте предложения из данных слов. Глаголы поставьте в настоящем времени.

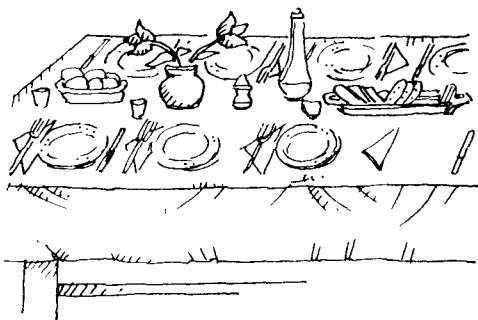
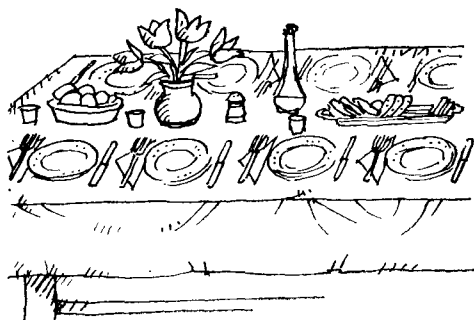
1. Térkép, könyvesbolt, egy, venni (1 л. ед. ч.), a.
2. Hogy, idő, nem, holnap, lenni (3 л. ед. ч.), hinni (1 л. ед. ч.), rossz.
3. Beteg, Szása, hogy, azt, hinni (1 л. мн. ч.).
4. Virág, csokoládé, beteg, és, vinni (1 л. мн. ч.).
5. Tea, Magyarország, sok, nem, inni (3 л. мн. ч.).
6. Nem, nem, és, előadások, enni (1 л. мн. ч.), inni (1 л. мн. ч.).
7. Sok, külföldi, képeslap, a, venni (3 л. мн. ч.).
8. Duna-part, fagylalt, és, enni (1 л. мн. ч.), sétálni (1 л. мн. ч.), a.
9. Itthon, egész, holnap, nap, lenni (1 л. ед. ч.)
10. Ebéd, a, menza, enni (1 л. ед. ч.).

6. Составьте предложения из данных слов. Поставьте глаголы в прошедшем времени.

1. Mozijegy, egy, tegnap, venni (1 л. ед. ч.).
2. Hal, hús, ez, tegnap, étterem, enni (1 л. мн. ч.), az, és.

3. Bélyeg, külföldi, képeslapok, a, a, és, trafik, venni (3 л. мн. ч.).
4. A, inni (3 л. ед. ч.), víz, pohár, gyógyszerár, egy, és, lenni (3 л. ед. ч.), jobban.
5. Új, az, hova, könyv, tenni (2 л. мн. ч.)?
6. Sohasem, enni (1 л. ед. ч.), még, menza, a, fagylalt.
7. Csaba, virág, a, azt, neki, gyönyörű, venni.
8. Neki, nem, hinni (1 л. ед. ч.).
9. Nekik; csokoládé, és, virág, vinni (1 л. мн. ч.).
10. Zöldség, asztal, az, miért, a, tenni (2 л. ед. ч.)?

7. Расскажите по-венгерски, что вы видите на первом рисунке. Расскажите, что вы видите на втором рисунке. Сравните эти рисунки. Поставьте вопросы к рисункам, например: Где ты купил эти цветы? Сколько они сейчас стоят? Какого цвета ... и т. д.

8. Переведите на русский язык.

Tegnap Erzsébet-nap volt. Én Erzsébet vagyok. Este öt fiú és három lány volt nálunk. Tudom, hogy a fiúk szeretnek enni, ezért az ABC-ben sok élelmiszert vettem. Mit vettem? Vettem 2 kg kenyeret, 2 db vajat, 25 dkg sajtot, fél kiló téliszalámit, 40 deka párizsit, 1 kiló paradicsomot, 10 zsömlét, 10 kiflit, 2 üveg magyar bort, két kiló jonatánalmát, egy kiló narancsot; kávé, tea volt itthon. Vettem külföldi cigarettát is. Mennyibe került mindez? Nem tudom.

9. Составьте вопросительные предложения, к которым подходили бы следующие ответы.

1. — ... ? — Igen, veszek.	4. — ... ? — Nem, nem hittünk neki.
2. — ... ? — Nem, nem tetted.	5. — ... ? — Igen, vettetek neki.
3. — ... ? — Igen, azt hisszük.	6. — ... ? — Nem, nem vettetek.

7. — ... ? — Dehogy! Nem vett.	14. — ... ? — Nem, ivott már.
8. — ... ? — Nem, azt vette ő.	15. — ... ? — Nem, nem ivott még.
9. — ... ? — Igen, hitt.	16. — ... ? — Igen, ettek.
10. — ... ? — Igen, azt hitték.	17. — ... ? — Nem iszunk.
11. — ... ? — Nem, nem hiszed.	18. — ... ? — Köszönöm, nem iszom.
12. — ... ? — Nem, nem ettem.	19. — ... ? — Köszönjük, ettünk már.
13. — ... ? — Igen, ittam már.	20. — ... ? — Köszönjük, már vettünk.

10. Составьте диалоги на темы:

1. Профессор болен.
2. Именины.
3. На рынке перед праздником.
4. В кафе.
5. Толстый и худой разговаривают.

63. Притяжательное окончание* (birtokos személyjel**)

Прежде чем перейти к изучению выражения принадлежности в венгерском языке, необходимо выяснить значение следующих грамматических терминов:

обладатель (birtokos) — это слово, обозначающее лицо или предмет, который обладает чем-нибудь или кем-нибудь:

обладаемое (birtok) — это слово, обозначающее человека или предмет, который принадлежит кому-нибудь или чему-нибудь, т. е. обладаемое — это то, чем владеет обладатель.

Например:

обладатель — стол *профессора*, ящик *стола*, дно *ящика* и т. д.

обладаемое — *стол* профессора, *ящик* стола, *дно* ящика и т. д.

Обладатель может быть выражен не только существительным, как в данных примерах: профессор, стол, ящик и т. д., но и местоимением. В этом случае принадлежность выражается в русском языке с помощью притяжательных местоимений *мой, твой*, и т. д., в венгерском же языке с помощью притяжательных окончаний.

В русском языке:

	один обладатель			много обладателей		
	я	ты	он, она, оно	мы	вы	они
одно обладаемое	мой	твой	его, ее	наш	ваш	их
много обладаемых	мои	твои	его, её	наши	ваши	их

Например: моя книга, мои книги, твоя книга, твои книги, его (её) книга, его (её) книги и т. д.

* или лично-притяжательное окончание

** или birtokos személyrag

Вместо притяжательных местоимений, стоящих перед обладаемым как определения перед определяемыми словами, в венгерском языке употребляются *притяжательные окончания*. Притяжательные окончания прибавляются к существительным непосредственно или с помощью соединительного гласного.

Склонение существительных с притяжательными окончаниями, называется *притяжательным склонением*. В венгерском языке имеются два таких склонения: I. «одно обладаемое — один или много обладателей» (моя книга, мою книгу, моей книги и т. д.), II. «много обладаемых — один или много обладателей» (мои книги, моих книг, моим книгам и т. д.).

I. «Одно обладаемое — один или много обладателей» (моя книга, наша книга, твоя книга, ваша книга, его книга, их книга)

		притяжательные окончания
один обладатель	1 л. ед. ч.	-m
	2 л.	-d
	3 л.	-a/-e, -ja/-je
много обладателей	1 л. мн. ч.	-(u)nk/-(ü)nk
	2 л.	-tok/-tek/-tök
	3 л.	-uk/-ük, -juk/-jök

könyvem	моя книга	szobám	моя комната
könyved	твоя книга	szobád	твоя комната
könyve	его книга	szobája	его комната
könyvünk	наша книга	szobánk	наша комната
könyvetek	ваша книга	szobátok	ваша комната
könyvük	их книга	szobájuk	их комната

Когда употребляется окончание -a/-e, когда -ja/-je?

— если слово оканчивается на гласный, то к корню всегда прибавляется -ja/-je:

folyó	река	его река	folyója
lecke	урок	его урок	leckéje
fa	дерево	его дерево	fája
kávé	кофе	его кофе	kávéja
tévé	телевизор	его телевизор	tévéje

— имена, оканчивающиеся на шипящие (*c, cs, s, sz, z, zs*) и на мягкие (*ny, ty, gy, j, ly*) всегда принимают окончание *-a/-e*:

hús	мясо	его мясо	húsa
lány	дочь	его дочь	lánya
ágy	кровать	его кровать	ágya
baj	беда	его беда	baja

Относительно существительных, оканчивающихся на остальные согласные, нет твёрдых правил, когда, какое окончание прибавляется к корню:

nyak, nyaka	шея	sisak, sisakja	шлём
fok, foka	градус	tok, tokja	чехол
nyál, nyála	слюна	bál, bálja	бал
hullám, hulláma	волна	vám, vámja	пошлина
hőstett, hőstette	подвиг	befőtt, befőttje	компот
fém, fémé	металл	krém, krémje	крем
test, teste	тело	sejt, sejtje	клетка
lét, léte	бытие	rét, rétje	луг

В некоторых случаях отдельные слова могут принимать и те и другие окончания. Именно из-за этих трудностей в словарях всегда отмечается (кроме окончания винительного падежа единственного числа и именительного множественного числа) притяжательное окончание 3-го лица единственного числа.

ebéd, -je	обед	fagylalt, -ja	мороженое
ebédem	мой обед	fagylaltom	моё мороженое
ebéded	твой обед	fagylaltod	твоё мороженое
ebédje	его обед	fagylaltja	его мороженое
ebédünk	наш обед	fagylaltunk	наше мороженое
ebédetek	ваш обед	fagylaltotok	ваше мороженое
ebédjük	их обед	fagylaltjuk	их мороженое

Следует заметить, что существительные, оканчивающиеся как на гласный, так и на согласный и изменяющие основы при склонении, изменяют их также и в притяжательном склонении, например:

étterem	ресторан:	éttermem, éttermed, étterme, ...
szobor	памятник:	szobrom, szobrod, szobra, ...
kanál	ложка:	kanálam, kanálad, kanala, ...
pohár	стакан:	poharam, poharad, pohara, ...

Обратите особое внимание на то, какое притяжательное окончание 3-го лица единственного числа принимают существительные. Это важно знать потому, что существительные с притяжательным окончанием 3-го лица ед. ч. являются основами при притяжательном склонении «много обладаемых — один или много обладателей», а также употребляются в разговоре вежливого обращения (см. 43):

Иван Ильич, я видел вашу книгу.   Ivan Iļjics, láttam a könyvét.

II. «Много обладаемых — один или много обладателей» (мои книги, наши книги, твои книги, ваши книги, его книги, их книги)

Эта форма образуется следующим образом:

1. Если существительное оканчивается на согласный звук, то основой образования является форма 3-го лица ед. ч. с притяжательным окончанием одиого обладаемого (*könyve, fagylaltja*). К этой основе прибавляется показатель множественного числа обладаемых *-i*, а затем притяжательные окончания склонения «одно обладаемое». В 3-ей лице единственного числа притяжательное окончание склонения «одно обладаемое» (*-a/-e* или *-ja/-je*) отсутствует, а в 3-ем лице множественного числа вместо притяжательного окончания *-uk/-ük, -juk/-jűk* к основе прибавляется показатель множественного числа *-k*:

существительное	3 л. ед. ч.	основа притяжательного склонения «много обладаемых»
könyv книга	könyve его книга	könyvei его книги

könyveim	мои книги	poharaim	мои стаканы
könyveid	твои книги	poharaid	твои стаканы
könyvei	его книги	poharai	его стаканы
könyveink	наши книги	poharaink	наши стаканы
könyveitek	ваши книги	poharaitok	ваши стаканы
könyveik	их книги	poharaik	их стаканы
napjaim	мои дни	jegyeim	мои билеты
napjaid	твои дни	jegyeid	твои билеты
napjai	его дни	jegyei	его билеты
napjaink	наши дни	jegyeink	наши билеты
napjaitok	ваши дни	jegyeitek	ваши билеты
napjaik	их дни	jegyeik	их билеты

Обратите внимание на правильное, чёткое и ясное произношение гласного **-i**. В венгерском языке нет дифтонгов, в словах *könyvei*, *poharai* гласные *-ai*, *-ei* произносятся как *a-i*, *e-i* (а не как *aj*, *ej*).

2. Если существительное оканчивается на гласный звук, то показатель множественного числа обладаемых **-i** прибавляется прямо к основе, то есть к слову, стоящему в именительном падеже единственного числа без окончания, например:

существительное	основа
szoba комната tévé телевизор	szobái его комнаты tévéi его телевизоры

szobáim	мои комнаты	tévém	мои телевизоры
szobáid	твои комнаты	tévéd	твои телевизоры
szobái	его комнаты	tévéi	его телевизоры
szobáink	наши комнаты	tévénk	наши телевизоры
szobáitok	ваши комнаты	tévéitek	ваши телевизоры
szobáik	их комнаты	tévéik	их телевизоры

Исключения, имеющиеся при образовании форм «много обладаемых» от 3-го лица ед. ч. с притяжательным окончанием склонения «одно обладаемое», отмечаются в словаре.

64. Притяжательное склонение

Образование именительного падежа обоих притяжательных склонений (1. «одно обладаемое», 2. «много обладаемых») см. в предыдущем пункте. Во всех остальных падежах окончания (притяжательные и падежные) присоединяются к существительным следующим образом:

1. корень или основа имени существительного	könyv
2. притяжательное окончание	könyve
3. показатель множественного числа обладаемых	könyvei
4. падежное окончание	könyveiben

В венгерском языке слово, имеющее притяжательное окончание, в косвенных падежах принимает те же самые падежные окончания, которые принимает без притяжательного окончания.

Например:

именительный падеж	könyvem	könyveim	szobám	szobáim
винительный падеж	könyvemet	könyveimet	szobámat	szobáimat
könyvemben	könyveimben	szobámban	szobáimban	
könyvemből	könyveimből	szobámból	szobáimból	
könyvemre	könyveimre	szobámra	szobáimra	
könyvemről	könyveimről	szobámról	szobáimról	
könyvemmel	könyveimmal	szobámmal	szobáimmal	
könyvemen	könyveimen	szobámon	szobáimon	
könyvemnek	könyveimnek	szobámnak	szobáimnak	

Megyek a barátomhoz. A füzeteim, könyveim nála vannak. Holnap magyaróra lesz, ezért kellene nekem. A barátom nincs otthon. A szomszédja azt mondja, rögtön jön. Várok. A kollégium szép. A folyosói, ablakai tiszták. A falon képeslapok vannak: a barátom gyűjti a képeslapokat és a bélyegeket. A bélyegeire nagyon büszke. — De itt jön.

— Szervusztok!

— Szervusz! Mi van veled?

— Semmi.

— Látom, valami baj van. Nagyon piros az arcod. Nem vagy lázas?

— Nem, nem, házi feladatot kell írnom magyarból, lehet, hogy azért fáj a fejem.

— Á-á-á, szóval mégiscsak fáj valamid!

Ildi'nek is fáj a feje, pedig neki semmit sem kell írnia! Orvoshoz kell menned. Az egész város beteg. Kinek a feje, kinek a füle fáj. Minden második ember náthás. Úgy látszik, influenzajárvány van.

— Ez nem influenza. Az lázzal jár!

— Dehogy. Ferinek például a gyomra, a torka, a keze és a lába fáj. Volt az orvosnál az SZTK-ban (esztékában). Az orvos szerint influenzás, pedig nem lázas.

— Na, jól van már, nem szeretek a betegségekről beszélgetni. Nem kell az ördögöt a falra festeni ...

barát , -ot, -ja, -ok, -aim	друг
kellenek	нужны
szomszéd , -ot, -ja, -ok, -aim	сосед
rögtön	сейчас же
kollégium , -ot, -a, -ok	общежитие
ablak , -ot, -a, -ok	окно
tiszt a , -át, -ák	чистый
fal , -at, -a, -ak	стена
gyűjteni <i>vmi</i>	собирать
büszk e , -ét, -ék <i>vmire</i>	гордый; гордиться
veled	с тобой
baj , -t, -a, -ok	беда
arc , -ot, -a, -ok	щеки, лицо
láz , -at, -a	у меня повышенная температура
házi feladat , -ot, -a, -ok	температура
fájni : fáj <i>vkinek vmije</i>	домашнее задание
fej , -et, -e, -ek	болит
á!	голова
szóval (наречие)	а!
mégiscsak	словом, значит
fül , -et, -e, -ek	всё-таки
minden második , -at	уши
náthás , -t, -ak	каждый второй
náth a , -át, -ája	с насморком
úgy látszik	насморк
influenz a , -át, -ája	кажется
járvány , -t, -a, -ok	грипп
jár <i>vmi vmivel</i>	эпидемия
gyomor , gyomrot , gyomra , gyomrok	связано
torok , torkot , torka , torkok	желудок
kéz , kezet , keze , kezek	горло
láb , -at, -a, -ak	рука, кисть руки
az SZTK , -t; -ban ~ az esztéká , -t; -ban	нога
influenzás , -(a)t, -ak	здесь: поликлиника
na , jól van már	болеющий гриппом
betegség , -et, -e, -ek	здесь: хватает
ördög , -öt, -e, -ök	болезнь
fest eni <i>vkít/vmit vmire</i>	чёрт
Nem kell az ördögöt a falra festeni, mert megjelenik.	рисовать красками
	пословица

65. Личные местоимения с падежным окончанием -val/-vel

velem	со мной	velünk	с нами
veled	с тобой	veletek	с вами
vele	с ним (ней)	velük	с ними

66. У него (неё) болит ...

Русская конструкция 'у него болит голова, нога, горло и т. д.' переводится на венгерский язык следующим образом:

вместо предлога 'у+род. п. местоимений или существительных' употребляются местоимения или существительные с падежным окончанием *-nak/-nek*, а к слову, обозначающему часть тела всегда прибавляется притяжательное окончание, например:

У кого болит нога?	Kinek fáj a lába?
У Петра болит нога.	Péternek fáj a lába.
У меня болит голова.	Nekem fáj a fejem.
У них болит желудок.	Nekik fáj a gyomruk.
У вас болит горло.	Nektek fáj a torkotok.

Как видно из приведённых примеров, перед словом, обозначающим часть тела, всегда ставится определённый артикль *a, az*.

Здесь следует заметить, что, в отличие от русского языка, в венгерском языке **парные части тела** (щеки, нога, рука, уши и т. д.) употребляются только в **единственном** числе:

У него (неё) щеки красные.	Piros az arca.
У него (неё) болят уши.	Fáj a füle.

Если имеется в виду только одно ухо, одна рука, один глаз и т. д., то перед этими словами ставятся следующие определения:

fél	половина	a fél szemem	один глаз (мой)
jobb	правый	a jobb szemem	правый глаз (мой)
bal	левый	a bal szemem	левый глаз (мой)
egyik	один (из двух)	az egyik szemem	
másik	другой	a másik szemem	

У меня болит щека.	Fáj a fél arcom.
У меня болит глаз.	Fáj a jobb/bal ~ egyik/másik szemem.

67. Суффикс -s

С помощью суффикса **-s** образуются от существительных прилагательные, обозначающие обладание чем-либо:

láz	высокая температура
lázas	досл.: имеющий высокую температуру
influenza	грипп
influenzás	досл.: имеющий грипп
nátha	насморк
náthás	досл.: имеющий насморк

У него (неё) насморк. Náthás.

В венгерском языке вместо русской конструкции 'у него (неё) насморк' употребляется глагол-связка с прилагательным **náthás**.

náthás vagyok	у меня насморк
náthás vagy	у тебя насморк
ő náthás	у него (неё) насморк
náthásak vagyunk	у нас насморк
náthásak vagytok	у вас насморк
ők náthásak	у них насморк

68. Kell 'надо' + инфинитив с притяжательными окончаниями

Munka után pihenni kell.
После работы надо отдыхать.
A pénztárnál kell fizetni.
Деньги надо платить в кассе.

В этих предложениях не выражено лицо, совершающее действие: если мы не можем или не хотим указать на определённое лицо, которое должно совершить действие, то употребляем конструкцию **kell 'надо' + инфинитив**.

Если же мы хотим указать на лицо, которое должно совершить действие, то пользуемся конструкцией **kell 'надо' + инфинитив с притяжательными окончаниями**:

Orvoshoz kell menned.
Тебе надо (ты должен) пойти к врачу.
Neki semmit sem kell írnia.
Ему (ей) ничего не надо писать.

Инфинитив: *pihenni* 'отдыхать', *vacsorázni* 'ужинать'

1 л. ед. ч.	<i>pihennem kell</i>	я должен, мне надо отдыхать
2 л.	<i>pihenned kell</i>	ты должен, тебе надо отдыхать
3 л.	<i>pihennie kell</i>	он должен (она должна), ему (ей) надо отдыхать
1 л. мн. ч.	<i>pihennünk kell</i>	мы должны, нам надо отдыхать
2 л.	<i>pihennetek kell</i>	вы должны, вам надо отдыхать
3 л.	<i>pihenniük kell</i>	они должны, им надо отдыхать
1 л. ед. ч.	<i>vacsoráznom kell</i>	я должен, мне надо ужинать
2 л.	<i>vacsoráznod kell</i>	ты должен, тебе надо ужинать
3 л.	<i>vacsoráznia kell</i>	он должен (она должна), ему (ей) надо ужинать
1 л. мн. ч.	<i>vacsorázunk kell</i>	мы должны, нам надо ужинать
2 л.	<i>vacsoráznotok kell</i>	вы должны, вам надо ужинать
3 л.	<i>vacsorázniuk kell</i>	они должны, им надо ужинать

Как видно из приведённых примеров, при образовании инфинитива с притяжательными окончаниями в 1-ом и 2-ом лицах единственного и множественного числа последний гласный инфинитива *-ni* отбрасывается, и с помощью соединительных гласных *-o/-e*, *-u/-ü* присоединяются притяжательные окончания:

pihennem, pihenned, vacsoráznom, vacsoráznod
pihennünk, pihennetek, vacsorázunk, vacsoráznotok

В 3-ем же лице притяжательные окончания *-a/-e* (ед. ч.) и *-uk/-ük* (мн. ч.) присоединяются к полной форме инфинитива, оканчивающегося на *-ni*:

pihennie, pihenniük, vacsoráznia, vacsorázniuk

Местоимения или существительные, обозначающие лица, которые должны совершить действие, стоят в дательном падеже. Местоимения *nekem, neked, neki* и т. д. употребляются только в том случае, если мы хотим выделить лицо, совершающее действие, или противопоставить его другому лицу (как в русском языке: *Мне* надо учиться, не тебе):

Kinek kell ... ?

Кому надо (кто должен) ... ?

Ennek a diáknak magyarul kell beszélnie.

Этому студенту надо говорить по-венгерски.

Péternek pihennie kell.

Петру надо отдохнуть.

Nekem kell vizsgáznom, nem neked.
Мне надо сдать экзамен, а не тебе.

Кроме глагола в данной конструкции употребляются также выражения, обозначающие определённые чувства, душевное состояние и т. д., например: *(nem) érdemes* '(не) стоит', *kellemes* 'приятно', *kellemetlen* 'неприятно'.

Nem érdemes elmennünk hozzá, ha nincs otthon.
Не стоит нам ехать к нему, если его нет дома.

Nagyon kellemetlen erről beszélnem vele.
Мне очень неприятно говорить с ней об этом.

Эта конструкция употребляется не только в настоящем времени изъявительного наклонения, но и во всех других временах и наклонениях. Например, в **прошедшем** времени вместо *kell* 'надо' настоящего времени во всех лицах без изменений употребляется форма *kellett* 'надо было':

Pihennem kellett.
Мне надо было отдыхать.

Tanulnia kellett.
Ему надо было учиться.

Dolgoznunk kellett.
Нам надо было работать.

Обратите внимание на правильное произношение: согласный **-n** всегда твёрдый (*várnia, várniuk; kérnem, kérned*).

В наши дни в разговорной речи уже не употребляется старая литературная форма 3-го лица множественного числа с соединительными гласными притяжательного окончания **-ok/-ök**:

Nem pihenniök, hanem dolgozniok kell
Им не отдыхать, а работать надо.

- Szervusz! Hol voltál és hová mész?
- Ejnye, de kíváncsi vagy! Ha tudni akarod, a barátomnál voltam.
- Milyen a barátod?
- Szép, mint egy angyal, és csúnya, mint egy ördög.
- Tényleg?!
- Tessék, itt a személyleírása...

kíváncsi, -t, -ak
angyal, -t, -a, -ok
tényleg
személyleírás, -t, -a

любопытный
ангел
действительно, здесь: серьёзно
описание личности

áll, -at, -a
szakáll, -at, -a
nyak, -at, -a
váll, -at, -a
haj, -at, -a
homlok, -ot, -a
szemöldök, -öt, -e
szempill|a, -át, -ája, -ák, -ái
szem, -et, -e, -ek
orr, -ot, -a
bajusz, -t, -a ~ bajsza
száj, -at, szám, szád, szája, szánk, szátok,
 szájuk, -ak
fog, -at, -a, -ak

подбородок
 борода
 шея
 плечо
 волосы
 лоб
 брови, бровь
 ресницы, ресница
 глаза, глаз
 нос
 усы
 рот
 зуб

Milyen a barátod?

a haja	fekete, barna, világosbarna, sötétbarna, szőke, vörös, ősz, sima, göndör, sűrű, ritka, ritkás stb.
	Nincs haja : kopasz.
a homloka	magas, lapos, ráncos
a szemöldöke	sűrű, egyenes, vékony
a szempillája	hosszú, rövid
a szeme	fekete, kék, szürke, barna, sárga
az orra	egyenes, pisze, görbe
a nyaka	vastag, vékony
a válla	széles, keskeny

szők|e, -ét, -ék

белокурый, русый; блондин, блондин-ка

világosszőke

белокурый

sötétszőke

темнорусый

ősz, -t, -ek

седой

kopasz, -t, -ok

лысый

sim|a, -át, -ák

гладкий

göndör, -t, -ök ~ -ek

кудрявый

lapos, -at, -ak

плоский

ráncos, -at, -ak

морщинистый

sűrű, -t, -ek
 ritk|a, -át, -ák
 ritkás, -at, -ak
 vékony, -at, -ak
 pisz|e, -ét, -ék
 görb|e, -ét, -ék
 vastag, -ot, -ok
 keskeny, -et, -ek

густой
 редкий
 редковатый, довольно редкий
 тонкий
 курносый
 кривой
 толстый
 узкий

Milyen a barátod?

Bajuszos.

с усами, усатый

Kopasz.

лысый

Szőke.

блондин, блондинка

Szemüveges.

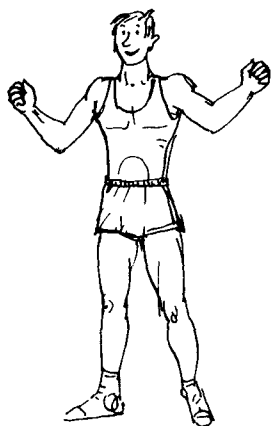
в очках

szemüveg

очки

Pisze.

курносый

fej, -et, -e, -ek
 váll, -at, -a, -ak
 kar, -t, -ja, -ok
 könyök, -öt, -e, -ök
 kéz, kezet, keze, kezek
 derék, derekat, dereka
 comb, -ot, -ja, -ok
 térd, -et, -e, -ek
 lábszár, -at, -a, -ak
 bok|a, -át, -ája, -ák
 lábfej, -et, -e, -ek

голова
 плечо
 рука (от кисти и выше)
 локоть
 рука
 талия, поясница
 ребро
 колено
 голень
 щиколотка
 стопа

mell, -et, -e, -ek

грудь

hát, -at, -a

спина

előlről

спереди

hátról

сзади

kopony|a, -át, -ája, -ák

череп

csont, -ot, -ja, -ok

кость

bord|a, -át, -ája, -ák

бедро

medenc|e, -ét, -éje

таз

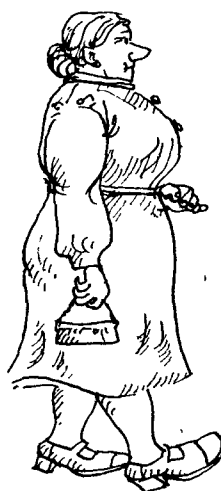
csontváz, -at, -a, -ak

скелет

- Micsoda méretek! Micsoda alak!
 — Mit gondolsz, hányas cipőben jár?

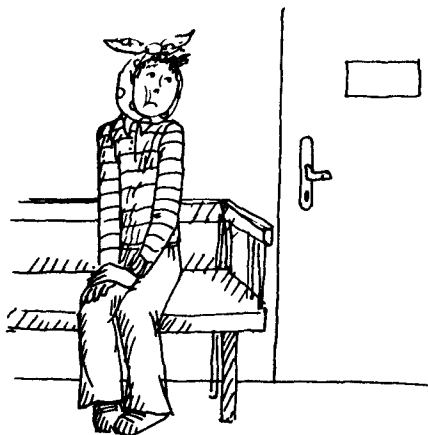

Hányas a lábad?
 Harminchatos.

méret, -et, -e, -ek
 bőség, -et, -e
 mellbőség
 derékbőség
 csípőbőség
 alak, -ot, -ja, -ok
 hányas? hányas méretű?
 gondol|ni vmit
 cipő, -t, -je, -k

размер
 ширина, объём; обилие, изобилие
 окружность груди
 окружность талии
 окружность бедра
 фигура
 какого размера
 думать
 обувь

Jaj, de fáj a derekam! Ez az átkozott reuma!

— Jaj, de fáj a fogam!

jaj, de ...

átkozott

reum|a, -át, -ája

- Hol az olló?
- Milyen olló?
- A körömmolló.
- Minek az neked?
- De okosakat kérdezel!

ох, как ...

проклятый

ревматизм

köröm, körmöt, körme, körmök

olló, -t, -ja, -k

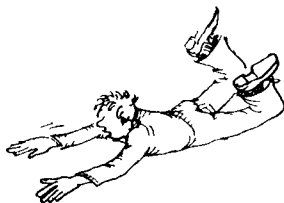
körömmolló, -t, -ja, -k

minek?

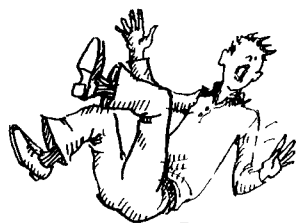
ножницы

ножницы для ногтей

почему, зачем?

— Vigyázz, mert
orra esel!

– Vigyázz, mert
hanyatt esel!

orra es|ni (-ik)

hanyatt es|ni (-ik)

упасть на нос

упасть на спину

Mérgező!

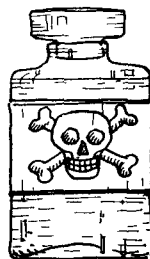
Életveszély!

Vigyázat!

Яд!

Опасно для жизни!

Осторожно!

Упражнения

1. Выпишите из текста уроков №№ 1—8 все существительные, оканчивающиеся на согласный. Разделите их на группы по тому принципу, какое притяжательное окончание они принимают в 3-ем лице ед. и мн. числа. Не забудьте при этом, что существительные, оканчивающиеся на *s, sz, z, zs, c, cs, ty* всегда принимают притяжательные окончания без *-j*.

2. Вместо точек вставьте притяжательные окончания «одно обладаемое», «много обладаемых» в соответствующем лице и числе.

1. 2 л. ед. ч.	folyó...	6. 3 л. ед. ч.	látnivaló...
2. 3 л. мн. ч.	szoba...	7. 2 л. ед. ч.	eső...
3. 3 л. ед. ч.	levegő...	8. 1 л. мн. ч.	óra...
4. 2 л. мн. ч.	kávét...	9. 1 л. мн. ч.	tanárnő...
5. 2 л. мн. ч.	tábla...	10. 3 л. ед. ч.	folyosó...

3. Заполните пропуски притяжательными окончаниями согласно указаниям.

1. 1 л. ед. ч.	könyv...	11. 1 л. мн. ч.	egyetem...
2. 2 л. мн. ч.	asztal...	12. 2 л. мн. ч.	állam...
3. 3 л. ед. ч.	város...	13. 3 л. мн. ч.	híd...
4. 3 л. мн. ч.	lecke...	14. 3 л. ед. ч.	templom...
5. 1 л. ед. ч.	fa...	15. 3 л. мн. ч.	lépcső...
6. 3 л. мн. ч.	térkép...	16. 1 л. ед. ч.	előadás...
7. 2 л. ед. ч.	főváros...	17. 3 л. мн. ч.	műsor...
8. 2 л. ед. ч.	park...	18. 2 л. мн. ч.	beszéd...
9. 3 л. мн. ч.	tenger...	19. 2 л. ед. ч.	csokoládé...
10. 1 л. ед. ч.	diák...	20. 3 л. мн. ч.	ház...

4. Просклоняйте данные внизу существительные во всех лицах склонений «одно обладаемое» и «много обладаемых». Составьте сложные предложения с помощью союза *mert* 'потому что'.

étterem (étterme), szobor (szobra), kanál (kanala), pohár (pohara), kenyér (kenyere),
köröm (körmöm, körmöd, körme)

5. Заполните пропуски притяжательными окончаниями, соответствующими данным указаниям.

1. 1 л. ед. ч., 2 л. мн. ч.	arc...
2. 2 л. мн. ч., 1 л. ед. ч.	fej...
3. 3 л. ед. ч., 2 л. мн. ч.	fül...

4. 3 л. мн. ч., 2 л. ед. ч.	kéz...
5. 2 л. ед. ч., 3 л. мн. ч.	láb...
6. 1 л. ед. ч., 1 л. мн. ч.	gyomor...
7. 1 л. ед. ч., 3 л. мн. ч.	torok...
8. 2 л. мн. ч., 3 л. ед. ч.	nátha...
9. 2 л. мн. ч., 1 л. ед. ч.	influenza...
10. 1 л. ед. ч., 3 л. мн. ч.	orvos...
11. 1 л. мн. ч., 2 л. ед. ч.	feladat...
12. 3 л. ед. ч., 2 л. мн. ч.	betegség...

6. Заполните пропуски притяжательными и падежными окончаниями согласно указаниям, данным в скобках. Составьте предложения с данными словами.

1. (они, в+предл. п.)	arc...
2. (их, к)	fej...
3. (его, вин. п.)	láz...
4. (наш, о)	láb...
5. (его, вин. п.)	járvány...
6. (твой, о)	feladat...
7. (их, с+твор. п.)	orvos...
8. (наш, о)	áruház...
9. (твой, вин. п.)	gyümölcs...
10. (его, дат. п.)	sajt...

7. Поставьте вопросы, на которые отвечали бы следующие предложения.

1. — ... — Nem, nem pisze.	6. — ... — Nem, szőke.
2. — ... — Igen, rövid a hajam.	7. — ... — Igen, barna a szemük.
3. — ... — Igen, széles a válluk.	8. — ... — Nem, nem szőke, barna.
4. — ... — Nem, nem kopasz.	9. — ... — Nem, nem fáj neki.
5. — ... — Igen, már ősz.	10. — ... — Nem, már jobban van.

8. Поставьте вопросы, на которые отвечали бы следующие предложения.

1. — ... — Nem, a fejem fáj.	3. — ... — Nem, nem a gyomrom.
2. — ... — Igen, a gyomrom.	4. — ... — Igen, a torkod.

5. — ... — Igen, a torka is.	8. — ... — Igen, náthás.
6. — ... — Nem, lázas.	9. — ... — Nem, náthásak.
7. — ... — Nem, nem lázasak.	10. — ... — Nem, nincs influenzajárvány.

9. Вместо точек вставьте инфинитивы, данные в скобках, в нужной форме.

1. (писать, вам)	Nem kell házi feladatot ...
2. (знать, тебе)	... kell erről.
3. (знать, ему)	Nem kell ... arról, hogy ma van a névnapom.
4. (встречать)	Neked kell ... őt a pályaudvaron?
5. (говорить)	Nekünk kell ... vele.
6. (учиться, мне)	... kell.
7. (видеть, вам)	... kell ezt a filmet.
8. (писать, мне)	Házi feladatot kell ...

10. Вместо точек вставьте инфинитивы, данные в скобках, в нужной форме.

1. (думать, тебе)	... kell erre is.
2. (знать, мне)	... kell, hol voltál tegnap este.
3. (обедать, нам)	Gyorsan kell ..., mert nincs idő.
4. (знать, ему)	... kell, mi bajod.
5. (знать, им)	... kellett, miért beteg.
6. (думать, им)	... kellett rá is.
7. (обедать, нам)	A menzán kell ..., nincs időnk hazamenni.
8. (играть, вам)	A parkban kell ..., itt nagyon meleg van.
9. (ходить, ей)	Egyetemre kell ..., ha orvos akar lenni.
10. (пойти, нам)	... kell, már 10 óra van.

11. Переведите на венгерский язык.

1. Что с тобой? — 2. Я болен. — 3. Что у тебя болит? — 4. У меня болит желудок. — 5. Почему у тебя болит желудок? — 6. Много кофе выпил? — 7. Ничего не пил. — 8. Если я голоден, у меня всегда болит желудок. — 9. Голова (!) также болит. — 10. Ах ты, бедняга!

12. Напишите сочинения на темы:

- а) Как выглядит Ваш друг?
б) Как выглядит Ваша подруга?

- в) Как выглядит молодой человек, который Вам нравится?
- г) Как выглядит девушка, которая Вам нравится?
- д) Как выглядит Баба-Яга?

13. Представьте себе ситуацию: Вам звонит неизвестный человек (мужчина или женщина) и хочет вам передать пакет от Нины, живущей в Иркутске. Где вам встретиться? Как узнать друг друга? Как ехать туда? и т. д.

69. У меня есть ...

Русской конструкции типа «У меня есть ...», «У Петра есть ...» соответствует венгерская конструкция типа „*Nekem van ...*”, „*Péternek van*”, которая состоит из

обладателя, т. е. существительного или местоимения, стоящего в дательном падеже (*Péternek, a fiúknak; kinek? kiknek? nekem, neked, neki, nekünk, nektek, nekik; valakinek, valaminek*),

глагольного сказуемого *van, vannak* (а также его отрицательной формы *nincs, nincsenek*; в прошедшем времени: *volt, voltak, nem volt, nem voltak*; в будущем времени: *lesz, lesznek, nem lesz, nem lesznek*),

обладаемого, т. е. существительного, обозначающего то, чем владеет обладатель.

Обладаемое, как и всегда, **принимает притяжательное окончание**, согласуясь в числе и лице с местоимением или существительным, стоящим в дательном падеже.

У кого есть деньги?	<i>Kinek van pénze?</i>	<i>Kiknek van pénzük?</i>
У меня есть квартира.	<i>Nekem van lakásom.</i>	<i>Van lakásom.</i>
У меня нет квартиры.	<i>Nekem nincs lakásom.</i>	<i>Nincs lakásom.</i>
У нас есть книги.	<i>Nekünk vannak könyveink.</i>	<i>Vannak könyveink.</i>
У нас нет книг.	<i>Nekünk nincsenek könyveink.</i>	<i>Nincsenek könyveink.</i>
У него есть друзья.	<i>Neki vannak barátai.</i>	<i>Vannak barátai.</i>
У неё нет друзей.	<i>Neki nincsenek barátai.</i>	<i>Nincsenek barátai.</i>
У них есть деньги.	<i>Nekik van pénzük.</i>	<i>Van pénzük.</i>
У них нет денег.	<i>Nekik nincs pénzük.</i>	<i>Nincs pénzük.</i>
У Петра есть жена.	<i>Péternek van felesége.</i>	
У лысых нет волос.	<i>A kopaszoknak nincs hajuk.</i>	

Как видно из приведённых примеров, в венгерском языке, в отличие от русского, отрицаемое слово при отрицании стоит в именительном падеже. Порядок слов и употребление личных местоимений (*nekem, neked, neki, nekünk, nektek,*

nekik) в предложениях такого типа зависит от того, куда падает логическое ударение:

У меня *есть* квартира.

Van lakásom.

Nekem van lakásom.

У *меня* есть квартира (а не у тебя). *Nekem van* lakásom (és nem neked).

У меня есть *дочь* (а не сын).

Lányom van (és nem fiam).

Nekem lányom van (és nem fiam).

У нас *есть* книги.

Vannak könyveink.

Nekünk vannak könyveink.

У нас *много* книг.

Sok könyvünk van.

Nekünk sok könyvünk van.

У *него* есть деньги (у меня нет).

Neki van pénze (nekem nincs; nem nekem).

У *неё* много денег, у *меня* мало.

Neki sok pénze van, *nekem kevés*.

У них *двое* детей.

Két gyerekük van.

Nekik két gyerekük van.

У *них* двое детей.

Nekik van két gyerekük.

Слово, на которое падает ударение, всегда стоит в начале предложения перед сказуемым. Если логическое ударение падает на глагольное сказуемое, то личные местоимения *nekem*, *neked*, *neki* и т. д. как в вопросе, так и в ответе обычно опускаются:

У тебя *есть* деньги?

Van pénzed?

Да, у меня *есть* деньги.

Van. ~ *Van* pénzem.

Нет, у меня *нет* денег.

Nincs. ~ *Nincs* pénzem.

70. Притяжательная конструкция (*birtokos szerkezet*)

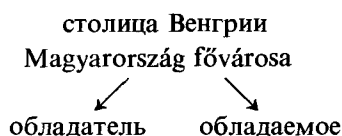
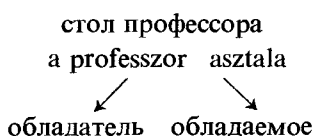
Притяжательная конструкция состоит из двух частей:

из слова, обозначающего обладатель (*birtokos*)

и слова, обозначающего обладаемое (*birtok*).

В венгерских грамматиках слово, обозначающее обладатель, называется притяжательным определением (*birtokos jelző*).

В русском языке обладаемое всегда стоит перед обладателем, а в венгерском языке наоборот: обладатель стоит перед обладаемым, например:

Кроме этого правила, касающего порядка слов в притяжательной конструкции, следует запомнить следующее: обладаемое всегда (во всех возможных вариантах притяжательной конструкции) принимает притяжательное окончание.

В венгерском языке встречаются так называемые простые (неполные и полные) и сложные притяжательные конструкции. Простые притяжательные конструкции состоят из двух слов: первое — это обладатель, второе — это обладаемое, например:

стол профессора	a professzor asztala
столица Венгрии	Magyarország fővárosa

Если обладатель данной конструкции является одновременно обладаемым другой конструкции, тогда эта притяжательная конструкция называется сложной, например:

стол профессора	профессор университета	(простые)
стол профессора университета		(сложная)

Простая притяжательная конструкция

1. В неполной притяжательной конструкции

обладатель стоит перед обладаемым в именительном падеже единственного числа,

обладаемое ВСЕГДА принимает притяжательное окончание и может стоять как в единственном, так и во множественном числе; падежные окончания (если они необходимы) ставятся после притяжательного окончания.

Например:

стол профессора	a professzor asztala
книга студента	az egyetemista könyve
книгу студента	az egyetemista könyvét
столицу Венгрии	Magyarország fővárosát
ребёнок Тани	Tánya gyereke
горы Кавказа	a Kaukázus hegyei
стол профессоров	a professzorok asztala
дети Тани	Tánya gyerekei
детей (вин. п.) Тани	Tánya gyerekeit
книгам студентов	az egyetemisták könyveinek

Если обладатель выражен личным местоимением, и лицо обладателя по какой то причине надо подчеркнуть, то это личное местоимение ставится перед обладаемым и всегда стоит в именительном падеже, например:

обладатель — я:	az én könyvem	моя книга
— он:	az ő könyve	его книга
— вы:	a ti könyvetek	ваша книга

Если же обладатель выражен местоимением 3-го лица мн. числа, то этим местоимением в выражениях типа 'их книга', 'их книги' является *ők*, а не *ők*. Обладанное в таких местоименных конструкциях принимает притяжательное окончание 3-го лица множественного числа:

Это — его книга.	Ez az ő könyve.	один обладатель
Это — их книга.	Ez az ő könyvük.	много обладателей
Это — его книги.	Ezek az ő könyvei.	один обладатель
Это — их книги.	Ezek az ő könyveik.	много обладателей

Подобное несогласование встречается в том случае, если обладатель 3-го лица множественного числа выражается именем (существительным). При этом обладаемое принимает притяжательное окончание 3-го лица единственного числа:

Это — комната студента.	Ez a diák szobája.	} одно обладанное
Это — комната студентов.	Ez a diákok szobája.	
Это — комнаты студента.	Ezek a diák szobái.	} много обладанных
Это — комнаты студентов.	Ezek a diákok szobái.	

Таким образом, при употреблении местоимения 3-го лица множественного числа в функции обладателя, происходит несогласование с притяжательным окончанием обладаемого, а при употреблении существительного в функции обладателя 3-го лица множественного числа обладаемое не согласуется с обладателем:

ед. ч. его книга	az ő könyve
мн. ч. их книга	az ő könyvük
ед. ч. комната студента	a diák szobája
мн. ч. комната студентов	a diákok szobája

2. Полная притяжательная конструкция отличается от неполной конструкции только тем, что

обладатель принимает падежное окончание *-nak/-nek*, и в подавляющем большинстве случаев между обладателем и обладаемым ставится определённый артикль *a, az*.*

обладанное, как было сказано выше, ВСЕГДА принимает притяжательное окончание.

* Некоторые языковеды даже говорят об окончании *-nak a.../-nek a...*

Например:

стол профессора

книга студента

книгу студента

столицу Венгрии

ребёнок Тани

горы Кавказа

стол профессоров

дети Тани

детей (вин. п.) Тани

книгами студентов

a professzornak az asztala

az egyetemistának a könyve

az egyetemistának a könyvét

Magyarországnak a fővárosát

Tányának a gyerekét

a Kaukázusnak a hegyei

a professzoroknak az asztala

Tányának a gyerekei

Tányának a gyerekeit

az egyetemistáknak a könyveivel

Обладатель, так же как и обладаемое может иметь определение (качественное и количественное):

большой стол профессора

a professzor nagy asztala

a professzornak a nagy asztala

красивая столица Венгрии

Magyarország szép fővárosa

Magyarországnak a szép fővárosa

чудесные горы Кавказа

a Kaukázus csodálatos hegyei

a Kaukázusnak a csodálatos hegyei

5 книг студента

a diák öt könyve

a diáknak az öt könyve

100 книг 5 студентов

öt diák száz könyve

öt diáknak a száz könyve

Если в качестве определения перед обладателем ставится указательное местоимение *ez, az*, то обязательно употребляется полная конструкция:

книга этого профессора

ennek a professzornak a könyve

новая книга этого старого профессора

ennek az öreg professzornak az új könyve

столица этой страны

ennek az országnak a fővárosa

книги этих студентов

ezeknek a diákoknak a könyvei

Полная конструкция употребляется также в том случае, если обладатель выражается вопросительным, указательным, неопределённым и относительным местоимениями:

Чья это книга?	Kinek a könyve ez?
Чей это стол?	Kiknek az asztala ez?

Здесь две книги. Название этой книги «Война и мир», название той книги «Тихий Дон».

Itt van két könyv. Ennek a címe „Háború és béke”, annak a címe „Csendes Don”.

Там стоит старый профессор, новая книга которого...

Ott van az öreg professzor, akinek az új könyve ...

Потерялся чей-то бумажник.

Elveszett valakinek a pénztárcája.

В разговорной речи чаще всего употребляются неполные конструкции, в которых на связь между членами конструкции указывает только порядок слов (порядок членов конструкции) и притяжательное окончание обладаемого.

Сложная притяжательная конструкция состоит из одной полной и одной неполной конструкций, например:

	1	2
книга	профессора	университета
az egyetem	professzorának	a könyve
2	1	

В таких конструкциях первый обладатель (в данном примере: профессор) принимает окончание *-nak a/-nek a* ('книга профессора' переводится полной конструкцией), а второй обладатель (в данном примере: университет) стоит в именительном падеже ('профессор/а университета' переводится неполной конструкцией):

книга профессора университета

az egyetem professzorának a könyve

новая книга старого профессора московского университета

a moszkvai egyetem öreg professzorának az új könyve

мосты столицы Венгрии

Magyarország fővárosának a hídjai

книги профессоров будапештского университета

a budapesti egyetem professzorainak a könyvei

Из-за неблагозвучности рекомендуется избегать употребление двух полных конструкций в составе одной сложной, поскольку в этом случае два раза

повторялось бы падежное окончание *-nak a/-nek a*. Следует обратить особое внимание на сложные притяжательные конструкции типа «книга профессора *этого* университета», так как указательное местоимение в качестве определения обладателя всегда переводится полной конструкцией. В таких случаях целесообразно называть университет, о котором идёт речь:

книга профессора будапештского университета

a budapesti egyetem professzorának a könyve

книга профессора университета им. Ломоносова

a Lomonosov Egyetem professzorának a könyve

— Kit látnak szemeim! Szervusz! Hogy vagytok? Mi van veletek?

— Ó, uram — tréfál a barátom, mindig tréfál —, nálunk nagy újság van. Új lakásunk van Budán, a főváros III. (harmadik) kerületében!!! A szobák a Dunára néznek, a konyha ablakából a Vár látszik.

— Gratulálok! Szép lehet!

— Szép. A helyiségek elhelyezése nagyon szerencsés: a hallból nyílnak a szobák és a fürdőszoba, az előszobából nyílik a vécé és a konyha, a konyhából a kamra. Az egész lakást gázzal fűtjük, a konyhában is gáztűzhely van. A konyha tágas, világos. Az ablakon virágmintás függöny van, a kilátás csodálatos. Ez a feleségem birodalma. Az édesapám is velünk lakik, az ő birodalma a sarokszoba.

— Úgy beszélsz, mint valami király vagy császár: birodalmam, birodalmad, birodalma . . .

— Hát persze! Na hallod! Társbérlet után egy négyszobás összkomfortos budai lakás talán nem birodalom?!

— Dehogynem! Édesapád hogy van?

— Köszönöm, nagyon jól. Nyugdíjas. Sokat segít a feleségemnek. A szobája sarkában van egy nagy karosszék, abban ül és mesét olvas az unokáinak, vagy sétál a gyerekeimmel a Halászbástyán. A gyerekszobában kevés bútor van: a falon egy könyvespolc a mesekönyveknek, a padlón egy szőnyeg, egy asztalka, két szék és egy emeletes ágy. Fent van a kisfiam helye, lent a kislányom alszik. A fürdőszoba kicsi, de nem baj! Az a lényeg, hogy *van*. Nem is igaz, hogy van saját fürdőszobánk, mosdónk, erkélyünk. Az asszony boldog, hogy mindenütt szép, divatos csapok vannak.

— Micsodák?!

— Csapok, vízcsapok.

— Hogy mik vannak! Már nemcsak ruhadívat, hanem csapdívat is van?!

A barátom csak nevet, ez a boldog ember nevetése. Én is mosolygok.

— Mi van a testvéreiddel? A húgod még tanul?

— Igen, most ötödéves. Közgazdász lesz belőle. Az öcsém elsőéves. Ő geológus lesz. A bátyánk orvos lett, körzeti orvos

- A szüleid jól vannak?
 — Hála istennek, jól. De már megyek is, óráм lesz.
 — Még mindig itt dolgozol ebben az iskolában?
 — Én vagyok az iskola igazgatója.
 — Ejha, ez igen. Gratulálok.
 Jön az autóbusz.
 — Üdvözlöm a családot — kiáltja, és szalad a busz után.
 — Viszontlátásra! — mondom, de már nem hallja.

Kit látnak szemeim! (выражение)

úr, urat, ura, urak
 tréfál|ni
 újság, -ot, -ja, -aim, -ok
 lakás, -t, -a, -ok
 (a) harmadik, -at
 kerület, -et, -e, -ek
 a szoba a Dunára néz
 konyh|a, -át, -ája, -ák
 a Vár, -at

gratulál|ni *vkinek vmihez*
 helyiség, -et, -e, -ek
 elhelyezés, -t, -e
 szerencsés, -(e)t, -ek
 hall, -t, -ja, -ok
 nyíl|ni (-ik)

fürdőszob|a, -át, -ája, -ák
 előszob|a, -át, -ája, -ák
 vécé (W. C.), -t, -je, -k
 kamr|a, -át, -ája, -ák
 gáz, -t, -a, -ok
 fűt|eni *vmi vmivel*
 gáztűzhely, -t, -e, -ek
 tágas, -at, -ak
 virágmintás, -t, -ak
 mint|a, -át, -ája, -ák
 függöny, -t, -e, -ök
 kilátás, -t, -a,
 feleség, -et, -e, -ek

Кого я вижу?!

господин, сударь
 шутить
 новость; газета
 квартира
 третий
 район
 комната выходит (окнами) на Дунай
 кухня
 крепость; район Будайской части
 города
 поздравлять, поздравить
 помещение
 расположение, размещение
 здесь: удачный
 холл
 здесь: выходить
 (напр.: окна выходят...)
 ванная
 передняя
 уборная, туалет
 кладовая
 газ
 топить
 газовая плита
 просторный
 с цветочным узором
 узор
 занавеска, штора
 вид
 жена

birodalom , birodalmat, birodalma, biro-	царство, империя
dalmak	
édesap a , -át, -ja, -ák (см. 71)	отец
sarokszob a , -át, -ája, -ák	угловая комната
sarok , sarkot, sarka, sarkok	угол
király , -t, -a, -ok	король
császár , -t, -ja ~ -a, -ok	император
hát persze	ну, конечно
na hallod!	ну и ну!
társbérlet , -et, -e, -ek	коммунальная квартира
négyszobás, háromszobás stb.	(квартира) состоящая из ... комнат
összkomfortos lakás , -t, -a, -ok	квартира со всеми удобствами
nyugdíjas , -t, -a, -ok	пенсионер
nyugdíj , -at, -a, -ak	пенсия
karosszék , -et, -e, -ek ~ fotel , -t, -(j)e,	
-ek ~ -ok	кресло
mes e , -ét, -éje, -ék	сказка
unok a , -át, -ája, -ák (см. 71)	внук, внучка
a Halászbástya a , -át; -án	Рыбацкий бастион
gyerekszob a , -át, -ája, -ák	детская комната
bútor , -t, -a, -ok	мебель
könyvespolc , -ot, -a, -ok	книжная полка
mesekönyv , -et, -e, -ek	книга сказок
padló , -t, -ja, -k	пол
szőnyeg , -et, -e, -ek	ковёр
asztalk a , -át, -ája, -ák	столик
szék , -et, -e, -ek	стул
emelet , -et, -e, -ek	этаж
emeletes , -(e)t, -ek	-этажный
ágy , -at, -a, -ak	кровать
fent	вверху, наверху
kisfiam (см. 71)	мой сын, сыночек
lent	внизу
kislányom (см. 71)	моя дочь, доченька
alszik (инф.: aludni, см. 72)	спит
lényeg , -et, -e	суть, здесь: важно
saját , -ot, -ja	свой, собственный
mosdó , -t, -ja, -k	умывальник, умывальная; туалет
erkély , -t, -e, -ek	балкон
az asszony , -t, -a, -ok	здесь: моя жена
boldog , -ot, -ok	счастливый

mindenütt	езде
divat, -ot, -ja, -ok	ода
divatos, -(a)t, -ak	одный
csap, -ot, -ja, -ok	ран
micsoda, -át, -ák	то, то такое
hogy mik vannak!	чего только нет!
ruh a, -át, -ája, -ák	одежда, платье
nevetés, -t, -e	смех
mosolyog ni vkin/vmin (см. 72)	улыбаться
testvér, -t, -e, -ek (см. 71)	рат или сестра
húgom, húgod, húga ... (см. 71)	младшая сестра
öcsém, öcséd, öccse ... (см. 71)	младший брат
geológus, -t, -a, -ok	геолог
bátyám, bátyád, bátyja ... (см. 71)	старший брат
körzeti orvos, -t, -a, -ok	участковый врач
szülő, szülők (см. 71)	родители
szüleim, szüleid, szülei ... (см. 71)	мои родители и т. д.
hála istennek!	слава богу!
iskol a, -át, -ája, -ák	школа
igazgató, -t, -ja, -k	директор
ejha!	ну и ну! ну и...!
üdvözl ni vkit (см. 72)	здесь: просить передать привет
szalad ni vmi után	бежать

71. Именные основы (névszótövek)

Среди многоосновных имён существительных особую группу образуют термины родства, то есть слова, обозначающие родственников. Эти слова в венгерском языке употребляются с притяжательными окончаниями (без них они приобретают совсем другое значение).

Слово *fiú* 'мальчик' со значением 'сын' употребляется всегда с притяжательными окончаниями:

fiam	мой сын	fiaim	мои сыновья
fiad	твой сын	fiaid	твои сыновья
fia	его сын	fiai	его сыновья
fiunk	наш сын	fiaink	наши сыновья
fiatok	ваш сын	fiaitok	ваши сыновья
fiuk	их сын	fiaik	их сыновья

fiúm	молодой человек, ухаживающий за мной
fiúd	молодой человек, ухаживающий за тобой
fiúja	молодой человек, ухаживающий за ней

fiúim, fiúid   молодые люди, ухаживающие за мной, за тобой и т. д.

Слово *lány* 'девушка' со значением 'дочь' употребляется всегда с притяжательными окончаниями:

lány	девушка	lányom	моя дочь
lányok	девушки	lányod	твоя дочь
		lánya	его дочь
		lányaink	наши дочери

(Таким же образом употребляется слово *kislány* 'девочка, дочка'.)

Слово *szülő* 'родитель' в единственном числе употребляется только в школьном обиходе, в специальной литературе по педагогике и т. д., например:

a szülő aláírása   подпись родителя

Во всех остальных случаях это слово употребляется во множественном числе и склоняется в притяжательном склонении следующим образом:

a szüleim	мои родители	a szüleink	наши родители
a szüleid	твои родители	a szüleitek	ваши родители
a szülei	его родители	a szüleik	их родители

Таким же образом употребляются и склоняются слова *nagyszülők* 'бабушка и дедушка', *dédszülők* 'прародители'.

Слово *anya* 'мать', *édesanya* 'родная мать':

édesanyám	моя мать	édesanyánk	наша мать
édesanyád	твоя мать	édesanyátok	ваша мать
édesanyja	его мать	édesanyjuk	их мать

Слово *apa* 'отец', *édesapa* 'родной отец':

édesapám	мой отец	édesapánk	наш отец
édesapád	твой отец	édesapátok	ваш отец
édesapja	его отец	édesapjuk	их отец

Таким же образом склоняются слова *nagyanya* 'бабушка', *nagyapa* 'дедушка', *dédanya* 'прабабушка', *dédapa* 'прадедушка'.

Слово, обозначающее 'младший брат', никогда не употребляется без притяжательного окончания. Исключением не является и именительный падеж:

öcsém	мой младший брат	öcsénk	наш младший брат
öcséd	твой младший брат	öcsétek	ваш младший брат
öccse	его младший брат	öccsük	их младший брат
öcsém	мои младшие братья	öcséink	наши младшие братья
öcséid	твои младшие братья	öcséitek	ваши младшие братья
öccsei	его младшие братья	öccseik	их младшие братья

Это касается и слов, обозначающих 'старший брат' и 'младшая сестра':

bátyám	мой старший брат	bátyánk	наш старший брат
bátyád	твой старший брат	bátyátok	ваш старший брат
bátyja	его (её) старший брат	bátyjuk	их старший брат
bátyáim	мои старшие братья	bátyáink	наши старшие братья
bátyáid	твои старшие братья	bátyáitok	ваши старшие братья
bátyjai	его (её) старшие братья	bátyjaik	их старшие братья
húgom	моя младшая сестра	húgunk	наша младшая сестра
húgod	твоя младшая сестра	húgotok	ваша младшая сестра
húga	его (её) младшая сестра	húguk	их младшая сестра
húgaim	мои младшие сёстры	húgaink	наши младшие сёстры
húgaid	твои младшие сёстры	húgaitok	ваши младшие сёстры
húgai	его (её) младшие сёстры	húgaik	их младшие сёстры

Слово *néném*, *nénéd*, *nénje* и т. д., имевшее раньше значение 'старшая сестра', в современном венгерском языке употребляется только в сложном слове *nagynéném* со значением 'тётя (сестра мамы или папы)'; в наши дни слово *nővér* обозначает 'старшая сестра', и склоняется по образцу одноосновных имён существительных (*nővérem*, *nővéred*, *nővére*, *nővérünk*, *nővéretek*, *nővérük*).

nagynéném	моя тётя	nagynénénk	наша тётя
nagynénéd	твоя тётя	nagynénétek	ваша тётя
nagynénje	его (её) тётя	nagynénjük	их тётя
nagynénéim	мои тёти	nagynénéink	наши тёти
nagynénéid	твои тёти	nagynénéitek	ваши тёти
nagynénjei	его (её) тёти	nagynénjeik	их тёти

Слово *néni* 'тётя, пожилая или старше говорящего женщина' склоняется без притяжательного окончания по образцу одноосновных имён существительных (*nénit*, *néninek*, *nénikkel* stb.).

Слово *testvér* обозначает 'брат и(ли) сестра':

a bátyám	az öcsém	a nővérem	a húgom
мой старший брат	мой младший брат	моя старшая сестра	моя младшая сестра

a fiútestvérem	a leánytestvérem
мой брат	моя сестра
└──────────a testvére(i)m──────────┘	

мой брат=*a testvérem*, (реже) *a fiútestvérem*: *a bátyám* или *az öcsém*

моя сестра=*a testvérem*, (реже) *a lánytestvérem*: *a nővérem* или *a húgom*

мой брат и моя сестра=*a testvéreim*: *a bátyám* ~ *az öcsém* ~ *a nővérem* ~ *a húgom*

мои братья и сёстры=*a testvéreim*: *a bátyáim* ~ *az öcséim* ~ *a nővéreim* ~ *a húgaim*

Нас четверо. У меня два брата и одна сестра.

Négyen vagyunk testvérek. Három testvérem van.

У меня два старших брата и одна младшая сестра.

Két bátyám és egy húgom van.

Слово *unoka* имеет значение 'внук и(ли) внучка':

a (fiú)unokám	мой внук
a (lány)unokám	моя внучка
az unokáim	внук(и) и внучка (внучки)

Слово *unokatestvér* обозначает 'двоюродный брат и(ли) двоюродная сестра':

az unokabátyám	мой старший двоюродный брат
az unokanővérem	моя старшая двоюродная сестра
az unokaöcsém	мой младший двоюродный брат
az unokahúgom	моя младшая двоюродная сестра

Слово *unokaöcs(ém)* имеет второе значение 'племянник', а слово *unokahúg(om)* — 'племянница'.

Остальные слова, обозначающие родственные связи, например *férj* 'муж', *feleség* 'жена', *vőlegény* 'жених', *menyasszony* 'невеста' и т. д., склоняются обычным образом.

72. Многоосновные глаголы

Глаголы, имеющие два (или больше) варианта основ называются многоосновными глаголами. Их можно разделить на следующие подгруппы (сле-

дует заметить, что каждая из подгрупп является немногочисленной по своему составу):

1. Основы с беглым гласным, например *mosolyogni* 'улыбаться', *üdvözölni* 'приветствовать'. В этих глаголах при спряжении выпадает гласный -o-/-e-/-ö- последнего слога. Трудности спряжения данной подгруппы глаголов исходят из того, что нет твёрдых правил: когда и в каких лицах выпадает этот гласный.

	безобъектное спряжение		объектное спряжение
<i>mosolyogni</i>	улыбаться	<i>üdvözölni</i>	приветствовать
<i>mosolygok</i>		<i>üdvözlök</i>	<i>üdvözlöm</i>
<i>mosolyogsz</i>		<i>üdvözölsz</i>	<i>üdvözölöd</i>
<i>mosolyog</i>		<i>üdvözöl</i>	<i>üdvözli</i>
<i>mosolygunk</i>		<i>üdvözlünk</i>	<i>üdvözöljük</i>
<i>mosolyogtok</i>		<i>üdvözöltök</i>	<i>üdvözlitek</i>
<i>mosolyognak</i>		<i>üdvözölnek</i>	<i>üdvözlik</i>

2. Основы с чередованием -sz-/-d-/-v-.

В инфинитиве этих глаголов находится -**d**: *aludni* 'спать', *feküdni* 'лежать'; в спрягаемых формах настоящего времени -**sz**: *alszom*, *alszol*, *alszik*, *fekszem*, *fekszel*, *fekszik*;

в причастии и т. п. -**v**: *alvó*, *fekvő*.

<i>alszom</i>	сплю	<i>alszunk</i>		спим
<i>alszol</i>	спишь	<i>alusztok</i>		спите
<i>alszik</i>	спит	<i>alusznak</i>	<i>alszanak</i>	спят
<i>fekszem</i>	лежу	<i>fekszünk</i>		лежим
<i>fekszel</i>	лежишь	<i>feküsztek</i>		лежите
<i>fekszik</i>	лежит	<i>feküsznek</i>	~ <i>fekszenek</i>	лежат

73. Личные местоимения с падежным окончанием -ból/-ből (из + род. п.)

belőlem	из меня	belőlünk	из нас
belőled	из тебя	belőletek	из вас
belőle	из него (неё)	belőlük	из них

Например: *Orvos lett belőle.* (или *Orvos lett.*)

Он стал врачом.

74. Порядковые числительные (sorszámnevek)

A főváros *második* kerületében lakunk.

Мы живём во II-ом районе столицы.

Annak a háznak a *harmadik* emeletén lakunk.

Мы живём на III-ем этаже того дома.

Порядковые числительные образуются по следующему образцу:

числительное	<i>öt</i>
+суффикс образования	
дробных числительных -d	<i>ötöd</i> одна пятая (часть)
+выделительный суффикс -ik	<i>ötödik</i>
(который из многих?)	

Первые (по порядку) порядковые числительные в венгерском языке, как и во многих других языках, являются исключениями:

egy — első	один — первый	
két ~ kettő — második	два — второй	
egy	első	первый
két ~ kettő	második	второй
három	harmadik	третий
négy	negyedik	четвёртый
öt	ötödik	пятый
hat	hatodik	шестой
hét	hetedik	седьмой
nyolc	nyolcadik	восьмой
kilenc	kilencedik	девятый
tíz	tizedik	десятый
tizenegy	tizenegyedik	одиннадцатый
tizenkét ~		
tizenkettő	tizenkettedik	двенадцатый
tizenhárom	tizenharmadik	тринадцатый
tizennégy	tizennegyedik	четырнадцатый
húsz	huszadik	двадцатый
huszonegy	huszonegyedik	двадцать первый
huszonkét ~		
huszonkettő	huszonkettedik	двадцать второй
huszonhárom	huszonharmadik	двадцать третий
száz	századik	сотый
ezer	ezredik	тысячный

75. Этаж — emelet

В венгерском языке *első emelet* 'первый этаж' соответствует русскому второму, а *földszint* (дословно: уровень земли) первому этажу. В старых домах центральной части Будапешта встречаются и также этажи *magasföldszint* 'высокий первый этаж' и *félemelet* 'полуэтаж', т. е. этажи, следующие за *földszint*.

Упражнения

1. Переведите притяжательные конструкции и поставьте их в падеже, указанном в скобках.

a) перевод в форме неполной конструкции,

b) перевод в форме полной конструкции.

1. столица Венгрии (в+предл. п.)
2. коридор университета (в+предл. п.)
3. здание филфака (в+предл. п.)
4. берег Чёрного моря (на+предл. п.)
5. соборы Кремля (в+предл. п.)
6. дома венгерской столицы (на+вин. п.)
7. лекция профессора (на+предл. п.)
8. речь преподавательницы венгерского языка (!) (в+предл. п.)
9. карта страны (на+вин. п.)
10. ступенька набережной (на+предл. п.)
11. красивый парк Ленинских гор (в+вин. п.)
12. чудесные фонтаны Петродворца (на+вин. п.)
13. реки СССР (в+предл. п.)
14. знаменитые достопримечательности Москвы (вин. п.)
15. урок советских студентов (на+предл. п.)

2. Заполните пропуски и поставьте данные справа слова в нужном падеже притяжательного склонения.

1. программа, на+вин. п.	a mozi ...
2. достопримечательности, вин. п.	a főváros ...
3. урок, на+предл. п.	a tanárnő ...
4. этот, коридор, в+предл. п.	... az egyetem... ..
5. кофе, в+вин. п.	a professzor ...
6. церкви, дат. п.	a Kreml ...
7. лестница, на+вин. п.	a rakpart ...
8. мосты, на+предл. п.	a Duna ...
9. речь, из	a tanár ...

10. карта, на+вин. п.	Európa ...
11. деревья, под+твор. п.	a park ...
12. берег, на+предл. п.	a Csendes-óceán ...
13. воздух, вин. п.	a főváros ...
14. стол, на+предл. п.	az étterem ...
15. свобода, вин. п.	az emberek ...

3. Переведите данные конструкции и составьте с ними предложения.

1. здание будапештского университета
2. главное здание Московского государственного университета имени Ломоносова
3. высокие горы красивого Кавказа
4. хор имени Пятницкого (!)
5. достопримечательности столицы Советского Союза
6. иностранные студенты будапештского университета
7. лекции известного русского историка
8. программа московских кинотеатров
9. берег Тихого океана
10. большие реки Сибири

4. Переведите на венгерский язык.

1. Это — карта Советского Союза. — 2. Москва — столица Советского Союза. — 3. В центре столицы много старых знаменитых зданий. — 4. Церкви Кремля — старые. — 5. Перед зданием московского университета стоит памятник Ломоносову. — 6. Здание Филфака будапештского университета мне нравится. — 7. На берегу Дуная (!) всегда дует ветер. — 8. На берегу Чёрного моря всегда светит солнце. — 9. На карте стран Европы много рек. — 10. Статуи столицы Италии очень красивые.

5. Заполните пропуски. Обратите особое внимание на правильное употребление местоимений и притяжательных окончаний 3-го лица (ед. и мн. ч.).

1. студенты	... . . . szobája
2. их	az ... szobájuk
3. лекция	a professzor ...
4. лекции	a professzorok ...
5. её	az ... előadás...
6. их	az ... előadás...
7. его	az ... szobái
8. их	az ... szobáik

9. дети	az asszony ...
10. её	az ... gyerekei
11. их	az ... gyerekei...
12. их	az ... lábuk
13. нога	a gyerekek ...
14. мосты	a város ...
15. их	az ... hídjaik
16. его	az ... hídjai

6. Заполните пропуски притяжательными окончаниями и окончаниями творительного падежа. Обратите внимание на правописание слов.

1. мой	az orvos...
2. мои	az orvos...
3. мои	a beteg...
4. мой	a beteg...
5. его, много обладаемых	a beteg...
6. её, одно обладаемое	a beteg...
7. его, одно обладаемое	a kéz...
8. их, одно обладаемое	a kéz...
9. её, одно обладаемое	a betegség...
10. —	a járvány (!) ...
11. наш	az influenza...
12. ваши	a gyógyszerár...
13. их, одно обладаемое	a láb...
14. её	gyomor...
15. его, много обладаемых	barát...

7. Переведите на венгерский язык следующие притяжательные конструкции во всех возможных вариантах.

1. окно комнаты	2. угол комнаты
окна комнаты	углы комнаты
окно комнат	угол комнат
окна комнат	углы комнат
окно моей комнаты	угол вашей комнаты
окна моей комнаты	углы вашей комнаты
окно моих комнат	угол ваших комнат
окна моих комнат	углы ваших комнат
3. сын твоего старшего брата	4. дочь его младшей сестры
сыновья твоего старшего брата	дочери его младшей сестры
сыновья твоих старших братьев	дочери их младших сестёр

8. Переведите на венгерский язык.

1. сын моего старшего брата, — 2. дочка моего младшего брата, — 3. дочка старшего брата моей мамы, — 4. внук младшей сестры моего папы, — 5. двоюродный младший брат твоего друга, — 6. племянница старшей сестры твоей тёти, — 7. братья и сёстры (вместе) отца моего мужа, — 8. старший брат младшей двоюродной сестры профессора, — 9. младшая сестра жены твоего врача, — 10. младшие братья преподавательницы нашей группы, — 11. племянник нового директора школы, — 12. племянник короля Италии, — 13. сын младшей сестры русского царя (сár), — 14. сын младшей сестры Михаила Васильевича.

9. Переведите данные притяжательные конструкции и составьте предложения с их помощью.

1. квартира ваших друзей, — 2. балкон нового дома, — 3. первый район столицы Венгрии, — 4. балконы новых домов, — 5. тринадцатый этаж нового дома двенадцатого района, — 6. место кровати твоего сына, — 7. двенадцатый стул Ильфа и Петрова, — 8. двадцать четвёртый час этого дня, — 9. двенадцатый дом маленького города, — 10. второй сын молодой пары, — 11. седьмая жена твоего друга, — 12. вторая жена царя Петра Великого.

10. Ответьте на вопрос «Кем он (она) тебе приходится?» с помощью данных притяжательных конструкций.

Образец: сын моей сестры — мой племянник

1. дочь моего младшего брата, — 2. дочь сестры мамы, — 3. сыновья и дочери (вместе) старшего брата моего отца, — 4. старшая сестра моей мамы, — 5. дочка моего сына, — 6. дети сестры тёти; — 7. младший сын моего отца, — 8. дети моей дочери.

11. Составьте диалоги или напишите сочинения на следующие темы:

1. Нас четверо.
2. Мои родственники.
3. Фотоальбом нашей семьи.

12. Переведите на венгерский язык.

1. Волосы моей жены чёрные. У моей жены чёрные волосы.	3. Волосы моего друга русые. У моего друга русые волосы.
2. Глаза твоего брата голубые. У твоего брата голубые глаза.	4. Волосы моего отца седые. У моего отца седые волосы.

5. Его нос прямой. У него прямой нос.	8. Нос того человека красный. У того человека красный нос.
6. Её фигура очень красивая. У неё очень красивая фигура.	9. Уши (!) этого ребёнка большие. У этого ребёнка большие уши (!).
7. Уроки преподавательницы утомительные. У преподавательницы утомительные уроки.	10. Шея того мясника толстая. У того мясника толстая шея.

13. Составьте вопросы, на которые отвечали бы следующие предложения. Переведите их на венгерский язык.

1. — ...? — Нет, у него карие глаза.	5. — ...? — Нет, у него прямой нос.
2. — ...? — Да, у меня глаза зелёные.	6. — ...? — Нет, не брюнет, он блондин.
3. — ...? — Нет, его глаза голубые.	7. — ...? — Да нет, он лысый.
4. — ...? — Да, наши уши большие.	8. — ...? — Нет, у них широкие плечи.

14. Напишите сочинение в двух вариантах:

- а) употребите конструкцию «у меня есть ...»,
б) употребите именное сказуемое («мой ... — ...»).

Предлагаемые темы:

- а) Описание моей внешности.
б) Внешность моей бабушки.
в) Личные приметы родителей.

15. Опишите в двух вариантах (см. упр. № 14) внешность

- а) Петра I-го,
б) Екатерины II-ой,
в) А. С. Пушкина,
г) Л. Н. Толстого.

76. Прошедшее время (múlt idő) изъявительного наклонения

1. Признаком прошедшего времени является
-t после согласного и
-tt после гласного и между гласными.
2. Признак прошедшего времени прибавляется к основе глагола непосредственно или с помощью соединительного гласного.
3. Основа глагола при образовании прошедшего времени всегда оканчивается на согласный, то есть в случае инфинитива типа *mondani* 'сказать', *érteni* 'понимать' и т. д. основа прошедшего времени — *mond-*, *ért-*, а не *monda-*, *érte-*. Исключениями являются глаголы известного уже типа *venni* и группа глаголов типа *lőni* 'стрелять' (см. ниже), оканчивающихся перед инфинитива на гласный: *lő-*.
4. Личные окончания прошедшего времени частично отличаются от личных окончаний настоящего времени. К признаку *-t*, *-tt* они присоединяются или с помощью соединительного гласного, или без него. Таким образом при образовании прошедшего времени следует обратить особое внимание на соединительный гласный признака и на соединительный гласный личных окончаний прошедшего времени. Долгота или краткость соединительного гласного, стоящего после признака прошедшего времени, имеет смысло-различительную роль.

Схема образования прошедшего времени:

(соедини-		соедини-		личные окончания
корень +	тельный	признак +	тельный	прошедшего времени
гласный		гласный		(безобъ. и объектного спряжения)
-o-, -e-, -ő-)				

3 л. ед. ч. безобъектного спряжения

С точки зрения отсутствия или наличия соединительного гласного перед признаком — в спряжении венгерских глаголов прошедшего времени можно выделить следующие типы:

I. В обоих спряжениях во всех лицах глаголы принимают признак прошедшего времени **БЕЗ** соединительного гласного, то есть спрягаются по типу

корень + t

например:	várni	ждать	kérni	просить
	vártam	я ждал	kértem	я просил
	vártál	ты ждал	kértél	ты просил
	várt	он ждал	kért	он просил

II. По II-ому типу спрягаются глаголы, которые **ТОЛЬКО** в 3-ем лице единственного числа безобъектного спряжения принимают признак **-tt** с помощью соединительного гласного **-o-, -e-, -ö-**. Во всех остальных лицах ед. и мн. числа обоих спряжений соединительного гласного после основы нет, и признаком прошедшего времени всегда является **-t** (один **-t**). Обратите особое внимание на правописание признака:

- в 3-ем лице ед. ч. безобъектного спряжения **-tt**,
- во всех остальных лицах обоих спряжений **-t**.

например:

olvasni	читать	nézni	смотреть
olvastam	я читал	néztem	я смотрел
olvastál	ты читал	néztél	ты смотрел
olvasott	он читал	nézett	он смотрел

III. В обоих спряжениях во всех лицах глаголы принимают признак — с помощью соединительного гласного **-o-, -e-, -ö-**, то есть спрягаются по типу

корень + -ott, -ett, -ött

например:

érteni	понимать	hallani	слышать
értettem	я понимал	hallottam	я слышал
értetted	ты понимал	hallottál	ты слышал
értette	он понимал	hallott	он слышал

Как образовать формы прошедшего времени?

С практической точки зрения более целесообразным кажется такое подразделение глаголов, когда принимается во внимание конечный гласный глагольной основы. Учитывая эту особенность венгерские глаголы легко можно отнести к тому или иному типу спряжения. Определяющим здесь является согласный, на который оканчивается основа глагола. С помощью этого формального признака венгерские глаголы можно разделить на следующие группы:

I. Если глагол оканчивается на согласный

-r, -r	várni, kéni, varni 'шить'
-l, -ll*	beszélni, sétálni, állni
-j	fújni, fájni
-ly	folyni (-ik) 'течь'
-n	pihenni, menni
-ny	elhunyni 'уснуть вечным сном'

то он спрягается по I-ому типу, то есть признак прошедшего времени *-t* (всегда один *t*) прибавляется прямо к основе без соединительного гласного:

	várni	ждать	kéni	просить
безобъектное спряжение				
1 л. ед. ч.	vártam	я ждал	kértem	я просил
2 л.	vártál	ты ждал	kértél	ты просил
3 л.	várt	он ждал	kért	он просил
1 л. мн. ч.	vártunk	мы ждали	kértünk	мы просили
2 л.	vártatok	вы ждали	kértetek	вы просили
3 л.	vártak	они ждали	kértek	они просили

объектное спряжение (я ждал его, её)

1 л. ед. ч.	vártam	я ждал	kértem	я просил
2 л.	vártad	ты ждал	kérted	ты просил
3 л.	vártá	он ждал	kérte	он просил
1 л. мн. ч.	vártuk	мы ждали	kértük	мы просили
2 л.	vártátok	вы ждали	kértétek	вы просили
3 л.	várták	они ждали	kérték	они просили

Глагол *menni* в прошедшем времени спрягается правильно, как все глаголы, оканчивающиеся в основе на *-n*: *mentem, mentél, ment, mentünk, mentetek, mentek*. Исключением является глагол *jönni* (см. 54): *jöttem, jöttél, jött, jöttünk, jöttetek, jöttek*.

II. Если глагол оканчивается на согласный, кроме перечисленных в предыдущем пункте (*r, l, ll, ly, j, n, ny*) и *-d, -t*, то он спрягается по типу II, то есть он принимает соединительный гласный (перед признаком *-tt*) только в 3-ем лице единственного числа безобъектного спряжения.

* О глаголах, оканчивающихся на *-ll*, см. V-ую группу.

	olvasni	читать	nézni	смотреть
безоъектное спряжение				
1 л. ед. ч.	olvastam	я читал	néztem	я смотрел
2 л.	olvastál	ты читал	néztél	ты смотрел
3 л.	olasott	он читал	nézett	он смотрел
1 л. мн. ч.	olvastunk	мы читали	néztünk	мы смотрели
2 л.	olvastatok	вы читали	néztetek	вы смотрели
3 л.	olvastak	они читали	néztek	они смотрели

оъектное спряжение (я читал эту...)

1 л. ед. ч.	olvastam	я читал	néztem	я смотрел
2 л.	olvastad	ты читал	nézted	ты смотрел
3 л.	olvasta	он читал	nézte	он смотрел
1 л. мн. ч.	olvastuk	мы читали	néztük	мы смотрели
2 л.	olvastatok	вы читали	néztetek	вы смотрели
3 л.	olvasták	они читали	nézték	они смотрели

III. Если глагол оканчивается на *-d*, то наблюдается колебание в спряжении: подавляющее большинство глаголов, оканчивающихся на *-d* спрягаются по II-ому типу, Неодносложные, обычно непереходные глаголы, оканчивающиеся на *-d*, спрягаются по I-ому типу.

По II-ому типу

	adni	дать	tudni	знать	mondani	сказать
безоъектное спряжение						
1 л. ед. ч.	adtam	я дал	tudtam	я знал	mondtam	я сказал
2 л.	adtál	ты дал	tudtál	ты знал	mondtál	ты сказал
3 л.	adott	он дал	tudott	он знал	mondott	он сказал
1 л. мн. ч.	adtunk	мы дали	tudtunk	мы знали	mondtunk	мы сказали
2 л.	adtatok	вы дали	tudtatok	вы знали	mondtatok	вы сказали
3 л.	adtak	они дали	tudtak	они знали	mondtak	они сказали

оъектное спряжение (я дал эту..., я знал это..., я сказал то,...)

1 л. ед. ч.	adtam	я дал	tudtam	я знал	mondtam	я сказал
2 л.	adtad	ты дал	tudtad	ты знал	mondtad	ты сказал
3 л.	adta	он дал	tudta	он знал	mondta	он сказал
1 л. мн. ч.	adtuk	мы дали	tudtuk	мы знали	mondtuk	мы сказали
2 л.	adtátok	вы дали	tudtátok	вы знали	mondtátok	вы сказали
3 л.	adták	они дали	tudták	они знали	mondták	они сказали

По I-ому типу (неодносложные, непереходные)

	maradni	остаться	szaladni	бежать
1 л. ед. ч.	maradtam	я остался	szaladtam	я бежал
2 л.	maradtál	ты остался	szaladtál	ты бежал
3 л.	maradt	он остался	szaladt	он бежал
1 л. мн. ч.	maradtunk	мы остались	szaladtunk	мы бежали
2 л.	maradtatok	вы остались	szaladtatok	вы бежали
3 л.	maradtak	они остались	szaladtak	они бежали

IV. Глаголы, оканчивающиеся на *-t*, делятся на две подгруппы:

1. глаголы типа *szeretni*

(то есть односложные глаголы, оканчивающиеся на краткий гласный + *t*) спрягаются по II-ому типу: соединительный гласный ставится после основы только в 3-ем лице единственного числа безобъектного спряжения.

	szeretni	любить	hallgatni	слушать
безобъектное спряжение				
1 л. ед. ч.	szerettem	я любил	hallgattam	я слушал
2 л.	szerettél	ты любил	hallgattál	ты слушал
3 л.	szeretett	он любил	hallgattott	он слушал
1 л. мн. ч.	szerettünk	мы любили	hallgattunk	мы слушали
2 л.	szerettetek	вы любили	hallgattatok	вы слушали
3 л.	szerettek	они любили	hallgattak	они слушали

объектное спряжение (я любил её... , я слышал ту...)

1 л. ед. ч.	szerettem	я любил её	hallgattam	я слушал ту...
2 л.	szeretted	ты любил	hallgattad	ты слушал ту...
3 л.	szerette	он любил	hallgatta	он слушал
1 л. мн. ч.	szerettük	мы любили	hallgattuk	мы слушали
2 л.	szerettétek	вы любили	hallgattátok	вы слушали
3 л.	szerették	они любили	hallgatták	они слушали

2. все остальные глаголы (то есть все глаголы кроме глаголов типа *szeretni*), оканчивающиеся на *-t* спрягаются по III-ему типу: между основой и признаком прошедшего времени всегда ставится соединительный гласный:

	segíteni	помогать	érteni	понимать
безобъектное спряжение				
1 л. ед. ч.	segítettem	я помогал	értettem	я понимал
2 л.	segítettél	ты помогал	értettél	ты понимал
3 л.	segített	он помогал	értett	он понимал
1 л. мн. ч.	segítettünk	мы помогали	értettünk	мы понимали
2 л.	segítettetek	вы помогали	értettetek	вы понимали
3 л.	segítették	они помогали	értettek	они понимали

объектное спряжение

1 л. ед. ч.	értettem	я понял
2 л.	értetted	ты понял
3 л.	értette	он понял
1 л. мн. ч.	értettük	мы поняли
2 л.	értettétek	вы поняли
3 л.	értették	они поняли

Запомните, что глагол *látni* 'видеть' спрягается по II-ому типу:

	безобъектное спряжение		объектное спряжение	
1 л. ед. ч.	láttam	я видел	láttam	я видел его
2 л.	láttál	ты видел	láttad	ты видел
3 л.	látott	он видел	látta	он видел
1 л. мн. ч.	láttunk	мы видели	láttuk	мы видели
2 л.	láttatok	вы видели	láttátok	вы видели
3 л.	láttak	они видели	látták	они видели

V. При спряжении глаголов, оканчивающихся на *-ll* (их число около 30) наблюдается колебание между типами спряжений I и III. В современном венгерском языке глаголы *állni* 'стоять', *szállni* 'лететь' всегда спрягаются по типу I. Часто употребляемые глаголы *hallani* 'слышать', *kell(eni)* 'быть нужным кому-л.' спрягаются по III-ему типу:

	безобъектное спряжение		объектное спряжение	
	állni	стоять	hallani	слышать
1 л. ед. ч.	álltam	я стоял	hallottam	я слышал
2 л.	álltál	ты стоял	hallottál	ты слышал
3 л.	állt	он стоял	hallott	он слышал

1 л. мн. ч.	álltunk	мы стояли	hallottunk	hallottuk	мы слышали
2 л.	álltatok	вы стояли	hallottatok	hallottátok	вы слышали
3 л.	álltak	они стояли	hallottak	hallották	они слышали

Имеется ещё несколько глаголов, не перечисленных в предыдущих пунктах, например: *ajánlani* 'предлагать', *játszani* 'играть', *tetszeni* 'нравиться' и т. п. Они спрягаются по III-ему типу: *ajánlottam, ajánlottál, ajánlott; játszottam, játszottál, játszott; tetszettem, tetszettél, tetszett, ...*

В словаре указывается 3-е лицо единственного числа безобъектного спряжения прошедшего времени.

77. Условное наклонение (*feltételes mód*) прошедшего времени

В венгерском языке условное наклонение имеет настоящее и прошедшее время. (В русском языке имеется только одно время — прошедшее: читал бы, пришёл бы и т. д.)

Настоящее время условного наклонения выражает действие, которое должно совершиться в настоящем времени, но по каким-то причинам ещё не совершилось.

Условное наклонение прошедшего времени выражает неиспользованную возможность и имеет составную форму, состоящую из глагола прошедшего времени безобъектного или объектного спряжений и слова **volna**, которое во всех лицах ставится после глагола прошедшего времени без изменения и пишется отдельно:

vártam volna	я ждал бы
kértél volna	ты просил бы
olvasott volna	он читал бы и т. д.

Tegnap előadás helyett a Duna-parton ültünk a lépcsőkön. Nem volt előadás, mert a professzor váratlanul beteg lett. Szép idő volt, csodálatosan sütött a nap, és kivételesen a szél sem fújt. Én a budai hegyeket nézegettem, a fiúk a tegnapi Szovjetunió—Magyarország labdarúgó-mérkőzésről beszélgettek. A lányok hallgatták őket, és nagyokat nevettek, mert tetszett nekik a vita. Azt mondták a fiúk, hogy a magyar csapatnak sokkal jobban kellett volna játszania. ... Volna, volna, ha az a volna ott nem lett volna...

váratlanul	неожиданно
kivétel, -t, -e, -ek	исключение
kivételesen	в качестве исключения
labdarúgó, -t, -ja, -k	футболист

mérkőzés, -t, -e, -ek
labdarúgó-mérkőzés, -t, -e, -ek
nagyot ~ nagyokat nevet|ni *vkin/vmin*
sokkal jobban

матч
 футбольный матч
 весело и громко смеяться
 намного лучше (как?)

Tegnap otthon reggeliztem, a menzán ebédeltem. Délelőtt az Egyetemi Könyvtárban „dolgoztam”: a Képes Sportot olvastam, leveleket írtam, pihenés címén a folyosón dohányoztam és a csoporttársaimmal vitatkoztam. A vita tárgya az volt, hogy jó alakja volt-e annak a színésznőnek, aki a tegnapi tévéfilmben a főszerepet játszotta. A könyvtárban hideg volt, fáztam. A könyvtárból együtt mentünk a menzára. Kint is nagyon fáztam, mert esett az eső, és nem volt nálam kabát, nem hoztam magammal. Délután már rosszul éreztem magamat. Este otthon nem nevettem, nem ettem, nagyokat hallgattam. Nem tetszettem az édesanyámnak. Tudta ő, mi bajom.

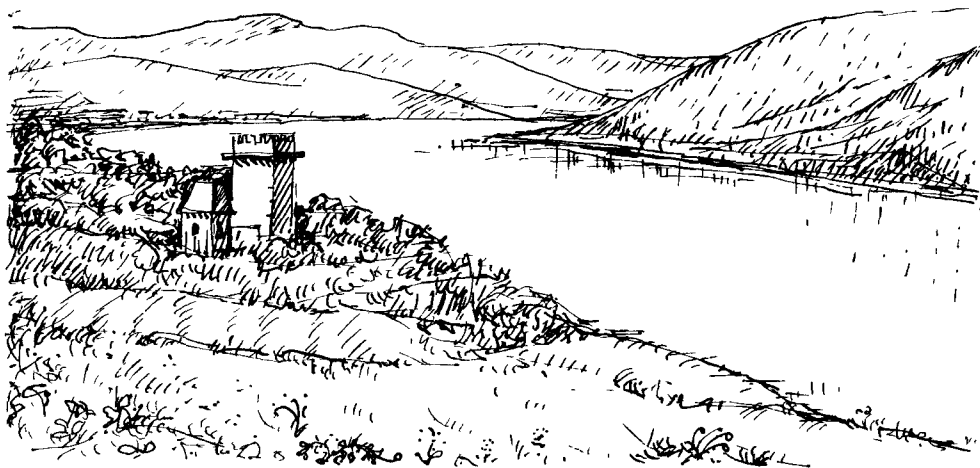
— Látod, te számár, ha vittél volna kabátot magaddal, nem fáztál volna a könyvtárban — mondta. — Másrészt jó, hogy nem maradtál itthon, nem láttad ezt az autószerencsétlenséget. Itt történt a sarkon, az erkély alatt.

— Mi történt? — kérdeztem.

délelőtt
 az Egyetemi Könyvtár, -at
 könyvtár, -at, -a, -ak
 a Képes Sport, -ot
 sport, -ot, -ja, -ok
 levél, levelet, levele, levelek
 cím, -et, -e, -ek
 (*vminek*) a címén
 dohány|ozni, dohányzik (см. 78)
 csoport, -ot, -ja, -ok
 -társ, -at, -a, -ak
 csoporttárs, -at, -a, -ak
 vit|a, -át, -ája, -ák
 tárgy, -at, -a, -ak
 színésznő, -t, -je, -k
 alak, -ot, -ja, -ok
 szerep, -et, -e, -ek
 főszerep, -et, -e, -ek
 kint
 bent

перед обедом, в первой половине дня
 Библиотека университета им. Этьеша
 Лоранда (в Будапеште)
 библиотека
 «Спорт в картинках» (еженедельник)
 спорт
 письмо
 адрес; название (книги, фильма)
 под предлогом
 курить
 группа
 товарищ по... (в сложных словах)
 товарищ по группе
 дискуссия, спор
 предмет
 актриса
 фигура, форма
 роль
 главная роль
 вне, за пределами чего
 внутри, в пределах чего

kabát, -ot, -ja, -ok, -(j)ai	пальто
hoz ni vkit/vmit	нести (сюда)
magammal	(я) с собой
délután	после обеда
érez ni vmit (см. 78)	чувствовать
magamat	себя
számár, szamarat, szamara, szamarak	осёл; дурачок
egyrészt — másrészt	с одной стороны — с другой стороны
marad ni vhol	остаться
autó, -t, -ja, -k	автомашина
szerencsétlenség, -et, -e, -ek	несчастье
autószerencsétlenség, -et, -e ~ karambol,	автомобильная катастрофа
-t, -ja, -ok	
történ ni (-ik)	случаться

Szombaton Visegrádra kirándultunk. Szentendréig HÉV-vel, onnan busszal mentünk. Az út kb. másfél óráig tartott.

A HÉV gyors és kényelmes. Kevés utas volt, a végállomásig mindenki ült. A fiúk szerint hozni kellett volna egy labdát és egy zsebrádiót. Délután lesz egy fontos labdarúgó-mérkőzés, honnan fogjuk tudni, mi az eredmény?! — Egész Visegrád kiabálni fog, ha gólt lőttek. Zoli később jön utánunk, ő biztosan hoz rádiót. — Zoli nem jön — mondta valaki —, beteg az öccse, nélküle és a rádiója nélkül sehova nem megy.

Kati szentendrei. Ő az állomás épülete előtt várta a csoportot. A kijáratnál állt, és kiabált valamit, de nem hallottuk, hogy mit, mert nagyon fújt a szél, és nagy

volt a zaj. Nem volt szerencsénk: egész héten szép idő volt, de szombatra hideg lett. Szerencsére, mindenki hozott magával pulóvert.

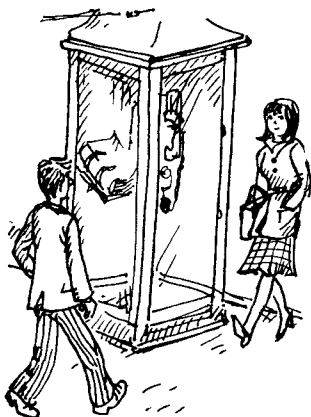
Visegrádon ebédeltünk. Én nem akartam enni, mert nem éreztem jól magam. Már tegnap is fájt a fogam, a fogam miatt a gyomrom. A lányok addig beszéltek, hogy enni muszáj, míg végül ettem egy kis levest. Igazuk volt: sokkal jobban lettem.

Ebéd után múzeumba mentünk, és nézegettük a város nevezetességeit.

szombaton	в субботу
Visegrád, -ot; -on	название города
kirándul ni	делать экскурсию за город
Szentendr e, -ét; -én	название города
a HÉV, -et; -en ~ -vel	электричка
út, utat, útja, utak	путь; поездка
-ig tartott	продолжался . . . (часа, часов)
tart ani (время)	длиться, продолжаться
gyors, -at, -ak	скорый
kényelmes, -et, -ek	удобный
utas, -t, -a, -ok	пассажир
állomás, -t, -a, -ok	станция; вокзал; остановка
végállomás, -t, -a, -ok	конечная (остановка)
labd a, -át, -ája, -ák	мяч
zseb, -et, -(j)e, -ek, -(j)ei	карман
zsebrádió, -t, -ja, -k	карманный радиоприёмник
eredmény, -t, -e, -ek	результат, итог, счёт (спорт)
gól, -t, -ja, -ok	гол
lőni (спряжение см 114, 80)	стрелять
gólt lőni	забивать гол
később	позже, позднее
biztosan	наверняка
sehova	никуда
kijárat, -ot, -a, -ok	выход
zaj, -t, -a, -ok	шум
szerencs e, -ét, -éje	счастье
nem volt szerencsénk	нам не повезло
hét, hetet, hete, hetek	неделя
szerencsére	к счастью
addig . . ., (a)míg . . .	до тех пор . . . пока
muszáj (употр. не рекомендуется)	надо, (совершенно) необходимо (образовано от немецкого <i>muss sein</i>)
igazuk van	они правы

egy kis leves
 múzeum, -ot, -a, -ok
 nevezetesség, -et, -e, -ek

немного супа
 музей
 достопримечательность

— Hol voltál?
 — Moziban.
 — Mit láttál?

— Telefonáltál Andrásnak?
 — Nem, miért kellett volna telefonálnom neki?
 — Azt mondtad, találkozni akarsz vele a fényképek miatt.
 — Milyen fényképek miatt?
 — A kiránduláson csináltál fényképeket, azok miatt.

telefonál|ni *vkinek*
találkoz|ni *(-ik) vkivel*
vki/vmi miatt

(по)звонить
 встречаться, встретиться
 из-за

— Telefonáltál Andrásnak?
 — Igen. Már voltam is náluk.
 — Jól érezted magadat náluk?
 — Jól, de még jobban éreztem volna magamat, ha te is ott lettél volna. Nélküled nem megyek többet hozzájuk.

— Halló! Kati, te vagy?
 — Nem, én Katinak az édesanyja vagyok. Katicával akar beszélni?
 — Bocsánat, azt hittem, Kati. Igen, vele akarok beszélni.
 — Rögtön küldöm ...

— Halló! Tessék. Nagy Katalin vagyok.

— Csaba vagyok, szervusz. Kati, csak azt akarom kérdezni, mit csinálsz holnap este. Holnap van a születésnapom. A 25. (huszonötödik). A szüleimmel együtt szívesen látunk vacsorára. Kevés vendég lesz: csak az öcsém a menyasszonyával, a nagynéném a férjével és a húgom. Azt hiszem, mindenkit ismersz.

— Igen. Köszönöm szépen a meghívást. Ott leszek.

— Tudod az új címünket? Az irányítószámunk 1224, tehát XXII. kerület, Dózsa György út százkilencvenhárom, első emelet hét (1224 Budapest, Dózsa György út 193. I. 7.).

— Köszönöm. Ha valami miatt nem megyek, akkor telefonálok. Az új telefonszámotokat tudom.

— Jól van. Akkor várunk. Szervusz.

— Szervusz.

halló!	алло!, слушаю!
bocsánat, -ot, -a	извините!, простите!
küld eni <i>vkit/vmit</i>	послать
születésnap, -ot, -ja, -ok; -on	день рождения
vendég, -et, -e, -ek	гость
ismer ni <i>vkit/vmit</i>	знать, быть знакомым
meghívás, -t, -a, -ok	приглашение (устно)
irányítószám, -ot, -a, -ok	почтовый индекс
telefonszám, -ot, -a, -ok	номер телефона

— Ki volt az? — kérdezi Kati édesanyja.

— Csaba. Holnap van a születésnapja.

— Hányadik?

— Tessék?

— Azt kérdeztem, hányadik? Hány éves?

— A huszonötödik. Holnap este megyek hozzájuk vendégségbe.

— Igen?

— Veszek neki ajándékba egy szép könyvet. Mit gondolsz, Anya, az új szoknyámban és az új pulóveremben csinos leszek?

— Biztosan. Kik lesznek még ott?

— A testvérei és a nagynénje a férjével. A nagynéni férjét tiszta szívből utálok.

— Édes fiam! Hogy beszélsz?! Mi a neve?

— Azt hiszem, Pálnak hívják.

— Mi a foglalkozása?

— Nem tudom, ki nem állhatom.

— Édes fiam! ...

hozzájuk	к ним
vendégségbe menni <i>vhova ~ vkihez</i>	идти в гости
vendégségben lenni <i>vhol ~ vkinél</i>	быть в гостях
ajándék , -ot, -(j)a, -ok	подарок
szokny a , -át, -ája, -ák	юбка
tiszta szívből	от чистого сердца, от всей души
utál ni <i>vkít/vmit</i>	очень не любить; ненавидеть
édes fiam!	здесь: укоризненное обращение родителей к своим детям (дочерям тоже), произносимое с особой интонацией
név , nevet, neve, nevek	имя, фамилия
foglalkozás , -t, -a, -ok	профессия
ki nem állhatom (выражение)	я его (её) терпеть не могу

78. Глаголы *érezni* 'чувствовать', *dohányozni* 'курить'

Глаголы *érezni*, *dohányozni* (-ik) относятся к многоосновным глаголам, имеющим в своём составе беглые гласные -e-, -o- (см. стр. 157).

érezni чувствовать			dohányozni курить
настоящее время			
1 л. ед. ч.	érezek	érezem	dohányzom
2 л.	érezel	érezed	dohányzol
3 л.	érez	érzi	dohányzik
1 л. мн. ч.	érezünk	érezzük	dohányzunk
2 л.	éreztek	érezitek	dohányoztok
3 л.	éreznek	érezik	dohányoznak
прошедшее время			
1 л. ед. ч.	éreztem	éreztem	dohányoztam
2 л.	érezteél	érezted	dohányoztál
3 л.	érezett	érezte	dohányzott
1 л. мн. ч.	éreztünk	éreztük	dohányoztunk
2 л.	éreztetek	érezteték	dohányoztatok
3 л.	éreztek	érezték	dohányoztak

79. Возвратно-усилительное местоимение *magam* 'себя'

именительный падеж		винительный падеж
1 л. ед. ч.	<i>magam</i>	<i>magam ~ magamat</i>
2 л.	<i>magad</i>	<i>magad ~ magadat</i>
3 л.	<i>maga</i>	<i>magát</i>
1 л. мн. ч.	<i>magunk</i>	<i>magunkat</i>
2 л.	<i>magatok</i>	<i>magatokat</i>
3 л.	<i>maguk</i>	<i>magukat</i>

другие падежи: *magamból, magammal, magunkhoz, magatokról, magadnak, magamnak a, maguktól* stb.

Важно знать, что возвратно-усилительное местоимение в винительном падеже всегда является определённым прямым дополнением. Глагол в таком случае спрягается в объектном спряжении.

Например: *Nézi magát a tükörben.*

Он смотрит на себя в зеркало.

Meglátta magát a fényképen.

Он увидел себя на снимке.

Глагол 'чувствовать' с возвратным местоимением

Запомните порядок слов в составе глагола *érezni* с возвратным местоимением *magát* при отрицании и в утвердительной форме:

настоящее время

<i>jól érzem magam</i>	я чувствую себя хорошо
<i>rosszul érzem magam</i>	я чувствую себя плохо
<i>nem érzem jól magam</i>	я чувствую себя плохо

прошедшее время

<i>jól éreztem magam</i>	я чувствовал себя хорошо
<i>rosszul éreztem magam</i>	я чувствовал себя плохо
<i>nem éreztem jól magam</i>	я чувствовал себя плохо

условное наклонение прошедшего времени

<i>jól éreztem volna magam</i>	я чувствовал бы себя хорошо
<i>rosszul éreztem volna magam</i>	я чувствовал бы себя плохо
<i>nem éreztem volna jól magam</i>	я чувствовал бы себя плохо

80. Глаголы типа *lőni* 'стрелять' (Прошедшее время)

В современном венгерском языке имеется небольшая группа глаголов (их всего 5—6), оканчивающихся без *-ni* инфинитива на гласный звук, например:

<i>lőni, lő-</i>	стрелять	<i>lő</i>	он стреляет
<i>szőni, sző-</i>	ткать	<i>sző</i>	он ткёт
<i>nőni, nő-</i>	расти	<i>nő</i>	он растёт

В прошедшем времени все эти глаголы спрягаются по образцу глаголов типа *venni*.

безобъектное спр.		объектное спр.	
1 л. ед. ч.	<i>lőttem</i>	<i>lőttem</i>	я стрелял
2 л.	<i>lőttél</i>	<i>lőtted</i>	ты стрелял
3 л.	<i>lőtt</i>	<i>lőtte</i>	он стрелял
1 л. мн. ч.	<i>löttünk</i>	<i>löttük</i>	мы стреляли
2 л.	<i>löttetek</i>	<i>löttétek</i>	вы стреляли
3 л.	<i>lötték</i>	<i>lőtték</i>	они стреляли

(Настоящее время см. 114)

81. Послелог с притяжательными окончаниями

В венгерском языке послелог могут принимать притяжательные окончания. В русском языке в таком случае употребляется предлог + личное местоимение, стоящее в том падеже, который данный предлог требует, например:

из-за + родительный падеж	<i>miatt</i>
из-за меня	<i>miattam</i>
из-за тебя	<i>miattad</i>
из-за него (неё)	<i>miatta</i>
из-за нас	<i>miattunk</i>
из-за вас	<i>miattatok</i>
из-за них	<i>miattuk</i>

Таким же образом

под + твор. п.	после + род. п., вслед за + твор. п.	без + род. п.
<i>alattam</i>	<i>utánam</i>	<i>nélkülem</i>
<i>alattad</i>	<i>utánad</i>	<i>nélküled</i>
<i>alatta</i>	<i>utána</i>	<i>nélküle</i>

alattunk
alattatok
alattuk

utánunk
utánatok
utánuk

nélkülünk
nélkületek
nélkülük

82. Глаголы *hozni* 'принести' и *vinni* 'нести'

Глаголы *hozni*—*vinni* употребляются таким же образом, как глаголы *jönni*—*menni*.

Hozni употребляется в том случае, когда действие совершается в направлении к говорящему:

Kati *eljött* hozzánk vendégségbe, és ajándékot *hozott* nekem.

Кати пришла к нам в гости и принесла мне подарок.

Vinni употребляется тогда, когда действие совершается по направлению от говорящего:

Kati *elment* Csaba születésnapjára, és ajándékot *vitt* neki.

Кати пошла на день рождения Чабы и понесла ему подарок.

Как глаголы *jönni*—*menni* обозначают 'идти (пешком) — ехать (на разных видах транспорта)', таким же образом глаголы *hozni*—*vinni* имеют значения 'нести—везти' (с собой, на разных видах транспорта):

Nyina vonattal *ment* Moszkvába, és *vitt* magával. . .

Нина поехала поездом в Москву и повезла с собой. . .

Nyina *megjött* Moszkvából, és ajándékokat *hozott* nekem.

Нина приехала из Москвы и привезла мне подарки.

83. Личные местоимения с падежным окончанием -hoz/-hez/-höz

hozzám	ко мне	hozzánk	к нам
hozzád	к тебе	hozzátok	к вам
hozzá	к нему (ней)	hozzájuk	к ним

Упражнения

1. Образуйте 3-е лицо ед. числа безобъектного и объектного спряжений от следующих глаголов.

1. olvas, — 2. akar, — 3. szeret, — 4. kér, — 5. néz, — 6. fest, — 7. kérdez, — 8. vesz, — 9. ír, — 10. ad, — 11. tud, — 12. iszik.

2. Образуйте мн. число данных глагольных форм, предварительно повторив правило о том, как образуется 3-е лицо объектного спряжения.

Образец: (fa — fák) akarta — akarták
(lecke — leckék) kérdezte — kérdezték

1. szerette, — 2. nézte, — 3. hallgatta, — 4. kérte, — 5. várta, — 6. festette, — 7. köszönte, — 8. választotta, — 9. hívta, — 10. jelentette, — 11. látta, — 12. olvasta, — 13. írta, — 14. hitte, — 15. kiabálta, — 16. ette, — 17. mondta, — 18. tudta, — 19. fizette, — 20. magyarázta.

3. а) Заполните пропуски подходящими дополнениями.

1. nézett ...	9. vitatkozott ...
2. evett ...	10. fizetett ...
3. tudott ...	11. mondott ...
4. hallgatott ...	12. kérdezett ...
5. várt ...	13. fázott ...
6. kért ...	14. hallott ...
7. kiabált ...	15. ivott ...
8. olvasott ...	16. szeretett ...

- б) Образуйте соответствующее лицо глаголов, данных в упражнении а).

1. ... a tévét	9. ...
2. ... az ebédjét	10. ... a számláját
3. ... ezt	11. ... neki
4. ... a rádiót	12. ... tőle
5. ... Nyinát	13. ...
6. ... a csoporttársát	14. azt ...
7. ... azt	15. ... a kávéját
8. ... az újságot	16. ... őt

4. Образуйте соответствующее лицо следующих глагольных форм по данным в скобках указаниям (об=объектное спр., безоб=безобъектное спр.).

1. kiabáltak (об)	7. néztetek (об)
2. hallgattatok (безоб)	8. kérdezték (безоб)
3. szerettetek (об)	9. akartak (об)
4. akartatok (об)	10. hallgatták (безоб)
5. kérdeztetek (об)	11. kiabáltak (безоб)
6. néztetek (безоб)	12. szerettek (об)

5. Заполните пропуски и составьте предложения с глаголами прошедшего времени (одна точка соответствует одной букве).

1. kiabál. .m	8. mond. .t
2. beszél. .l	9. fázt. .ok
3. hallgat. uk	10. i. . .t
4. él. ek	11. kérdez. ük
5. magyaráz. a	12. szeret. .m
6. vitatkoz. .nk	13. akar. ak
7. nézte. .k	14. olvas. ák

6. Поставьте глаголы в нужных лицах объектного и безобъектного спряжений. Составьте предложения с этими глаголами.

1. kiabál (2 л. ед. ч.)	6. szeret (2 л. мн. ч.)
2. vitatkozik (3 л. ед. ч.)	7. néz (2 л. мн. ч.)
3. kér (1 л. мн. ч.)	8. hallgat (1 л. мн. ч.)
4. kérdez (2 л. ед. ч.)	9. megy (1 л. ед. ч.)
5. magyaráz (3 л. ед. ч.)	10. él (3 л. мн. ч.)

7. Заполните пропуски глагольными основами, подходящими по гармонии гласных.

Образец: . . .am . . .ünk
vártam kértünk

1. . . .am	8. . . .tetek	15. . . .otta
2. . . .tunk	9. . . .tétek	16. . . .vett
3. . . .tünk	10. . . .tátok	17. . . .ta
4. . . .tál	11. . . .vott	18. . . .te
5. . . .tad	12. . . .tatok	19. . . .ttétek
6. . . .ted	13. . . .tok	20. . . .tük
7. . . .tuk	14. . . .tek	21. . . .unk

8. Образуйте прошедшее время в следующих предложениях.

1. A Duna-parton sétálok Csabával. — 2. A professzor előadását hallgatom. —
3. A televíziót nézem. — 4. Köszönöm — mondja Nyina. — 5. Kérek még egy kis kenyeret. — 6. Egy piros könyvet választok. — 7. Egy magyar lánnyal táncolok. —
8. Nagyon fáj a fogam. — 9. Vidáman ebédelek. — 10. Ma nem vacsorázom. —
11. Az almáért nem kell fizetnie. — 12. Jól beszélek magyarul. — 13. Egy lányt várok az Egyetemi Könyvtár előtt. — 14. Nem lehet ott tanulni. — 15. Nem látom a táblát. — 16. Tiszta szívből utálok azt az embert. — 17. Vendégségbe megyek ah-

hoz a családhoz. — 18. Hozok neked egy szép jonatánalmát. — 19. Hallgatom a tanárnő magyarázatát. — 20. Írom a házi feladatomat.

9. Закончите предложения, употребляя слова, данные в скобках.

Образец: Ha vidám lettem volna, ... (смеяться)

Ha vidám lettem volna, nevettem volna.

1. Ha éhes lettem volna, ... (есть)
2. Ha szomjas lettem volna, ... (пить)
3. Ha fáradt lettem volna, ... (отдыхать)
4. Ha beteg lettem volna, orvoshoz ... (пойти)
5. Ha nem lettem volna éhes, ... (есть)
6. Ha nem lettem volna szomjas, ... (пить)
7. Ha nem ettem volna, ... (голодный)
8. Ha nem pihentem volna, ... (усталый)
9. Ha nem lettem volna beteg, ... (весёлый)
10. Ha szép idő lett volna, ... (я, гулять)
11. Ha rossz idő lett volna, ... (я, учиться)
12. Ha ... a nap, szép idő lett volna. (светить)

10. Заполните пропуски соответствующими лицами местоимения *magam, magad, magát* и глагола *érezni*. Глаголы поставьте в прошедшем времени.

1. érzem ..., — 2. érezzük ..., — 3. ... magad, — 4. ... magát, — 5. ... magukat, — 6. érzitek ..., 7. érzed ..., — 8. érzik ..., — 9. ... magunkat, — 10. érzi ...

11. Закончите предложения.

Образец: Ha jól éreztem volna magam, ... (пойти)

Ha jól éreztem volna magam, moziba mentem volna.

1. Ha jól éreztem volna magam, ... (делать экскурсию за город)
2. Ha éhes lett volna, ... (есть)
3. Ha tetszett volna a műsor, ... (я, смотреть)
4. Ha sültött volna a nap, ... (мы, гулять)
5. Ha nem olvastam volna erről, ... (знать)
6. Ha ... ezt, nem mentem volna oda. (знать)
7. Ha esett volna az eső, nem ... (мы, идти в гости)

12. Составьте предложения из данных ниже слов. Все глаголы употребите в прошедшем времени.

1. (Ő), pénztár, fizet, forint, 250, a.
2. Érezni magát, mi, jól, a kirándulás, visegrádi, nagyon.
3. Dohányozni, folyosó, a, a, csoporttársai, András.
4. Játsszani, a, rosszul, labdarúgó-csapat, tegnap, nagyon, magyar.
5. Menni, tábla, a, váratlanul, a, professzor, (mi).
6. Hozni, kell, pulóver, sok, kirándulás, a, (mi).
7. Várni, (én), kell, Egyetemi Könyvtár, tegnap, az, sokat.
8. Délelőtt, gyerekek, tegnap, park, a, a, játszani.
9. Tanár, tetszik, nem, új, az, a, csoporttársaim.
10. Lenni, nagyon, hideg, fagylalt, vendégség, a, a.
11. Szoknya, Kati, csinos, nagyon, lenni, az, új.
12. Az, Csaba, telefon, édesanyja, küldeni, a, az.

13. Переведите на венгерский язык.

1. Мне не везёт. — 2. Тебе не повезло. — 3. Ему везёт. — 4. Он прав. — 5. Она права. — 6. Нам не везло. — 7. Я права. — 8. Мы были правы. — 9. Вам повезло. — 10. Им повезло.

14. Переведите предложения на русский язык. Употребите вместо подчёркнутых имён существительных с послелогоми послелоги с притяжательными окончаниями.

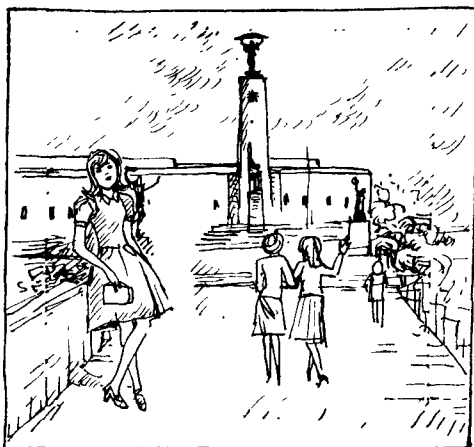
1. Előadásra akartam menni. *Előadás helyett* moziba mentem.
2. Tejet akart venni. *Tej helyett* vodkát vett.
3. „Dunát” akart mondani. „*Duna*” *helyett* „Tiszát” mondott.
4. Almát akartam hozni neked. *Alma helyett* narancsot hoztam.
5. A fiúkat akarta várni. A *fiúk helyett* a lányokat várta.
6. Előadáson vagyok. Az *előadás után* moziba megyek.
7. Az ott Éva. *Éva után* Péter jön.
8. *Éva és Péter után* Kati jön.
9. Ez könyv. A *könyv alatt* szótár van.
10. A *könyv és a szótár alatt* egy térkép van.

15. Заполните пропуски послелогоми, данными в скобках. Послелоги употребите с притяжательными окончаниями, согласно лицу и числу местоимений.

1. ... nem kellett volna várnod. (я, из-за)
2. ... gyerekek játszottak. (он, вокруг)
3. ... látszottak a budai hegyek. (мы, под)

4. ... kellett bort innom. (вы, вместо)
5. ... írtunk házi feladatot. (они, вместо)
6. ... álltak a buszon. (я, за+твор. п.)
7. ... álltam a menzán. (ты, перед)
8. ... kellett neki az SZTK-ba menni. (вы, из-за)
9. A parkban sok szobor van. ... padok, fák vannak. (вокруг)
10. Ez a Lenin Könyvtár. ... látszik a Kreml. (за+твор. п.)
11. ... nincs szerencséd. (я, без)
12. ... nem megyünk kirándulni. (вы, без)

16. Посмотрите на фотографии. Отвечая на приведённые внизу вопросы расскажите, что вы видите на них.

Mi ez? Ki ez? Milyen fénykép ez? Ki csinálta ezt a fényképet? Miért csinálta ezt a fényképet? Mi látszik a képen? Mit tudsz erről az emberről? Ez mi? Az mi? Mit tudsz arról a szoborról? и т. д.

17. Составьте диалоги на следующие темы.

1. — Hol voltál tegnap?
— Kati születésnapján.
2. — Hol voltatok szombaton?
— Visegrádon.
3. — Telefonáltál Csabának?
— Nem. Miért kellett volna telefonálnom neki?
— Mert azt mondtad, hogy ...

18. Посмотрите на рисунки и опишите их.

19. Составьте вопросы, на которые отвечали бы данные предложения.

1. — ... ?

— Igen, hoztam.

2. — ... ?

— Igen, vittünk.

3. — ... ?

— Igen, viszünk.

4. — ... ?

— Nem, hoztatok.

5. — ... ?

— Nem, nem hoztak.

6. — ... ?

— Nem, nem hoztunk.

20. Придумайте рассказы (или составьте диалог) на данные темы.

1. Valaki, akit szeretek.

2. Valaki, akit utálok.

3. Vendégségben voltam.

4. Kirándultunk.

Az egyetemi életről

A budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen a tanév szeptember 8-a (nyolcadika) és 15-e (tizenötödike) körül kezdődik, minden évben máskor. Minden egyetemi félévnek 14 hétből kell állnia. A vizsgaidőszak mindig december 20-án (huszadikán) kezdődik és január 20-áig (huszadikáig) tart. Az utóvizsga-időszak január 20-ától január 31-éig (harmincegyedikéig) szokott tartani. A vizsgákra a tanszékeken kell jelentkezni. A jelentkezés határideje a vizsgaidőszak kezdete szokott lenni. Ha valaki valamilyen oknál fogva (pl. betegség miatt) nem vizsgázik, vagy vizsgázik, de egyest kap, mert nem tudott semmit, annak az utóvizsga-időszakban kell vizsgáznia. A második félév február elején kezdődik és május 20-a (huszadika) körül végződik. Ez a szemeszter is 14 hétből áll. Ősszel szünet van a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóján. November 7-e (hetediké) munkaszüneti nap. Az iskolákban december 20-án kezdődik a téli szünet. Karácsonykor — dec. 25—26. — már van hó, lehet szánkózni, sítelni. Az egyetemistáknak nincs szünet, készülnek a vizsgákra. De szilveszterkor senki sem tanul. Az emberek vidáman búcsúznak az óévtől, sétálnak az utcákon, nézik a televízió vidám műsorát, hallgatják a rádióban a szilveszteri kabarét, táncolnak, esznek, isznak, énekelnek. Újév napján csendesek az utcák. A szegény diákoknak újra tanulniuk kell, 2-án (másodikán) már lehet vizsgázni.

Tavasszal sok szünet van. Március 8-a (nyolcadika), a nőnap, nálunk nem szünet, de ezen a napon a szemináriumokon, gyakorlatokon általában csak a fiúknak kell felelniük. Március 15-e (tizenötödike) az 1848-as (ezernyolcszáznegyvennyolcas) márciusi forradalom évfordulója. Március 21-e (huszonegyediké) a Tanácsköztársaság évfordulója. Április 4-e (negyediké) hazánk felszabadulásának az ünnepe, legnagyobb nemzeti ünnepünk. A tavaszi szünet április 4-e körül egy hétig tart. Az utolsó tavaszi ünnepnap május 1. (elseje), a munka ünnepe. Májusban már „nehéz az élet” — mindennap beszámolók, dolgozatok, vizsgák.

Az egy-, két-, háromnapos tavaszi és őszi tanulmányi kirándulások nagyon hasznosak. Tavasszal és ősszel szoktak lenni a diákköri konferenciák. (A diákkör teljes neve: tudományos diákkör, rövidítése: TDK [tédéká].) A mi csoportunkban

majdnem mindenki tagja valamilyen diákkörnek, és szorgalmasan frjúk a diákköri dolgotokat. Díjakat is szoktunk nyerni a pályázatokon.

Nyáron sokan mennek építőtáborba, gyakorlatra. Sokan dolgoznak idegenvezetőként. Én az idén a rokonaimnál fogok nyaralni. Tavaly nyáron tolmácsoltam, de nagyon fárasztó volt.

Ösztöndíjat a tanév minden hónapjában, a hónap végén kapunk. Az ösztöndíj összege a hallgató tanulmányi eredményétől, társadalmi munkájától, anyagi helyzetétől stb. függ.

Azt hiszem, eleget beszéltem. Most ti következtek. Ti hogy élték?

élet, -et, -e	жизнь
él ni	жить
tanév, -et, -e, -ek	учебный год
év, -et, -e, -ek	год
tan-	учебный
szeptember, -t, -e	сентябрь
kezdőd ni (-ik)	начинаться
minden évben	каждый год, ежегодно
máskor	в другой раз, в другое время
félév, -et, -e, -ek	полугодие, семестр
áll ni <i>vmiből</i>	состоять из чего
vizsgaidőszak, -ot, -ja, -ok	сессия
december, -t, -e	декабрь
január, -t, -ja	январь
utóvizsga-időszak, -ot -(j)a, -ok	время, отведенное для пересдачи экзаменов
vizsg a, -át, -ája, -ák <i>vmiből</i>	экзамен
jelentkez ni (-ik) <i>vmire</i>	записываться
jelentkezés, -t, -e, -ek	запись
határ idő, -időt, -ideje, -idők	срок
kezdet, -et, -e, -ek	начало
ok, -ot, -a, -ok	причина
valamilyen oknál fogva	по какой-н. причине
vizsgáz ni (-ik) <i>vmiből</i>	сдавать экзамен по
egyes, -t, -e, -ek	здесь: единица (отметка)
<i>vmilyen</i> osztályzatot kap ni <i>vmiből</i>	получить отметку
osztályzat, -ot, -a, -ok	отметка
<i>vminek</i> az elejle, -ét	начало
végződ ni (-ik)	кончатся
szemeszter, -t, -e (редко употр.)	семестр
	осенью

szünet, -et, -e, -ek
 október, -t, -e
 októberi, -t, -ek
 szocialist|a, -át, -ák
 forradal|om, -mat, -ma, -mak
 évforduló, -t, -ja, -k
 november, -t, -e
 munkaszüneti nap, -ot, -ja, -ok
 karácsony, -t, -a, -ok
 szánkóz|ni (-ik)
 síel|ni
 készül|ni *vmire*
 szilveszterkor

búcsúz|ni (-ik) *vkitől*
 óév, -et, -e
 szilveszteri kabaré, -t, -ja, -k

táncol|ni
 énekel|ni
 újév, -et, -e
 újévkor
 csendes ~ csöndes, -(e)t, -ek
 újra
 tavasszal
 a nőnap, -ot; -on ~ -kor
 gyakorlat, -ot, -a, -ok
 március, -t, -a
 márciusi, -t, -ak
 a Tanácsköztársaság, -ot, -a

tanács, -ot, -a, -ok
 köztársaság, -ot, -a, -ok
 április, -t, -a
 haza, -át, -ája, -ák
 otthon
 felszabadulás, -t, -a
 nemzet, -et, -e, -ek
 nemzeti, -t
 ünnep, -et, -e, -ek

здесь: каникулы
 октябрь
 октябрьский
 социалистический; социалист
 революция
 годовщина
 ноябрь
 выходной день
 рождество
 кататься на санках
 кататься на лыжах
 готовиться к чему
 в новогодний вечер, в последний день
 старого года
 прощаться
 старый год
 традиционная сатирическая
 программа по радио в новогодний
 вечер
 танцевать
 петь
 Новый год
 в Новый год
 тихий
 снова
 осенью
 международный женский день
 практика; практическое занятие
 март
 мартовский
 Венгерская советская республика
 (1919 г.)
 совет
 республика
 апрель
 родина; домой (куда?)
 на родине; дома
 освобождение
 нация
 национальный
 праздник

tavaszi , -t, -ak	весенний
utolsó , -t, -k	последний
ünnepnap , -ot, -ja, -ok	праздник, праздничный день
május , -t, -a	май
nehéz , nehezet, nehezek	трудный
mindennap	каждый день
beszámoló , -t, -ja, -k	зачёт; отчёт
dolgozat , -ot, -a, -ok	здесь: письменный зачёт,
	контрольная работа
egynapos , -t, -ak	однодневный
ősz , -t, -ek	осенний
tanulmányi kirándulás , -t, -a, -ok	учебная экскурсия
hasznos , -at, -ak	полезный
diákkör , -t, -e, -ök	НСО
diákköri konferencia , -át, -ája, -ák	конференция НСО
teljes név , nevet, neve, nevek	полное имя
tudományos , -at, -ak	научный
rövidítés , -t, -e, -ek	сокращение
tag , -ot, -ja, -ok	член
szorgalmas , -at, -ak	прилежный
díj , -at, -a, -ak	приз
díjat nyer ni vmivel	получить приз
pályázat , -ot, -a, -ok	конкурс
nyáron	летом
sokan	многие (о людях)
építőtábor , -t, -a, -ok	стройотряд
idegenvezető , -t, -je, -k	гид
-ként	здесь: в качестве чего
az idén	в этом году
rokon , -t, -a, -ok	родственник
nyaral ni	проводить лето
tavaly	в прошлом году
nyáron	летом
tolmácsol ni	переводить (устно)
ösztöndíj , -at, -a	стипендия
hónap , -ot, -ja, -ok	месяц
vminek a végén	в конце
összeg , -et, -e, -ek	сумма
tanulmányi eredmény , -t, -e, -ek	успеваемость
társadalmi munk a , -át, -ája; -án	общественная работа
társadal om , -mat, -ma, -mak	общество

anyagi helyzet, -et, -e
függ vmitől
eleget beszéltem
következ|ni (-ik)

материальное положение
зависит от
достаточно много, долго говорил
здесь: теперь очередь за...

84. Дни недели — A hét napjai

неделя hét, hetet, hete, hetek
день nap, napot, napja, napok

napok	дни	Mikor? Melyik nap? (Melyik napon?)	Когда? В какой день?
hétfő	понедельник	hétfőn	в понедельник
kedd	вторник	kedden	во вторник
szerda	среда	szerdán	в среду
csütörtök	четверг	csütörtökön	в четверг
péntek	пятница	pénteken	в пятницу
szombat	суббота	szombaton	в субботу
vasárnap	воскресенье	vasárnap (!)	в воскресенье
в этот понедельник (вторник и т. д.)		ezen a hétfőn (kedden stb.)	
в это воскресенье		ezen a vasárnapon (!)	
в прошлый понедельник (вторник и т. д.)		a múlt hétfőn (kedden stb.)	
в прошлое воскресенье		a múlt vasárnap (!)	
в следующий понедельник (вторник и т. д.)		a jövő hétfőn (kedden stb.)	
в следующее воскресенье		a jövő vasárnap (!)	
на этой неделе		ezen a héten	
на прошлой неделе		a múlt héten	
на следующей неделе		a jövő héten	

85. Месяцы — Hónapok

hónap, -ot, -ja	месяц	сокр.	
január, -t, -ja	январь	jan.	I.
február, -t, -ja	февраль	febr.	II.
március, -t, -a	март	márc.	III.
április, -t, -a	апрель	ápr.	IV.
május, -t, -a	май	máj.	V.
június, -t, -a	июнь	jún.	VI.

július, -t, -a	июль	júl.	VII.
augusztus, -t, -a	август*	aug.	VIII.
szeptember, -t, -e	сентябрь	szept.	IX.
október, -t, -e	октябрь	okt.	X.
november, -t, -e	ноябрь	nov.	XI.
december, -t, -e	декабрь	dec.	XII.

В каком месяце? Melyik hónapban? Januárban, februárban stb.

Какой? январский, февральский и т. д. januári, februári, márciusi stb.

86. Год — Év

Когда? В каком году?	Mikor? Melyik évben?
в этом году	(az) idén ~ ebben az évben
в прошлом году	tavaly ~ a múlt évben
в следующем году	jövőre ~ a jövő évben

в 1978-ом году 1978-ban (ezerkilencszázhetvennyolcban)

На венгерский язык слово 'год, году' не переводится, поэтому русское предложение типа «В 1978-ом году...» переводится на венгерский язык лишь числительным с соответствующим падежным окончанием:

в 1917-ом году	1917-ben (ezerkilencszáztizenhétben)
в 1945-ом году	1945-ben (ezerkilencszáznegyvenötben)

Год, месяц — Év, hónap

Выражения типа «в октябре 1917-го года» переводятся на венгерский язык неполной притяжательной конструкцией:

в октябре 1917-го года	ezerkilencszáztizenhét októberében 1917 októberében
в марте 1848-го года	ezerkilencszáznegyvennyolc márciusában 1848 márciusában
в апреле 1945-го года	ezerkilencszáznegyvenöt áprilisában 1945 áprilisában

* Во всех словах греческо-латинского происхождения в венгерском языке встречается сочетание гласных *ai, ei*. Оно произносится как *ai, ei* за исключением слова. *augusztus: agusztus* (Ср. русск. ав-, ев-).

87. Какое число? Какого числа? — Hányadika? Hányadikán?

какое число?	<i>hányadika?</i>	} порядковые числительные с притяжательным окончанием 3-го лица ед. ч.
4-ое	<i>negyedike</i>	
5-ое	<i>ötödike</i>	
какого числа?	<i>hányadikán?</i>	} порядковые числительные с притяжательным окончанием 3-го лица ед. числа + падежное окончание -n.
4-го	<i>negyedikén</i>	
5-го	<i>ötödikén</i>	

какое число	hányadika?	hányadikán?	какого числа
1-ое	elseje	elsején	1-го
2-ое	másodika	másodikán	2-го
3-е	harmadika	harmadikán	3-го
4-ое	negyedike	negyedikén	4-го
5-ое	ötödike	ötödikén	5-го
6-ое	hatodika	hatodikán	6-го
7-ое	hetedike	hetedikén	7-го
8-ое	nyolcadika	nyolcadikán	8-го
9-ое	kilencedike	kilencedikén	9-го
10-ое	tizedike	tizedikén	10-го
11-ое	tizenegyedike	tizenegyedikén	11-го
12-ое	tizenkettedike	tizenkettedikén	12-го
21-ое	huszonegyedike	huszonegyedikén	21-го
22-ое	huszonkettedike	huszonkettedikén	22-го
31-ое	harmincegyedike	harmincegyedikén	31-го

Какое число? — день, месяц, год   Hányadika? — év, hónap, nap

Русские выражения типа «15 марта 1848 г.» переводятся на венгерский язык по следующему образцу:

год	месяц	день
именительный падеж	именительный падеж	порядковое числительное с притяжательным оконча- нием 3-го лица ед. ч. (= неполная притяжательная конструкция)

пишется: 1848.   маѣс.   15.

читается: ezernyolcszáznegyvennyolc március tizenötödike

Какого числа? — день, месяц, год   Hányadikán? — év, hónap, nap

год	месяц	день
именительный падеж	именительный падеж	порядковое числительное с притяжательным окончанием 3-го лица ед. ч. + падежное окончание -н.

15-go марта 1848 г.

пишется: 1848.

márc.

15-én

читается: ezernyolcszáznegyvennyolc március tizenötödikén

С какого времени по какое время? Mettől meddig?

Запомните эти предложения как возможные ответы на вопрос типа *Mettől meddig?*

Mettől meddig élt Puskin?

Puskin	{	ezerhétyszázkilencvenkilenc	}	élt.
		ezernyolcszázharminchétig		
		ezerhétyszázkilencvenkilenc júniusától		
		ezernyolcszázharminchét februárjáig		
	{	ezerhétyszázkilencvenkilenc június hatodikától	}	
		ezernyolcszázharminchét február tizedikéig		

Mettől meddig tartott a Nagy Honvédő Háború?

Великая Отечественная война

A Nagy Honvédő Háború	{	ezerkilencszáznegyvenegy	}	tartott.
		ezerkilencszáznegyvenötig		
		ezerkilencszáznegyvenegy júniu-		
		sától ezerkilencszáznegyvenöt		
		májusáig		
		ezerkilencszáznegyvenegy		
	{	június huszonkettedikétől	}	
		ezerkilencszáznegyvenöt		
		május kilencedikéig		

88. Времена года — Évszakok

tavas	весна	tavasszal	весной	tavaszi	весенний
nyár	лето	nyáron	летом	nyári	летний
ősz	осень	ősszel	осенью	ősz	осенний
tél	зима	télen	зимой	téli	зимний

Упражнения

1. Переведите на венгерский язык. Ответьте на вопросы.

1. В каком месяце начинается лето? — 2. Когда (день, месяц) кончается лето? — 3. В каком месяце начинается зима? — 4. Когда (день, месяц) начинается зима? — 5. Когда (день, месяц) начинается весна? — 6. В каком месяце кончается зима? — 7. В каком месяце кончается осень? — 8. Когда (день, месяц) начинается осень? — 9. С какого времени по какое (день, месяц) длится весна? — 10. С какого времени по какое (день, месяц) длится лето? — 11. С какого времени по какое (день, месяц) длится осень? — 12. С какого времени по какое (день, месяц) длится зима?

2. Переведите вопросы на венгерский язык и ответьте на них. В первом варианте ответа назовите только месяц, во втором — день и месяц.

Образец: Когда начинается новый (календарный) год?

Новый год начинается в январе.

Новый год начинается 1-го января.

1. Когда начинается учебный год? — 2. Когда кончается учебный год? — 3. Когда кончается (календарный) год? — 4. Когда начинается зимняя сессия? — 5. Когда начинается летняя сессия? — 6. Когда кончается зимняя сессия? — 7. Когда начинаются летние каникулы? — 8. Когда кончаются зимние каникулы?

3. Ответьте на вопросы.

Образец: Mikor van Balázs-nap? (febr. 3.)

Balázs-nap február harmadikán van.

Február harmadikán van Balázs-nap.

1. Mikor van Sándor-nap? (márc. 18.) — 2. Mikor van József-nap? (márc. 19.) — 3. Mikor van Benedek-nap? (márc. 21.) — 4. Mikor van Mihály-nap? (szept. 29.) — 5. Mikor van András-nap? (nov. 30.) — 6. Mikor van Katalin-nap? (nov. 25.) — 7. Mikor van Anna-nap? (júl. 26.) — 8. Mikor van Erzsébet-nap? (nov. 19.) — 9. Mikor van István-nap? (dec. 26.) — 10. Mikor van János-nap? (dec. 27.) — 11. Mikor van Miklós-nap? (dec. 6.) — 12. Mikor van György-nap? (ápr. 24.)

4. Заполните пропуски.

1. A téli vizsgaidőszakban vizsgáz... kell magyarból. (я)
2. Már men... kell? (ты)
3. Májusban kell jelentkez... a vizsgákra. (мы)

4. Egy tanévnek két félévből kell áll. . . .
5. Február elején sok pénzt kell kap. . . . (вы)
6. A munkaszüneti napokon nem kell dolgoz. . . . (мы)
7. Karácsonykor nem kell sokat en. . . . (мы)
8. Szilveszterkor nem kell sokat in. . . . (ты)
9. Miért kell mindennap sétál. . . ? (я)
10. A nyári szünetben gyakorlatra kell men. . . . (вы)
11. Ősszel sok gyümölcsöt kell en. . . . (они)
12. Nekik kell ezt lát. . . !

5. Составьте предложения из данных слов.

1. Járni, iskola, gyerekek, a, nyár?
2. Gyümölcs, ősz, sok, lenni.
3. Magyarország, hó, tél, kevés, lenni.
4. Duna, kék, a, tavasz, gyakran.
5. Balaton, város, kis, egy, a, part, szünet, nyár, a, voltam.
6. Hasznos, friss, tavaszi, nagyon, levegő, a.
7. Téli, nagyon, a, rövidke, napok.
8. Az, szépek, meleg, hónap, őszi, nagyon, és.
9. Augusztus, lesz, gyakorlat, nyári, a.
10. Hat, lesz, vizsgaidőszak, téli, a, vizsgám.
11. Kirándulni, (mi), a, szünet, tavaszi, Debrecen.
12. Sincs, ösztöndíjam, semmi, már, májusi, a.

6. Напишите на предложенные темы сочинение о том, как вы покупаете подарки и составляете меню.

1. Szilveszteri vacsora.	5. Születésnapom.
2. Karácsonyi ebéd.	6. A névnapodon.
3. Újévi reggeli.	7. Ajándék Tatyjána-napra.
4. Ebéd az építőtáborban.	8. Anyák napja.

7. Подберите из данных предложений подходящие по смыслу пары.

1. Süt a nap.	Ilyenkor mindenki vidám.
2. Fúj a szél.	Ilyenkor inni szoktál.
3. Esik a hó.	Ilyenkor mindenki sétál.
4. Esik az eső.	Ilyenkor enni szoktam.
5. Beteg vagyok.	Ilyenkor senki sem dolgozik.
6. Éhes vagyok.	Ilyenkor mindenki sokat eszik-iszik.
7. Szomjas vagy.	Ilyenkor mindenkinek melege van.

8. Jó idő van.	Plyenkor nem járok egyetemre.
9. Névnapom van.	Plyenkor az emberek a szobában ülnek.
10. Ünneper van.	Plyenkor vizsgázni kell.

8. Составьте рассказы на темы:

1. Жизнь А. С. Пушкина.
2. Жизнь Анны Карениной.
3. Жизнь М. В. Ломоносова.

9. Составьте диалоги или напишите сочинения на следующие темы:

1. Учебный год в нашем университете.
2. Как живут московские (ленинградские, киевские, будапештские и т. д.) студенты?

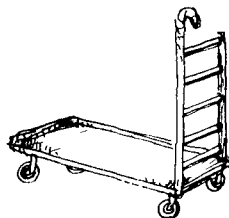
10. Расскажите, как вы провели летние каникулы

1. у бабушки,
2. на практике,
3. на берегу Чёрного моря.

11. Что обозначают эти сокращения? Составьте сочинения на эти темы.

1. MGU, — 2. ELTE, — 3. GUM, — 4. TDK, -- 5. ABC, -- 6. SZTK, --- 7. SZSZSZR.

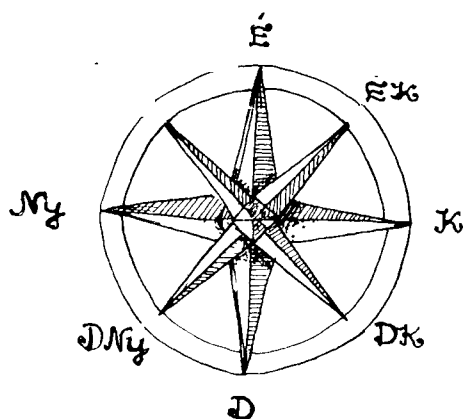
— Milyen sötét van ma reggel! Hány óra lehet? Hol az órám? Hány óra? Háromnegyed öt lesz hat perc múlva. Jézus Mária! Már ennyi idő van! Az út a pályaudvarra körülbelül másfél óráig tart. Igen, a Keleti nagyon messze van tőlünk. Öt perccel hat után érkezik Ildi vonatja, és én még itthon vagyok. A Tisza-expressz mindig pontos. Végem van, ha nem leszek ott idejében. Egy kofferkulit is kell szereznem. Még szerencse, hogy virágot már nem kell vennem!

sötét van
világos van
Hány óra?
ór|a, -át, -ája, -ák
háromnegyed, -et
múlva
Jézus Mária!
ennyi, -t
a Keleti pályaudvar, -t; -on
messze *vmitől*
érkez|ni (-ik)
vonat, -ot, -ja, -ok
a Tisza-expressz, -t, -e
pontos, -at, -ak
végem van
idejében
kofferkuli, -t, -ja, -k

szerez|ni *vmit*

темно
светло
Который час?
часы
три четверти
через
(прибл.: Господи!)
столько
Восточный вокзал
далеко от
приезжать, прибывать
поезд
скорый поезд «Тисса»
точный
мне конец!
вовремя
ручная тележка для чемоданов
(на вокзале)
доставать, достать

89. Страны света — Égtájak

égtáj, -at, -a, -ak
 ég, eget, ege, -ek
 táj, -at, -a, -ak

страна света
 небо
 край

észak, -ot
 kelet, -et
 dél, délt
 nyugat, -ot

север
 восток
 юг
 запад

északi, -t, -ak
 keleti, -t, -ek
 déli, -t, -ek
 nyugati, -t, -ak

северный
 восточный
 южный
 западный

északnyugat, -ot
 északkelet, -et
 délnyugat, -ot
 délkelet, -et

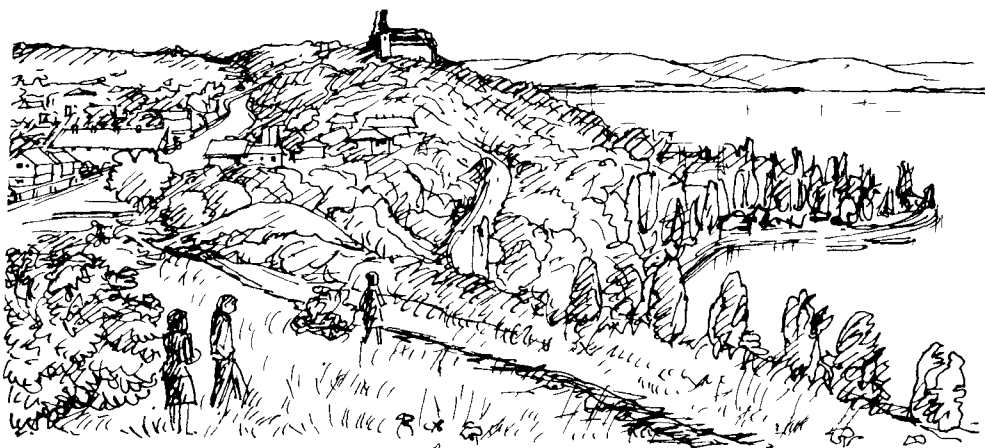
северо-запад
 северо-восток
 юго-запад
 юго-восток

északnyugati, -t, -ak
 északkeleti, -t, -ek
 délnyugati, -t, -ak
 délkeleti, -t, -ek

северо-западный
 северо-восточный
 юго-западный
 юго-восточный

északra (délre stb.) vmitől

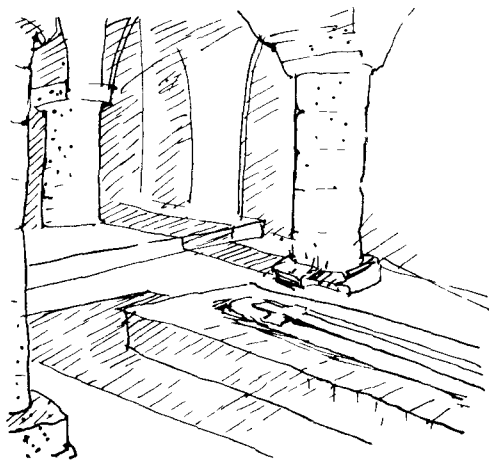
на север (на юг и т. д.) от чего

Tegnap a Déli pályaudvaron vártam a barátomat. A Balatonon nyaralt. A vonat késett, én vártam és egy prospektust olvastam.

„... Magyarország nyugati részét (a Dunától Nyugatra) Dunántúlnak hívják. Leghíresebb látnivalói közé tartozik a Balaton. A Balaton Magyarország legnagyobb tava, „a magyar tenger”. Az északi partja köves, és a vize itt elég mély. A déli part, vagy ahogyan másképpen hívják: a somogyi oldal a gyerekek birodalma. Itt a víz olyan sekély, hogy nem lehet vízbe ugrani, csak ha ...” Ekkor jött a vonat.

A barátom hazáig arról beszélt, hogy milyen jól érezte magát, mennyire tetszett neki Tihany. Tihany félsziget, ahonnan csodálatos kilátás nyílik a Balatonra. A hegytetőn áll az egyik legrégebbi magyar templom, a tihanyi Apátsági Templom, amelyet 1055-ben alapított I. Endre király, aki itt nyugszik ebben a templomban. A templom alapítólevele az első magyar nyelvemlékek közé tartozik.

vár|ni *vkít* a pályaudvaron
prospektus, -t, -a, -ok
rész, -t, -e, -ek
a Dunántúl, -t; -on

встречать
проспект (письменный)
часть
Задунайский край

<i>vkik/vmik közé tartoz ni</i> (-ik)	принадлежать к числу чего
tó , tavat, tava, tavak	озеро
köves , -(e)t, -ek	каменистый
kő , követ, köve, kövek	камень
mély , -et, -ek	глубокий
ahogyan	как
másképpen ~ másképp	по-иному
Somogy , -ot; -ban	Шомодьская область
oldal , -t, -a, -ak	сторона
sekély , -t, -ek	неглубокий, мелководный
vízbe ugr ani (-ik) (см. 91)	прыгать, прыгнуть в воду
házaig	до дома
félsziget , -et, -e, -ek	полуостров
sziget , -et, -e, -ek	остров
hegytető , -t, -, -k	вершина горы
apátság , -ot, -a, -ok	аббатство
alapít ani <i>vmi</i>	основывать, основать
I. (első) Endr e , -ét или András , -t	венгерский король (1047—1061)
nyugodni (nyugszik) <i>vhol</i> (см. 91)	здесь: похоронен
alapító levél , -levelet, -levele, -levelek	учредительная грамота
nyelvelmélek , -et, -e, -ek	письменный памятник

90. Многоосновные существительные

Основы, наращивающие -v-

К типу существительных с такими именными основами относится всего несколько, но и их можно разделить на подгруппы в зависимости от чередования конечных гласных перед согласным -v-, например:

а) основы с чередованием гласного по долготе—краткости

kő	камень	kövek	камни
ló	лошадь	lovak	лошади

Основа с согласным -v- употребляется также в винительном падеже ед. и мн. числа и перед притяжательными окончаниями и суффиксами:

követ, követem, köved, köve, köveim, köveid, kövei stb.
köves (суффикс -s) каменистый

б) основы с чередованием гласного по качеству и количеству

tó	озеро	tavak	озера
hó	снег	havat	снег (вин. п.)

tavat, tavakat, tavam, tavad, tava, tavaim, tavaid, tavai; tavas; havat, havas.

91. Многоосновные глаголы

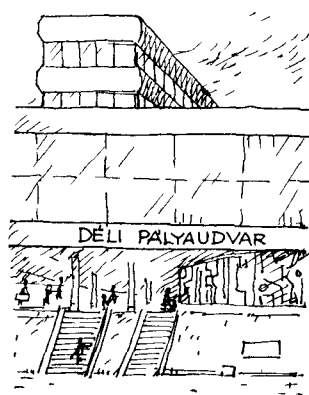
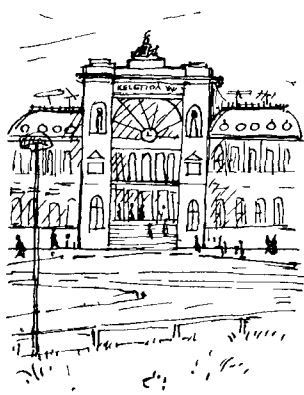
глагол с беглым гласным. vízbe **ugrani**

1 л. ед. ч.	ugrom	прыгаю в воду
2 л.	ugrasz	прыгаешь в воду
3 л.	ugrik	прыгает в воду
1 л. мн. ч.	ugrunk	прыгаем в воду
2 л.	ugortok	прыгаете в воду
3 л.	ugranak	прыгают в воду

глагол с основой на **-sz/-d/-v-**: **nyugodni**

1 л. ед. ч.	nyugszom
2 л.	nyugszol
3 л.	nyugszik
1 л. мн. ч.	nyugszunk
2 л.	nyugosztok
3 л.	nyugszanak

Прошедшее время образуется следующим образом: *ugr- ~ ugor- + t-*, *nyugod + t-*.

Budapestben három nagy (és több kisebb) pályaudvar van.

A három nagy pályaudvar: a Keleti, a Nyugati, a Déli.

A Keleti és a Nyugati Pesten van, a Déli Budán van.

A moszkvai vonatok a Keleti pályaudvarra érkeznek, és a Keleti pályaudvarról is indulnak.

Hány pályaudvar van Moszkvában?

Moszkvában nagyon sok nagy pályaudvar van, pl. a Kijevi pályaudvar, a Leningrádi pályaudvar, a Kazanyi pályaudvar, a Belorusz pályaudvar, a Kurszki pályaudvar stb. stb. A budapesti vonatok a Kijevi pályaudvarra érkeznek, és onnan is indulnak.

érkez|ni (-ik)

приезжать, прибывать

indul|ni

отправляться, отходить

Запомните, что в разговорном языке название будапештских вокзалов употребляется без слова *pályaudvar*, например: *a Keleti*, *a Nyugati*, *a Déli*. Московские (и обычно все заграничные) вокзалы называются полным именем: *a Kijevi pályaudvar*, *a Leningrádi pályaudvar*, *a Kurszki pályaudvar* stb.

92. Который час? Hány óra? Hány óra van? Mennyi idő van? Mennyi az idő?

часы

ór|a, -át, -ája, -ák

час

ór|a, -át, -ája, -ák

минута

perc, -et, -e, -ek

секунда

másodperc, -et, -e, -ek

четверть

negyed, -et, -e, -ek

половина

fél, felet, fele

стрелка

mutató, -t, -ja, -k

большая стрелка ~ минутная стрелка

nagymutató

маленькая стрелка ~ часовая стрелка

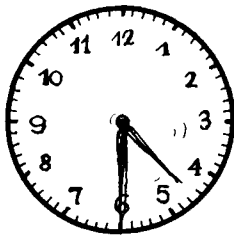
kismutató

циферблат

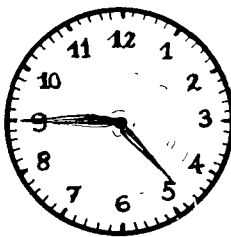
számlap, -ot, -ja, -ok

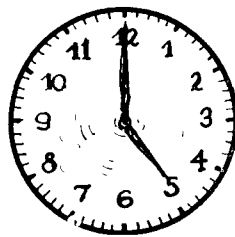
negyed öt

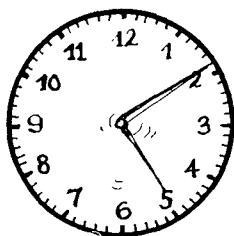
fél öt

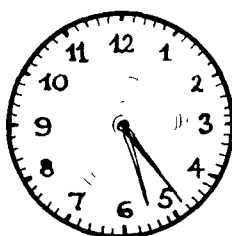
háromnegyed öt

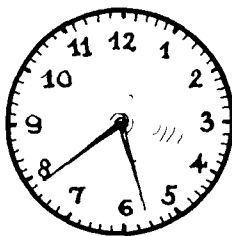
öt

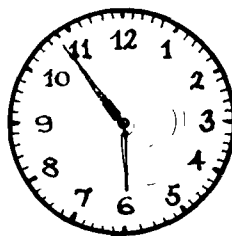
hat perc múlva
negyed hat

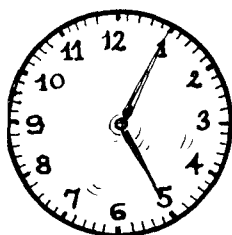
hat perc múlva
fél hat

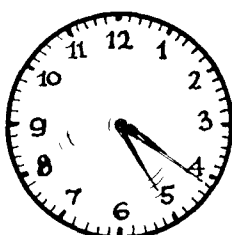
hat perc múlva
háromnegyed hat

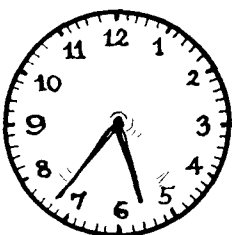
hat perc múlva
hat

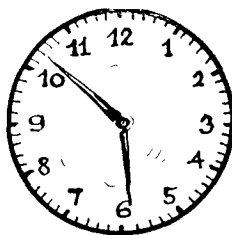
öt perccel múlt
öt

hat perccel múlt
negyed hat

hét perccel múlt
fél hat

hét perccel múlt
háromnegyed hat

Hány óra? Hány óra van? Mennyi idő van? Mennyi az idő?

$\frac{1}{4}$ 5 ~ 16.15

negyed öt ~ negyed öt van

$\frac{1}{2}$ 5 ~ 16.30

fél öt ~ fél öt van

$\frac{3}{4}$ 5 ~ 16.45

háromnegyed öt ~ háromnegyed öt van (*van* часто опускается)

17.09 hat perc múlva negyed hat

17.24 hat perc múlva fél hat

17.39 hat perc múlva háromnegyed hat

17.55 öt perc múlva hat

Если большая стрелка ещё не дошла до четвертей (15, 45) или до половины (30), то употребляется слово *múlva* 'через'.

17.07 hét perccel múlt öt

17.20 öt perccel múlt negyed hat или tíz perc múlva fél hat

17.36 hat perccel múlt fél hat

17.49 négy perccel múlt háromnegyed hat

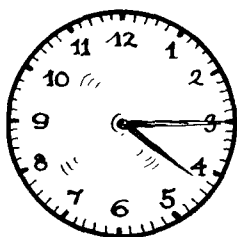
Если большая стрелка только что прошла четверти (15, 45) или половину (30), тогда употребляется слово *múlt*.

- múlva** ставится после слова *perc* 'минута', употребляющегося в именительном падеже: ... **perc múlva** ...
 öt perc múlva kettő, négy perc múlva kilenc stb.
- múlt** ставится после слова *perc* 'минута', употребляющегося в творительном падеже: ... **perccel múlt** ...
 öt perccel múlt kettő, három perccel múlt hét stb.

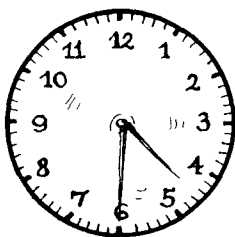
Важно знать, что

1. вместо *12 óra* '12 часов' обычно употребляется слово *dél*:
 Most dél van.
 Сейчас — полдень.
2. вместо *24 óra* '24 часа' говорят:
 Most éjfél van. или (реже) Éjjel 12 (tizenkettő) van.
 Сейчас полночь.
3. вместо *13 óra*, *14 óra* и т. д. до *23 óra* говорят и пишут *1 óra*, *2 óra*, ..., *11 óra*, добавляя слова *reggel*, *este*, например: *reggel 9*, *este 9*. Исключения встречаются в сообщениях по телевидению, радио.

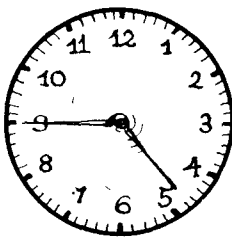
93. Во сколько часов? В какое время? В котором часу? Hánykor? Hány órakor?

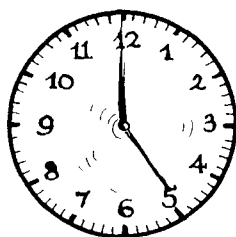
negyed ötkor

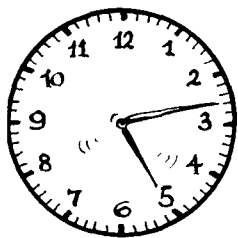
fél ötkor

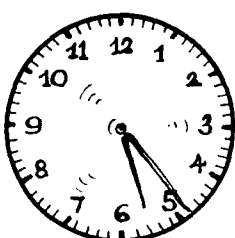
háromnegyed
ötkor

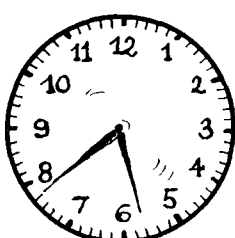
öt órakor ~
öt órakor

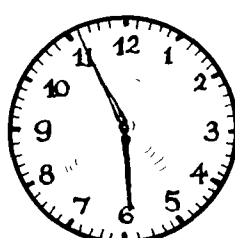
két perccel negyed
hat előtt

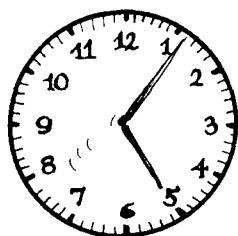
hat perccel
fél hat előtt

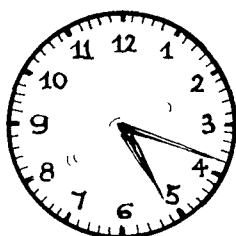
hat-perccel
háromnegyed
hat előtt

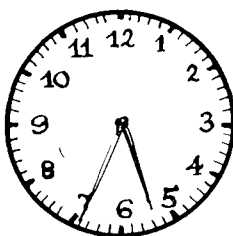
négy perccel
hat előtt

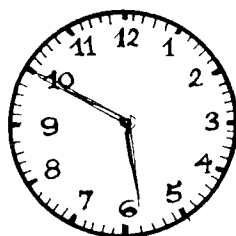
hat perccel ot
utan

negy perccel
negyed hat utan

negy perccel
fel hat utan

ot perccel
haromnegyed hat
utan

vkí/vmi **előtt** перед

vkí/vmi **után** после

Важно знать, что

- 1 русскому вполдень в 12 часов соответствуют *delben 12 (tizenket) óra-kor ~ 12-kor (tizenkettőkor)*
- 2 русскому 'вполночь', в 24 часа соответствуют *éjféltől ~ éjjel 12-kor (tizenkettőkor)*
- 3 Вместо *13 óra-kor 14 óra-kor* и т. д. до 23 всегда и везде говорят и пишут *1 óra-kor 4 óra-kor 11 óra-kor* добавляя слова *reggel este reggel 9 kor este 9 kor este 11-kor* (например в программах кино, театров, на афишах) Исключением являются сообщения по радио и телевидению, а также сообщения о прибытии и отправлении поездов на вокзалах

С какого времени по какое время? С какого часа до какого часа?

Mettől meddig tart? Hánytól hányig tart?

9—10 20 kilenctől tíz huszig

10 35—11 55 tíz harmincötől tizenegy ötvenötig

Hánytól hányig tart az első óra az MGU-n?

Kilenctől tíz huszig tart

Hánytól hányig tart az első óra a budapesti Bolcseszkaon?

Nyolctól fél tízig, negyed kilenctől háromnegyed tízig, fél kilenctől tízig (A második óra tízkor kezdődik)

Hánytól hányig tart a Puskin moziban az első előadás?

Haromnegyed kilenctől fél tizenegyig, háromnegyed tizenegyig

Ildikó tegnap reggel hat óra után öt perccel megérkezett a Keleti pályaudvarra. A moszkvai gyors mindig pontos, most sem késett. Hat óra után négy és fél perccel már az első vágányon állt. Ildi táviratát már régen megkaptam. A virágot tegnap este későn megvettem, és most izgatottan vártam, tényleg megjön-e. Már majdnem minden utas a peronon állt, de Ildit sehol sem láttam. Kezdtém ideges lenni. Hol van az én drága feleségem? Végül megláttam a fejét a vonat ablakában. Megnyugodtam. Megvártam, míg mindenki kiszállt, akkor aztán gyorsan felugrottam a kocsiba. Megöleltük, megcsókoltuk egymást. Örömben majdnem elfelejtettem odaadni a virágot. Ildi elfelejtette megköszönni. A csomagjait már levette a csomagtartóból. Felkaptam őket. A kofferkulimról egészen megfélemedkeztem, valaki biztosan elvitte, mert kellett neki. Hazajöttünk. Fél nyolc után öt perccel már itthon is voltunk. Azóta én vagyok a legboldogabb ember az egész világban.

Ildikó, -t, -ja

Ildi, -t, -je

megérkez|ni (-ik)

gyors, -ot, -a, -ok (пзг.)

gyorsvonat, -ot, -(j)a, -ok, -(j)ai

kés|ni (-ik)

vágány, -t, -a, -ok

távirat, -ot, -a, -ok

régen

megkap|ni *vmít*

későn

megvenni *vmít*

izgatottan

megjönni

женское имя

краткая форма Ildikó

приехать

скорый поезд

скорый поезд

опаздывать

(рельсовый) путь

телеграмма

давно

получить

поздно

купить

взволнованно

прийти, приехать

peron , -t, -ja, -ok	перрон
ideges , -t, -ek	нервный
drág a , -át, -ák	дорогой
végül	наконец
meglát ni <i>vkit/vmit</i>	увидеть
megnyugodni (см. 91)	успокоиться
megvár ni <i>vkit/vmit</i>	дождаться, подождать
kiszáll ni (vonatból, autóból)	сходить, выходить
gyorsan	быстро, скоро
felugrani <i>vhova ~ vmire</i> (см. 91)	вскочить
kocsi , -t, -ja, -k	здесь: вагон
megölel ni <i>vkit</i>	обнимать
megcsókol ni <i>vkit</i>	поцеловать
örömben	(я) от радости
elfelejt eni <i>vmi/vkit</i>	забыть
odaad ni <i>vkinek vmit</i>	передать, отдать
megköszön ni <i>vkinek vmit</i>	поблагодарить
csomag , -ot, -ja, -ok	багаж; пакет; посылка
levenni <i>vmit vhonnan</i>	доставать, достать (сверху)
csomagtartó , -t, -ja, -k	полка для багажа
felkap ni <i>vkit/vmit vhonnan</i>	схватить, подхватить
egészen	совсем
megfeledkez ni (-ik) <i>vmiről/vkiről</i>	(по)забыть
elvinni <i>vkit/vmit vhova</i>	унести
hazajönni	прийти домой
azóta	с тех пор

94. Приставка (igekötő)

В венгерском языке приставки могут изменить лексическое значение глагола, могут сделать нетранзитивный глагол транзитивным и изменить «вид» глагола. (В связи с этой последней особенностью приставочных глаголов следует подчеркнуть, что в венгерском языке *видов* как таковых *нет*. Правда, некоторые глаголы, употребляемые с приставкой и без неё, в частности, с приставкой *meg*, очень напоминают русские видовые пары.)

а) изменяется лексическое значение глагола:

győzni	победить	meggyőzni	убедить
beszélni	говорить	megbeszélni	обсудить
itt nyugszik	здесь похоронен	megnyugszik	успокоится

б) приставка делает нетранзитивный глагол транзитивным:

élni	жить	átélni	пережить
dolgozni	работать	kidolgozni	выработать

в) изменяется «вид» глагола:

írni — megírni	писать — написать
kapni — megkapni	получать — получить

Венгерские приставочные глаголы считаются самостоятельными лексическими единицами.

Все приставки в венгерском языке имеют более или менее самостоятельное значение. Большая часть приставок выражает, например, направление:

fel-	вверх	felkapni	схватить, подхватить
le-	вниз	levenni	снимать
ki-	вы-	kimenni	выходить
be-	в-	bemenni	входить

Приставка же *meg* придаёт глаголу завершенность действия:

eszik	он ест	megeszik	он съест
-------	--------	----------	----------

Относительная самостоятельность значения приставок объясняется тем, что они по сути дела являются обстоятельствами. Многие приставки в современном венгерском языке уже не напоминают те когда-то самостоятельные существительные, из которых с помощью разных падежных окончаний возникли в своё время наречия, а позже и приставки. В современном венгерском языке большая группа приставок, играющих роль наречия и одновременно выражающих направление, например:

ide	сюда	idead	отдаёт (мне)
oda	туда	odaad	отдаёт (ему)
ház		дом	
haza (наречие)		домой	
haza- (приставка)		домой	
		hazajönni	идти домой
		hazavinni	нести домой
		hazakuldeni	послать домой

В венгерском языке приставки отделяются от глаголов. Вопрос о месте приставки в предложении является одним из самых трудных вопросов венгерской грамматики. Для лучшего усвоения правил — в качестве образца — постарайтесь запомнить данные ниже примеры.

95. Место приставки в предложении I

Предложения без вспомогательного глагола

I. Если в утвердительном предложении нет слова, на которое падает логическое ударение, и мы имеем дело просто с сообщением факта, то приставка стоит перед глаголом, пишется с ним слитно и выражает законченность действия:

Megérkezett.

Она приехала.

Ha megérkezik, én megnyugszom.

Если она приедет, я успокоюсь.

2. Приставка ставится после глагола и пишется отдельно при следующих условиях:

- а) в отрицательном предложении (при отрицании любого слова предложения):

Nem érkezett meg.

Она не приехала.

Nem köszönte meg nekem a virágot.

Она не поблагодарила меня за цветы.

- б) в вопросительном предложении при наличии вопросительного слова:

Miért érkezett meg?

Почему она приехала?

Miért nem érkezett meg?

Почему она не приехала?

Hova érkezett meg?

Куда она приехала?

Mivel érkezett meg?

На чём она приехала?

Miért felejtetted el?

Почему ты забыла это?

Kinek adtad oda a virágot?

Кому ты отдал цветы?

в повелительном наклонении, см. 106.

При сопоставлении, если логическое ударение падает на слово, стоящее перед глаголом:

Ő érkezett meg. (nem te)

Она приехала. (не ты)

Nem tegnap érkezett meg, hanem ...

Она приехала не вчера, а...

Если в вопросительном предложении нет вопросительного слова, то такое предложение только интонацией отличается от повествовательного предложения:

Megérkezett.

Она приехала.

Megérkezett?

Она приехала?

Nem érkezett meg.

Она не приехала.

Nem érkezett meg?

Она не приехала?

96. Приставка со значением *igen* 'да'

Если на вопрос, выраженный приставочным глаголом, даётся утвердительный ответ, то вместо слова *igen* 'да' или *igen* + глагол можно дать ответ, употребляя лишь одну приставку. (В разговорном языке эта форма употребляется чаще всего.)

Она приехала?	— Да.
Megérkezett?	— Meg.
	— Igen.
	— Igen, meg.
Ты передашь ей эту книгу?	— Да.
Átadod neki ezt a könyvet?	— Át.
	— Igen.
	— Igen, át.
	— Igen, átadom.

Упражнения

1. Ответьте на вопросы:

- а) Hány óra?
- б) Hány órákor?

5.07, — 9.16, — 17.03, — 9.37, — 8.43, — 13.16, — 19.17, — 8.40, — 22.43, — 21.46, — 22.05, — 11.23, — 12.32, — 10.01, — 17.11, — 3.25, — 23.52, — 2.48, — 7.41, — 16.32, — 19.30, — 13.37, — 19.22, — 23.43, — 1.07, — 13.07, — 9.46, — 8.31, — 11.55, — 13.45, — 17.20, — 20.55, — 24.01

2. Позвоните в справочное:

- а) Как можно ехать в Ленинград, в Баку, в Хабаровск и т. д.?
- б) Как можно ехать в Венгрию?
- в) Как (когда, где и т. д.) встретить (=várni) друга, родственников и т. д.?

3. Переведите вопросы и ответьте на них на венгерском языке.

- 1. Hány órákor kezdődnek az egyetemen a délutáni előadások?
- 2. Hány órákor kezdődnek a Metropolban az előadások?
- 3. Hány órákor kezdődnek a Nagyszínházban az előadások?
- 4. Hány órákor van vége az előadásoknak a Kisszínházban?
- 5. Hány órákor érkeznek Moszkvába a budapesti gyorsok?
- 6. Hány órákor van vége az első órának az MGU-n?
- 7. Hány órákor találkoztok a GUM-ban a szökőkútnál?
- 8. Hány órákor van vége a moszkvai rádió műsorának?

4. Образуйте отрицательную форму следующих предложений.

1. Megkaptam a leveledet. — 2. Megvettem azt a könyvet. — 3. Megláttam egy lányt. — 4. Ettől megnyugodtam. — 5. Megöleltük egymást. — 6. Elfelejtettem a telefonszámodat. — 7. Megvárom az előadás végét. — 8. Megjövök vacsorára. — 9. Hazajövök karácsonyra. — 10. Odaadom neki az ajándékot. — 11. Örömben felkaptam és megcsókoltam. — 12. Levesszük a falról a térképet. — 13. Felugrott és nevetett. — 14. Elfelejtettek engem. — 15. Odaadtad neki a kulcsot? — 16. Miért jött haza későn? — 17. Tánya elvitte a könyvedet. — 18. Megkaptuk a nagymama táviratát. — 19. Megérkeztek a rokonaim. — 20. Megvárom az autóbust.

5. Поставьте вопросы к данным предложениям. Ответьте на них. Повторите правило употребления приставки в вопросительном предложении.

Образец:

Megérkezett Tánya.   Megérkezett Tánya?
Honnan érkezett meg?
Miért érkezett meg?
Mivel érkezett meg?
Kivel érkezett meg?
Melyik pályaudvarra érkezett meg?

1. Megvettük a házat. — 2. Megérkeztek a labdarúgók. — 3. Felkaptam a csomagjait. — 4. Megláttam a szobrot. — 5. Kiszállnak az utasok. — 6. Megöleltük egymást. — 7. Megnyugodtunk. — 8. Elfelejtettem a címedet. — 9. Odaadtad az ajándékot. — 10. Megköszönte az ajándékot.

6. Заполните пропуски. Там, где это необходимо, образуйте прилагательные от существительных.

1. (север)	Budapest... .. van egy kisváros, Vác.
2. (запад)	A magyar főváros... .. hegyek vannak.
3. (северо-восток)	Budapest... .. is hegyek vannak.
4. (северо-запад)	Buda... .. vannak a Pilis hegyei.
5. (юг)	A Balaton... .. nincsenek hegyek.
6. (восток)	A Duna... .. nincsenek hegyek.
7. (север)	A Balaton ... partján vannak hegyek.
8. (юго-восток)	Az ország ... részén nincsenek hegyek.
9. (север)	Az ország ... részén szép, magas hegyek vannak.
10. (восток)	A Duna ... partján van Pest.
11. (юг)	A Balaton ... partja nagyon tetszik a gyerekeknek.
12. (юг)	A Gellérthegy ... oldalán parkok vannak.

7. Заполните пропуски. Там, где это необходимо, образуйте прилагательные от существительных.

1. (север)	Rosztov Velikij Moszkva... .. van.
2. (северо-запад)	Leningrád Moszkva... .. van.
3. (юг)	A Kaukázus Rosztov... .. van.
4. (северо-запад)	Arhangelszk a Szovjetunió ... részén van.
5. (север)	Skandinávia Európa ... részén van.
6. (восток)	Vlagyivosztok ... van.
7. (запад)	Szamotoľor ...-Szibériában van.
8. (восток)	Az Ob az Urál... .. folyik.
9. (север)	Szibéria ... részén tundra van.
10. (юг)	A tundra... .. a tajga van.

8. Ответьте на вопросы.

1. Hol van Baku? — 2. Hol van Vologda? — 3. Milyen nagy folyó folyik az Obtól keletre? — 4. Milyen nagy folyó folyik a Jenyiszejtől keletre? — 5. Melyik nagy folyó folyik a Volgától nyugatra? — 6. Melyik nagy folyóról írt Solohov? — 7. Milyen városok vannak a Fekete-tenger északi partján? — 8. Milyen hegyek vannak a Fekete-tenger keleti partján? — 9. Milyen hegy van Moszkva délnyugati részén? — 10. Hol folyik az Északi-Dvina? — 11. Hány Dvina van a Szovjetunió északi részén? — 12. Hogy hívják Nyugat-Szibéria nagy folyóját? — 13. Hány Körös (folyó) van Magyarország déli részén? — 14. Melyik folyóba folyik a Tisza? — 15. Mibe folyik a Duna?

9. Вместо точек поставьте глаголы, данные в скобках, в соответствующей форме. Повторите правило: приставка ставится после глагола при сопоставлении, в том случае, если логическое ударение падает в предложении на слово, стоящее перед сказуемым.

1. (купить)	Ő ... ezt a könyvet, nem te.
2. (увидеть)	A labdarúgók ... a labdát, nem mi.
3. (приехать)	A magyarok ..., nem az olaszok.
4. (обнимать)	Péter Ildit ..., nem téged.
5. (посмотреть)	Ildi ezt a filmet ..., nem pedig azt.
6. (увидеть, он)	Moszkvában ... ezt a lányt, nem Budapesten.
7. (купить, я)	Pesten ... a szótárt, nem Budán.
8. (забыть, я)	A címet ..., nem a telefonszámot.
9. (поблагодарить, я)	A könyvet ..., nem a virágot, pedig a virágot kellett volna.
10. (выйти из вагона)	A gyerekek ..., nem az asszonyok.

11. (передать, я)	Örömben a könyvet ... , nem a virágot.
12. (поцеловать, он)	Örömben a gyereket ... , nem pedig Tányát.
13. (увидеть, он)	A pályaudvaron a csomagot ... , nem a lányt.
14. (получить, я)	A táviratot ... , nem a levelet.
15. (подождать)	A lány ... a fiút, nem a fiú a lányt.
16. (забыть, он)	A telefonszámotokat ... , nem a címeteket.
17. (схватить, он)	Nem a csomagot ... , hanem a lányt.
18. (успокоиться, он)	Ettől ... , nem a távirattól.

10. Закончите предложения. Объясните, почему приставка ставится после глагола.

1. (прийти домой, пр. вр.; я)	Reggel ... .
2. (увидеть, пр. вр.; я)	Májusban ... .
3. (приехать, пр. вр.)	Tánya tegnap ... .
4. (получить; я)	A leveledet tegnap ... .
5. (получить, пр. вр.; мы)	A táviratokat szerdán ... .
6. (выйти, пр. вр.)	Az utasok nagyon lassan ... .
7. (поблагодарить, пр. вр.; он)	Magyarul ... az ajándékot.
8. (прийти; я)	Csak vacsorára ... .
9. (купить; я)	A piacon ... a virágot.
10. (купить, пр. вр.; мы)	A házat tavaly ... .

11. Расскажите подробно, как вы ездили летом на практику (к родственникам, в лагерь и т. д.).

12. Составьте диалоги на следующие темы:

- а) Погода в нашей стране.
- б) Климат родного края.

13. Напишите сочинение на темы:

- а) Как я работал гидом.
- б) Древнерусские города.
- в) Встреча с венгерскими студентами (разговор о венгерских городах).
- г) Как я ехал из Будапешта в Тихань.
- д) История Ленинграда (или другого города).

97. Место приставки в предложении II

*Предложения со вспомогательным глаголом
(akarni, szeretni, szokott, kell(ett), lehet, fogni stb.)*

1. В утвердительных предложениях (повествовательных и вопросительных без вопросительного слова) вспомогательный глагол ставится *между* приставкой и глаголом, все слова при этом пишутся отдельно:

Meg akarom nézni ezt a filmet.

Я хочу посмотреть этот фильм.

Meg akarod nézni ezt a filmet?

Хочешь посмотреть этот фильм?

2. Приставка пишется слитно с глаголом, т. е. приставка приставочного глагола не отделяется от глагола

- a) при отрицании:

Nem akarom megnézni ezt a filmet.

Я не хочу посмотреть этот фильм.

- b) при наличии в предложении вопросительного слова:

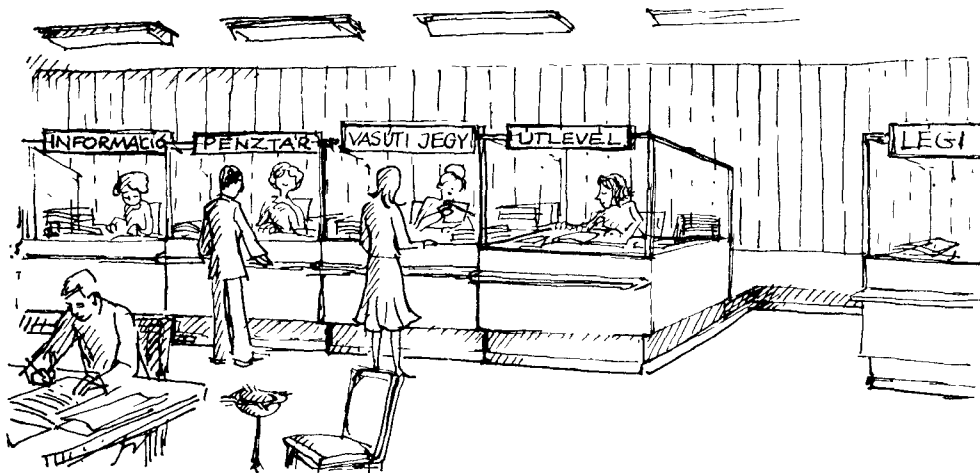
Miért akarod megnézni ezt a filmet?

Почему ты хочешь посмотреть этот фильм?

Miért nem akarod megnézni ezt a filmet?

Почему ты не хочешь посмотреть этот фильм?

- в) в повелительном наклонении.

Azt mondta a főnököm:

— El kell kísérnie a külföldi vendégeinket az aggteleki cseppkőbarlangba. Meg akarják nézni, még sohasem láttak ilyet. A második nap meg lehet nézni Miskolc nevezetességeit. Jó?

Mit lehet erre felelni? — Jó. Rendben van.

Megkérdeztem az IBUSZ-ban, hogyan lehet eljutni Aggtelekre. Megmondták. Megvettem a jegyeket. Feladtam egy táviratot a miskolci szállodának. Otthon bekapcsoltam a rádiót, meghallgattam a híreket és az időjárásjelentést. Aztán felhívtam a vendégeket telefonon. Megmondtam nekik, hol, hány órákor találkozunk. Azt is megmondtam, hogy ha nem akarnak megfázni, akkor jól fel kell öltöznük.

— Jó, jó — felelték.

főnök, -öt, -e, -ök

elkísér|ni *vkít/vmit vhova*

Aggtelek, -et; -en

cseppkőbarlang, -ot, -ja, -ok

csepp, -et, -je, -ek

barlang, -ot, -ja, -ok

a második nap (когда?)

Miskolc, -ot; -on

rend, -et, -je

rendben van

megkérdez|ni *vkítől vmit*

IBUSZ, -t; -ban

eljut|ni *vhova*

начальник, руководитель, шеф

сопровождать

с. Аггтелек

сталактитовая пещера

капля

пещера

на второй день

г. Мишкольц

порядок

(всё) в порядке

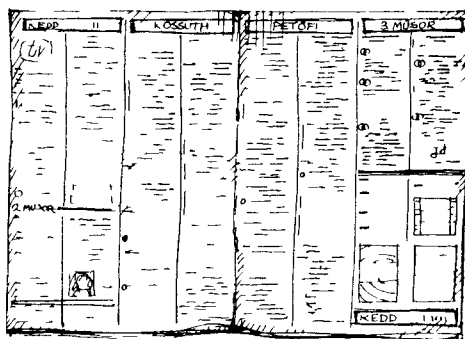
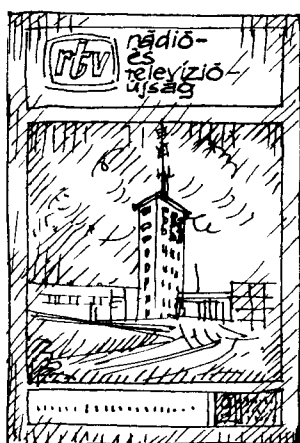
спросить у кого что

здесь: бюро путешествий

добраться

megmond|ani *vkinek vmit*
 táviratot felad|ni
 szállod|a, -át, -ája, -ák
 bekapcsol|ni (a rádiót, a televíziót)
 hír, -t, -e, -ek
 hírek (a rádióban)
 időjárás, -t, -a
 időjárásjelentés, -t, -e, -ek
 felhív|ni *vkít telefonon*
 találko|z|ni (-ik) *vkivel*
 megfáz|ni (-ik)
 felöltöz|ni (-ik)

сказать, сообщить
 посылать, послать телеграмму
 гостиница
 включить
 весть, известие
 последние известия
 погода
 метеорологическая сводка
 позвонить кому по телефону
 встречаться, встретиться
 простудиться
 одеваться, одеться

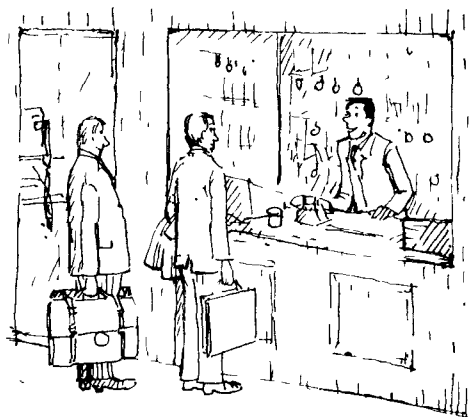
Kossuth rádió, Budapest. 6 óra. Híreket mondunk. . . .

Reggel a megbeszélt helyen és időben találkoztunk. Megkérdeztem, elhozták-e az útlevelüket, a szállodában szükség lesz rá. El — bólogattak. Felszálltunk a gyorsra, majd pár óra múlva átszálltunk egy autóbuszra. Amikor a busz megállt a szálló előtt, leszálltunk. Bementem, és megkérdeztem a portástól, megkapták-e a táviratomat. Nem kapták meg, még nem ért ide. Szerencsére bent volt az igazgató. Bementem hozzá, és elmondtam, miről van szó. Megértette, és azonnal segített. A harmadik emeleten kaptunk szobát.

A szálloda szép és kényelmes. Amikor beszálltunk a liftbe, és megnyomtam a gombot, a lift hangtalanul elindult fölfelé. A liftnek a vendégek nagyon megörültek, mert — mint kiderült — ugyanilyen liftek vannak náluk is, és egyből otthon érezték magukat...

Leraktuk a csomagokat, megmostuk a kezünket, elővettük a meleg pulóverekeket a sportszatyrokból, bezártuk a szobákat, leadtuk a kulcsokat a portán, és ... irány a barlang!

a megbeszélt helyen és időben

út|levél, -levelet, -levele, -levelek
szükség van *vmire*
rájuk

bólogat|ni
felszáll|ni
átszáll|ni
megáll|ni
leszáll|ni

bemenni

portás, -t, -a, -ok

megkap|ni *vmi*

ideér|ni

bent van az igazgató

elmond|ani *vkinek vmit*

megért|eni *vkit/vmit*

azonnal

lift, -et, -je, -ek

megnyom|ni a gombot (a liftben)

gomb, -ot, -ja, -ok

hangtalanul

elindul|ni

felfelé ~ fölfelé

megörül|ni *vkinek/vminek*

kiderül|ni *vkiről/vmiről vmi*

в назначенном месте и в назначенное время

заграничный паспорт

нужно, необходимо

на них (личное местоимение 3-го л. мн. ч.)

кивать головой (одобрительно)

садиться (на автобус и т. д.)

делать пересадку

останавливаться, остановиться

выходить (из автобуса) (автобус идёт дальше)

входить, войти

портье; вахтёр (в общежитии)

получить

добраться (сюда)

директор находится у себя

рассказать

понимать, понять

сразу

лифт

нажать кнопку

луговица; кнопка

бесшумно, беззвучно

отправиться

вверх

обрадоваться

выясняться, выясниться, обнаружиться

egyből

lerak|ni *vmit vho*

megmos|ni *vmit*

elővenni *vmit vhonnan*

sport|szatyor, -szatyrot, -szatyra, -szaty-
rok (пазр.)

bezár|ni *vkít/vmit vho*

lead|ni *vmit*

port|a, -át, -ája, -ák; -án

írány, -t, -a, -ok

сразу

поставить, положить

помыть

доставать, достать, вынимать

спортивная сумка

закрывать (на ключ)

сдать

место нахождения портье, вахтёра
направление

Meg kellett várnunk, míg az első csoport kijön a barlangból. Amikor beléptünk, koromsötét volt. A vezetőnk azt mondta, hogy ha valaki elveszik, nem kell nagyon megijednie, ő megkeresi. De addigra, mire megtalálja, biztosan jól megfázik, mert a barlangban mindig hideg van.

Lementünk egy lépcsőn, ott felgyújtotta a villanyt. Csodálatos látvány volt. Mindenhol cseppkövek! Átmentünk a termen, felmentünk egy lépcsőn, és egy másik terembe jutottunk. Ez még szebb volt, mint a másik, és itt még hidegebb volt. Be kellett gombolnom a kabátomat. Felhúztam a kesztyűmet is, és nagyon sajnáltam, hogy elfelejtettem elhozni a sapkámat.

A vezető ki-be kapcsolta a reflektorokat, alaposan megmutatott, megmagyarázott mindent. A vendégeim boldogok, elégedettek voltak. Hálásan köszönték meg a szép barlangi sétát.

belép|ni (szobába stb.)

koromsötét, -et; -ben

vezető, -t, -je, -k

elvesz|ni (-ik)

вступать, вступить; входить, войти

непроглядная тьма

здесь: экскурсовод

затеряться, исчезнуть

megijed|ni *vkitől/vmitől*

megkeres|ni *vkit/vmit*

addigra, mire

megtalál|ni *vkit/vmit*

lemenni a lépcsőn

felgyújt|ani a villanyt

látvány, -t, -a

átmenni *vmín*

felmenni a lépcsőn

terem, termet, terme, termek

jut|ni *vhova*

begombol|ni *vmít*

felhúz|ni (kabátot, cipőt stb.)

kesztyű, -t, -je

elhoz|ni *vhonnan vkit/vmit*

sapk|a, -át, -ája, -ák

kikapcsol|ni (a rádiót, a reflektort)

reflektor, -t, -a, -ok

alaposan

megmutat|ni *vkinek vkit/vmit*

megmagyaráz|ni *vkinek vmít*

elégedett *vkivel/vmivel*

hálás *vkinek vmiért*

hálásan

испугаться

отыскивать, отыскать, разыскивать,
разыскать

к тому времени, как

найти

спускаться по лестнице

включить свет

зрелище

переходить через что

подниматься по лестнице

зал

попасть

застёгивать, застегнуть

надевать, надеть

перчатки

принести (сюда)

шапка

выключить

прожектор

основательно

показать

объяснить

довольный, доволен

благодарный

с благодарностью

Miskolcon vettem egy képeslapot, és elküldtem a barátnőmnek.

„... Hétfőn hívtalak telefonon, de nem találtalak otthon. Kerestelek a könyvtárban is, de nem láttalak. Váratlanul Miskolcra kellett jönnöm. Ma este későn indulunk innen vissza. Holnap korán reggel megint vidékre kell mennem. Szombaton felhívlak. Csókollak

(olvashatatlan aláírás)

(el)küld|eni (levelet, lapot stb.)

barátnő, -t, -je, -k

megint

vidék, -et, -e, -ek; -en

olvashatatlan, -t, -ok

aláírás, -t, -a, -ok

korán

посылать, послать

подруга

снова

провинция (все районы Венгрии, ис-
ключая Будапешт)

неразборчивый

подпись

рано

98. Личное окончание *-lak/-lek*

Одной из морфологических особенностей венгерских глаголов является своеобразное личное окончание *-lak/-lek*, которое употребляется во всех временах и наклонениях при следующих условиях:

если в качестве *подлежащего* выступает личное местоимение (1 л. ед. ч.) *én* (в большинстве случаев оно опускается), а в качестве *прямого дополнения* выступает личное местоимение 2-го лица единственного и множественного числа:

téged	тебя
titeket ~ benneteket	вас

Например: (Én) Látlak (téged).

Я вижу тебя.

Местоимение *téged* 'тебя' ставится только в том случае, если на него падает логическое ударение, например при сопоставлении:

Téged látlok, nem őt.

Я вижу тебя, а не его.

Местоимение *titeket* 'вас' или (чаще) *benneteket* 'вас' употребляется всегда для указания на то, что прямым дополнением является 2-ое лицо множественного числа (а не единственного):

Látlok benneteket.

Я вижу вас.

В качестве «классического примера» употребления этого личного окончания служит глагол 'любить':

szeretlek	я люблю тебя
téged szeretlek, nem őt	я тебя люблю, а не его
szeretlek benneteket	я вас (2 л. мн. ч.) люблю

Таким же образом:

várlak	жду тебя	várlak	} benneteket	жду вас
kérlek	прошу тебя	kérlek		прошу вас
csókollak	целую тебя	csókollak		целую вас

В прошедшем времени глаголов окончание *-lak/-lek* прибавляется к основе, которая фактически является формой 3-го лица единственного числа прошедшего времени объектного спряжения:

szerettelek	я тебя любил	szerette	он её любил
vártalak	я тебя ждал	várt	он её ждал
kértelek	я тебя просил	kért	он её просил

Прошедшее время условного наклонения образуется по общим правилам: к прошедшему времени глаголов с личным окончанием *-lak/-lek* прибавляется слово *volna*:

szerettelek volna	я любил бы тебя
vártalak volna	я ждал бы тебя

99. Личные местоимения с падежным окончанием *-ra/-re* (на + вин. п.)

rám	на меня	ránk	на нас
rád	на тебя	rátok	на вас
rá	на него (неё)	rájuk	на них

В литературных произведениях, в диалектах и (реже) в разговорном языке встречаются следующие варианты: *reám, reád, reá ~ rája; reánk, reátok, rájuk*.

Примеры:

gondolni vkire/vmire 'думать о ком, о чём'

Gondoltam rád.

Я думал о тебе.

Nem gondoltam rá, hogy...

Я не думал о том, что...

Упражнения

1. Образуйте отрицательную форму следующих предложений. Повторите правило употребления приставочных глаголов с отрицанием.

1. Elkísérem a vendégeket a kirándulásra. — 2. A vendégek megnézik a főváros nevezetességeit. — 3. Az idegenvezető megkérdezte a vendégeket, voltak-e már Budapesten. — 4. Sok szovjet katona eljutott Berlinig. — 5. A főnökünk feladott egy táviratot. — 6. A főnökünk feladta a táviratot. — 7. A gyerekek bekapcsolták a televíziót. — 8. Meghallgattuk a professzor előadását. — 9. Felhívtam telefonon, és megmondtam neki a rossz hírt. — 10. Felöltöztünk, és elkísértük a vendégeket a szállodáig. — 11. Meghallgattuk a jelentést. — 12. Felhívtam a főnökömet, és megmondtam neki, hogy megfáztam, beteg vagyok.

2. Закончите предложения.

1. Nem kísértem el a vendégeket a szállodába, mert ...
2. A vendégek nem nézik meg a város nevezetességeit, mert ...
3. Az idegenvezető ezt azért nem kérdezte meg a vendégektől, mert ...
4. Nem mondtam meg neki a rossz hírt, mert ...

5. A főnökünk nem adott fel táviratot, mert ...
6. A főnökünk nem adta föl a táviratot, mert ...
7. A gyerekek nem kapcsolták be a televíziót, mert ...
8. Nem hallgattuk meg a professzor előadását, mert ...
9. Nem hívtam föl telefonon, mert ...
10. Nem öltöztünk fel, mert ...
11. Nem hívtam föl a főnökömet, mert ...
12. Nem fáztam meg, mert ...

3. Заполните пропуски с помощью слов, данных в скобках.

1. ... a hídig, jó? (мы тебя, провожать)
2. ... ezt a filmet, jó? (мы, посмотреть)
3. ... attól az asszonytól, jó? (мы, просить)
4. ... a rádiót, jó? (я, включать)
5. ... a híreket, jó? (мы, послушать)
6. ... a levelemet, jó? (ты, отослать)
7. Holnap reggel ..., jó? (я тебе, позвонить)
8. ... neki? (ты, сказать)
9. ... ? (ты, простудиться, пр. вр.)
10. Gyorsan ..., és ... Tányát a villamosig, jó? (мы, одеваться, провожать)

4. Заполните пропуски вспомогательным глаголом *akarni* в соответствующем лице согласно указаниям, данным в скобках. Повторите правило: если при вспомогательном глаголе инфинитив имеет определённое прямое дополнение 3-го лица, то вспомогательный глагол спрягается в объектном спряжении.

1. (я, наст. вр.)	El ... kísérni Tányát.
2. (мы, пр. вр.)	Meg ... nézni azt az olasz filmet.
3. (н. вр.)	A gyerekek meg ... nézni a tévéfilmet.
4. (я, н. вр.)	Meg ... hallgatni a híreket.
5. (я, пр. вр.)	Fel ... adni a leveledet.
6. (мы, пр. вр.)	Meg ... mondani neki, hogy nincs igaza.
7. (он, пр. вр.)	Fel ... adni egy levelet.
8. (мы, пр. вр.)	Meg ... nézni egy filmet.
9. (пр. вр.)	A gyerekek meg ... nézni egy tévéfilmet.
10. (он, пр. вр.)	Meg ... hallgatni egy érdekes műsort.
11. (мы, пр. вр.)	El ... kísérni egy vendéget.
12. (он, н. вр.)	Meg ... nézni a Szabadság-szobrot.
13. (мы, н. вр.)	Fel ... hívni egy szállodát telefonon.
14. (он, н. вр.)	Meg ... mondani nekünk egy jó hírt.
15. (пр. вр.)	András el ... jutni Moszkvába, a filmfesztiválra.

5. Вставьте вместо точек глаголы *kell, kellett, kellett volna* + инфинитив, *kell, kellett, kellett volna* + инфинитив с притяжательными окончаниями по данным в скобках указаниям.

Образец: Be ... kapcsolni a rádiót. (надо)

Be kell kapcsolni a rádiót.

Be ... kapcsol... a rádiót. (тебе надо)

Be kell kapcsolnod a rádiót.

Be ... kapcsol... a rádiót. (тебе надо было бы)

Be kellett volna kapcsolnod a rádiót.

1. (надо)	Meg ... kérdezni a professzortól, igaz-e ez.
2. (нам надо)	Meg ... kérdez... a professzortól, igaz-e ez.
3. (нам надо)	Meg ... hallgat... az időjárásjelentést.
4. (мне надо)	Fel ... öltöz...
5. (надо)	Meg ... mond... neki, hogy nincs igaza.
6. (тебе надо)	Meg ... mond... neki, hogy ez rossz.
7. (мне надо было)	Meg ... mond... neki, hogy baj van.
8. (тебе надо)	El ... kísér... Tányát a hídig.
9. (им надо было)	El ... kísér... a vendéget a szállodáig.
10. (нам надо было)	Fel ... öltöz...
11. (надо)	Fel ... ad... egy táviratot.
12. (ему надо было)	Fel ... ad... egy táviratot.
13. (надо)	Fel ... hív... a főnöködet.
14. (тебе надо)	Fel ... hív... a főnöködet.
15. (им надо было)	Fel ... hív... a főnöködet.
16. (нам надо было бы)	Fel ... hív... a professzort.
17. (им надо было бы)	Meg ... kérdez... tőle, igaz-e ez.
18. (ему надо было бы)	Meg ... mond... neki, hogy baj van.
19. (им надо было бы)	Meg ... hallgat... a híreket.
20. (вам надо было бы)	Meg ... hallgat... az időjárásjelentést.

6. Образуйте отрицательную форму следующих предложений:

1. Felszálltam a vonatra. — 2. Fölszálltunk az autóbuszra. — 3. Átszálltam az autóbuszról a villamosra. — 4. Az autóbusz megáll az Erzsébet-hídnál. — 5. Leszáll? — 6. Megkérdezem a portástól. — 7. Megkaptátok a táviratot. — 8. Bementünk az épületbe. — 9. Elmondtam neki a jó hírt. — 10. Megörültem a levelednek. — 11. Megköszöntem az ajándékot. — 12. Megértett engem. — 13. Megnyomtam a liftben a gombot. — 14. Megmosom a kezemet. — 15. Elővettem a pulóveremet. — 16. Leadtam a portán a kulcsot. — 17. Bezártam a szobámat. — 18. Bementem az

ABC-be. — 19. Lerakom a csomagomat és jövők. — 20. Megnyugodtam a jó hírektől.

7. Закончите предложения.

1. Nem szálllok fel a vonatra, mert ...
2. Nem szálltunk fel a buszra, mert ...
3. Nem szálltam át a buszról a HÉV-re, mert ...
4. Nem szálllok még le, mert ...
5. Nem áll meg a busz az Erzsébet-hídnál, mert ...
6. Nem kérdezem meg a portástól, mert ...
7. Nem kaptuk meg a táviratot, mert ...
8. Nem mentünk be az épületbe, mert ...
9. Nem mondtam el neki a jó hírt, mert ...
10. Nem örültem meg a levelednek, mert ...
11. Nem köszöntem meg az ajándékot, mert ...
12. Nem értett meg engem, mert ...
13. Nem nyomtam meg a liftben a gombot, mert ...
14. Nem mosom meg a kezemet, mert ...
15. Nem vettem elő a pulóvert a csomagomból, mert ...
16. Nem adtam le a kulcsot a portán, mert ...
17. Nem zártam be az ajtót, mert ...
18. Nem mentem be az ABC-be, mert ...
19. Nem rakom le a csomagom, mert ...
20. Nem nyugodtam meg, mert ...

8. Вместо точек вставьте вспомогательный глагол *akarni* в соответствующем времени объектного и безобъектного спряжений.

1. (пр. вр.)	Az utas nem ... felszállni a vonatra.
2. (пр. вр.)	A villamos nem ... megállni az egyetemnél.
3. (н. вр.)	A gyerekek nem ... bemenni az SZTK-ba.
4. (пр. вр.)	Az orvos nem ... megmondani, mi a baja.
5. (он, пр. вр.)	Nem ... megérteni, mit akarok.
6. (пр. вр.)	A lift nem ... elindulni.
7. (н. вр.)	Nem ... letenni a csomagjait, mert siet.
8. (ты, н. вр.)	Nem ... elővenni a pulóveredet, pedig hideg van.
9. (н. вр.)	A vendég nem ... leadni a kulcsot a portásnak.
10. (пр. вр.)	A gyerekeknek nagyon tetszett a busz, nem ... leszállni.
11. (пр. вр.)	Ha az orvos nem ... volna elmondani, kérni kellett volna.
12. (он, н. вр.)	Ha siet, nem ... bemenni a trafikba.
13. (н. вр.)	Ha hideg van, a busz nem ... elindulni.
14. (мы, н. вр.)	Nem ... megmondani neki a rossz híreket.

15. (он, н. вр.)	Nem ... megérteni, hogy beteg.
16. (н. вр.)	Péter nem ... megmosni a fogát.
17. (пр. вр.)	Zsuzsa nem ... megmosni a kezét.
18. (н. вр.)	A gyerekek nem ... megmosni a kezüket.
19. (н. вр.)	András nem ... elmondani, mi baja van.
20. (пр. вр.)	A professzor nem ... megérteni a diákot.

9. Вместо точек вставьте инфинитив глагола, данного в скобках, с соответствующими притяжательными окончаниями.

1. (рассказать)	A betegnek ... kell ..., mi a baja.
2. (положить)	Az utasnak ... kell ... a csomagjait.
3. (ты, понимать)	... kell ... engem.
4. (вы, помыть)	... kell ... a kezeteket.
5. (понять)	A gyerekeknek ... kell ... a házi feladatot.
6. (сдать)	A szállodákban ... kell ... a kulcsot a portán.
7. (чистить=мыть)	A fogunkat minden reggel és este ... kell ... .
8. (понимать)	Az orvosnak ... kell ... a betegét.

10. Переделайте данные предложения в отрицательные и закончите их.

1. A professzor kijött a teremből, mert ...
2. A diák bement a terembe, mert ...
3. Elveszett a kabátom, mert ...
4. Megijedtem a sötétben a fáktól, mert ...
5. Megkeresem a kabátodat, mert ...
6. Az egyetemen megtalálod a kabátodat, mert ...
7. Felgyújtod a villanyt, mert ...
8. Átmegyek a másik szobába, mert ...
9. Felmegyek a harmadik emeletre, mert ...
10. Felhúztad már a pulóveredet, mert ...
11. Elhoztam a pénzt, mert ...
12. Megmagyarázom neked a feladatot, mert ...
13. Megmutatom neki az utat, mert ...
14. Begombolom a kabátomat, mert ...
15. Felhúzom a kabátomat, mert ...
16. Aláírom a képeslapot, mert ...
17. Küldök neked egy szép képeslapot, mert ...
18. A külföldiek beléptek a barlangba, mert ...

11. Вместо точек вставьте слова, данные в скобках.

1. (хотеть, я)	Meg ... találni ezt a szót a szótárban.
2. (найти, я)	Meg kell ... ezt a szót a szótárban.

3. (искать)	... akarta ... Hdit a piacon.
4. (надо было бы)	Meg ... keresnie Hdit a menzán.
5. (ты, показать)	... kell ... neki ezt a fényképet.
6. (я, застегнуть)	... kell ... a kabátomat.
7. (подняться, ты)	... kellett volna ... hozzá.
8. (включить)	... kellett volna ... a villanyt.
9. (хотеть, я)	Fel ... húzni a kabátomat.
10. (он, хотеть, пр. вр.)	Fel ... húzni egy pulóvert.
11. (хотеть, пр. вр.)	Az eladó be ... kapcsolni egy tévét.
12. (хотеть, н. вр.)	A professzor meg ... magyarázni egy kérdést.
13. (хотеть, н. вр.)	A professzor meg ... magyarázni ezt a kérdést.
14. (он, хотеть, пр. вр.)	Meg ... mutatni nekem a Repin-képet.
15. (он, хотеть, пр. вр.)	Meg ... mutatni nekem egy képet.
16. (вы, хотеть, пр. вр.)	Le ... rakni a csomagjaitokat.
17. (вы, хотеть, пр. вр.)	Le ... rakni három csomagot.
18. (он, послушать)	Meg kell ... az előadásodat.

12. Вместо точек поставьте данные в скобках глаголы с окончаниями *-lak/-lek*.

1. (ждать, пр. вр.)	Nem ... az állomáson, mert nem kaptam meg a táviratot.
2. (видеть, пр. вр.)	... a harmadik emeleten, az Orosz Tanszék előtt.
3. (хотеть, пр. вр.)	Meg ... kérni valamire.
4. (смотреть, пр. вр.)	Az előadáson téged ...
5. (вести, привести домой, пр. вр.)	Moziba ... és ...
6. (увидеть, подождать, пр. вр.)	... és ... az egyetem előtt.
7. (подсказать, пр. вр.)	..., mert el akartam mondani valamit.
8. (послушать)	... holnap az egyetemen, a szemináriumon.
9. (позвонить, хотеть)	Holnap ..., mert meg ... kérni valamire.
10. (обнять, поцеловать)	Ha megérkezel, ... és ...
11. (позвонить)	Nem ... szerdán.
12. (найти)	Ha ... a menzán, felmegyünk a Gellérthegyre.
13. (проводить)	Az előadás után ... volna a könyvtárba.
14. (видеть, пр. вр.)	... az eszpresszóban.
15. (слушать, пр. вр.)	... a szemináriumon, nagyon tetszett a beszéded.
16. (проводать)	..., jó?
17. (позвонить, н. вр.)	..., jó?
18. (проводать, н. вр.)	Nem ..., baj?

100. Kié? Чей, чья, чьё?

Kié ez a könyv?

Чья это книга?

Ez a könyv az enyém.

Это — моя книга.

Az enyém.

Моя.

Венгерские притяжательные местоимения выступают в предложении обычно в функции сказуемого или какого-либо другого члена предложения и принимают падежные окончания. В отличие от русских притяжательных местоимений они никогда не являются определениями.

Притяжательные местоимения (birtokos névmások)

	одно обладаемое		много обладаемых	
1 л. ед. ч.	enyém	мой	enyém	мои
2 л.	tied	твой	tied	твои
3 л.	övé	его, её	övéi	его, её
1 л. мн. ч.	mienk	наш	miénk	наши
2 л.	tietek	ваш	tietek	ваши
3 л.	övék	их	övéik	их

Перед притяжательными местоимениями обычно ставится определённый артикль *a, az*. Если притяжательное местоимение выступает в предложении в качестве прямого дополнения, то глагольное сказуемое спрягается в объектном спряжении. Например:

Az én kulcsom ott van az asztalon, de a tiedet nem találom.

Мой ключ лежит там, на столе, а твой я найти не могу.

Megette nemcsak a saját ebédjét, de az enyémet is.

Он съел не только свой обед, но и мой.

Вопросительное слово *kié?* чей, чья, чьё употребляется только в именительном и (реже) винительном падежах в качестве самостоятельного вопроса. Во всех остальных падежах вопрос ставится с помощью полной притяжательной конструкции, состоящей из вопросительного слова *kinek* и существительного с притяжательным и падежным окончаниями, вопросительное слово

kié с падежными окончаниями употребляется только при повторении вопроса, при переспросе:

- О чьей книге вы разговариваете?
- *Kinek a könyvéről beszélgettek?*
- С чьим сыном ты была в кино?
- *Kinek a fiával voltál moziban?*
- Igaz, hogy a főnök fiával voltál moziban?
- Это правда, что ты была в кино с сыном шефа?
- *Kivel? A főnökével? Hova gondolsz!*
- С чьим сыном? С сыном шефа?! Что ты!

Обратите внимание на правильное произнесение притяжательных местоимений. В словах *tiéd, mieink* и т. д. дифтонгов нет, все гласные произносятся чётко:

ti-e-id (твёрдый <i>t</i>)	твои
mi-e-ink	наши
ti-e-i-tek (твёрдый <i>t</i>)	ваши

Кроме форм с кратким гласным *tied, tieid, mienk, mieink, tietek, tieitek* употребляются также варианты с долгим гласным *-é-*: *tiéd, tieíd, miénk* и т. д.

С точки зрения истории языка притяжательные местоимения можно делить на следующие элементы: личные местоимения + *-é* (притяжательный признак [см. ниже]) + в 1-ом и 2-ом лицах притяжательные окончания. В 3-ем же лице ед. ч. притяжательного окончания нет, притяжательное местоимение оканчивается на притяжательный признак *-é*, который наблюдается также в вопросительном слове *kié*. В 3-ем лице множественного числа к притяжательному признаку *-é* прибавляется показатель множественного числа *-k*: *övé, övék, övéi, övéik*. (В 3-ем лице ед. и мн. ч. гласный *-é* всегда остаётся долгим, в остальных лицах наблюдаются вышеупомянутые варианты с *-e ~ -é*.)

101. Притяжательный признак *-é* (*birtokjel*)

Обладателя 3-го лица можно назвать с помощью местоимения или существительного:

- кто* (имеет, у кого есть . . . , кому принадлежит . . .)?
- он (имеет, у него есть, ему принадлежит),
- профессор (имеет, у профессора есть, профессору принадлежит),
- моя жена (имеет, у моей жены есть, моей жене принадлежит).

Если обладатель выражен местоимением (я, ты, он, она, мы, вы, они), то на вопрос *kié?* 'чей, чья, чьё?' даётся ответ притяжательными местоимениями:

Чья это книга?	<i>Kié ez a könyv?</i>	обладатель: я
		<i>Ez a könyv az enyém.</i>
		Эта книга — моя.

Чей то дом?

Kié ez a ház?

обладатель: мы

Az a ház a mienk.

Тот дом — наш.

Если обладатель 3-го лица единственного и множественного числа выражен существительным (*professzor, a feleségem* и т. д.), то на вопрос *kié?* 'чей, чья, чьё (или кому принадлежит...)?' следует отвечать с помощью притяжательного признака *-é*, который прибавляется к существительному независимо от того, имеет ли оно притяжательные окончания или нет. Падежные окончания, если они необходимы, ставятся после притяжательного признака. Например:

Чья это книга?

Kié ez a könyv? обладатель: a professzor

Ez a könyv a professzoré.

Это — книга профессора.

Эта книга принадлежит профессору.

Чей это дом?

Kié az a ház? обладатель: a feleségem

Az a ház a feleségemé.

Это — дом моей жены.

Этот дом принадлежит моей жене.

Чьё это пальто?

Kié ez a kabát? обладатель: az orvos felesége

Ez a kabát az orvos feleségéé.

Это — пальто жены врача.

Оно принадлежит жене врача.

Чья это ручка?

Kié ez a toll? обладатель: az orvosunk felesége

Ez a toll az orvosunk feleségéé.

Это — ручка жены нашего врача.

Она принадлежит жене нашего врача.

Чья это книга?

Kié ez a könyv? обладатель: a nagybátyám

Ez a könyv a nagybátyámé.

Это — дядина книга.

Nem a te könyvedet akarom megnézni, hanem a nagybátyámét.

Я хочу посмотреть не твою книгу, а дядину.

Как видно из приведённых примеров, венгерский притяжательный признак по своей функции в общем соответствует русскому притяжательному прилагательному типа *дядин*.

Ещё раз о выражении принадлежности в венгерском языке:

На вопросы *kié?* 'чей, чья, чьё, кому принадлежит...?' в венгерском языке можно ответить

с помощью

Например:

1. притяжательного местоимения
(во всех лицах: одно обладаемое,
много обладаемых) (см. 100)

Ez a toll az enyéim. Ezek a tollak az enyéim.

Ez(ek) a toll(ak) a tie(i)d.
Ez(ek) a toll(ak) az övé(i).
Ez(ek) a toll(ak) a mie(i)nk.
Ez(ek) a toll(ak) a tie(i)tek.
Ez(ek) a toll(ak) az övé(i)k.

2. притяжательного признака *-é*
(в 3-ем лице ед. и мн. ч.)

Ez(ek) a toll(ak) a diák(ok)é.
Ez(ek) a toll(ak) a nagybátyá(i)mé.

3. притяжательной конструкции
— неполной

Ez(ek) az én tolla(i)m.
Ez(ek) az ő tolla(i).
Ez a diák tolla.
Ez a diákok tolla.
Ezek a diákok tollai.

— полной

Ez a diáknak a tolla.
Ezek a diákoknak a tollai.

— сложной
(см. 70)

Ez a diák barátjának a tolla.
Ezek a diák barátjainak a tollai.

4. притяжательного окончания + притяжательного признака *-é* (=комбинация предыдущих)

Ez a toll a diák barátjáé.
Ezek a tollak a diák barátjaié.
Ez a toll a diák barátjának a-feleségéé.

Megszólalt az ébresztőóra. Elzártam. A félhomályban nagy nehezen megállapítottam, hogy fél öt múlt öt perccel. Semmi kedvem sem volt fölkelni. De miután eszembe jutott, hogy ma kedd van, egészen fölébredtem, és kiugrottam az ágyból: — Hiszen nekem ma hatkor a Déliben kell lennem, kiküldetésbe megyek Pécsre. Nem érek rá sokat gondolkodni! Lehajoltam a papucsomért, de

nem találtam meg, így mezítláb mentem oda az ablakhoz, és lenéztem az utcára: vajon milyen idő van ma?

Az ajtót csöndben húztam be magam mögött, mert a feleségem és a gyerekeim még aludtak. A hallba, egy szék hátára még az este odakészítettem az öltönyömet, rátettem a zoknimat. Az előszobában a fogas alá állítottam a cipőmet. Amikor kinéztem az előszobába, feltűnt, hogy a bundám zsebéből egy cédula lóg ki. Megnéztem: az írás a feleségemé. Szép, olvasható írás. Ő tette bele a zsebembe, amikor hazajött, és én már aludtam. „A fiadat fel kell keltened, mielőtt elmész, mert meg akar kérni valamire. A konyhaasztalon van az útravalód, még ma meg kell enni, mert megromlik!”

megszólal|ni

ébresztőór|a, -át, -ája, -ák

elzár|ni

félhomály, -t, -a

nagy nehezen

megállapít|ani *vkiről/vmiről vmit*

kedv, -et, -e

semmi kedvem + инф.

felkel|ni

miután

eszembe (eszedbe stb.) **jut|ni**

felébred|ni ~ **fölébred|ni**

kiugrani (kiugrik) **az ágyból**

kiküldetés, -t, -e

Pécs, -et; -ett ~ -en

ráér|ni *vmire*

gondolkod|ni (-ik) *vmín*

здесь: **зазвонить**

будильник

здесь: **нажать на кнопку будильника**

полумрак

с большим трудом

установить, констатировать

настроение, желание

у меня нет желания...

вставать, встать

после того, как; поскольку

мне (тебе и т. д.) прийти в голову

просыпаться, проснуться

вскочить с кровати

командировка

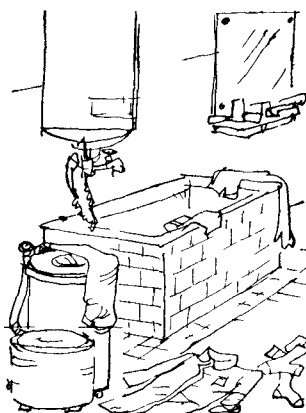
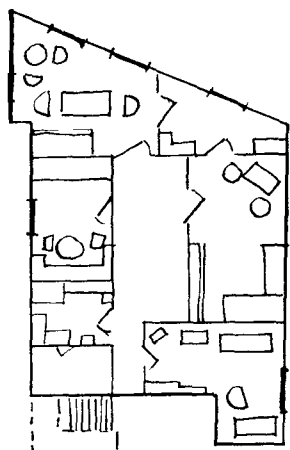
г. Печь

иметь достаточно времени

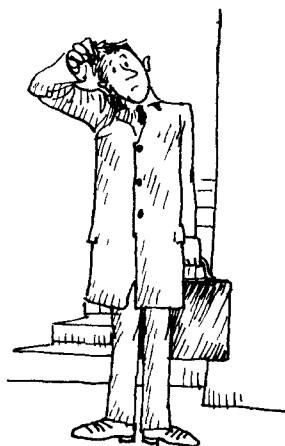
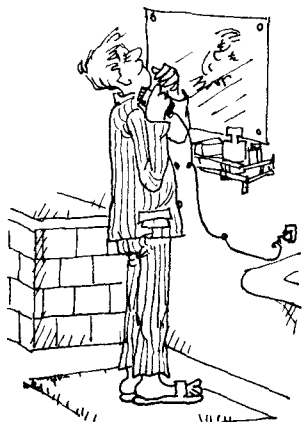
думать

lehajol ni	нагнуться
papucs, -ot, -a, -ok	тапочки
mezítláb	босиком
odamenni vkihez/vmihez	подойти
lenéz ni vhonnan vhova	смотреть (вниз)
csend ~ csönd, -et, -je	тишина
behúz ni az ajtót	прикрывать, закрыть (за собой) дверь
hát, -at, -a, -ak	спина; спинка (стула)
még az este	ещё вчера вечером
odakészít eni vmit vhova	приготовить
öltöny, -t, -e, -ök	костюм
rátenni vmit vmire	класть, положить на что
zokni, -t, -ja, -k	носки
fogas, -t, -a, -ok	вешалка
vmi alá	под + вин. п. (куда?)
állít ani vmit vhova	ставить, поставить
kinéz ni vhonnan vhova	выглянуть
feltűn ni (-ik) vkinek vmi	здесь: бросаться, броситься в глаза
bund a, -át, -ája, -ák	шуба
cédul a, -át, -ája, -ák	записка
kilóg ni vhonnan	выглядывать, висеть; виднеться
írás, -t, -a, -ok	здесь: почерк
olvasható, -t, -ak	разборчивый
beletenni vmit vmibe	вкладывать, вложить
felkelt eni vkit	разбудить
mielőtt	прежде чем
megkér ni vkit vmire	просить кого о чём
konyhaasztal, -t, -a, -ok	кухонный стол
útravaló, -t, -ja, -k	еда в дорогу
megenni vmit	съесть
megroml ani (-ik)	портиться (о продуктах)

Bementem a fürdőszobába. Amikor összeházasodtunk, és ide akartunk költözni, a feleségemnek nagyon megtetszett ez a szokatlan méretű és alakú lakás. A nagy, L alakú fürdőszobában elfér minden háztartási gép: a mosógép, a porszívó, a centrifuga. Amíg borotválkoztam, a tükörből láttam, micsoda rendetlenség van itt. Szólni kell az asszonynak. Ez azért már több a soknál! Mindenütt fehérnemű, ingek, hálóingek, blúzok, mosószeresek, krémek, fésűk, kefék, csatok. Melyik kié? Vajh, ki tudja?! Itt ez a jégzokni, ez a fiamé, ott egy harisnyanadrág — a mérete szerint a feleségemé. Ez itt egy fél papucs, ez vajon kié? Bocsánat, ez az enyém! De hol lehet a másik fele?!

Gyorsan megborotválkoztam, megmosakodtam és felöltöztem. Télen az öltözködés nagyon sokáig tart. Becsuktam az aktatáskámat. Jó nehéz lett, mert bele tettem két inget, a pizsamámat, egy nylonzacskóban (произносится: нейлон-) a fogkrémet, a fogkefémét, szappant, törülközőt és minden más, utazáskor nélkülözhetetlen apróságot. Elindultam. Az ajtót nagyon gondosan zártam be, mert még el találják lopni rendetlen és alvó családomat! Csak a lépcsőházban jutott eszembe, hogy elfelejtettem fölkelteni a fiamat, elfelejtettem fölhúzni a hosszú ujjú gyapjú alsóingemet, pedig a rádió – 25 (mínusz huszonöt) fokot mondott. Az útravalót is otthon felejtettem, mert reggelizni is elfelejtettem, a konyhába be se néztem.

Tudom, mindezért a feleségem nagyon megharagszik, s ha ő haragszik, akkor vége a világnak. Akkor jobb is lesz éhen halni vagy megfagyni valahol Baranyában...

összeházasod|ni (-ik)
 költöz|ni (-ik) *vhova*
 megtetsz|eni (-ik) *vkinek vki/vmi*
 szokatlan, -t, -ok
 alakú, -t, -ak
 elfér|ni *vhol*

háztartás, -t, -a, -ok
 háztartási
 háztartási gép, -et, -e, -ek
 mosógép, -et, -e, -ek
 porszívó, -t, -ja, -k
 centrifuga, -át, -ája, -ák
 borotválkoz|ni (-ik)
 tükör, tükröt, tükre, tükrök
 micsoda rendetlenség!
 szól|ni *vkinek vmiről*
 ez már több a soknál!
 fehérnemű, -t, -je, -k
 ing, -ek, -e, -ek
 hálóing, -et, -e, -ek
 blúz, -t, -a, -ok
 mosószer, -t, -e, -ek
 krém, -et, -je, -ek
 fésű, -t, -je, -k
 kefe, -ét, -éje, -ék
 csat, -ot, -ja, -ok
 vajh (~ vajon) ki tudja?
 jégzokni, -t, -ja, -k
 harisnyanadrág, -ot, -ja, -ok
 fél papucs, -ot, -a
 megborotválkoz|ni (-ik)
 megmosakod|ni (-ik)
 felöltöz|ni (-ik)
 öltözködés, -t, -e, -ek
 becsuk|ni *vmi*
 aktatásk|a, -át, -ája, -ák
 jó nehéz (пазг.), jó nehezet
 pizsam|a, -át, -ája, -ák
 nylonzacskó, -t, -ja, -k
 fogkrém, -et, -je, -ek

пожениться
 переселяться, переезжать
 понравиться
 необыкновенный; непривычный
 -образный, -видный
 умещаться, уместиться, вмещаться,
 вместиться
 домашнее хозяйство
 хозяйственно-бытовой
 (хозяйственно-)бытовые приборы
 стиральная машина
 пылесос
 центрифуга
 бриться
 зеркало
 что за беспорядок!
 сказать, упомянуть
 это уж слишком!
 бельё
 рубашка, сорочка
 ночная рубашка
 блузка
 моющее средство
 крем
 расчёска, гребень
 щётка
 заколка (для волос)
 интересно, кто знает
 толстые шерстяные носки
 колготки
 тапочка
 побриться
 умыться
 одеваться, одеться
 одевание
 закрывать, закрыть
 портфель
 очень тяжёлый
 пижама
 полиэтиленовый мешочек
 зубная паста

fogkef e, -ét, -éje, -ék	зубная щётка
szappan, -t, -(j)a, -ok	мыло
törülköző, -t, -je, -k	полотенце
utazás, -t, -a, -ok	поездка; путешествие
nélkülözhetetlen, -t, -ek	необходимый
gondosan	тщательно
bezár ni (ajtót, kulcsra)	закрывать, закрыть (на ключ)
el találják lopni	как бы не украсть
ellop ni <i>vkít/vmit</i>	украсть
rendetlen, -t, -ek	беспорядочный; неряшливый
alvó, -t, -k	спящий
lépcsőház, -at, -a, -ak	лестничная клетка
hosszú (~ rövid) ujjú, -t	с длинными (или короткими) рукавами
gyapjú, -t; -ja ~ gyapja	шерстяной; шерсть
alsóing, -et, -e, -ek	нижняя рубашка
fok, -ot, -a, -ok	градус
otthon felejt eni <i>vmit</i>	забывать, забыть дома
benéz ni <i>vhova</i>	заглянуть
mindezért	за всё это
megharagud ni (megharagszik) <i>vkire</i> <i>vmiért</i>	рассердиться
haragud ni (haragszik) <i>vkire vmiért</i>	сердиться
vége a világnak!	конец света
éhen hal ni	умирать с голоду
megfagy ni	замёрзнуть, замерзать
Barany a, -át; -ában	название области

Упражнения

1. Ответьте на вопросы.

1. Mi szólalt meg? — 2. Miért zárta el az órát? — 3. Miért volt nehéz megállapítani, hány óra? — 4. Mi jutott eszébe? — 5. Miért ugrott ki az ágyból? — 6. Miért utazik Pécsre? — 7. Mit keresett az ágy alatt? — 8. Hogyan ment oda az ablakhoz? — 9. Miért nézett le az utcára? — 10. Milyen idő volt? — 11. Miért csöndben húzta be maga mögött az ajtót? — 12. Hova készítette a ruháját? — 13. Milyen ruhában utazik? — 14. Mi tűnt fel neki az előszobában? — 15. Mi lógott ki a zsebéből? — 16. Mikor és ki tette a zsebébe? — 17. Ki feküdt le később, ő vagy a felesége? — 18. Mi várta a konyhában? — 19. Miért kell még ma megenni az útravalót? — 20. Mi történik, ha nem eszi meg még ma az útravalóját?

2. Ответьте на вопросы. Расскажите, как вы достали эти предметы.

1. Kié ez az ébresztőóra? — 2. Kié az az ágy? — 3. Kié ez a papucs? — 4. Kié ez az öltöny? — 5. Kié az az új kabát? — 6. Kié az a zöld zokni? — 7. Kié az a cédula? — 8. Kié volt az útravaló?

3. Ответьте на вопросы.

1. Szeret korán kelni? — 2. Jó kedve szokott lenni reggel? — 3. Hogyan szokott fölébredni? — 4. Hánykor szokott fölkelni? — 5. Mi jut eszébe reggel, amikor fölébred? — 6. Milyen ágyban szeret aludni? — 7. Mire gondolt ma reggel, amikor fölébredt? — 8. Miért szeret kiküldetésbe menni?

4. Дайте подробный ответ на следующие вопросы.

1. Milyen papucsod van? — 2. Milyen az ágyad? — 3. Milyen az öltönyöd? — 4. Milyen a zoknid? — 5. Milyen a kabátod? — 6. Milyen a cipőd? — 7. Milyen a bundád? — 8. Milyen az írásod?

5. Расскажите о том, как Вы покупаете в универмаге

1. обувь и носки для семилетнего сына,
2. пальто для трёхлетней дочки,
3. шубу жене,
4. костюм мужу.

6. Напишите сочинения на темы:

1. Как приготовить еду в дорогу.
2. «Разбудите меня в 7 часов!»

7. Вместо точек вставьте притяжательные окончания или притяжательные местоимения в соответствующем лице.

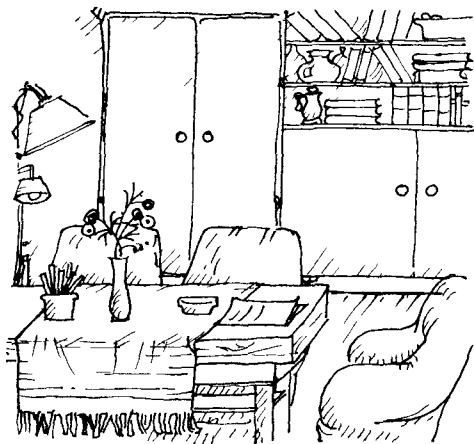
1. (мой)	Ez az öltöny az . . . .
2. (мой)	Ez az én öltöny. . . .
3. (мой)	Ez az én zokni. . . .
4. (мой)	Ez a zokni az . . . .
5. (твой)	Ez a te aktatáska. . . .
6. (твой)	Ez az aktatáska a . . . .
7. (его)	Ez az ő ing. . . .
8. (его)	Ez az ing az . . . .
9. (их)	Ez az ő ing. . . .
10. (их)	Ez az ing az . . . .

11. (их)	Ez az ő ház... .
12. (их)	Ez a ház ... .
13. (наш)	Ez a mi fésű... .
14. (наш)	Ez a fésű ... .
15. (ваш)	Ez a ti mosógép... .
16. (ваш)	Ez a mosógép ... .
17. (наш)	Az a nagy ébresztőóra ... .
18. (твой)	Az az új cipő ... .

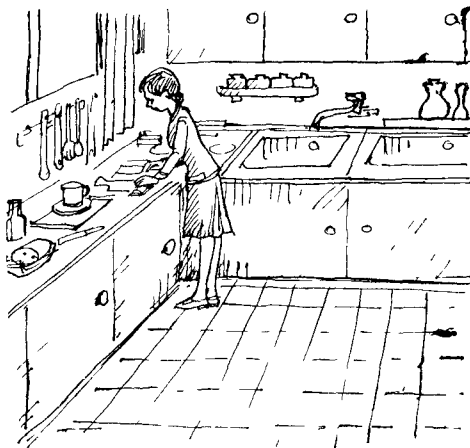
8. Закончите предложения, употребляя в соответствующем лице притяжательные местоимения или существительные с притяжательным признаком -é.

1. (его)	Ez a pizsama ... .
2. (твой)	Ez a papucs ... .
3. (моя жена)	Ez a hálóging ... .
4. (мой)	Az az ing ... .
5. (наш)	Az a bunda ... .
6. (её)	Az az ágy ... .
7. (ваш)	Az a fürdőszoba ... .
8. (наш)	Ez az erkély ... .
9. (мой)	Ez a fogkefe ... .
10. (твой)	Az a pohár ... .
11. (её)	A fogkrém ... .
12. (мой сын)	Ez a fehérnemű ... .
13. (профессор)	Az a porszívó ... .
14. (Kati)	Az a tükör ... .
15. (моя дочь)	Ez a blúz ... .
16. (мальчики)	Az a labda ... .
17. (наш)	Ez a lépcsőház ... .
18. (тот больной)	Az az ágy ... .
19. (наш)	Ez a pénz ... .
20. (твой)	Az útravaló ... .

9. Посмотрите на рисунки и опишите их. Там, где это возможно, употребите притяжательные местоимения и притяжательный признак.

а)

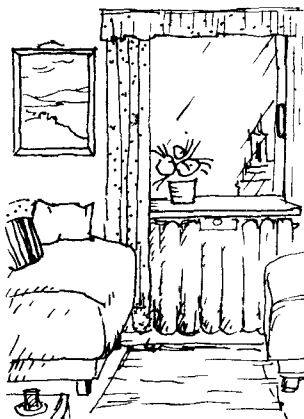

б)

10. Составьте диалоги на темы:

1. В магазине «Свет».
2. В универмаге «Москва» перед праздником.
3. Разговор родителей: Что купить детям в подарок?
4. Заботы мужа перед днём рождения жены.

11. Посмотрите на рисунки и опишите их.

а)

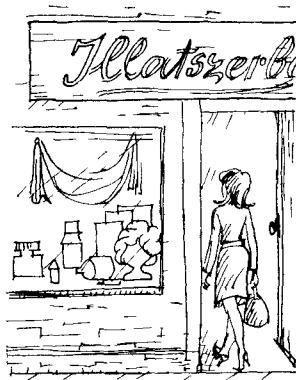
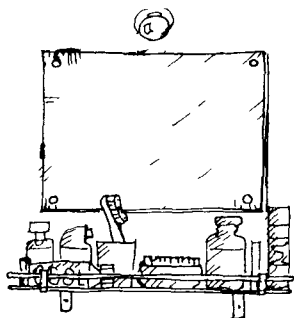

б)

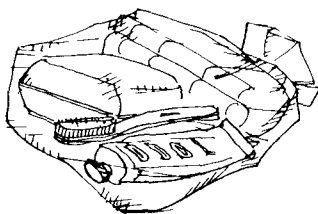
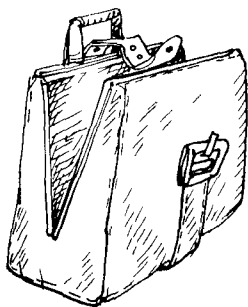

в)

12. Посмотрите на рисунки и опишите их.

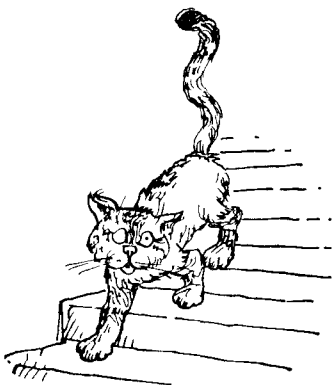
13. Посмотрите на рисунки и опишите их.

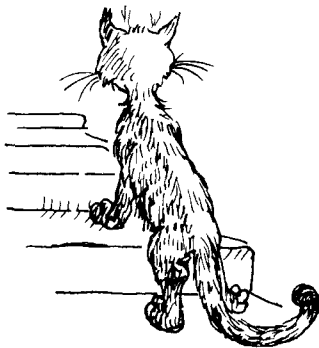
14. Составьте сочинения на темы:

1. Покупки перед поездкой.
2. Дайте мне совет, что мне взять с собой на практику?
3. Режим дня «идеального» мужа (или «идеальной» жены).

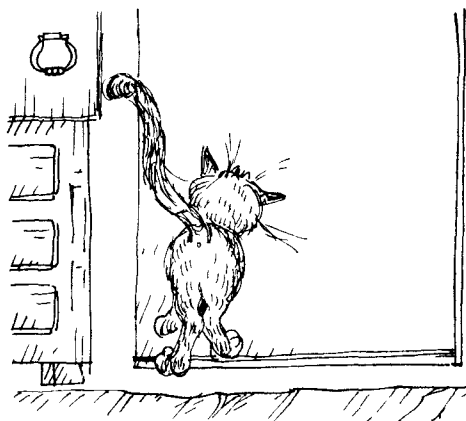
15. Что это? (Нужные слова найдите в словаре.)

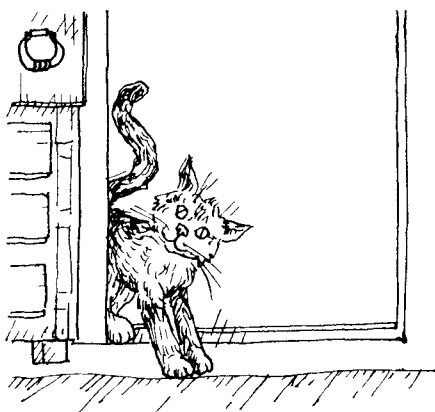
Lefele megy — fölfelé áll,

fölfelé megy — lefele áll.

Kifele megy — befelé áll,

befelé megy — kifele áll.

Mi ez?

102. Условное наклонение настоящего времени (feltételes mód, jelen idő)

(Условное наклонение прошедшего времени см. 77.)

Глаголы условного наклонения настоящего времени выражают действие, которое должно совершаться в настоящем времени, но по каким-то причинам ещё не совершилось.

Признак условного наклонения настоящего времени

в безобъектном спряжении: **-na/-ne,**

в объектном спряжении: **-ná/-né.**

Основой условного наклонения настоящего времени является форма инфинитива без суффикса **-ni**, например:

kérni	просить	kér-
várni	ждать	vár-
készíteni	готовить	készíte-
érteni	понимать	érte-
mondani	говорить	monda-

безобъектное спряжение

	kérni	просить	várni	ждать
1 л. ед. ч.	kérnék	я просил бы	várnék	я ждал бы
2 л.	kérnél	ты просил бы	várnál	ты ждал бы
3 л.	kérne	он просил бы	várna	он ждал бы
1 л. мн. ч.	kérnénk	мы просили бы	várnánk	мы ждали бы
2 л.	kéznétek	вы просили бы	várnátok	вы ждали бы
3 л.	kérnének	они просили бы	várnának	они ждали бы

Важно знать, что

1. окончанием **1-го лица** единственного числа **всех** глаголов, в том числе глаголов с гласными заднего ряда, является **-nék**.
2. Согласно правилу удлинения конечных гласных **-a, -e** перед окончаниями в признаке условного наклонения безобъектного спряжения **-na/-ne** гласные

-а, -е также удлиняются. В признаке *-na/-ne* гласные остаются краткими лишь в 3-ем лице единственного числа, где личного окончания нет. Обратите внимание на краткость этих гласных, имеющую смысловоразличительную функцию (см. ниже).

3. Формы условного наклонения настоящего времени глаголов типа *érteni* 'понимать', *mondani* 'говорить' образуются с помощью прибавления признака *-na/-ne* (безобъектного спряжения) и *-ná/-né* (объектного спряжения) к основе, оканчивающейся на **гласный**:

	érteni	понимать	mondani	говорить
1 л. ед. ч.	érténék	я понимал бы	mondanék	я говорил бы
2 л.	érténél	ты понимал бы	mondanál	ты говорил бы
3 л.	értene	он понимал бы	mondana	он говорил бы
1 л. мн. ч.	érténénk	мы понимали бы	mondanánk	мы говорили бы
2 л.	érténétek	вы понимали бы	mondanátok	вы говорили бы
3 л.	érténének	они понимали бы	mondanának	они говорили бы

объектное спряжение

	kérni	просить	várni	ждать
1 л. ед. ч.	kérném	я просил бы её	várnám	я ждал бы её
2 л.	kérnéd	ты просил бы	várnád	ты ждал бы
3 л.	kérné	он просил бы	várná	он ждал бы
1 л. мн. ч.	kérnénk	мы просили бы	várnánk	мы ждали бы
2 л.	kérnétek	вы просили бы	várnátok	вы ждали бы
3 л.	kérnék	они просили бы	várnák	они ждали бы

	érteni	понимать	mondani	говорить
1 л. ед. ч.	érténém	я понимал бы	mondanám	я говорил бы
2 л.	érténéd	ты понимал бы	mondanád	ты говорил бы
3 л.	érténé	он понимал бы	mondaná	он говорил бы
1 л. мн. ч.	érténénk	мы понимали бы	mondanánk	мы говорили бы
2 л.	érténétek	вы понимали бы	mondanátok	вы говорили бы
3 л.	érténék	они понимали бы	mondanák	они говорили бы

Примечания:

1. В признаке условного наклонения настоящего времени объектного спряжения *-ná/-né* гласные *-á, -é* во всех лицах получают долготу.
2. Формы 1-го и 2-го лица множественного числа в объектном и безобъектном спряжениях совпадают: *kérnénk, várnánk, érténénk, mondanánk*.

3. 3-е лицо множественного числа образуется от 3-го лица единственного числа с помощью прибавления показателя множественного числа имён *-k*. (Это явление наблюдается во всех временах и наклонениях объектного спряжения.)

В том случае, если прямым дополнением глагола условного наклонения настоящего времени в предложении является личное местоимение 2-го лица (*téged* 'тебя', *titeket* или *benneteket* 'вас'), а подлежащим выступает личное местоимение 1-го лица *én* 'я', то окончание *-lak/-lek* прибавляется к основе глагола с признаком условного наклонения *-ná/-né*:

kérnélek	я просил бы тебя
várnálak	я ждал бы тебя
érténélek	я понимал бы тебя
kérnélek benneteket	я просил бы вас
várnálak benneteket	я ждал бы вас
érténélek benneteket	я понимал бы вас

В условном наклонении настоящего времени все неправильные (разноспрягаемые, многоосновные) глаголы кроме глагола существования (*van*) принимают признак *-na/-ne* или *-ná/-né* от формы инфинитива без суффикса *-ni*, т. е. согласно правилу:

jönni	идти	jön-	jönnék, jönnél, jönne
menni	идти	men-	mennék, mennél, menne
tenni	положить	ten-	tennék, tennél, tenne
venni	купить	ven-	vennék, vennél, venne
lenni	быть	len-	lennék, lennél, lenne
hinni	верить	hin-	hinnék, hinnél, hinne
vinni	носить	vin-	vinnék, vinnél, vinne
enni	есть	en-	ennék, ennél, enne
inni	пить	in-	innék, innál, inna
aludni	спать	alud-	aludnék, aludnál, aludna
feküdni	лежать	feküd-	feküdnék, feküdnél, feküdne
haragudni	сердиться	haragud-	haragudnék, haragudnál, haragudna
érezni	чувствовать	érez-	éreznék, éreznél, érezne
ugrani	прыгнуть	ugra-	ugranék, ugranál, ugrana
lőni	стрелять	lő-	lőnék, lőnél, lőne
szőni	ткать	sző-	szőnék, szőnél, szőne

Глагол существования *van* в условном наклонении настоящего времени спрягается следующим образом:

volnék	я был бы	volnánk	мы были бы
volnál	ты был бы	volnátok	вы были бы
volna	он был бы	volnának	они были бы

Такое же значение имеют спрягаемые формы глагола *lenni* 'быть'

<i>lennék</i>	я был бы	<i>lennénk</i>	мы были бы
<i>lennél</i>	ты был бы	<i>lennétek</i>	вы были бы
<i>lenne</i>	он был бы	<i>lennének</i>	они были бы

В венгерском языке условное наклонение настоящего времени может выражать условие, вежливую просьбу, пожелание, например:

условие — Ha volna pénzem, megvenném neked ezt a könyvet.
Если у меня были бы деньги, я купил бы тебе эту книгу.

Ha sütne a nap, sétálnánk.
Если светило бы солнце, мы гуляли бы.

просьба — Hozna nekem egy doboz gyufát?
Не принесли бы Вы (=принесите) мне коробку спичек? (если Вы идёте в буфет; если у Вас есть деньги и т. п.)

Megmondaná nekem, hol van a GUM?
Не скажите ли Вы мне, где находится ГУМ? (если вы знаете; если у вас есть время ответить мне и т. п.)

В приведённых примерах выполнение просьбы зависит от более или менее действительно существующих условий. Не рекомендуется употреблять условное наклонение для выражения вежливой просьбы в таких ситуациях, как, например, при обращении к продавцу:

Kérnék fél kiló kenyeret.
досл.: Я попросил бы полкило хлеба.
Правильно: Kérek fél kiló kenyeret ~ Fél kiló kenyeret kérek.

пожелание — Bárcsak jönne!
Хоть бы он пришёл!

Csak sütne a nap!
Хоть бы светило солнце!

103. *Lenne* — *volna*

Форма *lenne* употребляется в предложении всегда как самостоятельная единица. В отличие от *volna* никогда не употребляется в составе сложного сказуемого для образования условного наклонения прошедшего времени (*mentem volna, vettem volna, vettél volna, vett volna, vette volna* и т. д.).

Форма *volna* по аналогии с *lenne* в разговорном языке часто выступает в функ-

ции последней (т. е. в качестве самостоятельного сказуемого в предложении), правда, между ними всё же наблюдается разница в значениях:

lennék, lennél, lenne и т. д. — обычно употребляется указывая на будущее, *volnék, volnál, volna* и т. д. — обычно указывает на прошлое, но такие тонкости в разговоре не всегда учитываются.

Ha éhes volnék, mindent megennék (amit édesanyám idekészített).

Если я был бы голоден, я съел бы всё (что уже было приготовлено мамой).

Ha éhes lennék, elmennék a menzára ebédelni.

Если я был бы голоден, я пошёл бы обедать в студенческую столовую.

(De nem vagyok éhes, nem megyek el.

Но я не голоден, не пойду.)

104. Я хотел бы + инфинитив

В венгерском языке, в отличие от русского, в условном наклонении вместо вспомогательного глагола *akarni* 'хотеть' (я хотел бы) употребляется глагол *szeretni* 'любить':

A Duna-parton szeretnék sétálni.

Я хотел бы гулять на берегу Дуная.

настоящее время

Ajándékot szeretnék venni neked.

Мы хотели бы купить тебе подарок.

A Duna-parton szerettem volna sétálni.

Я хотел бы гулять по берегу Дуная.

прошедшее время

Ajándékot szerettem volna venni neked.

Мы хотели бы купить тебе подарок.

105. Потенциальные глаголы (ható igék)

Потенциальными глаголами называются такие глаголы, которые образуются с помощью суффикса «возможности» **-hat/-het**. Спрягаемые формы с суффиксом **-hat/-het** соответствуют личным формам русского глагола *мочь* с инфинитивом. У потенциальных глаголов инфинитива нет.

Суффикс **-hat/-het** всегда прибавляется к основе глагола, оканчивающейся на согласный:

kérni	просить	kér-	kérhet-
várni	ждать	vár-	várhat-
érteni	понимать	ért-	érthet-
mondani	сказать	mond-	mondhat-

После суффикса ставятся признаки наклонений (если они необходимы) и личные окончания безобъектного и объектного спряжений. Глагольная форма с суффиксом *-hat/-het* (без личного окончания) соответствует форме 3-го лица единственного числа безобъектного спряжения:

vár-hat-	várhat	он может ждать
kér-het-	kérhet	он может просить
ért-het-	érthet	он может понимать
mond-hat-	mondhat	он может сказать

Иковые глаголы с суффиксом *-hat/-het* обычно переходят в неиковые глаголы:

lakik	он живёт	lakhat	он может жить
dolgozik	он работает	dolgozhat	он может работать

Изъявительное наклонение

настоящее время

	безобъектное спряжение		объектное спряжение	
1 л. ед. ч.	várhatok	я могу ждать	várhatom	я могу ждать её
2 л.	várhatsz	ты можешь ждать	várhatod	ты можешь ждать
3 л.	várhat	он может ждать	várhatja	он может ждать
1 л. мн. ч.	várhatunk	мы можем ждать	várhatjuk	мы можем ждать
2 л.	várhattok	вы можете ждать	várhatjátok	вы можете ждать
3 л.	várhatnak	они могут ждать	várhatják	они могут ждать

прошедшее время

	безобъектное спряжение		объектное спряжение	
1 л. ед. ч.	várhattam	я мог ждать	várhattam	я мог ждать её
2 л.	várhattál	ты мог ждать	várhattad	ты мог ждать
3 л.	várhatott	он мог ждать	várhatta	он мог ждать
1 л. мн. ч.	várhattunk	мы могли ждать	várhattuk	мы могли ждать
2 л.	várhattatok	вы могли ждать	várhattátok	вы могли ждать
3 л.	várhattak	они могли ждать	várhatták	они могли ждать

Условное наклонение

настоящее время

	безобъектное спряжение		объектное спряжение	
1 л. ед. ч.	várhatnék	я мог бы ждать	várhatnám(!)	я мог бы ждать её
2 л.	várhatnál	ты мог бы ждать	várhatnád	ты мог бы ждать
3 л.	várhatna	он мог бы ждать	várhatná	он мог бы ждать

1 л. мн. ч.	<i>várhatnánk</i>	мы могли бы ждать	<i>várhatnánk</i>	мы могли бы ждать
2 л.	<i>várhatnátok</i>	вы могли бы ждать	<i>várhatnátok</i>	вы могли бы ждать
3 л.	<i>várhatnának</i>	они могли бы ждать	<i>várhatnák</i>	они могли бы ждать

прошедшее время

безобъектное спряжение	<i>várhatott volna, várhattak volna</i> и т. д.
объектное спряжение	<i>várhatta volna, várhatták volna</i> и т. д.

При спряжении потенциальных глаголов следует обратить внимание на то, что в результате слияния согласных суффикса *-hat/-het* и личных окончаний, например, во 2-ом лице *-t + -sz, -j: várhatsz, kérhetsz, várhatjátok*, в 3-ем лице *-t + -j: várhatja, várhatják* и т. д.

наблюдается неполная ассимиляция (то есть ассимиляция, которая на письме не отражается):

пишется: <i>-hatja</i>	произносится: <i>-hattya</i>
<i>-hatsz</i>	<i>-hacc</i>

Глаголы типа *venni, lőni* и *jönni, menni* образуют потенциальный глагол от основы, оканчивающей на гласный:

<i>venni</i>	<i>ve-</i>	<i>vehetek, vehetsz, vehet</i>
<i>tenni</i>	<i>te-</i>	<i>tehetek, tehetsz, tehet</i>
<i>lenni</i>	<i>le-</i>	<i>lehetek, lehetsz, lehet</i>
<i>vinni</i>	<i>vi-</i>	<i>vihetek, vihetsz, vihet</i>
<i>hinni</i>	<i>hi-</i>	<i>hihetek, hihetsz, hihet</i>
<i>enni</i>	<i>e-</i>	<i>ehetek, ehetsz, ehet</i>
<i>inni</i>	<i>i-</i>	<i>ihatok, ihatsz, ihat</i>
<i>lőni</i>	<i>lő-</i>	<i>lőhetek, lőhetsz, lőhet</i>
<i>jönni</i>	<i>jö-</i>	<i>jöhetek, jöhetsz, jöhet</i>
<i>menni</i>	<i>me-</i>	<i>mehetek, mehetsz, mehet</i>

Многоосновные глаголы, например, *aludni, feküdni, mosakodni, érezni, nyugodni, haragudni* образуют потенциальный глагол от основы инфинитива без суффикса *-ni: aludhat, feküdhet, mosakodhat, érezhet, nyugodhat, haragudhat* и т. д.

Потенциальные переходные глаголы могут принимать личное окончание **-lak/-lek**:

<i>várhatlak</i>	я могу тебя ждать	<i>láthatlak</i>	я могу тебя видеть
<i>várhattalak</i>	я мог тебя ждать	<i>láthattalak</i>	я мог тебя видеть
<i>várhatnálak</i>	я мог бы тебя ждать	— настоящее время	
<i>várhattálak volna</i>	я мог бы тебя ждать	— прошедшее время	

Глаголы 'знать', 'уметь', 'мочь' в венгерском языке

1. глагол *tudni* имеет значение

а) 'знать', например:

Tudom, hol van a GUM.

Я знаю, где находится ГУМ.

б) 'уметь', например:

Tudok énekelni.

Я умею петь.

Следует заметить, что в предложениях типа «Я знаю тебя, его...», «Я знаю этого человека», «Я знаю улицы и площади города» в венгерском языке употребляется глагол *ismerni vkit/vmit* 'знать, быть знакомым':

Ismerlek.

Я знаю тебя.

Ismerem (őt).

Я знаю его.

Ismerem ezt az embert.

Я знаю этого человека.

Ismerem a város utcáit, tereit.

Я знаю улицы и площади города.

2. Между глаголом *tudni* 'уметь + инфинитив' и потенциальными глаголами в венгерском языке существует разница в значениях, заключающаяся в том, что *tudni* обозначает умение, а потенциальные глаголы выражают возможность, способность, позволение, запрет.

В разговорном языке эти значения часто смешиваются, и глагол *tudni*, также как и потенциальные глаголы, иногда обозначает возможность позволение, запрет. Например:

Nem mehetek el a moziba.

Nem tudok elmenni a moziba.

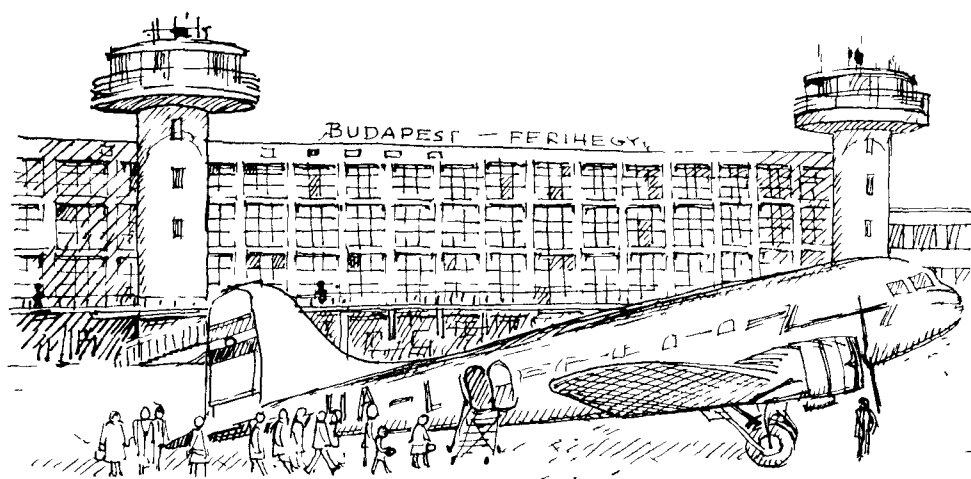
}
|

Не могу пойти в кино. ~

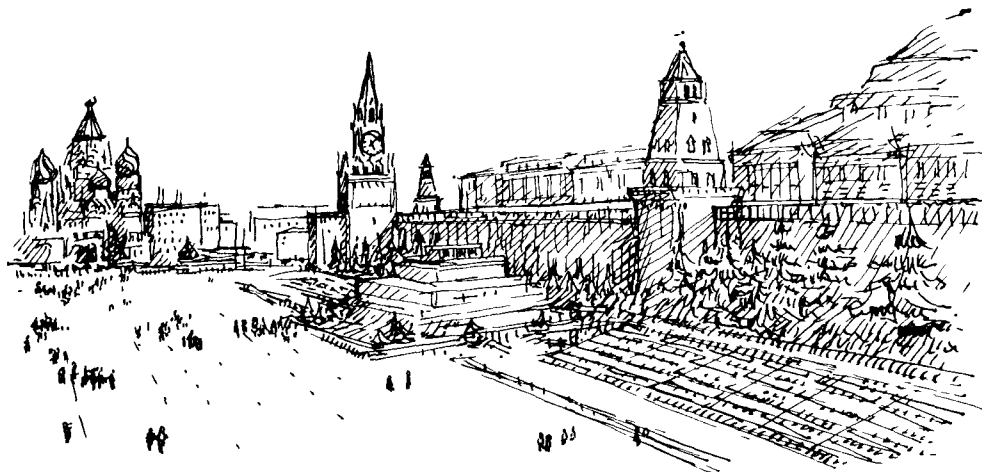
Мне нельзя пойти в кино.

Megmondták tegnap a kollégiumi diákbizottság ülésén, hogy ma egész nap nem lesz villany. Javítják a vezetéket. Ráadásul, meleg víz sincs, mert elromlott a gáz-bojler. Már kihívták a mentőket, jaj, bolondokat beszélek, a szerelőket hívták ki, de mire megjavítják, addigra megöregszünk. Most mosnom, vasalnom kellene, mert már mindenem piszkos, dehát villany nélkül a vasaló sem működik, és víz nélkül nem lehet mosni, nem igaz? Takarítani is kell(ene), de ha nincs villany, akkor porszívózni sem lehet. Ez nagyszerű! Hogy én éppen ma vagyok ügyeletes! Minden rosszban van valami jó is! Tulajdonképpen nem is érdemes felkelnem, lustálkodhatok és álmodozhatok itt a jó meleg ágyban kedvemre...

Ha most május elseje nem vasárnapra esne, ha nemcsak egynapos ünnep lenne, hanem több napos, mondjuk ötnapos, ha most egy kis szünet lenne... hazamehetnék Moszkvába. Senkinek sem szólnék, nem írnék, nem telefonálnék, a szüleimnek se táviratoznék, csak megvenném szép csöndben a jegyet, felülnék a repülőgépre, és két-három óra múlva megérkeznék a seremetyevói repülőtérre...

Senki sem várna, az igaz... Otthon először nagyon megijednének, „csak nem történt valami bajod?!”, de aztán megnyugodnának. Édesanyám sírna, az ősén táncolna örömeiben. Első nap csak ennék-innék, aludnék, mesélnék a budapesti diákéletről. Este meglátogatnám a barátaimat. Hű, de nagyot néznének, ha váratlanul beállítanék. Nagyon örülnének, biztos. Megkérdezném, hogy elmehetünk-e velük a felvonulásra. Nagyon csodálkoznék, ha azt mondanák, hogy nem. Másnap az ünnep napján korán felkelnék, alaposan megreggeliznék. A szokott helyen és időben találkozoznánk, virágot vennénk, és felvonulnánk a Vörös téren. Fernészetesen, csodálatos tavaszi idő lenne, a nap sütné, az ég kék lenne, a madarak énekelnének, és az embereknek szárnyuk nőne a boldogságtól.

diákbizottság , -ot, -a, -ok	студком
bizottság , -ot, -a, -ok	комитет, комиссия
ülés , -t, -e, -ek	здесь: заседание
ma egész nap	сегодня весь день
villany , -t, -a	электричество
javít ani <i>vmit</i>	чинить, исправлять
vezeték , -et, -je, -ek	провод, провода
rádásul	сверх того, вдобавок, к тому же
elroml ani (elromlik)	испортиться, сломаться, выйти из строя
gázbojler , -t, -e, -ek	бойлер (газовый)
kihív ni <i>vkít/vmit</i>	вызывать, вызвать
mentő , -t, -je, -k ~ mentőautó , -t, -ja, -k	машина скорой помощи
mentők , -et	скорая помощь
bolondokat beszél ni	говорить ерунду
szerelő , -t, -je, -k	монтёр
megjavít ani <i>vmit</i>	починить, исправить
megöreged ni (megöregszik)	постареть
mos ni <i>vmit</i>	стирать, мыть
vasal ni <i>vmit</i>	гладить
piszkos , -t, -ak	грязный
vasaló , -t, -ja, -k	утюг
működ ni (-ik) (lift, vasaló)	работать
takarít ani (употр. без прямого допол- нения)	убирать
porszívóz ni (-ik)	пылесосить
nagyszerű , -t, -ek	великолепный
éppen	как раз, именно
ügyeletes , -t, -e, -ek	дежурный
Minden rosszban van valami jó is.	Нет худа без добра.
tulajdonképpen	собственно говоря
érdemes + инф.	стоит+ инф.
lustálkod ni (-ik)	лениться, лентяйничать
lust a , -át, -ák	ленивый; лентяй
álmodoz ni (-ik) <i>vkiről/vmiről</i>	мечтать
kedvemre + инф.	мне по душе
május elseje vasárnapra esik	приходится на (какое время, день)
mondjuk	скажем, положим (вводное слово)
távíratoz ni (-ik)	телеграфировать
szép csendben	здесь: потихоньку, тайно
felül ni a repülőgépre	садиться в самолёт

repülő tér , -teret, -tere, -terek ; -en	аэродром, аэропорт
először	здесь: в начале
megijed ni <i>vkitől/vmitől</i>	испугаться
nem történt valami bajod?	не стряслась ли с тобой беда?
sír ni	плакать
első nap	в первый день
mesél ni <i>vkiről/vmiről</i>	рассказывать
meglátogat ni <i>vkít</i>	навестить
hű, de . . .	ах, как . . .
nagyot néz ni	(очень) удивляться
beállít ani (разг.) <i>vhova</i>	неожиданно заявиться
örül ni <i>vkinek/vminek</i>	радоваться
felvonulás , -t, -a, -ok	демонстрация
csodálkoz ni (-ik) <i>vkin/vmin</i>	удивляться
másnap	на следующий день
felvonul ni	принимать участие в демонстрации
a Vörös tér , teret; téren	Красная площадь
madár , madarat, madara, madarak	птица
szárny , -at, -a, -ak	крыло
nő ni (см. 80, 106, 114)	расти
boldogság , -ot, -a	счастье

Упражнения

- Образуйте 3-е лицо (ед. и мн. ч.) условного наклонения настоящего времени объектного и безобъектного спряжений от данных глаголов. Заметьте при этом, что иковые глаголы являются нетранзитивными и объектного спряжения не имеют. Формы 3-го лица ед. ч. безобъектного и объектного спряжений отличаются друг от друга только долготой гласного; 3-е лицо мн. ч. объектного спряжения можно образовать от 3-го лица ед. ч. с прибавлением к нему показателя множественного числа имён существительных *-k*. (Глаголы *enni*, *inni*, являются исключениями.)

Образец:

	ед. ч.		мн. ч.	
	безоб. спр.	об. спр.	безоб. спр.	об. спр.
szeretni akarni borotválkozni	szeretne akarna borotválkozna	szeretné akarná —	szeretnének akarnának borotválkoznának	szeretnék akarnák —

- mondani, — 2. tenni, — 3. kapni, — 4. találkozni, — 5. csodálkozni, — 6. enni, — 7. hazamenni, — 8. felkelni, — 9. feküdni, — 10. adni, — 11. odakészíteni, — 12. éne-

kelni, — 13. vizsgázni, — 14. inni, — 15. mosni, — 16. választani, — 17. becsukni, — 18. bezárni, — 19. felgyújtani, — 20. örülni, — 21. meglátogatni, — 22. kijavítani.

2. Вставьте вместо точек личные окончания условного наклонения настоящего времени *-nák* или *-nék*, и соответствующие личные местоимения. Заметьте при этом, что формы 1-го лица, ед. ч. в безобъектном спряжении и 3-го лица мн. ч. объектного спряжения у глаголов с гласным 'переднего ряда совпадают.

Образец: 1. ... kapni egy könyvet (хотеть) ...!
szeretnék kapni egy könyvet én

2. ... megkapni azt a könyvet (хотеть) ...
szeretnék megkapni azt a könyvet ők

1. ... egy kis bort.	...	(пить)
2. ... a tejet.	...	(пить)
3. ... két szép szál virágot.	...	(получить)
4. ... a mozijegyeket.	...	(получить)
5. ... egy levelet.	...	(написать)
6. ... a levelet.	...	(написать)
7. ... egy kicsit.	...	(гладить)
8. ... az ingüket.	...	(гладить)
9. ... valamit.	...	(стирать)
10. ... a kezüket.	...	(мыть)
11. ... valamit neked.	...	(сказать)
12. ... ezt nekem.	...	(сказать)
13. ... egy könyvet az asztalra.	...	(положить)
14. ... az asztalra azt a könyvet.	...	(положить)
15. ... egy kis útravalót neked.	...	(готовить)
16. ... az ebédet a nőnapon.	...	(готовить)
17. ... egy ébresztőórát.	...	(заводить)
18. ... a cipőjüket.	...	(обуться)

3. Закончите предложения, употребляя потенциальные глаголы в соответствующих лицах.

Образец: Ha szép idő lenne, ... (мы; пойти на экскурсию)

Ha szép idő lenne, elmehetnénk kirándulni.

Ha esne az eső, ... (мы; не пойти на экскурсию)

Ha esne az eső, nem mehetnénk kirándulni.

1. (я, надеть)	Ha fújna a szél, ... az új kabátomat.
2. (ты, надеть)	Ha esne a hó, ... a gyapjúpulóveredet.

3. (ты, чинить)	Ha elromlana a mosógép, ...
4. (мы, навестить)	Ha édesanyád beteg lenne, ...
5. (мы, посмотреть)	Ha ráérnél, . . . azt a filmet.
6. (мы делать экскурсию)	Ha időnk lenne, ...
7. (вы, купить)	Ha sok pénzetek lenne, autót . . . .
8. (они купить)	Ha sok pénzük lenne, . . . azt a házat.
9. (я тебя!, встретить)	Ha idejében telefonálnál, . . . a Keletiben.
10. (написать)	Ha a szüleim elfelejtették a címedet, én . . .

4. Закончите предложения.

1. Ha jó idő lenne, ...	8. Ha betegek lennétek, ...
2. Ha vidám lennék, ...	9. Ha karácsony lenne, ...
3. Ha beteg lennék, ...	10. Ha szomszások lennénk, ...
4. Ha rossz idő volna, ...	11. Ha fáradtak lennétek, ...
5. Ha a vizsgán rosszul felelnék, ...	12. Ha nevetnél, ...
6. Ha éhes lennél, ...	13. Ha meglátogatnátok, ...
7. Ha ünnep lenne, ...	14. Ha örülnél az ajándéknak, ...

5. Образуйте прошедшее время предложений, данных в упражнении № 4.

Образец: Ha jó idő lenne, a Duna-parton sétálnék.
Ha jó idő lett volna, a Duna-parton sétáltam volna.

6. Закончите предложения, употребляя потенциальные приставочные глаголы.

Образец: Van meleg víz, ...
Van meleg víz, megmosakodhatsz.
Nagyon hosszú a bajuszod, ...
Nagyon hosszú a bajuszod, nem eheted meg a levest.

1. Van meleg víz, ... — 2. Itt a fürdőszoba, ... — 3. Itt a vajás kenyér, ... --
4. Itt van a tej, ... — 5. A vizsgának vége, ... -- 6. Zoltán beteg, ... —
7. Fáradt vagy, ... — 8. Sok pénzt kaptam, ... — 9. Éhes vagy, ... — 10. Szomsz-
jas vagy, ... — 11. Már nem vagyok beteg, ... — 12. Szeretik egymást, lakásuk
van, ... — 13. Van hely a táskámban, ... — 14. Hideg van, ... — 15. Nagy
a szakállad. — 16. Megvetted a jegyet, ... -- 17. Vége a filmnek, ... — 18. Hol-
nap van Erzsébet-nap, ... — 19. Sohasem mond igazat, ... — 20. Jó film megy
a tévében, ...

7. Закончите предложения, употребляя глагол *csodálkozni* в указанном лице и данные в скобках глаголы.

- а) условного наклонения настоящего времени,
- б) условного наклонения прошедшего времени.

Образец: Mindíg mezítláb jár. Nem ... (я; быть болен)

- а) Nem csodálkoznék, ha beteg lenne.
- б) Nem csodálkoztam volna, ha beteg lett volna.

Egész héten nem ivott semmit. Nem ... (мы; умирать от жажды)

- а) Nem csodálkoznánk, ha szomjan halna.
- б) Nem csodálkoztunk volna, ha szomjan halt volna.

1. (я; умереть с голоду)	Egész héten nem evett semmit. Nem ...
2. (мы; хотеть идти домой)	Nem érzi jól magát. Nem ...
3. (он; умереть с холода)	Nem gombolta be a kabátját. Nem ...
4. (они; умереть)	Nagyon rossz a szíve. Nem ...
5. (мы; танцевать от радости)	Váratlanul hazajött a felesége. Nem ...
6. (я; проспать)	Nincs ébresztőórája. Nem ...
7. (я; обидеться)	Nem vittetek neki ajándékot. Nem ...
8. (мы; они, пешком подниматься)	Nem működik a lift. Nem ...
9. (вы; он, не стирать и гладить)	Nincs villany. Nem ...
10. (они; поставить единицу)	Nem tud semmit. Nem ...
11. (я; он, не купить ничего)	Nem vitt magával pénzt. Nem ...
12. (мы; нет лекции)	A professzor beteg, nem ...

8. Поставьте вместо точек нужные окончания *-na/-ne* или *-ná/-né*. Обратите внимание на употребление объектного спряжения.

Образец: Szása szeret... megnézni egy magyar filmet.

Szása szeretne megnézni egy magyar filmet.

Szása szeret... megnézni ezt az új filmet.

Szása szeretné megnézni ezt az új filmet.

1. Péter szeret... megnézni egy olasz filmet. — 2. A szovjet diák szeret... meghallgatni egy előadást. — 3. A külföldi vendég szeret... meghallgatni a professzor előadását. — 4. A szovjet diák szeret... meglátogatni beteg barátját. — 5. A külföldi vendég szeret... meglátogatni egy magyar családot. — 6. Péter szeret... megnézni az „Anna Kareninát”-t. — 7. Kolja szeret... látni egy magyar operát. — 8. Kolja szeret... látni a budapesti hidakat. — 9. Kátya szeret... megismerkedni egy magyar egyetemistával. — 10. Kátya szeret... látni a Balatont. — 11. András szeret... valamit mondani neked. — 12. Az orvos szeret... meghallgatni a beteg szívét.

9. Поставьте предложения, данные в упражнении № 8 в прошедшем времени.

Образец: Szása szeret... megnézni egy magyar filmet.

Szása szeretett volna megnézni egy magyar filmet.

Szása szeret... megnézni ezt az új magyar filmet.

Szása szerette volna megnézni ezt az új magyar filmet.

10. Закончите предложения, употребляя вспомогательный глагол условного наклонения настоящего времени *kellene* и глаголы, данные в скобках. Обратите внимание на отделение приставки в приставочных глаголах.

Образец: Rossz a televízió, ... (чинить)

Rossz a televízió, meg kellene javítani.

1. (чинить)	Rossz a mosógép, ...
2. (ехать домой в Москву)	Ünnep van, ...
3. (посмотреть)	Jó film megy a moziban, ...
4. (сегодня, купить билеты)	Holnap akarunk utazni, ...
5. (садиться в поезд)	Ideje indulni, ...
6. (навестить)	Beteg a barátom, ...
7. (купить, ему, мороженое)	Sír az unokaöcsém, ...
8. (спросить)	Nem tudom, hány óra van, ...
9. (встать)	Késő van már, ...
10. (написать домашнее задание)	Holnap magyaróra lesz, ...
11. (пойти к врачу)	Fáj a fülem, ...
12. (спросить, что с ней)	Kati szomorú, ...

11. Вставьте вместо точек слово *szülő*k в соответствующем падеже, с соответствующими притяжательными окончаниями.

1.	Felhívtam a feleségem ...
2. (наши)	Meglátogattuk a ...
3. (его)	Elromlott a ... televíziója.
4. (его)	Telefonáltál a ... ?
5. (ваши)	Tegnap porszívózott a ... lakásában.
6. (твой)	Tegnapelőtt találkoztam a ... a GUM-ban.
7. (твой)	Megkérdeztem a ..., hogy vagytok.
8. (твой)	Felkeltetted a ... ?
9. (наши)	Távratoztunk a ..., hogy nem mehetünk haza.
10. (свой)	A gyerekek a ... sétáltak a parkban.
11. (мой)	A ... nem tetszett az új kabátom.
12. (ваши)	Megmondátok a ..., hogy betegek vagytok?

12. Вставьте вместо точек слово, обозначающее 'младший брат' в нужном падеже.

1. A Kovács lányok az ... jöttek moziba. — 2. A professzor ... a nevét nem tudom. — 3. Telefonáltam a barátom ... . — 4. Megmondtam az édesanyám ..., hogy elromlott a porszívó. — 5. Találkoztam az ... az egyetemen (твой). — 6. Kati nagyon szerette az ... (свой). — 7. Az ... neve László (мой). — 8. András az ... együtt nézte meg a műsort (своими). — 9. Megkérdeztem az ..., otthon lesztek-e délután (ваш). — 10. Kértem az ... 10 forintot (свой). — 11. Felkeltették az ... (их). — 12. Felkeltették az ... (их, мн. ч.).

13. Напишите короткие сочинения на темы:

1. Ha sok pénzem lenne, ...
2. Ha ráérnék, ...
3. Ha beteg lennék, ...
4. Ha nem kellene itt ülni az órán, ...
5. Ha jól tudnék magyarul, ...
6. Ha Budapesten nyaralhatnék, ...

14. Переведите на русский язык:

- Ez az új inged szürke vagy fehér?
- Ez? Fehér, mert ha szürke volna, akkor fekete lenne.

106. Повелительное наклонение (felszólító mód)

Повелительное наклонение служит для выражения приказания, просьбы, пожелания, совета. В венгерском языке повелительное наклонение употребляется и в придаточных предложениях с союзом *hogy*. На русский язык эти предложения переводятся союзом *чтобы* + инфинитив или глагол прошедшего времени. Повелительное наклонение в венгерском языке выражает также долженствование и соответствует русским вопросительным предложениям типа «Что (мне, тебе ...) делать?», «Куда (мне, тебе ...) идти?», «Откуда (мне, тебе ...) знать?» и т. п. Таким образом круг употребления глаголов повелительного наклонения в венгерском языке значительно шире, чем в русском языке.

В венгерском языке, в отличие от русского, повелительное наклонение употребляется во всех лицах настоящего времени.* В венгерском языке как и в русском, в повелительном наклонении прошедшего времени нет. Повелительное наклонение настоящего времени может относиться к будущему времени, которое своей особой формы не имеет.

Признаком повелительного наклонения является **-j**, который прибавляется к глагольной основе, оканчивающейся на согласный звук. Личные окончания безобъектного и объектного спряжений ставятся после признака **-j**:

várni	vár-	várj-	várjak, várjál, várjon,
kérni	kér-	kérj-	kérjek, kérjél, kérjen,
mondani	mond-	mondj-	mondjak, mondjál, mondjon,
kezdeni	kezd-	kezdj-	kezdjek, kezdjél, kezdjen stb.

Иковые глаголы в повелительном наклонении остаются иковыми и в 1-ом и 3-ем лице единственного числа получают особое окончание.

У приставочных глаголов в повелительном наклонении приставка отделяется от глагола, ставится после него и пишется отдельно.

Правописание глаголов повелительного наклонения требует особого внимания, так как в результате сочетания конечного согласного основы и признака **-j**

* Русский перевод данных ниже парадигм не даётся, т. к. повелительное наклонение употребляется в русском языке только во 2-ом лице.

происходят различные звуковые изменения, например полная и неполная ассимиляция, оглушение, озвончение и т. д., которые отражаются на правописании глаголов.

Обратите особое внимание на образование 3-го лица (ед. и мн. ч.) повелительного наклонения: в венгерском языке формой вежливой просьбы, приказа, пожелания и т. д. является форма 3-го лица (ед. и мн. ч.).

С точки зрения особенностей образования повелительного наклонения венгерские глаголы делятся на следующие группы:

1. глаголы, основа которых оканчивается на согласные, кроме *s, sz, z; t*
например: *kér, vár, mond, kezd, beszél*
2. глаголы, основа которых оканчивается на согласные
— *s olvas, mos*
— *sz vadász(ik) 'охотится', mász(ik) 'лезет'*
— *z néz, kérdez, magyaráz*
— *st fest*
— *szt választ*
— краткий гласный + *t szeret, arat, hallgat*
(сюда относятся все потенциальные глаголы, например:
kérhet, várhat, mondhat, beszélhet, olvashat, nézhet, festhet)
3. глаголы, основа которых оканчивается на
— долгий гласный + *t segít, javít, takarít, fűt*
— согласный + *t* (кроме: *st, szt*) *ért, jelent, elfelejt*

Глаголы *jönni* — *menni*, глаголы типа *venni* и типа *lõni* рассматриваются отдельно.

Образование повелительного наклонения

1. основа глагола оканчивается на соглас- + j + личные окончания безобъектного и
ный, кроме *s, sz, z, t* объектного спряжений

безобъектное спряжение

1 л. ед. ч.	várjak	kérjek
2 л.	várj ¹	kérj ¹
	várjál	kérjél
3 л.	várjon	kérjen
1 л. мн. ч.	várjunk	kérjünk
2 л.	várjatok	kérjetek
3 л.	várjanak	kérjenek

объектное спряжение

1 л. ед. ч.	várjam	kérjem
2 л.	várd ¹	kérd ¹
	várjad	kérjed
3 л.	várja	kérje
1 л. мн. ч.	várjuk	kérjük
2 л.	várjátok	kérjétek
3 л.	várják	kérjék

иковые глаголы (например: gondolkodik, mosakodik, lustálkodik и т. д.)

1 л. ед. ч.	gondolkodjam	gondolkodjak ²
2 л.	gondolkodj ¹	
	gondolkodjál	
3 л.	gondolkodjék	gondolkodjon ²
1 л. мн. ч.	gondolkodjunk	
2 л.	gondolkodjatok	
3 л.	gondolkodjanak	

¹ Краткая форма выражает чаще всего приказ, полная — просьбу, но с помощью интонации обеими формами можно выразить как приказ, так и просьбу.

² В разговорном языке наиболее употребительной является вторая форма спряжения иковых глаголов, которая возникла по аналогии со спряжением неиковых глаголов (ср. *várjak*, *várj*, *várjon*). Данные формы в современном венгерском языке считаются неправильными разговорными формами.

Обратите внимание на долготу гласных в спрягаемых формах безобъектного и объектного спряжений:

(вы)	kérjeteK	(вы)	kérjéteK
(вы)	várjatoK	(вы)	várjátoK
(я)	kérjek	(они)	kérjék
(я)	várjak	(они)	várják

2.	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>основа глагола оканчивается на</p> <p><i>s, sz, z, st, szt</i></p> <p>краткий гласный + <i>t</i></p> </div>				+	<div style="display: inline-block; vertical-align: middle;"> <i>j</i> <div style="display: inline-block; vertical-align: middle;"> <div style="margin-left: 5px;">ss</div> <div style="margin-left: 5px;">ssz</div> <div style="margin-left: 5px;">zz</div> </div> </div>	+	<div>личные окончания безобъектного и объектного спряжений</div>
----	--	--	--	--	---	---	---	--

безобъектное спряжение (*olvas-, néz-, fest-, választ-, szeret-, hallgat-*)

1 л. ед. ч.	olvassak	nézzek	fessek	válasszak
2 л.	olvass ³	nézz ³	fess ³	válassz ³
	olvassál	nézzél	fessél	válasszál
3 л.	olvasson	nézzen	fessen	válasszon
1 л. мн. ч.	olvassunk	nézzünk	fessünk	válasszunk
2 л.	olvassatok	nézzetek	fessetek	válasszatok
3 л.	olvassanak	nézzenek	fessenek	válasszanak

иковый глагол: *dolgozik*

1 л. ед. ч.	szeressek	hallgassak	dolgozzam ~ dolgozzak
2 л.	szeress ³	hallgass ³	dolgozz ³
	szeressél	hallgassál	dolgozzál
3 л.	szeressen	hallgasson	dolgozzék ~ dolgozzon
1 л. мн. ч.	szeressünk	hallgassunk	dolgozzunk
2 л.	szeressetek	hallgassatok	dolgozzatok
3 л.	szeressenek	hallgassanak	dolgozzanak

объектное спряжение

1 л. ед. ч.	olvassam	nézzem	fessem	válasszam
2 л.	olvasd ³	nézd ³	fesd ³	válaszd ³
	olvassad	nézzed	fessed	válasszad
3 л.	olvassa	nézze	fesse	válassza
1 л. мн. ч.	olvassuk	nézzük	fessük	válasszuk
2 л.	olvassátok	nézzétek	fessétek	válasszátok
3 л.	olvassák	nézzék	fessék	válasszák
1 л. ед. ч.	szeressem	hallgassam		
2 л.	szeresd ³	hallgasd ³		
	szeressed	hallgassad		
3 л.	szeresse	hallgassa		
1 л. мн. ч.	szeressük	hallgassuk		
2 л.	szeressétek	hallgassátok		
3 л.	szeressék	hallgassák		

³ Краткая форма глаголов 2-го лица ед. ч. (так же как у глаголов первой группы) выражает приказ, просьбу, полная форма — только просьбу.

В объектном спряжении все глаголы данной группы имеют два согласных (*ss, szs, zz*) в полной форме и один согласный (*s, sz, z, t*) в краткой форме, к которому присоединяется окончание 2-го лица ед. числа *-d*:

читай!	olvasd! ~ olvassad!
смотри!	nézd! ~ nézzed!
выбирай!	válaszd! ~ válasszad!
люби!	szeresd! ~ szeressed!

Обратите внимание на долготу гласных в спрягаемых формах безобъектного и объектного спряжений:

(вы)	szeressetek	_____	(вы)	szeressetek
(вы)	hallgassatok	_____	(вы)	hallgassátok
(я)	szeressék	_____	(они)	szeressék
(я)	hallgassak	_____	(они)	hallgassák

3.

основа глагола
оканчивается на

долгий гласный + t

согласный + t (кроме st, sz)

+ j > ts + личные окончания
безобъектного и
объектного спряжений

безобъектное спряжение (например: *segít-, fűt-, ért-, felejt-*)

1 л. ед. ч.	segítsek	fűtsek	értsek	felejtsek
2 л.	segíts ³	fűts ³	érts ³	felejts ³
	segítsél	fűtsél	értsél	felejtsél
3 л.	segítsen	fűtsön	értsen	felejtsen
1 л. мн. ч.	segítsünk	fűtsünk	értsünk	felejtsünk
2 л.	segítsetek	fűtsetek	értsetek	felejtsetek
3 л.	segítsenek	fűtsenek	értsenek	felejtsenek

объектное спряжение

1 л. ед. ч.	segítsem	fűtsem	értsem	felejtsem
2 л.	segítsd ³	fűtsd ³	értsd ³	felejtsd ³
	segítsed	fűtsed	értsed	felejtsed
3 л.	segítse	fűtse	értse	felejtse
1 л. мн. ч.	segítsük	fűtsük	értsük	felejtsük
2 л.	segítsétek	fűtsétek	értsétek	felejtsétek
3 л.	segítsék	fűtsék	értsék	felejtsék

³ Об употреблении краткой и полной форм см. выше.

К данной группе относятся в основном многочисленные глаголы, образованные с помощью суффикса *-ít*. Гласный в этом суффиксе и все другие долгие гласные перед конечным согласным *-t* всегда остаются **долгими**.

Образование глаголов повелительного наклонения этой группы происходит следующим образом: к конечному согласному *-t*, остающемуся без изменения, прибавляется во всех лицах согласный *-s* и личные окончания. Во 2-ом лице ед. ч. безобъектного спряжения к сочетанию этих согласных (*-ts-*) личное окончание *-d* прибавляется или непосредственно: *értsd* или с помощью соединительного гласного: *értsed*.

Обратите внимание на правописание и правильное произношение согласных:

пишется:	segíts	произносится:	segíccs
	felejt s d		felejc s d
	ért s étek		érc s étek

Глаголы *lát*ni 'видеть' и *(meg)bocsát*ani 'прощать/простить', оканчивающиеся на долгий гласный + *t*, рассматриваются отдельно (парадигму см. ниже).

Разноспрягаемые глаголы

1. Глаголы *jönni* — *menni*

1 л. ед. ч.	jöj je k	men je k
2 л.	jöj j ~ gyere jöj jé l	men j men jé l
3 л.	jöj jön	men je n
1 л. мн. ч.	jöj jün k ~ gyer ün k	
2 л.	jöj je tek ~ gyertek	
3 л.	jöj je nek	

В разговорном языке более употребительной является форма 2-го лица ед. ч. *gyere*. В 1-ом и 2-ом лицах мн. ч. формы *jöjjünk* ~ *gyerünk*, *jöjjetek* ~ *gyertek* считаются равноценными формами.

Повелительное наклонение глагола *menni* образуется согласно правилам, от основы *men-*: *menjek*, *menj*, *menjen*, *menjünk*, *menjetek*, *menjenek*.

2. Глаголы *lát*ni, *(meg)bocsát*ani

1 л. ед. ч.	lássak	lássam	bocsássak (meg)	bocsássam (meg)
2 л.	láss*	lásd*	bocsáss (meg)*	bocsásd (meg)*
	lássál	lássad	bocsássál (meg)	bocsássad (meg)
3 л.	lásson	lássa	bocsásson (meg)	bocsássa (meg)
1 л. мн. ч.	lássunk	lássuk	bocsássunk (meg)	bocsássuk (meg)
2 л.	lássatok	lássátok	bocsássatok (meg)	bocsássátok (meg)
3 л.	lássanak	lássák	bocsássanak (meg)	bocsássák (meg)

3. Повелительное наклонение многоосновных глаголов типа **aludni, feküdni; üdvözölni, emlékezni** образуется от основы инфинитива без суффикса *-ni*:

спи!	aludj ~ aludjál
помни!	emlékezz ~ emlékezzél
ложись!	feküdj ~ feküdjél

4. Глаголы типа **lőni, szőni**

1 л. ед. ч.	lőjek	lőjem	szőjek	szőjem
2 л.	lőj*	lődd*	szőj*	sződd*
	lőjél	lőjed	szőjél	szőjed
3 л.	lőjön	lőjön	szőjön	szője
1 л. мн. ч.	lőjünk	lőjük	szőjünk	szőjük
2 л.	lőjetek	lőjétek	szőjetek	szőjétek
3 л.	lőjenek	lőjék	szőjenek	szőjék

5. Глаголы типа **venni**

безобъектное спряжение

1 л. ед. ч.	legyek	vegyek	tegyek	vigyek	egyem	igyam
					egyek	igyak
2 л.	légy*	végý	tégý	—	—	—
	legyél	vegyél*	tegyél*	vigyél	egyél	igyál
3 л.	legyen	vegyen	tegyen	vigyen	egyék	igyék
					egyen	igyon
1 л. мн. ч.	legyünk	vegyünk	tegyünk	vigyünk	együnk	igyunk
2 л.	legyetek	vegyetek	tegyetek	vigyetek	egyetek	igyatok
3 л.	legyenek	vegyenek	tegyenek	vigyenek	egyenek	igyanak

объектное спряжение

1 л. ед. ч.	vegyem	tegyem	vigyem	egyem	igyam
2 л.	vedd*	tedd*	vidd*	edd*	idd*
	vegyed	tegyed	vigyed	egyed	igyaд
3 л.	vegye	tegye	vigye	egye	igya
1 л. мн. ч.	vegyük	tegyük	vigyük	együk	igyuk
2 л.	vegyétek	tegyétek	vigyétek	egyétek	igyátok
3 л.	vegyék	tegyék	vigyék	egyék	igyák

Среди этих глаголов исключением является глагол *hinni* 'верить', образующий повелительное наклонение при помощи *-ggy*:

1 л. ед. ч.	higgyek	higgyem
2 л.	higgy*	hidd*
	higgyél	higgyed
3 л.	higgyen	higgye
1 л. мн. ч.	higgyünk	higgyük
2 л.	higgyetek	higgyétek
3 л.	higgyenek	higgyék

Примечания:

1. Формы, отмеченные звездочкой, являются более употребительными (как в разговорном, так и в литературном языке).
2. Спряжение иковых глаголов *enni*, *inni* по аналогии с неиковыми глаголами, имеет своей разновидностью второй вариант окончаний. Формы с окончаниями неиковых глаголов (*egyen*, *igyon*) являются более употребительными в разговорной речи, в литературном же языке чаще употребляется иковый, правильный вариант спряжения: *egyék*, *igyék*.
3. Обратите внимание на правописание гласных и согласных глаголов этой группы:

legyél — légy
 vegyetek — vegyétek
 higgyed, higgyük — hidd

Частица *hadd*

Для выражения желания, разрешения, согласия в венгерском языке перед глаголами повелительного наклонения часто ставится частица *hadd*, соответствующая русской 'пусть (или пускай)', 'дай(те)'...

Hadd hallgassam meg én is, ...

Дай(те) и мне послушать, ...

Hadd nézze meg ő is!

Дай(те) и ему посмотреть!

Hadd legyen úgy!

Пусть будет так.

Hadd jöjjenek, ha egyszer annyira akarnak.

Пускай они идут, раз им так хочется.

Прочитайте тексты следующих уроков и проследите способ образования и причины употребления повелительного наклонения. В словарях дана форма 3-го лица безобъектного спряжения повелительного наклонения.

Azt mondta a főnököm:

— Kísérje el a külföldi vendégeinket a kirándulásra. Nézzék meg az aggteleki cseppkőbarlangot! Másnap menjenek be Miskolcra, és nézzék meg a város nevezetességeit! Lássanak szegények Budapesten kívül mást is. Először hívja föl, legyen szíves, az IBUSZ-t, és kérdezze meg, hogyan érdemes utazni, busszal vagy vonattal. Kérje meg őket, hogy adjanak pontos felvilágosítást, mert a múltkor rossz időpontot mondtak, és lekéstem a vonatot. Ha lehet, még ma vegye meg a jegyeket, és ugyan-csak még ma küldjön táviratot a vállalat üdülőjébe, hogy készítsenek elő három szobát a vendégek fogadására. Vigyen magával elég pénzt, és szerdán jöjjön be hozzám 10-re, és számoljon be a kirándulásról. Meg ne fázzék! Mondja meg a vendégeknek is, hogy öltözzenek melegen. Szerencsés utat!

Siettem haza, hogy minél előbb elmondhassam a hírt a családomnak. Hadd örüljenek, hogy pár napig nem látnak. A férjem nem volt otthon, csak a gyerekek verekedtek az előszobában.

— Figyeljete csak ide! — mondtam nekik. — Holnap reggel korán elutazom. Segítsetek nekem! Hívjátok föl nagyapátokat, mondjátok meg neki, hogy ne jöjjön ide holnap ebédre, mert nem leszek itthon, nem lesz ebéd. Aztán menjetek le a Közértbe, és vegyetek nekem pár apróságot. A legjobb az lesz, ha felírjátok, mit kell hoznotok. Vegyetek egy kiló almát, három vendég plusz én, az négy személy, fejenként 2 zsömle útravalónak, az összesen 8 zsömle, tehát hozzatok 8 zsömlét, egy csomag szalvétát, 2 csomag cigarettát, 2 doboz gyufát. Vegyetek egy kis babaszappant is, meg ... de nem, más nem kell. Vigyetek magatokkal elég pénzt. Ezt a szatyrot vigyétek, ne azt! Aztán siessetek, mert ha hazajöttetek, akkor, ... akkor, Ildi, kérlek, mosd ki a kendőmet és a kesztyűmet, hátha szükségem lesz rájuk.

Alighogy a gyerekek elmentek, megjött a férjem. Ő is kapott feladatot szép számmal. Nálunk senki sem unatkozik ...

— Ha már itthon vagy, kapcsolj be, légy szíves, a rádiót, és hallgasd meg a híreket, hadd tudjam meg, milyen idő lesz holnap. Aztán tisztítsd ki a cipőmet, légy szíves . . . Mit mondasz?! Hogy magam is megcsinálhatnám? Hidd el, meg is csinálnám, ha lenne egy szabad percem. Választhatsz: készíts vacsorát, varrd föl a gombot a kabátomra, rakj rendet a fürdőszobában, mosogass el, és akkor én tisztítom ki a cipőmet, de még a tiedet is kipucolom!

Talán nem csodálkoztok, ha megtudjátok, hogy ezek után a férjem szó nélkül beleült a fotelbe, és szorgalmasan hallgatta az időjárásjelentést, utána pedig egy árva szó nélkül megtette mindazt, amire kértem: kitisztította a cipőmet, és még rendet csinálni is segített a fürdőszobában.

<i>vkín/vmin kívül</i>	кроме
felvilágosítás, -t, -a, -ok	справка, разъяснение
felvilágosítást ad ni	дать справку, разъяснение
a múltkor	недавно, на днях, в прошлый раз
időpont, -ot, -ja, -ok	время, срок, дата
lekés ni a vonatot (buszt stb.)	опаздывать на поезд
ugyancsak	также, тоже
vállalat, -ot, -a, -ok	предприятие
üdülő, -t, -je, -k	дом отдыха
előkészít eni vmit vmire	приготовить
fogadás, -t, -a, -ok	приём
beszámol ni vmiről	дать отчёт; подробно рассказать
melegen öltöz ni (-ik)	тепло одеваться
szerencsés utat!	счастливого пути!
minél előbb	как можно раньше
vereked ni (-ik) (см. стр. 401)	драться
figyel ni	внимательно слушать
figyeljete csak ide!	послушайте-ка меня!
elutaz ni (-ik)	уезжать, уехать
lemenni	сходить; спускаться, спуститься
felír ni vmit vhova	записывать (для памяти)
plusz	плюс
összesen	всего
szalvét a, -át, -ája, -ák	салфетка
babaszappan, -t, -ja, -ok	детское мыло
szatyor, szatyrot, szatyra, szatyrok	(хозяйственная) сумка, сетка
kimos ni vmit	выстирать, вымыть
kendő, -t, -je, -k	платок
hátha	быть может, а вдруг
alighogy	не успел . . ., как

szép számmal	в большом количестве
unatkoz ni (-ik) <i>vmin</i>	скучать, скучно
kitisztít ani <i>vmit</i>	вычистить
megcsinál ni <i>vmit</i>	сделать
vacsorát készít eni	готовить ужин
felvarr ni <i>vmit vho</i>	пришивать, пришить
rendet rak ni <i>vhol</i>	приводить, привести в порядок
elmosogat ni	мыть посуду
kipucol ni <i>vmit</i>	вычистить (не рекомендуется упот- реблять)
szó nélkül	молча, без слов
beleül ni <i>vmibe</i>	сесть во что (в кресло)
fotel, -t, -je ~ -ja, -ek ~ -ok	кресло
egy árva szó nélkül	без единого слова
megtenni <i>vmit</i>	сделать
mindaz, -t, -ok	всё (э)то

107. Послелогии II. (névutók)

Подавляющее большинство послелогов употребляется с существительными, стоящими в именительном падеже (см. 25).

Послелогии второй группы (их — меньшинство) требуют другого падежа существительного. Например:

valamin kívül	кроме
valamin túl	за (+ твор. п.)
valamin felül	сверх
valakivel együtt	вместе

Péteren kívül még 15 ember volt ott.

Кроме Петра там ещё было 15 человек.

A vendégekkel együtt utaztunk Miskolcra.

Вместе с гостями мы поехали в Мишкольц.

Если перед существительным, употребляемым с тем или иным послелогом, стоит указательное местоимение, то это указательное местоимение требует того же падежа, что и существительное, но послелог ставится всего раз, после существительного (ср. 25):

Ezen a fiún kívül még sokan voltak ott.

Кроме этого мальчика там ещё было много людей.

Azon a hegyen túl folyik a Duna.

За той горой течёт Дунай.

Azokkal a gyerekekkel együtt utaztak katonák is.
 Вместе с теми детьми ехали также солдаты.

Упражнения

1. Из текста урока выпишите глаголы. Определите, какого они наклонения и спряжения. Объясните причину употребления этих наклонений и спряжений.
2. Образуйте повелительное наклонение от следующих глаголов по данным указаниям:

	утвердительная форма	отрицательная форма	утвердительная форма	отрицательная форма
	2 л. ед. ч. безоб. спр.	2 л. ед. ч. об. спр.	2 л. мн. ч. безоб. спр.	2 л. мн. ч. об. спр.
várni	várj	ne várd	várjatok	ne várjátok

1. tanulni, — 2. beszélni, — 3. élni, — 4. szólni, — 5. indulni, — 6. vasalni, — 7. táncolni, — 8. mesélni, — 9. örülni, — 10. énekelni, — 11. kiabálni, — 12. felelni, — 13. csinálni, — 14. sétálni, — 15. sajnálni.

3. Образуйте 2-ое лицо ед. ч. повелительного наклонения от следующих глаголов.

Образец:

	утвердительная форма		отрицательная форма	
	безоб. спр.	об. спр.	безоб. спр.	об. спр.
adni tudni	adj tudj	add tudd	ne adj ne tudj	ne add ne tudd

1. kapni, — 2. lopni, — 3. sírni, — 4. mondani, — 5. várni, — 6. írni, — 7. pihenni, — 8. kezdeni, — 9. hívni, — 10. járni.

4. Образуйте утвердительную и отрицательную формы глаголов 2-го лица ед. числа объектного и безобъектного спряжений повелительного наклонения. Не забудьте при этом, что приставка от глагола повелительного наклонения отделяется, ставится после него и пишется отдельно.

Образец:

	утвердительная форма		отрицательная форма	
	безоб. спр.	об. спр.	безоб. спр.	об. спр.
elmondani	mondj el	mondd el	ne mondj el	ne mondd el

1. bekapcsolni, — 2. megszólalni, — 3. felkelni, — 4. megtalálni, — 5. éhen halni, — 6. megnyugodni, — 7. megijedni, — 8. megmosakodni, — 9. megfagyni, — 10. bezárni, — 11. ellopni, — 12. elkísérni, — 13. megnyomni, — 14. megsértődni, — 15. megharagudni, — 16. észrevenni.

5. Образуйте 2-ое лицо мн. числа глаголов повелительного наклонения по образцу, данному в упражнении № 4.

Например: mondjatok el; mondjátok el; ne mondjatok el; ne mondjátok el.

1. megszólalni, — 2. bekapcsolni, — 3. felkelni, — 4. megírni, — 5. megtalálni, — 6. szomjan halni, — 7. kikapcsolni, — 8. megkérni, — 9. kikísérni, — 10. elküldeni, — 11. ellopni, — 12. megijedni, — 13. megharagudni, — 14. észrevenni, — 15. bezárni, — 16. megnyomni, — 17. megmosakodni, — 18. megkapni.

6. К глаголам безобъектного и объектного спряжений, данным в упражнении № 4, выберите подходящие по смыслу прямые дополнения. Повторите правило, когда прямое дополнение является определённым и когда употребляется объектное спряжение.

7. По данным указаниям образуйте повелительное наклонение от следующих глаголов:

	безоб. спр. 2 л. ед. ч.	об. спр. 2 л. ед. ч.	безоб. спр. 2 л. мн. ч.	об. спр. 2 л. мн. ч.
keresni	keress	keresd	keressetek	keressétek

1. olvasni, — 2. húzni, — 3. mosni, — 4. érezni, — 5. hozni, — 6. találkozni, — 7. kérdezni, — 8. magyarázni, — 9. borotválkozni, — 10. táviratozni, — 11. csodálkozni, — 12. álmodozni.

8. Образуйте утвердительную и отрицательную форму глаголов 2-го лица ед. числа безобъектного и объектного спряжений повелительного наклонения.

megkérdezni: kérdezz meg; kérdezd meg; ne kérdezz meg; ne kérdezd meg

1. megfázni, — 2. felöltözni, — 3. megnézni, — 4. lehúzni, — 5. megérkezni, — 6. megijedni, — 7. megöregedni, — 8. megborotválkozni, — 9. felhúzni, — 10. elveszni.

9. Образуйте повелительное наклонение от следующих глаголов по данному образцу:

	безоб. спр. 2 л. ед. ч.	об. спр. 2 л. ед. ч.	безоб. спр. 2 л. мн. ч.	об. спр. 2 л. мн. ч.
mutatni	mutass	mutasd	mutassatok	mutassátok

1. szeretni, — 2. beszélgetni, — 3. fizetni, — 4. sütni, — 5. hallgatni, — 6. lehet, — 7. eljutni, — 8. meghallgatni, — 9. nézegetni, — 10. nevetni, — 11. észébe jutni, — 12. meglátogatni.

10. К глаголам, данным в упражнении № 9 (там, где это можно), выберите подходящие по смыслу прямые дополнения. Повторите правило, когда дополнение является определённым и когда употребляется объектное спряжение.

11. Образуйте повелительное наклонение глаголов по данному образцу:

Образец:

	безоб. спр. 2 л. ед. ч.	об. спр. 2 л. ед. ч.	безоб. спр. 2 л. мн. ч.	об. спр. 2 л. мн. ч.
segíteni	segíts	segítsd	segítsetek	segítsétek

Заметьте при этом, что 2-ое л. ед. ч. объектного спряжения образуется путём прибавления личного окончания *-d* к форме 2-го лица ед. ч. безобъектного спряжения.

1. segíteni, — 2. javítani, — 3. megállapítani, — 4. készíteni, — 5. takarítani, — 6. érteni, — 7. tartani, — 8. jelenteni, — 9. felgyújtani, — 10. elfelejteni.

12. Образуйте повелительное наклонение безобъектного и объектного спряжения 3-го л. ед. и мн. ч. глаголов. Выберите подходящие по смыслу дополнения.

1. beszélni valakivel, — 2. táncolni valakivel, — 3. megölelni valakit, — 4. olvasni valamit, — 5. megnyomni valamit, — 6. sétálni valakivel, — 7. beszélni valahogyan, — 8. találkozni valakivel, — 9. felgyújtani valamit, — 10. segíteni valakinek, — 11. otthon felejtani valamit, — 12. telefonálni valakinek, — 13. választani valamiből, — 14. megmutatni valakinek valamit, — 15. mesélni valakinek valamiről.

13. Образуйте вежливую форму (3 л. ед. ч.) повелительного наклонения от следующих глаголов. Составьте предложения, в которых дополнением глаголов повелительного наклонения является личное местоимение 1-го лица ед. ч. (например: мне, со мной, меня и т. д.).

Образец: принести стакан воды

Hozzon nekem, legyen szíves, egy pohár vizet.

Будьте любезны, принесите мне стакан воды.

1. говорить по-венгерски, — 2. танцевать, — 3. позвонить, — 4. разбудить в 7 часов, — 5. ужинать в ресторане «Будапешт», — 6. рассказать сказку, — 7. объяснить задание, — 8. провожать на вокзал, — 9. показать достопримечательности города, — 10. навестить, — 11. прийти, — 12. рассказать об экскурсии, — 13. осматривать витрины, — 14. помогать привести комнату в порядок, — 15. посмотреть новый фильм.

14. Образуйте повелительное наклонение глаголов по данному образцу:

	безоб. спр. 2 л. ед. ч.	об. спр. 2 л. ед. ч.	безоб. спр. 2 л. мн. ч.	об. спр. 2 л. мн. ч.
tenni	tegyél	tedd	tegyetek	tegyétek

1. hinni, — 2. látni, — 3. jönni, — 4. venni, — 5. vinni, — 6. aludni, — 7. lenni, — 8. menni, — 9. enni, — 10. inni, — 11. megbocsátani, — 12. haragudni.

15. Образуйте вежливую форму (3 л. ед. и мн. ч.) повелительного наклонения:

	безобъектное спряжение		объектное спряжение	
	ед. ч.	мн. ч.	ед. ч.	мн. ч.
hinni	higgyen	higgyenek	higgye	higgyék

1. hinni, — 2. enni, — 3. venni, — 4. inni, — 5. vinni, — 6. tenni, — 7. lenni, — 8. aludni, — 9. jönni, — 10. menni, — 11. megbocsátani, — 12. haragudni.

16. Закончите предложения, употребляя слова, данные в скобках.

- Ne higgye, hogy ... (обидеться; я, пр. вр.)
- Vegyen ebből ... (салат, мясо)
- Aludjon jól ... (новое место)
- Menjen ki ... (коридор)
- Bocsássa meg, hogy ... (опаздывать; я, пр. вр.)

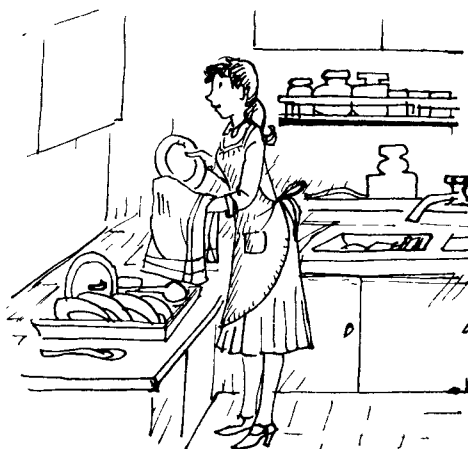
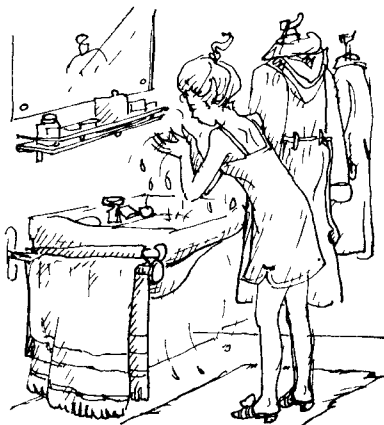
6. Ne haragudjék, hogy ... (опаздывать; я, пр. вр.)
7. Vigyék haza ... (эти книги)
8. Igya meg ... (молоко)
9. Hígyen ... (он)
10. Ne haragudjanak, de ... (я должен уйти)

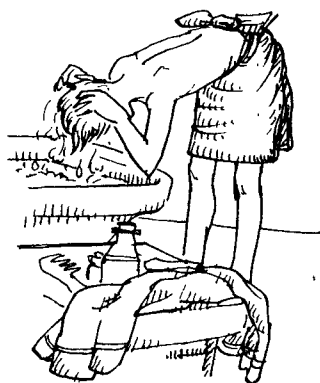
17. Вместо точек вставьте слова, данные в скобках, в нужной форме.

1. Kérlek, ...! (идти)
2. Kérlek, ... neki ezt a könyvet! (передать)
3. Kérlek benneteket, ... a beteget! (навесить)
4. Szépen kértelek, ne ... telefonálni a nagyapádnak! (забыть)
5. Kérlek, ne ... megenni az ebédet! (забыть)
6. Arra kértelek, ... ide a pizsamámat! (принести)
7. Kértelek benneteket, ne ... Katit a moziba! (увести)
8. Kérlek, ne ... engem! (проводить)
9. Kérlek, ... Nyinát a metróig! (проводить)
10. Kérlek, ... engem a Keletibe! (проводить)
11. Kérlek, ... nekem! (помогать)
12. Kértelek, ... kimosni a pulóveremet, de te nem ... (помогать)

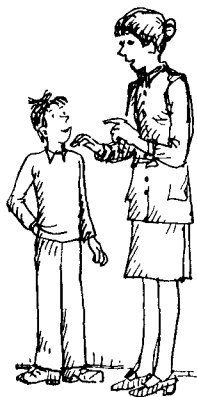
18. Опишите рисунки. Выразите приказ

- а) в форме 2-го лица ед. и мн. ч.,
- б) в вежливой форме (ед. и мн. ч.),
- в) в форме 1-го лица мн. ч.

— Édes kisfiam, ne felejtse el, hogy holnap korábban kell felkelned, és korábban kell elindulnod az iskolába. Tehát kelj fel korán, és indulj el idejében. Útközben menj be a Közértbe, és kérj fél kiló kenyeret, egy zacskó tejet, vegyél 2—3 zsömlét vagy kiflit, és 20 deka párizsit. Tedd bele ebbe a szatyorba, és vidd föl nagymamádnak. Finoman kopogj, ne dörömbölj és ne csöngess, tudod, beteg. Ne ijeszd meg! Útközben ne edd meg a kifliket, és ne idd meg a tejet a lépcsőházban, légy szíves. Adj oda mindent a nagymamának, és mondd meg neki, hogy hívjon föl engem a munkahelyemen. Aztán siess az iskolába, el ne késs! Az iskolában ne aludj, ne verekedj, órán ne egyél, figyelj, szóval viselkedjél tisztességesen. Legalább most az egyszer próbáld meg! Ha megint intőt hozol, inkább haza se gyere...

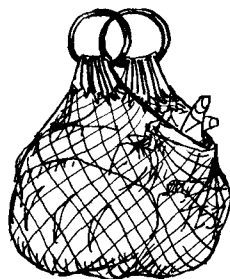

— No, kisfiam, mit mondott édesanyád, mielőtt elindult az éjszakai műszakba?

— Azt mondta, hogy ne felejtsek el ma korábban felkelni, vagyis... hogy keljek fel korán, és induljak el idejében az iskolába. Útközben menjek be a Közértbe, kérjek fél kiló kenyeret, egy zacskó tejet, vegyek 2—3 zsömlét vagy kiflit és 20 deka párizsit. Tegyem bele ebbe a szatyorba, és hozzam föl a nagymamának. Kopogjak finoman, ne dörömböljek, ne csöngessek, mert a nagymama beteg. Ne ijeszsem meg! Útköz-

ben ne egyem meg a zsömléket, és a lépcsőházban ne igyam meg a tejet, legyenek szíves — mondta. Aztán azt mondta még, hogy adjak oda mindent a nagymamának, és mondjam meg neki, hogy hívja föl őt a munkahelyén. Aztán siessek az iskolába, ne késsek el. Ott ne aludjak, ne verekedjek, az órákon ne egyek, figyeljek, szóval viselkedjek tisztességesen. Legalább most az egyszer próbáljam meg. És még azt is mondta, hogy ha intőt kapok, haza se menjek...

útközben

felvinni *vkit/vmit*

finoman (делать что-нибудь)

kopog|ni az ajtón

dörömböl|ni az ajtón

csenget|ni ~ csönget|ni az ajtón

nagymam|a, -át, -ája, -ák

munkahely, -et, -e, -ek

elkész|ni (-ik) valahonnan (iskolából, órá-
ról, előadásról)

viselked|ni (-ik)

tisztességesen viselked|ni (-ik)

tisztességes, -(e)t, -ek

legalább

most az egyszer

megpróbál|ni

intő, -t, -je, -k

inkább

inkább haza se gyere

se

éjszak|a, -át, -ája, -ák

műszak, -ot, -ja, -ok

vagyis

дорогой, по пути, в дороге;

мимоходом

относить, отнести наверх

тонко, деликатно, нежно

стучать(ся) в дверь

колотить в дверь

звонить в дверь

бабушка

рабочее место

опаздывать, опоздать

вести себя

вести себя как полагается

порядочный, честный

хотя бы; по крайней мере

на этот раз

здесь: пытаться, стараться

замечание в дневнике школьников

(о плохом поведении, неуспеваемос-
ти)

лучше; скорее

лучше не приходи домой!

ни, даже не

ночь

смена

то есть, иначе говоря

Упражнения

1. Выпишите из текста данного урока приставочные глаголы повелительного наклонения и проследите, где ставится приставка и как она пишется. Обратите внимание на правописание глаголов, оканчивающихся на согласные *-t*, *-d*, *-s* и т. д.
2. Там, где это возможно, измените предложения таким образом, чтобы вместо повелительного наклонения употреблялся инфинитив глаголов с притяжательными окончаниями (*fel kell kelned, be kell menned* и т. д.). Заметьте при этом, как меняется тон разговора.
3. Измените текст, употребляя потенциальные глаголы условного наклонения настоящего времени (*felkelhetnél, bemehetnél, felvihetéd* и т. д.).
4. Расскажите весь текст урока от лица мамы, обращающейся к своим детям. (*Édes gyermekeim, ne felejtsetek el, ... kell kelnetek ... menjetek ...*)
5. Расскажите текст от лица детей, повторяющих слова мамы бабушке (*... hogy ne felejtünk el, ... menjünk be, ... hozzuk fel* и т. д.).
6. Ответьте на вопросы.
1. Ki kivel beszél ebben a szövegben? — 2. Miért kell korábban felkelnie? — 3. Miért kell az üzletbe bemennie? — 4. Mit kell vennie? — 5. Mennyibe kerül mindaz, amit vett (rubelben)? — 6. Hol lakik a nagymama? — 7. Mit tudtunk meg a nagymamáról? — 8. Miért kell finoman kopognia? — 9. Miért nem ijesztheti meg a nagymamát? — 10. Mit szokott csinálni a lépcsőházban? — 11. Miért szokta meginni a tejet? — 12. Hogyan szokott viselkedni az iskolában? — 13. Mit jelent: „intő”? — 14. Kik szoktak intőt kapni? — 15. Szoktál órán enni és beszélgetni? — 16. Hazamehet, ha intőt kapott? — 17. Mit csinálnál, ha intőt kapnál? — 18. Mikor beszélt az anya a fiával? — 19. Mit kért a mama a nagymamától? — 20. Hol és miért kell felhívnia a lányát? — 21. Mikor kell telefonálnia? — 22. Hogyan szokott viselkedni ez a gyerekek?
7. Напишите сочинения на следующие темы:
1. Intőt kaptam.
2. Sohasem kaptam intőt.

8. Составьте небольшие рассказы на темы:

1. Мой сын.
2. Мой внук.

9. 1. Прочитайте следующие предложения. Выпишите из словаря новые слова и выражения. Запомните их.

2. Поставьте предложения во всех лицах ед. и мн. числа настоящего и прошедшего времени изъявительного наклонения.

3. Измените предложения таким образом, чтобы можно было выразить

- a) приказ, просьбу (2 л. ед. и мн. ч.),
- б) вежливое обращение (3 л. ед. и мн. ч.).

4. Переделайте их в придаточные предложения:

- a) «Просили меня, чтобы ...»
- б) «Просили нас, чтобы ...»
- в) «Мы просили детей, чтобы ...»

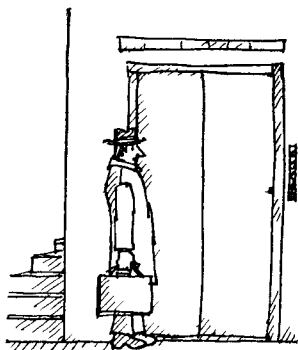
5. С помощью новых слов и выражений составьте небольшой рассказ о том, как ведут себя непослушные дети.

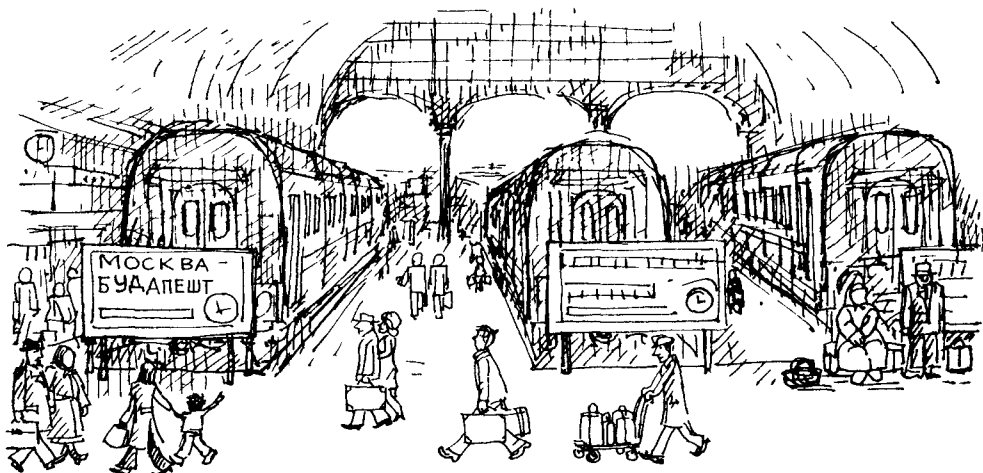
1. *Állok a szobában.*
2. *Keresem a kulcsot a zsebemben.*
3. *Megtalálom a kulcsomat.*
4. *Felveszem a kabátomat.*
5. *Felteszem a kalapomat.*
6. Bal kezemmel *megfogom* a kilincset.
7. Jobb kezemmel *leoltom* a villanyt.
8. *Lenyomom* a kilincset.
9. *Kinyitom az ajtót.*
10. *Kimegyek.*
11. *Becsukom az ajtót.*
12. *Beteszem a kulcsot a zárba.*
13. *Bezárom az ajtót.*
14. ~ Kulcsra *zárom* az ajtót.
15. *Kihúzom* a kulcsot a zárból.
16. *Zsebre teszem* a kulcsot.
17. *Felhúzom* a kesztyűmet.
18. *Végigmegyek* a folyosón.
19. *Odamegyek* a lifthez.
20. A liftnél *megállok*.
21. *Megnyomom* a hívógombot, várok.

22. A lift *megáll*.
23. A lift ajtaja kinyílik.
24. ~ *Kinyitom* a liftajtót.
25. *Beszállok* a liftbe.
26. *Köszönök* a liftben az ismerősöknek.
27. A lift ajtaja becsukódik.
28. ~ *Becsukom* a liftajtót.
29. A lift lemegy a földszintre.
30. A lift megáll.
31. A földszinten *kiszállunk*.
32. *Kimegyek* az utcára.
33. *Felhajtom* a kabátom gallérját.
34. *Elindulok* a buszmegálló felé.

10. Расскажите по-венгерски, что вы видите на рисунках.

— Nemzetközi gyorsvonat indul Kijeven, Lvovon át Budapestre az első vágányról 23 óra 5 perckor. . .

— Bemondták, hogy be lehet szállni — mondta Ánya az édesanyjának, aki erről válaszul nagyot sóhajtott. Egyáltalán nem örült, hogy egyetlen gyermekét évekig nem láthatja. Ösztöndíjasként Magyarországra utazik, ott fogja elvégezni az egyetemet. Legfeljebb csak szünetben jön haza. Üres lesz a ház nélküle.

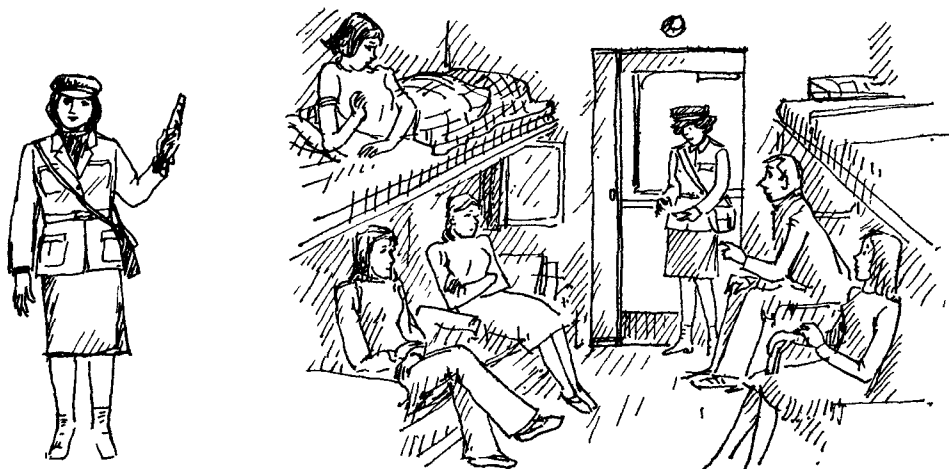
— Bemondták, hogy megkezdődött a beszállás, be lehet szállni — ismételte meg Ánya. — Menjünk!

A hálókocsi előtt ott állt a kalauznő, alaposan megnézte Ánya jegyét.

— Rendben van — bólintott. — A 16-os helyre szól a jegye. Tessék beszállni. A páros számú helyek a fentiek, a páratlanok az alsók.

A fülkében még senki sem volt. A hordár felrakta Ánya bőröndjeit a csomagtartóba, csak az ennivaló és az olvasnivaló került az asztalra egy hálóban. Nem sok idő volt már hátra az indulásig, jöttek az utitársak. Ányáék egy darabig szótlanul állta a peronon, aztán Ánya elbúcsúzott a szüleitől, felszállt. A vonat elindult. Ánya intgetett, amíg lehetett.

Alig állt a lábán a fáradtságtól, legszívesebben azonnal lefeküdt volna aludni. Úgyesen, létra nélkül felmászott a helyére, elhelyezkedett, és szemügyre vette az utatársait.

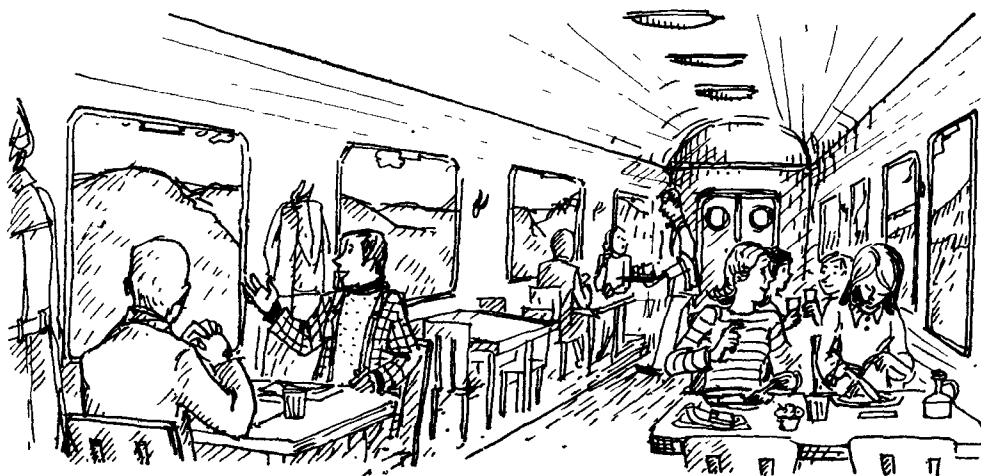
Jött a kalauznő, egy csinos, középkorú hölgy.

— Kinek milyen nyelvű vámáru-nyilatkozatot adjak? — kérdezte, és elkérte a jegyeket. A magányos férfitől kért egy rubelt az ágyneműért.

— A vámáru-nyilatkozatot, minden rovatát holnap töltsék ki, ne felejtsek el aláírni. ... Igen, ráér, nem kell vele sietni, hiszen a határ még messze van — mondta, jó éjszakát kívánt, és elment.

Kiderült, hogy a professzor külsejű idős férfiú tényleg professzor, nincs útlevele, mert csak Munkácsra utazik. A házaspárból az asszony szovjet, a férje magyar állampolgár volt. Hol oroszul, hol magyarul beszéltek. Ánya nagyon fülelt, kíváncsi lett volna, mit ért meg a magyar beszédből, de leragadtak szemei az álmoságtól, elaludt.

Másnap, amikor fölébredt, a többiek éppen teáztak, és halkan beszélgettek. A pro-

fesszor előadást tartott Munkács történetéről. Ánya félálomban hallgatta, és nem tudta eldönteni, mit csináljon: felkeljen-e vagy aludjék tovább. Végül a másik oldalára fordult, fejére húzta a takarót, és aludt, mint a bunda, egészen délig. Akkor fölkelt, és elment az étkezőkocsiba ebédelni.

nemzetközi, -t, -ek
valamin át
 bemondták
 bemondta a rádió
 beszáll|ni
 beszállás, -t, -a
 válasz, -t, -a, -ok
 sóhajt|ani
 egyáltalán nem
 egyetlen, -t
 évekig
 ösztöndíjas, -t, -a, -ok
 elvégezni (főiskolát, egyetemet)
 legfeljebb
 üres, -et, -ek
 megismétel|ni *vmit*
 hálókocsi, -t, -ja, -k
 kalauz, -t, -a, -ok
 kalauznő, -t, -je, -k
vhová szól a jegy
 bólint|ani
 páros (szám)
 páratlan (szám)
 fenti, -t, -ek
 alsó, -t, -k
 föl|k[e, -ét, -éje, -ék
 hordár, -t, -ja, -ok
 bőrönd, -öt, -je, -ök
 ennivaló, -t, -ja, -k
 olvasnivaló, -t, -ja, -k
 háló, -t, -ja, -k
 kerül|ni *vhová*
 nem sok idő van (volt) hátra *vmeddig*
 -ék
 egy darabig

международный
 через
 объявили (в микрофон; на вокзале)
 сообщили по радио
 садиться, производить посадку
 посадка
 ответ
 вздыхать
 совсем не, отнюдь не
 единственный
 в течение лет
 стипендиат, -ка
 закончить (университет)
 в крайнем случае
 пустой
 повторить
 спальный вагон
 кондуктор
 кондукторша, проводница
 билет действителен на
 кивнуть в знак согласия
 чётное (число)
 нечётное (число); беспримечательный
 верхний; вышеупомянутый
 нижний, низший
 купе
 носильщик
 чемодан
 еда, пища
 то (книга, газета и т. п.), что можно
 читать
 здесь: сетка, авоська
 попасть
 остаётся (осталось) мало времени
 собирательный суффикс, см. 107
 некоторое время

szótlanul
elbúcsúz|ni (-ik) *vkitől/vmitől*
integet|ni *vkinek*
alig áll a lábán *vmitől*
fáradtság, -ot, -a
legszívesebben

lefeküdni aludni
ügyes, -et, -ek
ügyesen
létr|a, -át, -ája, -ák
felmász|ni (-ik) *valahova*
elhelyezked|ni (-ik) *vhol*

szemügyre venni *vkit/vmit*
középkorú, -t, -ak
hölgy, -et, -e, -ek
milyen nyelvű, -t, -ek
vámáru-nyilatkozat, -ot, -a, -ok
vám, -ot, -ja, -ok
nyilatkozat, -ot, -a, -ok
elkér|ni *vkitől vmit*
magányos, -(a)t, -ak
ágynemű, -t, -je, -k
rovat, -ot, -a, -ok
kitölt|eni *vmit*
aláír|ni *vmit*
ez ráér
határ, -t, -a, -ok
kíván|ni *vkinek vmit*
külsejű, -t, -ek
idős, -(e)t, -ek
Munkács, -ot; -on
házaspár, -t, -ja, -ok
állampolgár, -t, -ja, -ok
magyar állampolgár
szovjet állampolgár
fülel|ni *vmire*

leragad a szeme az álmodástól
álmodás, -ot, -a

без слов, молча
прощаться, проститься
махать рукой
он еле стоит на ногах
усталость
досл.: с самым большим удовольст-
вием
ложиться спать
ловкий, умелый
ловко, умело
лестница
влезать, вскарабкаться
располагаться, расположиться;
устраиваться, устроиться
внимательно осматривать, оглядывать
средних лет
дама
на каком языке
таможенная декларация
таможня, пошлина
декларация
попросить (на некоторое время)
одинокий
постельное бельё
рубрика, раздел, графа
заполнить
подписать, подписываться
есть время на это
граница
желать чего
имеющий наружность кого/чего
пожилой
Мукачево
супруги
гражданин
гражданин ВНР
гражданин СССР
внимательно слушать, прислуши-
ваться
у него (неё) глаза слипаются
сонливость

teáz|ni (-ik)

halkan

előadást tart|ani vkinek vmiről

történet, -et, -e, -ek

félálomban

eldönt|eni vmit

a másik oldalára fordul|ni

fejére húz|ni a takarót

takaró, -t, -ja, -k

alszik, mint a bunda

étkezőkocsi, -t, -ja, -k

пить чай (посиживая)

тихо

читать лекцию; здесь: рассказывать

история (города, вопроса); случай

в полусне

решать (вопрос)

переворачиваться на другой бок

натянуть одеяло на голову

одеяло

спит, как сурок (досл.: как шуба)

вагон ресторана

— Telefonáltál már a tudakozóba?

— Hova?

— A tudakozóba, így hívják nálunk a справочное бюро-t.

— Miért kellett volna felhívnom a tudakozót?

— Hogy megtudjuk az IBUSZ telefonszámát.

— Nem emlékszel rá?

— Nem. Elfelejtettem.

— Jézus Mária! Te nem utaztál el?

— Nem. A határon kiderült, hogy itthon felejtettem az útlevelem.

— Hát te meg hogy kerülsz ide

— Most jöttem Moszkvából.

— Ez igen! Örülök, hogy látlak

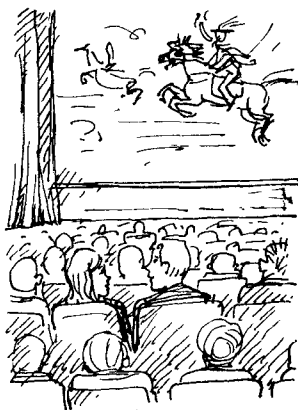
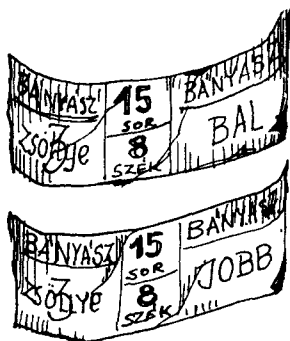
Szása aludni akar. Kopognak. Valaki bekiált:

— Itthon vagy?

Szása kikiált:

— Alsom!

Másik oldalára fordul, fejére húzza a takarót, és alszik, mint a bunda.

— Szervusz! Te is moziba jössz?

— Én is. Hova szól a jegyed? Nézd csak, itt van az enyém.

— Az enyém pedig . . .

— Ejha, ugyanoda szól?!

— Elmegyek, hozok újságot és narancsot.
— Nem sok idő van már az indulásig, ne menj el!
Le találod késni a vonatot, mi lesz velem nélküled?

— Semmi. Mosolyogsz és integetsz nekem a vonatablakból, én pedig a következő vonattal utánad megyek.

— Azt nem! Nem mész sehova!

Sötét éjszaka van. Kopognak az ablakon. Az öreg fölkel, odamegy az ablakhoz, megkérdezi:

— Te vagy az, fiam?

Semmi válasz. Az öreg újra megkérdezi:

— Te vagy az, fiam?

Semmi válasz. Kinyitja az ablakot, hát ott áll a fia. Megharagszik az öreg:

— Bolond vagy te, fiam, vagy beszélni sem tanultál még meg?!

— Hiszen bólintottam, édesapám!

108. Суффикс -ék

С помощью суффикса *-ék* образуются слова, обозначающие семейство определённого лица, его друзей, круг его приближённых, последователей и т. д. Суффикс *-ék* присоединяется к фамилии или имени лица, являющегося главой этого семейства, группы, кружка и т. д., например:

Szabóék	Сабо и его семья
Tóthék	Тот и его семья
Ányáék	Аня и её родители
Puskinék.	1. Пушкин и его семья 2. Пушкин и его друзья (сторонники, соратники)

Vasárnap a bátyámékhoz megyek.

В воскресенье я пойду к брату (к брату и его семье).

Tegnap voltam Szabóéknál vendégségben.

Вчера я была в гостях у семьи Сабо.

109. Суффикс -atlan/-etlen называется «лишительным» суффиксом (*fosztóképző*).

Путём прибавления этого суффикса к существительным образуются прилагательные, обозначающие отсутствие чего-либо. Например:

só	соль	sóatlan	несолённый, без соли
szó	слово	szóatlan	молчаливый, без слов

От потенциальных глаголов прилагательные такого типа образуются с помощью суффикса *-atlan/-etlen*, варианта суффикса *-atlan/-etlen*. Их антонимами являются прилагательные, образованные от тех же потенциальных глаголов путём прибавления к ним суффикса причастия настоящего времени *-ó/-ő*. (Причастие настоящего времени см. 121.)

ehető	съедобный	ehetetlen	несъедобный, то, что невозможно съесть
íható	пригодный для питья	íhatatlan	непригодный для питья

lehető	возможный	lehetetlen	невозможный
használható	пригодный	használhatatlan	непригодный

110. Суффикс -ú/-ű

Суффикс -ú/-ű является одним из самых продуктивных суффиксов венгерского языка и служит для обозначения обладания чем-либо. Прилагательные, образованные с помощью суффикса -ú/-ű обычно являются вторыми компонентами сложных прилагательных, например:

szív	сердце	jószívű	добросердечный, добрый
lélek	душа	nagylelkű	великодушный
külső	наружность	külsejű	... наружности
cím	адрес, название	című	... названия

111. Причастие való

Причастие настоящего времени *való*, образованное от глагола существования *van*, имеет много значений, и круг его употребления очень широк. В этом разделе рассматривается лишь группа слов, образованных путём прибавления причастия *való* к полной форме инфинитива и имеющих значение 'пригодный к чему-либо, предназначенный для чего-либо'. Большинство слов такого рода, употребляющихся в основном в качестве прилагательных, перешло в разряд существительных. Например:

ennivaló	то (или такой), что можно есть; еда, пища
olvasnivaló	то (или такой), что можно читать; предназначенное для чтения
látnivaló	то, что можно видеть; достопримечательность
tennivaló	дело, которое предстоит сделать
innivaló	то, что можно пить; питьё
tudnivaló	то, что надо знать; (необходимые) сведения

Nincs mondanivalójuk egymásnak.

Им не о чём говорить друг с другом.

Éhen halok. Nincs valami ennivalód?

Я умру с голоду. У тебя нет чего-нибудь поесть?

Közölte a tudnivalókat, és elment.

Он сообщил все необходимые сведения и ушёл.

Упражнения

1. Ответьте на вопросы.

1. Milyen vonatot mondtak be? — 2. Hová megy ez a gyorsvonat? — 3. Hol van Lvov? — 4. Mit tudsz Kijevről? — 5. Milyen nagy folyón át megy az út Kijevbe? — 6. Miért sóhajtott Ánya édesanyja? — 7. Miért nem örült? — 8. Hol fogja elvégezni Ánya az egyetemet? — 9. Miért utazik Ánya Magyarországra? — 10. Milyen lesz a ház Ánya nélkül? — 11. Miért lesz üres a ház Ánya nélkül? — 12. Miért nézte meg a jegyet a kalauznő? — 13. Hova szólt Ánya jegye? — 14. Milyenek a fülkék? — 15. Ki tette föl Ánya csomagjait a csomagtartóba? — 16. Mit tett Ánya az asztalra? — 17. Mit csináltak Ányáék a peronon? — 18. Mit csinálnak az utasok, ha a vonat elindul?

2. Расскажите подробно, о чём думала мама Ани на перроне.

3. Составьте диалог, употребляя данные ниже слова.

- a) ösztöndíj, kapni, magyarul tanulni, másodéves, elvégezni az egyetemet, útlevel, szomorú, sóhajtani, ideges, indulás, fáradt;
b) pályaudvar, Tisza-expressz, hordár, bőröndök, csomagok, háló, ennivaló, olvasnivaló, fizetni, kalauznő, nemzetközi, jegy, hely.

4. Заполните пропуски, употребляя наречия, данные справа.

1. Az édesanyja ... sóhajtott.
2. Az édesapja ... nevetett.
3. Ánya ... állt.
4. A hordár ... dolgozott.
5. A ház ... állt.
6. A kalauznő ... bólintott.
7. Az utasok ... vártak.
8. A vonatok ... jöttek-mentek.

gyorsan, szomorúan, fáradtan, elégedetten, idegesen, szótlanul, üresen, jól, szívesen, boldogan, vidáman, szépen, csúnyán

5. Ответьте на вопросы.

1. Hova mászott fel Ánya? — 2. Hogyan mászott fel Ánya? — 3. Miért nincsenek a magyar vonatokon olyan kalauzok (kalauznők), mint a szovjet vonatokon? — 4. Mi a feladata egy nemzetközi gyorsvonat kalauznőjének? — 5. Kiket vett szemügyre Ánya? — 6. Miért vette őket szemügyre? — 7. Milyen nyelvű vámáru-nyilatkozatot kért az idős férfi? — 8. Miért kérte el a kalauznő a jegyeket? — 9. Miért kért egy rubelt az idős férfitől? — 10. Mit kell csinálni a vámáru-nyilatkozattal? — 11. Mi derült ki az útítársakról? — 12. Mit tudott meg Ánya a házaspárról? — 13. Miért fülelt

Ánya? — 14. Mikor aludt el és mikor ébredt fel Ánya? — 15. Mit csináltak a többiek, amikor Ánya felébredt? — 16. Mit nem tudott eldönteni? — 17. Miért nem kért a kalauznő Ányától is egy rubelt? — 18. Miért nem volt útlevele a professzornak? — 19. Miért húzta a fejére a takarót? — 20. Hol és mit ebédelt Ánya?

6. Расскажите подробно о режиме дня проводницы.

7. Составьте сочинение с помощью слов, данных ниже.

- a) ágynemű, takaró, mosni, mosógép, centrifuga, segíteni, férj, otthon, piszkos, mosószer, háztartás, takarítani, soha, ejha;
- b) kíváncsi, hallgatni, hallani, beszéd, nyelv, fülelni, szomszéd, fülke, lehetetlen, fáradt, előadást tartani, elaludni, felébredni;
- c) történet, város, külföldi, érteni, ismerni, megmutatni, este.

8. Заполните пропуски подходящими по смыслу глаголами.

1. Adott egy vámáru-nyilatkozatot, hogy ... 2. Kérte Ányát, hogy létra nélkül ... a helyére. 3. Mondta neki, hogy ... egy rubelt az ágyneműért. 4. Ánya nem akarta, hogy ... a fáradtságtól. 5. Szerette volna ..., miről beszélnek. 6. Azt kívánta neki, hogy ... jól. 7. Nem kívánhatok olyat, hogy ő is úgy ... 8. Azért jött, hogy ... a jegyeket.	- aludni, elaludni, adni, felmászni, - megtudni, megmutatni, előadást - tartani, leragad a szeme, elkérni, - kitölteni, megvenni

9. Замените прямую речь косвенной.

- 1. Péter kért engem: „Adj nekem valami olvasnivalót!”
- 2. Szása azt mondta: „Adjatok nekem valami innivalót, mert szomjan halok.”
- 3. Ildi kérte: „Adjatok oda Ányának ezt a bőrröndöt, kell neki.”
- 4. A kalauznő kérte a gyerekeket: „Létra nélkül, ügyesen mászatok föl a helyekre, ti még fiatalok vagytok!”
- 5. A professzor kért engem: „Ne aludjon el, kérem, az órámon!”
- 6. A szülők azt kívánják gyermekeiknek: „Aludjatok, mint a bunda!”
- 7. A tanár kérte a gyerekeket: „Írjatok házi feladatot: »Habarovszkba utaztam« címmel!”
- 8. „Várj rám!” — kérte a lányt.
- 9. „Vedd őket szemügyre!” — kértek engem.
- 10. „Hidd el neki, hogy van útlevele!” — kérte a gyereket az apja.
- 11. „Higgyétek el, hogy van jegye!” — kértük őket.
- 12. „Vidd ki a létrát a folyosóra” — kérte az öreg.

10. Составьте предложения с помощью прилагательных и существительных, данных ниже.

a) sótlan, ehetetlen, ihatatlan, lehetetlen, láthatatlan, ehető, iható, elmondhatatlan;

b) ember, paradicsomleves, krumplipüré, hír, sapka, pálinka, tea, mese, víz.

11. Напишите сочинения на следующие темы:

1. Legfontosabb tennivalóim.

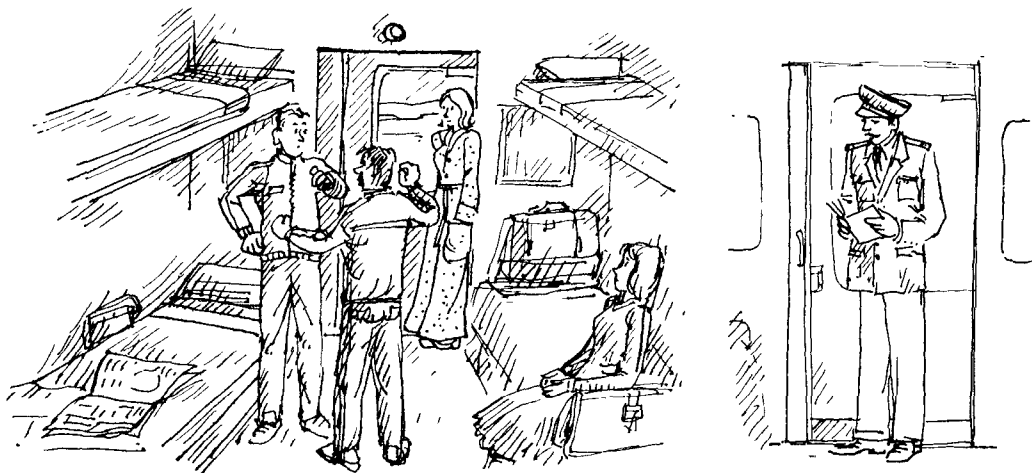
2. Tudnivalók — vizsgák előtt.

3. Tudnivalók ötödéveseknek.

12. Прочтите лекции на следующие темы:

1. A XVIII. századi Pétervár látnivalói.

2. A XIX. századi Moszkva új látnivalói.

Éjjel értek a határra. A csapi határállomáson sokáig áll a vonat, mert ki kell cserélni a vasúti kocsik kerekeit. (A Szovjetunióban szélesebb nyomtávú vasút van.) Az utasok — melegítőben, pongyolában — üldögéltek, csöndben beszélgettek. Telt-múlt az idő. Jöttek a határőrök.

— Jó estét kívánok — állt meg egy katona az ajtóban. — Az útlevelet kérem ellenőrzésre.

— Mi célból utazik Magyarországra? — kérdezte Ányától. — Szolgálati út vagy látogatás?

Ánya büszkén mondta, hogy „szolgálati út”, tanulni megy. A határőr tisztelettel biccentett egyet, mosolygott, a megfelelő helyen lepecsételte az útlevelet, szerencsés utat kívánt, és elment. Jöttek a vámosok. Megkérdezték, váltottak-e már pénzt, megnézték a vámáru-nyilatkozatot, ők is szerencsés utat kívántak, és ezzel a formaságokat el is intézték. A vonat elindult. A sötétben Ánya nem vette észre a táblát, amely minden magyar határállomáson látható: „Üdvözljük kedves vendégeinket Magyarországon!”

Megérkezése után két nappal Ánya részletes levélben számolt be a szüleinek az elmúlt napok eseményeiről. A levelet expressz adta föl, hogy minél előbb Moszkvába érjen. Elszomorodott, amikor megtudta, hogy milyen sokba kerül a telefonálás Budapestről Moszkvába, mert úgy képzelte, hogy majd telefonálgatni fog (a levélírás ugyanis nem a kenyerre).

Ánya édesanyja éppen bevásárolni indult, amikor a postás az expresszlevéllel beállított. Gyorsan átfutotta, és szaladt a telefonhoz, felhívta a férjét a munkahelyén.

— Halló! Fegya, írt a lányod!

— No, halljuk!

— „Kedves Szüleim! Szerencsésen megérkeztem. A Keletiben vár...”

— Csak a lényegét olvasd föl — szakította félbe a férje —, mert nem nagyon érek rá, majd otthon áttanulmányozom az élménybeszámolót. Szóval?

— „... A Nemzetközi Előkészítő Intézetben lakom ideiglenesen. ... Két bolgár és egy keletnémet szobatársam van, a magyar a közös nyelv. Nagyon helyes lányok, ...”

— Tovább — szölt közbe megint a férje türelmetlenül.

— „Azt hiszem, nem sokáig fogok itt lakni, mert a Tanulmányi Osztályon az évfolyamfelelős és a Külügyi Osztályon az illetékes előadó azt mondta, hogy nagyon jól (!) beszélek magyarul, és sok tantárgyat már Moszkvában is hallgattam, ezért néhány különbözeti vizsga letétele után beiratkozhatom a III. évfolyamra. ... Kaptam egy leckeönyvet, amit indexnek hívnak. ... Kitöltöttem már mindenféle kérdőívet, tudok már okmánybélyeget venni, van diákigazolványom és villamosbérletem. Szóval, ne nyugtalankodjatok, minden rendben van, illetve lesz. Most még sok minden zavaros, de kb. egy hét múlva eldől, miből, hogyan, mikor kell vizsgáznom. A követségen ...” Itt részletesen leírja Ánya, hogy valahol nem vették észre, hogy külföldi, olyan jól beszélt magyarul.

— Ejha — nevette el magát az apja. — Itthon állandóan jajgatott, hogy nem tud semmit, most meg hogy büszkélkedik. Na, mit ír még?

— Figyelj csak, azt írja, hogy „az útitársaimmal összebarátkoztam, a fiút Ákosnak, a feleségét Tányának hívják, meghívtak magukhoz vasárnapra vendégségbe, hogy amíg nincsenek az egyetemen ismerőseim, ne legyek egyedül. Ami az időjárást illeti, ...”

— No, jól van, elég lesz, úgy látom, minden rendben van. Megnyugodtál? — kérdezte az apa.

— Hát persze. Örülök, hogy jók az első benyomásai.

ér|ni *vhova*
 Csap, -ot; -on
 határállomás, -t, -a, -ok
 kicserél|ni *vmít vmire*
 vasúti kocsi, -t, -ja, -k
 vas|út, -utat, -útja, -utak
 kerék, kereket, kereke, kerekek
 nyomtáv, -ot, -ja, -ok
 melegítő, -t, -je, -k
 pongyol|a, -át, -ája, -ák
 üldögél|ni
 telt-múlt az idő
 határőr, -t, -e, -ök
 katon|a, -át, -ája, -ák
 ellenőrzés, -t, -e, -ek
 cél, -t, -ja, -ok
 mi célból?
 szolgálati út, utat, útja, utak
 látogatás, -t, -a, -ok
 tisztelettel
 biccent|eni
 megfelelő, -t, -(e)k
 lepecsétel|ni *vmít*
 vámos, -t, -a, -ok (разг.)
 pénzt vált|ani (vmilyent vmilyenre)
 formáság, -ot, -a, -ok
 elintéz|ni *vmít*
 észrevenni *ykit/vmít*
 tábl|a, -át, -ája, -ák
 2 nappal *vmi után*
 részletes, -et, -ek
 az elmúlt napok
 esemény, -t, -e, -ek
 expressz (levél)
 elszomorod|ni (-ik) *vmín ~ vmi miatt*
 telefonálás, -t, -a, -ok
 képzel|ni *vmít*
 telefonálgat|ni *ykinék*
 levélírás, -t, -a, -ok
 ez nem kenyerem
 bevásárol|ni

добраться до чего
 Чоп
 пограничная станция
 обменивать, обменять
 вагон
 железная дорога
 колесо
 ширина колеи
 тренировочный костюм
 халат (женский)
 посиживать
 время шло (медленно)
 пограничник
 солдат
 контроль, проверка
 цель
 с какой целью?
 служебная командировка
 посещение, визит
 с уважением, с почтением
 коротко кивнуть головой
 подходящий
 опечатать, поставить штемпель
 таможник
 менять деньги
 формальность
 здесь: покончить с формальностями
 заметить
 щит
 спустя два дня
 подробный
 последние дни
 событие
 спешный, срочный, «срочно»
 становиться грустным
 телефонный разговор
 представлять, представить себе
 позванивать
 написание письма
 это дело не для меня
 делать покупки

postás , -t, -a, -ok	почтальон
átfut ni (levelet)	пробежать глазами
szerencsésen	благополучно
félbeszakít ani vkit/vmit	перебивать
felolvas ni vkinek vmit	прочитать вслух
áttanulmányoz ni vmit	подробно изучить, проштудировать
élménybeszámoló vmiről	отчёт, репортаж о впечатлениях, переживании
Nemzetközi Előkészítő Intézet , -et, -e; (в Будапеште:)	Подготовительный факультет
-ben	временный
ideiglenes , -t, -ek	товарищ, сосед по комнате
szobatárs , -at, -a, -ak	общий
közös , -et, -ek	здесь: хорошенький
helyes , -et, -ek	дальше
tovább	перебивать, перебить речь
közbeszól ni	нетерпеливо
türelmetlenül	Учебная часть
Tanulmányi Osztály , -t, -a; -on	инспектор курса
évfolyamfelelős , -t, -e, -ök	Иностранный отдел
Külügyi Osztály , -t, -a; -on	компетентный
illetékes , -t, -ek	здесь: референт
előadó , -t, -ja, -k	предмет, дисциплина
tantárgy , -at, -a, -ak	несколько
néhány , -at	экзамен в связи с переходом на другой курс
különbözeti vizsg a , -át, -ája, -ák <i>vmiből</i>	сдача экзамена
a vizsga letétel e , -ét	записываться (на каждый семестр)
beiratkoz ni (-ik)	зачётная книжка
leckekönyv , -et, -e, -ek ~ index , -et, -e, -ek	бланк, анкета, вопросник
kérdőív , -et, -e, -ek	гербовая марка
okmánybélyeg , -et, -e, -ek	студенческий билет
diákigazolvány , -t, -a, -ok	удостоверение, документ
igazolvány , -t, -a, -ok	проездной билет на трамвай
villamosbérlet , -et, -e, -ek	проездной билет; абонемент
bérlet , -et, -e, -ek	беспокоиться
nyugtalankod ni (-ik) <i>vki/vmi miatt</i>	смутный
zavaros , -(a)t, -ak	решаться
eldől ni	посольство
követség , -et, -e, -ek; -en	посольство
nagykövetség , -et, -e, -ek; -en	

részletesen leír|ni *vmít*

elnevet|ni magát

jajgat|ni

büszkélked|ni (-ik) *vkivel/vmivel*

összebarátkoz|ni (-ik) *vkivel*

meghív|ni *vkít*

ismerős, -t, -e, -ök

egyedül lenni

benyomás, -t, -a

ami ...-t illeti

подробно описывать, описать, рас-
писывать, расписать

засмеяться, рассмеяться

охать, ныть

гордиться

подружиться

пригласить

знакомый

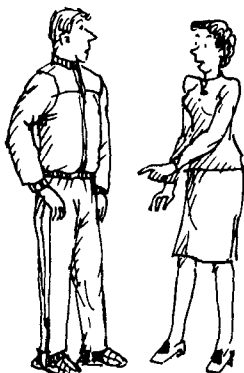
в одиночестве, одиноко

впечатление

что касается чего/кого

— Jaj, de fárasztó ez az utazás! Olyan kicsi ez a
fülke, és a levegő is régen volt friss!

— Nem kell jajgatni! Olyan türelmetlen vagy. Még
37 óra utazás, és megérkeztünk...

— Csak nem melegítőben akarsz fogadni a vendégeket!?

— Dehogynem! Miért?

— Elment az eszed!? A napokban vettünk egy új öltönyt,
húzd föl azonnal?!

— Jézus Mária! Csöngettek. Hol a pongyolám?
Menj és nyisd ki az ajtót! Hálóingben mégsem mehe-
tek ajtót nyitni.

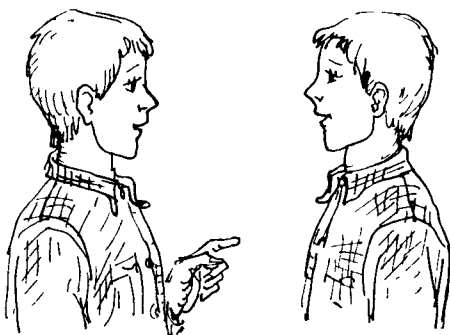
— Ejnye, de elszomorodtál!
 — Talán örüljek? Az indulásig csak pár perc van már hátra, és te azt szeretnéd, hogy nevessek?

— Felolvasom neked ezt a levelet, jó?
 — Jó.
 — De ne szakíts félbe mindig mindenféle bölcsek kérdésekkel, jó?
 — Jó.
 — És ne beszélj bele, jó?
 — Jó.
 — És ne szólj közbe, jó?
 — Jó.

— Ki volt az? Ki csöngetett?
 — A postás. Egy expresszlevelet hozott.
 — Ki írta, kinek?
 — Nekem írták — a cím szerint, de hogy ki? Nem tudom. Olvashatatlan az aláírás.
 — Miről szól a levél?
 — Képzeld el, nem tudom. Olvashatatlan az írás.
 — Megáll az ész! Micsoda levél. Olvashatatlan írás, olvashatatlan aláírás! Hogy mik vannak!

— Vizsgázz le helyettem magyarból!
 — Mit képzelsz, bolond vagyok? A tanár sem bolond, hogy ne vegye észre, hogy én vagyok én, te vagy te...

„Kedves Tanár Úr!

Nem tudok jönni vizsgázni a megbeszélt időben, mert elveszett a leckekönyvem. Ha megtalálom, vagy ha kapok újat, jelentkezem.

Budapest, 1979. jan. 7.

Tisztelettel

X. Y. IV. éves egy. hallgató”

— Te, kérdezhettek valamit?

— Tessék.

— Egyáltalán nem értem, miért mondják Katinak a Tanulmányi Osztályon, hogy „iratkozzék be”, hiszen már harmadéves. A középiskola után kell beiratkozni az egyetemre, nem?

— Nem egészen. Ha valaki a középiskola után az egyetemen akar továbbtanulni, akkor vizsgáznia kell, ez a приёмный экзамен, vagyis a felvételi vizsga. Ha a felvétele minden rendben van, akkor felveszik az egyetemre. Ha felvették az egyetemre, akkor beiratkozhat az I. évfolyam I. félévére. Ha a félévi vizsgákon is minden rendben van, akkor beiratkozhat a II. félévre, aztán a III. félévre, és így tovább, egészen a X. félévig, egészen a diplomáig.

— Ezt úgy kell érteni, hogy senki sem mesélheti majd az unokáinak, hogy „a középiskola után beiratkoztam az egyetemre”, hanem csak azt, hogy „a középiskola után felvettek az egyetemre”?

— Igen, így van, nem я поступил, hanem меня приняли az egyetemre.

— Aha, most már értem. Köszönöm a magyarázatot. Megyek beiratkozni a III. félévre. Szervusz.

— Szervusz.

Упражнения

1. Ответьте на вопросы.

1. Mikor értek a határra? — 2. Miért áll sokat a vonat a csapi határállomáson? — 3. Mit kell kicserélni? — 4. Milyen ruhában szoktak a férfiak utazni a hálókocsikban? — 5. Mit csinálnak az utasok, amíg a vonat áll? — 6. Kiket várnak az utasok? — 7. Ki ellenőrzi az útleveleket? — 8. Mi célból jött a határőr? — 9. Miért büszke Ánya? — 10. Miért mosolygott a határőr? — 11. Mit csinál a határőr az útlevéllal? — 12. Mi a vámósok feladata? — 13. Milyen formaságokat kell elintézni a határon? — 14. Milyen táblát nem vett észre Ánya? — 15. Miért nem vette észre Ánya a táblát? — 16. Hogy hívják a szovjet és a magyar határállomást? — 17. Kik kívántak Ányának szerencsés utat? — 18. Milyen rovatok vannak a vámáru-nyilatkozatban, tudjátok-e?

2. Составьте предложения из данных слов.

- a) határállomás, határőr, határ, útlevél, személyleírás, milyen színű, mekkora, hány centi, rovat, cél;
- b) mosolyogni, biccenteni, bólintani, lepecsételni, észrevenni, megharagudni, kiabálni.

3. Замените прямую речь косвенной.

- 1. A kalauznő kért (engem): „Készítse elő, kérem, az útlevelét!”
- 2. A kalauznő azt mondta a gyerekeknek: „Mielőtt a határállomásra ér a vonat, készítsétek elő az útleveleteket!”
- 3. A kalauznő azt kérte: „Mielőtt a határőrök jönnek, rakjatok rendet az ágyakon, maradjatok a fölkében!”
- 4. „Adja ide (!), legyen szíves, az útlevelét!” — mondta nekem a határőr.
- 5. „Mutassák meg az útlevelüket!” — kért bennünket a határőr.
- 6. „Töltse ki a vámáru-nyilatkozatot!” — mondta nekem a kalauznő.
- 7. „Töltsenek ki minden rovatot!” — mondták nekünk.
- 8. „Vegyétek már észre, hogy itt vannak a határőrök, és ne kiabáljatok!” — kértem a fiúkat.

4. Заполните пропуски с помощью глаголов, данные ниже.

- 1. A vonat éjfélikor ... a határra.
- 2. A kocsi kerekeit a határon ... kellett ...
- 3. A határőrök ... az útlevelet.
- 4. A határőr ..., mi az utazás célja.
- 5. Ánya büszkén ...: „szolgálati út”.
- 6. Az az utas elfelejtette ... a vámáru-nyilatkozatot.
- 7. Kérték (őt), hogy ... minden rovatot.
- 8. Nem vettem észre, hogy ... aláírni a vámáru-nyilatkozatot.
- 9. Kértek engem, hogy én is ... a levelet.
- 10. „... kedves vendégeinket Magyarországon!”

(felelni, kicserélni, érni, lepecsételni, mosolyogni, kitölteni, aláírni, elfelejteni, üdvözölni, megkérdezni)

5. Подберите подходящие по смыслу глаголы к словам и выражениям и составьте из них предложения.

- a) kocsi, fölke, melegítő, pongyola, tisztelet, útlevél, fogkrém, kefe, fogkefe, krump-lileves, zseb;
- b) a megfelelő helyen, a megbeszélt helyen, a megbeszélt időben;
- c) büszkén, nagyon, türelmetlenül, szépen, borzasztóan, csinosan.

6. Ответьте на вопросы.

1. Milyen levelet írt Ánya? — 2. Miről számolt be Ánya? — 3. Miért szomorodott el? — 4. Hogyan adta föl a levelet? — 5. Miért adta föl expressz a levelet? — 6. Miért írt részletes levelet? — 7. Hogyan képzelte Ánya a levélírást? — 8. Miért nem telefonálhat Ánya? — 9. Mit fog venni Ánya az ösztöndíjából? — 10. Hova indult az édesanyja, amikor a postás jött? — 11. Mit csinált Ánya édesanyja a levéllel? — 12. Miért kellett felolvasnia a levelet? — 13. Miért szakította félbe Ánya apja? — 14. Mit akar csinálni Ánya édesapja a levéllel? — 15. Milyen a ház Ánya nélkül? — 16. Miért akarja áttanulmányozni Ánya apja a levelet? — 17. Kikkel lakik együtt Ánya? — 18. Milyen nyelven beszélgetnek egymással? — 19. Hol lakik Ánya? — 20. Milyenek Ánya szobatársai?

7. Составьте предложения.

- a) áttanulmányozni, megírni, félbeszakítani, beállítani, szaladni, megkérdezni, fülelni, telefonálgatni;
- b) boldogan, elégedetten, kíváncsian, gyorsan, szorgalmasan;
- c) Novikovék, a bátyádék, Kocsisék.

8. Заполните пропуски подходящими по смыслу глаголами, данными ниже.

- 1. Gyorsan ... a levelet és odaadtam Tányának.
- 2. Szerencsésen ... a Keleti pályaudvarra.
- 3. A postás éppen ..., amikor Ánya anyja ... indult.
- 4. Az édesapja este akarja ... a levelét.
- 5. Azért ... a feleségét, mert nem ért rá végighallgatni az egészet.
- 6. Leveleket kellett írnia, mert nem volt pénze ...
- 7. Az ABC-ben kellett neki ..., mert ott minden kapható.
- 8. A tanár csak ... a dolgozatot.
- 9. A professzor ... a diák feleletét.
- 10. Ánya levelét az édesanyja ... az édesapjának.

(átfutni, megérkezni, csöngetni, bevásárolni, áttanulmányozni, félbeszakítani, telefonálgatni)

9. Замените прямую речь косвенной.

- 1. Arra kért engem: „Expressz add föl a levelemet!”
- 2. „Ne fuss át az utca túloldalára!” — kértem (őt).
- 3. „Fussátok át ezt a levelet, jó lesz-e!” — kért bennünket.
- 4. „Fussátok át a szomszédba sóért!” — mondta az édesanyám.
- 5. „Tanulmányozd át ezt az újságot” — kértek engem.

6. „Ne szakíts félbe mindig!” — kérte (őt) a férje.
7. „Szaladjatok át a papírboltba egy füzetért!” — kértem őket.
8. „Biccents csak egyet!” — kértem a húgomat.
9. „Számoljatok csak be, mit csináltatok!” — mondtam nekik.
10. Kértem: „Ne utazz el, meg találsz fázni!”

10. Ответьте на вопросы.

1. Miért volt Ánya apja türelmetlen? — 2. Miért lakik csak ideiglenesen ebben a diákotthonban? — 3. Mit mondott az évfolyamfelelős és a Külügyi Osztály előadója? — 4. Miért kell Ányának különbözeti vizsgát tennie? — 5. Az évfolyamfelelős szerint hogyan beszél Ánya magyarul? — 6. Hányadéves lesz Ánya, ha leteszi a különbözeti vizsgákat? — 7. Mi az a „leckekönyv”? — 8. Miket kellett Ányának kitöltenie? — 9. Mibe kell okmánybélyeget vennie a magyar egyetemistának? — 10. Hányszor iratkozik be az egyetemre egy magyar egyetemista? — 11. Milyen iratai (документы) vannak már Ányának? — 12. Miért ne nyugtalankodjanak a szülei? — 13. Mikor dől el, hogy hányadéves lesz Ánya Budapesten? — 14. Miért nem vették észre, hogy Ánya külföldi? — 15. Kikkel barátkozott össze Ánya? — 16. Mit tudunk az útitársairól? — 17. Miért hívták meg magukhoz Ányát? — 18. Mitől nyugodott meg Ánya édesanyja?

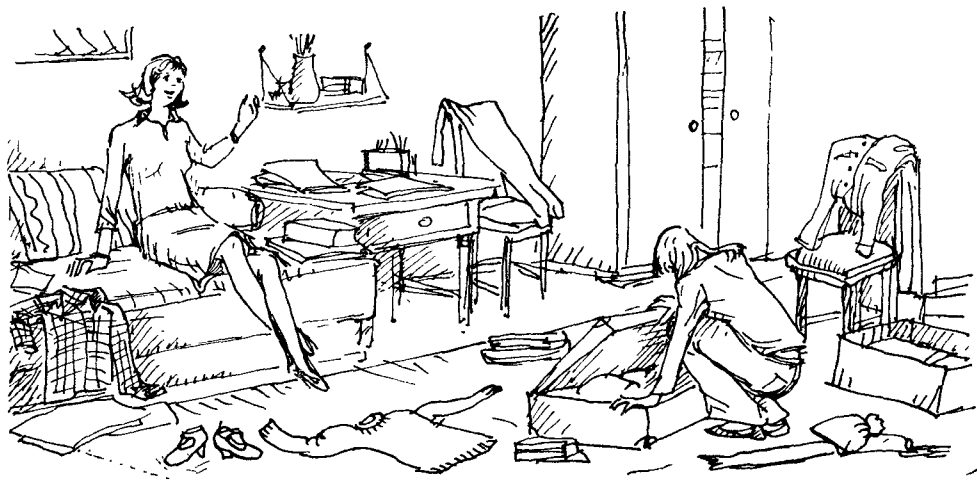
11. Расскажите о поездке Ани. (Как, с кем, на чём и куда она ехала?)

12. Составьте предложения из данных слов.

- a) áttanulmányozni, kitölteni, megmagyarázni, átfutni, kijavítani, félbeszakítani, szólni;
- b) index, okmánybélyeg, leckekönyv, rovat, születésnap, hajsza, tárgy, anyja neve;
- c) türelmetlenül, csúnyán, olvashatatlanul, szépen, gondosan, kedvesen.

13. Замените прямую речь косвенной.

1. „Ne olvasd olyan gyorsan” — szakította félbe a férje.
2. „Ne nevesd el magad, ha beszélni kezd a professzor” — mondta Ildi.
3. „Ne vegyétek észre, hogy rosszul beszél oroszul” — kért minket.
4. „Ne jajgass mindig” — kiabált az apja.
5. „Ne nagyon büszkélkedjetelek vele” — mondtam nekik.
6. „Rendes emberek, barátkozzatok össze velük” — tanácsolta.
7. „Hívjátok meg magatokhoz vasárnapra” — mondta az édesapám.
8. „Nyugodjatok meg, minden rendben lesz” — írta Ánya a szüleinek.
9. „Cseréljétek ki a tányéromat” — kérte a gyerek a szüleit.
10. „Ne maradj este egyedül” — kért (engem) a férjem, mielőtt elutazott.

Vasárnap reggel Anyáék szobájában minden a feje tetején állt. Ekkora rendetlenséget ritkán lehet látni egy kollégiumi szobában! Petra, a német kislány az ágy tetején ült törökülésben, és a körmét vágta. Közben a körömlakkok minőségéről folytatott eszmecsere Anyával, aki a bőröndje előtt guggolt, és éppen azzal volt elfoglalva, hogy a holmiját a szekrénybe rakja át. Az ágyán kisebbfajta kirakodóvásár volt. Ráadásul kapkodott, mert 10-kor el akart indulni otthonról, és még saját magát sem szedte rendbe. Indra, az egyik bolgár lány kirándulásra akart menni, és az utolsó percben leszakadt a szatyrának a füle, minden kiborult belőle. A zsömléket az ágy alól halászta ki, s közben tönkrement a cipzár a nadrágjában.

— Még szerencse, hogy nem az erdőben ért ilyen baleset — vigasztalták nevetve a többiek.

A másik bolgár lány a bélyeggyűjteményét rendezte, és csipesszel a kezében meg szemüveggel az orrán nagy buzgalommal böngészte az albumait, amelyek szanaszét heverték. Közben — cseppet sem zavartatva magát a többiektől — teli torokból áriázott. Most éppen ötödször énekelte el a „Hazám, hazám, te mindenem...”-kezdetű tenoráriát a Bánk bán című magyar nemzeti operából, eredeti bolgár kiejtéssel. A zűrzavar kellős közepén Petra felajánlotta Anyának:

— Amíg öltözől, felolvasom neked az útikönyvből a Gellérthegyre vonatkozó részt, oda készülsz, nem?

— „A Gellérthegy 234 méter magas.”

— Annak idején, a tankönyvünk 2. olvasmányában csak 224 méter volt. Úgy látszik, nőnek a hegyek — jegyezte meg Ánya.

— Ne zavarj — mondta Petra. — Tehát . . . „Nevét Gellért püspökről, I. István, király fiának, Imre hercegnek a nevelőjéről kapta. A püspököt a Vata-lázadás idején, 1046-ban ezen a helyen gyilkolták meg a pogány magyarok, amikor az István király halálát (1038) követő trónviszályok idején az Árpád-házi hercegek fogadására siegett. A hagyományok szerint — még a XVIII—XIX. században is — itt gyülekeztek a boszorkányok. Gellért püspök életét Könyves Kálmánnak, a művelt és széles látókörű Árpád-házi királynak az uralkodása idején (1095—1116) két legendában örökítették meg. Az egyikben fennmaradt a magyar munkadalnak, ennek az ősi, népköltészeti műfajnak a nyoma. A Gellért-legenda szerint a püspököt fölébresztette házigazdája szolgálójának az éneke. Az asszony kézimalommal gabonát őrölt, és közben énekelt. A püspök ezzel a később gyakran idézett mondattal fordult kísérőjéhez: „Hallod a magyarok szimfóniáját, miképpen szól?!”

— Ó, malomról én is tudok énekelni — mondta Aneli, a másik bolgár lány.
— Itt az Intézetben tanultuk ezt az egyszerű, de nagyon szép magyar népdalt:

A Balaton széles nagyon,
de annak is partja vagyon, sejahaj.
Az én búmnak nincs határa,
belehalok nemsokára, sejahaj.

A Duna partján áll egy malom,
búbánatot őrínek azon, sejahaj.
Nekem is van búbánatom,
odaviszem, lejáratom, sejahaj.

Az első versszakot Petra is vele énekelte.

— Együtt tanultuk, de a második versszak szövegére már nem emlékszem — mondta.

minden a feje tetején áll	всё вверх дном
ekkor a, -át, -ák	такой величины
ritkán	редко
Aneli, Indra, Petra	иностранные женские имена
az ágy tetején	на кровати
törökülésben (ülni)	(сидеть) по-турецки
vág ni (haját, körmöt)	стричь, резать
körömlakk, -ot, -ja, -ok	лак для ногтей
minőség, -et, -e	качество
eszmecserét folytat ni <i>vmiről</i>	обмениваться мнениями
guggol ni	сидеть на корточках
holmi, -t, -ja, -k	вещи
átrak ni <i>vhonnan vho</i>va vmit	перекладывать, переложить
kisebbfajt a, -át	мелкий (по размеру)
kirakodóvásár, -t, -a, -ok; -on	ярмарка (в деревне)
vásár, -t, -a, -ok; -ban ~ -on	ярмарка
kapkod ni	здесь: слишком спешить, очень торопиться
rendbe szed ni <i>vmit</i>	привести в порядок
leszakad ni	оторваться, отвалиться, отломаться
(szatyor, táska stb.) fül e, -ét, -ei	ручка (сумки, портфеля и т. д.)
kiborul ni	вывалиться, опрокинуться
<i>kvi vmi</i> alól	из-под
(ki)halász ni (-ik) <i>vmit vhonnan</i>	выловить, выудить
tönkremenni	приходить, прийти в негодность, портиться
cipzár, -at, -ja, -ak ~ villámzár, -at, -ja, -ak	молния (застёжка)
baleset ér <i>vkit</i>	произойдёт несчастный случай с кем
vigasztal ni <i>vkit vmivel</i>	утешать
a többiek, -et	все остальные (люди)
bélyeggyűjtemény, -t, -e, -ek	коллекция марок
rendez ni <i>vmit</i>	провести в порядок (книги, марки)
csipesz, -t, -e, -ek	пинцет
buzgalom, buzgalmat, buzgalma	усердие
böngész ni	копаться, рыться
album, -ot, -ja, -ok	альбом

szanaszét hever|ni
 cseppet sem
 zavartat|ni magát *vmivel*
 teli torokból
 áriáz|ni (-ik)
 ári|a, -át, -ája, -ák
 ötödször
 tenorári|a, -át, -ája, -ák
 a „*Bánk bán*”, -t
 Erkel Ferenc (1810—1893)

Bánk, -ot (умер в 1240 г.)
 bán, -t, -ja, -ok
 eredeti, -t, -k ~ -ek
 kiejtés, -t, -e, -ek
 zűrzavar, -t, -ja
vminek a kellős közepén
 felajánl|ani *vkinek vmit*
 útikönyv, -et, -e, -ek
 vonatkoz|ni (-ik) *vmire*
vmire vonatkozó
 készül|ni *vhova*
 tankönyv, -et, -e, -ek
 olvasmány, -t, -a, -ok
 zavar|ni *vkít vmivel*
 Gellért, -et (? 982—1046)
 püspök, -öt, -e, -ök
 I. (első ~ Szent) István (1000—1038)
 herceg, -et, -e, -ek
 Imre herceg (? 997—1031)
 nevelő, -t, -je, -k
 Vat|a, -át
 lázadás, -t, -a, -ok
vminek az idején
 meggyilkol|ni *vkít*
 pogány, -t, -a, -ok
 halál, -t, -a
 a *vkinek a halálát követő idő(k)ben*
 trónviszály, -t, -a, -ok

валяться, лежать в беспорядке
 ничуть
 беспокоиться
 во всё горло, во весь голос
 петь арии (дилеттантом)
 ария
 в пятый раз
 ария для тенора
 национальная опера Ф. Эркеля (1861)
 создатель венгерской национальной
 оперы, автор музыки венгерского
 национального гимна (1845)
 наместник короля Андраша II
 бан (чин)
 подлинник; подлинный
 произношение
 путаница
 в самой середине, в разгаре
 предложить (услуги)
 путеводитель
 относиться к чему, касаться чего
 относящийся, касающийся
 собираться (куда; + инф.)
 учебник
 текст для чтения (в учебнике)
 мешать
 имя епископа
 епископ
 первый венгерский король
 князь, герцог
 сын короля Иштвана I
 воспитатель
 вождь языческих венгров (1046 г.)
 бунт, мятеж
 во время чего
 убить, сгубить
 язычник; языческий
 смерть
 во времени, следовавшие после
 смерти
 раздор, распря, борьба за престол

az Árpád-ház, -at
Árpád -ot, (?—907)

Árpád-házi, -t, -ak
hagyomány, -t, -a, -ok
század, -ot, -a, -ok
gyülekez|ni (-ik) *vhol*
boszorkány, -t, -a, -ok
Könyves Kálmán, -t (1095—1116)

művelt, -et, -ek
széles látókörű, -t, -ek
uralkodás, -t, -a
legend|a, -át, -ája, -ák
megörökít|eni *vmit*
... közül az egyikben
fennmarad|ni
munkadal, -t, -a, -ok
ősi, -t, -ek
népköltészet, -et, -e
műfaj, -t, -a, -ok
nyom, -ot, -a, -ok
házigazd|a, -át, -ája, -ák
szolgáló, -t, -ja, -k
ének, -et, -e, -ek
kézi|malom, -malmot, -malma, -malmok
gabon|a, -át, -ája
őröl|ni *vmit*
idézett mondat, -ot, -a, -ok
idéз|ni *vmiből/vkitől vmit*
fordul|ni *vkihez (szóval)*
szimfóni|a, -át, -ája, -ák
miképpen=hogyan
egyszerű, -t, -ek
népdal, -t, -a, -ok
vagyон=van
sejehaj! (междометие)
bú, -t, -ja
belehal|ni *vmibe*
nemsokára

династия Арпадов (до 1301)
вождь венгерских племён, завоевав-
ших территорию Венгрии, основа-
тель династии Арпадов
из династии Арпадов
традиция
век
собираться
ведьма
король Кальман, по прозвищу «Книж-
ный»
образованный
с широким кругозором
царствование
легенда
увековечить
в одном из многих
оставаться, остаться (в веках)
трудовая песня
древний
фольклор
жанр
след
хозяин (дома)
служанка
песня
ручная мельница
зерно, хлеб
молоть
цитированное предложение
цитировать
обращаться
симфония
каким образом, как
простой
народная песня
есть
э! эй!
горе, печаль, грусть
умереть от чего
скоро

búbánat , -ot, -a	горе, печаль
örlnék = örölnék	мелют
lejárati ni (gabonát a malomban)	здесь: молотить зерно в мельнице
versszak , -ot, -a, -ok	строфа, куплет
emlékezni (-ik) <i>vkire/vmire</i> (см. 115)	помнить, вспомнить

112. Деепричастие (határozói igenév) образуется с помощью суффиксов *-va/-ve, -ván/-vén*, которые прибавляются к основе глагола непосредственно:

aláírni	aláír-	aláírva	подписав
beszélni	beszél-	beszélve	говоря
ülni	ül-	ülve	сидя
állni	áll-	állva	стоя

В современном венгерском языке суффикс деепричастия *-ván/-vén* почти не употребляется.

Деепричастие выступает в предложении обычно в качестве обстоятельства образа действия (как, каким образом, в каком положении, в каком состоянии и т. п.).

113. Деепричастие + van выступает в предложении в качестве особого сложного сказуемого, выражающего состояние субъекта или объекта действия. В таких сложных сказуемых обычно употребляются деепричастия, образованные от переходных глаголов, и конструкция такого рода соответствует русской страдательной конструкции:

Дверь — открыта.   *Az ajtó nyitva van. ~ Az ajtó ki van nyitva.*
 Окна — закрыты.   *Az ablakok zárva vannak. ~ Az ablakok be vannak zárva.*

Ánya azzal volt elfoglalva, hogy a bőröndből a szekrénybe rakja a holmiját.
 Аня занималась (была занята) тем, что перекладывала вещи из чемодана в шкаф.

114. Глаголы типа *lőni*. Настоящее время

Глаголы, относящиеся к этому типу, называются глаголами с основой *-v*. В некоторых лицах настоящего времени безобъектного и объектного спряжений встречается основа, наращивающаяся *-v*:

	безобъектное спряжение			объектное спряжение	
1 л. ед. ч.	nővök	расту	lövök	lövöm	стреляю
2 л.	nősz	растёшь	lősz	lövöd	стреляешь
3 л.	nő	растёт	lő	lövi	стреляет

1 л. мн. ч.	nővünk	растѐм	lövünk	lőjük	стреляем
2 л.	nőttök	растѐте	lőttök	lövitek	стреляете
3 л.	nőnek	растут	lőnek	lövik	стреляют

В современном венгерском языке по данному типу спрягаются всего несколько глаголов (около 6). Обратите особое внимание на краткость—долготу гласного основы.

(Прошедшее время см. 80.)

115. Спряжение глаголов emlékezni vkire/vmire 'помнить кого/что' и igyekezni 'стараться'

	настоящее время		прошедшее время	
1 л. ед. ч.	emlékszem	igyekszem	emlékeztem	igyekeztem
2 л.	emlékszel	igyekszel	emlékeztél	igyekeztél
3 л.	emlékszik	igyekszik	emlékezett	igyekezett
1 л. мн. ч.	emlékszünk	igyekszünk	emlékeztünk	igyekeztünk
2 л.	emlékezték	igyekeztek	emlékeztetek	igyekeztetek
3 л.	emlékeznek	igyekeznek	emlékeztek	igyekeztek

условное наклонение: emlékeznék, emlékeznél, emlékezne
igyekeznék, igyekeznél, igyekezne

повелительное наклонение: emlékezzem, emlékezz, emlékezzék
igyekezzem, igyekezz, igyekezzék

причастие настоящего времени: emlékező, igyekvő.

деепричастие: emlékezve, igyekezve.

Упражнения

1. Ответьте на вопросы.

1. Mi volt vasárnap reggel Ányáék szobájában? — 2. Mit csinált Petra? — 3. Miről beszélgetett Petra Ányával? — 4. Mit csinált Ánya? — 5. Hol és hogyan ült Petra és Ánya? — 6. Honnan hova rakta Ánya a holmiját? — 7. Vajon milyen holmija volt Ányának? — 8. Mi volt az ágyán? — 9. Miért kapkodott Ánya? — 10. Hánykor és hova akart indulni? — 11. Hogy hívták az egyik bolgár lányt? — 12. Mi történt Indra szatyrával? — 13. Mi volt Indra szatyrában? — 14. Honnan kellett kihalászni a zsömléket? — 15. Mi történt a cipzárral? — 16. Sírt Indra? — 17. Mivel vigasztalták a többiek? — 18. Miért nem szedte még rendbe magát Ánya? — 19. Hol ült törökülésben Petra, és hol guggolt Ánya? — 20. Mikor szakadt le Indra szatyrának a füle?

2. Составьте предложения, употребляя следующие слова.

- a) gomb, cipzár, körömmolló, nadrág, ing, holmi, rendetlenség;
- b) leszakadni, felvarrni, tönkremenni, megjavítani, rendbe szedni, rendet rakni;
- c) ügyesen, sírva, boldogan, gyorsan, nevetve.

3. Заполните пропуски подходящими по смыслу глаголами, данными ниже.

- 1. A lányok a cipzárok minőségéről ... ..
- 2. A zsömlék és a kenyér minőségéről ... az újságok.
- 3. Ideje, hogy a lányok ... .. a szobájukban!
- 4. Az utolsó percben ... a gomb a kabátomról.
- 5. A tanár ..., mert már csak 12 perc volt hátra az órából.
- 6. A háborúban ... az utak.
- 7. A hűtőszekrény előtt ..., és a vaját kereste.
- 8. Sietett és ezért ...

(tönkremenni, kihalászni, eszmeccserét folytatni, vitatkozni, rendet rakni, leszakadni, kapkodni, rendbe szedni magát, guggolni)

4. Замените прямую речь косвенной.

- 1. Kértem: „Ne ülj törökülésben az ágy tetején!”
- 2. Kértem: „Gyere, segíts rendet rakni a szobában!”
- 3. „Ne vágd a körmödet sötétben!” — mondtam neki, de nem hallgatott rám.
- 4. „Ne most folytassatok eszmeccserét a magyar nők alakjáról!” — mondták nekik, de ők csak vitatkoztak tovább.
- 5. „Ne kapkodjatok, lassan csináljátok!” — kértük őket.
- 6. „Szedd rendbe magad!” — mondta nekem a férjem.
- 7. „Jól varrd föl a gombot, ne szakadjon le az első percben!” — mondta nekem az édesanyám.
- 8. „Csukd be a táskád, ne boruljon ki belőle minden!” — mondtam neki.
- 9. „Halásszátok ki a kesztyűm az ágy alól!” — kértem őket.
- 10. „Vigasztaljátok meg, hiszen sír!” — kértek minket a fiúk.

5. Ответьте на вопросы.

- 1. Mit gyűjtött a másik bolgár lány? — 2. Mi volt a kezében? — 3. Mi volt az orrán, hogyan böngészte az albumait? — 4. Hol heverték az albumok? — 5. Mit csinált eközben? — 6. Hogyan áriázott? — 7. Mit énekelt? — 8. Hányadszor énekelte ezt az áriát? — 9. Mi a „Bánk bán”? — 10. Milyen kiejtéssel énekelt? — 11. Mikor ajánlotta fel Petra Ányának, hogy felolvas neki az útikönyvből? — 12. Mit akart neki felolvasni? — 13. Miért akarta neki felolvasni ezt a részt? — 14. Hova készült Ánya? — 15. Hogy kezdődik az az ária?

6. Составьте предложения из следующих слов.

- a) csipesz, fogorvos, szemüveg, fog, szék;
- б) fáj, elmenni, megnézni, megfogni, leülni, sírni, kiabálni;
- в) teli torokból, halkán, gyorsan, nem zavartatva magát.

7. Заполните пропуски подходящими по смыслу глаголами, данными ниже.

- 1. A professzor a céduláit ... a könyvtárban.
- 2. Édesanyám a gombokat ... a fiókban.
- 3. A kabátgombok szanaszét ...
- 4. A bolgár lány teli torokból ...
- 5. Ánya ... nekem a Kalinkát.
- 6. A lányok bolgár kiejtéssel ... magyarul.
- 7. A nagy rendetlenségben a könyveim szanaszét ...
- 8. A fiúk nagy buzgalommal ... a labdarúgó-mérkőzésről.
- 9. A fiú ..., hogy elkísér a metróig.
- 10. A fiú ..., hogy megmutatja neki a bélyeggyűjteményét.

(rendezni, böngészni, heverni, áriázni, elénekelni, hadarni, vitatkozni, felajánlani)

8. Ответьте на вопросы.

1. Hány méter magas a Gellérthegy az útikönyv szerint? — 2. Mit jegyzett meg Ánya? — 3. Mit kért Petra? — 4. Kiről kapta a nevét a Gellérthegy? — 5. Mi volt Gellért „foglalkozása”? — 6. Kinek volt a nevelője? — 7. Ki volt Vata? — 8. Mit csináltak a pogány magyarok Gellérttel? — 9. Mikor történt mindez? — 10. Hol gyilkolták meg Gellértet? — 11. Mi követte István király halálát? — 12. Miért követte trónviszály István király halálát? — 13. Hová sietett Gellért? — 14. Hol van Gellért püspök szobra?

9. Составьте сочинение с помощью данных слов.

- a) Uglics, templom, cár, trónviszály, bojár, cárevics, történészek, halál, vita tárgya;
- б) annak idején, előtt, után, uralkodása idején;
- в) meggyilkolni, akarni, heverni, felajánlani, vitatkozni, kapkodni, küldeni.

10. Ответьте на вопросы.

1. Milyen hagyományok szerint gyülekeztek itt a boszorkányok? — 2. Mit csináltak a boszorkányok a Gellérthegyen? — 3. Ki volt Könyves Kálmán? — 4. Milyen király volt? — 5. Miért hívták Könyves Kálmánnak? — 6. Mikor írták meg Gellért püspök legendáját? — 7. Miért érdekes az egyik legenda? — 8. Minek a nyoma maradt fenn a Gellért-legendában? — 9. Milyen műfaj a munkadal? — 10. Milyen műfaj a legen-

da? — 11. Miért ébredt föl Gellért? — 12. Mi ébresztette föl a püspököt? — 13. Mit csinált az az asszony? — 14. Mit mondott a püspök? — 15. Mit szoktak gyakran idézni? — 16. Mit jelent „a magyarok szimfóniája”? — 17. Hogy hívták a másik bolgár lányt? — 18. Miről énekelt Aneli?

11. Ответьте на вопросы.

1. Milyen cár volt Nagy Péter? — 2. Milyen ember volt Nagy Péter? — 3. Ki festette róla azt a híres képet, amelyiken a cár siet? — 4. Hová siet a cár? — 5. Milyen háborúk voltak Nagy Péter uralkodása idején? — 6. Mit csinált a cár a bojárok szakállával, bajuszával? — 7. Ki volt Péter cár első felesége? — 8. Ki volt a második felesége? — 9. Voltak-e trónviszályok az I. Péter halálát követő időkben? — 10. Miért folyt a nagy északi háború? — 11. Milyen törvényei voltak Nagy Péternek? — 12. Milyen foglalkozása(i) volt(ak) a cárnak? — 13. Ki volt Péter gyermekkori jó barátja? — 14. Hol élt Menysikov a cár halálát követő időkben? — 15. Ettől meddig uralkodott Nagy Péter?

12. Ответьте на вопросы.

1. Milyen a Balaton a népdal szerint? — 2. Hogy szokták hívni más néven a déli partot? — 3. Mibe halok bele nemsokára? — 4. Hol áll az a malom? — 5. Mit örölnek azon a malmon? — 6. Mit akarok odavinni, gabonát? — 7. Mit lehet a népdal szerint a malomban a búbánattal csinálni? — 8. Hány versszaka van ennek a népdalnak?

13. Составьте вопросы, на которые отвечали бы следующие предложения.

1. — ...
— Nem, nem zavarsz.
2. — ...
— Nem, az asszony ébresztette föl a püspököt.
3. — ...
— Nem, nem gyilkolták meg a cárt, csak úgy egyszerűen meghalt
4. — ...
— Nem, ez népköltészeti műfaj.
5. — ...
— Nem, nem a hercegeket, hanem a püspököt és kíséreit.
6. — ...
— Nem, a tankönyv szerint 224 méter magas.

14. Заполните пропуски.

1. Az üdülőtől nem messze van egy . . . .
2. A malomban . . . örölnék.
3. A malomban . . . dolgoznak.
4. A molnár haja . . . .
5. A népdal malma . . . öröl.

- (malom, gabona, molnár, ősz, búbárat)

15. Подберите антонимы к глаголам.

1. A professzor félbeszakította az előadását.
2. Ánya a bőrönd előtt guggolt.
3. A vámos bejött a fürkébe.
4. A kalauznő elkérte a jegyeket.
5. Van ott egy malom, odaviszem a gabonámat.
6. A szülei nagyon nyugtalankodtak.
7. Nemzetközi gyorsvonat indul a harmadik vágányról.
8. Ráérek veled beszélgetni.
9. A határőr szemügre vette az utast.

(észrevenni, folytatni, guggolni, kimenni, visszaadni, idehozni, érkezni, sietni, viz-szatérni, megnyugodni)

16. Вместо точек вставьте деепричастия, подходящие по смыслу.

1. Ánya . . . jött ki a Tanulmányi Osztályról.
2. Ánya . . . ment be a vizsgára.
3. A határőr . . . adta vissza az útlevelet.
4. A kalauznőnek . . . és . . . kell odaadni a vámáru-nyilatkozatot.
5. A szülők a karosszékben . . . találták a gyereket.
6. Az öregúr . . . olvasott.
7. Szása . . . kiabált ki: Alsom!
8. A katonák . . . jöttek az úton.
9. A szüleit . . . kiment a szobából.
10. A professzort . . . beszélni kezdett.

(sírva, kitöltve, fekve, alva, észre sem véve, énekelve, észre sem véve, lepecsételve, hazatérve, félbeszakítva)

17. Образуйте деепричастия от следующих глаголов и составьте с ними предложения.

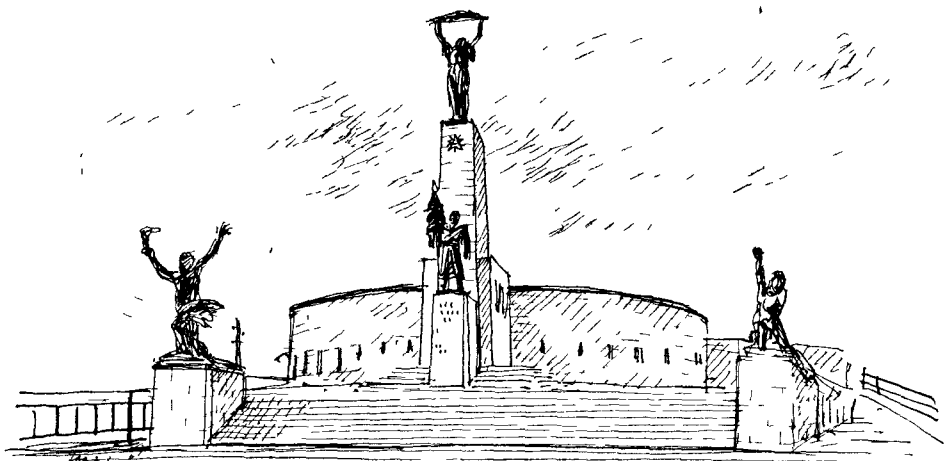
1. beszélni, — 2. sétálni, — 3. feküdni, — 4. tenni, — 5. megnyugodni, — 6. guggolni,
— 7. megebédelni, — 8. meggyilkolni, — 9. elszomorodni, — 10. üldögetni.

18. Переведите на русский язык.

Az iskolában a vizsgán megkérdezi a tanár:

— Hány szimfóniát írt Beethoven?

— Hármat: a harmadikat, a hetediket és a kilencediket.

Ánya a Móricz Zsigmond körtéren vett egy csokor virágot, és letette a Gellért-hegyen a szovjet hősök emlékművének a lábához. Elolvasta a magyar és orosz nyelvű feliratokat, megcsodálta a szobrokat, álldogált egy kicsit az árnyékban és hazagondolt...

Aztán eszébe jutott, hogy igyekeznie kell, ha 2-re oda akar érní Tányáékhoz. Miközben a kilátást élvezte, azon törte a fejét, hol is van az az utca, ahol laknak.

— Meg kellett volna kérdezniem a kollégiumban a lányoktól! — korholta magát. A Gellért térre, a Gellért Szállóhoz gyalog ment le a lépcsőkön. Ott odament az első emberhez:

— Tessék mondani, hol van a Liszt Ferenc utca?

— Utca? Nem tér? Liszt Ferenc térről tudok csak. Kérdezze meg mástól!

Ánya odament egy öreg hölgyhöz.

— Nem tetszik tudni, hol van a Liszt Ferenc utca?

— Nem, kedvesem, nem tudom, sajnós.

Ánya kezdett kétségbe esni. Minden bátorságát összeszedve odament egy férfihoz:

— Mondja kérem, hol van a Liszt Ferenc utca?

— Melyiket keresi? Tudtommal nem kevesebb mint öt Liszt Ferenc utca van a fővárosban. Melyik kerületben van a magáé?

— Nem tudom — rázta a fejét Ánya.

— Az irányítószámot sem tudja?

— Az meg mi?!

A férfi gyanakodva nézett. Bolond ez a lány, vagy mi...?

— Bocsánat, külföldi vagyok, nem tudok jól magyarul — tette hozzá sietve Ánya. Közben meglátott egy „mentőangyalt”: egy rendőr közeledett. Ánya erre faképnél hagyta a férfit, és odaszaladt a rendőrhöz.

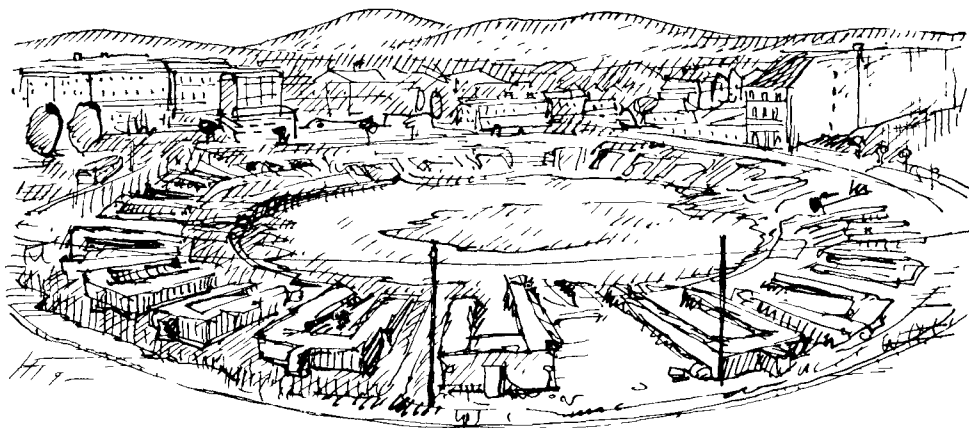
— Tessék mondani, hol van a Liszt Ferenc utca? Külföldi vagyok — tette hozzá megint a félreértések elkerülése végett.

— Látom, látom, illetve hallom — mosolygott a rendőr, aki megszokta már, hogy a Gellért Szálló környékén a külföldiekkel „kézzel-lábbal” társalogjon. — Melyiket óhajtja?

— Nézze, itt a cím — mutatta meg a noteszát Ánya a rendőrnek.

— Az irányítószám 1032, tehát a III. kerületben, vagyis Óbudán.

Ánya csodálkozott, ugyan honnan találta ki? Ez a bűvös szám, az 1032 segített? (Később Tánya férje elmagyarázta neki, hogy az 1 — a fővárost jelenti, a 03 — a harmadik kerületet, a 2 pedig a postai körzetet, vagyis a postás számát. Az intézmények irányítószámával másként áll a dolog — mondta Ákos, de ez Ányát már nem érdekelte.)

Tányaéknál Ánya megismerkedett Ákos ötödéves, angol-francia szakos húgával, akit Csillának hívtak.

— Tőle megtanulhatsz magyarul — tréfált a bátyja. — Oroszul éppen csak annyit tud, hogy hat ökör is alig tudta átvontatni az államvizsgán.

— Megint előássák a csatabárdot — mondta nevetve Tánya. — Állandóan ugratják egymást, mert Ákos csak oroszul és spanyolul tud, angolul és franciául egy kukkot sem ért.

— Minek tanuljak meg angolul vagy franciául? Mire való egy jó testvér? Ha kell valami, lefordítja, nem?

— Elegendem van belőled — öltötte ki a nyelvét Csilla. — El is megyek. Egy hét múlva van az idegenvezetői vizsgám, tanulnom kell.

— Te Csilla! — szólalt meg Tánya. — Nincs kedved főpróbát tartani? Anya csak pár napja van Magyarországon. Vidd el városnézésre! Neki még minden új.

— Ez nagyszerű ötlet! — mondta Csilla. — A családban már mindenki torkig van városnézési ötleteimmel. Nagyon hálás lennék, ha vállalkoznál egy-két sétára!

Ányát sem kellett nagyon rábeszélni, azonnal beleegyezett.

— Nagyon szívesen. Legszívesebben azonnal indulnék, mert Tánya agyonetetett engem, jól esne egy kis mozgás.

— Hát akkor menjünk! Köszönjük a vendéglátást. Szervusz, Tánya. Ég áldjon, kedves bátyám. Már el is mentünk, itt sem vagyunk.

Útközben Csilla kiselőadást tartott Ányának a magyar történelemről. Sok újat nem mondott, de Ánya örült, hogy a folyékony magyar beszédet, az összefüggő szöveget is meg tudja érteni.

Móricz Zsigmond kör|tér, teret; téren

kör|tér, -teret, -tere, -terek, -téren

csokor, csokrot, csokra, csokrok

hős, -t, -e, -ök

emlék|mű, -művet, -műve, -művek

láb, -at, -a, -ak

felirat, -ot, -a, -ok

megcsodál|ni *vkít/vmít*

álldogál|ni

árnyék, -ot, -a, -ok

hazagondol|ni

igyekezni (спряжение см. 115)

miközben

élvez|ni *vmít*

tör|ni a fejét *vmín*

korhol|ni *vkít*

Gellért tér, teret; téren

Gellért Szálló, -t

szállod|a, -át, -ája, -ák

Liszt Ferenc, -et (1811—1886)

tetszik tudni? (вежливое обр. см. 119)

kedves, -t, -e, -ek

kétségbees|ni (-ik)

площадь Морица Жигмонда

площадь (круглой формы)

букет

герой

памятник, монумент

нога; подножие; ножка

надпись

дивиться, подивиться на кого/на что

долго стоять, простаивать, простоять

тень

думать о доме, о родине

стараться; спешить, торопиться

в то время, как; пока

наслаждаться

ломать голову

укорять

площадь Геллерта

гостиница «Геллерт»

гостиница

выдающийся венгерский композитор
и пианист

Вы знаете?

милый

прийти в отчаяние

bátorságát összeszedve	собрав всё мужество
bátorság, -ot, -a	храбрость
tudtommal (см. 117)	насколько мне это известно
rázni a fejét	отрицательно качать головой
gyanakodva néz ni vkit/vmit ~ vkire/ vmire	подозрительно смотреть
hozzátenni vmihez vmit	добавлять, добавить
mentőangyal, -t, -a, -ok	ангел-спаситель
faképnél hagy ni vkit	уйти неожиданно, не попрощавшись
rendőr, -t, -e, -ök	милиционер
közeled ni (-ik) vkihez/vmihez	приближаться
a félreértések elkerülése végett	во избежание недоразумений
illetve	то есть, вернее, точнее говоря
megszok ni vmit	привыкать, привыкнуть
vmi(nek a)nek környék e, -ét; -én	окрестность
kézzel-lábbal társalog ni	объясняться на пальцах
óhajt ani vmit	желать
notesz, -t, -e, -ek	записная книжка, блокнот
kitalál ni vmit	отгадать, угадать
honnan találta ki?	как он угадал?
bűvös, -t, -ek	волшебный, магический
szám, -ot, -a, -ok	число, номер
körzet, -et, -e, -ek	участок
intézmény, -t, -e, -ek	учреждение
másként áll a dolog	по-иному обстоят дела
érdekel vkit vki/vmi	интересовать
megismerked ni (-ik) vkivel/vmivel	познакомиться
szakos, -t, -ok	(студент) ...го отделения
ökr, ökröt, ökre, ökrök	вол
átvontatni vmin vkit/vmit	перетаскать
államvizsg a, -át, -ája, -ák; -án	государственный экзамен
előás ni a csatabárdot	снова начинать вражду (досл.: вырыть боевой топор)
ugrat ni egymást vmivel	поддразнивать, поддразнить друг друга
egy kukkot sem (érteni vmiből, szólni vkinek vmiről)	ни одного слова (не понимать, не вымолвить)
minek = miért	зачем
mire való	на что годится
elegem van belőled/vmiből	ты/что-н. надоел(о) меня
kiölti a nyelvét vkire	показать язык кому (дразнясь)

főprób|a, -át, -ája, -ák; -án
 főpróbát tart|ani
 városnézés, -t, -e
 ötlet, -et, -e, -ek
 torkig lenni vmivel
 vállalkoz|ni (-ik) vmire
 rábeszél|ni vkit vmire
 beleegyez|ni (-ik) vmibe
 agyonetet|ni vkit vmivel
 jól/rosszul esik vkinek vmi
 mozgás, -t, -a, -ok
 vendéglátás, -t, -a
 ég áldjon! (téged; benneteket)
 folyékony, -at, -ak
 összefüggő, -t, -ek

генеральная репетиция
 устраивать генеральную репетицию
 осмотр города
 идея, (внезапная) мысль
 это мне (до тошноты) надоело
 взяться, вызваться (+ инф.)
 уговаривать
 согласиться, идти на что
 заставлять кого много есть
 (не)приятно кому
 движение
 приём гостей, гостеприимство
 прощай!
 здесь: свободный, беглый
 связный

116. Причастие прошедшего времени (*múlt idejű melléknévi igenév*) или причастие законченного действия (*befejezett melléknévi igenév*) соответствует в русском языке страдательному причастию прошедшего времени. Суффиксом причастия прошедшего времени является *-t/-tt*, следовательно форма причастия прошедшего времени совпадает с третьим лицом единственного числа прошедшего времени безобъектного спряжения, например:

Eloolvasott egy magyar könyvet.
 Az elolvasott könyv tetszett neki.

Он прочитал одну венгерскую книгу.
 Прочитанная книга ему понравилась.

adott   данный
 nyitott   откровенный

(az) adott esetben   в данном случае
 nyitott szemmel   с открытыми глазами

117. Причастия прошедшего времени с притяжательными окончаниями. Некоторые причастия прошедшего времени употребляются с притяжательными окончаниями, например:

tudtommal
 tudtoddal
 tudtával
 mindenki tudtával

насколько мне это известно
 насколько тебе это известно
 насколько ему это известно
 насколько всем это известно

szemem láttára
 szemed láttára
 szeme láttára
 mindenki szeme láttára

на моих глазах
 на твоих глазах
 на его глазах
 на глазах у всех

fülem hallatára	при мне
füled hallatára	при тебе
füle hallatára	при нём
mindenki füle hallatára	при всех
tudtom nélkül	без моего ведома
tudtod nélkül	без твоего ведома
tudta nélkül	без его ведома

118. Глаголы с приставкой *agyon-*

По своему происхождению приставка *agyon-* является формой предложного падежа существительного *agy* 'мозг' с падежным окончанием *-on*. В некоторых случаях сохранилось это первоначальное, конкретное значение приставки, например:

<i>agyonlőni</i>	расстрелять
<i>agyonütni</i>	убить (одним ударом)
<i>agyonverni</i>	убить (избивая)

Однако, в подавляющем большинстве случаев она указывает на высшую степень действия, на совершение какого-либо действия до конца, до предела:

<i>agyondolgozni magát</i>	перегрузиться, работать не щадя себя
<i>agyonhajszolni</i>	доводить до полного изнеможения
<i>agyondicsérni</i>	захваливать

119. Употребление глагола *tetszeni* 'нравиться', 'изволить' при вежливом обращении

Глагол *tetszeni* 'нравиться', 'изволить' употребляется при вежливом обращении в разговоре детей и молодых людей к пожилым, а также к людям значительно старше говорящего по возрасту. В обращениях такого рода глагол *tetszeni* употребляется в качестве вспомогательного глагола в составе сложного сказуемого и спрягается в 3-ем л. ед. и мн. ч. во всех временах и наклонениях, например:

Nem tetszik tudni, hol van ...?

Вы не знаете, где находится ...?

Kit tetszik keresni?

Кого вы изволите искать?

Meg tetszettek jönni Moszkvából?

Вы приехали из Москвы?

El tetszene tudni mondani nekünk, hogyan éltek akkor az emberek?

Вы не могли бы нам рассказать, как в то время жили люди?

Tessék megmutatni nekünk azt a régi fényképet!
Покажите нам, пожалуйста, тот старый снимок.

Упражнения

1. Ответьте на вопросы.

1. Hol vette Ánya a virágot? — 2. Miért vett Ánya virágot? — 3. Vajon hogyan ment föl a Gellérthegyre? — 4. Milyen térről ment föl a hegyre? — 5. Milyen nyelvű feliratok vannak az emlékművön? — 6. Mi mindent lehet megcsodálni a Gellérthegyen és a Gellérthegyről? — 7. Hol álldogált Ánya? — 8. Mire gondolt Ánya az emlékműnél állva? — 9. Mit élvezett? — 10. Min törte a fejét? — 11. Miért kellett igyekeznie? — 12. Mit kellett volna megkérdeznie? — 13. Hogyan korholta magát? — 14. Milyen utcát keresett? — 15. Miért kezdett kétségbe esni? — 16. Hány Liszt Ferenc utca van a fővárosban? — 17. Mit jelent: „rázta a fejét”? — 18. Miért nézett gyanakodva a férfi? — 19. Miért tette hozzá Ánya, hogy ő külföldi? — 20. Észrevette a férfi, hogy Ánya külföldi?

2. Закончите предложения с помощью слов, данных в скобках.

1. Ánya az emlékmű lábához tette a . . . .
2. Gondosan elolvasta a magyar és orosz nyelvű . . . .
3. Élvezte a gyönyörű . . . .
4. Álldogált egy kicsit az . . . .
5. Ánya nem tudta megmondani, melyik . . . van az az utca.
6. Az öreg hölgy sokáig rázta . . . .
7. Ánya nem értette, mit jelent . . . .
8. A budapestiek szívesen segítenek a . . . .

(árnyék, virágcsokor, felirat, fej, kerület, irányítószám, külföldi, kilátás)

3. Заполните пропуски подходящими по смыслу глаголами, данными справа.

1. Ánya sokáig . . . a címen.	törni a fejét vmin
2. Nem . . . , mit jelent irányítószám.	bolondokat beszélni
3. Ányának . . . kellett, hogy ne késsen el.	odamenni vkihez
4. A külföldiek . . . a csodálatos kilátást.	élvezni
5. Az öregek . . . a jó időt.	összeszedni a bátorságot!
6. A gyerek . . . és odament az apjához.	megcsodálni
7. Ánya . . . , mert kevés idő maradt már hátra.	kétségbeesni
8. Ánya . . . , hogy sietnie kell.	igyekezni
9. Ha ezt mondod, ...	elfelejteni
10. Ha így csinálják, egészen biztos	eszébe jutni

4. Замените прямую речь косвенной.

1. Mondom neki: „Ne ess kétségbe!”
2. „Ne oda tedd a virágot!” — kértem (őt).
3. „Igyekezz, mert elkészünk” — kértük (őt).
4. „Szedd össze minden bátorságodat, és kérdezd meg tőle” — mondtuk.
5. „Élvezd a jó időt, ne törd a fejed semmin!” — írtam neki.
6. „Felejtsd el ezt az egész történetet” — mondtuk neki.
7. „Ne tedd az ollót a konyhaasztalra” — kértem.
8. „Csodáljátok meg a szép kilátást, és gondolatok ránk” — írták nekünk a levelükben.

5. Ответьте на вопросы.

1. Ki volt a mentőangyal? — 2. Mit csinált Ánya a gyanakvó férfival, amikor meglátta a rendőrt? — 3. Kihez szaladt oda? — 4. Miért szaladt? — 5. Mi célból tette hozzá, hogy külföldi? — 6. Miért van sok külföldi a Gellérthegyen? — 7. Hogyan szoktak a külföldiek „társalogni” a budapestiekkel? — 8. Mit mutatott meg Ánya a rendőrnek? — 9. Miért mutatta, miért nem mondta a címet? — 10. Honnan találta ki a rendőr, melyik kerületről van szó? — 11. Hogyan magyarázta meg Ányának Ákos, mit jelent az irányítószám? — 12. Érdekelte Ányát az intézmények irányítószáma?

6. Заполните пропуски глаголами, данными в скобках.

1. Ánya ... a rendőrhöz.
2. Ánya ... a rendőrtől, hol van a Liszt Ferenc utca.
3. Ánya ... a gyanakvó férfit.
4. A félreértések elkerülése végett ... a kérdéshez, hogy külföldi.
5. A külföldiek kézzel-lábbal szoktak ... a rendőrrel.
6. Ánya ... a rendőr bölcsességén.
7. Ányának Ákos ..., mit jelent az irányítószám.
8. Ányát nagyon ... a főváros története.

(érdekelni, odaszaladni, megkérdezni, megmagyarázni, faképnél hagyni, hozzátenni, társalogni, csodálkozni)

7. Заполните пропуски подходящими по смыслу наречиями или деепричастиями.

1. A rendőr ... megmagyarázta, hol van az az utca.
2. Ánya ... kérdezte meg a címet.
3. Az intézmények irányítószámával ... áll a dolog.
4. A külföldi ... kérdezett valamit a rendőrtől.

5. A rendőr ... válaszolt.
6. A férfi ... nézte a lányt, bolond-e.
7. Ánya ... hozzátette a kérdéshez, hogy külföldi.
8. A lány ... megkérdezte a címet, és felszállt a villamosra.

(gyorsan, sietve, gyanakodva, mosolyogva, kedvesen, egyenesen, másként, türelmetlenül, türelmesen)

8. Ответьте на вопросы.

1. Kivel ismerkedett meg Tányáéknál Ánya? — 2. Mit tudtunk meg Ákos húgáról? — 3. Hogyan, mivel tréfált Ákos? — 4. Mennyire tud oroszul Csilla? — 5. Miért lehet tőle jól megtanulni magyarul? — 6. Mit jelent: „előásni a csatabárdot”? — 7. Milyen nyelveket ismert Ákos? — 8. Mire való egy jó testvér? — 9. Miért kell Csillának elmennie? — 10. Mivel akar foglalkozni Csilla nyáron? — 11. Milyen ötlete volt Tányának? — 12. Miért örült meg Csilla az ötletnek? — 13. Mivel van torkig a család? — 14. Miért lenne hálás Csilla? — 15. Miért indulna Ánya legszívesebben azonnal? — 16. Mibe egyezett bele Ánya? — 17. Mire nem kellett őt rábeszélni? — 18. Mi esik jól ebéd után? — 19. Miért örült Ánya Csilla előadásának? — 20. Sok újat mondott neki Csilla? — 21. A folyékony magyar beszédet könnyű volt megértenie? — 22. Miért értette meg Ánya az összefüggő magyar beszédet?

9. Заполните пропуски подходящими по смыслу глаголами, данными справа.

1. Ákoséknál Ánya ... Csillával.	megköszönni a vendéglátást
2. Ákos ... Ányának a magyar ökrökről.	elvinni vkit városnézésre
3. A testvérek tréfából ...	főpróbát tartani
4. Hat ökör ... Csillát az államvizsgán.	átvontatni
5. A rendőr ... Ánya beszédéből.	előásni a csatabárdot
6. A színészek az első előadás előtt ...	előadást tartani
7. A külföldieket az idegenvezető ...	megismerkedni
8. A vendégek boldogan és elégedetten ...	egy kukkot sem érteni

10. Составьте предложения.

- a) kiölti a nyelvét, előássa a csatabárdot, tréfál, társalog, rábeszél, beleegyezik;
- ő) ötlet, főpróba, próba, a város története, idegenvezetői vizsga, ökör;
- с) kézzel-lábbal, nevetve, kedvesen, sietve, folyékonyan, összefüggően, hálásan, boldogan.

11. Замените прямую речь косвенной.

1. Kértem őt: „Ismerkedj meg vele!”
2. „Egyezz bele!” — tanácsoltam neki.
3. „Örüljetez neki!” — mondta nekünk.
4. „Legyen már elegend ebből!” — kiabált.
5. „Egy kukkot se értsetek belőle!” — mondtuk nekik.
6. „Ne öltsd ki a nyelvedet!” — mondta a mama a gyerekének.
7. „Beszéljétek rá!” — kértük a lányokat.
8. „Ne etessétek agyon a gyereket a nagymamánál!” — mondta, és elment.

12. Закончите придаточные предложения. Глаголы поставьте в соответствующей форме повелительного наклонения.

1. Rá akartam beszélni őt, hogy ...
2. Rá akartuk beszélni őket, hogy ...
3. Rá kell beszélni (őt), hogy ...
4. Rábeszélem őket, hogy ...
5. Rá kellett volna beszélni őt, hogy ...
6. Rábeszéltük (őt), hogy ...
7. Rábeszéltelek, hogy ...
8. Rábeszélték, hogy ...
9. Rábeszéltek (engem), hogy ...
10. Rábeszéltetek (engem), hogy ...

(beleegyezni, megismerkedni, megmagyarázni, elmenni, rendet rakni, rendbe szedni magát, megmosakodni, előadást tartani, élménybeszámolót tartani, kitölteni)

13. Закончите предложения. Глаголы поставьте в повелительном наклонении. Объясните, почему приставка глагола повелительного наклонения в придаточном предложении ставится перед глаголом и пишется с ним слитно.

1. Beleegyeztem, hogy ...	6. Csak abba egyezek bele, hogy ...
2. Beleegyezett, hogy ...	7. Nem akart beleegyezni, hogy ...
3. Nem egyezik bele, hogy ...	8. Bele akart egyezni, hogy ...
4. Nem egyezett bele, hogy ...	9. Beleegyezünk, hogy ...
5. Beleegyezünk, hogy ...	10. Sehogy sem akar beleegyezni, hogy ...

(elmenni, megismerkedni, külföldre utazni, főpróbát tartani, kitölteni, kiöltteni a nyelvét, átmenni, elvinni, rendet rakni, pénzt váltani, letenni a virágcsokrot)

14. Заполните пропуски.

1. Ánya ... beszél magyarul.
2. Tánya ... énekel.
3. A gyerek ... beszél oroszul.
4. A professzor ... írt.
5. Ánya ... törte a fejét valamin.
6. A fiúk ... csinálták meg a feladatot.
7. A tanárnő ... beszélt magyarul.
8. A vonat ... jött át a hídon.
9. A határőr ... lepecsételte az útlevelet.
10. A diákok ... írták meg a dolgozatot.

ügyesen
kézzel-lábbal
folyékonyan
hibátlanul
összefüggően
olvashatatlanul
érthetően
halkan
csendben
lassan

15. Что вы видите на рисунке? Напишите сочинение на эту тему.

— Tessék még venni!

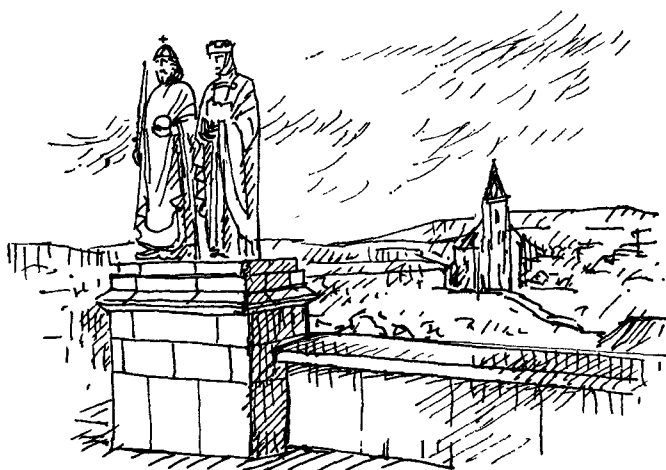
A magyarok 896-ban telepedtek le a Kárpát-medencében. A honfoglalást követő időkben életmódjuk gyökeres megváltozása, a kereszténység felvétele és az Árpád-házi királyok erőskezü politikája lehetővé tette, hogy Magyarország rövid idő alatt európai nagyhatalommá váljék. Árpád-házi királylányt feleségül kapni megtiszteltetést jelentett Nyugaton és Keleten is, és a magyar királyi udvarba is szép számmal kerültek előkelő idegenek. Ennek a következményei mind a kül- és belpolitikai életben, mind a tudományokban és művészetekben megmutatkoztak.

A fiatal magyar állam először a tatárjárás idején (1241—42) került életveszélybe. A tatárok támadása után kő kövön nem maradt, elpusztult az egész ország.

Mielőtt a tatárok megtámadták volna az országot, IV. Béla király (1235—1270) szövetséget kötött keleti szomszédaival, akiknek feleségül adta lányait, és Julianus (произн.: Juliánusz) barátot a társaival együtt a Volga-vidékre küldte, hogy a honfoglalás előtt itt maradt magyarokat az őshazából az új hazába hívja. Julianus 1235-ben indult el, és Magna Hungariában (vagyis Nagy Magyarországon, ahol minden magyar együtt élt valaha) találkozott is velük. Második útján azonban már csak Szuzdalig jutott, itt tudta meg, hogy már nincs kit keresnie — a Volga-vidéket felégették a tatárok.

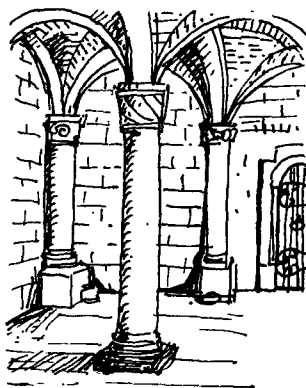
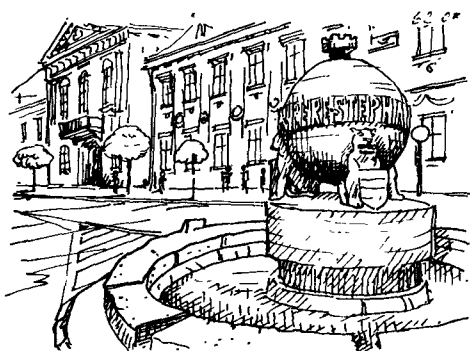
A tatárok elől a királyi pár, IV. Béla és felesége az Adria partjára menekült. Elhárították, hogy születendő gyermeküket — ha megmenekülnek — kolostorba adják. Így került a kis Margit először Gizella királynénak, I. István király feleségének a városába, Veszprémbe, majd onnan 9 éves korában a Nyulak szigetére, amelyet ma Margitszigetnek hívnak, s ahol a kolostor romjai ma is láthatók.

IV. Béla a fia volt annak a Gertrúdnak vagy Gertrudisnak (произн.: Gertrudisz), akit a „legnemzetibb”. magyar tragédiának — és a belőle írt nemzeti operának — a hőse, Bánk bán ölt meg. Ebből a korból maradt fenn az a ravasz levél, amelyet a hagyományok szerint az egyik főpap írt a gyűlölt idegen királyné ellen összeesküvést szövő uraknak — pontok és vesszők nélkül:

A királynét megölni nem kell félnetek jó lesz ha minkenki beleegyezik én nem ellenzem.*

A tatárjárás után megváltozott IV. Béla politikája. Tudta, mi a teendő. A főuraknak várakat kellett építeniük, hogy az idegen veszély ellen megvédhessék az országot. (Feleségének, a bizánci császárlánynak a nevéhez fűződik a visegrádi fellelővárnak az építése.) Rövid idő alatt újjáépítette az országot. Joggal nevezik „második országalapítónak”.

A királynét megölni nem kell, félnetek jó lesz, ha mindenki beleegyezik, én nem, ellenzem.
A királynét megölni nem kell félnetek, jó lesz, ha mindenki beleegyezik, én nem ellenzem.

Az Árpádok idejében az állam központja nem Buda volt, hanem Esztergom és környéke, valamint Székesfehérvár. Ez utóbbi volt a koronázó város, itt temették el első királyunkat, és itt adták ki az első magyar alkotmányt, az Aranybullát 1222-ben. Esztergom Árpád-kori építészete pedig európai szemmel nézve is a legmagasabb szinten állt. Buda is város volt, de azzá, amit ma jelent nekünk, csak Zsigmond (1387—1437) és Hunyadi Mátyás (1458—1490) idején lett. Az erős olasz hatás, amely az 1308-tól uralkodó Anjouk (произн.: Anzsuk) idejében kezdődött, Mátyás korában érte el csúcspontját. A ragyogó reneszánsz kultúrát a törökök tették tönkre.

A török veszély egyre közeledett Európához. 1456-ban Nándorfehérvárt (a mai Belgrádot) ostromolták. A vár védői nem adták meg magukat. A törököknek végül nem volt hova visszavonulniuk, mert a hátuk mögött, a Duna felől is a magyarok támadtak. A törökök súlyos vereséget szenvedtek, több mint 50 évig nem támadhattak. Ennek a győzelemnek az emlékére, Hunyadi és katonái tiszteletére harangoznak déli 12 órakor egész Európában mind a mai napig.

1526 — a mohácsi csatának, vagy ahogyan ezt a tragikus végű csatát a magyar történelemben nevezik: a mohácsi vésznek az évszáma — a középkori magyar állam bukását jelképezi:

„Hősvértől pirosult gyásztér, sóhajtvá köszöntlek,
Nemzeti nagylétünk nagy temetője, Mohács.”

(Kisfaludi Károly: Mohács. 1824)

A törökök Budát csak 1541-ben foglalták el — csellel. Amíg a magyar főurak a csecsemő királlyal a török szultánnál jártak vendégségben, az alatt a török katonák mint a gótikus és reneszánsz palotákat csodáló külföldi „turisták” egyre nagyobb számban jelentek meg a vár falai között, majd váratlanul bezárták a kapukat, és a szultán ígéretei ellenére 150 évre a török lett az úr Budán...

Az ország három részre szakadt.

A magyar nemzet érdekeit az erdélyi fejedelmek képviselték, az ő vezetésükkel folytak a nemzeti szabadságharcok. Zrínyi Miklós, a híres hadvezér, költő és katonai író (1620—1664) volt az első, aki felismerte, hogy a Habsburgok (произн.: habsz-burgok) még a töröknél is nagyobb veszélyt jelentenek. A végvári vitézeket a török kiűzése (1686) után a kurucok váltották fel. A Habsburgok és híveik, a labancok ellen ők harcoltak.

„Vitézek, mi lehet
e széles föld felett
szebb dolog a végeknél...”
— írta a nagy magyar költő, a végvári
harcokban hősi halált halt Balassi Bálint
(1554—1594).

A kurucok így vigasztalták egymást:

„Mit búsulsz kenyeres, midőn
semmid sincsen,
Jó az Isten, jót ád, légy jó
reménységben . . .” (1700)*

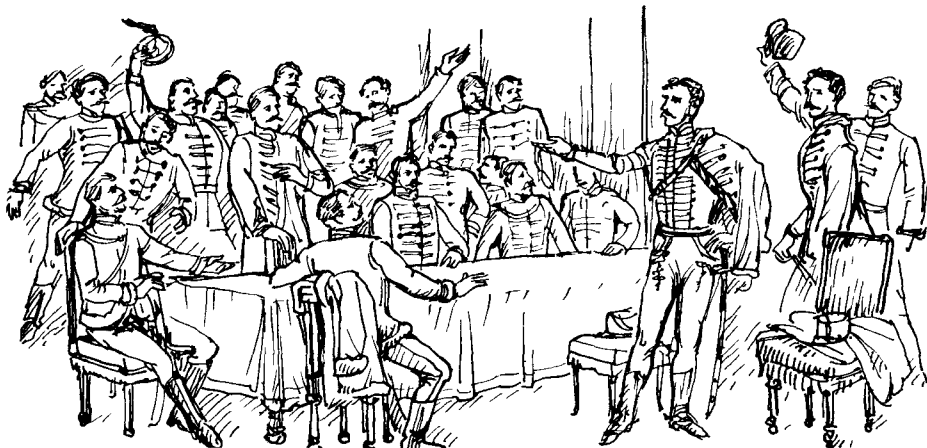
„Pro patria et libertate” (a hazáért és a szabadságért) — ez volt felírva a Rákóczi-szabadságharc (1703—1711) zászlajára. A Nagyságos Fejedeleme, II. Rákóczi Ferenc (1676—1735), aki a szabadságharc vége felé Nagy Péter cárral kötött szövetséget, a törökországi Rodostóban halt meg száműzetésben. A kuruc szegénylegények is eltűntek lassan, csak a dicső harcok emléket őrizték meg az évszázadok.

„Őszi harmat után
Piros csizmám nyomát
Hóval lepi be a tél . . .”

* „— Что, земляк печалишься, что глядишь с тоскою? Бог-господь поможет — станет жизнь другою.” (Перевод М. Исаковского.)

A felvilágosodás korában kezdődik újra a harc a gyarmatosító Habsburg-politika ellen. Összeesküvések, különféle mozgalmak jellemzik ezt a korszakot. A századfordulón indul meg a nagy harc a magyar nemzeti nyelvért. A „nyelv-újítás” vezére Kazinczy Ferenc (1759—1831). Az 1825-ös országgyűlést szokás az első reformkori országgyűlésnek nevezni. Ennek az országgyűlésnek a híres eseményei közé tartozik egy régi tervnek a megvalósítása: a Magyar Tudós Társaságnak, vagyis a tudományos akadémiának a megalapítása.

1825. november 3-án az országgyűlésen példátlan esemény történt. Magyar ruhába öltözve felállt a vakmerő kalandjairól híres, fiatal Széchenyi István gróf, a Magyar Nemzeti Múzeum alapítójának, Széchenyi Ferencnek a fia, és magyarul(!) beszélve a magyar országgyűlésen, egyévi összes jövedelmét felajánlotta a Magyar Tudós Társaság céljaira. Így alapította meg a magyar tudomány fellegvárát, és indult el azon az úton, amelynek mérföldköveit például a Lánchíd és az Alagút megépítése, a Tisza szabályozása jelenti.

Koltseý Ferenc

Vorósmarty Mihály

Széchenyi István

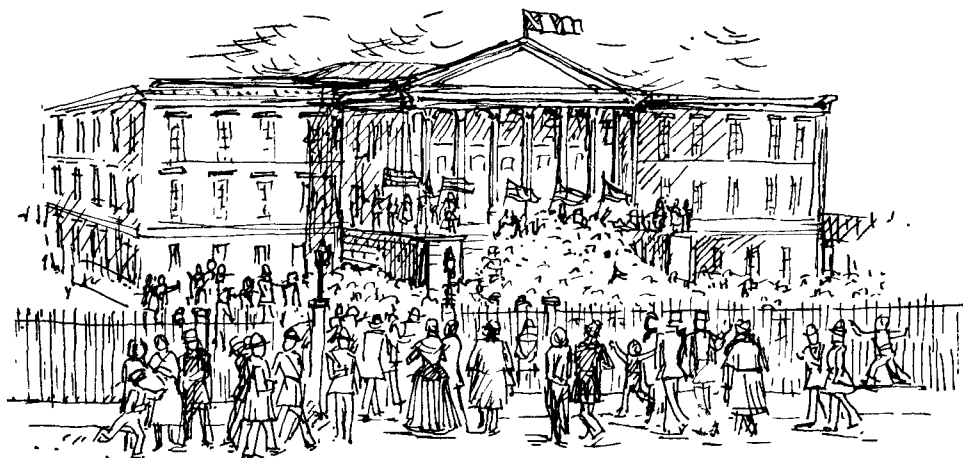
Kossuth Lajos

Nincs olyan magyar ember, aki a reformkor nagy alakjainak: Koltseý Ferencnek (1790—1838), a Himnusz írójának, Vorósmarty Mihálynak (1800—1855), a Szózat írójának, Széchenyi Istvánnak (1791—1860), a „legnagyobb magyar”-nak és Kossuth Lajosnak (1802—1894), „Kossuth apánk”-nak a nevét ne ismerné.

Mindnyáján a tevékeny hazaszeretetet hirdették. „Hass, alkoss, gyarapíts, s a haza fényre derül” — írta Koltseý. „Sokan azt gondolják: Magyarország volt, én azt

szeretem hinni: lesz” — mondta Széchenyi. Az egész korszakot legszebben Kölcsey jellemezte: „Jelszavaink valának: haza és haladás.”

A „nagyok” mellett felnőttek a márciusi ifjak, az 1848-as forradalom vezérei.

„Haza és szabadság, ez a két szó, melyet
Először tanuljon dajkától a gyermek.
És ha a csatában a halál eléri,
Utószor e két szót mondja ki a férfi!”

1848 júniusában írta ezt Petőfi Sándor, s 1849. július 31-én a szabadságharc egyik utolsó csatájában fegyverrel a kezében esett el a „szent világszabadságért”.

leteleped|ni (-ik) *vhól*
 a Kárpát-medenc|e, -ét; -ében
 honfoglalás, -t, -a
 életmód, -ot, -ja
 gyökeres, -(e)t, -ek
 megváltozás, -t, -a
 a kereszténység felvétele
 felvenni a kereszténységet
 erőskezű, -t, -ek
 lehetővé tenni
 nagy|hatalom, -hatalmat, -hatalma,
 -hatalmak
 vál|ni (-ik) *vmivé*
 királylány, -t, -a, -ok
 feleségül kap|ni *vkít*
 feleségül venni *vkít*
 feleségül menni *vkihez*
 megtiszteltetésnek számít|ani
 királyi udvar, -t, -a, -ok
 előkelő, -t, -ek
 idegen, -t, -ek
 következmény, -t, -e, -ek
 mind . . . , mind . . .
 külpolitik|a, -át, -ája
 belpolitik|a, -át, -ája
 tudomány, -t, -a, -ok
 művészet, -et, -e, -ek
 megmutatkoz|ni (-ik)

 a tatárjárás, -t (1241—1242)
 életveszély, -t, -e, -ek
 tatár, -t, -ja, -ok, -ai
 támadás, -t, -a, -ok
 az Adri|a, -át ~ az Adriai-tenger, -t
 menekül|ni *vhonnan vhova*
 születendő gyermek, -et, -e, -ek

 kolostor, -t, -a, -ok
 nyúl, nyulat, nyula, nyulak
 rom, -ot, -ja, -ok
 megöl|ni *vkít*

оседать, осесть, поселяться, поселиться
 бассейн Карпатов
 обретение родины
 образ жизни
 коренной, радикальный
 изменение
 принятие христианства
 принять христианство
 твёрдой руки
 делать, сделать возможным
 великая держава

 стать
 дочь короля
 досл.: (за)получить в жёны
 жениться на ком, взять в жёны
 выйти замуж
 считать за честь
 королевский двор
 знатный
 чужой
 следствие
 как . . . , так . . .
 внешняя политика
 внутренняя политика
 наука
 искусство
 проявляться, проявиться, обнаружи-
 ваться, обнаружиться
 нашествие татар в 1241—42 гг.
 опасность для жизни
 татарин, татарский
 нападение, нашествие
 Адриатика
 бежать
 ребёнок, который должен (скоро) ро-
 диться
 монастырь
 заяц
 развалина
 убить

ravasz , -t, -ak	хитрый, лукавый
főpap , -ot, -ja, -ok	представитель высшего духовенства
gyűlölt , -et, -ek	ненавистный
összeesküvést szőni <i>vki ellen</i>	составить тайный заговор
pont , -ot, -ja, -ok	точка
vessző , -t, -je, -k	запятая
ellenezni <i>vmít</i>	возражать, быть против
újjaépít eni <i>vmít</i>	восстанавливать, восстановить
teendő , -t, -je, -k	дело, которое предстоит выполнить
vár , -at, -a, -ak	крепость
főúr , -at, -a, -ak	вельможа, магнат, аристократ
főnemesség , -et, -e	высшее дворянство
épít eni <i>vmít</i>	строить
veszély , -t, -e, -ek	опасность
megvéd eni <i>vkit/vmít vki/vmi ellen</i>	защитить
vkinek a nevéhez fűződik	связано с именем
fellegrvár , -at, -a, -ak	цитадель
uralkod ni (-ik) <i>vhol</i>	править
környék , -et, -e	окрестность
koron a , -át, -ája, -ák	корона
koronázás , -t, -a	коронование, коронация
eltemet ni <i>vkit</i>	похоронить
kiad ni <i>vmít</i>	выдавать, выдать
alkotmány , -t, -a, -ok	конституция
az Aranybull a , -át (1222)	«Золотая булла» (Великая хартия вол- ности)
építészet , -et, -e	архитектура
szint , -et, -je, -ek	уровень
hatás , -t, -a, -ok	влияние
az Anjou-dinaszti a , -át (произн.: Anzsú)	династия Анжу, итальянского проис- хождения, родственная с Арпадами по женской линии
az Anjouk , -at	короли из династии Анжу
csúcspont , -ot, -ja, -ok	вершина
reneszánsz , -ot, -a	эпоха Возрождения; характерный для эпохи Возрождения
tönkretenni <i>vkit/vmít vmivel</i>	разрушать, разрушить; погубить
közeled ni (-ik) <i>vkihez/vmihez</i>	приближаться, приблизиться
ostromol ni <i>vmít</i>	осаждать
ostrom , -ot, -a, -ok	осада
visszavonul ni <i>vhonnan vhova</i>	отступать, отступить

vereséget szenved ni vkitől	потерпеть поражение
vereség, -et, -e, -ek	поражение
győzelem, győzelmet, győzelme, győzelmek	победа
vkinek az/vminek az emlékére	в память о ком/о чём
harangoz ni (-ik)	звонить в колокол
harang, -ot, -ja, -ok	колокол
csat a, -át, -ája, -ák	битва
tragikus végű, -t, -ek	досл.: трагического конца
történelem, történelmet, történelme	история (народа)
„a mohácsi vész”, -t	битва при Мохаче в 1526 г.
középkor, -t, -a; -ban	средневековье
bukás, -t, -a, -ok	провал, крах
jelképez ni vmit	символизировать
vér, -t, -e	кровь
pirosult= pirossá vált	ставший красным
gyásztér (поэтическое выражение)	досл.: траурное поле битвы
gyász, -t, -a	траур
köszönt eni vkit/vmit vmivel	приветствовать
temető, -t, -je, -k	кладбище
elfoglal ni vmit	занимать, занять, захватывать, захватывать
csel, -t, -e, -ek	уловка, хитрость, обман
csecsemő, -t, -je, -k	грудной ребёнок, младенец
(a) török szultán, -t, -ja, -ok	турецкий султан
gótikus, -t, -ak	готический
stílus, -t, -a, -ok	стиль
palot a, -át, -ája, -ák	дворец
kapu, -t, -ja, -k	ворота; подъезд
ígéret, -et, -e, -ek	обещание
vminek (az) ellenére	вопреки чему, несмотря на
részekre szakad ni	раскалываться, расколоться
az ország három részre szakadása	разделение Венгрии на три части (в 1541 г.)
érdek, -et, -e, -ek	интерес
Erdély, -t, -e; -ben	Трансильвания
az erdélyi fejedelem, fejedelmet, fejedelme, fejedelmek	правлящий князь Трансильвании
képvisel ni vkinek az érdekeit	представлять интересы кого
vkinek a/vminek a vezetésével	под руководством, под предводительством

szabadságharc, -ot, -a, -ok
 hadvezér, -t, -e, -ek
 költő, -t, -je, -k
 író, -t, -ja, -k
 felismer|ni *vkit/vmit*
 a Habsburgok (произн.: habszburg)
 harcol|ni *vmi ellen; vmiért*

végvár, -at, -a, -ak

végvári vitéz, -t, -e, -ek
 kiűzés, -t, -e
 kiűz|ni *vkit/vmit vhonnan*
vkinek a hive, -ét, -ei
 hősi halált hal|ni *vkéért/vmiért*
 búsul|ni *vki/vmi miatt, vmiért*
 kenyeres = kenyeres pajtás, -t, -a, -ok
 midőn = amikor
 ad = ad
 reménység, -et, -e ~ remény, -t, -e
 zászló (см. 122)
 volt felírva *vmire*
 a Nagyságos Fejedelm, -met

száműzetés, -t, -e; -ben
 szegénylegény, -t, -e, -ek

eltűn|ni (-ik) *vhonnan*
 dicső, -t, -k ~ -ek
 megőriz|ni *vmit*
 harmat, -ot, -ja
 csizm|a, -át, -ája, -ák
 belep|ni *vmit*
 felvilágosodás, -t, -a
 harc, -ot, -a, -ok
 gyarmatosít|ani *vmit*
 gyarmat, -ot, -a, -ok
 mozgalom, mozgalmat, mozgalma, moz-
 galmak
 jellemez|ni *vkit/vmit vmivel*

война за независимость
 полководец, военачальник
 поэт
 писатель
 узнавать, узнать, опознавать, опознать
 Габсбурги
 бороться против кого/против чего; за
 что/за кого
 пограничная крепость (во время турец-
 кого ига)
 досл.: пограничный витязь
 изгнание
 изгонять, изгнать
 сторонник
 пасть смертью храбрых
 горевать, грустить, печалиться
 закадычный друг
 когда
 даёт, даст
 надежда
 флаг, знамя
 было написано
 почтительное название Ференца Ра-
 коци II-го
 ссылка, изгнание
 беглые люди, участники освободитель-
 ной борьбы конца XVII — начала
 XVIII вв.
 исчезать, исчезнуть
 славный
 сохранить
 роса
 сапоги
 здесь: запорошить снегом
 просвещение
 борьба
 колонизировать
 колония
 движение
 характеризовать

a századforduló, -t; -n	рубеж столетий
a nyelvújítás, -t, -a	«обновление языка» (национальное движение в начале XIX в.)
országgyűlés, -t, -e, -ek	национальное собрание
...-nak szokás nevezni	принято называть
szokás, -t, -a, -ok	обычай, привычка
reform, -ot, -ja, -ok	реформа
reformkor, -t, -a	эпоха реформ (1825—1848)
a Magyar Tudós Társaság, -ot, -a	Общество венгерских учёных
vakmerő, -t, -ek	отважный
kaland, -ot, -ja, -ok	приключение
jövedelem, jövedelmet, jövedelme, jövedelmek	доход
mérföld kő, -követ, -köve, -kövek	веха
alag út, -utat, -útja, -utak	туннель
szabályozás, -t, -a	регулирование, регулировка
nagy alakja vminek	выдающаяся личность
a Himnusz, -t, -a	Гимн (написан в 1831 г. Ф. Кёлчей)
a Szózat, -ot, -a	Призыв (написан в 1836 г. М. Вёреш-мрти)
említ eni vkit/vmit	упоминать
tevékeny, -t, -ek	деятельный
hazaszeretet, -et, -e	любовь к родине
hirdet ni vmit	провозглашать, проповедовать
hat ni vmivel vkire/vmire	влиять
alkot ni vmit	создавать
gyarapít ani vmit vmivel	(при)умножать
a haza fényre derül=a haza felvilágosodik	отчизна просвещается
jelszó, jelszót, jelszava, jelszavak	лозунг
valának=voltak	были
fel nőni (см. 80, 106, 114)	вырасти
ifjúság, -ot, -a	молодёжь
vezér, -t, -e, -ek	вождь
dajk a, -át -ája, -ák	няня
e (см. 120)	это
utószor=utoljára	в последний раз
fegyver, -t, -e, -ek	оружие
eles ni (-ik) vkiért/vmiért	пасть (на поле битвы)
világsszabadság, -ot, -a	свобода во всём мире

120. Указательные местоимения *e* 'это', *ezen* 'это', *azon* 'то'

Указательное местоимение *e* 'это' в качестве определения к определяемому слову часто употреблялось в языке литературных произведений, написанных до XX века. В наши дни в такой функции оно встречается в языке научной литературы и, реже, в разговорном языке. Указательное местоимение *e* всегда стоит без изменения перед определяемым словом, начинающимся с согласного и употребляется во всех числах и падежах. Между указательным местоимением *e* и его определяемым словом никогда определённый артикль не ставится.

Сравнив приведённые примеры, легко понять причину употребления этого местоимения, например, в языке поэзии:

„*e széles föld felett*”   над этой широкой землёй
В разговорном языке: *e fölött a széles föld felett* (*e = ez*).

„*e két szót*”   эти два слова

В разговорном языке: *ezt a két szót*.

Указательное местоимение *e* часто употребляется в сложных притяжательных конструкциях, в которых из-за неблагозвучности следует избегать употребление указательных местоимений *ez*, *az* (см. 70):

e ház lakóinak a neve   имя жителей этого дома

(Запомните, что указательное местоимение *e* можно ставить только в том случае, если определяемое слово начинается с согласного.)

Таким же образом, как и местоимение *e*, то есть не изменяясь и не согласуясь с определяемым словом, употребляются указательные местоимения *ezen* 'это', *azon* 'то', которые в наши дни чаще всего встречаются в официальных документах, в устойчивых сочетаниях, например:

<i>azon esetben</i>	в том случае
<i>ezen oknál fogva</i>	по этой причине
<i>ezen levél átadója</i>	податель этого письма

В разговорном языке: *abban az esetben, ennél az oknál fogva, ennek a levélnek az átadója*.

121. Причастие настоящего времени (*jelen idejű melléknévi igenév*)

Причастие настоящего времени обозначает незаконченное действие. (Поэтому оно называется также причастием незаконченного действия — *folymatos melléknévi igenév*.) Причастие настоящего времени соответствует действитель-

ному причастию настоящего времени русского языка. Оно образуется при соединении к основе глагола суффикса *-ó/-ő*:

állni	стоять	álló	стоящий
tanulni	учиться	tanuló	учащийся
beszélni	говорить	beszélő	говорящий
közeledni	приближаться	közeledő	приближающийся

Причастие настоящего времени образуется от многоосновных глаголов также путём прибавления суффикса *-ó/-ő* к основе, претерпевшей изменения:

érezni	чувствовать	érző	чувствующий
lőni	стрелять	lövő	стреляющий
aludni	спать	alvó	спящий

Причастие настоящего времени употребляется в предложении в функции определения или в качестве существительного самостоятельно, например:

az alvó gyerekek	спящие дети
a közeledő autóbuszban	в приближающемся автобусе

írni	писать	író	пишущий	írógép	пишущая машинка
		író	писатель		
bemondani	сообщить по радио	bemondó	диктор		
venni	покупать	vevő	покупатель		
folyni	течь, течь	folyó	река		
lobogni	реять	lobogó	флаг, знамя		
bolyongani	блуждать, бродить	bolygó	планета		
tanácsot adni	дать совет	tanácsadó	советник		

122. Многоосновные имена

1. Существительные типа *zászló* 'знамя', оканчивающиеся в именительном падеже ед. числа на *-ó/-ő*, изменяют конечный гласный перед притяжательными окончаниями 3-го лица ед. и мн. числа:

-ó ~ -a	zászló 'знамя'	zászlóm, zászlód, zászlaja, zászlónk, zászlótok, zászlajuk
ajtó 'дверь'	ajtóm, ajtód, ajtaja, ajtónk, ajtótok, ajtajuk	
-ő ~ -e	erdő 'лес'	erdőm, erdőd, erdeje, erdők, erdőtök, erdejük
erő 'сила'	erőm, erőd, ereje, erők, erőtök, erejük	

(В венгерских грамматиках этот тип многоосновных имён называется типом *mező ~ mezeje, disznó ~ disznaja; mező* 'поле', *disznó* 'свинья'.)

2. Прилагательное *ifjú* 'молодой' может употребляться и как прилагательное, и как существительное, обозначающее 'молодой человек, юноша'. Во множественном числе оно имеет форму *ifjak* и употребляется только в качестве существительного:

ifjú hölgy   молодая дама   *ifjú hölgyek*   молодые дамы

Egy magas ifjú sétált a kastély kertjében.

Молодой человек (юноша) высокого роста гулял в саду дворца.

Az 1848-as márciusi forradalom vezérei a „márciusi ifjak” voltak.

Вождями мартовской революции 1848 года были «мартовские юноши».

123. Причастие будущего времени (*jövő idejű melléknévi igenév*)

Причастие будущего времени выражает действие, которое должно произойти или которое надлежит выполнить. Оно образуется с помощью суффикса *-andó/-endő* от основы глагола. В современном венгерском языке употребляется лишь в составе устойчивых выражений:

<i>születendő gyermek</i>	ребёнок, который должен родиться
<i>használat előtt felrázandó</i>	перед употреблением взбалтывать
<i>a nem kívánt rész törlendő</i>	ненужную часть вычеркнуть

Некоторые причастия будущего времени употребляются в качестве существительных, например:

<i>halandó, halandók</i>	смертный, смертные
<i>teendő</i>	дело, которое предстоит выполнить
<i>a jövőendő</i>	будущее
<i>mondandó</i>	то, что (обязательно) надо сказать

Упражнения

1. Ответьте на вопросы.

1. Mikor telepedtek le a magyarok a Kárpát-medencében? — 2. Hol éltek korábban a magyarok? — 3. Mit jelentett a honfoglalás? — 4. Mi tette Magyarországot nagyhatalommá? — 5. Hogyan vették föl a magyarok a kereszténységet? — 6. Milyen Árpád-házi királyokról hallott már? — 7. Kikkel házasodtak össze az Árpád-házi hercegek? — 8. Hol éltek az előkelő idegenek? — 9. Milyen következményekkel járhatott az idegenek nagy száma? — 10. Mikor került életveszélybe a magyar állam? — 11. Mit jelentett a tatárjárás? — 12. Honnan jöttek a tatárok? — 13. Milyen orosz városok pusztultak el a tatár támadások miatt? — 14. A tatárok támadása után milyen volt az ország? — 15. Kikkel kötött szövetséget a király? — 16. Ki volt Ma-

gyarország királya a tatárjárás idején? — 17. Kik voltak IV. Béla keleti szomszédai? — 18. Kiket adott feleségül a szomszédaihoz? — 19. Mettől meddig uralkodott IV. Béla? — 20. Hova lettek a tatárok?

2. Заполните пропуски подходящими словами, данными в скобках.

1. IV. Béla király Konstancia nevű lányát Leo halicsi fejedelemhez . . . . — 2. A király . . . keleti szomszédaival. — 3. A tatárok . . . az orosz földet. — 4. Árpád-házi királylányt feleségül kapni nagy . . . . — 5. Az oroszok a . . . században . . . Szibériában. — 6. Az Árpád-házi hercegeknek . . . előkelő feleséget kapni. — 7. A tatárjárás idején egész Magyarország . . . . — 8. A régi orosz városok . . . a tatárok támadása miatt.

(megtiszteltetést jelent, szövetséget köt, feleségül ad, megtámad, elpusztul, v_hova kerül, letelepedik)

3. Замените прямую речь косвенной.

1. „Kössetek szövetséget!” — írta nektek a király. — 2. „Támadjátok meg nyugati szomszédaitokat!” — kértek minket a tatárok. — 3. „Add hozzám feleségül a lányodat!” — kérte a herceg a királyt. — 4. Azt akarta: „Támad meg a várost!”

4. Ответьте на вопросы.

1. Ki volt Julianus? — 2. Egyedül utazott-e az őshazába? — 3. Miért ment az őshazába? — 4. Ki küldte oda és miért? — 5. Mikor indult el? — 6. Hogy hívták a magyarok Volga-vidéki őshazáját? — 7. Találkozott-e magyarokkal Julianus? Ha igen, vajon hogyan magyarázta meg nekik utazása célját? — 8. Milyen nyelven beszélt velük? — 9. El tudta hívni őket az új hazába? — 10. Hol tudta meg, hogy már nincs kit keresnie? — 11. Mi történt a Volga-vidéken? — 12. Mi van ezen a térképen? (см. стр. 10.) — 13. Mi volt Julianus „foglalkozása”? — 14. Hol áll Julianus szobra? — 15. Hova mutat Julianus?

5. Вместо точек вставьте подходящие слова, выбрав их из данных ниже.

1. Julianus 1235-ben . . . társaival együtt Magna Hungáriába . . . . — 2. Julianus és társai az őshazában maradt magyarokat . . . . — 3. A barát megtalálta őket, és . . . beszélt velük. — 4. 1237-ben Szuzdalban . . . , hogy nincs többé Magna Hungaria. — 5. A király az új hazába akarta . . . őket. — 6. Valaha minden magyar Magna Hungáriában . . . . — 7. A tatárok . . . a Volga-vidéket és a régi orosz városokat. — 8. A tatárok . . . egész Magyarországot.

(elindulni, megtalálni, keresni, hívni vkit v_hova, megtanulni, maradni, együtt élni, felégetni, elpusztítani)

6. Замените прямую речь косвенной.

1. A király azt kérte tőlük: „Menjeteek Magna Hungariába, tudjátok meg, élnék-e ott magyarok!” — 2. A király azt kérte tőlünk: „Keressétek meg az őshazában maradt testvéreinket, és hívjátok őket haza!” — 3. A barátok azt felelték: „Elmegyünk, de ne feledkezz meg rólunk, király, küldj utánunk pénzt, és adj meg minden segítséget!” — 4. „Ne maradjatok itt a Volga-vidéken, gyertek az új hazába!” — mondták volna a magyaroknak a barátok. — 5. „Ne menj tovább, ne keresd őket, ne öljenek meg téged is a tatárok!” — mondták a barátoknak.

7. Ответьте на вопросы.

1. Hová menekült a király? — 2. Ki menekült az Adriai-tenger partjára és miért? — 3. Mit határozott el a királyné és a király? — 4. Mi lesz a születendő gyermekkel? — 5. Miért adják kolostorba, ha lány lesz? — 6. Hogy hívták a kislányt? — 7. Hová került először a kis Margit? — 8. Kinek a felesége volt Gizella? — 9. Melyik város volt Gizelláé? — 10. Hová került Margit Veszprémből? — 11. Hogy hívták ezt a szigetet régen, és hogy hívják ma? — 12. Miért hívják Margitszigetnek ezt a szigetet? — 13. Hol élt Margit a szigeten? — 14. Mi a Margitsziget egyik legérdekesebb látivalója?

8. Составьте сочинение с помощью следующих слов.

- a) menekülni, adni, vinni, elhatározni, megmenekülni, nevelni;
- b) Adria, kolostor, Veszprém, romok, királylány, a Nyulak szigete.

9. Ответьте на вопросы.

1. Kinek a fia volt IV. Béla? — 2. Magyar volt Gertrúd? — 3. Mi a címe a „legnemzetibb” magyar tragédiának? — 4. Ki a hőse a tragédiának? — 5. Mit csinált Bánk? — 6. Vajon miért öli meg a királynét? — 7. Mit szönek az urak? — 8. Ki ellen és miért szönek összeesküvést az urak? — 9. Kiknek írta ezt a levelet a főpap? — 10. Miért ravasz a levél? — 11. Beleegyezett-e a főpap a királyné megölésébe? — 12. Hogyan lehet olvasni a levelet? a) ..., b) ...

10. Замените прямую речь косвенной.

1. „Öljétek meg a királynét!” — írta a főpap nekünk. — 2. Ne öljétek meg a királynét!” — írta az uraknak a főpap. — 3. „Ellenezd az összeesküvést!” — tanácsolta nekem a főpap. — 4. „Egyeztetek bele!” — kérték az urak. — 5. „Féljétek!” — üzenete a főpap az uraknak. — 6. „Ne féljétek megölni a királynét!” — írta a püspök.

11. Ответьте на вопросы.

1. A tatárjárás után ki építette újjá az országot? — 2. Mit kellett építeniük a főuraknak? — 3. Mit építettek a királyné parancsára? — 4. Kinek a nevéhez fűződik a visegrádi fellegrvár építése? — 5. Kinek a nevéhez fűződik az állam alapítása? — 6. Kinek a nevéhez fűződik az ország újjáépítése? — 7. Kinek a nevéhez fűződik Gellért püspök meggyilkolása? — 8. Joggal nevezik I. Istvánt államalapítónak? — 9. Hol volt az állam központja? — 10. Hol temették el az első magyar királyt? — 11. Hol és mikor adták ki az első magyar alkotmányt? — 12. Mi a neve ennek az alkotmánynak?

12. Заполните пропуски в вопросах так, чтобы они соответствовали данным ответам. Расскажите всё, что вы знаете об этих знаменитых людях и зданиях.

Образец: Ki ölte meg ...?

Dantesz.

Ki ölte meg A. Sz. Puskit?

Dantesz.

Alekszandr Szergejevics Puskin 1799-ben született. Szülei ...

1. Hol temették el ...? Szuzdalban.	2. Ki gyilkolta meg ...? Borisz Godunov.
3. Ki ölte meg ...? A saját apja.	4. Hol temették el ...? Az Alekszander Nyevszkij Lavrában.
5. Hol született ...? Konsztantyinovóban.	6. Hol temették el ...? Mihajlovszkojében.
7. Hol temették el ...? A novogyevicsi kolostorban.	8. Hol született ...? Votkinszkban, 1840-ben.
9. Kinek a nevéhez fűződik ...? Lomonoszovéhoz.	10. Kinek a nevéhez fűződik ...? Nagy Péteréhez.
11. Ki gyilkolta meg ...? A Narodnaja Volja tagja.	12. Kinek a nevéhez fűződik ...? Ivan Fjodorovéhoz, 1564-ben.
13. Hol temették el ...? A Kreml falában.	14. Hol született ...? Taganrogban.
15. Kinek a nevéhez fűződik ...? Bogdan Hmelnyickijéhez.	16. Hol temették el ...? Jaszna Poljánán.

13. Ответьте на вопросы.

1. Milyen volt Esztergom építésze az Árpádok uralkodása idején? — 2. Mettől meddig uralkodott Hunyadi Mátyás? — 3. Milyen udvara volt Mátyásnak? — 4. Milyen veszély közeledett Európához? — 5. Ki harcolt a törökök ellen? — 6. Mikor ostromolták a törökök Nándorfehérvárt? — 7. Kik szenvedtek vereséget? — 8. Miért szól a harang? — 9. Mit jelentett a nándorfehérvári győzelem? — 10. Mit jelent „1526”? — 11. Hol van Mohács? — 12. Kik harcoltak a mohácsi csatában? —

13. Mikor foglalták el a törökök Budát? — 14. Hogyan foglalták el? — 15. Kinél voltak az urak vendégségben? — 16. Milyen paloták voltak akkor a budai várban? — 17. Hány évig volt úr a török Budán? — 18. Hány részre szakadt az ország?

14. Заполните пропуски подходящими по смыслу словами.

1. Hunyadi Mátyás 1458-tól 1490-ig ... — 2. Mátyás édesapja, Hunyadi János sokat ... a török ellen. — 3. Mátyás uralkodása a magyar reneszánsz csúcspontját ... — 4. Az Anjouk és Hunyadi Mátyás idején erős olasz hatást lehet ... — 5. A ragyogó reneszánsz kultúrát a török ... — 6. A török veszély egyre gyorsabban ... Európához. — 7. A törökök 1456-ban Nándorfehérvárat ... — 8. A magyar várak védői nem ... — 9. A magyaroknak nem volt hova ... — 10. Hunyadi tiszteletére ... mindennap déli 12 órakor. — 11. A mohácsi vész a középkori magyar állam bukását ... — 12. A magyarok Mohácsnál súlyos ...

(harangozni, jelenteni, uralkodni, ostromolni, vereséget szenvedni, harcolni, tönkretenni, visszavonulni, megfigyelni, jelképezni, közeledni, megadni magát)

15. Ответьте на вопросы.

1. Mikor volt a kulikovói csata? — 2. A kulikovói csatában kik szenvedtek vereséget? — 3. Ki volt az oroszok vezére? — 4. Miért fontos az 1380-as évszám az orosz történelemben? — 5. Milyen orosz városokat foglaltak el a tatárok? — 6. Milyen híres épületeket ismer Szuzdalban? — 7. Ki volt az a magyar, aki 1235 körül járt Szuzdalban? — 8. Mikor támadták meg a tatárok Vlagyimir városát? — 9. Milyen város volt ekkor Vlagyimir? — 10. Milyen kapun mentek ki az oroszok Vlagyimirből a tatárok ellen? — 11. Mikor jelentek meg a tatárok Kijev falai alatt? — 12. Milyen híres csaták voltak az orosz történelemben?

16. Заполните пропуски подходящими по смыслу словами.

1. A franciák 1812-ben ... Oroszországot. — 2. Az oroszok kezdetben mindig ... — 3. Az orosz csapatokat Kutuzov ... — 4. Kutuzov katonái Borogyinóig ... — 5. Borogyinónál sem a franciák, sem az oroszok nem ... — 6. Napóleon 1812-ben ... Moszkvában. — 7. Az oroszok sokáig nem ... — 8. Az orosz csapatok türelmetlenül ... a csata napját. — 9. A cár elégedetlenül ... a Kutuzovtól érkező híreket. — 10. Kutuzovnak igaza lett: a franciák ebben a háborúban súlyos ... — 11. A borogyinói csata után néhány híres katonát a novogyevicsi temetőben ... — 12. Lermontov szép versben ... a hősokeket.

(eltemetni, visszavonulni, támadni, megörökíteni, várni, megtámadni, győzni, fogadni, vereséget szenvedni, megjelenni, vezetni)

17. Ответьте на вопросы.

1. Ki volt Zrínyi Miklós? — 2. Mekkora ideig élt Zrínyi Miklós? — 3. Mit ismert föl Zrínyi Miklós? — 4. Vajon miért jelentett a töröknél is nagyobb veszélyt a Habsburg-ház? — 5. Kik harcoltak a törökök ellen 150 éven át? — 6. Mikor üzték ki a törököket? — 7. Mit jelent „végvár”, „végvári vitéz”? — 8. A végvári vitézeket kik váltották föl? — 9. Kik váltották fel a törököket? — 10. Ki volt Balassi Bálint? — 11. Mekkora ideig élt Balassi Bálint? — 12. Hol és mikor halt meg Balassi Bálint? — 13. Hogyan halt meg Balassi Bálint? — 14. Hogyan írt a végvári vitézek életéről? — 15. Milyen nyelven írt Balassi Bálint? — 16. Mi volt Zrínyi és Balassi „főoglalkozása”?

18. Вместо точек вставьте подходящие по смыслу слова.

1. Zrínyi Miklós ... volt. — 2. Az erdélyi fejedelmek vezetésével folytak a ... — 3. A Habsburgok a töröknél is nagyobb ... jelentettek. — 4. A törökök ... (1686) után kezdődtek a Habsburg-ellenes harcok. — 5. A törökök ellen harcoló magyar katonákat ... nevezik. — 6. A Habsburgok ellen a ... harcoltak. — 7. A kurucok ellenségei a ... voltak. — 8. Esztergom ... halt hősi halált a nagy magyar költő, Balassi Bálint. — 9. A szegénylegények csak a ... vigasztalhatták egymást. — 10. Balassi Bálint 1594-ben halt ...

(kuruc, vezetésével, nemzeti szabadságharcok, hősi halál, kiűzése, hadvezér és katonai író, költő, ostrom, labanc, veszedelem, reménység, végvári vitéz)

19. Ответьте на вопросы.

1. Mi volt felírva Rákóczi zászlajára? — 2. Mekkora ideig tartott a Rákóczi-szabadságharc? — 3. Kiről van szó, ha azt mondják: a Nagyságos Fejedelem? — 4. Miért kötött Nagy Péter szövetséget Rákóczival? — 5. Hogyan végződött a szabadságharc? — 6. Hol halt meg Rákóczi? — 7. Miért száműzetésben halt meg? — 8. Hol van Rodostó? — 9. Hányban halt meg? — 10. Megőrizték a Nagyságos Fejedelem emlékét az évszázadok? — 11. Mit jelent „szegénylegény”? — 12. Kik harcoltak Rákóczi seregében? — 13. Kik voltak a kurucok ellenségei? — 14. Mivel vigasztalták egymást a szegénylegények? — 15. Minek az alkalmából voltak 1976-ban nagy Rákóczi-ünnepségek?

20. Вместо точек вставьте подходящие по смыслу слова, данные ниже.

1. A ... korában kezdődik újra a harc a függetlenségért. — 2. A gyűlölt idegen hatalom ellen ... szöttek. — 3. A kort különféle ... jellemzik. — 4. A századfordulón indul ... a nemzeti nyelvért. — 5. A nyelvújítás ... kezdődik. — 6. A ... vezére Kazinczy Ferenc volt. — 7. A ... folyó harcot nevezzük nyelvújításnak. — 8. Az 1825-ös országgyűlést nevezzük az első ... országgyűlésnek. — 9. A ... a magyar

történelem egyik legdicsebb korszaka. — 10. Az 1825-ös országgyűlés híres eseménye volt egy régi tervnek a . . . : a Magyar Tudományos Akadémia . . . .

(megvalósítás, megalapítás, felvilágosodás, összeesküvés, reformkor, nemzeti nyelv, századforduló, mozgalom, nyelvújítás, reformkori)

21. Ответьте на вопросы.

1. Milyen esemény történt az 1825-ös országgyűlésen? — 2. Miért volt példátlan ez az esemény? — 3. Miről volt híres a fiatal Széchenyi? — 4. Ki volt az apja? — 5. Mit alapított az apja? — 6. Szokás volt a magyar országgyűlésen magyarul beszélni? — 7. Milyen ruha volt Széchenyin? — 8. Mit ajánlott fel Széchenyi az akadémia céljaira? — 9. Mit jelent „a Tisza szabályozása”? — 10. Ki akarta, hogy híd legyen a Dunán? Hogy hívják ezt a hidat?

22. Заполните пропуски словами, данными в скобках.

1. A . . . nagy alakja volt Kölcsey, Vörösmarty, Széchenyi és Kossuth. — 2. A . . . Kölcsey írta. — 3. A . . . Vörösmarty Mihály írta. — 4. . . . 1800-tól 1855-ig élt. — 5. . . . 1791-ben született. — 6. Kossuth Lajos . . . -ben született Monokon. — 7. . . . 1860-ban lett öngyilkos Döblingben, Bécs közelében. — 8. „Voltunk, mint ti, lesztek, mint mi, por és hamu” — . . . a Széchenyi-mauzóleum falára. — 9. A Lánchíd pesti oldalán az MTA (Magyar Tudományos Akadémia) épülete, Széchenyi szobra, a budai oldalán pedig az . . . van. — 10. Az akadémia a tudomány . . . . — 11. Széchenyi Istvánt Kossuth Lajos nevezte a . . . -nak. — 12. Kossuth Lajos . . . -ben Torinóban, Olaszországban halt meg.

(reformkor, Himnusz, Szózat, a legnagyobb magyar, az Alagút, 1802, Széchenyi, 1894, Vörösmarty Mihály, Széchenyi István, felleghár, olvasható)

23. Ответьте на вопросы.

1. Hogyan jellemezte a reformkorszakot Kölcsey? — 2. Mi volt a reformkor jel-szava? — 3. Hogyan gondolkodott Széchenyi Magyarországról? — 4. Hogyan kell érteni: „a haza fényre derül”? — 5. Kik voltak a márciusi ifjak? — 6. Mit tud Petőfiről? — 7. Mit írt Petőfi a hazáról és a szabadságról? — 8. Petőfi csak beszélt a szabadságról? — 9. Mikor esett el Petőfi Sándor? — 10. Miért halt hősi halált Petőfi?

24. Ответьте на вопросы.

1. Hová száműzték Puskin fiatalkorában? — 2. Mi lett annak a következménye, hogy Puskin jól ismerte a dekabristákat? — 3. Voltak-e Lermontovnak életveszélyes kalandjai? — 4. Milyen hatása volt Lermontov „Egy költő halálára” című versé-

nek? — 5. Mi lett a következménye e vers megírásának? — 6. Ki uralkodott Puskin és Lermontov korában? — 7. Mi van felírva Minyin és Pozsarszkij szobrára (Moszkvában)? — 8. Milyen esemény fűződik Minyin és Pozsarszkij nevéhez? — 9. Melyik orosz nemzeti opera szól erről a korról? — 10. Miről van szó a Borisz Godunov c. operában?

25. Напишите сочинение на тему «Андрей Болконский», употребляя следующие слова:

felvilágosodás, művelt, széles látókörű, tevékeny, szerepet játszani, cári udvar, reformok, mozgalom, hinni vmiben, ellenezni, beleegyezni, az előkelő társaság, vitatkozni, klub, a napóleoni háborúk, harc, a felesége halála, megismerkedése Natasa Rosztovával, . . . életet élni, bál, barátság, Pierre, stílus, ígéret, felismerni, késő már, híve vkinek, tény, jellemezni, elesni a csatatéren, következmény, gyász.

26. Напишите сочинения на темы:

1. Az életmód gyökeres megváltozása Nagy Péter korában.
2. Oroszország kül- és belpolitikai helyzete a napóleoni háborúk idején.

- Csilla!!
- Szervusz, Ánya. Hát te mit csinálsz itt, napozol?
- Dehogy, csak lyukas órám van, gondoltam, levegőzőm egy kicsit, s kiültem ide a parkba, itt a Petőfi-szobor árnyékában jól lehet olvasni.
- Mit olvasol?
- „Szabadság a hó alatt, vagy a zöld könyv” — ez a címe.
- Mi ez? Krimi?
- Jókai! Méghogy krimi!
- Miért csodálkozol? Jókai 100-nál több regényt írt, valamennyit mégsem olvashatja el az ember, és én különben sem szoktam tagadni, hogy fogyatékos a magyar irodalmi műveltségem. Jobb, ha az ember nem kezd el Jókait olvasni, mert ha egyszer elkezd, nem tudja abbahagyni. Nagy mesemondó volt, meg kell hagyni.
- Miket beszélsz? Hiszen nem meséket írt.
- Bocsánat, nem kell mindent szó szerint érteni. Tudott elbeszélni, színesen, fordulatosan elmondani valamit. Ez miről szól? 48-ról?
- Dehogy! Orosz tárgyú regény, a dekabristákról szól. Akár tetszik neked, akár nem, én nagy rajongója vagyok Jókainak. Igaz, nagyon nehéz a nyelve nekem, külföldinek, de sokat lehet tőle tanulni.
- Hogyan került a kezvedbe éppen ez a regénye?
- Még otthon olvastam egy tanulmányt róla, részletesen elemezték azt az orosz fordítását, amely miatt — többek között emiatt — a Sarkcsillag c. emigráns orosz folyóiratot betiltották. A fordítás tudatosan megváltoztatta az eredetét, de még így is túl sok „veszélyes” kijelentés maradt benne.
- Hányban volt mindez?
- 1881-ben. Most éppen azt a részt olvasom, ahol Puskin a cenzorhoz megy. Jókai megható rokonszenvvel ír Puskinról és a dekabristákról. Azt a bizonyos verset, amiről gyakran van szó a regényben, maga Jókai fordította le magyarra, németből természetesen: „A cigányleány. Elbeszélő költemény Puskin Sándortól.” Ha van egy kis időd, olvass bele, tessék.

Az, aki szellemeket eszik

Szentpétervárnak különösen nevezetes cenzorai voltak ez idő szerint, akik fölött állt Magnyickij: Araksejev jobb keze (ha ugyan lehetett valamelyik kezét jobbnak nevezni)...

Az egyik cenzor csak a hírlapok bírálására volt küldetve, a másik a vallásos könyvek, a harmadik az ábécék és kiskátek, a negyedik a kalendáriumok, az ötödik a falragaszok és színházi hirdetések, a hatodik végre a költői művek ellenőrzésével foglalkozott.

Szujukin úr, aki a költők földi gondviselését képviselte, már Pál cár idejében ezzel a mesterséggel foglalkozott. Öreg ember volt már: egy szál haj nem volt a fején, mint egy valóságos halálfő...

— Hát édes Puskin öcsém (minden poéta „öcsém” volt neki), elolvastam a penzumodat. Szóról szóra végigolvastam. Sajnálak, igen nagyon sajnállak. Ugyan már, hogy tudtál ilyen korpa közé keveredni? — Cigányokat választani poétai értékezés tárgyául? Hát nem ismersz-e ennél magasabb szférákat? Hát azzal akarod-e megszégyeníteni szegény apádat, hogy a sátoros cigányok életét foglalod versekbe?

Puskin felhozta megnyugtatóul, hogy az atyja már rég meghalt.

— No, de vannak még egyéb tisztességes rokonaid! Mit fognak azok gondolni, ha ezt elolvassák? Azt fogják hinni, hogy te magad is cigány lettél. S bár legalább idealizáltad volna a cigányokat; de éppen úgy festetted le őket, mint amilyenek valósággal. Ezzel vétettél a poézis legelső szabályai ellen. — Legalább mosdattad volna meg őket! — No, hanem az hát még nem a legnagyobb hiba. — De micsoda versek ezek? . . . Itt egy hosszú sor, ott egy rövid sor. Ezt én így nem hagyhattam, hanem ahol rövideknek találtam a sorokat, ott én azokat kitoldottam. . . Látod ezt a veres plajbászt a kezemben? Csupa törlésben kopott el. Ami ezzel keresztül van húzva, az meghalt!

— No, hát halljuk, milyen csodákat tett az én jámbor versemen ez a varázsbót?

— Igenis, megtette a kötelességét. Ne is várj tőlem egyebet. Azt gondold, hogy az ilyenek napvilágot láthatnak: „Az emberek csoportja, szűk falak között. Szégyenli még szeretni is!” — Úgy szeretni, mint a te drágalátos hősöd: azt már szégyenleném magam is. Utánaszaladni egy cigánylánynak, s aztán se papot, se oltárt nem látni, micsoda buzdítás volna ez a fiatalságnak, aki ezt olvasná? De most hallgasd, ami nyomban utána jön. „Eladja (már ti. a városi ember) a szabadságát galádul: — Bálvány előtt fejét a porba hajtja. S koldul magának pénzt és láncokat!” Micsoda szabadságát adja el? És kinek adja el? Itt nincs senkinek szabadsága, s következőleg senki sem adhatja el. Hisz ez felhívás a forradalomra! Hisz ez kikiáltása a fejtelenségnek! Ez proklamáció! Tetézi a következő sor: „Bálvány előtt fejét a porba hajtja!” Kit értettél bálványon? Vajon a cárt-e, avagy a kőből faragott szentképeket? Hát még tovább! „Koldul magának pénzt és láncokat!” Meggyalázása ez az egész hivatalnokseregnek a csinn tizenhárom rangfokozatán keresztül! Láncokat! Ez az igazi jakobinus jelszó! A láncok nem tetszenek nektek? Azok nélkül pedig nem volnátok emberek, hanem farkasok. De nem szükség azokért koldulni: megkapjátok, ingyen kegyelemből!

— De én nem engedem azt a három sort kitöröltetni a költeményemből! — kiálta Puskin indulatosan. — Inkább visszaveszem az egészet.

— De én nem adom! — szólt a koponya, rátéve bal tenyerét a kézira.

— Én pedig protestálok minden betűnek a kitörlése ellen. A mű az enyém. Az nekem olyan jogos tulajdonom, mint önnek a veres írónja. Elutasíthatja a munkámat, de be ne mocsolja a krétával!

— Bemocskolni az én krétámmal — kiálta fel elszörnyedve a koponya. — E vakmerőségnek nincs szuperlativusza!

— De istenugye van! — kiálta fel Puskin. S bebizonyítá állítását azzal, hogy kikapta a cenzor kezéből a szentséges szent veres plajbászt, úgy vágta a földhöz, hogy a nagybecsű ereklje atomokra törve repült szét a padlón; mely gyilkosság után valószínűleg maga is megrettenve szörnyű tettétől, nyomban elfutott, s otthagya a rettenetes embert.

A koponyának csak leesett az álla rémületében és haragjában e zendülési merény-

letre. Az örökkévaló és mindenható veres plajbászt összetörni! Ilyen eset nem fordult elő a civilizált Európában! Ez példás büntetést kíván! A vérig sértett férfiú sietett rögtön saját személyében az Arakcsejev-palotába...

napoz ni (-ik)	загорать на солнце
lyukas ór a , -át, -ája, -ák; -án ~ -ában	«окно» по расписанию, свободный урок
lyuk , -at, -a, -ak	отверстие, дыра
levegőz ni (-ik)	дышать чистым воздухом, выйти по-ветриваться
krimi , -t, -je, -k	детектив (книга, фильм)
detektív , -et, -e, -ek	детектив, сыщик
még hogy	ещё бы
tagad ni <i>vmit</i>	отрицать
fogyatékos , -at, -ok	недостаточный, неполноценный
irodalom , irodalmat, irodalma	литература
irodalmi , -t, -ak	литературный
műveltség , -et, -e	образованность
abbahagy ni <i>vmit</i>	прекратить, перестать
mesemondó , -t, -ja, -k	сказочник, сказитель
meg kell hagyni	надо отдать справедливость
szó szerint	дословно, буквально
színesen	красочно
fordulatosan	выразительно, с оборотами
fordulat , -ot, -a, -ok	оборот, поворот
48 (negyvennyolc = 1848-at; -ban)	революция и война за независимость в 1848—49 гг.
dekabrist a , -át, -ája, -ák	декабрист
akár tetszik, akár nem	нравится или не нравится
rajongója <i>vkinek</i>	поклонник
tanulmány , -t, -a, -ok	научная статья
elemezni <i>vmit</i>	анализировать
fordítás , -t, -a, -ok	перевод
a Sarkcsillag , -ot, -ja	Полярная звезда
csillag , -ot, -a, -ok	звезда
emigráns , -t, -a, -ok	эмигрант
 folyóirat , -ot, -a, -ok	журнал
betilt ani <i>vmit</i>	запрещать, запретить
tudat , -ot, -a, -ok	сознание
tudatos , -at, -ak	сознательный, преднамеренный
cenzor , -t, -a, -ok	цензор

megható, -t, -ak	трогательный
rokonszenv, -et, -e	симпатия
vers, -et, -e, -ek	стихотворение, стихи
cigány, -t, -a, -ok	цыган, цыганский
elbeszélő költemény, -t, -e, -ek	поэма
beleolvas ni <i>vmibe</i>	прочитать кусочек текста, открыв кни- гу на любом месте
szellem, -et, -e, -ek	дух, ум, гений, призрак
különösen	особенно
nevezetes, -(e)t, -ek	знаменитый
hírlap, -ot, -a, -ok	газета
bírálás, -t, -a, -ok	критика (процесс)
volt küldetve (устар.)	был назначен
vallásos, -(a)t, -ak	религиозный
vallás, -t, -a, -ok	религия
kiskáté, -t, -ja, -k	катехизис
kalendárium, -ot, -a, -ok	календарь
falragasz, -t, -a, -ok	афиша
színház, -at, -a, -ak	театр
hirdetmény, -t, -e, -ek	объявление
mű, művet, műve, művek	произведение
földi gondviselés, -t, -e	земное провидение
mesterség, -et, -e, -ek	мастерство, ремесло, профессия
egy szál haj, -at, -a	волос, волосок
valóságos, -(a)t, -ak	настоящий, действительный
valóság, -ot, -a	действительность
halál fő ~ halál fej, -et, -e, -ek	череп (символ смерти в изображении)
édes, -et, -ek	сладкий; дорогой, милый
poéta (латинизм)= költő, -t, -je, -k	поэт
penzum (латинизм)= feladat, -ot, -a, -ok	задание
szóról szóra	дословно, из слова в слово, буквально
ugyan már	(в вопросе) же
korpa közé kevered ni (-ik)	досл.: смешиваться с отрубями
korp a, -át, -ája	отруби
kevered ni (-ik)	смешиваться
aki korpa közé keveredik, azt megeszik a disznók (пословица)	с кем поведёшься, от того и наберёшь- ся
értekezés, -t, -e, -ek	научный труд, диссертация
szfér a, -át, -ája, -ák	сфера
megszégyenít eni <i>vkít vmivel</i>	опозорить, осрамить
sátor, sátrat, sátra, sátrak	палатка

sátoros cigány, -t, -a, -ok	цыган-кочевник
versbe foglal ni <i>vmit/vkit</i>	выражать в стихах
felhozta = megemlítette	упомянул
megnyugtató, -t, -a	успокоение
atyám, atyád, atyja и т. д. (книж.)	отец
rég = régen	давно
egyéb, egyebet, egyebek	прочий
idealizál ni = eszményít eni <i>vkit/vmit</i>	идеализировать
vét eni <i>ymi ellen vmivel</i>	грешить, погрешить
poézis (латинизм) = költészet, -et, -e	поэзия
legelső, -t, -k	самый первый
szabály, -t, -a, -ok	правило
megmosdat ni <i>vkit</i>	умыть, помыть
hib a, -át, -ája, -ák	ошибка
kitoldani <i>vmit vmivel</i>	надставить
veres = vörös, -et, -ek	красный, алый
plajbász (германизм) = ceruz a, -át, -ája, -ák	карандаш
csupa	сплошь, сплошной
törlés, -t, -e, -ek	вычеркивание, вытирание
elkop ni (-ik)	изнашиваться
keresztülhúz ni <i>vmit vmivel</i>	перечёркивать, перечеркнуть
csodát tenni	творить чудо
jámbor, -t, -ok	смирный, благочестивый, невинный
varázssbot, -ot, -ja, -ok	волшебная палочка
megtenni = teljesít eni a kötelességét	исполнить свой долг
napvilágot lát ni	выйти в свет
szűk, -et, -ek	узкий
szégyell eni <i>vmit</i>	стыдиться
drágalátos, -t, -ak (иронич.)	ненаглядный, драгоценный
oltár, -t, -a, -ok	алтарь
buzdítás, -t, -a	побуждение
galád (книж.)	подлый
bálvány, -t, -a, -ok	идол, кумир
por, -t, -a	пыль
hajt ani (fejet, térdet)	склонять, преклонять (голову, колени)
koldul ni <i>vmit</i>	просить милостыню, кланяться
lánc, -ot, -a, -ok	цепь
következőleg = következtében	в следствие этого
felhívás, -t, -a <i>vmire</i>	призыв
kikiáltás, -t, -a	провозглашение

fejetlenség , -et, -e	замешательство
proklamáció = kiáltvány , -t, -a, -ok	прокламация, манифест, воззвание
tetéz ni <i>vmít vmivel</i>	усугублять
farag ni <i>vmít vmiből</i>	вырезать
szentkép , -et, -e, -ek	образ, икона
meggyalázása <i>vminek</i>	бесчестье
hivatalnok , -ot, -a, -ok	чиновник
sereg , -et, -e, -ek	войско, армия, толпа
csinn (русское слово у Йокаи)	чин
rangfokozat , -ot, -a, -ok	звание, чин
jakobinus , -t, -a, -ok	якобинец
farkas , -t, -a, -ok	волк
ingyen	бесплатно
kegyelem , kegyelmet , kegyelme	помилование, пощада
indulatos , -at, -ak	вспыльчивый, раздражительный
indulat , -ot, -a, -ok	сильное возбуждение
tenyér , tenyeret , tenyere , tenyerek	ладонь
kézirat , -ot, -a, -ok	рукопись
protestál ni = tiltakoz ni (-ik) <i>vmi ellen</i>	протестовать
betű , -t, -je, -k	буква
jogos , -at, -ak	правомерный, законный
tulajdon , -t, -a	собственность
írón , -t, -ja, -ok (устар.)= ceruza , -át, -ája, -ák	карандаш
elutasít ani <i>vmít</i>	отказать
bemocskol ni <i>vmít vmivel</i>	запачкать, загрязнить
krét a , -át, -ája, -ák	мел
elszörnyed ni <i>vmín</i>	прийти в ужас
vakmerőség , -et, -e	отвага
szuperlativusz (лат.)= felső fok , -ot, -a	превосходная степень
istenugyse!	ей-богу!
bebizonyít ani <i>vmít vmivel</i>	доказать
állítás , -t, -a, -ok	утверждение
kikap ni <i>vkinek a kezéből</i> <i>vmít</i>	вырвать из рук
szentséges , -et, -ek	святой, священный
földhöz vág ni <i>vmít</i>	с силой бросить на землю
nagybecsű , -t, -ek	весьма ценный, дорогой
ereklye , -ét, -éje, -ék	реликвия; мощи (святого)
atom , -ot, -ja, -ok	атом
darabokra tör ni (-ik)	разбиваться, разбиться вдребезги
szétrepül ni	разлететься в разные стороны

gyilkosság, -ot, -a, -ok	убийство
valószínűleg	по всей вероятности, должно быть
megretten ni (книж.)= megijed ni <i>vmitől</i>	очень испугаться
szörnyű, -t, -ek	страшный, ужасный
tett, -et, -e, -ek	поступок, действие
nyomban (vmi után) (наречие)	немедленно, сразу же, сейчас же
rettenetes	ужасный, страшный
leesik az álla <i>vmitől</i>	(он) рот раскрывает от чего
rémület, -et, -e	страх
harag, -ot, -ja	гнев
zendülés, -t, -e, -ek	мятеж, бунт
merénylet, -et, -e, -ek	покушение
merényletet elkövet ni <i>vki ellen</i>	совершить покушение на кого
örökkévaló, -t, -ak	вечный
mindenható, -t, -ak	всесильный, всевластный
előfordul ni	случаться, бывать, происходить
civilizált= művelt, -et, -ek	образованный, цивилизованный
büntetés, -t, -e, -ek	наказание
példás (устар. и школ.)	примерный, образцовый
kíván ni <i>vkitől vmit</i>	требовать
vérig sértett	кровно обиженный
vérig sért eni <i>vkit vmivel</i>	глубоко (кровно) обидеть
személy, -t, -e, -ek	лицо, персона, особа

124. Прошедшие времена, вышедшие из употребления в современном венгерском языке

Современный венгерский язык имеет меньше глагольных времен, чем старый. Раньше общеупотребительной была форма прошедшего времени с признаком *-a/-e* в безобъектном спряжении и *-át/-ét* в объектном. Это прошедшее время было широко распространено в литературном языке классиков XIX века. В наши дни оно употребляется лишь в некоторых диалектах и литературных произведениях с целью архаизации. Личные окончания этого времени сходны с окончаниями настоящего времени (только во 2-ом лице ед. ч. вместо *-sz* ставится всегда *-l*) и прибавляются к признаку *-a/-e* или *-át/-ét*. Признак *-a/-e* остается без долготы в 3-ем лице ед. ч., во всех остальных лицах перед личными окончаниями, как правило, *-a/-e* удлиняется. В 1-ом лице безобъектного спряжения глагольные основы с гласным заднего ряда принимают также признак *-é*.

безобъектное спряжение

1 л. ед. ч.	várék	я ждал	kerék	я просил
2 л.	várál	ты ждал	kérél	ты просил
3 л.	vára	он ждал	kére	он просил
1 л. мн. ч.	váránk	мы ждали	kérénk	мы просили
2 л.	várátok	вы ждали	kérétek	вы просили
3 л.	várának	они ждали	kérének	они просили

объектное спряжение

1 л. ед. ч.	várom	я ждал его, её	kérem	я просил его, её
2 л.	várad	ты ждал	kéred	ты просил
3 л.	vára	он ждал	kéré	он просил
1 л. мн. ч.	várok	мы ждали его, её	kérők	мы просили его, её
2 л.	váratok	вы ждали	kérétek	вы просили
3 л.	várak	они ждали	kérék	они просили

Как видно из приведённых примеров, в объектном спряжении личные окончания за исключением 1-го лица мн. ч. сходны с окончаниями прошедшего времени. В 1-ом лице мн. ч. личным окончанием является *-ók/-ők*.

Для выражения многократного или длительного действия употреблялись также составные формы прошедшего времени, образованные от глаголов настоящего и прошедшего времени присоединением к ним слово *vala* (= 3 л. ед. ч. исторического прошедшего времени глагола 'быть') во всех лицах:

várok *vala*, vársz *vala*, vár *vala*, várom *vala*, várad *vala*, várja *vala*, vártam *vala*, vártad *vala*, várta *vala* и т. п.

я ждал, ты ждал, он ждал и т. д.

Упражнения

1. Ответьте на вопросы.

1. Miért ült Ánya a parkban? — 2. Mit akart csinálni a lyukas órában? — 3. Kit látott meg? — 4. Mi volt a címe a könyvnek, amit Ánya olvasott? — 5. Mit jelent „krimi”? — 6. Miért gondolta Csilla, hogy Ánya krimit olvas? — 7. Mit tudsz a könyv írójáról? Ki volt Jókai Mór? — 8. Mektől meddig élt Jókai Mór? — 9. Hány éves korában halt meg Jókai? — 10. Hány regényt írt hosszú élete során? — 11. Mindenki olvasta minden regényét? — 12. Milyen Csilla magyar irodalmi műveltsége? — 13. Miért nem szeret Csilla Jókait olvasni? — 14. Mit jelent „mesemondó”? — 15. Miért nevezi Csilla Jókait mesemondónak? — 16. Mi jellemző Jókai stílusára? — 17. Miről szól ez a regénye? — 18. Miért nagy rajongója Ánya Jókainak? — 19. Miért nem olvasta Csilla ezt a regényt? — 20. Nehéz-e Jókai nyelve?

2. Вместо точек вставьте подходящие по смыслу слова, данные в скобках.

1. A zoknimon van egy nagy . . . . — 2. A zoknim . . . . — 3. Ha süt a nap, minden szobornak van . . . . — 4. A parkban a . . . helyen szeretek ülni. — 5. A magyar történelemben 1948-at nevezik a . . . évének. — 6. A világirodalmi műveltségem . . . . — 7. A barna — szerintem — utálatos . . . . — 8. Ez a kétrészes film . . . . — 9. Jókai stílusát Csilla . . .-nak nevezte. — 10. Szerinte Jókai . . . tudott elmondani minden apróságot.

(szín, színes, színesen, fordulat, fordultatos, fogytékos, árnyék, árnyékos, lyuk, lyukas)

3. Выберите из данных слов подходящие по смыслу и вставьте вместо точек.

1. Moszkvában olvastam egy ... erről a Jókai-regényről. — 2. A Poljarnaja zvezdában jelent meg 1881-ben a ... — 3. A Poljarnaja zvezda híres emigráns ... volt. — 4. A fordítás tudatosan megváltoztatta az ..., mégis betiltották a ... — 5. A betiltásnak egyik oka a Jókai-... kiadása volt. — 6. A ... megváltoztatása sem segített. — 7. Jókai nagy ... írt Puskinról és társairól. — 8. A ... c. verset ő maga fordította le magyarra. — 9. A regényben nagyon sok hihetetlen, romantikus ... van. — 10. De egy biztos: az író minden ... azoké, akik a szabadságért harcoltak.

(Cigánylány, tanulmány, Sarkcsillag, szöveg, rokonszenv, részlet, regény, eredeti, folyóirat, fordítás)

4. Расскажите по-венгерски, что вы знаете о декабристах.

5. Прочитайте дома поэму Пушкина и расскажите по-венгерски, о чём идёт речь в этом произведении.

6. Вместо точек вставьте подходящие по смыслу слова, данные в скобках.

1. A regény ... egy finn énekesnő. — 2. Házában szoktak találkozni a dekabristák, akik ... szönek a cár ellen. — 3. Az összeesküvők nagy ... néznek Puskinra, és nem akarják, hogy ő is tudjon az ... — 4. Egyik este Rilejev felolvassa ódáját, és Puskin azt ígéri: a másik szobában szebb és jobb verset ír a ..., mint Rilejev. — 5. Közben kellemetlen vendég érkezik: Araksejev embere, de az összeesküvők ... fogadják. — 6. Csak akkor ijednek meg, amikor Puskin megjelenik az új verssel, és ... akarja ... — 7. Szerencsére ... a vendéget, és egy másik versét olvassa föl, a Cigányleányt. — 8. Az elbeszélő költemény mindenkinek nagyon tetszik, és kéri Puskin: vigye el a ..., hogy megjelenhessék.

(főhősnő, összeesküvés, tisztelet, a szabadság, nyugodtan, felolvasni, felismerni, cenzor)

7. Ответьте на вопросы.

1. Volt-e Jókai szerint Araksejevnek jobb keze? — 2. Akármelyik cenzorhoz el lehetett vinni a verset? — 3. A vallásos könyveket és színházi falragaszokat ugyanaz a cenzor ellenőrizte? — 4. Mit jelent „falragasz”? — 5. Ki volt a költők „földi gondviselője”? — 6. Mit tudunk meg Szujukin úrról? — 7. Miért használ Szujukin úr latin szavakat? — 8. Miért sajnálta Puskin? — 9. Miért fél, hogy Puskin „korpa közé keveredik”? — 10. Mivel szégyeníti meg Puskin „szegény apját”? — 11. Kiknek az életét foglalta versbe Puskin? — 12. Mivel nyugtatta meg Puskin Szujukin urat?

8. Заполните пропуски подходящими по смыслу словами.

1. Puskinnek ... rokonai vannak. — 2. A rokonok azt találják hinni, hogy Puskin is ... lett. — 3. Nagy baj volt, hogy Puskin nem ... a cigányokat. — 4. Olyannak festette le őket, amilyenek a ... — 5. Ezzel Puskin vétett a poézis első ... ellen. — 6. Még nagyobb ... csinált Puskin a versformában. — 7. A ... a sorokat kitoldotta. — 8. Amit híres veres ... Szujukin keresztülhúzott, annak vége. — 9. A veres plajbász csupa ... kopott el. — 10. Puskin ... nevezi saját versét.

(jámbor, tisztességes, cigány, törlés, plajbász, cenzor, megmosdatni, valóság, hiba, szabály)

9. Закончите данные предложения подходящими выражениями, данными в скобках. Обратите внимание на спряжение глаголов придаточного предложения.

1. Puskin nem egyezett bele, hogy ... — 2. Puskin nem engedte meg, hogy ... — 3. Puskin tiltakozott az ellen, hogy ... — 4. Puskin ellenezte, hogy ... — 5. Szujukin nem akarta, hogy ...

(belejavítani a versbe, kijavítani a hibát, kitoldani a rövid sort, törölni a hosszú sorból, keresztülhúzni az egész sort, megjelenni)

10. Ответьте на вопросы.

1. A cenzor szerint miért nem láthat napvilágot az ilyen vers? — 2. Hogyan szereti Puskin „drágalátos hőse” a cigányleányt? — 3. Ki mondja, hogy „itt nincsen senkinek szabadsága”? — 4. Puskin melyik kijelentése „felhívás a forradalomra”? — 5. A szabadságról szóló proklamációt mivel tetézi Puskin? — 6. Ki koldul pénzt és láncokat? — 7. Miért nem kell koldulni a cenzor szerint? — 8. Mi a jakobinus? — 9. A cenzor szerint láncok nélkül mik az emberek? — 10. Miért nem egyezik bele Puskin abba, hogy a cenzor éppen ezt a három sort törölje a versből? — 11. Mit akar Puskin csinálni? — 12. Visszaadja a koponya a verset?

11. Расскажите по-венгерски, что вы узнали о стихотворении А. С. Пушкина из слов цензора.

12. Заполните пропуски подходящими по смыслу словами, данными в скобках.

1. Aleko utánaszalad a ... — 2. ... és ... nélkül vele él. — 3. A cenzor ezt ... látja. — 4. A ... ember eladja a szabadságát. — 5. A fejét a ... előtt a porba hajtja. — 6. A ... koldulja. — 7. ... szerez magának. — 8. A cenzor szerint a vers ... a forradalomra. — 9. Nem tetszenek Puskinnek a ... — 10. A cenzor „ingyen” ... ígér Puskinnek.

(láncok, oltár, bálvány, pap, cigányleány, felhívás, kegyelem, városi ember, pénz, láncok, buzdítás)

13. Составьте предложения из данных слов.

koponya, fej, tenyér, kéz, varázsbot, kopasz, halálfej, farkas, bálvány, fiatalság, veres plajbász, kréta, tábla, cigányleány

14. Ответьте на вопросы.

1. Hogyan beszélt Puskin a cenzorral? — 2. Miért akarta visszavenni a versét? — 3. Mit tett rá a cenzor a kéziratra? — 4. Mi ellen tiltakozik Puskin? — 5. Kié a mű? — 6. Kinek milyen tulajdona a verse? — 7. Puskin szerint mi a cenzor joga és kötelessége? — 8. Mit csinál a cenzor a kézirattal? — 9. Min szörnyedt el Szujukin úr? — 10. Mi volt a vakmerőség? — 11. Mit csinált Puskin a veres plajbással? — 12. Milyen „gyilkosságról” van itt szó? — 13. Megijedt-e Puskin? — 14. Hova futott Puskin? — 15. Hogyan fogadta Szujukin a veres plajbász „halálát”? — 16. Előfordult-e már ilyen eset Európában? — 17. Mit kíván az ilyen merénylet? — 18. Milyen férfiú ment Arakcsejevhez? — 19. Miért Arakcsejevhez ment Szujukin? — 20. Miért ment Szujukin úr Arakcsejevhez?

15. Заполните пропуски подходящими словами, данными в скобках.

1. Puskin a cenzort . . . , és Szujukin sietett az Arakcsejev-palotába, hogy ezt jelentse. — 2. Este a . . . bál volt. — 3. A bálon a finn . . . énekelt. — 4. A cár és a cárné nagy . . . volt az énekesnőnek. — 5. Az előkelő urak és hölgyek már hallottak a „. . .”. — 6. Mindenki félt a cár . . . , és nem beszéltek Puskinnal. — 7. A bálon Puskint . . . a cár. — 8. A finn énekesnő megkérte a cárt, ne küldje Puskint . . . . — 9. A cár Puskint . . . küldte, ahol Puskinnak földje és háza volt. — 10. Az . . . örültek, mert így Puskin nem lehetett Pétervárott és nem tudhatott semmiről.

(Pszkov, rajongó, a cári udvar, megszólítani, haragja, az összeesküvők, énekesnő, vérig sérteni vkit, „zendülési merénylet”, száműzetés)

16. Расскажите о жизненном пути А. С. Пушкина или М. В. Лермонтова.

17. С помощью слов текста расскажите о восстании декабристов.

— Halló! Nagy lakás?

— Igen, Nagy Ákos vagyok. Tessék.

— Ánya vagyok. Szervusz. Mi van veletek? Már második napja hívlak benneteket, de sehol senki! Csak nincs valami baj?

— Baj? Á, dehogy, éppen ellenkezőleg. Tegnap fiam született!

— Mit beszélsz?!

— Mondom, fiam született. Megszületett a fiam.

— De hát hogyan? Még nem volt itt az ideje!

— Két héttel előbb jött a világra. A koraszülött-kórházban vannak. Minden rendben van, jól vannak. 2 kiló 40 deka, 54 centi hosszú, fekete hajasbaba. Botondnak hívják.

— Minek?

— Botondnak. Botond lett a neve, mert egy ilyen gyakori vezetéknevhez, mint amilyen a Nagy, csak valami különleges és szép név illik. Botondnak hívták azt a magyar vezért, aki a kalandozások korában eljutott Bizáncba, és egyetlen ütéssel betört a város kapuját, s ezzel — a legenda szerint — adófizetésre kényszerítette a bizánci császárt. Remélhetőleg az én fiam is ilyen erős, talpraesett ember lesz.

— Reméljük. De én most azt akarom mondani, hogy felétek sem nézhetek, mert megfáztam. Mondd meg Tányának, hogy gratulálok, és majd jelentkezem, ha meggyógyultam. Szervusz.

A folyosón szembejött egy ismerős fiú. Ánya megkérdezte tőle, milyen táviratot szokás küldeni gyermek születése alkalmából.

— Az attól függ!

— Mitől?

— Hát attól, hogy fiú-e vagy lány. Ha fiú, akkor „fogadjátok őszinte jókívánságaimat” vagy „sok boldogságot és jó egészséget”, szóval valami ilyesmit. Ha meg lány, akkor csak az apának kell címezni, ezzel a szöveggel: „fogadd őszinte részvéteimet”.

— Jaj, de utálatos vagy — nevette el magát Ánya. — Veled sohasem lehet komolyan beszélni?

Közbejött okok miatt Ánya a Nagy család szeme fényét, a „világ közepét” csak több hónapos korában láthatta. Az egész lakásban jellegzetes babaillat terjengett, a „fiatalember” ágyacskája körül pelenkák, gumibugyik, cuclisüvegek, kenőcsök,

különféle hintőporosdobozok stb. sorakoztak. Az előszobában állt a vadonatúj babakocsi. Természetesen, minden a legszebb, a legjobb... Tanya ragyogott a boldogságtól. A fürdőszobában valamilyen gép zümögött.

— Eddig a Patyolatban mosattuk a holminkat, de most minden másképp van. Be kellett szereltetni az automata mosógépet, meg kellett javíttatni a televíziót, rádiót. Amikor kórházba kerültem, Ákosnak kellett mindent elintéznie. „Csak nem neveltetem ki magam” — mondta, amikor kértem, hogy vegye meg a babakelen-gyét. Vele vettem meg mindent, mert én nem értem rá semmire. Meg kellett csináltatnom a fogaimat, új ruhákat kell varratnom, a hajamat is rendbe kell sze-detnem néha, hosszabb időre meg nem mehetek el, mert a gyereket meg kell etet-nem, tehát Ákosra marad minden vásárlás.

— Már egészen boldogtalan vagyok, ha üres kézzel járok az utcán, úgy hozzá-szoktam a cipekedéshez — mondta Ákos nevetve.

— A gyerekkel egyelőre nincs sok baj, mert csak meg kell etetni, itatni, tisztába kell tenni, és kész. Altatni nem kell, mert sokszor már evés közben elalszik.

— Miért csináltatod a ruhádat? Nem olcsóbb, ha készen veszed?

Tanya nem ért rá válaszolni, mert a gyerek felsírt, itt volt az etetés ideje. Ánya gyorsan elköszönt, mert nem akarta zavarni a „szertartást”.

ellenkezőleg

világra jönni

koraszülött, -et, -je, -ek

kórház, -at, -a, -ak

hajasbab|a, -át, -ája, -ák

különleges, -et, -ek

illik vmi vmihez

a kalandozás|ok, -okat, -ai; -ban

Bizánc, -ot

betör|ni vmit vmivel

adófizetés, -t, -e

adó, -t, -ja, -k

kényszerít|eni vkit vmire

remélhetőleg

talpraesett, -et, -ek

remél|ni vmit

jelentkez|ni (-ik) vhol, vkinél

meggyógyul|ni

szembejönni vkivel/vmivel

függ vmi vkitől/vmitől

наоборот

родиться

преждевременно рождённый

больница

кукла с «настоящими» волосами

необыкновенный, особый

подходит к чему

нашествия венгров на Запад и Юг (X в.)

Византия

разбить

уплата налогов

налог

вынуждать, заставлять

можно надеяться

**самостоятельный, бойкий, находчи-
вый**

надеяться

здесь: являться

выздороветь, поправиться

идти навстречу

зависеть от кого/от чего

fogad ni <i>vkit/vmit</i>	принимать
őszint e, -ét, -ék	искренний
jókívánság, -ot, -a, -ok	доброе пожелание
egészség, -et, -e	здоровье
szóval	значит, одним словом
valami ilyesmi, -t	что-нибудь в таком роде
címez ni <i>vkinek vmit</i>	адресовать
fogadja őszinte részvéte	примите мои искренние соболезнова-
	ния
utálatos, -at, -ak	отвратительный, противный
komoly, -at, -ak	серьёзный
komolyan	серьёзно, всерьёз
közbejön <i>vmi vkinek</i>	помешать
a család szeme fény e, -ét	любимец всей семьи
a világ közep e, -ét	пуп земли
jellegzetes, -et, -ek	характерный, типичный
bab a, -át, -ája, -ák	кукла; малютка
illat, -ot, -a, -ok	аромат, приятный запах
terjeng eni	распространяться, здесь: пахнет
ágyacsk a, -át, -ája, -ák	кровать
pelenk a, -át, -ája, -ák	пелёнка
gumibugyi, -t, -ja, -k	резиновые штанишки для малышей
gumi, -t, -ja, -k	резина
bugyi, -t, -ja, -k	штанишки
cucli, -t, -ja, -k	соска
cucisüveg, -et, -e, -ek	бутылочка с соской
kenőcs, -öt, -e, -ök	мазь
hintőpor, -t, -a, -ok	присыпка, порошок для присыпки
sorakoz ni <i>(-ik)</i>	стоять в ряд, выстроиться
vadonatúj, -at, -ak	новый, не бывший в употреблении
babakocsi, -t, -ja, -k	коляска
ragyog ni <i>a boldogságtól</i>	сиять, светиться счастьем
zümmög ni	жужжать, звенеть
Patyolat, -ot, -a; -ban	химчистка (название предприятия)
mosat ni <i>vhol vkivel</i>	отдавать в прачечную
beszereltet ni <i>vkivel vmit vhova</i>	просить, велеть вмонтировать
automata	автоматический, -автомат
megjavíttat ni <i>vmit vkivel</i>	заставлять, просить чинить, исправить
kinevettet ni <i>magát vkivel/vmivel</i>	дать смеяться над собой
kelengye, -ét, -éje, -k	приданое
babakelengye, -ét, -éje, -ék	приданое для новорождённого

megvetet ni <i>vmít vkivel</i>	просить, велеть купить
megcsináltat ni <i>vmít vkivel</i>	просить, велеть, заставлять сделать
varrat ni (ruhát) <i>vkivel</i>	сшить себе (одежду) у кого
rendbe szedet ni <i>vmít vkivel</i>	заставлять привести в порядок
megetetni <i>vkít ~ vkivel vmít</i>	кормить
vásárlás , -t, -a, -ok	покупка
boldogtalan , -t, -ok	несчастный
hozzászok ni (-ik) <i>vmihez</i>	привыкать
cipeked ni (-ik)	таскать тяжёлые вещи
egyelőre	пока, пока что
megitat ni <i>vkít ~ vkivel vmít</i>	поить
tisztába tenni (a kisgyereket)	перепеленать
altat ni <i>vkít</i>	убаюкивать, усыплять
evés , -t, -e, -ek	еда (процесс)
etetés , -t, -e, -ek	кормление
elaludni (см. 72)	засыпать, заснуть
csináltat ni <i>vkivel vmít</i>	заставлять делать
olcsó , -t, -k	дешёвый
készen venni <i>vmít</i>	купить в готовом виде
készen	в готовом виде
felsír ni	громко заплакать (о ребёнке)
elköszön ni <i>vkítől</i>	прощаться, проститься
szertartás , -t, -a, -ok	церемония, ритуал, обряд

125. Каузативные* глаголы (műveltető igék)

Среди переходных глаголов особую группу составляют каузативные глаголы. При их употреблении особенностью является «удвоение» лиц: спрягаемые формы этих глаголов выражают грамматическое лицо, которое заставляет (просит, велит, приказывает и т. д.) другое лицо производить действие. Соответствующих глаголов в русском языке нет.

Каузативные глаголы спрягаются во всех временах и наклонениях безобъектного и объектного спряжений. Если действующее лицо названо в предложении, то оно стоит в творительном падеже (*-val/-vel*).

A babakelengyét (maga) Tánya vette meg.

Приданое для новорождённого купила Таня (сама).

(грамматическое и действующее лицо: Таня)

A babakelengyét Tánya Ákossal vetette meg.

Таня заставила (попросила, приказала и т. д.) Акоша купить приданое для

* или понудительные

новорождённого.

(грамматическое лицо: Таня, действующее лицо: Акош)

A professzor írt egy tanulmányt.

Профессор написал научный труд.

(грамматическое и действующее лицо: профессор)

A professzor dolgozatot íratott a diákokkal.

Профессор заставил студентов написать контрольную работу.

(грамматическое лицо: профессор [ед. ч.],

действующее лицо: студенты [мн. ч.]

A család házat épített magának.

Семья построила себе дом.

(грамматическое и действующее лицо: семья)

A család a fiatal kőművesekkel házat építtetett magának.

Семья заставила (велела, просила и т. д.) молодых каменщиков строить ей дом.

(грамматическое лицо: семья [ед. ч.],

действующее лицо: молодые каменщики [мн. ч.]

Суффиксами каузативных глаголов являются **-at/-et**, **-tat/-tet**.

Суффикс **-at/-et** прибавляется

— к односложным глагольным основам, за исключением основ, оканчивающихся на согласный **-t**:

nézni	смотреть	nézetni	заставлять смотреть
átadni	передать	átadatni	заставлять передать
írni	писать	íratni	заставлять писать
kérni	просить	kéretni	заставлять просить

— к (многосложным) основам, оканчивающимся на согласный **+t, d**:

elmondani	рассказать	elmondatni	заставлять рассказать
küldeni	посылать	küldetni	заставлять посылать
tartani	держать	tartatni	заставлять держать
festeni	красить	festetni	заставлять красить

Все остальные глаголы принимают суффикс **-tat/-tet**:

csinálni	делать	csináltatni	заставлять делать
dolgozni	работать	dolgoztatni	заставлять работать
látni	видеть	láttatni	заставлять видеть
fűteni	топить	fűttetni	заставлять топить

У глаголов типа *venni* суффикс *-tat/-tet* прибавляется к основе, оканчивающейся на гласный:

<i>venni</i>	купить	<i>vetetni</i>	заставлять купить
<i>hinni</i>	верить	<i>hitetni</i>	заставлять верить
<i>enni</i>	есть	<i>etetni</i>	кормить

Каузативные глаголы включаются в словари как самостоятельные лексические единицы. Так как в русском языке таких глаголов нет, при переводе каузативных глаголов с венгерского языка на русский встречаются трудности. В качестве вспомогательного глагола при переводе кроме 'заставлять' могут выступать также глаголы 'просить', 'велеть', 'советовать', 'предлагать' и т. п.

Упражнения

1. Ответьте на вопросы.

1. Kinek és miért telefonált Ánya? — 2. Miért boldog és büszke Ákos? — 3. Hol született meg a fia? — 4. Miért csodálkozik Ánya? — 5. Miért nevezi Ákos hajsbabának a fiát? — 6. Hogy hívják a gyereket? — 7. Miért választották Ákosék ezt a nevet? — 8. Ki volt Botond? — 9. Mikor élt? — 10. Miről szól a Botond-monda? — 11. Mire kényszerítette Botond a bizánci császárt? — 12. Miért nem látogathatja meg Ánya Tányáékát? — 13. Mit üzen Ánya Tányának? — 14. Mikor fog jelentkezni Ákoséknál?

2. Заполните пропуски подходящими по смыслу словами, данными в скобках.

1. A honfoglalás után a magyarok felvették a ... — 2. ... a Kárpát-medencében. — 3. ... gyökeresen megváltozott. — 4. A magyarok ... Nyugat és Dél ellen a honfoglalást követő időkben kalandozásoknak nevezik. — 5. A magyarok harcmódorát kezdetben nem ismerték Nyugaton, és nagyon ... tőlük. — 6. A ... korának hősei: Lehel, Bulcsú és Botond. — 7. Lehel vezér ... szenvedett a német császárral szemben. — 8. A császár megkérdezte, mi az utolsó ... — 9. Lehel a nagyon szép, faragott ... kérte. — 10. Aztán azt mondta: ... leszel a másvilágon! — 11. A kürtöt a császár ..., az ott azonnal meghalt. — 12. A híres kürtöt ma a jászberényi ... őrzik.

(kereszténység, letelepedtek, életmódjuk, harcmódor, hadjárat, félni, kalandozások, vereség, kívánság, szolgám, fejéhez vágni, múzeum, kürt)

3. Ответьте на вопросы.

1. Ki jött szembe a folyosón Ányával? — 2. Mit kérdezett tőle Ánya? — 3. Mitől függ a távirat szövege? — 4. Mit szokás mondani ilyen esetekben? — 5. Milyen

kívánságokat szokás küldeni az ifjú szülőknek? — 6. Ez a fiú örülne, ha lánya születne? — 7. Milyen szövegű táviratot szokás küldeni haláleset alkalmából? — 8. Miért nevet Ánya? — 9. Kiről szokás mondani: utálatos? — 10. Ákos komolyan szokott Csillával beszélni?

4. Вставьте вместо точек подходящие по смыслу слова.

1. A család első gyereke rendszerint ..., ... — 2. Az unokaöcsém a szüleim első unokája, a szemük ... — 3. A lakásban jellegzetes ... terjeng. — 4. A gyerek ágya körül ... dobozok sorakoznak. — 5. A fürdőszobában ... dolgozott. — 6. A konyhasztalon egy tálcán ..., cuclik, poharak sorakoznak. — 7. Az előszobában áll a vadonatúj ... — 8. Az első gyerek minden holmija ... — 9. Az ... családban legkevesebb három gyerek van. — 10. ... a csecsemőknek és kisgyerekeknek készült különleges bugyit szokás nevezni.

(gumibugyi, a világ közepe, a család szeme fénye, a szemük fénye, babaillat, automata mosógép, hintőporos, babakocsi, vadonatúj, ideális, cuclisüveg)

5. Вставьте вместо точек подходящие по смыслу каузативные приставочные глаголы.

1. ... kellett ... az automata mosógépet. — 2. ... kellett ... a tévét és a rádiót. — 3. ... kellett ... a hűtőgépet. — 4. Tányának Ákossal kellett ... a babakelengyét. — 5. Tányának ... kellett ... a fogait. — 6. Csinos akart lenni: ruhákat akart ... magának. — 7. A haját a fodrásznál kellett ... — 8. A gyereket minden negyedik órában ... kell ...

(megetetni, rendbe szedetni, varratni, megcsináltatni, megvetetni, kicseréltetni, megjavíttatni, beszereltetni)

6. Вставьте вместо точек подходящие по смыслу глаголы, данные в скобках.

1. A születésnapomra ... egy ruhát. — 2. A szülei a szegedi egyetemen ... majd a gyereket. — 3. A mama kanállal ... a gyereket. — 4. Az unoka borral ... a nagyapát. — 5. A film annyira tetszett nekem, hogy vele is ... — 6. Az iskola igazgatója 5 órára ... a gyerek szüleit az iskolába. — 7. A nagymama az unokájával ... a haját. — 8. A testvérem automata mosógéppel ... a holmiját. — 9. Az unokatestvérem velem akarta ... az autóját. — 10. A beteg gyereket a szülei ... öt orvossal is, de egy sem tudta, mi baja.

(megnézetni, csináltatni, taníttatni, eladatni, mosatni, levágatni, etetni, hívatni, megnézetni, itatni)

7. Образуйте от следующих глаголов каузативные, и составьте с ними предложения.

1. várni, — 2. nézni, — 3. énekelni, — 4. elmondani, — 5. megérteni, — 6. venni, — 7. kimosni, — 8. elhinni, — 9. vinni, — 10. kinevetni, — 11. készíteni, — 12. fényképet csinálni, — 13. javítani, — 14. építeni, — 15. mesélni, — 16. sétálni, — 17. tenni, — 18. festeni, — 19. dolgozni, — 20. mondani.

8. Расскажите, как изменился образ жизни семьи Надь после рождения ребёнка. Употребите, там где это необходимо, каузативные глаголы.

A KISZ-bizottság hirdetőtábláján a következő hirdetmény volt látható: „Alapszervi titkárok, figyelem! 27-én, kedden 1/2 3-kor titkári értekezlet lesz. Napirenden a Forradalmi Ifjúsági Napok előkészítése. A megjelenés kötelező! Nagy László kari KISZ-titkár.”

Nagy Laci híres volt pontosságáról, határozott stílusáról. Az értekezlet most is pernyi pontossággal kezdődött. A későn érkezők bocsánatkérő arccal igyekeztek minél hamarabb eltűnni szigorú és szemrehányó tekintete elől.

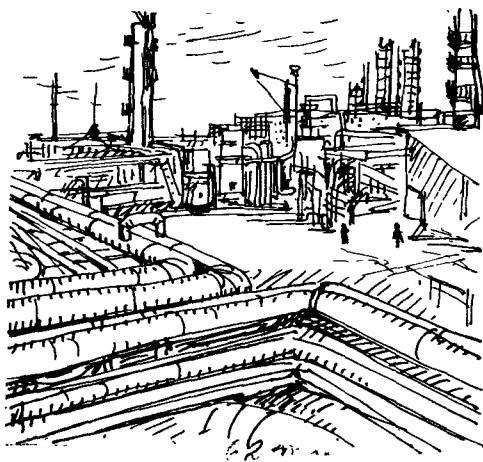
— Közismert — kezdte —, hogy a Forradalmi Ifjúsági Napok rendezvényei három nemzeti ünnepünknek, március 15-ének, március 21-ének és április 4-ének az eseményeihez fűződnek. Az országos, központi rendezvényekről szóló körlevéllel egy időben küldtük szét az alapszerveknek a kérdőívet: ki milyen módon kíván részt venni a kari ünnepségeken. A következő javaslatok, vállalások érkeztek. Ismertetésük után mindegyiket meg kell vitatnunk.

A művészettörténész-alapszerv plakátkiállítást rendezne. A Tanácsköztársaság híres „Fegyverbe, fegyverbe” plakátjától kezdve kiállítanak a politikai plakátok legjavát, különös tekintettel a felszabadulás utáni, az ország újjáépítésére felhívó plakátokra. Címadóul a „Tied az ország — magadnak építed” szövegű plakátot választanak.

A történészalapszervek közösen szervezik meg a kari Történész Napokat, amelyeknek középpontjában a következő kérdés áll: „A népek testvériségének eszméje és a magyar internacionalisták”. Több dolgozat már készen van, közülük a következőket jutalomra javasolják: „Ligeti Károly (1890—1919) magyar internacionalista, az orosz polgárháború omszki eseményeinek hőse és mártírja”, „Zalka Máté és a spanyol polgárháború Lukács tábornoka”, valamint a „Legyetek szilárdak! A győzelem a tietek lesz!” c. dolgozat, amely Leninnek a magyar munkásmozgalmat század eleji korszakával és a Tanácsköztársasággal foglalkozó írásait elemzi.

Örvendetes tény, hogy a negyed- és ötödévesek, akik a szakdolgozat írására hivatkozva meglehetősen passzívak szoktak lenni, most részletesen kidolgozott javaslatokkal álltak elő. Az egyik alapszerv azt írja: „Kiállítást akarunk rendezni »Hazánk és a KGST« címmel. Úgy véljük, hogy nekünk, bölcsészeknek, akiktől a gazdasági élet elméleti és gyakorlati kérdései elég távol állnak, hasznos és tanulságos lenne átismételnünk, kibővítenünk és rendszerezniünk idevonatkozó ismereteinket. Bemutatnánk a KGST történetét, a KGST-együttműködés keretében megvalósított létesítményeket (pl. a leninvárosi olefinüzemet, a százhalombattai kőolajfinomítót), a Barátság kőolajvezeték építésének a történetét, a Komszomol- és KISZ-védnökséggel épülő beruházásokat stb. A kiállítás alkalmából estet rendeznénk, ehhez kérjük az illetékesek segítségét. Szeretnénk meghívni valakit az orenburgi gázvezeték építői és az Uszty Ilimszkben dolgozó KISZ-tagok közül. Beszámolójukat kisfilmek követnék (többek között a Bajkál—Amur-vasútvonalról, az évszázad építkezéséről szóló kisfilm is).”

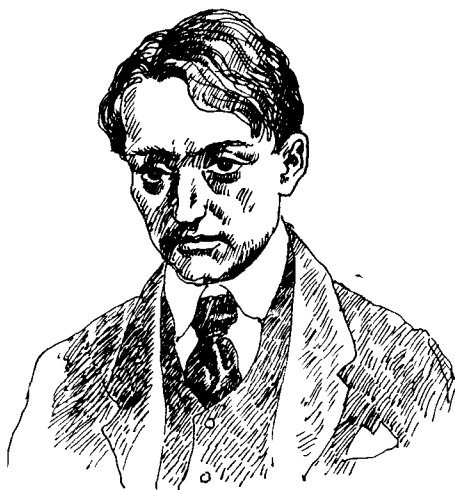
A következő javaslat az ünnepségsorozat záróestjével kapcsolatos. Azt írják a harmadévesek, hogy a záróest két részből, ünnepi műsorból és vetélkedőből álljon. Az ünnepi beszéd a nevezetes dátumokhoz kapcsolódva a magyar nép haladó hagyományait, a felszabadulás óta megtett hatalmas utat, a szocializmus építésében elért eredményeinket, a magyar—szovjet barátságot és együttműködést méltatja majd. A beszédet versek és zeneszámok követnék. A második részben a vetélkedőre kerülne sor. ...

A titkár kb. egy óráig beszélt. Előterjesztését vita követte. Majdnem mindenki hozzászólt a javaslatokhoz. A titkárnak többször is közbe kellett szólnia: — Egyszerre csak egy beszéljen!

Végül határozatot hoztak. Úgy döntöttek, hogy a vetélkedőt „Forradalmi hagyományaink” címmel, önállóan, kollégiumi est keretében kell megrendezni március végén. Össze kell állítani az ajánlott irodalom jegyzékét, különös tekintettel a Magyar—Szovjet Baráti Társaság kiadványaira. A kérdésekkel, a zsüri összetételével, a jutalmakkal kapcsolatos kérdések megbeszélésére 30-án kerül sor.

Csilla az ünnepi műsor összeállítását vállalta. Hazafelé menet már törte is a fejét rajta: — Első versnek jó lenne Ady „Fölszállott a páva” c. verse. Vagy inkább hallgassuk meg Kodály Zoltán Páva-variációit? Az Ady-verset mindenki kívülről tudja. József Attilának valamelyik kevésbé ismert verse kellene. Talán a „Párbeszéd”? Ezt szavalókórussal kellene előadatni, ha jól csinálják, ez nagyon mutatós. Na, érjek csak haza, előveszem a „Hét évszázad magyar versei”-nek a harmadik kötetét, abban biztosan találok az alkalomhoz illő műveket.

Ady Endre

József Attila

a KISZ, -t ~ a Magyar Kommunista

Ifjúsági Szövetség, -et
szövetség, -et, -e, -ek
hirdetőtábla, -át, -ája, -ák
alapszerv, -et, -e, -ek

titkár, -t, -a, -ok
figyel|em, -met, -me
értekezlet, -et, -e, -ek
napirend, -et, -je
a megjelenés kötelező
pontosság, -ot, -a
határozott, -at, -ak
percnyi pontossággal
bocsánatkérő, -t, -ek
minél hamarabb
szigorú, -t, -ak
szemrehányó, -t, -ak
tekintet, -et, -e, -ek
eltűn|ni (-ik) vki szeme elől
közismert, -et, -ek
rendezvény, -t, -e, -ek
vmi fűződik vkihez/vmihez

Венгерский коммунистический союз
молодёжи

союз
доска объявлений
первичная (партийная, комсомольская)
организация
секретарь
внимание
совещание, собрание
повестка дня
явка обязательна
точность, аккуратность
решительный; определённый
с точностью до минуты
извиняющийся
как можно раньше
строгий, суровый
укоризненный
взгляд, взор
исчезать, исчезнуть из виду кого
всем известный, общеизвестный
культурное мероприятие
быть связанным с кем/с чем

kör|levél, -levelet, -levele, -levelek
szétküld|eni *vmít*
milyen módon? ~ **mi módon?**
javaslat, -ot, -a, -ok
vállalás, -t, -a, -ok

vminek az ismertetése
megvitat|ni *vmít*
művészettörténész, -t, -e, -ek
kiállítás, -t, -a, -ok
rendez|ni (kiállítást, darabot, filmet stb.)

fegyver, -t, -e, -ek
vminek a legjava
tekintettel *vkire/vmire*
vminek az újjáépítése
felhívni *vkít/vmít vmire*
címadó, -t
közösen *vkivel/vmivel*
megszervez|ni *vmít*
vminek a középpontjában
testvériség, -et, -e
eszm|e, -ét, -éje, -ék
internacionalist|a, -át, -ája, -ák

jutal|om, -mat, -ma, -mak
polgárháború, -t, -ja, -k
mártír, -t, -ja, -ok
Zalka Máté, -t (1896—1937)

tábornok, -ot, -a, -ok
szilárd, -at, -ak

циркуляр, инструктивное письмо
рассылать, разослать
каким образом? как?
предложение
взятие на себя обязательства; обяза-
тельство
изложение; рецензия
обсуждать, обсудить
искусствовед
выставка
устроить (выставку), ставить (пьесу,
фильм)
оружие
наилучшая часть, самая ценная часть
имея в виду, учитывая
восстановление
призывать, призвать к чему
заглавный
совместно, вместе
организовать
в центре чего
братство
идея
интернациональный; (венгерский) во-
еннопленный, ставший красногвар-
дейцем во время Великой Ок-
тябрьской социалистической рево-
люции и гражданской войны; член
Интернациональной бригады в Ис-
пании в 1936—37 гг.
вознаграждение
гражданская война
жертва (революции)
венгр, бывший военнопленный, ком-
мунист, писатель, герой граждан-
ской войны, под именем генерала
Лукача командир Интернациональ-
ной бригады в Испании в 1936—37 гг.
генерал
твёрдый, крепкий, прочный

„Legyetek szilárdak! ...”*

munkásmozgal|om, -mat, -ma, -mak
század eleji

foglalkoz|ni (-ik) *vkivel/vmivel*
írás, -t, -a, -ok

örvendetes, -t, -ek

tény, -t, -e, -ek

szakdolgozat, -ot, -a, -ok ~ diploma-

munk|a, -át, -ája, -ák

vkire/vmire *hivatkozva*

meglehetősen

kidolgozni (-ik) *vmít*

előáll|ni *vmivel*

a KGST (произн.: kágéesté, -t; -ben)

~ a Kölcsönös Gazdasági Segítség

Tanács|a, -át; -ában

úgy véljük

gazdasági élet, -et, -e

elméleti, -t, -ek

gyakorlati, -t, -ak

vki/vmi távol áll *vkitől/vmitől*

hasznos, -(a)t, -ak

tanulságos, -(a)t, -ak

kibővít|eni *vmít vmivel*

rendszerez|ni *vmít*

idevonatkozó ~ idevágó

ismeret, -et, -e, -ek

bemutat|ni *vkit/vmít vkinek/vminek*

együttműködés, -t, -e

vminek a keretében

megvalósít|ani *vmít*

létesítmény, -t, -e, -ek

цитата из приветственного послания

В. И. Ленина венгерским рабочим
в 27-го мая 1919 г.

рабочее движение

относящийся к началу века

заниматься, заняться

произведение, сочинение; писание; по-
черк

радостный, отрадный

факт

дипломная работа

ссылаясь на кого/на что

довольно, в достаточной степени

вырабатывать, выработать (план и т.
п.)

выступать, выступить (с предложени-
ем и т. п.)

СЭВ (венгерское название употреб-
ляется обычно в сокращённом виде)

мы так думаем, считаем, нам кажется

экономическая жизнь

теоретический

практический

находится далеко

полезный

поучительный

дополнять, дополнить

систематизировать

относящийся сюда, касающийся этого
(упомянутого)

знание чего

представлять, представить

сотрудничество, взаимодействие

в рамках чего

осуществлять, осуществить, реализо-
вать

сооружение, объект

* „Будьте твёрды! Победа будет за вами!”

üzem, -et, -e, -ek; -ben
kőolajfinomító, -t, -ja, -k
kőolaj, -at, -a
a Barátság kőolajvezeték, -et, -e
védnökség, -et, -e, -ek
beruházás, -t, -a, -ok

vkinek/vminek a bemutatása
est, -et, -je, -ek; -en
gázvezeték, -et, -e, -ek
kisfilm, -et, -je, -ek
követ|ni *vkít/vmit*
a Bajkál—Amur-vasútvonal, -at
évszázad, -ot, -a, -ok
építkezés, -t, -e, -ek
vetélkedő, -t, -je, -k; -n
dátum, -ot, -a, -ok
kapcsolód|ni (-ik) *vkéhez/vmihez*
haladó hagyomány, -t, -a, -ok
hatalmas, -at
eredmény(e)k|t elér|ni
méltat|ni *vmit*
zeneszám, -ot, -a, -ok
sor kerül *vkire/vmire*

a javaslat előterjesztése
hozzászól|ni *vmihez*

határozat, -ot, -a, -ok *vkiről/vmiről*
határozatot hoz|ni *vkiről/vmiről*
dönt|eni *vkiről/vmiről*
önállóan
összeállít|ani *vmit*
ajánlott irodal|om, -mat, -ma
jegyzék, -et, -e, -ek
kiadvány, -t, -a, -ok
zsüri, -t, -je -k
összetétel, -t, -e
vminek az összeállítása
vállal|ni *vmit*
hazafelé menet

завод
нефтеперегонный завод
нефть
нефтепровод «Дружба»
покровительство
инвестиция; капитальное строитель-
ство
показ, предъявление
вечер (мероприятие)
газопровод
короткометражный (кино)фильм
следовать, последовать за кем/за чем
БАМ
век
стройка
викторина
дата
связываться с чем, присоединяться
прогрессивная традиция
огромный
достигать, достигнуть результата(ов)
по достоинству оценивать, оценить
музыкальный номер
подходит очередь кого, приходит оче-
редь чего
внесение предложения
высказываться, высказаться в связи с
чем
решение, постановление
принимать, принять решение
решать, решить
самостоятельно
составлять, составить
рекомендуемая литература
список; нота
издание
жюри
состав
составление
брать, взять на себя
по пути домой

Ady Endr|e, -ét (1877—1919)

fölszállott (apx.) ~ felszállt

páv|a, -át, -ája, -ák

„Felszállott a páva, variációk egy magyar népdalra”

Kodály Zoltán, -t (1882—1967)

kívülről

József Attil|a, -át (1905—1937)

költemény, -t, -e, -ek

párbeszéd, -et, -e, -ek

szavalókórus, -t, -a, -ok

elővenni *vmít*

kötet, -et, -e, -ek

illő, -t, -ek

крупнейший венгерский поэт XX века,
журналист

взлетал, взлетел

пава, павлин

«Павушка на крыше — тема с вариациями венгерской народной песни»
произведение композитора З. Кодая
первый — вместе с Б. Бартоком —
исследователь венгерского музыкального фольклора, крупнейший композитор XX века, создатель особого метода музыкального образования

наизусть

крупнейший венгерский поэт XX века,
выдающийся представитель революционной поэзии

стихотворение

диалог

хор-декламатор

доставать, достать

том

подходящий, уместный

Упражнения

1. Ответьте на вопросы.

1. Milyen értekezlet lesz 27-én? — 2. Minek az előkészítéséről van szó a hirdetésben? — 3. Miről volt híres ez a titkár? — 4. Hogyan kezdődött az értekezlet? — 5. Mit csináltak a későn érkezők? — 6. Milyen nemzeti ünnepek vannak tavasszal? — 7. Mit jelent: „Forradalmi Ifjúsági Napok”? — 8. Miről szólt a körlevél? — 9. Mit kell az értekezleten megvitatni?

2. Составьте небольшие сочинения, начинающиеся словом *közismert*.

3. Составьте диалоги, используя следующую ситуацию:

Őn a KISZ-titkár. Az egyik alapszervi titkár mindig elkésik az értekezletekről. Ma is 25 percet késett. ...

4. Напишите сочинение на тему:

Az ötödévesek utolsó KISZ-gyűlésének a napirendje.

5. Ответьте на вопросы.

1. Milyen kiállítást akarnak rendezni a művészettörténészek? — 2. Mikor készült a „Fegyverbe, fegyverbe!” c. plakát? — 3. A felszabadulás utáni plakátok mire szólították fel a lakosságot? — 4. Mi lenne a kiállítás címadó plakátja? — 5. Mit szerveznek a történészek? — 6. Milyen jelentése(i) van(nak) a magyar 'internacionalista' szónak? — 7. Mi a Történész Napok központi témája? — 8. Ki volt Ligeti Károly? — 9. Ki volt Zalka Máté? — 10. Hol és mikor lett Zalka Mátéból Lukács tábornok? — 11. Mikor üzent V. I. Lenin a magyar munkásoknak? — 12. Mit üzent V. I. Lenin a magyar munkásoknak?

6. Составьте диалоги на основе данного текста:

Közeledik április 4. Vetélkedőt akarunk rendezni „A szocialista Magyarország” címmel. Állítsuk össze a vetélkedő kérdéseit!

7. Напишите сочинения на темы:

- a) Magyar internacionalisták a polgárháborúban.
- b) Zalka Máté, a polgárháború hőse.
- c) Lukács tábornok.

8. Ответьте на вопросы.

1. Mire szoktak hivatkozni a diákok, ha nem tudnak valamit? — 2. Mivel álltak most elő a negyedévesek? — 3. A negyedévesek szerint mi lenne hasznos és tanulságos? — 4. Milyen létesítményeket akarnak bemutatni a kiállításukon? — 5. Mit jelent a „KGST” betű szerint? — 6. Milyen vezetékek épültek a KGST-együttműködés keretében? — 7. Kiket akarnak meghívni az estre? — 8. Milyen kisfilmet szeretnének látni? — 9. A záróest milyen részekből álljon? — 10. Miről szól az ünnepi beszéd?

9. Составьте вопросы викторины „A Barátság kőolajvezeték”.

10. Расскажите по-венгерски о СЭВ-е.

11. Составьте предложения употребляя следующие слова:

beruházás, létesítmény, a KGST, a Bajkál—Amur-vasútvonal, idevonatkozó, ismer-

reték, tanulságos, elméleti és gyakorlati kérdések, hivatkozva, gázvezeték, szakdolgozat, meglehetősen, dönteni, kidolgozott javaslat.

12. Составьте сочинение на тему:

A KGST tagállamairól.

13. Ответьте на вопросы:

1. Miért kellett a vitába a titkárnak beleszólnia? — 2. Hogyan döntöttek a vetélkedőről? — 3. Mit kell összeállítani a vetélkedőre? — 4. Milyen kiadványokat ajánlanátok a vetélkedőre? — 5. Mit vállalt Csilla? — 6. Mit csinált Csilla hazafelé menet? — 7. Mit tudtok Ady Endréről? — 8. Melyik versére gondolt Csilla először? — 9. Hogyan akarja Csilla előadatni József Attila „Párbeszéd” című versét? — 10. Hol keresi Csilla az alkalomhoz illő verseket?

14. Переведите на русский язык стихотворение Э. Ади:

Fölszállott a páva

„Fölszállott a páva a vármegye-házra,
Sok szegény legénynek szabadulására.”*

Kényes, büszke pávák, Nap-szédítő tollak,
Hírrel hirdessétek: másképpen lesz holnap.

Másképpen lesz holnap, másképpen lesz végre,
Új harcok, új szemek kacagnak az égre.

Új szelek nyögetik az ős magyar fákat,
Várjuk már, várjuk az új magyar csodákat.

Vagy bolondok vagyunk s elveszünk egy szálig,
Vagy ez a mi hitünk valóságra válik.

Új lángok, új hitek, új kohók, új szentek,
Vagy vagytok vagy ismét semmi ködbe mentek.

Vagy láng csap az ódon, vad vármegyeházra,
Vagy itt ül a lelkünk tovább leigázva.

* Начальные строки этого стихотворения — слова известной венгерской народной песни.

Vagy lesz új értelmük a magyar igéknek,
Vagy marad régiben a bús, magyar élet.

„Fölszállott a páva a vármegye-házra
Sok szegény legénynek szabadulására.”

(1907)

15. Составьте диалоги (или сочинение), используя ситуацию:

На семинаре студенты венгерского отделения обсуждают художественные особенности перевода Л. Мартынова:

Э. Ади: Павушка на крышу...

(перевод Л. Мартынова)

Павушка на крышу ратуши садится —
Значит, бедный парень выйдет из темницы.

Павы нежны, важны, перья ярче солнца,
Вестью возвещайте: новое начнётся!

Новое начнётся, новый бой настанет,
Новый взор весёлый в небеса заглянет.

Новый ветер хлынет в древний лес венгерский,
Вновь чудес венгерских ждёт наш разум дерзкий.

Или мы безумны и вконец пропали —
Или станет явью всё, о чём мечтали!

Пламень новых горнов, святость веры новой,
Неужели снова канете в ничто вы?

Или новый пламень ратушу разрушит,
Или вновь под камень лягут наши души,

Или наш рассудок снова всё рассудит,
Или всё, как было, так оно и будет.

Павушка на крышу ратуши садится —
Значит, бедный парень выйдет из темницы!

16. Выпишите и выучите новые слова из стихотворения А. Йожефа; сравните оригинал с русскими переводами.

Anyám

A bögrét két kezébe fogta,
úgy estefelé egy vasárnap
csöndesen elmosolyodott
s ült egy kicsit a félhomályban —

Kis lábaskában hazahozta
kegyelmeséktől vacsoráját,
lefeküdtünk és eltűnődtem,
hogyan ők egész fazékkal esznek —

Anyám volt, apró, korán meghalt,
mert a mosónők korán halnak,
a cipeléstől reszket lábuk
és fejük fáj a vasalástól —

S mert hegyvidéknek ott a szennyes!
idegnyugtató felhőjáték
a gőz s levegőváltozásul
a mosónőnek ott a padlás —

Látom, megáll a vasalóval,
Törékeny termetét a tőke
megtörte, mindig keskenyebb lett —
gondoljátok meg, proletárok —

A mosástól kicsit meggörnyedt,
én nem tudtam, hogy ifjú asszony,
álmában tiszta kötényt hordott,
a postás olyankor köszönt néki.

(1931)

А. Йожеф: Мать

(перевод Н. Чуковского)

Держа двумя руками кружку,
она под вечер в воскресенье
сидела, тихо улыбаясь,
в сгущающемся полумраке.

Из дома барского в кастрюльке
она нам принесла свой ужин,
и думал я: наверно, барин
съедает полную кастрюлю.

Недолго мать жила на свете —
все прачки рано умирают:
дрожат от утомленья ноги,
и голова болит от чада...

Им вместо гор — белья корзины,
им вместо туч — пар над корытом,
переменить им нужно климат,
для этого чердак послужит...

Стоит, держа утюг. И тело,
изломанное капиталом,
становится всё тоньше, тоньше...
Ты это помни, пролетарий.

Не ведал я, что всё ей снилось:
на ней красивый чистый фартук,
и почтальон, встречаясь с нею,
раскланивается учтиво.

А. Йожеф: Моя мать

(перевод В. Ильиной)

Я вижу снова день воскресный...
Ты, бережно взяв в руки кружку,
Сидишь в потёмках серых, мать.
И губы трогает улыбка.

Свой ужин в крохотной посуде
Из дома их превосходительств
Ты принесла... А я вздыхал:
«У них еды полна кастрюля!»

Больная, умерла ты рано.
Ведь прачки рано умирают...
Болят от глаженья виски,
От тяжестей слабеют ноги.

Их облака — лишь тучи пара.
Им вместо гор — крутые груды
Сырого, грязного белья,
Взамен курорта — верх чердачный.

Вот замерла над утюгом...
Как высох, в лапах капитала,
Как надломился хрупкий стан...
Обдумай это, пролетарий!

А как ссутулилась от стирки,
Я и не знал, что молодая...
Что в снах — её передник бел,
И чтит почтарь её поклоном.

17. Переведите на русский язык стихотворение А. Йожефа:

Párbeszéd

Burzsoá: Szép proletár, hova mégy? No fiam, nézd, állj meg a szóra!

Proletár: Nem fogsz úgyse becsapni, minek tartasz föl utamban!

Burzsoá: Áll, jaj a drága üzem, jöjj, dolgozz, nagy fizetést kapsz!

Proletár: Öntudatos munkás, amíg él, nem tör soha sztrájkot!

Burzsoá: Öntudatos munkásról szólsz s az csak te magad vagy!

Proletár: Én magam-é? Nem társim tettek-é öntudatossá?

Burzsoá: Társaid eljönnek munkát könyörögni maholnap!

Proletár: Majd mikor eljönnek könyörögni, velük jövök én is!

Burzsoá: Gondold meg, hogy az asszony vár az üres fazekakkal!

Proletár: Eddig is úgy várt, színig üres fazekával az asszony!

Burzsoá: Kölyköd is elpatkol, már most oly deszkasoványka!

Proletár: Arra felelj, mért vékony, hogyha töröm magam érte!

Burzsoá: Visszaveszek mindenkit, téged újra kidoblak!

Proletár: Együtt tettük le, föl is együtt vesszük a munkát!

Burzsoá: Járhat a szád, egyedül csavarogsz majd éhen az uccán!

Proletár: Bíz egyedül, kereken tizenöt millió proletárral!

Burzsoá: Látom már, te valál üzememben a fő-fő uszító!

Proletár: Én, mikor én s amikor nem, akkor a másik, a többi!

Burzsoá: Még tréfálsz, te bitang? Besoroztatlak katonának!

Proletár: Éppen jó, katonáéknál kell most agitátor!

Burzsoá: Elvetemült uszító! Fegyházba vitetlek azonnal!

Proletár: Torkodat, ejh, használd, mielőtt a kötélre kerülne!

Így sietett el a burzsuj a rendőrségre haraggal,
hozni a csizmás andrisokat, hogy a drága üzembe
sortűz hajtsa a munkások seregét haloványan
s elsietett proletártestvérünk is, hogy a géppel
megfontolja, miként vihetik vérszín lobogóval
társaik ősi ügyét a cipész szakmában is addig,
bérletörés ellen harcolván, béremelésre,
míg okulón eme harcból is belátja a többség,
hogy csak az öntudatos proletárok diktatúrája
vethet véget a burzsikizsákmánylásnak örökre.

(1931)

A budai új diákokthorban, Natasa szobájában az asztalon mindenféle térkép hevert: Magyarország természeti kincsei, Magyarország gazdasági földrajza stb. Maga Natasa az ágyon feküdt, és a rádiót hallgatta. A szemét sem merte behunyni, pedig már fájt a sok olvasástól. Félt, hogy elalszik. A rádióban egy tudományos-ismeretterjesztő előadás ment. Éppen a holnapi vizsgája tárgyáról, a magyar gazdaságtörténetéről szólt.

„A gazdasági körzetek olyan összefüggő területek, amelyek az adott országon belül a gazdálkodási feltételek tekintetében hasonló jellegűek. Ezek a feltételek részben adottak, például az érclelőhelyek, bányák, hévizek, mezőgazdasági művelésre alkalmas területek, részben pedig sajátos történeti fejlődés eredményeként jöttek létre.

Ilyen, az ország gazdasági életét alapvetően meghatározó történeti esemény volt az 1867-es kiegyezés, az 1920-as trianoni békeszerződés, valamint az 1945 és 1948 közötti időszak, vagyis felszabadulásunk és a népi demokrácia létrejötte és megszilárdulása.

Az Osztrák—Magyar Monarchián belül a kereskedelmet vámok nélkül, a közös pénzrendszer, bank- és hitelrendszer, az egységes árrendszer alapján, deviza nélkül, lényegében belkereskedelmi jelleggel bonyolították le. 1920-ban Magyarország területe $\frac{1}{3}$ -ára csökkent, a lakosság száma pedig a régi népesség 41,6 (negyvenegyszer hat tized) %-át (százalékát) tette ki. Az új ország ércben, fémekben, fában szegény lett, vagyis az ipari nyersanyagok minden területén behozatalra szorult. Ugyanakkor azok az iparágak, amelyek korábban alkalmasak voltak a belső piac igényeinek kielégítésére, most a termelési kapacitásukat illetően kivitelre kényszerültek. Történt mindez a világ gazdasági válság kibontakozásának idején ...”

Kopogtak. Ánya állt az ajtóban.

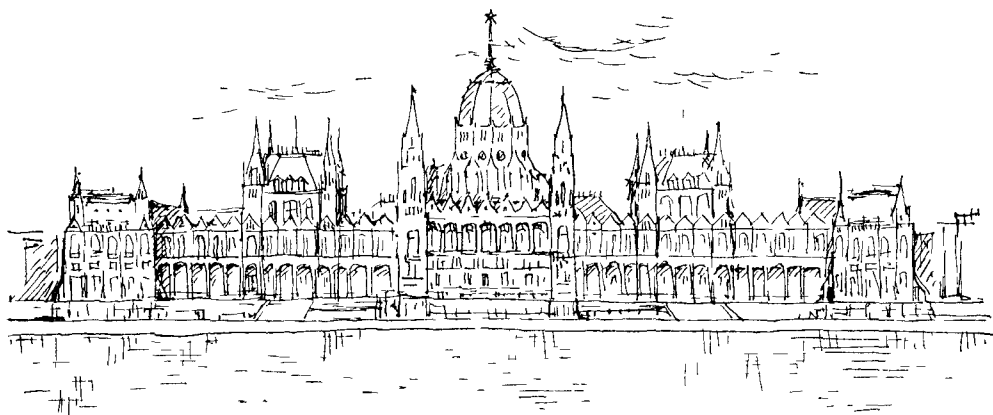
— Ülj csak le gyorsan, hadd hallgassam végig, mindjárt vége — mondta neki Natasa köszönés helyett.

„... A proletárdiktatúra győzelmével, az államhatalomnak az új alkotmányban (1949) is rögzített átszervezésével új feltételek jöttek létre: a szocialista gazdaság építése lett a közvetlen cél. A kezdetben feszített ütemű, később a lehetőségekhez jobban alkalmazkodó iparosítás, amely a nehézipar elsődleges fejlesztésének a jegyében ment végbe, az ipart vezető ágazattá tette. Magyarország agrárállamból ipari-agrár állammá vált, amelyet 6 gazdasági körzetre szokás osztani. Ezek gazda-

sági fejlettsége jelentősen különbözik egymástól. A gazdasági fejlettség lényege abban fejeződik ki, hogy egy adott terület milyen részt képvisel a nemzeti jövedelem előállításában, az ország anyagi és szellemi javainak gyarapításában. Ilyen szempontból a 6 gazdasági körzet 3 területtípust képvisel: 1. Budapestet és Pest megyét, 2. az iparilag fejlett vidékeket, 3. és az iparilag fejletlen területeket.”

„Budapest az országnak nemcsak társadalmi és szellemi központja, hanem a sajátos történeti fejlődés következtében a XIX. századtól kezdve legfontosabb gazdasági központja is. Itt a népsűrűség az országos átlagnak a négyszerese. Munkaerő-tartaléka nincs, s a nagy népességtömörülés miatt a lakás-, szolgáltatás-, közlekedési viszonyok terén elmaradt az országos átlagtól. Az észak-dunántúli és az észak-magyarországi körzet — a sokoldalúan fejlett kitermelő, alapanyaggyártó és -feldolgozó ipar révén — az ország legjelentősebb iparvidéke. Az észak-alföldi, a dél-alföldi és a dél-dunántúli körzetre — a természeti adottságok következtében — elsősorban a mezőgazdaság túlsúlya jellemző. Ezekben a körzetekben — a nagyvárosokat nem számítva — a lakosság életszínvonala eltérő mértékben ugyan, de az országos átlag alatt van. A Szabolcs-Szatmár megyét is magába foglaló IV. körzet az ország legnagyobb munkaerő-tartalékkal rendelkező területe. Az innen való elvándorlás és az ingázás az iparvidékek fejlődésének fontos feltétele.

A VII. ötéves terv végére, azaz 1990-re a különbségek mérséklése, illetve teljes eltüntetése megvalósul, elsősorban a munkaerő és a termelési eszközök jobb térbeli összhangja révén...”*

— Nem érek rá tovább várni — szól közbe Ánya. — Búcsúzni jöttem, holnap utazom haza.

Natasa szíve összeszorult. Már régóta honvágya volt, dehát nem mehetett. Még két vizsga, s aztán...!

— Én is megyek nemsokára. Hol fogsz nyaralni?

— Először otthon leszek, aztán elmegyek a Fekete-tenger partjára. Azt írják a szüleim, hogy kaptak egy beutalót a gagrai üdülőbe. Csak szeptember elején jövök vissza, addig — viszontlátásra, Magyarország!

természeti kincsek, -et

természet, -et, -e

kincs, -et, -e, -ek

gazdaság, -ot, -a, -ok

gazdasági, -t, -ak

földrajz, -ot, -a

terület, -et, -e, -ek

adott, -at, -ak

vmín belül

gazdálkodás, -t, -a

feltétel, -t, -e, -ek

vminek a tekintetében

tekintet, -et, -e

hasonló jellegű, -ek

природные богатства

природа

сокровище, богатство, клад

хозяйство

хозяйственный

география

территория

данный

внутри

ведение хозяйства

условие

в отношении чего

здесь: отношение

подобного характера, подобный

* По статье из газеты: Népszabadság, 1974. március 17.

hasonló , -t, -ak <i>vmihez/vkihez</i>	похожий, подобный, сходный
jelleg , -et, -e	характер чего
jellegű , -t, -ek	носящий . . . характер
részben	отчасти, частью, частично
érc , -et, -e, -ek	руда
érclelőhely , -et, -e, -ek	рудник, месторождение ископаемых
bány a , -át, -ája, -ák	рудник, шахта
hé víz , -vizet, -vize, -vizek = hőforrás , -t, -a, -ok	горячий источник, источник термальной воды
mezőgazdaság , -ot, -a	сельское хозяйство
mezőgazdasági , -t, -ak	сельскохозяйственный
művelés , -t, -e	обработка, разработка
alkalmas , -at, -ak <i>vmire</i>	(при)годный, подходящий
sajátos , -at, -ak	своеобразный, свойственный
fejlődés , -t, -e	развитие
<i>vminek az eredményeként</i>	в результате чего
létrejönni	возникать
alapvető	имеющий первостепенное значение
meghatároz ni <i>vmít</i>	определять, определить
a kiegyezés , -t	соглашение 1867 г., заключённое между Австрией и Венгрией, по которому создана Австро-Венгерская монархия (1867—1918)
Trianon , -t	место недалеко от Парижа, где в 1920 г. подписан мирный договор
békeszerződés , -t, -e, -ek	мирный договор
bék e , -ét, -éje	мир
szerződés , -t, -e, -ek	договор
<i>vminek a létrejött e</i> , -ét	возникновение
<i>vminek a megszilárdulás a</i> , -át	укрепление
az Osztrák—Magyar Monarchi a , -át; -ában	Австро-Венгерская монархия
kereskedel em , -met, -me	торговля
rendszer , -t, -e, -ek	система, режим
hitel , -t, -e, -ek	кредит
egységes , -et, -ek	единый
ár , -at, -a, -ak	цена
lényegében	в сущности, по сути дела
belkereskedel em , -met, -me	внутренняя торговля
külkereskedel em , -met, -me	внешняя торговля

lebonyolít ani <i>vmít</i>	производить, произвести (мероприятие)
csökken ni	уменьшаться, уменьшиться, падать, упасть
lakosság , -ot, -a	население
népesség , -et, -e	(народо)население
1,6 = egy egész hat tized , -et, -e	одна целая и шесть десятых
százalék (%) , -ot, -a	процент
érc , -et, -e, -ek	руда
fém , -et, -e, -ek	металл
szegény , -ek <i>vmiben</i>	бедный чем
ipar , -t, -a	промышленность
ipari , -t, -ak	промышленный
nyersanyag , -ot, -a, -ok	сырьё, сырьевой материал
behozatal , -t, -a = import , -ot, -ja	импорт
szorul ni <i>vmire</i>	нуждаться в чём
iparág , -at, -a, -ak	отрасль промышленности
belső , -t, -k	внутренний
külső , -t, -k	внешний
piac , -ot, -a, -ok	рынок
igény , -t, -e, -ek	требование, запросы
kielégíteni <i>vkít/vmít vmivel</i>	удовлетворять
kielégítés , -t, -e	удовлетворение
termelés , -t, -e	производство
termelési	производственный
kapacitás , -t, -a = teljesítőképesség , -et, -e	мощность, ёмкость
<i>vmít</i> illetően	относительно, насчёт
kivitel , -t, -e = export , -ot, -ja	экспорт, вывоз
kényszerülni <i>vmire</i>	быть вынужденным
merőben új , -at, -ak	совершенно новый, совсем новый
egység , -et, -e, -ek	единица; единство
világgazdasági válság , -ot, -a	мировой экономический кризис
válság , -ot, -a, -ok	кризис
proletárdiktatúr a , -át	диктатура пролетариата
proletár , -t, -ja, -ok	пролетарий; пролетарский
győzelem , győzelmet , győzelme , győzelmek	победа
állam hatalom , -hatalmat, -hatalma, -hatalmak	государственная власть
rögzít eni <i>vmít</i>	фиксировать
átstrervez ni <i>vmít</i>	перестраивать

közvetlen, -t, -ek
feszített ütemű, -t, -ek

ütem, -et, -e
alkalmazkod|ni (-ik) vkihez/vmihez
iparosítás, -t, -a
nehézipar, -t, -a
könnyűipar, -t, -a
elsődleges, -t, -ek
vminek a fejlesztés|e, -ét
vminek a jegyében
végbemenni
vezető, -t, -je, -k
ágazat, -ot, -a, -ok
agrár
ipari-agrár állam, -ot, -ok
fejlettség, -et, -e
különböz|ni (-ik) vmitől
kifejeződik vmi vmiben
nemzeti jövedelem, jövedelmet, jövedelme
előállítás, -t, -a
anyagi és szellemi javak, -at
vminek a gyarapítás|a, -át
típus, -t, -a, -ok
lásd (сокр. l.)
mellékel|ni vmit vmihez
többek között
népsűrűség, -et, -e
országos, -t, -ak
átlag, -ot, -a
munka|erő, -erőt, -ereje
munkaerő-tartalék, -ot, -a
tartalék, -ot, -a, -ok
tömörülés, -t, -e
közlekedés, -t, -e
szolgáltatás, -t, -a, -ok

viszony, -t, -a
vminek a terén
elmarad|ni vkitől/vmitől
sokoldalú, -t, -ak

непосредственный
досл.: напряжённого темпа; требую-
щий непосильного напряжения
темп
приспособливаться
индустриализация
тяжёлая промышленность
лёгкая промышленность
первичный
развитие (от гл. развивать)
под знаком
происходить, произойти
ведущий
отрасль
аграрный
аграрно-индустриальное государство
развитие, уровень развития
отличаться
находить выражение
национальный доход
доставка; получение
материальные и умственные блага
увеличение, умножение
тип
смотри!
прилагать, приложить
между прочим
плотность населения
(обще)национальный, всеевропейский
в среднем, средняя (величина)
рабочая сила
резерв рабочей силы
резерв, запас
сплачивание
транспорт
услуги, социально-бытовое обслужи-
вание
отношение
в области чего
отставать, отстать
многосторонний

fejllett, -et, -ek
kitermel|ni *vmít*
alapanyag, -ot, -a, -ok

gyárt|ani *vmít*
feldolgoz|ni *vmít*
vkí/vmi révén
iparvidék, -et, -e, -ek
túlsúly, -t, -a
természeti adottság, -ot, -a
megy|e, -ét, -éje, -ék
magába foglal|ni

rendelkez|ni (-ik) *vkivel/vmivel*

elvándorlás, -t, -a *vhonnan vhova*
ingáz|ni (-ik) (слово образовано от существительного *inga* 'маятник')

ingázás, -t, -a
életszínvonal, -at, -a
eltérő mértékben
mérték, -et, -e
ötéves terv, -et, -e, -ek
különbség, -et, -e, -ek
mérsékel|ni *vmít*
vminek a mérséklés|e, -ét
vminek a eltüntetés|e, -ét
megvalósul|ni
termelési eszközök, -et
térbeli, -ek
összhang, -ot, -ja
összeszorult a szíve
hönvágь, -at, -a
be utaló, -t, -ja, -k *vhova*

развитый
добывать, разрабатывать
исходный материал, основные виды сырья
производить
обрабатывать, обработать
при помощи, благодаря
промышленный район
перевес, преимущество
природные условия
область, комитат
включать в себя, иметь в своём составе
иметь в распоряжении, располагать, обладать
миграция, переселение
ездить на работу в другой город каждый день или в начале и конце недели
поездка на работу и домой
уровень жизни
неумеренно, в неодинаковой мере
мера, мерка; масштаб
пятилетка, пятилетний план
разница
уменьшать, сдерживать
сдерживание
уничтожение
осуществляться
средства производства
пространственный
гармония, согласие, созвучие
сжалось сердце
тоска по родине
путёвка (в дом отдыха), направление

Упражнения

1. Ответьте на вопросы.

1. Milyen területeket nevezünk gazdasági körzeteknek? — 2. A gazdasági körzetek minek a tekintetében hasonló jellegűek? — 3. Milyenek lehetnek a gazdálkodási feltételek? — 4. Minek az eredményeként jönnek létre bizonyos gazdasági feltételek? — 5. Hány lakosa van Magyarországnak? — 6. Mekkora Magyarország területe? — 7. Mikor jött létre az Osztrák—Magyar Monarchia? — 8. Mit tud az Osztrák—Magyar Monarchiáról? — 9. Hogyan bonyolították le a kereskedelmet az Osztrák—Magyar Monarchián belül? — 10. Milyen volt a Monarchia pénzürendszere? — 11. Milyen volt az árrendszer? — 12. Mire szorult Magyarország az ipari nyersanyagok terén? — 13. Miben szegény Magyarország? — 14. Mire szorul az ország, ha a hazai áru a belső piac igényeit nem elégíti ki?

2. Вместо точек вставьте подходящие по смыслу слова, данные в скобках.

1. Az Osztrák—Magyar Monarchia 1867-ben a kiegyezésnek nevezett ... aláírásával jött létre. — 2. Az I. világháború ...-tól ...-ig tartott. — 3. A sajátos történelmi fejlődés ... jöttek létre a jellegzetes alföldi városok. — 4. A XX. századi orosz történelemben fontos esemény a ... béke. — 5. Az emberiség történetét alapvetően meghatározó ... volt a Nagy Októberi Szocialista Forradalom. — 6. A levegő hőmérséklete estéről reggelre +15 fokról –2 fokra ... — 7. A Közös Piac országai a kereskedelmet részben ... nélkül bonyolítják le. — 8. A legtöbb ipari nyersanyagot illetően ...ra szorulunk.

(1914-től 1918-ig, behozatal, szerződés, eredményeként, a breszt-litovszki, történelmi esemény, vám, csökkent)

3. Составьте предложения.

a) kereskedelem, piac, áru, kivitel, behozatal, vám, pénz, deviza, válság, világpiac;
б) lebonyolítani, vmire szorulni, az igények kielégítése, alkalmas, kerülni, meghatározás, kényszerülni vmire.

4. Вместо точек вставьте подходящие по смыслу слова, данные ниже.

1. Natasa ... — 2. Holnap lesz a ...-vizsgálója. — 3. Már sok könyvet ..., de még nem tud mindent. — 4. Olyan fáradt, ... lát. — 5. Fél, hogy leragad a szeme a ... — 6. A rádióműsorban látta, hogy délután érdekes ... lesz. — 7. Amíg az előadást hallgatja, nem meri ... a szemét. — 8. Attól fél, hogy ... — 9. A szemét pihenteti, amíg a ... előadást hallgatja. — 10. Az előadás ... Anya zavarja meg. — 11. Natasa ... helyett leültette: hagyja (őt) végighallgatni ezt a fontos előadást. — 12. Most éppen a ... előállításának feltételeiről beszél az előadó.

(a nemzeti jövedelem, közgazdász, köszönés, gazdaságtörténet, áttanulmányozni, hallgatás, alig, tudományos-ismeretterjesztő, fáradtság, elaludni, előadás, behunyni)

5. Ответьте на вопросы.

1. Minek a győzelmével jöttek létre új gazdálkodási feltételek Magyarországon? — 2. Mikor lett közvetlen cél a szocialista gazdaság létrehozása? — 3. Minek a jegyében folyt az iparosítás? — 4. Hogyan lehet jellemezni az iparosítást? — 5. Milyen ágazattá vált az ipar? — 6. Mivé vált Magyarország? — 7. A könnyűipar vagy a nehézipar fejlesztése volt az elsődleges? — 8. Hány gazdasági körzetre lehet osztani az országot? — 9. Miben fejeződik ki a gazdasági fejlettség? — 10. Mitől függ a nemzeti jövedelem nagysága? — 11. Milyen javakról lehet beszélni? — 12. Mitől függ a szellemi és anyagi javak nagysága?

6. Ответьте на вопросы.

1. Milyen központ Budapest? — 2. Mióta és miért központja Budapest az ország gazdasági életének? — 3. Hány lakosa van Budapestnek? — 4. Mekkora Budapesten a népsűrűség? — 5. Van-e (s ha nincs, miért nincs) munkaerő-tartaléka Budapestnek? — 6. Milyenek a budapesti szolgáltatás- és lakásviszonyok? — 7. Miért maradt Budapest a szolgáltatások terén az országos átlag alatt? — 8. Mit tud Csepelről? — 9. Melyek az ország legjelentősebb iparvidékei? — 10. Minek a révén a legjelentősebbek ezek a területek? — 11. Vannak-e Budapesten hévizek? — 12. Szegény-e Magyarország hévizekben? — 13. Mely területekre jellemző a mezőgazdaság túlsúlya? — 14. Hol vannak a mezőgazdasági termelésre alkalmas területek? — 15. Melyik megyében a legnagyobb a munkaerő-tartalék? — 16. Mit jelent „az ingázás”? — 17. Milyen lehet az ingázók életszínvonala? — 18. Mely gazdasági körzetekben van az életszínvonal az országos átlag alatt? — 19. Milyen nagy városokat ismer ezeken a területeken? — 20. Mi a VII. ötéves terv célja (többek között), és hogyan valósul meg?

7. Заполните пропуски подходящими по смыслу словами.

1. A ... következtében Budapest hévizekben gazdag város. — 2. A ... ipar a nemzeti jövedelem előállításának alapja. — 3. Az ... alatt van itt az életszínvonal. — 4. A ... nem rendelkező területek közé tartozik Budapest is. — 5. A dunántúli és az észak-magyarországi iparvidékek fejlődésének fontos és kellemetlen feltétele az .... — 6. A ... a VII. ötéves terv célja. — 7. Az első gazdasági körzet ... a fővárost is. — 8. A ... rosszabbak az országos átlagnál. — 9. A keleti országrészre a természeti adottságok következtében a ... jellemző. — 10. A munkaerő és a termelési eszközök jobb ... révén valósul meg a különbségek eltüntetése.

(térbeli összhang, természeti adottságok, munkaerő-tartalék, sokoldalúan fejlett, a különbségek eltüntetése, magába foglalja, az országos átlag, ingázás, lakásviszonyok, a mezőgazdaság túlsúlya)

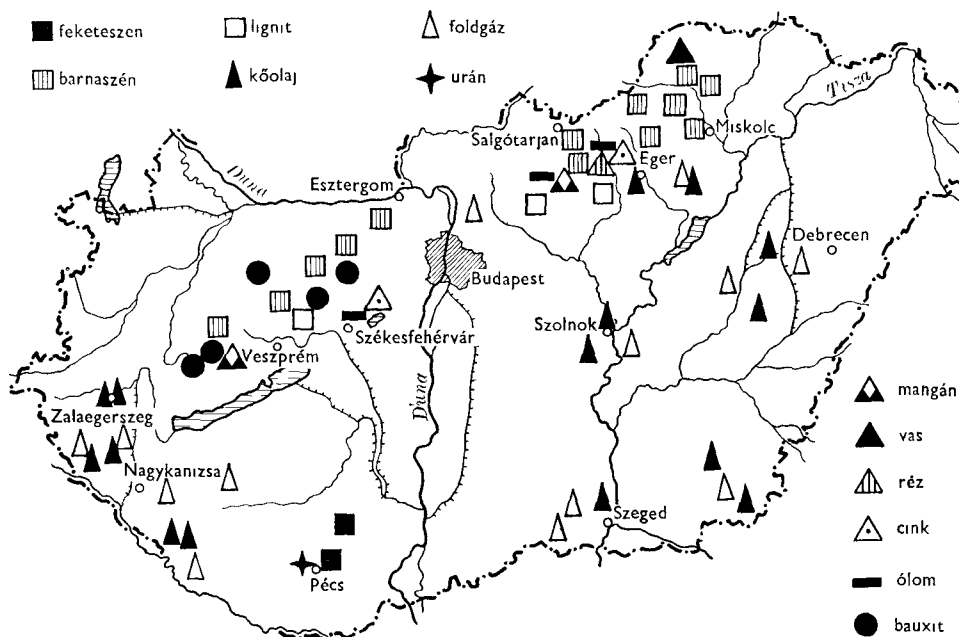
8. Расскажите, что вы знаете об экономической жизни

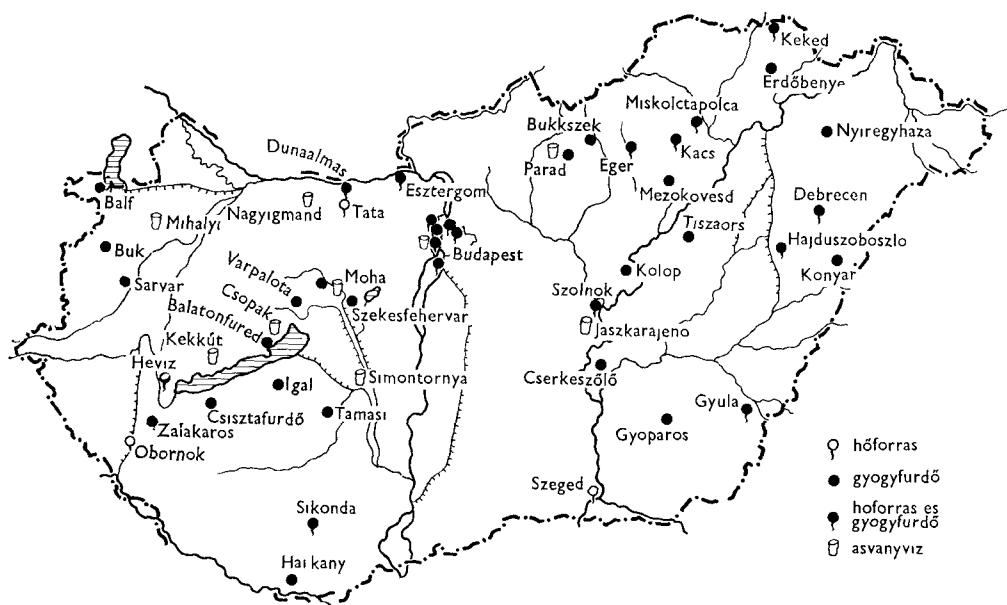
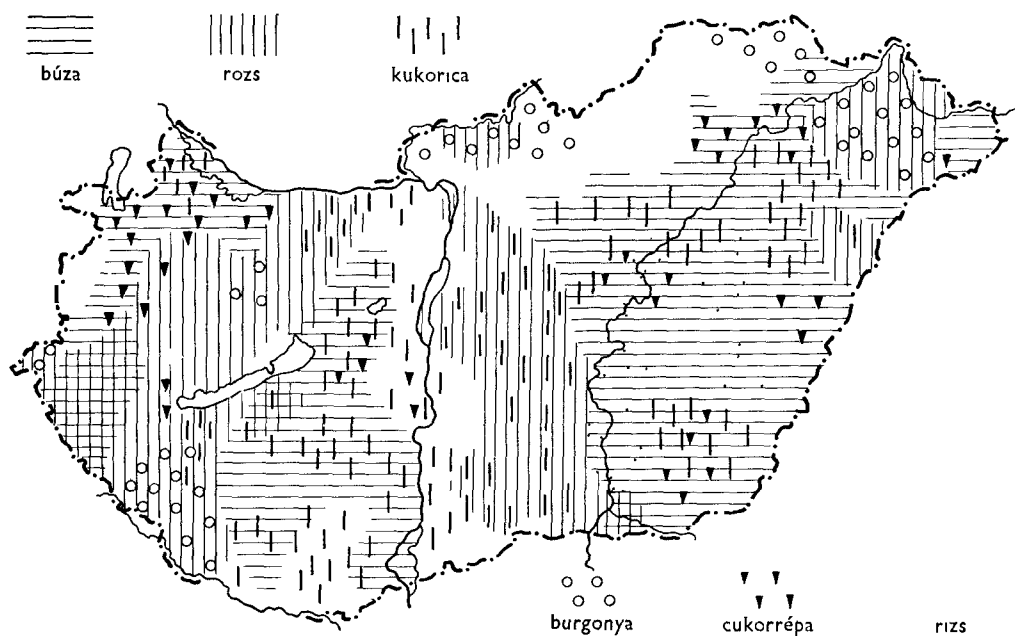
- a) Киевской Руси (a Kijevi Oroszország),
- б) России петровских времён (I. Péter kora).

9. Расскажите об экономической жизни стран СЭВ.

10. Посмотрите на карту Венгрии. Напишите сочинения на темы:

- a) Magyarország bányászata.
- б) Magyarország hévizei.
- в) Magyarország mezőgazdasága.
- г) Magyarország városai és falvai.
- д) Magyarország vizei.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Грамматические таблицы

Типы глагольных основ (Igetőtípusok)

А) **Неизменяемые** (одновариантные) **основы** (*egyalakú ige*tövek)

vár-, kér-, hoz-, áll-, fog-

Б) **Изменяющиеся** (многовариантные) **основы** (*több alakú ige*tövek)

I. основы с беглым гласным (*hangzóhiányos* или *hangugrató tövek*)

*zörög-   zörg-
érez-   érz-*

II. основы на *v* (*a v tövűek*)

1. чистые основы на *v*

*lő-   löv-
sző-   szöv-
(всего 5 глаголов)*

2. основы с чередованием *sz-v* (*az sz-v tövű ige*k)

*lesz-   lev-
vesz-   vev-
(всего 7 глаголов)*

3. основы с чередованием *sz-d-v* (*az sz-d-v tövűek*)

*alszik   aludni   alvó
nyugszik   nyugodni   nyugvó
fekszik   fekszen   fekvő*

III. основы с чередованием *sz-d* (*az sz-d tövűek*)

öregszik   öregedni

IV. основы неправильных (или разноспрягаемых) глаголов (*az n tövűek*)

van, megy, jön

Спряжение глаголов разных типов см. ниже.

Система спряжения венгерских глаголов

	Изъявительное наклонение (<i>kijelentő~jelentő mód</i>)	Условное наклонение (<i>feltételes mód</i>)	Повелительное наклонение (<i>felszólító mód</i>)
Настоящее время (<i>igeni idő</i>)	1. Безобъектное спряжение (<i>alanyi ragozás</i>) а) неиковые глаголы (<i>iktelen igék</i>) б) иковые глаголы (<i>ikes igék</i>) 2. Объектное спряжение (<i>tárgyas ragozás</i>)	1. Безобъектное спряжение 2. Объектное спряжение	1. Безобъектное спряжение а) неиковые глаголы б) иковые глаголы 2. Объектное спряжение
Прошедшее время (<i>múlt idő</i>)	1. Безобъектное спряжение 2. Объектное спряжение	Формы прошедшего времени изъявительного наклонения (безобъектного и объектного спряжений) + <i>volna</i>	—
Будущее время (<i>jövő idő</i>)	1. Простое будущее= настоящее время 2. Сложное (или составное) а) со вспомогательным глаголом <i>fogni</i> б) с наречием <i>majd</i>	Настоящее время условного наклонения	—

В некоторых грамматиках венгерского языка потенциальные глаголы рассматриваются в так называемом потенциальном наклонении. Потенциальные глаголы см. 105.)

Образование глаголов с гласным переднего ряда. Образец: kérni (просить)

Изъявительное наклонение		Условное наклонение		Повелительное наклонение	
безоб.	об.	безоб.	об.	безоб.	об.
kérek kérsz kér	kérem kéred kéri	kérnék kérnél kérne	kérném kérnéd kérné	kérjek kérj ~ kérjél kérjen	kérj kérjél kérje
kérünk kérték kértnek	kérjük kérték kérik	kérnénk kérnétek kérnének	kérnénk kérnétek kérnék	kérjük kérjete kérjenek	kérjünk kérjétek kérjék
kértem kértél kért	kértem kérted kérte	kértem volna kértél volna kért volna	kértem volna kérted volna kérte volna		
kértünk kértetek kértek	kértük kértétek kérték	kértünk volna kértetek volna kértek volna	kértük volna kértétek volna kérték volna		
kérni fogok kérni fogsz kérni fog	kérni fogom kérni fogod kérni fogja				
kérni fogunk kérni fogtok kérni fognak	kérni fogjuk kérni fogjátok kérni fogják				

яжение глаголов с гласным заднего ряда. Образец: várni (ждать)

Изъявительное наклонение		Условное наклонение		Повелительное наклонение	
безоб.	об.	безоб.	об.	безоб.	об.
várok vársz vár	várom várod várja	várnék várnál várna	várnám várnád várná	várjak várj ~ várjál várjon	várjanak várd várja
várunk vártok várnak	várjuk várjátok várják	várnánk várnátok várnának	várnánk várnátok várnák	várjunk várjatok várjanak	várjuk várjátok várják
vártam vártál várt	vártam vártad vártá	vártam volna vártál volna várt volna	vártam volna vártad volna vártá volna		
vártunk vártatok vártak	vártuk vártátok várták	vártunk volna vártatok volna vártak volna	vártuk volna vártátok volna várták volna		
várni fogok várni fogsz várni fog	várni fogom várni fogod várni fogja				
várni fogunk várni fogtok várni fognak	várni fogjuk várni fogjátok várni fogják				

Спряжение глагола érezni (чувствовать)

	Настоящее время		Прошедшее время	
	безоб.	об.	безоб.	об.
Изъявительное наклонение	<p>érezek érzel ~ érzesz érez</p> <p>érezünk éreztek éreznek</p>	<p>érezem érezed érzi</p> <p>érezzük érezitek érezik</p>	<p>éreztem éreztél érezte</p> <p>éreztünk éreztetek éreztek</p>	<p>éreztem érezted érezte</p> <p>éreztünk éreztétek érezték</p>
Условное наклонение	<p>éreznék éreznél érezne</p> <p>éreznénk éreznétek éreznének</p>	<p>érezném éreznéd érezné</p> <p>éreznénk éreznétek éreznék</p>	<p>éreztem volna éreztél volna érezte volna</p> <p>éreztünk volna éreztetek volna éreztek volna</p>	<p>éreztem volna érezted volna érezte volna</p> <p>éreztünk volna éreztétek volna érezték volna</p>
Повелительное наклонение	<p>érezzek érezzél ~ érezz érezzen</p> <p>érezzünk érezzetek érezzenek</p>	<p>érezzem érezzed ~ érezd érezze</p> <p>érezzük érezzétek érezzék</p>		

érző причастие настоящего времени
 érzett причастие прошедшего времени
 érezve деепричастие

Спряжение глагола lőni (стрелять)

	Настоящее время		Прошедшее время	
	безоб.	об.	безоб.	об.
Изъявительное наклонение	lövök lősz lő lövünk lőttök lőnek	lövöm lövöd lővi lőjük lövitek lővik	lőttem lőttél lőtt lőttünk lőttetek lőttek	lőttem lőtted lőtte lőttük lőttétek lőtték
Условное наклонение	lőnék lőnél lőne lőnék lőnétek lőnének	lőném lőnéd lőné lőnék lőnétek lőnék	lőttem volna lőttél volna lőtt volna lőttünk volna lőttetek volna lőttek volna	lőttem volna lőtted volna lőtte volna lőttük volna lőttétek volna lőtték volna
Повелительное наклонение	lőjek lőj ~ lőjél lőjön lőjünk lőjetek lőjenek	lőjem lődd ~ lőjed lője lőjük lőjétek lőjék		

lövő причастие настоящего времени

lőtt причастие прошедшего времени

lőve деепричастие

Спряжение глаголов haragudni (сердиться), öregedni ([по]стареть)

	Настоящее время		Прошедшее время	
наклонение	haragszom	öregszem ~ öregedem	haragudtam	öregedtem
	haragszol	öregszel ~ öregedsz	haragudtál	öregedtél
	haragszik	öregszik ~ öregedik	haragudott	öregedett
	haragszunk	öregszünk ~ öregedünk	haragudtunk	öregedtünk
	haragszotok ~ haragszotok ~	öregeszték ~ öregedtek	haragudtatok	öregedtetek
	haragudtok		haragudtak	öregedtek
	haragszanak ~ haragsznak ~			
	haragudnak	öregszenek ~ öregednek		
3. személy számok	haragudnék	öregednék	haragudtam volna	öregedtem volna
	haragudnál	öregednél	haragudtál volna	öregedtél volna
	haragudna	öregedne	haragudott volna	öregedett volna
	haragudnánk	öregednénk	haragudtunk volna	öregedtünk volna
	haragudnátok	öregednétek	haragudtatok volna	öregedtetek volna
	haragudnának	öregednének	haragudtak volna	öregedtek volna
наклонение	haragudjam ~ haragudjak	öregedjem ~ öregedjek		
	haragudj	öregedj		
	haragudjék ~ haragudjon	öregedjék ~ öregedjen		
	haragudjunk	öregedjünk		-
	haragudjatok	öregedjétek		
	haragudjanak	öregedjenek		

haragvó, öregedő   причастие настоящего времени;   (meg)öregedett   причастие прошедшего времени
 haragudva, öregedve   дееспричастие

Спряжение глаголов *venni* (купить), *enni* (есть), *inni* (пить)

	Настоящее время					
	безоъектное спряжение			оъектное спряжение		
Изъявительное наклонение	veszek	eszem	iszom	veszem	eszem	iszom
	veszel	eszel	iszol	veszed	eszed	iszod
	vesz	eszik	iszik	veszi	eszi	issza
	veszünk	eszünk	iszunk	vesszük	esszük	isszuk
	vesztek	esztek	isztok	veszitek	eszitek	isszátok
	vesznek	esznek	isznak	veszik	eszik	isszák
Условное наклонение	vennék	ennék	innék	venném	enném	innám
	vennél	ennél	innál	vennéd	ennéd	innád
	venne	enne	inna	venné	enné	inná
	vennénk	ennénk	innánk	vennénk	ennénk	innánk
	vennétek	ennétek	innátok	vennétek	ennétek	innátok
	vennének	ennének	innának	vennék	ennék	innák
Повелительное наклонение	vegyek	egyek	igyak	vegyem	egyem	igyam
	vegyél	egyél	igyál	vedd	edd	idd
	vegyen	egyék ~ egyen	igyék ~ igyon	vegye	egye	igya
	vegyünk	együnk	igyunk	vegyük	együk	igyuk
	vegyetek	egyetek	igyatok	vegyétek	egyétek	igyatok
	vegyenek	egyenek	igyanak	vegyék	egyék	igyák

vevő, evő, ivő

vett, (meg)evett, (meg)ivott

véve, —, —

причастия настоящего времени

причастия прошедшего времени

деепричастие

Прошедшее время					
безобъектное спряжение			объектное спряжение		
vettem	ettem	ittam	vettem	ettem	ittam
vettél	ettél	ittál	vetted	etted	ittad
vett	evett	ivott	vette	ette	itta
vettünk	ettünk	ittunk	vettük	ettük	ittuk
vettetek	ettetek	ittatok	vettétek	ettétek	ittátok
vettek	ettek	ittak	vették	ették	itták
vettem	ettem	ittam	vettem	ettem	ittam
volna	volna	volna	volna	volna	volna
vettél	ettél	ittál	vetted	etted	ittad
volna	volna	volna	volna	volna	volna
vett	evett	ivott	vette	ette	itta
volna	volna	volna	volna	volna	volna
vettünk	ettünk	ittunk	vettük	ettük	ittuk
volna	volna	volna	volna	volna	volna
vettetek	ettetek	ittatok	vettétek	ettétek	ittátok
volna	volna	volna	volna	volna	volna
vettek	ettek	ittak	vették	ették	itták
volna	volna	volna	volna	volna	volna

Изменение глаголов aludni (спать), kialudni magát (выспаться)

Настоящее время		Прошедшее время	
безоб.	об.	безоб.	об.
alszom alszol alszik alszunk alusztoк ~ alszotoк alusznaк ~ alszanaк	kialszom magam kialszod magad kialussza magát kialusszuk magunkat kialusszátok magatokat kialusszák magukat	aludtam aludtál aludt aludtunk aludtatok aludtak	kialudtam magam kialudtad magad kialudta magát kialudtuk magunkat kialudtátok magatokat kialudták magukat
aludnék aludnál aludna aludnánk aludnátok aludnának	kialudnám magam kialudnád magad kialudná magát kialudnánk magunkat kialudnátok magatokat kialudnák magukat	aludtam volna aludtál volna aludt volna aludtunk volna aludtatok volna aludtak volna	kialudtam volna magam kialudtad volna magad kialudta volna magát kialudtuk volna magunkat kialudtátok volna magatokat kialudták volna magukat
aludjam aludj ~ aludjál aludjon ~ aludjék aludjunk aludjatok aludjanak	aludjam ki magam aludd ki magad aludja ki magát aludjuk ki magunkat aludjátok ki magatokat aludják ki magukat		-

причастие настоящего времени; aludt причастие прошедшего времени; alva ~ aludva деепричаст

рицательные формы приставочного глагола kialudni magát (выспаться)

	Настоящее время	Прошедшее время
наклонение	<p>nem alszom ki magam nem alszod ki magad nem alussza ki magát</p> <p>nem alusszuk ki magunkat nem alusszátok ki magatokat nem alusszák ki magukat</p>	<p>nem aludtam ki magam nem aludtad ki magad nem aludta ki magát</p> <p>nem aludtuk ki magunkat nem aludtátok ki magatokat nem aludták ki magukat</p>
сloлoсoс наклонения	<p>nem aludnám ki magam nem aludnád ki magad nem aludná ki magát</p> <p>nem aludnánk ki magunkat nem aludnátok ki magatokat nem aludnák ki magukat</p>	<p>nem aludtam volna ki magam nem aludtad volna ki magad nem aludta volna ki magát</p> <p>nem aludtuk volna ki magunkat nem aludtátok volna ki magatokat nem aludták volna ki magukat</p>
наклонение	<p>ne aludjam ki magam ne aludd ki magad ne aludja ki magát</p> <p>ne aludjuk ki magunkat ne aludjátok ki magatokat ne aludják ki magukat</p>	

Спряжение глагола существования van

		Настоящее время	Прошедшее время	Будущее время
Изъявительное наклонение	ед. ч.	vagyok vagy van	voltam* voltál volt	leszek leszel lesz
	мн. ч.	vagyunk vagytok vannak	voltunk voltatok voltak	leszünk lesztek lesznek
Условное наклонение	ед. ч.	volnék ~ lennék volnál ~ lennél volna ~ lenne	lettem volna lettél volna lett volna	
	мн. ч.	volnánk ~ lennénk volnátok ~ lennétek volnának ~ lennének	lettünk volna lettetek volna lettek volna	
Повелительное наклонение	ед. ч.	legyek légy ~ legyél legyen		
	мн. ч.	legyünk legyetek legyenek		

való ~ levő   причастия настоящего времени
 volt ~ lett   причастия прошедшего времени
 leendő   причастие будущего времени
 lévén   деепричастие

* lettem	я стал	lettünk	мы стали
lettél	ты стал	lettetek	вы стали
lett	он стал	lettek	они стали

Употребление глагола существования I. Настоящее время

Глагольное сказуемое

Утвердительная форма		Отрицательная форма	
(én) vagyok	Itthon vagyok.	(én) nem vagyok	Nem vagyok itthon.
(te) vagy	Itthon vagy.	(te) nem vagy	Nem vagy itthon.
(ő) van	Ő itthon van. Péter itt van. A térkép itt van.	(ő) nincs*	Ő nincs itthon. Péter nincs itt. A térkép nincs itt.
(mi) vagyunk	Itthon vagyunk.	(mi) nem vagyunk	Nem vagyunk itt.
(ti) vagytok	Itthon vagytok.	(ti) nem vagytok	Nem vagytok itt.
(ők) vannak	Ők itt vannak. Péterék itt vannak. A térképek itt vannak.	(ők) nincsenek	Ők nincsenek itt. Péterék nincsenek itt. A térképek nincsenek itt.

* При отрицании, в отличие от русского языка, в венгерском языке отрицаемое слово стоит в именительном падеже.

Именное и составное сказуемое (см. 3, 11)

Утвердительная форма		Отрицательная форма	
(én) vagyok	Magyar vagyok.	(én) nem vagyok	Nem vagyok magyar. Én nem magyar vagyok.
(te) vagy	Magyar vagy.	(te) nem vagy	Nem vagy magyar. Te nem magyar vagy.
(ő) —	Ő magyar.	(ő) nem —	Ő nem magyar.
(mi) vagyunk	Magyarok vagyunk.	(mi) nem vagyunk	Nem vagyunk magyarok. Mi nem magyarok vagyunk.
(ti) vagytok	Magyarok vagytok.	(ti) nem vagytok	Nem vagytok magyarok. Ti nem magyarok vagytok.
(ők) —	Ők magyarok.	(ők) nem —	Ők nem magyarok.

Употребление глагола существования II. Прошедшее время

Глагольное сказуемое

Утвердительная форма		Отрицательная форма	
(én) voltam	Itthon voltam.	(én) nem voltam	Nem voltam itthon.
(te) voltál	Itthon voltál.	(te) nem voltál	Nem voltál itthon.
(ő) volt	Ő itthon volt. Péter itt volt. A térkép itt volt.	(ő) nem volt	Nem volt itthon. Péter nem volt itt. A térkép nem volt itt.
(mi) voltunk	Itthon voltunk.	(mi) nem voltunk	Nem voltunk itt.
(ti) voltak	Itthon voltak.	(ti) nem voltak	Nem voltak itt.
(ők) voltak	Ők itt voltak. Péterék itt voltak. A térképek itt voltak.	(ők) nem voltak	Ők nem voltak itt. Péterék nem voltak itt. A térképek nem voltak itt.

Составное сказуемое (см. 3, 11)

Утвердительная форма		Отрицательная форма	
(én) voltam	Beteg voltam.	(én) nem voltam	Nem voltam beteg.
(te) voltál	Beteg voltál.	(te) nem voltál	Nem voltál beteg.
(ő) volt	Beteg volt.	(ő) nem volt	Nem volt beteg.
(mi) voltunk	Betegek voltunk.	(mi) nem voltunk	Nem voltunk betegek.
(ti) voltak	Betegek voltak.	(ti) nem voltak	Nem voltak betegek.
(ők) voltak	Betegek voltak.	(ők) nem voltak	Nem voltak betegek.

Спряжение глагола menni (идти)

		Настоящее время	Прошедшее время	Будущее время
Изъявительное наклонение	ед. ч.	megyek mész megy	mentem mentél ment	menni fogok menni fogsz menni fog
	мн. ч.	megyünk mentek mennek	mentünk mentetek mentek	menni fogunk menni fogtok menni fognak
Условное наклонение	ед. ч.	mennék mennél menne	mentem volna mentél volna ment volna	
	мн. ч.	mennénk mennétek mennének	mentünk volna mentetek volna mentek volna	
Повелительное наклонение	ед. ч.	menjek menj ~ menjél menjen		
	мн. ч.	menjünk menjetek menjenek		

menő причастие настоящего времени
 (ment причастие прошедшего времени
 menendő причастие будущего времени)
 menve деепричастие

Спряжение глагола jönni (идти)

		Настоящее время	Прошедшее время	Будущее время
Изъявительное наклонение	ед. ч.	jövök jössz jön	jöttem jöttél jött	jönni fogok jönni fogsz jönni fog
	мн. ч.	jövünk jöttök jönnek	jöttünk jöttetek jöttek	jönni fogunk jönni fogtok jönni fognak
Условное наклонение	ед. ч.	jönnék jönnél jönne	jöttem volna jöttél volna jött volna	
	мн. ч.	jönnénk jönnétek jönnének	jöttünk volna jöttetek volna jöttek volna	
Повелительное наклонение	ед. ч.	jöjjek jöjj ~ gyere jöjjön		
	мн. ч.	jöjjünk ~ gyerünk jöjjetek ~ gyertek jöjjenek		

jövő	причастие настоящего времени
jött	причастие прошедшего времени
jövendő	причастие будущего времени
jöve	деепричастие

Типы образования повелительного наклонения

Основа глагола оканчивается на	Наблюдаемые изменения	Примеры
согласный, кроме согласных s, sz, z, t	согласный + j	sétálj, beszélj, varrj, mondj
s, st; sz, szt; z краткий гласный + t	ss; ssz; zz; ss	olvass, fess, válassz, nézz szeress, hass, alkoss
согласный + t долгий гласный + t	ts	hajts, kiálts, taníts, fordíts, fűts, készíts

неправильные (или разноспрягаемые) глаголы:

1. jöjj ~ gyere и т. д.,
2. légy, tégy, végy, tedd, vedd и т. д.

исключения: láss, bocsáss

Место приставки I.

				Настоящее время	Прошедшее время	Будущее время*
Повествовательное предл.	изъ. н.	усл. н	утв.	Megnézi.	Megnézte.	Meg fogja nézni. Majd megnézi.
			отр.	Nem nézi meg.	Nem nézte meg.	Nem fogja megnézni. Majd nem nézi meg.
			утв.	Megnézné.	Megnézte volna.	—
			отр.	Nem nézné meg.	Nem nézte volna meg.	Majd megnézné még! — —
Вопросительное предложение	изъявительное н.		утв.	Megnézi?	Megnézte?	Meg fogja nézni? Megnézi majd?
			отр.	Nem nézi meg?	Nem nézte meg?	Nem fogja megnézni? Nem nézi majd meg?
		с вопросительным словом	утв.	Mikor nézi meg?	Mikor nézte meg?	Mikor fogja megnézni? Mikor nézi majd meg?
			отр.	Miért nem nézi meg?	Miért nem nézte meg?	Miért nem fogja megnézni? Miért nem nézi majd meg?
Вопросительное предложение	условное наклонение		утв.	Megnézné?	Megnézte volna?	— Megnézné majd még? Majd megnézné?
			отр.	Nem nézné meg?	Nem nézte volna meg?	— Nem nézné majd meg?
		с вопросительным словом	утв.	Miért nézné meg?	Mikor nézte volna meg?	— Mikor nézné majd meg?
			отр.	Miért ne nézné meg?	Miért ne nézte volna meg?	— Miért ne nézné majd meg?
Повелительное накл.		утв.	Nézz meg!	—	— Nézz majd meg!	
		отр.	Ne nézz meg!	—	— Ne nézz majd meg!	

* Первый вариант: будущее время со вспомогательным глаголом, см. 97, а также таблицу «Место приставки II.».

Второй вариант: будущее время со словом majd.

то приставки II.

			Настоящее время	Прошедшее время
		утв.	Meg akarom nézni. Meg szeretném nézni	Meg akartam nézni. Meg szerettem volna nézni.
		отр.	Nem akarom megnézni. Nem szeretném megnézni.	Nem akartam megnézni. Nem szerettem volna megnézni.
вопрос без вопр. слова		утв.	Meg akard nézni? Meg szeretnéd nézni?	Meg akartad nézni? Meg szeretted volna nézni?
		отр.	Nem akard megnézni? Nem szeretnéd megnézni?	Nem akartad megnézni? Nem szeretted volna megnézni?
вопрос с вопроситель- ным словом		утв.	Miért akard megnézni? Miért szeretnéd megnézni?	Miért akartad megnézni? Miért szeretted volna megnézni?
		отр.	Miért nem akard megnézni? Miért nem szeretnéd megnézni?	Miért nem akartad megnézni? Miért nem szeretted volna megnézni?
Повелительное накл.		утв.	(Akard megnézni!)	
		отр.	..., hogy akarjam megnézni. hogy ne akarjam megnézni. ..., nehogy meg akarjam nézni.*	

Союз придаточного предложения (с глагольной формой повелительного наклонения) hogy не переводится на русский язык с союзом *чтобы не*..., союз *nehogy* — с союзом *как бы... не*...

Приставки (с наиболее употребительными значениями)

abba-	в тот, ту, то	abbahagyni	переставать
agyon-	см. 118	agyonverni	убить (избивая)
alá-	под (куда?)	aláírni	подписать(ся)
alább-	ниже	alábbhagyni	слабеть
által-	через, пере-	általmenni	перейти через что
át-	через, пере-, про-	átadni	передать
be-	в (куда?)	bejönni	входить
bele-	в него, неё	beleesni	впадать во что
benn ~ bent	внутри	bentmaradni	остаться внутри
egybe-	со-, воедино	egybeírni	писать слитно
el-	у-, по-, за-	elmenni	уйти
elé-	перед (куда?)	eléállni	стоять перед кем
ellen-	против	ellenállni	сопротивляться
elő-	пред-, пре-	elővenni	вынуть
előre-	пред-	előrelátni	предвидеть
fel ~ föl	вс-, вз-, вос-, воз-	felmenni	всходить
fenn ~ fent	вверх, наверху	fentmaradni	остаться наверху
félbe-	пре- (от слова 'половины')	félbeszakadni	прерваться
félre-	в сторону	félretenni	отложить в сторону
haza-	домой	hazamenni	идти домой
hátra-	назад	hátramenni	идти назад
helyre-	обратно, на своё место	helyreállítani	восстановить
hozzá-	до-, при-	hozzátenni	добавить
ide-	сюда	idejönni	прийти сюда
keresztül-	через, про-, пере-	keresztülmenni	переходить
ki-	вы-, из	kimenni	выходить
kölcsön-	в кредит, в долг	kölcsönkérni	просить в долг
körül-	о(б)-	körülnézni	оглядеться
közbe-	в (куда?)	közbeszólni	перебивать речь
le-	низ-, с-, под-	leszállni	сходить
lenn ~ lent	внизу	lentmaradni	остаться внизу
meg-	по- за-, с-	megebédelni	пообедать
mellé-	у-, за, рядом	melléállni vkinek	стать на чью сторону
neki-	начало	nekifogni	приняться за что
oda-	внезапность действия		
	туда, пере-	odaadni	передать

össze-	с-, со-	összegyűlni	собраться
rajta-	на (где?), сверху	rajtakapni	поймать на чём
rá-	на (куда?)	ráadni vkire vmit	надевать на кого
széjjel-	рас-, раз-	széjjeltépni	разрывать
szét-	рас-, раз-	szétszórni	разбрасывать
tova-	вдаль	tovaszárguldani	помчаться дальше
túl-	пере-, про-, слишком	túlélni	пережить
újjá-	пере-, вновь	újjáépíteni	восстановить
újra-	вос-, снова	újrakezdeni	снова приняться за что
végbe-	до конца	végbemenni	произойти
véghez-	до конца	véghezvinni	совершить
végig-	до конца, до-	végiggondolni	додумать до конца
végre-	до конца, наконец	végrehajtani	исполнить
vissza-	обратно	visszajönni	вернуться

Именные основы (Névszótövek)

А) Неизменяемые основы (*egyalakú névszótövek*)

- I. основы, оканчивающиеся на гласный (*magánhangzós végűek*)
kávét, áru
- II. основы, оканчивающиеся на согласный (*mássalhangzós végűek*)
hal, pad, motor

Б) Изменяющиеся основы (*több alakú névszótövek*)

- I. основы, оканчивающиеся на гласный (*magánhangzós végűek*)
  1. основы на **-a, -e**, удлиняющие конечный гласный (*a tövégi időtartamot váltakoztató névszótövek*)
fa — fát, lecke — leckét
  2. основы с чередованием **o — e, o — a** (*ó-t a-val, ő-t e-vel váltakoztató névszótövek*)
mező — mezeje, disznó — disznaja
  3. основы, теряющие конечный гласный основы (*véghangzóhiányos változatú névszótövek*)
ifjú — ifjak
  4. основы, наращивающие **v** (*a v-s változatú névszótövek*)
    - a) основы с чередованием гласного по долготе — краткости
kő — kövek, ló — lovak
    - б) основы с чередованием по качеству и количеству
tó — tavak, hő — heves
    - в) основы с чередованием **u/ü — v**
daru — darvak
    - г) основы, сохраняющие гласный основы
mű — művet

II. основы, оканчивающиеся на согласный (*mássalhangzós végűek*)

1. основы с чередованием гласного по долготе — краткости (*többséji időtartamot váltakoztató névszótövek*)
kanál — kanalak, víz — vizet
2. основы с беглым гласным (*hangzóhiányos változatú névszótövek*)
étterem — éttermet, birodalom — birodalmat, sarok — sarkot

Венгерские падежные окончания

1	Ø	именительный падеж	кто?, что?
2	-t	винительный падеж	кого?, что?
3	-ban/-ben		где? в ком, в чём
4	-nál/-nél		где? у кого, у чего
5	-n, -on/-en/-ön		где? на ком, на чём
6	-ból/-ből		откуда? из кого, из чего
7	-tól/-től		откуда? от кого, от чего
8	-ról/-ről		откуда? о ком, о чём
9	-ba/-be		куда? в кого, во что
10	-hoz/-hez/-höz		куда? к кому, к чему
11	-ra/-re		куда? на кого, на что
12	-nak/-nek	дательный падеж	кому? чему?
13	-nak a .../-nek a ...	родительный падеж	чей? чья? чьё? чьи?
14	-val/-vel	творительный падеж	с кем, с чем, чем
15	-ig		до (какого места, времени)
16	-ért		за кого, за что
17	-vá/-vé		во что, в кого (результат)
18	-kor		когда? в+винительный падеж
19	-ként		в качестве кого/чего
20	-ul/-ül		как? (образ действия)
21	-stul/-stül		с кем, с чем (в сопровождении)
22	-nta/-nte		как? когда? (еже-, по ...)
23	-nként		как? по ... (образ действия)
24	-képp, -képpen		как? каким образом? (образ действия)
25	-t, -tt*		где? в чём

* Употребляется только в некоторых наречиях и в названии отдельных венгерских городов при ответе на вопрос где?

Сопоставительная таблица важнейших русских предлогов и венгерских падежных окончаний

вопрос	Рус-ский пред-лог	Падежное окончание	Местоимения с падежными окончаниями			Вежливые обращения (ед. ч.)	
			вопро-ситель-ные	указа-тельные	личные местоимения		
что? кто?	—	—	mi ki	ez az	én te ő	mi ti ők	ön maga
что? кого?	—	-t	mit kit	ezt azt	engem téged őt	minket titeket őket	önt magát
где? hol?	в	-ban/-ben	miben kiben	ebben abban	bennem benned benne	bennünk bennetek bennük	önben magában
	у	-nál/-nél	minél kinél	ennél annál	nálam nálad nálá	nálunk nálatok náluk	önnél magánál
	на	-n, -on/-en/-ön	min kin	ezen azon	rajtam rajtad rajta	rajtunk rajtatok rajtuk	önön magán
откуда? honnan?	из	-ból/-ből	miből kiből	ebből abból	belőlem belőled belőle	belőlünk belőletek belőlük	önből magából
	от	-tól/-től	mitől kitől	ettől attól	tőlem tőled tőle	tőlünk tőletek tőlük	öntől magától
	о	-ról/-ről	miről kiről	erről arról	rólam rólád rólá	rólunk rólátok róluk	önről magáról

вопрос	Рус-ский пред-лог	Падежное окончание	Местоимения с падежными окончаниями				Вежливые обращения (ед. ч.)
			вопро-ситель-ные	указа-тельные	личные местоимения		
куда? hova?	в	-ba/-be	mibe kibe	ebbe abba	belém beléd belé	belénk belétek beléjük	önbe magába
	к	-hoz/-hez/ -höz	mihez kihez	ehhez ahhoz	hozzám hozzád hozzá	hozzánk hozzátok hozzájuk	önhöz magához
	на	-ra/-re	mire kire	erre arra	rám rád rá	ránk rátok rájuk	önre magára
кому? чому?		-nak/-nek	minek kinek	ennek annak	nekem neked neki	nekünk nektek nekik	önnek magának
с кем? чем?	(с)	-val/-vel	mivel kivel	ezzel azzal	velem veled vele	velünk veletek velük	önnel magával
за что? за кого?	за	-ért	miért kiért	ezért azért	értem érted érte	értünk értetek értük	önért magáért

просительные, относительные, неопределённые местоимения

место	Местоимения				
	вопросительные		относительные	неопределённые	
имён	ki?	кто?	aki	valaki	кто-нибудь, кто-то
	mi?	что?	ami	valami	что-нибудь, что-то
	mely?	который?	amely	valamely	какой-нибудь
	melyik?	который?	amelyik	valamelyik	кто-нибудь
	milyen?	какой?	amilyen	valamilyen	какой-нибудь
	miféle?	какого рода?		valamiféle	какой-нибудь
	hány?	сколько?	ahány	valahány	сколько бы ни было
	ennyi?	сколько?	amennyi	valamennyi	все
	mekkora?	какого размера?	amekkora	valamekkora	какого-нибудь размера
места	hol?	где?	ahol	valahol	где-нибудь
	honnan?	откуда?	ahonnan	valahonnan	откуда-нибудь
	hova?	куда?	ahova	valahova	куда-нибудь
	merre?	в каком направлении?	amerre	valamerre	в каком-нибудь направлении
времени	meddig?	до какого места	ameddig	valameddig	до какого-нибудь места
	mikor?	когда?	amikor	valamikor	когда-нибудь
	mióta?	с каких пор?	amióta		
	meddig?	до каких пор?	ameddig	valameddig	до какого-нибудь времени
образа действия	hogy?	как? каким образом?	ahogy	valahogy	как-нибудь
	hogyan?		ahogyan	valahogyan	
	miképp(en)?		amiképp(en)	valamiképp(en)	
	miként?		amiként	valamiként	
владельца	kié?	чей?	akié	valakié	чей-нибудь
	mié?	чей?	amié	valamié	чей-нибудь

ИННИТЕЛЬНЫЕ СОЮЗЫ

едини- льные	és, s is meg szintén sőt még sem, se	и и, тоже, также и также, тоже даже ещё ни, не	mind ..., mind ... is ..., is ... sem ..., sem ... se ..., se ... nemcsak ..., hanem	и...и, как... и ... и ни ... ни не ... не не только ...,
здели- льные	vagy avagy	или или же	vagy ..., vagy ... akár ..., akár ...	или ... или или ... или
отиви- льные	de hanem azonban pedig ellenben	но а, но но, однако а, но напротив	mégis mégsem csakhog	всё-таки, и всё и всё же не но только
оясни- льные	ugyanis vagyis azaz hiszen tudniülлик	то есть то есть, значит то есть, точнее, иначе говоря ведь а именно, как известно		
оюзы едствия	tehát azért, mert ezért ennélfogva	итак, значит потому что поэтому следовательно		

Ключи к упражнениям

1. lecke

2. 1. térképek, — 2. professzorok, — 3. országok, — 4. hegyek, — 5. folyók, — 6. erdők, — 7. fővárosok, — 8. tengerek, — 9. egyetemi hallgatók, diákok, egyetemisták, — 10. városok, — 11. tanárok, — 12. alacsonyok, — 13. magasak, — 14. szépek, — 15. nagyok, — 16. kicsik, — 17. oroszok, — 18. magyarok, — 19. fiúk, — 20. lányok.

3. 1. térkép, ez a térkép, ez a nagy térkép, ezen a nagy térképen, térképek, ezek a térképek, ezek a nagy térképek, ezeken a nagy térképeken stb.

4. 1. csúnya; Ezek a lányok csúnyák. — 2. orosz; Azok a fiúk oroszok. — 3. nagy; A parkok nagyok. — 4. öreg; A professzorok öregek. — 5. magas; Azok a fák magasak. — 6. fiatal; Ezek a tanárnők fiatalok. — 7. széles; A folyók szélesek. — 8. rossz; Azok a fényképek rosszak.

5. 1. vannak, — 2. —, — 3. vagy, — 4. —, — 5. —, — 6. fiú, — 7. fiúk, — 8. vagytok, — 9. vagyunk, — 10. —, — 11. van, — 12. van, — 13. van, — 14. vannak, — 15. van.

7. 1. Van itt térkép? — Nincs. — 2. Vannak itt magyarok? — Nincsenek. — 3. Van itt tanár? — Van. — 4. Te vagy Anna? — Én vagyok. Stb.

9. Én Anna Szergejevna vagyok. Tanárnő vagyok. Itt vagyok Moszkvában, a szovjet fővárosban. Ő Szabó János. Ő magyar. Ő öreg professzor.

— Jó reggelt kívánok, Anna Szergejevna. Hol van Kolja?

— Jó reggelt kívánok. Kolja nincs itt. Magyarországon van.

— Igen? Budapesten van?

— Nem, nem a fővárosban van. Egy kis városban van, Nyírbátorban. Sok kis város van Magyarországon?

— Igen, sok. Magyarország kicsi ország, és a városok is kicsik. Kicsik és szépek.

2. lecke

2. 1. olvasni, — 2. lakik, — 3. beszél magyarul, — 4. beszélünk oroszul, — 5. laksz, — 6. van, — 7. szeret, — 8. szeretnek beszélni, — 9. laknak, — 10. tanulnak, — 11. tanul, — 12. szeret, lakni, — 13. laknak, — 14. tanulunk.

3. 1. Szovjetunióban sok nagy folyó van. — 2. Ezek nagy épületek. — 3. Ezek az épü-

letek nagyok. — 4. Az Ob szibériai folyó. — 5. Leningrád új, nagy város. — 6. A kijevi egyetemen a diákok magyarul tanulnak. — 7. A Lenin-hegyen a diákokthozban sok szovjet diák lakik és tanul. — 8. Ő még nem beszél jól oroszul. — 9. A szovjet egyetemi hallgató, Nyina itt olvas ebben az új, alacsony épületben. — 10. Nem szeretek beszélni. — 11. Ezekben a városokban nincsenek egyetemek. — 12. Milyenek a magyar egyetemek?

4. 1. a Kijevi Állami Sevcsenko Egyetem(en), — 2. a Leningrádi Állami Zsdanov Egyetem(en), — 3. a Moszkvai Állami Lomonoszov Egyetem(en).

5. 1. Szép ez az épület? Milyen ez az épület? — 2. Milyenek a budai hegyek? — 3. Milyen hegyek alacsonyak? — 4. Milyenek a szibériai erdők? — 5. Milyen erdők szépek? — 6. Ki tanul? — 7. Mit csinál Kolja? — 8. Hogyan beszél Nyina? — 9. Hogyan beszél Nyina? — 10. Kolja milyen? — 11. Kolja ki? — 12. Hol lakom? — 13. Hány park van Moszkvában? — 14. Hol van sok park? — 15. Hogyan tanul Kolja? — 16. Mit csinállok? — 17. Hány egyetem van Moszkvában? — 18. Mit csinálsz? — 19. Milyen a Fekete-tenger? — . Milyen a Csendes-óceán?

6. Столица СССР очень большой город. Московский Кремль очень красивый. Здесь много деревьев и красивых старых зданий. Здесь находится и одно новое здание. В Москве находится и Москва-река и Ленинские горы. На Ленинских горах находится Московский государственный университет им. Ломоносова. Это высокое, новое здание. В главном здании находятся и общежития. Мы живём тоже здесь. Мы любим здесь жить. Здесь учатся много венгров. Они говорят по-венгерски. Мы ещё говорим по-венгерски плохо. Теперь учимся. Этот молодой учитель венгр. Он говорит по-русски хорошо.

3. lecke

1. 1. -on, — 2. -ben, — 3. -ben, -ban, — 4. ezen, -en, — 5. abban, -ban, — 6. -re, — 7. -on, — 8. -en, — 9. -ában, — 10. -án, -en.

2. 1. városok(nak), — 2. hidak(nak), — 3. erdők(nak), — 4. fák(nak), — 5. szobrok(nak), — 6. lépcsők(nak), — 7. éttermek(nak), — 8. szökőkutak(nak), — 9. rakpartok(nak), — 10. előadások(nak).

3. 1. Tánya 22 éves. — 2. Péter 34 éves. — 3. Ez a professzor 69 éves. — 4. Ez a magyar város 700 éves. — 5. A szovjet elsőévesek 17 évesek. — 6. Az öregek 86 évesek. — 7. A tanárnő 53 éves. — 8. Ez a diák 24 éves. — 9. Ezek a hidak 30 évesek. — 10. A Lomonoszov Egyetem ... éves.

5. 1. -ról, beszélnek, — 2. -kel, -ről, beszélnek, — 3. -áról, beszélni, — 4. beszél, -ával, — 5. -kel, játszanak, — 6. -ről, látszik, — 7. -ről, látszik, — 8. -val, -ban, sétál, — 9. beszélget, -ával, — 10. -ban, beszélnek, -ról.

6. 1. hallgatni, — 2. szeret, -ul, — 3. -ek, játszanak, — 4. -re, járnak, — 5. -kel, -ről, vitatkoznak. — 6. szeretnek, — 7. -áról, beszélgetnek. — 8. -ről, látszik, — 9. -ről, látszik. — 10. -on, -ról, beszél.

7. 1. vidámak, a, szomorúak. — 2. a, magas, a, alacsony. — 3. balra, a, jobbra, a. — 4. A, kicsi, a, nagy. — 5. a, fehér, a, fekete. — 6. a, kicsi, a, nagy. — 7. A, kicsik, nagyok. — 8. A, kicsik, nagyok.

10. 1. Milyen színűek ezek a hidak? — 2. Milyen színűek ezek a hegyek? — 3. Milyen színűek ezek az épületek? — 4. Milyen színűek ezek a templomok? — 5. —, — 6. —, — 7. Milyen színűek ezek a padok? — 8. Milyen színűek az erdők?

11. 1. Сегодня хорошая погода. — 2. Сегодня красивая погода. — 3. Теперь чудесная погода. — 4. Сегодня очень хорошая погода. — 5. Сегодня очень плохая погода.

12. 1. Miért ültök a Duna-parton? — 2. Miért laksz Budapesten? — 3. Miért vagy diák? Stb.

13. Ő Bogár Imre. Ő magyar. Huszonkét éves. Most Moszkvában lakik, mert az MGU-n tanul. Történész, negyedéves. Már jól beszél oroszul is. A Lenin-hegyen lakik diákotthonban. ~ A Lenin-hegyen, diákotthonban lakik. Nagyon tetszik neki a főépület. Az épület körül nagy park van, a parkban padok, szökőkutak, szobrok vannak. A Lomonoszov-szobor az épület mögött áll. Innen látni lehet a moszkvai Kremlt. Ott sok régi templom van, nagyon tetszenek Imrének. Még nem az egész MGU van a Lenin-hegyen, a jogászok például a belvárosban, a régi épületben tanulnak.

4. lecke

3. 1. érti ezt a mondatot, — 2. semmit sem ért, — 3. Látom, -at, — 4. -at látunk, — 5. Olvasol? — 6. Ezt a könyvet olvasod? — 7. várja Tányát, — 8. vár, — 9. tudod, — 10. tudjuk.

4. 1. várunk, — 2. várjátok, — 3. tudják, — 4. feleljük, — 5. felelünk, — 6. írjátok, — 7. írtok, — 8. értünk, — 9. értik, — 10. jelentik, — 11. jelentenek, — 12. látunk, — 13. látják, — 14. vitatkoztok, — 15. fázunk, — 16. dolgozunk, — 17. hallgatunk, — 18. halljuk.

5. 1. partot, partokat, — 2. helyet, helyeket, — 3. látnivalót, látnivalókat, — 4. éttermet, éttermeket, — 5. rakpartot, rakpartokat, — 6. gyereket, gyerekeket, — 7. fiút, fiúkat, — 8. lányt, lányokat, — 9. asszonyt, asszonyokat, — 10. szabadságot, —, — 11. lépcsőt, lépcsőket, — 12. bölcsészt, bölcsészeket, — 13. nyelvészt, nyelvészeket, — 14. előadást, előadásokat, — 15. hidat, hidakat, — 16. jegyet, jegyeket.

6. 1. A gyerekek szeretnek játszani. — 2. Az öregek szeretik a gyerekeket. — 3. A tanárnő ezt a magyar mondatot magyarázza a diákoknak. — 4. Ez a fiú nagyon szereti azt a lányt. — 5. A jogászok szeretnek a jog(ok)ról beszélni. — 6. A Duna-partról lá-

tom a Gellérthegyet. — 7. A szürke Erzsébet-hídról látjátok a szép Szabadság-hídat. — 8. Az egyetemisták sok könyvet olvasnak. — 9. Itt olvasom ezt a könyvet. — 10. Szeretek a Duna-parton sétálni.

8. 1. Mit csinál a fiú? Kit vár a fiú a Moszkva-parton? — 2. Mit csinál a tanárnő? Ki olvassa a magyar mondatot? Mit olvas a tanárnő? Milyen mondatokat olvas a tanárnő? — 3. Kik olvassák az orosz mondatot? Mit olvasunk? Milyen mondatot olvasunk? — 4. Kik szeretik a gyerekeket? Kiket szeretnek az öregek? — 5. Mit csinálnak az egyetemisták? — 6. Mennyi könyvet olvasnak az egyetemisták?

10. 1. megyek, — 2. jön, — 3. jöttök, — 4. megyünk, — 5. jöttök, — 6. megyünk.

5. lecke

2. 1. kiabál, kiabálja, kiabálnak, kiabálják, — 2. akar, akarja, akarnak, akarják, — 3. hallgat, hallgatja, hallgatnak, hallgatják, — 4. mond, mondja, mondanak (!), mondják, — 5. lát, látja, látnak, látják, — 6. tud, tudja, tudnak, tudják, — 7. magyaráz, magyarázza, magyaráznak, magyarázzák, — 8. néz, nézi, néznek, nézik, — 9. kérdez, kérdezi, kérdeznek, kérdezik, — 10. kér, kéri, kérnek, kérik, — 11. jelent, jelenti, jelentenek(!), jelentik, — 12. felel, feleli, felelnek, felelik.

3. 1. Kati szereti a csokoládét. — 2. Tamara nem szereti a kávé. — 3. A gyerekek kenyeret kérnek az öregtől. — 4. Mit kértek? (ti) — 5. Kávé és konyakot kérünk. — 6. Az étteremben a professzor fehér kenyeret kér. — 7. Ezek az emberek nem szeretik a magyar filmeket. — 8. A külföldiek nem akarják látni a Citadellát. — 9. Tanya nem akar moziba menni. — 10. A külföldi nem érti ezeket a szavakat. — 11. Diákok nem járnak abba az étterembe. — 12. Azt a magyar egyetemi hallgatót Molnár Ákosnak hívják.

4. 1. kit hívnak? — 2. milyen szöveget? — 3. milyen filmről? — 4. milyen kenyerek? — 5. kitől kéri? — 6. mit kér? — 7. hogyan megy? — 8. mit csinál egyenesen? — 9. hogyan felel? — 10. hova jár? — 11. mit kér? — 12. hogy van? — 13. kivel beszél? — 14. kinél voltam? — 15. kihez megyek? — 16. honnan jövök? — 17. mit csináltok? — 18. hogy van? — 19. kiket nem szeretnek? — 20. kiket látok?

5. a) 1. Magyarországnak, — 2. Budapestnek, — 3. Dunának, — 4. Tiszának, — 5. Szegednek, — 6. Erzsébet-hídnak, — 7. Gellérthegynek, — 8. Szabadság-szobornak, — 9. Citadellának, — 10. Balatonnak, — 11. Belvárosi templomnak, — 12. -nak.

b) 1. Moszkvának, — 2. Moszkvának, — 3. Lomonoszov Egyetemnek, — 4. Lenin-hegynek, — 5. Krími hídnak, — 6. Szovjetuniónak.

6. 1. Engem Verának hívnak. — 2. Ljudának hívják? — 3. Ljudának hívnak. — 4. Őt Gézának hívják. — 5. Engem Kuznyecovának hívnak. — 6. Engem is Kuznyecovának hívnak. — 7. Téged Artyomnak hívnak? — 8. Ivánnak hívják? — 9. Engem Misának hívnak. — 10. Csepregi Mártának hívnak.

7. 1. szebb, — 2. melegebb, — 3. hidegebb, — 4. magasabb, — 5. alacsonyabb, — 6. szélesebb, — 7. szélesebb, — 8. fárasztóbbak, — 9. érdekesebbek, — 10. vidámabbak, — 11. okosabbak, — 12. butábbak.

8. 1. Ő idősebb nálam. Ő idősebb, mint én (vagyok). — 2. Ő okosabb nálam. Ő okosabb, mint én (vagyok). — 3. Ő jobb nálam. Ő jobb, mint én (vagyok). — 4. Ő vidámabb nálam. Ő vidámabb, mint én (vagyok). — 5. Ő fiatalabb nálam. Ő fiatalabb, mint én (vagyok).

9. 1. Ő 20 éves, ő 19 éves, mi 18 évesek vagyunk. Mi öregebbek vagyunk, mint ő, és fiatalabbak vagyunk, mint ő. Ő a legöregebb. — 2. Szása 20 éves, Andrej 22 éves, Iván 25 éves. Szása fiatalabb Andrejnél, Andrej fiatalabb Ivánnál. Iván a legöregebb. — 3. Mi 32 évesek vagyunk, ti 33 évesek vagytok, ők 34 évesek. Mi fiatalabbak vagyunk nálatok, ti fiatalabbak vagytok nálunk. Ők a legöregebbek. — 4. A fiúk 18 évesek, a lányok 17 évesek, a tanár 29 éves. A tanár a legöregebb, a fiúk fiatalabbak a tanárnál, a lányok a fiúknál. — 5. Az öreg 89 éves, te 5 éves vagy, én 31 éves vagyok. Én fiatalabb vagyok az öregnél, öregebb vagyok nálad. Te vagy a legfiatalabb, az öreg a legöregebb.

10. 1. — Az a könyv jobb, mint ez? — Nem, ez jobb. Stb.

11. 1. — Jössz moziba? — Persze. Stb.

12. 1. — Nálad van az új könyv? — Igen, nálam. Stb.

6. lecke

1. 1. tejet, — 2. kenyeret, — 3. zöldséget, — 4. narancsot, — 5. könyvet, — 6. bort, — 7. vodkát, — 8. italt, — 9. kávé, — 10. zsömlét, — 11. kiflit, — 12. litert, — 13. csomagot, — 14. pénztárt, — 15. párizsit, — 16. vajat, — 17. bélyeget, — 18. cigarettát, — 19. boltot, — 20. gyógyszert, — 21. üveget, — 22. poharat, — 23. gyümölcsöt, — 24. virágot, — 25. kirakatot.

3. 1. zöldséget, — 2. teát, — 3. -be kerül, — 4. zsömlé, — 5. zöld teát? — 6. narancs, — 7. sört, — 8. Két kiló hús.

7. 1. Szoktál, — 2. Szeretsz, — 3. Akartok, — 4. Szerettek, — 5. Szoktatok, — 6. Lehet, — 7. Lehet, — 8. Lehet, — 9. Lehet, — 10. Kell, — 11. Kell, — 12. Kell, — 13. Kell, — 14. Kell, — 15. Kell.

8. 1. Ebben a városban sok szép önkiszolgáló üzlet van. — 2. A magyar üzletekben, pl. a zöldségboltokban sok külföldi áru is van. — 3. A banán és a narancs gyümölcs. — 4. Híres alma a magyar jonatán. — 5. Szásának nagyon ízlik a magyar alma. — 6. A gyógyszertárban külföldi és magyar gyógyszereket lehet venni. — 7. A magyar gyógyszerek a Szovjetunióban is híresek. — 8. Az a fiú csak tejet szokott venni, mert nem szereti az alkoholt.

7. lecke

2. 1. ettem, — 2. vettem, — 3. iszunk, — 4. lettél, — 5. eszel, — 6. isszátok, — 7. tettek, — 8. hitte, — 9. teszitek, — 10. vettétek, — 11. tettétek,* — 12. hiszek, — 13. vitt, — 14. vesszük, — 15. vitte, — 16. ivott, — 17. ette, — 18. veszitek, — 19. eszed, — 20. hisszük, — 21. ettétek, — 22. tette, — 23. vettétek, — 24. lesztek, — 25. lettek, — 26. veszünk, — 27. itta, — 28. teszem, — 29. vesz, — 30. lesznek.

3. 1. ettem, — 2. tettem, — 3. isszátok, — 4. vitte, — 5. eszed, — 6. hittem, — 7. lesznek, — 8. teszem, — 9. lesztek, — 10. itta, — 11. tettetek, — 12. tettétek, — 13. teszitek, — 14. hisszük, — 15. vesztek.

4. 1. zsömlét, — 2. az asztalra, — 3. az üzletben, — 4. a padra, — 5. azt, — 6. almát, — 7. mit, — 8. pálinkát, — 9. két mozijegyet, — 10. egy naptárt, — 11. egy adag fagylaltot, — 12. húslevest, — 13. neki, — 14. a naptárt, — 15. egy üveg bort, — 16. 2 deci vodkát.

5. 1. A könyvesboltban veszek egy térképet. — 2. Nem hiszem, hogy holnap rossz idő lesz. — 3. Azt hisszük, hogy Szása beteg. — 4. A betegnek csokoládét és virágot viszünk. — 5. Magyarországon nem isznak sok teát. — 6. Előadásokon nem eszünk és nem iszunk. — 7. A külföldiek sok képeslapot vesznek. — 8. A Duna-parton sétálunk, és fagylaltot eszünk. — 9. Holnap egész nap itthon leszek. — 10. A menzán eszem ebédet.

6. 1. Tegnap vettem egy mozijegyet. — 2. Tegnap ebben az étteremben húst és halat ettünk. — 3. A külföldiek a trafikban képeslapokat és bélyegeket vettek. — 4. A gyógyszerárban ivott egy pohár vizet, és jobban lett. — 5. Hova tettétek az új könyve(ke)t? — 6. A menzán még sohasem ettem fagylaltot. — 7. Azt a gyönyörű virágot Csaba vette neki. — 8. Nem hittünk neki. — 9. Csokoládét és virágot vittünk nekik. — 10. Miért tetted az asztalra a zöldséget?

8. Вчера был день Эржебет. Меня зовут Эржебет. Вечером у нас были пять юношей и три девушки. Я знаю, что мальчики любят есть, поэтому я купила много продуктов в (магазине) АБЦ. Что я купила? — Я купила 2 килограмма хлеба, две пачки масла, 250 граммов сыра, полкило салями зимнего сорта, 400 граммов докторской, килограмм помидор, 10 булок, 10 рожков, 2 бутылки венгерского вина, 2 килограмма джонатана, килограмм апельсинов; кофе, чай, молоко было дома. Я купила и импортные сигареты. Сколько стоило всё это? Не знаю.

9. 1. Veszél neki virágot? — Igen, veszek. — 2. Az asztalra tettem a virágot? — Nem, nem tetted. Stb.

8. lecke

2. 1. folyód, folyóid, — 2. szobájuk, szobáik, — 3. levegője, —, — 4. kávétok, (kávéitok), — 5. táblátok, tábláitok, — 6. látnivalója, látnivalói, — 7. esőd, (esőid), — 8. óránk, óráink, — 9. tanárnőnk, tanárnőink, — 10. folyosója, folyosói.

3. 1. könyvem, könyveim, — 2. asztalotok, asztalaitok, — 3. városa, városai, — 4. leckéjük, leckéik, — 5. fám, fáim, — 6. térképük, térképeik, — 7. fővárosod, fővárosaid, — 8. parkod, parkjaid, — 9. tengerük, tengereik, — 10. diákom, diákjaim, — 11. egyetemistánk, egyetemistáink, — 12. államotok, államaitok, — 13. hídjuk, hídjaik, — 14. temploma, templomai, — 15. lépcsőjük, lépcsőik, — 16. előadásom, előadásaim, — 17. műsoruk, műsoraik, — 18. beszédetek, beszédeitek, — 19. csokoládéd, csokoládéid, — 20. házuk, házaik.

5. 1. arcom, arcotok, — 2. fejetek, fejem, — 3. füle, fületek, — 4. kezük, kezéd, — 5. láb, lábuk, — 6. gyomrom, gyomrunk, — 7. torkom, torkuk, — 8. náthátok, náthája, — 9. influenzátok, influenzám, — 10. orvosom, orvosuk, — 11. feladatunk, feladatod, — 12. betegsége, betegségetek.

6. 1. arcukban, — 2. fejükhöz, — 3. lázát, — 4. lábunkról, — 5. járványát, — 6. feladatodról, — 7. orvosukkal, — 8. áruházuokról, — 9. gyümölcsödet, — 10. sajtjának.

7. 1. Pisze a barátod? — Nem, nem pisze. — 2. Rövid a hajad? — Igen, rövid a hajam. Stb.

8. 1. A füled fáj? — Nem, a fejem fáj. — 2. A gyomrod fáj? — Igen, a gyomrom. Stb.

9. 1. írnotok, — 2. tudnod, — 3. tudnia, — 4. várnod, — 5. beszélnünk, — 6. tanulnom, — 7. látnotok, — 8. írnom.

10. 1. gondolnod, — 2. tudnom, — 3. ebédelnünk, — 4. tudnia, — 5. tudniuk, — 6. gondolniuk, — 7. ebédelnünk, — 8. játszanotok, — 9. járnia, — 10. mennünk.

11. 1. Mi van veled? — 2. Beteg vagyok. — 3. Mid fáj? — 4. A gyomrom fáj. — 5. Miért fáj a gyomrod? — 6. Sok kávét ittál? — 7. Semmit sem ittam. — 8. Ha éhes vagyok, mindig fáj a gyomrom. — 9. A fejem is fáj. — 10. Ó, te szegény!

9. lecke

1. a) 1. Magyarország fővárosában, — 2. az egyetem folyosóján, — 3. a bölcsészkar épületében, — 4. a Fekete-tenger partján, — 5. a Kreml templomaiban, — 6. a magyar főváros házaira, — 7. a professzor előadásán, — 8. a magyartanár nő beszédében, — 9. az ország térképére, — 10. a rakpart lépcsőjén, — 11. a Lenin-hegy szép parkjába, — 12. Petrodvorec csodálatos szökőkútjaira, — 13. a Szovjetunió folyóiban, — 14. Moszkva híres látnivalóit, — 15. a szovjet diákok óráján.

6) 1. Magyarországnak a fővárosában, — 2. az egyetemnek a folyosóján, — 3. a bölcsészkar az épületében, — 4. a Fekete-tengernek a partján, — 5. a Kremlnek a templomaiban, — 6. a magyar fővárosnak a házaira, — 7. a professzornak az előadásán, — 8. a magyartanár nőnek a beszédében, — 9. az országnak a térképére, — 10. a rakpartnak a lépcsőjén, — 11. a Lenin-hegynek a szép parkjába, — 12. Petrodvorecnek a cso-

dálatos szökőkútjaira, — 13. a Szovjetuniónak a folyóiban, — 14. Moszkvának a híres látnivalóit, — 15. a szovjet diákoknak az óráján.

2. 1. a mozi műsorára, — 2. a főváros nevezetességeit, — 3. a tanárnő óráján, — 4. ennek az egyetemnek a folyosóján, — 5. a professzor kávéjába, — 6. a Kreml templomainak, — 7. a rakpart lépcsőjére, — 8. a Duna hídjain, — 9. a tanár beszédéből, — 10. Európa térképére, — 11. a park fái alatt, — 12. a Csendes-óceán partján, — 13. a főváros levegőjét, — 14. az étterem asztalán, — 15. az emberek szabadságát.

3. 1. a budapesti egyetem épülete, — 2. a moszkvai Állami Lomonoszov Egyetem főépülete, — 3. a szép Kaukázus magas hegyei, — 4. a Pjatnyickij-kórus, — 5. a Szovjetunió fővárosának a látnivalói, — 6. a budapesti egyetem külföldi hallgatói, — 7. a híres orosz történész előadásai, — 8. a moszkvai mozik műsora, — 9. a Csendes-óceán partja, — 10. Szibéria nagy folyói.

4. 1. Ez a Szovjetunió térképe. — 2. Moszkva a Szovjetunió fővárosa. — 3. A belvárosban sok régi, híres épület van. — 4. A Kreml templomai régiek. — 5. A moszkvai egyetem épülete előtt áll Lomonoszov szobra. — 6. A budapesti egyetem bölcsészkarának az épülete tetszik nekem. — 7. A Duna-parton mindig fúj a szél. — 8. A Fekete-tenger partján mindig süt a nap. — 9. Európa térképén sok folyó van. — 10. Olaszország fővárosának a szobrai nagyon szépek.

5. 1. az egyetemi hallgatók szobája, — 2. az ő szobájuk, — 3. a professzor előadása, — 4. a professzorok előadásai, — 5. az ő előadása, — 6. az ő előadásai, — 7. az ő szobái, — 8. az ő szobáik, — 9. az asszony gyerekei, — 10. az ő gyerekei, — 11. az ő gyerekeik, — 12. az ő lábuk, — 13. a gyerek lába, — 14. a város hídjai, — 15. az ő hídjai, — 16. az ő hídjai.

6. 1. az orvosommal, — 2. az orvosaimmal, — 3. a betegeimmel, — 4. a betegemmel, — 5. a betegeivel, — 6. a betegével, — 7. a kezével, — 8. a kezükkel, — 9. a betegségével, — 10. a járvánnyal, — 11. az influenzánkkal, — 12. a gyógyszerkészletekkel, — 13. a lábukkal, — 14. a gyomrával, — 15. barátaival.

7. 1. a szoba ablaka

a szobának az ablaka

a szoba ablakai

a szobának az ablakai

a szobák ablaka

a szobáknak az ablaka

a szobák ablakai

a szobáknak az ablakai

a szobám ablaka

a szobámnak az ablaka

a szobám ablakai

a szobámnak az ablakai

a szobáim ablaka

a szobáimnak az ablaka

a szobáim ablakai

a szobáimnak az ablakai

2. a szoba sarka

a szobának a sarka

a szoba sarkai

a szobának a sarkai

a szobák sarka

a szobáknak a sarka

a szobák sarkai
 a szobáknak a sarkai
 a szobátok sarka
 a szobátoknak a sarka
 a szobátok sarkai

3. a bátyád fia
 a bátyádnak a fia
 a bátyád fiai
 a bátyádnak a fiai
 a bátyáid fiai
 a bátyáidnak a fiai

a szobátoknak a sarkai
 a szobáitok sarka
 a szobáitoknak a sarka
 a szobáitok sarkai
 a szobáitoknak a sarkai

4. a húga lánya
 a húgának a lánya
 a húga lányai
 a húgának a lányai
 a húgaik lányai
 a húgaiknak a lányai

8. 1. a bátyám fia, — 2. az öcsém lánya, — 3. édesanyám bátyjának a lánya, — 4. édesapám húgának az unokája, — 5. a barátod unokaöccse, — 6. a nagynénéd nővérenek az unokahúga, — 7. a férjem apjának a testvérei, — 8. a professzor unokahúgának a bátyja, — 9. az orvosod feleségének a húga, — 10. a csoportunk tanárnőjének az öccsei, — 11. az iskola új igazgatójának az unokaöccse, — 12. Olaszország királyának az unokaöccse, — 13. az orosz cár húgának a fia, — 14. Mihail Vasziljevics húgának a fia.

9. 1. a barátaitok lakása, — 2. az új ház erkélye, — 3. Magyarország fővárosának I. kerülete, — 4. az új házak erkélyei, — 5. a XII. kerület új házának a 13. emelete, — 6. a fiad ágyának a helye, — 7. Ilf és Petrov 12. széke, — 8. ennek a napnak a 24. órája, — 9. a kis város 12. háza, — 10. a fiatal pár második gyermeke, — 11. a barátod hetedik felesége, — 12. Nagy Péter cár második felesége.

10. 1. az unokahúgom, — 2. az unokatestvérem, unokanővérem vagy unokahúgom, — 3. az unokatestvéreim, — 4. a nagynéném, — 5. a lányunokám, — 6. az unokatestvéreim, — 7. az öcsém, — 8. az unokáim.

12. 1. A feleségem haja fekete. A feleségemnek fekete haja van. — 2. A bátyád szeme kék. A bátyádnak kék szeme van. — 3. A barátom haja szőke. A barátomnak szőke haja van. — 4. Az édesapám haja ősz. Az édesapám(nak) ősz (haja van). — 5. Az (ő) orra egyenes. Neki egyenes orra van. — 6. Az (ő) alakja nagyon szép. Neki szép alakja van. — 7. A tanárnő órái fárasztóak. A tanárnőnek fárasztó órái vannak. — 8. Annak az embernek vörös az orra. Annak az embernek vörös orra van. — 9. Ennek a gyereknek nagy a füle. Ennek a gyereknek nagy füle van. — 10. Annak a hentesnek vastag a nyaka. Annak a hentesnek vastag nyaka van.

13. 1. Neki kék szeme van? — Nem, neki barna szeme van. — 2. A szemed zöld? — Igen, zöld szemem van. Stb.

10. lecke

1. 1. olvasott, olvasta, — 2. akart, akarta, — 3. szeretett, szerette, — 4. kért, kérte, — 5. nézett, nézte, — 6. festett, festette, — 7. kérdezett, kérdezte, — 8. vett, vette, — 9. írt, írta, — 10. adott, adta, — 11. tudott, tudta, — 12. ivott, itta.

2. 1. szerették, — 2. nézték, — 3. hallgatták, — 4. kérték, — 5. várták, — 6. festették, — 7. köszönték, — 8. választották, — 9. hívták, — 10. jelentették, — 11. látták, — 12. olvasták, — 13. írták, — 14. hitték, — 15. kiabáltak, — 16. ették, — 17. mondták, — 18. tudták, — 19. fizették, — 20. magyarázták.

3. a) (például:) 1. engem, — 2. egy kicsit, — 3. erről, — 4. valamit, — 5. egy lányt, — 6. egy könyvet, — 7. egy szót, — 8. valamit, — 9. a barátjával, — 10. 20 forintot, — 11. egy mondatot, — 12. egy szót, — 13. egy kicsit, — 14. egy filmről, — 15. egy pohár teát, — 16. engem.

b) 1. nézte, — 2. ette, — 3. tudta, — 4. hallgatta, — 5. várta, — 6. kérte, — 7. kiabálta, — 8. olvasta, — 9. —, — 10. fizette, — 11. mondta, — 12. kérdezte, — 13. —, — 14. hallotta, — 15. itta, — 16. szerette.

4. 1. kiabáltak, — 2. hallgattak, — 3. szerették, — 4. akartak, — 5. kérdezték, — 6. nézték, — 7. nézték, — 8. kérdeztek, — 9. akartak, — 10. hallgattak (az), — 11. kiabáltak, — 12. szerették.

5. 1. kiabáltam, — 2. beszéltem, — 3. hallgattuk, — 4. éltek, — 5. magyarázta, — 6. vitatkoztunk, — 7. néztetek, — 8. mondott, — 9. fáztatok, — 10. ivott, — 11. kérdeztük, — 12. szerettem, — 13. akartak, — 14. olvasták.

6. 1. kiabáltad, kiabáltál, — 2. —, vitatkozott, — 3. kértük, kértünk, — 4. kérdeztél, kérdeztél, — 5. magyarázta, magyarázott, — 6. szerettétek, szerettetek, — 7. néztétek, néztetek, — 8. hallgattuk, hallgattunk, — 9. —, mentem, — 10. —, éltünk.

7. (például:) 1. akartam, — 2. akartunk, — 3. kértünk, — 4. írtál, — 5. írtad, — 6. szeretted, — 7. akartuk, — 8. néztetek, — 9. néztétek, — 10. hallgattátok, — 11. ivott, — 12. akartatok, — 13. akartok, — 14. néztek, — 15. választotta, — 16. evett, — 17. mondta, — 18. kérte, — 19. jelentettétek, — 20. néztük, — 21. akarunk.

8. 1. sétáltam, — 2. hallgattam, — 3. néztem, — 4. mondta, — 5. kértem, — 6. válaszoltam, — 7. táncoltam, — 8. fájt, — 9. ebédeltam, — 10. vacsoráztam, — 11. kellett fizetnie, — 12. beszéltem, — 13. vártam, — 14. lehetett, — 15. láttam, — 16. utáltam, — 17. mentem, — 18. hoztam, — 19. hallgattam, — 20. írtam.

9. 1. ettem volna, — 2. ittam volna, — 3. pihentem volna, — 4. mentem volna, — 5. nem ettem volna, — 6. nem ittam volna, — 7. éhes lettem volna, — 8. fáradt lettem volna, — 9. vidám lettem volna, — 10. sétáltam volna, — 11. tanultam volna, — 12. sült volna.

10. 1. magam, éreztem magam, — 2. magunkat, éreztük magunkat, — 3. érzed, éreztél magad, — 4. érzi, érezte magát, — 5. érzik, érezték magukat, — 6. magatokat, éreztétek magatokat, — 7. magad, éreztél magad, — 8. magukat, érezték magukat, — 9. érezzük, éreztük magunkat, — 10. magát, érezte magát.

11. 1. kirándultam volna, — 2. evett volna, — 3. néztem volna, — 4. sétáltunk volna, — 5. nem tudtam volna, — 6. tudtam volna, — 7. mentünk volna vendégségbe.

12. 1. 250 forintot fizetett a pénztárnál. — 2. A visegrádi kiránduláson nagyon jól éreztük magunkat. — 3. András a csoporttársaival a folyosón dohányzott. — 4. A magyar labdarúgó-csapat tegnap nagyon rosszul játszott. — 5. A professzorunk váratlanul a táblához ment. — 6. A kirándulásra sok pulóvert kellett hoznunk. — 7. Tegnap az Egyetemi Könyvtárban sokat kellett várnom. — 8. Tegnap délelőtt a gyerekek a parkban játszottak. — 9. A csoporttársaimnak nem tetszett az új tanár. — 10. A vendégségben a fagyalt nagyon hideg volt. — 11. Kati nagyon csinos volt az új szoknyájában. — 12. Csabát az édesanyja ahhoz a telefonhoz küldte.

13. 1. Nincs szerencsém. — 2. Nem volt szerencséd. — 3. Szerencséje van. — 4. Igaza van. — 5. Igaza van. — 6. Nem volt szerencsénk. — 7. Igazam van. — 8. Igazunk volt. — 9. Szerencsénk volt. — 10. Szerencsénk volt.

14. 1. Helyette moziba mentem. — 2. Helyette vodkát vett. — 3. Helyette „Tiszát” mondott. — 4. Helyette narancsot hoztam. — 5. Helyettük a lányokat várta. — 6. Utána moziba megyek. — 7. Utána Péter jön. — 8. Utánuk Kati jön. — 9. Alatta szótár van. — 10. Alattuk egy térkép van.

15. 1. miattam, — 2. körülötte, — 3. alattunk, — 4. helyettetek, — 5. helyettük, — 6. mögöttem, — 7. előtted, — 8. miattatok, — 9. körülöttük, — 10. mögötte, — 11. nélkülem, — 12. nélkületek.

11. lecke

2. 1. Mikor kezdődik a tanév? — 2. Mikor van vége a tanévnek? — 3. Mikor van vége a (naptári) évnek? — 4. Mikor kezdődik a téli vizsgaidőszak? — 5. Mikor kezdődik a nyári vizsgaidőszak? — 6. Mikor van vége a téli vizsgaidőszaknak? — 7. Mikor kezdődik a nyári szünet? — 8. Mikor van vége a nyári szünetnek?

3. 1. Március 18-án van Sándor-nap. — 2. Március 19-én van József-nap. — 3. Március 21-én van Benedek-nap. — 4. Szeptember 29-én van Mihály-nap. — 5. November 30-án van András-nap. — 6. November 25-én van Katalin-nap. — 7. Július 26-án van Anna-nap. — 8. November 19-én van Erzsébet-nap. — 9. December 26-án van István-nap. — 10. December 27-én van János-nap. — 11. December 6-án van Miklós-nap. — 12. Április 24-én van György-nap.

4. 1. vizsgáznom, — 2. menned, — 3. jelentkeznünk, — 4. állnia, — 5. kapnotok,

— 6. dolgoznunk, — 7. ennünk, — 8. innod, — 9. sétálnom? — 10. mennetek, — 11. enniük, — 12. látniuk!

5. 1. Járnak a gyerekek nyáron iskolába? — 2. Ősszel sok gyümölcs van. — 3. Télen Magyarországon kevés hó van. — 4. Tavasszal a Duna gyakran kék. — 5. A nyári szünetben a Balaton partján, egy kis városban voltam. — 6. A friss, tavaszi levegő nagyon hasznos. — 7. A téli napok nagyon rövidek. — 8. Az őszi hónapok nagyon szépek és melegek. — 9. A nyári gyakorlat augusztusban lesz. — 10. A téli vizsgaidőszakban hat vizsgám lesz. — 11. A tavaszi szünetben Debrecenbe kirándulunk. — 12. A májusi ősztöndfjamból már semmi sincs.

12. lecke

4. 1. Nem kaptam meg a leveledet. — 2. Nem vettem meg azt a könyvet. — 3. Nem láttam meg egy lányt. — 4. Ettől nem nyugodtam meg. — 5. Nem öleltük meg egymást. — 6. Nem felejtettem el a telefonszámodat. — 7. Nem várom meg az előadás végét. — 8. Nem jövök meg vacsorára. — 9. Nem jövök haza karácsonyra. — 10. Nem adom oda neki az ajándékot. — 11. Nem kaptam fel örömömben és nem csókoltam meg. — 12. Nem vesszük le a falról a térképet. — 13. Nem ugrott fel és nem nevetett. — 14. Nem felejtettek el engem. — 15. Nem adtad oda neki a kulcsot? — 16. Miért nem jött haza későn? — 17. Tánya nem vitte el a könyvedet. — 18. Nem kaptuk meg a nagymama táviratát. — 19. Nem érkeztek meg a rokonaim. — 20. Nem várom meg az autóbust.

6. 1. -től északra, — 2. -től nyugatra, — 3. -től északkeletre, — 4. -(á)tól északnyugatra, — 5. -től délre, — 6. -(á)tól keletre, — 7. északi, — 8. délkeleti, — 9. északi, — 10. keleti, — 11. déli, — 12. déli.

7. 1. -(á)tól északra, — 2. -(á)tól északnyugatra, — 3. -től délre, — 4. északnyugati részen, — 5. északi, — 6. keleten, — 7. Nyugat-, — 8. -től keletre, — 9. északi, — 10. -(á)tól délre.

9. 1. vette meg, — 2. látták meg, — 3. érkeztek meg, — 4. ölelte meg, — 5. nézi meg, — 6. látta meg, — 7. vettem meg, — 8. felejtettem el, — 9. köszöntem meg, — 10. szálltak ki, — 11. adtam oda, — 12. csókolta meg, — 13. látta meg, — 14. kaptam meg, — 15. várta meg, — 16. felejtette el, — 17. kapta fel, — 18. nyugodott meg.

10. 1. jöttem haza, — 2. láttam meg, — 3. érkezett meg, — 4. kaptam meg, — 5. kaptuk meg, — 6. szálltak ki, — 7. köszönte meg, — 8. jövök meg, — 9. veszem meg, — 10. vettük meg.

13. lecke

1. 1. nem kísérem el, — 2. nem nézik meg, — 3. nem kérdezte meg, — 4. nem jutott el, — 5. nem adott fel, — 6. nem adta fel, — 7. nem kapcsolták be, — 8. nem hallgattuk

meg, — 9. nem hívtam fel, nem mondtam meg, — 10. nem öltöztünk fel, nem kísértük el, — 11. nem hallgattuk meg, — 12. nem hívtam fel, nem mondtam meg, nem fáztam meg, nem vagyok beteg.

3. 1. elkísérünk, — 2. megnézzük, — 3. megkérdezzük, — 4. bekapcsolom, — 5. meghallgatjuk, — 6. feladod, — 7. fölhívlak, — 8. megmondod, — 9. megfáztál, — 10. felöltözünk, elkísérjük.

4. 1. akarom, — 2. akartuk, — 3. akarják, — 4. akarom, — 5. akartam, — 6. akartuk, — 7. akart, — 8. akartunk, — 9. akartak, — 10. akart, — 11. akartunk, — 12. akarja, — 13. akarunk, — 14. akar, — 15. akart.

5. 1. kell, — 2. kell kérdeznünk, — 3. kell hallgatnunk, — 4. kell öltöznöm, — 5. kell mondani, — 6. kell mondanod, — 7. kellett mondanom, — 8. kell kísérned, — 9. kellett kísérniük, — 10. kellett öltöznünk, — 11. kell adni, — 12. kellett adnia, — 13. kell hívni, — 14. kell hívnod, — 15. kellett hívniük, — 16. kellett volna hívniük, — 17. kellett volna kérdeznünk, — 18. kellett volna mondania, — 19. kellett volna hallgatniuk, — 20. kellett volna hallgatnotok.

6. 1. nem szálltam fel, — 2. nem szálltunk fel, — 3. nem szálltam át, — 4. nem áll meg, — 5. nem száll le? — 6. nem kérdezem meg, — 7. nem kaptátok meg, — 8. nem mentünk be, — 9. nem mondtam el, — 10. nem örültem meg, — 11. nem köszöntem meg, — 12. nem értett meg, — 13. nem nyomtam meg, — 14. nem mosom meg, — 15. nem vettem elő, — 16. nem adtam le, — 17. nem zártam be, — 18. nem mentem be, — 19. nem rakom le, — 20. nem nyugodtam meg.

8. 1. akart, — 2. akart, — 3. akarnak, — 4. akarta, — 5. akarta, — 6. akart, — 7. akarja, — 8. akarod, — 9. akarja, — 10. akartak, — 11. akarta, — 12. akar, — 13. akar, — 14. akarjuk, — 15. akarja, — 16. akarja, — 17. akarta, — 18. akarják, — 19. akarja, — 20. akarta.

9. 1. el kell mondania, — 2. le kell tennie, — 3. meg kell értened, — 4. meg kell mosnotok, — 5. meg kell érteniük, — 6. le kell adni, — 7. meg kell mosnunk, — 8. meg kell értenie.

11. 1. akarom, — 2. meg ... találnom, — 3. meg ... keresni, — 4. kellett volna, — 5. meg ... mutatnod, — 6. be... gombolnom, — 7. fel ... menned, — 8. fel ... gyűjtani, — 9. akarom, — 10. akart, — 11. akart, — 12. akar, — 13. akarja, — 14. akarta, — 15. akart, — 16. akartátok, — 17. akartatok, — 18. hallgatnia.

12. 1. vártalak, — 2. láttalak, — 3. akartalak, — 4. néztelek, — 5. vittelek, hazahoztalak, — 6. megláttalak, megvártalak, — 7. megvártalak, — 8. meghallgatlak, — 9. felhívlak, akarlak, — 10. megölellek, megcsókollak, — 11. hívlak fel, — 12. megtalálalak, — 13. elkísértelek, — 14. láttalak, — 15. hallgattalak, — 16. elkísérlek, — 17. felhívlak, — 18. kísérlek el.

14. lecke

7. 1. az enyém, — 2. öltönyöm, — 3. zoknim, — 4. az enyém, — 5. aktatáskád, — 6. a tied, — 7. inge, — 8. az övé, — 9. az ő ingük, — 10. az övék, — 11. az ő házuk, — 12. az övék, — 13. fésűnk, — 14. a mienk, — 15. mosógépetek, — 16. a tietek, — 17. a mienk, — 18. a tied.

8. 1. az övé, — 2. a tied, — 3. a feleségemé, — 4. az enyém, — 5. a mienk, — 6. az övé, — 7. a tietek, — 8. a mienk, — 9. az enyém, — 10. a tied, — 11. az övé, — 12. a fiamé, — 13. a professzoré, — 14. Katié, — 15. a lányomé, — 16. a fiúké, — 17. a mienk, — 18. azé a betegé, — 19. a mienk, — 20. a tied.

15. lecke

1. 1. mondana	mondaná	mondanának	mondanak
2. tenne	tenné	tennének	tennék
3. kapna	kapná	kapnának	kapnák
4. találkozna	—	találkoznának	—
5. csodálkozna	—	csodálkoznának	—
6. enne	enné	ennének	ennék
7. hazamenne	—	hazamennének	—
8. felkelne	—	felkelnének	—
9. feküdne	—	feküdnének	—
10. adna	adná	adnának	adnák
11. odakészítene	odakészítené	odakészítenének	odakészítenék
12. énekelne	énekelné	énekelnének	énekelnék
13. vizsgázna	—	vizsgáznának	—
14. inná	inná	innának	innák
15. mosna	mosná	mosnának	mosnák
16. választana	választaná	választanának	választanak
17. becsukna	becsukná	becsuknának	becsuknák
18. bezárna	bezárná	bezárnának	bezárnák
19. felgyűjtana	felgyűjtaná	felgyűjtanának	felgyűjtanak
20. örülne	—	örülnének	—
21. meglátogatna	meglátogatná	meglátogatnának	meglátogatnák
22. kijavítana	kijavítaná	kijavítanának	kijavítanak

2. 1. én innék, — 2. ők innák, — 3. én kapnék, — 4. ők kapnák, — 5. én megírnék, — 6. ők megírnák, — 7. én vasalnék, — 8. ők vasalnék, — 9. én mosnék, — 10. ők mosnák, — 11. én mondanék, — 12. ők mondanák, — 13. én tennék, — 14. ők tennék, — 15. én készítenék, — 16. ők készítenék, — 17. én felhúznék, — 18. ők felhúznák.

3. 1. felhúzhatnám, — 2. felhúzhatnád, — 3. megjavíthatnád, — 4. meglátogathat-

nánk, — 5. megnézhetnék, — 6. kirándulhatnánk, — 7. vehetnétek, — 8. megvehetnék, — 9. várhatnálak, — 10. megírhatnám.

7. 1. Nem csodálkoznék, ha éhen halna. — 2. Nem csodálkoznánk, ha haza akarna ~ szeretne menni. — 3. Nem csodálkozna, ha megfagyna. — 4. Nem csodálkoznának, ha meghalna. — 5. Nem csodálkoznánk, ha táncolna örömeiben. — 6. Nem csodálkoznék, ha elaludna. — 7. Nem csodálkoznék, ha megsértődne. — 8. Nem csodálkoznánk, ha gyalog jönnének föl. — 9. Nem csodálkoznátok, ha nem mosna és nem vasalna. — 10. Nem csodálkoznának, ha egyest kapna. — 11. Nem csodálkoznék, ha nem venne semmit. — 12. Nem csodálkoznánk, ha nem lenne előadás.

8. 1. szeretne, — 2. szeretne, — 3. szeretné, — 4. szeretné, — 5. szeretne, — 6. szeretné, — 7. szeretne, — 8. szeretné, — 9. szeretne, — 10. szeretné, — 11. szeretne, — 12. szeretné.

9. 1. szeretett volna, — 2. szeretett volna, — 3. szerette volna, — 4. szerette volna, — 5. szeretett volna, — 6. szerette volna, — 7. szeretett volna, — 8. szerette volna, — 9. szeretett volna, — 10. szerette volna, — 11. szeretett volna, — 12. szerette volna.

10. 1. El kellene vinni. — 2. Haza kellene menni Moszkvába. — 3. Meg kellene nézni. — 4. Ma meg kellene venni a jegyet. — 5. Fel kellene szállni a vonatra. — 6. Meg kellene látogatni. — 7. Fagyaltot kellene vennem neki. — 8. Meg kellene kérdezni valakitől. — 9. Fel kellene kelni. — 10. Meg kellene írni a házi feladatot. — 11. El kellene menni az orvoshoz. — 12. Meg kellene kérdezni tőle, mi baja.

11. 1. szüleit, — 2. szüleinket, — 3. szülei, — 4. szüleinek, — 5. szüleitek, — 6. szüleiddel, — 7. szüleidtől, — 8. szüleidet, — 9. szüleinknek, — 10. szüleikkel, — 11. szüleimnek, — 12. szüleiteknek.

12. 1. öccsükkel, — 2. öccsének, — 3. öccsének, — 4. öccsének, — 5. öccséddel, — 6. öccseit, — 7. öccém, — 8. öccseivel, — 9. öccséteket, — 10. öccsémről, — 11. öccsüket, — 12. öccseiket.

14. — Твоя рубашка серая или белая?

— Это? Белая, так как если бы была серой, то была бы чёрной.

16. lecke

2. 1. tanulj, ne tanuld, tanuljatok, ne tanuljátok, — 2. beszélj, ne beszélj, beszéljétek, ne beszéljétek, — 3. élj, —, éljétek, —, — 4. szólj, —, szóljatok, —, — 5. indulj, —, induljatok, —, — 6. vasalj, ne vasald, vasaljatok, ne vasaljátok, — 7. táncolj, —, táncoljatok, —, — 8. mesélj, ne meséld, meséljétek, ne meséljétek, — 9. örülj, —, örüljétek, —, — 10. énekelj, ne énekelj, énekeljétek, ne énekeljétek, — 11. kiabálj, ne kiabáld, kiabáljatok, ne kiabáljátok, — 12. felelj, ne feleld, feleljetek, ne feleljetek, — 13. csinálj, ne csináld, csináljatok, ne csináljátok, — 14. sétálj, —, sétáljatok, —, — 15. sajnálj, ne sajnáld, sajnáljatok, ne sajnáljátok.

3. 1. kapj, kapd, ne kapj, ne kapd, — 2. lopj, lopd, ne lopj, ne lopd, — 3. sírj, —, ne sírj, —, — 4. mondj, mondd, ne mondj, ne mondd, — 5. várj, várd, ne várj, ne várd, — 6. írj, írd, ne írj, ne írd, — 7. pihenj, —, ne pihenj, —, — 8. kezdj, kezd, ne kezdj, ne kezd, — 9. hívj, hívd, ne hívj, ne hívd, — 10. járj, —, ne járj, —.

4.	1. kapcsolj be	ne kapcsolj be	kapcsold be	ne kapcsold be
	2. szólalj meg	ne szólalj meg	—	—
	3. kelj fel	ne kelj fel	—	—
	4. találj meg	ne találj meg	találd meg	ne találd meg
	5. halj éhen	ne halj éhen	—	—
	6. nyugodj meg	ne nyugodj meg	—	—
	7. ijedj meg	ne ijedj meg	—	—
	8. mosakodj meg	ne mosakodj meg	—	—
	9. fagyj meg	ne fagyj meg	—	—
	10. zárj be	ne zárj be	zárd be	ne zárd be
	11. lopj el	ne lopj el	lopd el	ne lopd el
	12. kísérj el	ne kísérj el	kísérd el	ne kísérd el
	13. nyomj meg	ne nyomj meg	nyomd meg	ne nyomd meg
	14. sértődj meg	ne sértődj meg	—	—
	15. haragudj meg	ne haragudj meg	—	—
	16. vegyél észre	ne vegyél észre	vedd észre	ne vedd észre
5.	1. szólaljatok meg	—	ne szólaljatok meg	—
	2. kapcsoljatok be	kapcsoljátok be	ne kapcsoljatok be	ne kapcsoljátok be
	3. keljetek fel	—	ne keljetek fel	—
	4. írjatok meg	írjátok meg	ne írjatok meg	ne írjátok meg
	5. találjatok meg	találjátok meg	ne találjatok meg	ne találjátok meg
	6. haljatok szomjan	—	ne haljatok szomjan	—
	7. kapcsoljatok ki	kapcsoljátok ki	ne kapcsoljatok ki	ne kapcsoljátok ki
	8. kérjetek meg	kérjétek meg	ne kérjetek meg	ne kérjétek meg
	9. kísérjetek ki	kísérjétek ki	ne kísérjetek ki	ne kísérjétek ki
	10. küldjetek el	küldjétek el	ne küldjetek el	ne küldjétek el
	11. lopjatok el	lopjátok el	ne lopjatok el	ne lopjátok el
	12. ijedjetek meg	—	ne ijedjetek meg	—
	13. haragudjatok meg	—	ne haragudjatok meg	—
	14. vegyetek észre	vegyétek észre	ne vegyetek észre	ne vegyétek észre
	15. zárjatok be	zárjátok be	ne zárjatok be	ne zárjátok be

16. nyomjatok meg	nyomjátok meg	ne nyomjatok meg	ne nyomjátok meg
17. mosakodjatok meg	—	ne mosakodjatok meg	—
18. kapjatok meg	kapjátok meg	ne kapjatok meg	ne kapjátok meg
7. 1. olvass	olvasd	olvassatok	olvassátok
2. húzz	húzd	húzzatok	húzzátok
3. moss	mosd	mossatok	mossátok
4. érezz	érezd	érezzetek	érezzétek
5. hozz	hozd	hozzatok	hozzátok
6. találkozz	—	találkozzatok	—
7. kérdezz	kérdezd	kérdezzetek	kérdezzétek
8. magyarázz	magyarázd	magyarázzatok	magyarázzátok
9. borotválkozz	—	borotválkozzatok	—
10. táviratozz	—	táviratozzatok	—
11. csodálkozz	—	csodálkozzatok	—
12. álmodozz	—	álmodozzatok	—

8. 1. fázz meg, ne fázz meg, — 2. öltözz fel, ne öltözz fel, — 3. nézz meg, nézd meg, ne nézz meg, ne nézd meg, — 4. húzz le, húzd le, ne húzz le, ne húzd le, — 5. érkezz meg, ne érkezz meg, — 6. ijedj meg, ne ijedj meg, — 7. öregedj meg, ne öregedj meg, — 8. borotválkozz meg, ne borotválkozz meg, — 9. húzz fel, húzd fel, ne húzz fel, ne húzd fel, — 10. vessz el, ne vessz el.

9. 1. szeress	szeresd	szeressetek	szeressétek
2. beszélgess	—	beszélgessetek	—
3. fizess	fizesd	fizessetek	fizessétek
4. süss	süsd	süssetek	süssétek
5. hallgass	hallgasd	hallgassatok	hallgassátok
6. lehess	—	lehessetek	—
7. juss el	—	jussatok el	—
8. hallgass meg	hallgasd meg	hallgassatok meg	hallgassátok meg
9. nézegess	nézegesd	nézegessetek	nézegessétek
10. ne vess	—	ne vessetek	—
11. juss eszébe	—	jussatok eszébe	—
12. látogass meg	látogasd meg	látogassatok meg	látogassátok meg
11. 1. segíts	segítsd	segítsetek	segítsétek
2. javíts	javítsd	javítsatok	javítsátok
3. állapíts meg	állapítsd meg	állapítsatok meg	állapítsátok meg
4. készíts	készítsd	készítsetek	készítsétek
5. takaríts	—	takarítsatok	—

6. érts	értsd	értsetek	értseték
7. tarts	tartsd	tartsatok	tartsátok
8. jelents	jelentsd	jelentsetek	jelentsétek
9. gyújts fel	gyújtsd fel	gyújtsatok fel	gyújtsátok fel
10. felejts el	felejtsd el	felejtsetek el	felejtseték el

12. 1. beszéljen, beszéljenek... — 2. táncoljon, táncoljanak... — 3. öleljen meg, öleljenek meg / ölelje meg, öleljétek meg... — 4. olvasson, olvassanak / olvassa, olvassák... — 5. nyomjon meg, nyomjanak meg / nyomja meg, nyomják meg... — 6. sétáljon, sétáljanak... — 7. beszéljen, beszéljenek... — 8. találkozzék (találkozzon), találkozzanak... — 9. gyűjtson fel, gyűjtsanak fel / gyűjtsa fel, gyűjtsák fel... — 10. segítsen, segítsenek... — 11. felejtson otthon, felejtssanak otthon / felejtse otthon, felejtssék otthon... — 12. telefonáljon, telefonáljanak... — 13. válasszon, válasszanak... — 14. mutasson meg, mutassanak meg / mutassa meg, mutassák meg... — 15. meséljen, meséljenek...

13. 1. Beszéljen velem magyarul! — 2. Táncoljon velem! — 3. Hívjon föl engem! Telefonáljon nekem! — 4. Ébresszen föl (engem) 7 órakor! — 5. Vacsorázzék (vacsorázzon) velem a Budapest étteremben! — 6. Meséljen nekem! — 7. Magyarázza meg nekem a feladatot! — 8. Kísérjen ki engem a pályaudvarra! — 9. Mutassa meg nekem a város nevezetességeit! — 10. Látogasson meg engem! — 11. Jöjjön el hozzám! — 12. Meséljen nekem / beszéljen nekem a kirándulásról! — 13. Nézegesse velem a kirakatkat! — 14. Segítsen nekem rendet csinálni a szobában! — 15. Nézze meg velem az új filmet!

14. 1. higgy	hidd	higgyetek	higgyétek
2. láss	lásd	lássatok	lássátok
3. jöjj, gyere	—	jöjjetek, gyertek	—
4. vegyél	vedd	vegyetek	vegyétek
5. vigyél	vidd	vigyetek	vigyétek
6. aludj	—	aludjatok	—
7. légy	—	legyetek	—
8. menj	—	menjetek	—
9. egyél	edd	egyetek	egyétek
10. igyál	idd	igyatok	igjátok
11. bocsáss meg	bocsásd meg	bocsássatok meg	bocsássátok meg
12. haragudj	—	haragudjatok	—
15. 1. higgyen	higgyenek	higgye	higgyék
2. egyen, egyék	egyenek	egye	egyék
3. vegyen	vegyenek	vegye	vegyék
4. igyon, igyék	igyanak	igya	igyák
5. vigyen	vigyenek	vigye	vigyék

6. tegyen	tegyenek	tegye	tegyék
7. legyen	legyenek	—	—
8. aludjon, aludjék	aludjanak	—	—
9. jöjjön	jöjjenek	—	—
10. menjen	menjenek	—	—
11. bocsásson meg	bocsássanak meg	bocsássa meg	bocsássák meg
12. haragudjon, haragudjék	haragudjanak	—	—

16. 1. megsértődtem, — 2. a salátából és a húsból, — 3. az új helyen, — 4. a folyosóra, — 5. elkéstem, — 6. elkéstem, — 7. ezeket a könyveket! — 8. a tejet, — 9. neki, — 10. el kell mennem.

17. 1. gyere, — 2. add oda, — 3. látogassátok meg, — 4. felejts el, — 5. felejtsd el, — 6. hozd ide, — 7. vigyétek el, — 8. kísérj el, — 9. kísérd el, — 10. kísérj ki, — 11. segíts, — 12. segítsd, segítettél.

17. lecke

9. 3/a.

3/6.

2 л. ед. ч.	2 л. мн. ч.	3 л. ед. ч.	3 л. мн. ч.
1. állj	álljatok	álljon	álljanak
2. keresd	keressétek	keresse	keressék
3. találj meg	találjátok meg	találja meg	találják meg
4. vedd fel	vegyétek fel	vegye fel	vegyék fel
5. tedd fel	tegyétek fel	tegye fel	tegyék fel
6. fogd meg	fogjátok meg	fogja meg	fogják meg
7. oltsd le	oltsátok le	oltsa le	oltsák le
8. nyomd le	nyomjátok le	nyomja le	nyomják le
9. nyisd ki	nyissátok ki	nyissa ki	nyissák ki
10. menj ki	menjete ki	menjen ki	menjenek ki
11. csukd be	csukjátok be	csukja be	csukják be
12. tedd be	tegyétek be	tegye be	tegyék be
13. zárd be	zárjátok be	zárja be	zárják be
14. zárd kulcsra	zárjátok kulcsra	zárja kulcsra	zárják kulcsra
15. húzd ki	húzzátok ki	húzza ki	húzzák ki
16. tedd zsebre	tegyétek zsebre	tegye zsebre	tegyék zsebre
17. húzd fel	húzzátok fel	húzza fel	húzzák fel
18. menj végig	menjete végig	menjen végig	menjenek végig
19. menj oda	menjete oda	menjen oda	menjenek oda
20. állj meg	álljatok meg	álljon meg	álljanak meg

21. nyomd meg várj	nyomjátok meg várjatok	nyomja meg várjon	nyomják meg várjanak
22. —	—	—	—
23. —	—	—	—
24. nyisd ki	nyissátok ki	nyissa ki	nyissák ki
25. szállj be	szálljatok be	szálljon be	szálljanak be
26. köszönj	köszönjete	köszönjön	köszönjenek
27. —	—	—	—
28. csukd be	csukjátok be	csukja be	csukják be
29. —	—	—	—
30. —	—	—	—
31. szállj ki	szálljatok ki	szálljon ki	szálljanak ki
32. menj ki	menjete	menjen ki	menjenek ki
33. hajtsd fel	hajtsátok fel	hajtsa fel	hajtsák fel
34. indulj el	induljatok el	induljon el	induljanak el

9. 4.

a) Arra kértek engem,
hog

1. álljak
2. keress
3. találjam meg
4. vegyem fel
5. tegyem fel
6. fogjam meg
7. oltsam le
8. nyomjam le
9. nyissam ki
10. menjek ki
11. csukjam be
12. tegyem be
13. zárjam be
14. zárjam kulcsra
15. húzzam ki
16. tegyem zsebre
17. húzzam fel
18. menjek végig
19. menjek oda
20. álljak meg
21. nyomjam meg
várjak

b) Arra kértek minket,
hog

1. álljunk
2. keressük
3. találjuk meg
4. vegyük fel
5. tegyük fel
6. fogjuk meg
7. oltsuk le
8. nyomjuk le
9. nyissuk ki
10. menjünk ki
11. csukjuk be
12. tegyük be
13. zárjuk be
14. zárjuk kulcsra
15. húzzuk ki
16. tegyük zsebre
17. húzzuk fel
18. menjünk végig
19. menjünk oda
20. álljunk meg
21. nyomjuk meg
várjunk

c) Arra kértük a
gyerekeket, hog

1. álljanak
2. keressék
3. találják meg
4. vegyék fel
5. tegyék fel
6. fogják meg
7. oltsák le
8. nyomják le
9. nyissák ki
10. menjenek ki
11. csukják be
12. tegyék be
13. zárják be
14. zárják kulcsra
15. húzzák ki
16. tegyék zsebre
17. húzzák fel
18. menjenek végig
19. menjenek oda
20. álljanak meg
21. nyomják meg
várjanak

22. —	—	—
23. —	—	—
24. nyissam ki	nyissuk ki	nyissák ki
25. szálljak be	szálljunk be	szálljanak be
26. köszönjek	köszönjünk	köszönjenek
27. —	—	—
28. csukjam be	csukjuk be	csukják be
29. —	—	—
30. —	—	—
31. szálljak ki	szálljunk ki	szálljanak ki
32. menjek ki	menjünk ki	menjenek ki
33. hajtsam fel	hajtsuk fel	hajtsák fel
34. induljak el	induljunk el	induljanak el

18. lecke

8. 1. töltsék ki, — 2. másszon ~ másszék föl, — 3. adjon, — 4. leragadjon a szeme, — 5. megtudni, — 6. aludjon, — 7. másszon ~ másszék fel, — 8. elkérje.

9. 1. — Péter arra kért engem, hogy adjak neki valami olvasnivalót. — 2. Szása azt mondta, hogy adjanak neki valami innivalót, mert szomjan hal. — 3. Ildi kérte, hogy adjuk át Anyának ezt a bőröndöt, mert kell neki. — 4. A kalauznő arra kérte a gyerekeket, hogy létra nélkül, ügyesen másszanak föl a helyükre, ők még fiatalok. — 5. A professzor kért, hogy ne aludjak el az óráján. — 6. A szülők azt kívánják gyerekeiknek, hogy aludjanak, mint a bunda. — 7. A tanár kérte a gyerekeket, hogy írjanak házi feladatot „Habarovszkba utaztam” címmel. — 8. Kérte a lányt, hogy várjon rá. — 9. Arra kértek engem, hogy vegyem őket szemügyre. — 10. Az apa arra kérte a gyereket, hogy higgye el neki: van útlevele. — 11. Kértük őket, hogy higgyék el: van jegye. — 12. Az öreg azt kérte, hogy vigye ki a létrát a folyosóra.

19. lecke

3. 1. A kalauznő arra kért, hogy készítsem elő az útlevelemet. — 2. A kalauznő azt mondta a gyerekeknek, hogy mielőtt a határállomásra ér a vonat, készítsék elő az útlevelüket. — 3. A kalauznő azt kérte, hogy mielőtt a határőrök jönnek, rakjunk rendet az ágyakon, maradjunk a fölkében. — 4. A határőr azt mondta, hogy legyen szíves, adjam oda az útlevelemet. — 5. A határőr arra kért bennünket, hogy mutassuk meg az útlevelünket. — 6. A kalauznő azt mondta, hogy töltsen ki a vámáru-nyilatkozatot. — 7. Azt mondták, hogy töltsünk ki minden rovatot. — 8. Kértem a fiúkat, vegyék észre, hogy itt vannak a határőrök, és ne kiabáljanak.

9. 1. Arra kért, hogy expressz adjam föl a levelét. — 2. Kértem, hogy ne fusson át az utca túloldalára. — 3. Kért, hogy fussuk át azt a levelet, jó lesz-e. — 4. Azt mondta az

édesanyám, hogy fussunk át a szomszédba sóért. — 5. Kértek, hogy tanulmányozzam át ezt az újságot. — 6. Arra kérte a férje, hogy ne szakítsa mindig félbe. — 7. Kértem őket, hogy szaladjanak át a papírboltba egy füzetért. — 8. Kértem a húgomat, hogy biccentsen csak egyet. — 9. Mondtam nekik, hogy számoljanak be, mit csináltak. — 10. Kértem, hogy ne utazzék el, meg talál fázni.

13. 1. A férje félbeszakította, hogy ne olvasson olyan gyorsan. — 2. Mondta Ildi, hogy ne nevessem el magam, ha a professzor beszélni kezd. — 3. Arra kért minket, ne vegyük észre, hogy rosszul beszél oroszul. — 4. Az apja kiabált, hogy ne jajgasson mindig. — 5. Mondtam nekik, hogy ne nagyon büszkélkedjenek vele. — 6. Azt tanácsolta, hogy barátkozzunk össze velük, rendes emberek. — 7. Azt mondta az édesapám, hogy hívjuk meg őket magunkhoz vasárnapra. — 8. Ánya azt írta a szüleinek, hogy nyugodjanak meg, minden rendben lesz. — 9. A gyerek kérte a szüleit, hogy cseréljék ki a tányérját. — 10. Arra kért a férjem, mielőtt elutazott, hogy ne maradjak este egyedül.

20. lecke

4. 1. Kértem, hogy ne üljön törökülésben az ágy tetején. — 2. Kértem, hogy jöjjön, segítsen rendet rakni a szobában. — 3. Mondtam neki, hogy ne vágja a körmét sötétben, de nem hallgatott rám. — 4. Mondták nekik, hogy ne most folytassanak eszmecserét a magyar nők alakjáról, de ők csak vitatkoztak tovább. — 5. Kértük őket, hogy ne kapkodjanak, lassan csinálják. — 6. Mondta a férjem, hogy szedjem rendbe magam. — 7. Mondta az édesanyám, hogy varrjam föl a gombomat, ne szakadjon le az első percben. — 8. Mondtam neki, hogy csukja be a táskáját, ne boruljon ki belőle minden. — 9. Kértem őket, hogy halásszák ki a kesztyűmet az ágy alól. — 10. Kértek minket a fiúk, hogy vigasztaljuk meg őt, hiszen sír.

17. 1. beszélve, — 2. sétálva, — 3. fekve, — 4. téve, — 5. megnyugodva, — 6. guggolva, — 7. megebédelve, — 8. meggyilkolva, — 9. elszomorodva, — 10. üldögélve.

21. lecke

4. 1. Mondom neki, hogy ne essék kétségbe. — 2. Kértem, hogy ne oda tegye a virágot. — 3. Kértük, hogy igyekezzék, mert elkésünk. — 4. Mondtuk neki, hogy szedje össze minden bátorságát, és kérdezze meg. — 5. Azt írtam neki, hogy élvezze a jó időt, és ne törje a fejét semmin. — 6. Mondtuk neki, hogy felejtse el ezt az egész történetet. — 7. Kértem, hogy ne tegye az ollót a konyhaasztalra. — 8. Azt írták nekünk a levelükben, hogy csodáljuk meg a szép kilátást, és gondoljunk rájuk.

11. 1. Kértem, hogy ismerkedjen meg vele. — 2. Azt tanácsoltam neki, hogy egyezzen bele. — 3. Mondta, hogy örüljünk neki. — 4. Kiabált, hogy legyen már elegendem ebből. — 5. Mondtuk nekik, hogy egy kukkot se értsenek belőle. — 6. Mondta a mama a gyerekének, hogy ne öltse ki a nyelvét. — 7. Kértük a lányokat, hogy beszéljék rá. — 8. Azt mondta, hogy ne etessük agyon a gyereket a nagymamánál, és elment.

12. egyezzék bele, ismerkedjék meg, magyarázza meg, menjen el, rakjon rendet, szedje rendbe magát, mosakodjék meg, tartson előadást, tartson élménybeszámolót, töltsse ki.

13. elmenjen, megismerkedjen ~ megismerkedjék, külföldre utazzék, főpróbát tartson, kitöltse, kiöltse a nyelvét, átmenjen, elvigyen, rendet rakjon, pénzt váltson, letegye a virágcsokrot.

22. lecke.

3. Azt írta nekünk a király, hogy kössünk szövetséget. — 2. Arra kértek minket a tatárok, hogy támadjuk meg nyugati szomszédainkat. — 3. A királytól azt kérte a herceg, hogy adja hozzá feleségül a lányát. — 4. Azt akarta, hogy támadjam meg a várost.

6. 1. A király azt kérte tőlük, hogy menjenek Magna Hungariába, tudják meg, élnek-e ott magyarok. — 2. A király arra kért minket, hogy keressük meg az őshazában maradt testvéreinket, és hívjuk őket haza. — 3. A barátok azt felelték, hogy elmennek, de a király ne feledkezzék meg róluk, küldjön utánuk pénzt, és adjon meg minden segítséget. — 4. Azt mondták volna a barátok a magyaroknak, hogy ne maradjanak itt a Volga-vidéken, jöjjenek az új hazába. — 5. Mondták a barátnak, hogy ne menjen tovább, ne keresse őket, ne öljék meg őt is a tatárok.

10. 1. Azt írta a főpap nekünk, hogy öljük meg a királynét. — 2. Azt írta az uraknak a főpap, hogy ne öljék meg a királynét. — 3. Azt tanácsolta nekem a főpap, hogy elle-nezzem az összeesküvést. — 4. Kérték az urak, hogy egyezzünk bele. — 5. A főpap azt üzenté az uraknak, hogy féljenek. — 6. Azt írta a püspök, hogy ne féljünk meg-ölni a királynét.

24. lecke

7. 1. váratni, — 2. nézetni, — 3. elénekeltetni, — 4. elmondadni, — 5. megértetni, — 6. vetetni, — 7. kimosatni, — 8. elhitetni, — 9. vitetni, — 10. kinevettetni, — 11. készí-tetni, — 12. fényképet csináltatni, — 13. javíttatni, — 14. építtetni, — 15. meséltetni, — 16. sétáltatni, — 17. tetetni, — 18. festetni, — 19. dolgoztatni, — 20. mondatni.

Грамматический указатель

(цифры, набранные полужирным шрифтом, указывают номер грамматического параграфа, все же остальные цифры — номер страницы)

алфавит **13**

артиклъ

определённый, неопределённый **13**

после указательного местоимения **5, 120**

в притяжательной конструкции **70**

с притяжательным местоимением **101**

в конструкциях типа «у меня болит» **66**

безобъектное спряжение

изъявительное наклонение — настоящее время **17**

— прошедшее время **76**

— будущее время **59**

условное наклонение — настоящее время **102**

— прошедшее время **77**

повелительное наклонение **106**

у меня болит **66**

будущее время **59**

глагол быть **6, 11, 53, 59, 62, 106**

вежливое обращение **43, 119**

винительный падеж **36, 38, 64**

возраст **31**

времена года **88**

время (выражение точного времени) **92, 93**

время (грамматические времена)

настоящее — изъявительное накл. **17** (безоб.); **37, 39** (об.)

— условное накл. **102** (безоб. и об.)

— повелительное накл. **106** (безоб. и об.)

прошедшее — изъявительное накл. **76** (безоб. и об.)

— условное накл. **77** (безоб. и об.)

— вышедшие из употребления прошедшие времена **124**

будущее **59**

Вы (обращение на «Вы») **43, 119**

выражение принадлежности **101**

притяжательные окончания **63**
 притяжательная конструкция **70**
 притяжательный признак **101**
 притяжательные местоимения **100**
 вышедшие из употребления прошедшие времена **124**
 venni **62**
 vinni **82**
 volna **103**
 volt **53**

гармония гласных **1**
 глагольное сказуемое **16**
     van, vannak **6**
     nincs, nincsenek **10**
     глагольно-именное сказуемое **11**
 глагольные основы **395**
     aludni **72**
     dohányozni **78**
     emlékezni **115**
     enni **62, 102, 106**
     érezni **78, 79**
     feküdni **72**
     gyere **106**
     haragudni **401**
     -hat/-het **105**
     hinni **62, 102, 106**
     hozni **82**
     igyekezni **115**
     inni **62, 102, 106**
     jönni — jövek **40**, jöttem **54**, jöjtek **106**
     látni **106**
     lenni **62, 102, 106, 103**
     lőni — lövek **114**, lőttem **80**, löjtek **106**
     menni — megyek **40**, mentem **54**, menjek **106**
     mosolyogni **72**
     nincs, nincsenek **10**
     nyugodni **91**
     öregedni **401**
     szokni **60**
     szőni — szövök **114**, szőttem **80**, szőjtek **106**
     tenni **62, 102, 106**

tetszeni **106, 119**
 ugrani **91**
 üdvözölni **72**
 vagyok, vagy, vagyunk, vagytok **11**
 van, vannak **6**
 venni **62, 102, 106**
 vinni **62, 102, 106**
 volna **103**
 volt **53**
 гласные **16**
 дата **85, 86, 87**
     год **86**
     год, месяц **86**
     год, месяц, число **87**
     какое число **87**
     какого числа **87**
 дательный падеж **24**
 двойное отрицание **42**
 деепричастие **112**
 деепричастие + van **113**
 дни недели **84**
 дополнение
     прямое дополнение **36, 38**
     определённое прямое дополнение 3-го лица **38**
 дробные числительные в датах **87**
 у меня есть **69**
 закон гармонии гласных **1**
 ... имени ... **20**
 именительный падеж мн. ч.
     -k **2**
     в притяжательном склонении (-i) **63**
 именное сказуемое **3**
 именные основы **416, 26, 71, 90, 102, 122**
 имя собственное **14**, (орфография)
 интонация вопросительных предложений **22, 95, 97**
 инфинитив **15**
     с притяжательными окончаниями **68**
     szokni + инфинитив **60**
     kell, kellett + инфинитив **68**

(я) хотел бы + инфинитив **104**

tetszik + инфинитив (в вежливом обращении) **119**

fogni + инфинитив (будущее время) **59**

как тебя зовут? **56**

каузативные глаголы **125**

кафедра... **57**

курс, -курсник, на каком курсе... **32**

kell + инфинитив **68**

kettő, két **28**

kis, kicsi **30**

личные окончания

изъявительное наклонение

безоб. спр. — настоящее время **17**

— прошедшее время **76**

об. спр. — настоящее время **39**

— прошедшее время **76**

условное наклонение

безоб. спр. — настоящее время **102**

— прошедшее время **77**

об. спр. — настоящее время **102**

— прошедшее время **77**

повелительное наклонение

безоб. спр. **106**

об. спр. **106**

-lak/-lek **98**

местоимение

взаимное egymás **73**

возвратно-усилительное maga **38, 79**

вопросительные **418**

личные **418**

именительный падеж **12**

винительный падеж **55**

с падежным окончанием -ból/-ből (belőlem) **73**

с падежным окончанием -hoz/-hez/-höz (hozzám) **83**

с падежным окончанием -nál/-nél (nálam) **52**

с падежным окончанием -nak/-nek (nekem) **24**

с падежным окончанием -ra/-re (rám) **99**

с падежным окончанием -val/-vel (velem) **65**

неопределённые **420**

относительные **420**

притяжательные 100

указательные 418

ez, az 5

с падежными окончаниями **7, 23, 35, 36, 41, 46, 51, 70**

с послелогами **25, 107**

e 120

ezen, azon 120

месяцы 85

множественное число

-k 2

-i 63

наклонение

изъявительное — настоящее время 17, 37, 39

— прошедшее время **76**

— будущее время **59**

условное — настоящее время 102

— прошедшее время **77**

повелительное 106

наречия 18, 34

наречия от прилагательных сравнительной и превосходной степеней 50

настоящее время — см. время

неопределённая форма — см. инфинитив

неопределённость — определённость 13, 38

неопределённый артикль 13

неправильные глаголы — см. глагольные основы

неделя, дни недели 84

обладаемое, обладатель — см. выражение принадлежности

обращение 43, 119

объектное спряжение

изъявительное наклонение — настоящее время 37, 39

— прошедшее время **76**

— будущее время **59**

условное наклонение — настоящее время 102

— прошедшее время **77**

повелительное наклонение 106

окончания

личные — см. безобъектное спр., объектное спр.

падежные — см. падежные окончания

лично-притяжательные — см. выражение принадлежности

см. также показатели
определения
качественные **4**
количественные **8**
притяжательные **70**
указательное местоимение в функции определения **5**
определённое прямое дополнение 3-го лица **38**
определённость — неопределённость **13, 38**
определённый артикль — см. артикль
основы — см. глагольные основы, именные основы **395, 416**
отрицание **10, 95, 97**
двойное отрицание **42**
отрицательные формы приставочного глагола **405, 412, 413**
отчество **14**

падеж — см. также предлоги
именительный падеж мн. ч. -k **2**, -i **63**, см. также притяжательное склонение **64**
винительный **36, 38**
родительный **70**, см. также **63, 100, 101**
дательный **23**
творительный **23**
предложный — см. предлоги
падежные окончания
-ba/-be **23**
-ban/-ben **7**
-ból/-ből **41**
-ért **35**
-hoz/-hez/-höz **51**
-ig **46**
-n, -on/-en/-ön **7**
-nak/-nek **23**
-nak a/-nek a **70**
-nál/-nél **51**
-ra/-re **23**
-ról/-ről **23**
-t **36**
-tól/-től **41**
-val/-vel **23**
остальные см. **417**
парные части тела **66**
повелительное наклонение **106**

показатели

множественного числа -k 2, -i 63

сравнительной степени -bb 48

положительная степень прилагательных 48

порядковые числительные 74

послелогои

без управления 25

с управлением 107

с притяжательными окончаниями 81

потенциальные глаголы 105

превосходная степень 48

предлоги

в+вин. п. 23

в+предл. п. 7

до+род. п. 46

за+вин. п. 35

из+род. п. 41

к+дат. п. 51

на+вин. п. 23

на+предл. п. 7

о+предл. п. 23

от+род. п. 41

с+род. п. 23

с+твор. п. 23

у+род. п. 51

см. также падеж

принадлежность — см. выражение принадлежности

приставка 94, 95, 96, 97, 412, 413

приставочный глагол без вспомогательного глагола 95

приставочный глагол со вспомогательным глаголом 97

приставка со значением 'да' 96

приставка agyon- 118

отрицательные формы приставочного глагола 405, 412, 413

притяжательная конструкция 70

притяжательное склонение 64

притяжательные местоимения 100

притяжательные окончания 63

притяжательный признак -é 101

причастие

настоящего времени 121

прошедшего времени 116

будущего времени **123**
 való **111**
 с притяжательными окончаниями **117**
 прошедшее время **76, 77, 124**
 прямое дополнение **36, 38**
 разноспрягаемые глаголы — см. глагольные основы
 родительный падеж — см. выражение принадлежности, **70**
 сказуемое
     глагольное **16**
         van, vannak **6**
         nincs, nincsenek **10**
     именное **3**
         составное (глагольно-именное) **3, 11**
 склонение — см. падеж, падежные окончания, притяжательное склонение **64**
 сколько будет... **29**
 сколько стоит... **47**
 сколько тебе лет? **31**
 согласные **16**
 согласование
     определяемого слова с количественным определением **8, 58**
         с количественным числительным **28**
     указательного местоимения в функции определения **5, 120**
     подлежащего со сказуемым **9**
     в притяжательной конструкции **70**
         типа ez az ő könyve, ez az ő könyvük **71**
         типа ez a diák könyve, ez a diákok könyve **70**
 союзы de, hanem **21**
 спряжение — см. безобъектное спряжение, объектное спряжение
 спряжение разноспрягаемых (или неправильных) глаголов — см. глагольные основы
 сравнение **48, 49**
 сравнительная степень **48**
 степени сравнения **48**
 страны света **89**
 суффиксы
     -andó/-endő **122**
     -ász/-ész **33**
     -ék **108**
     -i **19**
     -l **18, 50**

-n 18, 50

-ni 15

-ó/-ő 121

-s 44, 67

-ság/-ség 61

-t, -tt 116

-tlan/-tlen 109

-ú/-ű 110

творительный падеж **23**, см. также предлоги, падежные окончания

удлинение гласных -а, -е в конце слова **2**

указательные местоимения — см. местоимения

условное наклонение — настоящее время **102**

— прошедшее время **77**

у меня болит **66**

у меня есть **69**

фамилия, имя, отчество **14**

хотел бы + инфинитив **104**

цвета, какого цвета **27**

час (выражение точного времени) **92, 93**

чей, чья, чьё, чьи? **100, 101**

числительные

согласование **28, 58**

количественные **28**

порядковые **74**

дробные **74, 87**

с суффиксом -s **44**

число, какое число, какого числа **87**

этаж **75**

СЛОВАРЬ

Заглавные слова даны в алфавитном порядке. Краткие и долгие гласные *a, á, e, é, i, í, o, ó, ő, ű, u, ú, ü, ű*, согласно правилам венгерской фонетики, считаются самостоятельными звуками, которые на письме обозначаются отдельными буквами. В данном словаре венгерские слова с кратким гласным стоят впереди слов с долгим гласным. В каталогах библиотек, в алфавитных предметных указателях, в энциклопедиях, в двуязычных словарях и т. п., имеющих в своём составе не только венгерские, но и иностранные слова, гласные с надстрочными знаками (напр.: *a, á, à, ä, â, e, é, è, ê, ë, o, ő, ò*, и т. д.) считаются одной буквой (*a, e, o*).

Обратите внимание на чередования гласных (напр.: *a — á, e — é, á — a, é — e, í — i, ó — o, ó — a* и т. д.) в основах венгерских имён и глаголов (см. стр. 395, 416). Например, слово *kezek* 'руки' см. *kéz* 'рука', *kövek* 'камни' см. *kő* 'камень', *tavak* 'озёра' см. *tó* 'озеро'.

В скобках даны:

- окончание винительного падежа ед. ч. (с соединительным гласным или без него),
- притяжательное окончание 3-го лица ед. ч.,
- окончание именительного падежа мн. ч. имён;
- в случае необходимости также окончание падежа, отвечающего на вопрос где? или когда? и форма сравнительной степени прилагательных;
- 1 лицо ед. ч., 3 лицо ед. ч. (иковых глаголов) безобъектного спряжения настоящего времени,
- 3 лицо ед. ч. безобъектного спряжения прошедшего времени,
- 3 лицо ед. ч. безобъектного спряжения повелительного наклонения глаголов;
- если глагол употребляется только в объектном спряжении, то в скобках даны упомянутые окончания объектного спряжения.

Условные знаки и сокращения, использованные в словаре, см. стр. 7.

Венгерско-русский словарь

Венгерский алфавит

A magyar ábécé

a, á, b, c, cs, d, dz, dzs, e, é, f, g, gy, h, i, í, j, k, l, ly, m, n, ny, o, ó, ö, ő, p, q, r, s, sz, t, ty, u, ú, ü, ő, v, w, x, y, z, zs

a, az определённый артикль (см. 13)

abbahagyni (-ok, -ott, hagyja abba) vmit прекращать, прекратить, переставать, перестать; бросить; **abbahagyta a dohányzást** он(а) бросил(а) курить

ABC (произносится: ábécé) (-t, -je, -k) алфавит; азбука, букварь; универсам, гастроном самообслуживания

ablak (-ot, -a, -ok) окно

adni (-ok, -ott, -jon) vkinek vmit давать, дать

adag (-ot, -ja, -ok) порция

addig ..., **amíg** ... до тех пор, пока

addigra ..., **(a)mire** ... к тому времени, как

adott (-at, -ak) данный

adó (-t, -ja, -k) налог

adófizetés (-t, -e) уплата налогов

az Adrija (-át, -ája) ~ **az Adriai-tenger** (-t, -e) Адриатика

agitátor (-t, -a, -ok) агитатор

agrár- аграрный

agyon- приставка (см. 118)

agyonetetni (-ek, -ett, etessen agyon) vkit накормить

ajándék (-ot, -a, -ok) подарок; **ajándékba adni vmit vkinek** давать, дать в подарок; **ajándékba kapni vmit vkitől** получать, получить в подарок

ajtó (-t, ajtaja, -k) дверь

akarni (-ok, -t, -jon) vmit хотеть

aki (-t, -k) (относительное местоимение) кто

akkor тогда

aktatásk|a (-át, -ája, -ák) портфель

alacsony (-at, -ak) низкий

alagút (-utat, -útja, -utak) туннель

alak (-ot, -ja, -ok) фигура; форма, вид; личность; **vminek a vagy alakja** выдающаяся личность

alakú (-t, -ak) -образный, -видный
alanyi ragozás (-t, -a) безобъектное спряжение
alap (-ot, -ja, -ok) основа
alapanyag (-ot, -a, -ok) исходный материал, основны(е) вид(ы) сырья
alapítani (-ok, -ott, -son) vmit основывать; основать
alapító|levél (-levelet, -levele, -levelek) учредительная грамота
alapos (-t, -ak) основательный, тщательный
alaposan основательно, тщательно
alapvető (-t, -ek) основной, имеющий первоначальное значение
 vmi **alatt** (послелог) под+ твор. п.
 vmi **alá** (послелог) под+ вин. п.
aláírni (-ok, -t, írjon alá) vmit подписывать, подписать
aláírás (-t, -a, -ok) (личная) подпись
album (-ot, -a, -ok) альбом
alig еле; **alig áll a lábán a fáradtságtól** он(а) еле стоит на ногах от усталости
alighogy не успел . . . , как . . . ; как только
alkalmas (-t, -ak) vmire (при)годный, подходящий
alkalmazkodni (-om, -ik, -ott, -jék) vmihez приспособляться
alkotni (-ok, -ott, alkotson) vmit создавать
alkotmány (-t, -a, -ok) конституция; **az Alkotmány napja** (-át; -án) день конституции
 (в Венгрии: 20 августа)
alm|a (-át, -ája, -ák) яблоко
 vmi **alól** (послелог) из-под
alsó (-t, -k) нижний
alsóíng (-et, -je, -ek) верхняя часть мужского белья
alsónadrág (-ot, -ja, -ok) мужские трусы, кальсоны
alszik см. **aludni**; **alszik, mint a bunda** спит, как сурок (досл.: спит, как шуба)
altatni (-ok, -ott, altasson), **elaltatni** (-ok, -ott, altasson el) убаюкивать, усыплять
aludni см. **72, 404** спать
aluljáró (-t, -ja, -k) подземный переход, пешеходный туннель
alvó (-t, -k) спящий; „**Csipkerózsik|a**” (-át, -ája) опера и сказка „Спящая красавица”
ami (относительное местоимение) что
amíg пока
angol (-t, -ja, -ok) английский; англичанин, англичанка
angyal (-t, -a, -ok) ангел
Anjou (произносится: Anzsú) династия итальянского происхождения, родственная
 с династией Арпадов по женской линии
any|a (-át, -ák) мать; **anyám, anyád, anyja, anyánk, anyátok, anyjuk** моя (твоя, его, её
 и т. д.) мать
anyag (-ot, -a, -ok) материал
anyag| (-t, -ak) материальный; (мн. ч.) материальная сторона дела

anyagi helyzet (-et, -e, -ek) материальное положение
apja (-át, -ák) отец; **apám, apád, apja, apánk, apátok, apjuk** мой (твой, его, её и т. д.)
отец
apátság (-ot, -a, -ok) аббатство
apró (-t, -k) мелкий, маленький
apróság (-ot, -a, -ok) мелочь, маленькая вещь; **malach**
az Aranybulla (-át, -ája) «Золотая булла», Великая хартия вольности (1222 г.)
arc (-ot, -a, -ok) щеки, лицо
asszony (-t, -a, -ok) замужняя женщина; **az asszony** (-t) (в контексте) жена
asztal (-t, -a, -ok) стол
atom (-ot, -ja, -ok) атом
atom- атомный
vminek az atyjja (-át) основоположник
augusztus (произносится: **agusztus**) (-t, -a) август; **augusztusban** в августе
augusztusi (произносится: **agusztusi**) (-t, -ak) августовский
automata автоматический
autó (-t, -ja, -k) автомашина
autóbusz (-t, -a, -ok) ~ **busz** автобус; **autóbuszal** ~ **busszal** (ехать) на автобусе
autóbuszbérlet (-et, -e, -ek) ~ **buszbérlet** проездной билет (месячный) на автобус
autóbuszjegy (-et, -e, -ek) ~ **buszjegy** автобусный билет
autóbuszmegálló (-t, -ja, -k) ~ **buszmegálló** автобусная остановка
autószerencsétlenség (-et, -e, -ek) ~ **karambol** (-t, -ja, -ok) автомобильная катастрофа, авария
az (-t, -ok) тот, та, то, те; определённый артикль, употребляющий перед словами, которые начинаются с гласного (см. 13)
azért, mert потому, что
azonnal сразу
azóta с тех пор
azután ~ **aztán** потом, после того
azzal с тем, с той

á! a! ax! (для выражения радости, удивления)
ágazat (-ot, -a, -ok) отрасль
ágy (-at, -a, -ok) кровать
ágyacsk[a] (-át, -a, -ák) кроватка
ágynemű (-t, -je, -k) постельное бельё
áldozat (-ot, -a, -ok) жертва; жертвоприношение
állni (-ok, -t, -jon) **vhol** стоять, стоить; ~ **vmiből** состоять, состоять
áll (-at, -a) подбородок
állam (-ot, -a, -ok) государство
államhatalom (-mat, -ma, -mak) государственная власть

állami (-t, -ak) государственный
állampolgár (-t, -a, -ok) гражданин; magyar állampolgár гражданин ВНР; szovjet állampolgár гражданин СССР
államvizsg|a (-át, -ája, -ák) государственный экзамен
államvizsgázni (-om, -ik, -ott, -zék) сдавать, сдать государственный экзамен
állandó (-t, -k) постоянный
állandóan постоянно
álldogálni (-ok, -t, -jon) vhol долго стоять, простоять
állítani (-ok, -ott, -son) vmit vhoval ставить, ставить; ~ vmit утверждать, утвердить
állítás (-t, -a, -ok) утверждение
állomás (-t, -a, -ok) станция, вокзал; остановка (метро, такси)
álmodozni (-om, -ik, -ott, -zék) vmiről мечтать
általában обычно, как правило
ápisz см. **papírbolt**
április (-t, -a) апрель; áprilisban в апреле
áprilisi (-t, -ak) апрельский
ár (-at, -a, -ak) цена
árida (-át, -ája, -ák) ария
áriázni (-om, -ik, -ott, -zék) петь арии (дилетантом)
árnyék (-ot, -a) тень
az Árpád-ház (-at) династия Арпадов
Árpád-házi (-t, -ak) из династии Арпадов
árrendszer (-t, -e, -ek) система цен
áru (-t, -ja, -k) товар
áruház (-at, -a, -ak) универсам
ásvány|víz (-vizet, -vize, -vizek) минеральная вода
-ász/-ész суффикс (см. 33)
vmin át через
átélni (-ek, -t, éljen át) vmit переживать, пережить
átfutni (-ok, -ott, fusson át) vmit (pl. levelet) пробежать глазами; ~ vmin (pl. utcán) перебежать
átlag (-ot, -a, -ok) среднее, в среднем
átmen|ni (см. 40, -t, menjen át) vmin (pl. utcán) переходить, перейти
átmenet (-et, -e) переход; minden átmenet nélkül без всякого перехода
átrakni (-ok, -ott, rakjon át) vmit vhonnan vhoval перекладывать
átszállni (-ok, -t, szálljon át) vmiről vmire (с)делать пересадку
átszervezni (-ek, -ett, szervezzon át) vmit перестраивать, перестроить; реорганизовать
áttanulmányozni (-ok, -ott, tanulmányozzon át) подробно изучать, изучить, проработать
átvontatni (-ok, -ott, vontasson át) тащить

-ba/-be (падежное окончание) в + вин. п.
bab|a (-át, -ája, -ák) кукла
babakelengyle (-ét, -éje) приданое для новорождённого
babakocsi (-t, -[j]a, -k) коляска
babaszappan (-t, -ja, -ok) детское мыло
baj (-t, -a, -ok) беда; csak nem történt valami bajod? не страшась ли с тобой беда?
bajusz (-t, -a, -ok) усы
bajuszos (-t, -ak) с усами, усатый
bal (-t, -ja) левый
a Balaton (-t; -on) Балатон
baleset (-et, -e, -ek) несчастный случай; baleset ért (értjen) vkit произошёл несчастный случай с кем
balra налево (куда?; где?)
-ban/-ben (падежное окончание) в + предл. п.
bank (-ot, -ja, -ok) банк
barát (-ot, -ja, -ok) друг, приятель; монах; szürkebarát (досл.: серый монах) сорт вина
barátnő (-t, -je, -k) подруга, приятельница
barlang (-ot, -ja, -ok) пещера
barn|a (-át, -ák) коричневый, карий
barna|szén (-szenet, -szene) бурый уголь
bauxit (-ot, -ja) боксит
bá|lvány (-t, -a, -ok) идол, кумир
bánat (-ot, -a) печаль, скорбь
bány|a (-át, -ája, -ák) рудник, шахта
bátor (bátr|at, bátr|ak; bátrabb, legbátrabb) смелый, храбрый
bátorság (-ot, -a) храбрость
bátyám, bátyád, bátyja, bátyánk, bátyátok, bátyuk мой, твой, его, её (и т. д.) старший брат (см. 71)
-bb суффикс сравнительной степени (см. 48)
-be см. **-ba/-be**
be наречие (и приставка), отвечающее на вопрос куда? (в + вин. п.)
beállítani (-ok, -ott, állítson be) v|hova (разг.) неожиданно заявиться
bebizonyítani (-ok, -ott, bizonyítson be) v|mit v|miről доказать
becsapni (-ok, -ott, csapjon be) v|kit v|mivel обманывать, обмануть; ~ v|kit v|mennyi|vel обчитывать, обчитать на сколько; ~ az ajtót хлопать, хлопнуть дверь
becsukni (-ok, -ott, csukjon be) v|mit закрывать, закрыть
becsukódni (-ik, -ott, csukódjék be ~ csukódjon be) закрываться, закрыться
begombolni (-ok, -t, gomboljon be) застегнуть на пуговицы
behozni (-ok, -ott, hozzon be) v|mit v|hova принести
behozatal (-t, -a) ~ **import** (-ot, -ja) импорт

behúzni (-ok, -ott, húzzon be) ajtót maga után прикрывать, закрыть за собой дверь
beiratkozni (-om, -ik, -ott, iratkozzék be) az egyetemre записываться на каждый семестр (в вузе)
bejárat (-ot, -a, -ok) вход
bejelentkezni (-em, -ik, -ett, jelentkezék be) a rendőrségen прописываться
bejelentőlap (-ot, -ja, -ok) карточка на прописку
bekapcsolni (-ok, -t, kapcsoljon be) rádiót, televíziót включать, включить радио, телевизор
belátni (-ok, -ott, lásson be) vmít признавать, признать, осознавать, осознать
bele наречие (и приставка), отвечающее на вопрос куда? (в+вин. п.)
beleegyezni (-em, -ik, -ett, egyezték bele) vmibe согласиться; разрешить
belehalni (-ok, -t, haljon bele) vmibe умереть от чего
beleolvasni (-ok, -ott, olvasson bele) vmibe прочитывать кусочек текста открыв книгу (журнал, письмо и т. д.) на любом месте
belepni (-ett, lepjen be) vmi vmít/vkit покрывать, запорошить
beletenni (см. 62, beletett, tegyen bele) вкладывать, вложить во что
beleülni (-ök, -t, üljön bele) vmibe (pl. karosszékbe) сесть во что (напр.: в кресло)
belém, beléd, beléje ~ **belé, belénk, belétek, beléjük** в меня, в тебя, в него, в неё и т. д.
belépni (-ek, -ett, lépjen be) vhova, vkihez зайти; войти
belkereskedel|em (-met, -me) внутренняя торговля
a Belorusz pályaudvar (-t) Белорусский вокзал (в Москве)
belőlem, belőled, belőle, belőlünk, belőletek, belőlük из меня, из тебя, из него, из неё и т. д.
belpolitik|a (-át, -ája) внутренняя политика
belső (-t, -k) внутренний
vmín belül внутри
belváros (-t, -a, -ok) центр, центральная часть города
belvárosi (-t, -ak) из центра, центральной части города; **a Belvárosi templom** (-ot) церковь Белвароша (в Будапеште)
bemenni (см. 40, bement, menjen be) vhova входить, войти
bemecskolni (-ok, -t, mocskoljon be) vmit vmivel пачкать
bemondani (bemond, bemondja; bemondott, bemondta; mondjon be, mondja be):
 bemondja (bemondta) a rádió радио сообщает, сообщили по радио; bemondják (bemondták) объявляют (объявили) в микрофон на вокзале
-ben см. **-ban/-ben**
benn см. **bent**
bennem, benned, benne, bennünk, bennetek, bennük во мне, в тебе, в нём, в ней и т. д.
bent внутри, в доме, в помещении; **az igazgató bent van** директор находится у себя
benézni (-ek, -ett, nézzon be) vhova взглянуть во что
benyomás (-t, -a, -ok) впечатление

besorozni (őt ~ őket besorozzák, besorozták, sorozzák be) katonának зачислять, зачислить на военную службу; взять в армию
beszállni (-ok, -t, szálljon be) vmibe садиться в лифт, в метро, в машину, в самолёт, на поезд, в автобус дальнего следования
beszállás (-t, -a) посадка
beszámolni (-ok, -t, számoljon be) vmiről дать отчёт
beszámoló (-t, -ja, -k) отчёт, доклад
beszerelni (-ek, -t, szereljen be) vmit vhova вмонтировать
beszereltetni (-ek, -ett, szereltessen be) vkivel vmit vhova просить кого вмонтировать
beszéd (-et, -e, -ek) речь; ~-et mond|ani (-ok, -ott, mondjon) выступать с речью
beszélni (-ek, -t, -jen) vmit, vmiről говорить; magyarul (oroszul) beszélni говорить по-венгерски (по-русски)
beszélgetni (-ek, -ett, beszélgessen) vkivel vmiről разговаривать
beteg (-et, -e, -ek) больной
beteg в состоянии болезни
betegség (-et, -e, -ek) болезнь
betenni (см. 62, betett, tegyen be) vmit vhova класть, положить, вставлять, вставить
betiltani (-ok, -ott, tiltson be) vmit запрещать, запретить
betörni (-ök, -t, törjön be) vmit (pl. ablakot) разбивать, разбить (напр. окно, витрину)
betű (-t, -je, -k) буква
beutaló (-t, -ja, -k) путёвка в дом отдыха, в санаторий; направление в больницу
bevásárolni (-ok, -t, vásároljon be) делать покупки
bezárni (-ok, -t, zárjon be) vmit закрывать, закрыть (на ключ)
béke (-ét, -éje) мир
békeszerződés (-t, -e, -ek) мирный договор
Béla (-át, -ája) (венгерское мужское имя)
bélyeg (-et, -e, -ek) марка (почтовая)
bélyeggyűjtemény (-t, -e, -ek) коллекция почтовых марок
bér (-t, -e, -ek) заработная плата
béremelés (t, -e, -ek) увеличение, повышение заработной платы
bérlet (-et, -e, -ek) проездной билет; абонемент
bérletörés (-t, -e, -ek) снижение заработной платы
bíccenteni (-ek, -ett, -sen) одобрительно кивнуть головой
birodalom (-mat, -ma, -mak) империя, царство
bitang (-ot, -ja, -ok) гад, негодяй; подлый
biz см. bizony
Bizánc (-ot, -a) Византия
bizony ведь; конечно
biztos (-at, -ak) vmiben уверенный; egy biztos, ... можно ручаться, что ..., нельзя сомневаться в чём
biztosan иаверняка, наверно, точно

bírálás (-t, -a) критика (процесс)
bírálat (-ot, -a, -ok) критика (результат)
blúz (-t, -a, -ok) блузка
bocsánat! ~ **bocsánatot kérek** извини(те), прошу прощение
bog|ár (-arat, -aga, -arak) жук
bok|a (-át, -ája) щиколотка, лодыжка
boldog (-ot, -ok) счастливый
boldogság (-ot, -a) счастье
boldogtalan (-t, -ok) несчастный
bolond (-ot, -ja, -ok) глупый, дурак; сумасшедший, ненормальный; **bolondokat beszélni** (-ek, -t, -jen) говорить глупости
bolt (-ot, -ja, -ok) магазин, лавка
bor (-t, -a, -ok) вино
bord|a (-át, -ája, -ák) бедро
bordó (-t, -k) бордо, бордовый
borotv|a (-át, -ája, -ák) бритва; **villanyborotva** электрическая бритва
borotválkozni (-om, -ik, -ott, -zék) бриться
borzasztó (-t, -ak) ужасный
borzasztóan ужасно
boszorkány (-t, -a, -ok) ведьма
-ból/-ből падежное окончание, отвечающее на вопрос откуда? из чего/из кого
bólintani (-ok, -ott, -son) vmire кивнуть головой в знак согласия
bólogatni (-ok, -ott, bólogasson) vmire кивать головой в знак согласия
bögl|re (-ét, -éje, -ék) кружка
bölcs (-et, -e, -ek) мудрый; мудрец
bölcsesség (-et, -e) мудрость
bölcsész (-t, -e, -ek) студент(ка) историко-филологического факультета
bölcsészkar (-t, -a, -ok) (разг.) ~ **bölcsészettudományi kar** историко-филологический факультет
böngészni (-ek, -ett, böngésszen) копаться, рыться
bő (bővet, bővek; bővebb, legbővebb) широкий, обильный, слишком большой по размеру
-ből см. **-ból/-ből**
bőrrönd (-öt, -je, -ök) чемодан
bőség (-et, -e) изобилие, изобилие, объём, ширина
Bud|a (-át; -án) Буда
budai (-t, -ak) будайский
Budapest (-et, -je; -en) Будапешт
budapesti (-t, -ek) будапештский
bukás (-t, -a, -ok) падение; провал, крах
bund|a (-át, -ája, -ák) шуба

burgony|a (-át, -ája) ~ **krumpli** (-t, -ja) картофель ~ картошка
 burzszikizsákmányolás (в стихотворении А. Йожефа) (простор.) буржуазная эксплуатация
 burzsoá (-t, -k) буржуа; буржуазный
 burzsoázi|a (-át, -ák) буржуазия
 burzsu|j (-t, -ok) (простор., ирон.) буржуй, буржуйский
 busz см. autóbusz
 buszjegy см. autóbuszjegy
 buszmegálló см. autóbuszmegálló
 but|a (-át, -ák) глупый
 buzdítás (-t, -a) побуждение
 buzgal|om (-mat, -ma) усердие
 bú (-t, -ja) ~ búbanat (-ot, -a) горе, печаль, грусть
 búcsúzni (-om, -ik, -ott, -zék) vkitől/vmitől прощаться
 búsulni (-ok, -t, -jon) vki/vmi miatt горевать, грустить, печалиться
 bútor (-t, -a, -ok) мебель
 búz|a (-át, -ája) пшеница
 büntetés (-t, -e, -ek) наказание; „Bűn és bűnhődés” «Преступление и наказание» Достоевского
 büszk|e (-ét, -ék) vmire/vkire гордый
 büszkélkedni (-em, -ik, -ett, -jék) vmivel гордиться
 bűn (-t, -e, -ök) вина, грех; преступление; „Bűn és bűnhődés” «Преступление и наказание» Достоевского
 bűvös (-et, -ek) волшебный, магический

с. см. című
 centrifug|a (-át, -ája, -ák) центрифуга
 cenzor (-t, -a, -ok) цензор
 cédul|a (-át, -ája, -ák) записка, листок бумаги
 cél (-t, -ja, -ok) цель
 cérn|a (-át, -ája, -ák) нитка
 cérnaszál (-at, -a, -ak) иголочка
 cigaret|t|a (-át, -ája, -ák) сигарета
 cigány (-t, -a, -ok) цыган; sátoros cigány цыган-кочевник
 cink (-et, -je) цинк
 cipekedni (-em, -ik, -ett, -jék) (разг.) тащить тяжёлые вещи
 cipelni (-ek, -t, -jen) vmit тащить (разг.) тяжёлые вещи
 cipész (-t, -e, -ek) сапожник
 cipő (-t, -je, -k) обувь
 cipzár (-at, -a, -ak) ~ villámzár (-at, -a, -ak) молния (застёжка)
 a Citadell|a (-át, -ája) Цитадель (на горе Геллерта в Будапеште)

citrom (-ot, -ja, -ok) лимон
civilizált (-at, -ak) ~ **művelt** (-et, -ek) цивилизованный, образованный
cím (címet, -e, -ek) адрес; заглавие, название (книги, фильма); vminek a címén под предлогом
címezni (-ek, -ett, -zen) vkinek vmit адресовать
című (-t, -ek; сокр.: с.) под названием; Lev Tolsztoj Háború és béke c. regénye роман Л. Толстого «Война и мир»; a Körhinta c. magyar film венгерский фильм «Карусель»
comb (-ot, -ja, -ok) ребро
cucli (-t, -ja, -k) соска
cucisüveg (-et, -e, -ek) бутылочка с соской
cukor (cukrot, cukra, cukrok) сахар
cukorrép|a (-át, -ája) сахарная свёкла
cukros (-at, -ak) с сахаром, сахарный

Csab|a (-át) (венгерское мужское имя)
csak только
család (-ot, -ja, -ok) семья
csap (-ot, -ja, -ok) кран
Csap (-ot; -on) Чоп (советская пограничная станция)
csapat (-ot, -a, -ok) команда, отряд
csat (-ot, -ja, -ok) заколка
csat|a (-át, -ája, -ák) битва
csavar|ogni (-gok, -og, -gott, -ogjon) бродить, скитаться
császár (-t, -a, -ok) император
csecsemő (-t, -je, -k) грудной ребёнок, младенец
csel (-t, -e, -ek) уловка, хитрость, обман
csend ~ **csönd** (-et, -je) тишина
csendes ~ **csöndes** (-[e]t, -ek) тихий; „Csendes Don” «Тихий Дон» М. Шолохова
a Csendes-óceán (-t, -ja) Тихий океан
csengetni ~ **csöngetni** (-ek, -ett, csengessen ~ csöngessen) звонить, позвонить в дверь
csepp (-et, -je, -ek) ~ **csöpp** (-öt, -je, -ök) капля; (egy) cseppet sem ничуть
csepp|kő (-követ, -köve, -kövek) сталактит
cseppkőbarlang (-ot, -ja, -ok) сталактитовая пещера
csillag (-ot, -ja, -ok) звезда; vörös csillag красная звезда
csinálni (-ok, -t, -jon) vmit делать
csináltatni (-ok, -ott, csináltasson) vkivel vmit просить кого ~ велеть кому делать что
csinos (-at, -ak) хорошенький, стройный и хорошо одетый
csipesz (-t, -e, -ek) пинцет
csizm|a (-át, -ája, -ák) сапоги; csizmás andris (в стихотворении А. Йожефа «Разговор») милиционер (досл.: Андрияша в сапогах)

csípőbőség (-et, -e) окружность бедра
csod|a (-át, -ája, -ák) чудо; csodát tenni (см. 62, tett, tegyen) творить чудо (чудеса)
csodálatos (-at, -ak) чудесный
csodálatosan чудесно
csodálkozni (-om, -ik, -ott, -zék) vmiⁿ удивляться, удивиться
csokoládé (-t, -ja, -k) шоколад
csok|or (-rot, -ra, -ok) букет
csomag (-ot, -ja, -ok) пакет, посылка; багаж; пачка (сигарета)
csomagtartó (-t, -ja, -k) полка для багажа
csont (-ot, -ja, -ok) кость
csontváz (-at, -a, -ak) скелет
csoport (-ot, -ja, -ok) группа
csoporttárs (-at, -a, -ak) товарищ по группе
csókolni (-ok, -t, -jon) целовать
csökkenni (-t, -jen) vmi^{re}, vmennyi^{re} уменьшаться, падать, упасть
csukló (-t, -ja, -k) запястье
csupa сплошь, сплошной
csupán только, лишь, всего
vminek a **csúcspont|ja** (-át) вершина
csúny|a (-át, -ák) некрасивый
csúnyán некрасиво

dajk|a (-át, -ája, -ák) няня
dallam (-ot, -a, -ok) мелодия
darab (-ot, -ja, -ok) штука (см. 58); пьеса; egy darabig в некоторое время
de но
deci (-t, -je) ~ **deciliter** (-t, -je) децилитр, 100 граммов жидкости
dehogy! да нет! вовсе нет!
dehogynem а как же; как же не...
dek|a (-át, -ája) ~ **dekagramm** (-ot, -ja) декаграмм, 10 граммов
10 (20) deka 100 (200) граммов
dekabrist|a (-át, -ák) декабрист
derék (derekat, dereka, derekak) талия, поясница
derékbőség (-et, -e) окружность талии
deszk|a (-át, -ája, -ák) доска; lapos, mint a deszka плоский, как доска
deszka- дощатый
detektív (-et, -je, -ek) сыщик, детектив
deviz|a (-át, -ája, -ák) девиза
dél (-t; -en) юг
dél (delet, dele) полдень; délben в полдень; dél van сейчас 12 часов
délelőtt перед обедом, в первой половине дня

déli (-t, -ek) южный; полуденный, полдневный; a Déli ~ a Déli pályaudvar (-t, -a) южный вокзал (в Будапеште)

délkeleti (-t, -ek) юго-восточный

délnyugati (-t, -ak) юго-западный

délután после обеда, во второй половине дня

diák (-ot, -ja, -ok) студент(ка), ученик (ученица) средней школы, вузов

diákbizottság (-ot, -a, -ok) студенческий комитет

diákigazolvány (-t, -a, -ok) студенческий билет

diákkör (-t, -e, -ök) см. TDK HCO

diákotthon (-t, -a, -ok) общежитие

dicső (-t, -k) славный

divat (-ot, -ja, -ok) мода

divatos (-at, -ak) модный

díj (-at, -a, -ak) приз; díjat nyer|ni (-t, -jen) получить приз

doboz (-t, -a, -ok) коробка; пачка (сигарета)

dohány (-t, -a, ok) табак; (в жаргоне: деньги)

dohánybolt (-ot, -ja, -ok) ~ **trafik** (-ot, -ja, -ok) табачная лавка

dohány|ozni (-zom, -zik, -zott, -ozzék) курить

dolgozni (-om, -ik, -ott, -zék) работать

dolgozat (-ot, -a, -ok) контрольная работа, письменный зачёт; (редко) научный труд

dolgozó (-t, -ja, -k) трудящийся

dörömbölni (-ök, -t, -jön) vm-in громко стучать, колотить во что

drág|a (-át, -ák) дорогой; дорогой, дорого стоит

drágalátos (-t, -ak) (ирон.) драгоценный; ненаглядный

a **Dun|a** (-át, -ája) Дунай

dunai (-t, -ak) дунайский

a **Duna-part** (-ot; -on) берег Дуная

a **Dunántúl** (-t; -on) Задунавье, Задунайский край

-e ли

ebéd (-et, -je, -ek) обед

ebédelni (-ek, -t, -jen) обедать

ebédszünet (-et, -e; -ben) обеденный перерыв

egész (-et, -e) целый, весь

egészen совсем, полностью

egészség (-et, -e) здоровье

egészséges (-t, -ek) здоровый

egy (произносится: eggy; -et) один; egy kis... (vmi), ~ vmiből egy kicsit немного;

egy-egy по одному; egy-két (egyet-kétfőt) несколько

egyáltalán nem (произносится: egyáltalán nem) совсем нет, отнюдь не(т)

egyből сразу

egyebek közt между прочим
egyedül (я) сам(а), (я) один (одна); в одиночестве, одиноко
egyelőre пока, пока что
egyenesen прямо
egyes (произносится: eggyes; -t, -e, -ek) самая плохая отметка; egyest kap|ni (-ok, -ott, -jon) получить единицу (двойку); (мн. ч.) некоторые (люди)
egyetem (-et, -e, -ek; -en) университет
egyetemi (-t, -ek) университетский
egyetemi hallgató (-t, -ja, -k) студент(ка) университета; főiskolai hallgató студент(ка) института
egyetemist|a (-át, -ája, -ák) студент(ка) университета
egyetlen (произносится: eggyetlen; -t, -e) единственный
egy|éb (-ebet, -ebe) прочий
egy időben vmivel одновременно, в одно время
egymás: egymást друг друг(а); egymásnak друг другу; egymással друг с другом; egymáshoz друг к другу; egymásról друг о друге; egymástól друг от друга и т. д.
egység (-et, -e) единство; единица
egységes (-et, -ek) единый
egyszerű (-t, -ek) простой
egyszerűen просто
vkivel/vmivel együtt (произносится: eggyütt) вместе
ejha! ой, ой-ой-ой (удивление)
ejnye! эх! ну-ну!
ekkor в это время
ekkor|a (-át, -ák) такой величины
eladó (-t, -ja, -k) продавец, продавщица
eladónő (-t, -je, -k) продавщица
elaltatni (-ok, -ott, altasson el) vkit усыплять, усыпить
elaludni (см. 404, -t, aludjék el) засыпаться, заснуть
elbeszélni (-ek, -t, beszéljen el) vmit рассказать
elbeszélő költemény (-t, -e, -ek) поэма
elbúcsúzni (-om, -ik, -ott, búcsúzzék el) vkitől/vmitől прощаться, проститься
eldönteni (-ök, -ött, döntsön el) vmit, milyen kérdést решать, решить
eldől (-t, dőljön el) milyen kérdés решаться, решиться
elegem (eleged, elege stb.) van vmiből с меня, с тебя, с него, с неё и т. д. хватит
vminek (pl. könyvnek, filmnek) az **elejje** (-ét) начало (напр. книги, фильма)
elem|ezni (-zek, -ez, -zett, elemezzen) анализировать
elesni (-em, -ik, -ett, essék el) упасть, упасть; пасть (в войне)
elég (eleget, см. elegem van) довольно, достаточно; хватит!
elégedett (-et, -ek) vkivel/vmivel довольный
elfelejtteni (-ek, -ett, felejtse el) vkit/vmit забывать, забыть

elférni (-ek, -t, férjen el) vhol умещаться, уместиться, вмещаться, вместиться
elfoglalni (-ok, -t, foglaljon el) занять, захватывать, захватить; foglaljon helyet! садитесь!
elhozni (-ok, -ott, hozzon el) vkit/vmit vhonnan принести с собой сюда
elhelyezés (-t, -e) расположение, размещение
elhelyezkedni (-em, -ik, -ett, helyezkedjék el) vhol располагаться, расположиться, устроиться
elindulni (-ok, -t, induljon el) отправиться
elintézni (-ek, -ett, intézzon el) vmit сделать, покончить
eljutni (-ok, -ott, jusson el) vhoва, vméddig добраться
elkésni (-em, -ik, -ett, késsen el) vhonnan (pl. az iskolából, az óráról) опоздать (в школу, на занятия)
elkísérni (-ek, -t, kísérjen el) vkit/vmit сопровождать, проводить
elkopni (-ik, -ott, kopjék el) vmi изнашиваться, износиться
elköszönni (-ök, -t, köszönjön el) vkitől прощаться, проститься
elküldeni (-ök, -ött, küldjön el) vkit/vmit vhoва послать, отправить
ellopni (-ok, -ott, lopjon el) украсть
ellen|ezni (-zek, -ez, -zett, -ezzen) vmit быть против, возражать
vminek **ellenére** (послелог) вопреки, несмотря на
ellenkezőleg напротив, наоборот
ellenőrzés (-t, -e, -ek) проверка, контроль
ellenség (-et, -e, -ek) враг, противник, неприятель
elmaradni (-ok, -t, maradjon el) vmitől отставать, отстать
elmaradott (-at, -ak) отсталый
elmondani (-ok, -ott, mondjon el) vkinek vmit рассказать
elmosogatni (-ok, -ott, mosogasson el) мыть, помыть посуду
elmosolyodni (-om, -ik, -ott, mosolyodjék el) vki vmin усмехаться, усмехнуться, улыбнуться
az elmúlt (napokban, hónapokban stb.) в последние (дни, месяцы)
elnevetni (-em, -i, -te, nevesse el) magát засмеяться, рассмеяться
előlről с начала, спереди
előadás (-t, -a, -ok) лекция; спектакль; сеанс; előadást tart|ani (-ok, -ott, -son) vki-ről/vmiről читать лекцию
előadó (-t, -ja, -k) лектор; докладчик; референт; преподаватель, преподавательница (в вузах)
előállítás (-t, -a), доставка, получение; производство (продукции)
előásni (-om, -sa, -ta, ássa elő) a csatabárdot снова начинать вражду (досл.: вырыть закопанный боевой топор)
előfordulni (-ok, -t, forduljon elő) случаться, бывать
előkelő (-t, -ek) знатный, благородный

előkészíteni (-ek, -ett, készítsen elő) vkit/vmit vmire готовить, приготовить
előre! вперёд!
előszob|a (-át, -ája, -ák) передняя (комната)
először в первый раз; во первых
vki/vmi **előtt** (послелог) перед
elővenni (см. 62, -vett, vegyen elő) vmit vholnan доставать, достать, вынимать
elpatkolni (-ok, -t, patkoljon el) (разг.) протянуть ноги
elromlani (-ik, -ott, romoljék el) портиться, сломаться, выйти из строя
első (-t, -k) первый; az első nap в первый день
elsődleges (-t, -ek) первичный
elsőéves (-t, -ek) первокурсник
elszomorodni (-om, -ik, -ott, szomorodjék el) загрустить, становиться грустным
elszörnyedni (-ek, -t, szörnyedjen el) vmin приходить, прийти в ужас
eltemetni (-ek, -ett, temessen el) vkit/vmit похоронить
eltérő (-t, -k) vmitől отклоняющийся, разно-; eltérő mértékben в неодинаковой
мере, неумеренно, не с одной меркой
vminek az **eltüntetése** (-ét) уничтожение
eltűnni (-ök, -ik, -t, tűnjön el) исчезать, исчезнуть, пропадать, пропасть
eltűnődni (-öm, -ik, -ött, tűnődjék el) vmin задумываться, задуматься, размышлять,
размыслить
elutasítani (-ok, -ott, utasítson el) vkit/vmit отказывать, отказать
elutazni (-om, -ik, -ott, utazzék el) vholva уезжать, уехать
elvándorlás (-t, -a) vholnan vholva переселение, миграция
elveszni (-em~ -ek, -ik, -ett, vesszék el) пропадать, пропасть, теряться, потеряться
elvetemült (-et, -ek) прожжённый
elvég|ezni (-zek, -ez, -zett, végezzen el) egyetemet, főiskolát кончить, окончить вуз
elvinni (см. 62, -vitt, vigyen el) унести, увезти
elzárni (-ok, -t, zárjon el) (ébresztő)órát выключить будильник
ember (-t, -e, -ek) человек
emberiség (-et, -e) человечество
emelet (-et, -e, -ek) этаж (см. 75)
emeletes (-et, -ek) -этажный
emigráns (-t, -ok) эмигрант; эмигрантский
emlékezni (см. 115) vkire/vmire помнить, вспомнить
vkinek/vminek az **emlékére** в память
emlék|mű (-művet, -műve, -művek) памятник, монумент
említeni (-ek, -ett, -sen) vkit/vmit упоминать
-en см. **-on/-en/-ön**
engem меня
enni (см. 62) есть, кушать
ennivaló (-t, -ja, -k) еда, пища
enyém (-et, -ek) мой, моя, моё (притяжательное местоимение, см. 100)

ennyi (-t) столько

Eötvös (произносится: ötvös) **Loránd Tudományegyetem** (-et, -e; -en) университет им. Этвеша Лоранда (в Будапеште)

Erdély (-t, -e) Трансильвания

erdélyi fejedelem (-met, -mek) государь Трансильвании

erdész (-t, -e, -ek) лесник, лесовод

erdő (-t, -je ~ erdeje, -ők) лес

eredet (-et, -e) происхождение

eredeti (-t, -ek) оригинал, подлинник; оригинальный, подлинный; **eredetiben olvasni** vmit читать в подлиннике

eredmény (-t, -e, -ek) результат; **eredményeként ~ eredményeképpen** в результате

ereklye (-ét, -éje, -ék) реликвия

erkély (-t, -e, -ek) балкон

erkölcsi bizonyítvány (-t, -a, -ok) справка о моральности

erős (-et, -ek) сильный, крепкий; **jó egészséget kívánok** желаю крепкого здоровья

erőskezű (-t, -ek) твёрдой руки

Erzsébet-nap (-ot; -on) именины Эржебет

esni (-em, -ik, -ett, essék) падать, пасть; **ottra esni** упасть на нос; **hanyatt esni** упасть на спину; **esik az eső** идёт дождь; **vmi vmitől messzire esik** находится, лежит далеко от; **vmilyen ünnep vasárnapra esik** праздник приходится на воскресенье

esemény (-t, -e, -ek) событие

eső (-t, -k) дождь; **esik (esett) az eső** идёт (шёл) дождь

estje (-ét, -éje, -ék) вечер; вечером

estefelé под вечер, к вечеру

eszembe jutni (-ott, jusson) прийти в мою голову, вспомниться

eszmecsere-t folytatni (-ok, -ott, folytasson) vmiről обмениваться мнениями

eszpresszó (-t, -ja, -k) эспрессо, кафе

etetni (-ek, -ett, etessen) vkit кормить

etetés (-t, -e, -ek) кормление; подача

Európa (-át, -ája) Европа

európai (-t, -ak) европейский

expressz- срочный; „expressz” (на конверте) «срочно»

evés (-t, -e, -ek) еда; **evés közben** во время еды

ez (-t, -ek) это; **ez igen!** (вот) это да!

ezért поэтому

ezzel с этим, с этой

ébresztőór|a (-át, -ája, -ák) будильник

édes (-et, -ek) сладкий; дорогой, милый

édesany|a (-át, -ák) (родная) мать; **édesanyám, édesanyád, édesanyja, édesanyánk, édesanyátok, édesanyjuk** моя (твоя, его, её и т. д.) (родная) мать

édesap|a (-át, -ák) (родной) отец; édesapám, édesapád, édesapja, édesapánk, édes-
 apátok, édesapjuk мой (твой, его, её и т. д.) (родной) отец
ég (eget, ege, egek) небо; ég áldjon! бог с тобой; ég áldja! бог с Вами
égtáj (-at, -ak) страна света; см. **észak, dél, kelet, nyugat**
éhen см. **éhesen**
éhen halni (-ok, -t, haljon éhen) умирать с голоду
éhes (-t, -ek) голодный
éhesen голодно
éhség (-et, -e, -ek) голод
éjfé|l (-felet) полночь; éjfé|lkor в полночь
éjfé|li полночный, полуночный
éjszak|a (-át, -ája, -ák) ночь; ночью; Jó éjszakát! Спокойной ночи!
éjszakai (-t, -ak) ночной
-ék собирательный суффикс (см. 108)
élni (-ek, -t, -jen) жить, быть в живых; éljen! да здравствует!
élelmiszer (-t, -e, -ek) продукты питания
élelmiszer-áruhá|z (-at, -a, -ak) гастроном, продовольственный магазин
élet (-et, -e, -ek) жизнь
életmód (-ot, -ja, -ok) образ жизни
éle|tszínvonal (-at, -a, -ak) уровень жизни
életveszély (-t, -e, -ek) опасность для жизни
életveszélyes (-t, -ek) жизнеопасный
élmény (-t, -e, -ek) приятное переживание
élménybeszámoló (-t, -ja, -k) vmiről доклад, рассказ о впечатлениях, приятных
 переживаниях
élvezni (-ek, -ett, -zen) vmit наслаждаться
én я (склонение см. 418)
éne|k (-et, -e, -ek) песня
énekelni (-ek, -t, -jen) vmit, vkiről/vmiről петь
épí|teni (-ek, -ett, építsen) строить
építész|et (-et, -e, -ek) архитектура, зодчество
építőtábor (-t, -a, -ok) стройотряд
épp|en как раз, именно
épü|let (-et, -e, -ek) здание
ér|ni (-ek, -t, -jen) v|ho|va добираться, добраться
érc (-et, -e, -ek) руда
ér|clelőhely (-et, -e, -ek) рудник, месторождение ископаемых
ér|dek (-et, -e, -ek) интерес
ér|dekelni (-t, -jen) vk|it vki/vm|i интересоваться
ér|dekes (-et, -ek) интересный
ér|deklődni (-öm, -ik, -ött, -jék) vki/vm|i után, vki/vm|i iránt интересоваться

érdemes + инфинитив сто́ит; **nem érdemes** + инфинитив не сто́ит (см. 68)
érezni (см. 78, 399) **vmít** чувствовать; **érezem magam, érzed magad** stb. чувствую, чувствуешь себя и т. д.
érkezni (-em, -ik, -ett, -zék) **vho**ва приехать, прибыть
-ért (падежное окончание) за + вин. п.
érteni (-ek, -ett, -sen) **vkít/vmít** понимать; **értesz magyarul?** ты понимаешь по-венгерски?; **semmit sem értek** ничего не понимаю
értekezés (-t, -e, -ek) ~ **disszertáció** (-t, -ja, -k) диссертация; **kandidátusi értekezés** кандидатская диссертация; **doktori értekezés** докторская диссертация
értel|em (-met, -me) разум
értelmes (-et, -ek) разумный, толковый
és и
ész (-t, eszem, eszed, esze stb.) ум; **elment az eszed?** с ума сошёл, что ли?; „Az ész bajjal jár” «Горе от ума» Грибоедова
észak (-ot, -a) север
északi (-t, -ak) северный
északkeleti (-t, -ek) северо-восточный
északnyugati (-t, -ak) северо-западный
észrevenni (см. 62, észrevett, vegyen észre) **vkít/vmít** заметить
étel (-t, -e, -ek) пища, еда
étkezőkocsi (-t, -ja, -k) вагон-ресторан
étlap (-ot, -ja, -ok) меню
étter|em (-met, -me, -mek) ресторан
év (-et, -e, -ek) год; **az idén ~ ebben az évben** в этом году; **tavaly ~ a múlt évben** в прошлом году; **jövőre ~ a jövő évben** в следующем году; **minden évben ~ évente** в каждый год; **évekig** в течение (долгих) лет
éves (-[e]t, -ek) -летний
évfolyam (-ot, -a, -ok) курс (в вузах)
évfolyamfelelős (-t, -e, -ök) инспектор (курса в вузах) (досл.: курсовой ответственный)
évfolyamtárs (-at, -a, -ak) товарищ по курсу, однокурсник
évforduló (-t, -ja, -k) годовщина

fa (fát, fája, fák) дерево
fa- деревянный
fagylalt (-ot, -ja, -ok) мороженое
fagylaltozni (-om, -ik, -ott, -zék) есть мороженое (обычно в компании)
faképnél hagyni (-ok, -ott, -jon) **vkít** неожиданно, без прощания повернуться и уйти
fal (-at, -a, -ak) стена
falat (-ot, -ja, -ok) кусок, кусочек
falragasz (-t, -a, -ok) афиша
falu (-t ~ falvat, faluja ~ falva, falvak) деревня, село

falusi (-t, -ak) деревенский, сельский; a falusiak сельские люди
farkas (-t, -a, -ok) волк
far|ok (-kot, -ka, -kak) хвост
fazék (fazekat, fazeka, fazekak) высокая кастрюля; глиняный горшок для варки
fájni (-t, fájjon) vkinek vmije болеть (у кого-л. болит); fáj a fejem у меня болит
 голова (см. 66)
fáradt (-at, -ak) vmitől усталый
fáradtan устало
fáradtság (-ot, -a) усталость
fárasztó (-t, -ak) утомительный
fázni (-om, -ik, -ott, -zék) мне (тебе, ему, ей и т. д.) холодно; мёрзнуть
február (-t, -ja) февраль; februárban в феврале
februári (-t, -ak) февральский
fegyház (-at, -a, -ak) тюрьма с принудительным трудом
fegyver (-t, -e, -ek) оружие
fehér (-et, -ek) белый
fehérenmű (-t, -je, -k) (тельное) бельё
fej (-et, -e, -ek) голова
fejetlenség (-et, -e) замешательство
fejlesztés (-t, -e) развитие (от глагола развивать)
fejlett (-et, -ek) развитый
fejlettség (-et, -e) уровень развития
fejlődés (-t, -e) развитие (от глагола развиваться)
feket|e (-ét, -éje, -k) чёрный
feketekávé (-t, -ja, -k) ~ **feket|e** (-ét, -éje, -ék) чёрный кофе
fekete|szén (-szenet, -szene) каменный уголь
fel ~ **felfelé** вверх
feladni (-ok, -ott, adjon fel) посылать, послать (письмо, телеграмму)
felajánlani (-ok, -ott, ajánljon fel) vkinek/vminek vmit предлагать, предложить
 (услуги); взять на себя обязательство
feldolgozni (-ok, -ott, dolgozzon fel) vmit vmivé обрабатывать, обработать
felelni (-ek, -t, -jen) vkinek vmit отвечать, ответить
felelet (-et, -e) vmire ответ
feleség (-et, -e, -ek) жена; feleségül ad|ni (-ok, -ott, -jon) vkit vkihez выдать замуж
 за; feleségül kap|ni (-ok, -ott, -jon) vkit получать в жёны; feleségül venni (см. 62, vett,
 vegyen) vkit жениться на
felé в сторону чего/кого, в направление кого/чего, к кому/чему
felébredni (-ek, -t, ébredjen fel) просыпаться
felgyújtani (-om, -otta, gyújtsa fel) a villanyt включать, включить свет
felhajtani (-ok, -ott, hajtson fel) (gallért, szoknyát) поднимать, поднять (воротник);
 укоротить (юбку)

felhívni (-ok, -ott, hívjon fel) vkit telefonon звонить, позвонить по телефону
felhívás (-t, -a, -ok) vmire воззвание, призыв
felhő (-t, -je, -k) ~ **felleg** (-et, -e, -ek) (книжн.) облако
felhúzni (-ok, -ott, húzzon fel) vmit (pl. kesztyűt, ruhát) надевать, надеть (напр.: перчатки, платье)
felirat (-ot, -a, -ok) vmin ~ vminek a feliratja (-át) надпись
felismerni (-ek, -t, ismerjen fel) vkit/vmit узнавать, узнать, осознать, осознать
felírni (-ok, -t, írjon fel) vhova vmit записывать, записать (для памяти)
felkapni (-ok, -ott, kapjon fel) vmit vhonnan подхватывать, подхватить, схватать, схватить
felkelni (-ek, -t, keljen fel) вставать, встать
felkelés (-t, -e, -ek) восстание; parasztfelkelés крестьянское восстание
felkelő (-t, -je, -k) восстающий; бунтовщик
felkelteni (-ek, -ett, keltsen fel) vkit разбудить
felleg см. **felhő**
fellegvár (-at, -a, -ak) цитадель
felmászni (-om, -ik, -ott, másszék fel) vhova влезать, влезть, карабкаться, вскарабкаться
felmenni (см. 40, -ment, menjen fel) vhova подниматься, подняться; felmenni a lépcsőn подниматься по лестнице
fel nőni (см. 114, -nőtt, nőjön fel) вырасти
felolvasni (-ok, -ott, olvasson fel) vkinek vmit прочитывать, прочесть вслух
felöltözni (-öm, -ik, -ött, öltözzék fel) одеваться, одеться
felsírni (-t, sírjon fel) заплакать, расплакаться (только о ребёнке)
felszabadítani (-ok, -ott, szabadítson fel) vkit/vmit vmi alól освобождать, освободить
felszabadulni (-ok, -t, szabaduljon fel) vki/vmi vmi alól освобождаться, освободиться
felszabadulás (-t, -a) освобождение
felszállni (-ok, -t, szálljon fel) садиться, сесть (в автобус, в трамвай, в троллейбус, в поезд); взлетать (о самолёте)
feltartani (-ok, -ott, tartson fel) vkit/vmit vmivel задерживать, задержать кого в чём; ~ vmit поднимать, поднять вверх (руку или что-л. в руке)
feltétel (-t, -e, -ek) условие; milyen feltételek mellett? при каких условиях?
feltűnni (-ik, -t, tűnjön fel) vkinek vki/vmi бросаться в глаза
felugrani (-om, -ik, -ott, ugorjék fel) vhonnan, vhova вскочить; заходить, зайти к знакомым, живущим в многоэтажном доме
felülni (-ök, -t, üljön fel) a repülőgépre садиться в самолёт
felvarrni (-ok, -t, varrjon fel) vmit vhova пришивать, пришить
felvenni (см. 62, -vett, vegyen fel) (ruhát) надевать, надеть (одежду); ~ a kereszténységet принять христианство
felvételi (-t, -je, -k) ~ **felvételi vizsga** (-ák, -ája, -ák) приёмный экзамен

felvételizni (-em, -ik, -ett, felvételizték) v_hova (vmelyik egyetem vmilyen karára) сдать приёмный экзамен
felvilágosítás (-t, -a, -ok) v_miről справка, разъяснение; **felvilágosítást ad|ni** (-ok, -ott, adjon) дать справку
felvilágosodás (-t, -a) просвещение; a **felvilágosodás korában** в эпоху просвещения
felvonulni (-ok, -t, vonuljon fel) принимать участие в демонстрации
felvonulás (-t, -a, -ok) демонстрация
fent ~ **fenn** вверху, наверху
fenti (-t, -ek) верхний; предыдущий
fentmaradni (-t, maradjon fent) остаться (в веках)
festeni (-ek, -ett, fessen) v_mit vmilyenre красить, покрасить, раскрашивать, раскрасить; ~ **vkiről/vmiről képet** писать картину, портрет
feszített ütemű натянутый, перетянутый; требующий непосильного напряжения
félni (-ek, -t, -jen) vkitől/vmitől бояться
fél (felet, fele, felek) ~ vminek a felle (-ét) половина
fél- пол-, полу-; **fél kiló** (-t, -ja) полкило; **fél liter** (-t, -e) поллитра; **félór|a** (-át, -ája) полчаса
félál|om (-mot, -ma; félálomban) полусон
félbeszakítani (-ok, -ott, szakítson félbe) vkit vmivel: ~ vkinek a beszédét перебивать перебить речь
félemelet (-et, -e, -ek) мезонин, полуэтаж (в старых многоэтажных домах)
félév (-et, -e, -ek) полугодие, семестр
félhomály (-t, -a; félhomályban) полумрак
félreértés (-t, -e, -ek) недоразумение; a félreértések elkerülése végett во избежание недоразумений
félsziget (-et, -e, -ek) полуостров
fém (-et, -e, -ek) металл; металлический, из металла
fénykép (-et, -e, -ek) фотография, снимок
fényképezni (-ek, -ett, -zen) фотографировать
fényképezőgép (-et, -e, -ek) фотоаппарат
férfi (-t, -ak) ~ férfiú (-t, férfiak) (книжн. ирон.) мужчина
férj (-et, -e, -ek) муж; férjhez ad|ni (-ok, -ott, -jon) vkit vkihez выдать замуж за; férjhez menni (см. 62, ment, menjen) vkihez выйти замуж за
fésülködni (-öm, -ik, -ött, -jék) причёсываться
fésű (-t, -je, -k) гребень, расчёска
fiam, fiad, fia, fiunk, fiatok, fiuk мой (твой, его, её и т. д.) сын
fiatal (-t, -ok) молодой
fiatalság (-ot, -a) молодёжь; юность
figyelni (-ek, -t, -jen) vkire/vmire внимательно слушать
figyel|em (-met, -me) внимание
fillér (-t, -je, -ek) филлер (1/100 часть форинта)

film (-et, -e, -ek) фильм; ... film megy (ment) vhol, vmelyik moziban, a televízióban ~
... filmet játszanak (játszottak) vhol, vmelyik moziban, a televízióban ... фильм
идёт (шёл) в кино, в телевизоре

filozófia (-át, -ája, -ák) философия

filozófus (-t, -a, -ok) философ

finom (-at, -ak) (ételek, italok) вкусные (вкусные блюда, напитки)

finoman (csinálni vmit) тонко, деликатно, нежно

fiú (-t, -k) мальчик, молодой человек; **fiam** (см. 71) сын

fizetni (-ek, -ett, fizessen) vkinek vmennyit vmiért платить

fizetés (-t, -e, -ek) заработная плата; egyhavi fizetés месячное жалованье

fizika (-át, -ája, -ák) физика

fizikai (-t, -ak) физический; fizikai dolgozó (-t, -k) рабочий, занятый физическим трудом

fizikus (-t, -a, -ok) физик

fodrász (-t, -a, -ok) парикмахер; női fodrász дамский парикмахер; férfi fodrász ~
borbély (-t, -a, -ok) парикмахер, цирюльник; „A sevillei borbély” «Севильский цирюльник» (опера Россини)

fodrászat (-ot, -a) парикмахерская

fodrásznő (-t, -je, -k) парикмахерша

fodrászüzlet (-et, -e, -ek) парикмахерская

fogni (-ok, -ott, -jon) взять, брать; вспомогательный глагол будущего времени (см. 59)

fog (-at, -a, -ak) зуб

fogadni (-ok, -ott, -jon) vkit принимать (напр.: гостей)

fogadás (-t, -a, -ok) приём

fogas (-t, -a, -ok) вешалка

fogkefe (-ét, -éje, -ék) зубная щётка

fogkrém (-et, -e, -ek) зубная паста

foglalkozás (-t, -a, -ok) профессия (см. 617); занятие (в вузах)

fogorvos (-t, -a, -ok) зубной врач

fogorvosi rendelő (-t, -je, -k) кабинет зубного врача

fogyatékos (-t, -ak) неполный, неполноценный, недостаточный

fok (-ot, -a, -ok) градус; hány fok van ma? сколько градусов сегодня?; степень; közép fok сравнительная степень прилагательного; felső fok превосходная степень прилагательного; ступень; lépcső fok ступенька

folycóny (-t, -at, -ak) жидкий

folycó (-t, -ja, -k) река

folycóirat (-ot, -a, -ok) журнал

folycósó (-t, -ja, -k; -n) коридор, в коридоре

folycatni (-ok, -ott, folycasson) vmit продолжать, продолжить

folytatás (-t, -a, -ok) продолжение; folyt. köv. = a folytatás következik продолжение следует

fontos (-at, -ak) важный

fordítani (-ok, -ott, fordítson) vmit vmilyen nyelvről vmilyen nyelvre переводить

fordítás (-t, -a, -ok) перевод

fordító (-t, -ja, -k) переводчик

fordulni (-ok, -t, -jon) vkihez (szóval) обращаться, обратиться

fordulat (-ot, -a) оборот, поворот

fordulatosan (írni, beszélni) выразительно, с оборотами

forint (-ot, -ja, -ok) форинт

formaság (-ot, -a, -ok) формальность

forradalmár (-t, -a, -ok) революционер

forradalmi (-t, -ak) революционный; forradalmi demokrat|a (-át, -ák) революционные демократы

forradalom (-mat, -ma, -mak) революция; a Nagy Októberi Szocialista Forradalom Великая Октябрьская социалистическая революция, Великий Октябрь; az 1848-as (ezernyolcszáznegyvennyolcas) forradalom Мартовское восстание (в Европе весной 1848-го года); ipari forradalom промышленный переворот (в Англии); polgári-demokratikus forradalom буржуазно-демократическая революция; polgári forradalom буржуазная революция; szocialista forradalom социалистическая революция

forrás (-t, -a, -ok) источник, родник; литературный источник

fotel (-t, -ja ~-e, -ok) ~ **karosszék** (-et, -e, -ek) кресло

föl, föl- (приставка) см. **fel, fel-**

föld (-et, -je, -ek; -ön, -höz) земля; földhöz vág|ni (-ok, -ott, vágjon) vmit бросить на землю (с силой)

földalatti (-t, -ja, -k) ~ **földalatti vasút** (-at, -ja, -ak) подземный трамвай

földgáz (-t, -a) природный газ

földrajz (-ot, -a) география

földreform (-ot, -ja, -ok) земельная реформа

földszint (-et, -je) первый этаж (см. 75); партер

fönt ~ **fönn** см. **fent**

fő- главный; főépület (-et, -e, -ek) главное здание; fő-fő самый главный

főiskol|a (-át, -ája, -ák; -án) институт (вуз)

főiskolai hallgató (-t, -ja, -k) студент(ка) института

főnemesség (-et) высшее дворянство

főnök (-öt, -e, -ök) начальник, руководитель; шеф

főpap (-ot, -ja, -ok) представитель высшего духовенства

főprób|a (-át, -ája, -ák) главная репетиция; főpróbát tart|ani (-ok, -ott, -son) проводить, провести главную репетицию

főszerep (-et, -e, -ek) главная роль; a főszerepet X. Y. (iksz-ipszilon) játssza на главных ролях — Н. Н.

fő|úr (-urat, -urak) аристократ, магнат; старший официант

főváros (-t, -a, -ok) столица

friss (-et, -ek) свежий

fúj (-t, -jon) a szél дует (дул) ветер

függeni (-ött, -jön) vmi vhol висеть; ~ vmi vmitől зависеть от кого/чего

függetlenség (-et, -e) независимость

függöny (-t, -e, -ök) занавес; занавеска, штора

fül (-et, -e, -ek) ухо, уши; a szatyor (táska stb.) füle ручка (сумки, портфеля и т. д.)

fülesni (-ek, -t, -jen) внимательно слушать, прислушиваться

fülk|e (-ét, -éje, -ék) купе

fürdő (-t, -je, -k) баня

fürdőszob|a (-át, -ája, -ák) ванная (комната)

fűzet (-et, -e, -ek) тетрадь

fű (füvet, füve, füvek) трава

fűteni (-ök, -ött, -sön) vmit vmivel топить

fűtés (-t, -e) отопление; központi fűtés центральное отопление для одного (или нескольких) многоэтажных домов; távfűtés центральное отопление для района или районов города, теплофикация

fűződni (-ik, -ött, -jék) vkinek/vminek a nevéhez vmi связано с именем

gabon|a (-át, -ája) зерно, хлеб

gallér (-t, -ja, -ok) воротник

gazd|a (-át, -ája, -ák) хозяин

gazdag (-ot, -ok) vmiben богатый

gazdaság (-ot, -a, -ok) хозяйство; állami gazdaság название венгерских совхозов; háztáji gazdaság приусадебное хозяйство

gazdasági (-t, -ak) экономический; gazdasági helyzet (-et, -e) экономическое положение; gazdasági válság (-ot, -a, -ok) экономический кризис

gazdaságirányítási rendszer (-t, -e) система управления народным хозяйством

gazdálkodás (-t, -a) ведение хозяйства

gáz (-t, -a, -ok) газ

gáz- газовый

gázbojler (-t, -e, -ek) газовый бойлер

gáztűzhely (-et, -e, -ek) газовая плита

gázvezeték (-et, -e, -ek) газопровод

Gellért (977—1046) (-et) Геллерт, католический епископ

a **Gellérthegy** (-et) гора Геллерта (в Будапеште)

a **Gellért Szálló** (-t, -ja) гостиница «Геллерт» (в Будапеште)

Gellért tér (teret, téren) площадь Геллерта (в Будапеште)

geológus (-t, -a, -ok) геолог
gesztenye (-ét, -éje, -ék) каштан (дерево и плод)
gesztenyepüré (-t, -je, -k) пюре из каштанов
gomb (-ot, -ja, -ok) пуговица; кнопка (лифта, звонка)
gondolni (-ok, -t, -jon) *vmít, vmire* думать; *Mit gondolsz, jó lesz ez?* Что ты думаешь, это подходит?; *arra gondoltam, ...* я думал(а) о том, ...
gondolkodni (-om, -ik, -ott, -jék) *vmín* думать, размышлять; *Gondolkodom, tehát vagyok.* Я мыслю, следовательно существую.
gondosan тщательно
gól (-t, -ja, -ok) гол; *gólt lőni* (см. 114, 80) ~ *gólt rúgni* (-ok, -ott, -jon) забивать гол
gótikus (-t, -ak) готический
göndör (-t, -ek) кудрявый
görb|e (-ét, -ék) кривой
g= gramm (-ot, -ja) грамм
gratulálni (-ok, -t, -jon) *vkinek* (дат. п.) *vmihez* ~ *vkinek* (дат. п.) *vminek az alkal-mából* поздравлять, поздравить кого с чем
guggolni (-ok, -t, -jon) сидеть на корточках
gumi (-t, -ja, -k) резина; резинка
gumi- резиновый

gyakorlat (-ot, -a, -ok) практика; практическое занятие; упражнение
gyalog пешком
gyanakodva подозрительно
gyapjú (-t, *gyarja* ~ *gyarjúja*, *gyarjak* ~ *gyarjúk*) шерсть
gyarapítani (-ok, -ott, -son) *vmít vmivel* (при)умножать
vminek a gyarapítása (-át) увеличение, умножение
gyarmat (-ot, -a, -ok) колония
gyarmatosítani (-ok, -ott, -son) колонизировать
gyarmatosító (-t, -ja, -k) колонизатор; колонизаторский
gyár (-at, -a, -ak; **-ban**) фабрика
gyártani (-ok, -ott, -son) *vmít* производить
gyártmány (-t, -a, -ok) продукт, изделие, фабрикат; *magyar gyártmány* изделие венгерской промышленности
gyerek (-et, -e, -ek) (разг.) ~ **gyermek** (-et, -e, -ek) ребёнок
gyerekszob|a (-át, -ája, -ák) детская комната
gyermek см. **gyerek**
gyermekotthon (-t, -a, -ok; **-ban**) детский дом
gyermektartás (-t, -a) алименты на ребёнка; *gyermektartást fizetni* (-ek, -ett, *fizessen*) *vkinek* платить алименты на ребёнка
gyilkos (-t, -a, -ok) убийца
gyilkosság (-ot, -a, -ok) убийство

gyom|or (gyomrot, gyomra, gyomrok) желудок
gyomorrontás (-t, -a, -ok) расстройство желудка; gyomorrontása van у него, у неё
 расстройство желудка
gyors (-at, -ak) скорый, быстрый
gyorsan скоро, быстро
gyógyfürdő (-t, -je, -k; -ben) курорт; лечебная ванна
gyógyszer (-t, -e, -ek) лекарство, медикамент
gyógyszertár (-at, -a, -ak) аптека
gyökeres (-t, -ek) коренной, радикальный; alapvető hiányosságok (-at) коренные
 недостатки
gyönyörű (-t, -ek) прекрасный
győzni (-ök, -ött, -zön) vki/vmi felett побеждать, победить
győzel|em (-met, -me, -mek) победа; a Győzelem napja (-át; -án) день Победы
győztes (-t, -e, -ek) победитель; победивший
gyufa (-át, -ája, -ák) спички
gyufaszál (-at, -a, -ak) спичка
gyufásdoboz (-t, -a, -ok) спичечная коробка
gyülekezni (-ik, -ett, -zék) vhol собираться
gyülekezés (-t, -e) vhol, vmikor сбор (от глагола собираться)
gyümölcs (-öt, -e, -ök) фрукт
gyűjteni (-ök, -ött, -sön) vmit собирать, собрать
gyűjtemény (-t, -e, -ek) коллекция
 vminek a gyűjtés|e (-ét) сбор, собрание
gyűlöl|ni (-ök, -t, -jön) vkit/vmit ненавидеть
gyűlölt (-et, -ek) ненавистный
gyűrű (-t, -je, -k) кольцо; jegygyűrű обручальное кольцо
gyűrűsujj (-at, -a, -ak) безымянный палец

ha если

a **Habsburgok** (произносится: habszburg) Габсбурги
hadarni (-ok, -t, -jon) тараторить
hadjárat (-ot, -a, -ok) военный поход
hadsereg (-et, -e, -ek) армия, войска
hadvezér (-t, -e, -ek) военачальник, полководец
hagyomány (-t, -a, -ok) традиция
hagyományos (-t, -ak) традиционный
haj (-at, -a, -ak) волосы; egy szál haj ~ hajszál (-at, -ak) волосок
hajasbaba (-át, -ája, -ák) кукла с «настоящими» волосами
hajtani (-ok, -ott, -son) fejet, térdet склонять (голову), преклонить колени
hal (-at, -a, -ak) рыба
halál (-t, -a, -ok) смерть

halálfej (-et, -ek) ~ **halálfő** череп (символ смерти в изображениях)
halász (-t, -a, -ok) рыбак
a Halászbástya (-át; -án) Рыбацкий бастион (в Будапеште)
halkan тихо
hall (-t, -ja, -ok) холл
hallani (-ok, -ott, -jon) vmit слышать; na hallod! вот видишь!; конечно, разумеется
hallatlan! (это) неслыханно!
hallgatni (-ok, -ott, hallgasson) молчать; ~ vkit/vmit слушать
hallgató (-t, -ja, -k) см. **egyetemi hallgató**, **főiskolai hallgató**; слушатель; трубка теле-
 фона; fülhallgató наушники
halló! алло!
halott (-at, -ja, -ak) мёртвый, умерший, покойный
halovány см. **halvány**
halvány (-at, -ak) ~ **halovány** (-at, -ak) (арх.) бледный, слабо-
hamu (-t, -ja) пепел, зола
hanem а, но; nem ..., hanem ... не ..., а ...
harag (-ot, -ja) гнев, злоба
haragos (-at, -ak) гневный, злобный
haragudni (см. 401, -ott, -jék) vkire/vmire сердиться
harangozni (-ik, -ott, -zék) колоколить, звонить в колокол
harc (-ot, -a, -ok) борьба, бой
harcmodor (-t, -a, -ok) боевые манеры
harcolni (-ok, -t, -jon) vki/vmi ellen, vkiért/vmiért бороться
harcos (-t, -a, -ok) воин, борец
harcos (-at, -ak) воинственный
harisnya (-át, -ája, -ák) чулки
harisnyanadrág (-ot, -ja, -ok) колготки
harmad (-ot, -a) одна третья часть
harmadéves (-t, -e, -ek) третьекурсник
harmadik (-at, -ja, -ak) третий
harmadszor (в) третий раз, в-третьих
harmat (-ot, -a) роса
hasonló (-t, -ak) vkikez/vmihez похожий, подобный, сходный; hasonló jellegű (-t, -ek)
 подобного характера
hasznos (-at, -ak) полезный
haszontalan (-t, -ok) бесполезный; haszontalan kölyök! (-köt, -ke, -kök) озорник
hatni (-ok, -ott, hasson) vkire/vmire влиять, действовать
határ (-t, -a, -ok) граница
határállomás (-t, -a, -ok) пограничный пункт
határidő (-t, határideje, -k) срок
határőr (-t, -e, -ök) пограничник

hatás (-t, -a, -ok) влияние
haz|a (-át, -ája) родина
haza домой
hazajönni (см. 40, -jött, jöjjön haza) идти домой
hazaszeretet (-et, -e) любовь к родине
hazáig до дома (где живу)
hála istennek! слава богу!
hálás (-at, -ak) vkinek/vminek vmiért благодарный
hálásan с благодарностью
háló (-t, -ja, -k) сетка, авоська
hálóing (-et, -je, -ek) ночная рубашка
hálókocsi (-t, -ja, -k) спальный вагон
hálósob|a (-át, -ája, -ák) спальня
hány? (hányat?) сколько?; см. **ennyi?**
hányas (hányasat ~ hányast) какого номера; **hányas méretű** (-t, -ek) какого размера?
háromnegyed (-et) три четверти (часа)
hát (-at, -a, -ak) спина
hát, ... ну (употребляется в начале предложения предвзя не увереное высказывание)
háttha может быть, возможно; а вдруг
hátra van (volt, legyen) vmeddig, vmíg до ... ещё остаётся (осталось) ...
hátról сзади
ház (-at, -a, -ak) дом
házaspár (-t, -ok) супруги
házfelügyelő (-t, -je, -k) привратник, дворник
háziasszony (-t, -a, -ok) хозяйка
házi feladat (-ot, -a, -ok) домашнее задание
házigazd|a (-át, -ája, -ák) хозяин дома
háztartás (-t, -a, -ok) домашнее хозяйство; **háztartást vezet|ni** (-ek, -ett, vezessen) вести домашнее хозяйство
háztartási gép (-et, -e, -ek) хозяйственно-бытовой прибор(ы)
hegy (-et, -e, -ek) гора
hegytető (-t, -k) вершина
hegyvidék (-et, -e, -ek) горный район, гористая область
hely (-et, -e, -ek) место
helyes (-et, -ek) правильный; хорошенький (о ребёнке, о молодых девушках)
vmi/vki helyett (послелог) вместо
helyiség (-et, -e, -ek) помещение
helység (-et, -e, -ek) местность, населённый пункт
helyzet (-et, -e, -ek) положение, ситуация; **milyen helyzet állt elő** создалась ... ситуация; **anyagi helyzet** материальное положение

hentes (-t, -e, -ek) мясник
hentesáru (-t, -ja, -k) мясные изделия
herceg (-et, -e, -ek) князь
hetes (-t, -ek) № 7; (в школе) дежурный (ученик)
hetven (-t ~ -et) семьдесят
hét (hetet) семь
hét (hetet, hete, hetek) неделя; ezen a héten на этой неделе; a múlt héten на прошлой неделе; a jövő héten на следующей неделе; egy hét múlva через неделю
a HÉV (-et; -en ~ -vel; a Helyiérdekű Vasút) пригородная железная дорога в Будапеште; электричка
hélvíz (-vizet, -vize, -vizek) горячий источник, термальная вода
hib|a (-át, -ája, -ák) ошибка; hibát követ|ni (-ek, -ett, kövessen el) допустить ошибку
hibátlanul без ошибок
hideg (-et, -ek) холодный; ~ van холодно; см. **fázni**
himnusz (-t, -a, -ok) гимн
hinni (см. 62) vkinek/vminek, vkiben/vmiben, vmit верить
hintőpor (-t, -ja, -ok) порошок для присыпки
hirdetni (-ek, -ett, hirdessen) vmit проповедовать, провозглашать, провозгласить
hirdetmény (-t, -e, -ek) объявление
hirdetőtábla (-át, -ája, -ák; -án) доска объявлений
hiszen ведь
hit (-et, -e, -ek) вера
hitel (-t, -e, -ek) кредит
hitvány (-t, -ak) скверный, ничтожный
hivatalnok (-ot, -a, -ok) чиновник
hivatkozva vkire/vmire ссылаясь на кого/на что
híd (hidat, hídjá, hidak; hídon, hídra) мост
hír (-t, -e, -ek) весть, известие; „Híreket mondunk” «Последние известия» (по радио); ~-t ad|ni (-ok, -ott, -jon) magáról дать вести о себе
híres (-t, -ek) vmiről известный, знаменитый
hírlap (-ot, -ja, -ok) газета
hívni (-ok, -ott, -jon) vkit/vmit vkinek/vminek звать; hogy hívnak? как тебя зовут? (см. 56); ~ vkit v|hova (moziba, ebédre) приглашать, пригласить; (orvost, segítséget, taxit) звать, вызвать, вызывать (врача, помощь, такси)
híve: vkinek a hív|e (-ét) сторонник
hogy (союз) что, чтобы, как
hogy-hogy как же это, как же так
hol где?
hol..., **hol...** то..., то...
holmi (-t, -ja) вещи
homlok (-ot, -a, -ok) лоб

a **honfoglalás** (-t), -a) обретение родины, расселение древних венгров в бассейне Карпатов

honnan откуда

honnágy (-at, -a) тоска по родине

hordár (-t, -a, -ok) носильщик

hosszú (-t, -ak; hosszabb) длинный, долгий

hova ~ **hová?** куда?

-hoz/-hez/-höz (падежное окончание) к + дат. п.

hozni (-ok, -zon) vkit/vmit носить, нести (сюда) (см. 82)

hozzám, hozzád, hozzá, hozzánk, hozzátok, hozzájuk ко мне, к тебе, к нему, к ней и т. д.

hozzászokni (-om, -ik, -ott, szokjék hozzá) vmihez привыкать, привыкнуть

hozzászólni (-ok, -t, szóljon hozzá) vmihez высказываться, высказаться в связи с чем

hozzátenni (см. 62, tegyen hozzá) vmihez vmit прибавлять, прибавить

hó (havat, hava, havak) снег

hónap (-ot, -ja, -ok) месяц (см. 85)

hölgy (-et, -e, -ek) дама

-höz см. **-hoz/-hez/-höz**

hőforrás (-t, -a, -ok) горячий источник, ключ

hős (-t, -e, -ök) герой

hősi, hős героический

hősi halált halni (-t, -jon) пасть смертью храбрых

hősi halott (-at, -ja, -ak) спавший смертью храбрых

húgom, húgod, húga, húgunk, húgotok, húgunk моя, твоя, его, её (и т. д.) младшая сестра (см. 71)

hús (-t, -a, -ok) мясо

hús- мясной

húsbolt (-ot, -ja, -ok) мясной магазин

húsleves (-t, -e, -ek) мясной суп, бульон

húsvét (-ot, -ja; -kor) пасха

húsz (húszat) двадцать

húzni (-ok, ott, -zon); таскать, тащить; **fejére ~ a takarót** натянуть одеяло на голову

hüvelykujj (-at, -a, -ak) большой палец (руки); **pugyuujj** большой палец (ноги)

hűtőszekrény (-t, -e, -ek) холодильник

-i суффикс (см. 19)

az „BUSZ” (-t; -ban) бюро путешествий (в Венгрии)

ide сюда

idealizálni vkit/vmit идеализировать

ideérni (-ek, -t, érjen ide) добраться сюда; félek, hogy nem ér ide боюсь, что он не успеет сюда

idegen (-t, -ek) чужой, посторонний; иностранный

idegenvezető (-t, -je, -k) экскурсовод, гид

ideges (-t, -ek) нервный

idegnyugtató (-t, -ja, -k) успокаивающий; успокаивающее средство

ideiglenes (-t, -ek) временный

ideje: vminek/vkinek az idején во время чего, в эпоху кого/чего, при ком

idejében вовремя, своевременно, заблаговременно; vkinek/vminek (az) ~ при ком

az idevonatkozó (-t, -ak) относящийся сюда, касающийся этого

az idén в этом году

idézni (-ek, -ett, -zen) vkitől vmit, vmiből цитировать; (книжн.) vkinek az emlékeztébe ~ vmit напоминать, напомнить

idézet (-et, -e, -ek) цитата

az idézett mondat цитированное предложение

idő (-t, ideje, -k) погода; milyen idő van ma? какая сегодня погода?; время; mennyi idő van? который час?

időjárás (-t, -a, -ok) погода

időjárásjelentés (-t, -e, -ek) метеорологические сводки; (по радио) «Синоптики сообщают»

ifjú (-t) молодой (см. 122)

ifjúság (-ot, -a) молодёжь

-ig (падежное окончание) до+род. п., по+вин. п.

igaz (-at, -a) правда; ez igaz? это правда?; ez nem igaz это не правда; igazam van, igazad van, igaz a van stb. я прав, ты прав, он(а) прав(а) и т. д.; nincs igazam, nincs igazad, nincs igaz a stb. я не прав, он(а) не прав(а) и т. д.; nem volt igazam я не был прав

igazán по-настоящему, действительно

igazgató (-t, -ja, -k) директор; iskolaigazgató директор школы; gyárigazgató директор фабрики; vezérigazgató генеральный директор

igazolvány (-t, -a, -ok) удостоверение, документ; személyazonossági ~ паспорт

igen да; ez igen! (вот) это да!

igény (-t, -e, -ek) требование, запрос(ы)

igyekezni (см. 115) стараться, постараться

illat (-ot, -a, -ok) аромат, благоухание; virágillat аромат цветов; illatot áraszt|ani (-ott, árasszon) испускать аромат

Ildi (-t, -je) (краткая форма венгерского женского имени)

Ildikó (-t, -ja) (венгерское женское имя)

illeni (-ik, -ett, -jék) vkihez/vmihez подходить

illetékes (-t, -e, -ek) компетентный; компетентное лицо

illeti: ami azt illeti что касается этого; ami engem illet что касается меня

vmit **illetően** касательно, насчёт
illetve (сокр.: ill.) вернее, точнее (говоря), то есть (перед словом ~ в венгерском языке всегда ставится запятая)
ilyen (-t, -ek) такой
 vmi **ilyesmi** (-t) что-то такого рода
index см. **leckekönyv**
inni (см. 62) пить
indulni (-ok, -t, -jon) отправляться, отправиться; a moszkvai gyors 5.20-kor (öt száz-kor) indul скорый поезд на Москву отправляется в 17 часов 20 минут
indulat (-ot, -a, -ok) сильное возбуждение
indulás (-t, -a, -ok) отправление
influenza (-át, -ája, -ák) грипп
influenzajárvány (-t, -a, -ok) эпидемия гриппа
influenzás (-t, -ak) болеть гриппом (см. 44)
ing (-et, -e, -ek) рубашка, сорочка; hosszú ujjú ~ hosszú ujjas с длинными рукавами; rövid ujjú ~ rövid ujjas с короткими рукавами
ingázni (-om, -ik, -ott, -zék) (от слова inga 'маятник') ездить на работу в другой город (каждый день или в начале и конце недели)
ingázás (-t, -a) поездка на работу и домой, см. **ingázni**
ingyen бесплатно
inkább лучше, скорее; ~ haza se gyere! лучше не приходи домой!
innen отсюда
intetni (-ek, -ett, integessen) vkinek махать рукой
internacionalista (-át, -ája, -ák) см. 371
intézmény (-t, -e, -ek) учреждение
intő (-t, -je, -k) замечание о плохом поведении, неуспеваемости в дневнике школьников
ipar (-t, -a) промышленность; könnyűipar лёгкая промышленность; nehézipar тяжёлая промышленность
iparág (-at, -a, -ak) отрасль промышленности
ipari (-t, -ak) промышленный
ipari-agrár аграрно-индустриальный
iparosítás (-t, -a) индустриализация
iparvidék (-et, -e, -ek) промышленный район
irány (-t, -a, -ok) направление
irányítószám (-ot, -a, -ok) почтовый индекс
irodalom (-mat, -ma, -mak) литература
irodalmi (-t, -ak) литературный; irodalmi est (-et, -je -ek; -en) литературный вечер; irodalmi mű (művet, műve, művek) литературное произведение
írón (устар.) карандаш
is и, тоже, также

iskola (-át, -ája, -ák) школа; ~ába jár|ni (-ok, -t, -jon) ходить в школу
iskolás (-t, -a, -ok) школьник
ismerni (-ek, -t, -jen) vkit/vmit знать, быть знакомым; ismerjük egymást мы знакомые, знаем друг друга
ismeret (-et, -e, -ek) знание
ismerős (-t, -e, -ök) знакомый; ~ arc (-ot, -ok) знакомое лицо; az ismerősök знакомые
ismertetés (-t, -e, -ek) рецензия; изложение чего
isten (-t, -e, -ek) бог; hála istennek! слава богу!; istenugye! ей-богу!
ital (-t, -a, -ok) напиток
ismételni (-ek, -t, -jen) vmit повторять, повторить
ismétlés (-t, -e, -ek) повторение; ~ a tudás anyja повторение — мать учения
itt здесь, тут
ittthon здесь дома; здесь на родине
izgatott (-at, -ak) взволнованный, нервный

ígérni (-ek, -t, -jen) обещать
ígéret (-et, -e, -ek) обещание
írni (-ok, -t, -jon) vmit vkinek, vmit vmire писать, написать
írás (-t, -a, -ok) почерк; olvasható ~ разборчивый почерк; olvashatatlan ~ неразборчивый почерк; levéírás писание письма; сочинение, произведение; fej vagy írás? орёл или решка?
író (-t, -ja, -k) писатель
ízleni (ízlik, ízlett) нравиться (только о пище), вкусный

jaj! ой!; jaj, de fáj a fogam! ой, как болит у меня зуб; ох!; jaj, de szép! ох, как красиво!
jajgatni (-ok, -ott, jajgasson) охать; ныть
jakobinus (-t, -a, -ok) якобинец
január (-t, -ja) январь; januárban в январе (см. 85)
januári (-t, -ak) январский
javak: az anyagi és a szellemi javak материальные и умственные блага
javaslat (-ot, -a, -ok) предложение, мысль
javasolni (-lok, -ol, -olt, -oljon) vkinek vmit предлагать, предложить
javítani (-ok, -ott, -son) vmit чинить, исправлять, исправить
jámbor (-t, -ok) смирный, благочестивый, невинный
járni (-ok, -t, -jon) vhol ходить куда (систематически); iskolába ~ ходить в школу; egyetemre ~ учиться в университете; ~ vhola vmivel ~ vmiп ехать (см. 45); ~ vmi vhol следует (о видах транспорта): ~ vmi vmivel быть связанным с чем; „Az ész bajjal jár” «Горе от ума» Грибоедова
járvány (-t, -a, -ok) эпидемия

játszani (-om, **-ik**, játsszék) играть; a Metropolban most magyar filmeket játszanak в Метрополе сейчас идут венгерские фильмы; ~ vkinek a szerepét (színházban) играть роль (в театре)

jegy (-et, -e, -ek) билет; villamosjegy трамвайный билет; autóbuszjegy автобусный билет; helyjegy плацкартный билет; menettérti jegy билет туда и обратно; olvasójegy читательский билет; színházjegy билет в театр; mozijegy билет в кино; hangversenyjegy билет на концерт; minden jegy elkelt все билеты проданы; (iskola) отметка; vminek a jegyében под знаком

jegygyűrű (-t, -je, -k) обручальное кольцо

jegyzék (-et, -e, -ek) список

jelenteni (-ek, -ett, -sen) vkinek vmít доложить; обозначать; mit jelent? что значит?; ez azt jelenti, hogy... это значит, что...

jelentkezni (-em, **-ik**, -ett, -zék) vmire записываться, записаться; ~ vhol, vkinél явиться

jelképezni (-ett, -zen) vmít символизировать

jelleg (-et, -e) характер чего

jellegű (-t, -ek) носящий характер

jellegzetes (-t, -ek) характерный, типичный

jellem (-et, -e, -ek) характер (человека)

jellem|ezni (-zek, -ez, -zett, -ezzen) vkit/vmit vmivel характеризовать

jelszó (-t, jelszava, jelszavak) лозунг

jég (jeget, jege) лёд

jégzokni (-t, -ja, -k) толстые шерстяные носки

jobb (-at, -ak) правый; лучший

jobban лучше

jobbra направо (куда?; где?)

jog (-ot, -a, -ok) право

jogász (-t, -a, -ok) юрист

jogos (-t, -ak) правомерный, по праву, справедливый

jonatán (-t, -ja, -ok) джонатан (сорт яблок)

jonatánalm|a (-át, -ája, -ák) джонатан (сорт яблок)

jó (-t, -k) хороший, добрый; правильный; подходящий, годный; az a busz jó nekünk? тот автобус нам подходит?; ez semmire sem jó это ни на что не годно; mire jó ez? для чего это нужно?; (как усиление) очень; jó nehéz очень трудный, очень тяжёлый; jó meleg очень тепло, жарко; приятно; kint nagyon hideg van, de itt bent jó meleg van на улице очень холодно, но здесь (в комнате) приятно ~ тепло; jó ~ jól van хорошо, ладно; na, jól van már! хватит!

jókívánság (-ot, -a, -ok) доброе пожелание; köszönöm az újévi jókívánságokat спасибо за новогодние пожелания

jól хорошо; **jól vagyok** я чувствую себя хорошо; **nem vagyok jól** я чувствую себя плохо; **ha jól értem, arról van szó, hogy...** если правильно понимаю, речь идёт о том, что...

jönni идти (см. 40, 54, 106)

jövedelem (-met, -me, -mek) доход

jutal|om (-mat, -ma, -mak) вознаграждение

július (-t, -a) июль; **júliusban** в июле

júliusi (-t, -ak) июльский

június (-t, -a) июнь; **júniusban** в июне

júniusi (-t, -ak) июньский

-k показатель множественного числа (см. 2)

kabát (-ot, -ja, -ok) пальто

kacagni (-ok, -ott, -jon) смеяться

kakaó (-t, -ja) какао

kaland (-ot, -ja, -ok) приключение

a **kalandozások** (-at) нашествия венгров на Запад и Юг (X в.)

kalauz (-t, -a, -ok) кондуктор, проводник

kalauznő (-t, -je, -k) кондукторша, проводница

kalendárium (-ot, -a, -ok) календарь (лит. жанр)

kamr|a (-át, -ája, -ák) кладовая

kanál (kanalat, kanala, kanalak) ложка

kapni (-ok, -ott, -jon) vkitől/vmitől vmit получать, получить

kapacitás (-t, -a) мощность, ёмкость

kapkodni (-ok, -ott, -jon) торопиться, необдуманно и спеша делать что

kapu (-t, -ja, -k) ворота

kar (-t, -ja, -ok) рука (от кисти и выше)

kar (-t, -a, -ok; -on) факультет

karambol см. **autószerencsétlenség**

karácsony (-t, -a, -ok) рождество; ~-ког во время рождественских праздников

karácsonyi (-t, -ak) рождественский

karosszék (ka-ros-szék) (-et, -e, -ek) кресло

Kati (-t, -ja) Катя

katon|a (-át, -ája, -ák) солдат

katonatiszt (-et, -je, -ek) офицер

a **Kaukázus** (-t, -a; -ban) Кавказ

a **KGST** (a kágéesté, -t, -je; -ben) СЕВ; a **KGST-országok** страны СЕВ-а

káposzt|a (-át, -ája, -ák) капуста; **töltött káposzta** голубцы

kár! жаль!

a **Kárpát-medenc|e** (-ét; -ében) бассейн Карпат

a **Kárpátok** (-at; -ban) Карпаты

kávé (-t, -ja, -k) кофе; **feket|e** (-ét, -éje) чёрный кофе
kb. см. **körülbelül**
kedv (-et, -e, -ek) желание, охота; **nincs kedvem (vmihez ~ инфинитив)** мне не хочется; **kedvem lett volna (vmihez ~ инфинитив)** мне хотелось бы; **kedvem lenne** мне хотелось бы (настоящее время); **kedvemre van** быть по душе
kedves (-t, -e, -ek) дорогой, милый
kef|e (-ét, -éje, -ék) щётка; **fogkefe** зубная щётка; **ruhakefe** платяная щётка
kefir (-t, -je, -ek) кефир
kegyel|em (-met, -me) помилование
kegyelmes úr его превосходительство
kelengye (-ét, -éje, -ék) приданое; **babakelengye** приданое для новорождённого
kelet (-et; -en) Восток
keleti (-t, -ek) восточный; а **Keleti** (-t; -ben) ~ а **Keleti pályaudvar** (-t, -a; -on) Восточный вокзал (в Будапеште)
kell надо; **kellott** надо было; **kellene** надо было бы (настоящее время); **kellott volna** надо было бы (прошедшее время) (см. 68)
kelleni (-ek, -ett) **vkinek vki/vmi** нужный кто/что кому
kellemes (-et, -ek) приятный
kellemetlen (-t, -ek) неприятный
kellős: **vminek a kellős közepén** в самой середине, в разгаре
kendő (-t, -je, -k) платок, головной платок; **nyakkendő** галстук; **zsebkendő** носовой платок
kenőcs (-öt, -e, -ök) мазь
kenyeres: **kenyeres pajtás** (фольк.) закадычный друг
kenyér (**kenyeret, kenyere, kenyerek**) хлеб; **ez nem kenyérem** (это дело) не для меня
kenyərbolt (-ot, -ja, -ok) булочная
keresni (-ek, -ett, -sen) **vkit/vmit** искать; **pénzt (1000 forintot) ~** зарабатывать, зарабатывать
kereskedel|em (-met, -me) торговля; **belkereskedelem** внутренняя торговля; **külkereskedelem** внешняя торговля
kereszténység (-et, -e) христианство; а ~ **felvétell|e** (-ét; -ekor) принятие христианства
keresztülhúzni (-ok, -ott, húzzon keresztül) **vmít** перечёркивать, перечеркнуть
keret (-et, -e, -ek) рамка; **vminek a keretében** в рамках чего
kerék (**kereket, kereke, kerekek**) колесо
kerülni (-ök, -t, -jön) **vhoval** попадать, попасть; ~ **vmibe** стоить; **ez mennyibe kerül?** сколько это стоит?; **ez sokba kerül** это дорого стоит
kerület (-et, -e, -ek) район (города)
keserű (-t, -ek) горький
keskeny (-t, -ek) узкий; **szűk utc|a** (-át, -ája, -k) узкая улица
kesztyű (-t, -je, -k) перчатки
а **kettes** (-t; -en) (автобус, трамвай и т. п.) № 2

kettő (-t) два, две (см. 28)
kevés (keveset; kevesebb) мало
kezdeni (-ek, -ett, -jen) vmit начинать, начать
kezdet (-et, -e, -ek) начало
kezdődni (-ik, -ött, -jék) начинаться, начаться
kék (-et, -ek) синий, см. **világos(kék)**
-ként (падежное окончание) в качестве чего
kényelmes (-et, -ek) удобный
kényes (-et, -ek): **kényes kérdés** (-t, -e, -ek) деликатный вопрос; **kényes ügy** (-et, -e, -ek) деликатное дело; **kényes bőr** (-t, -e, -ök) чувствительная кожа; **kényes gyomor** (-rot, -ra, -rok) нежный желудок; **kényes ízlés** (-t, -e, -ek) разборчивый вкус
kényszeríteni (-ek, -ett, -sen) vkit vmire вынуждать, вынудить; заставлять, заставить
kényszerülni (-ök, -t, -jön) vmire быть вынужденным + инфинитив
kénytelen vagyok (csinálni vmit) я вынужден (делать что-то)
kép (-et, -e, -ek) картина; **arckép** портрет; **tájkép** пейзаж
képeslap (-ot, -ja, -ok) открытка
képviselni (-em, -i, -t, -te, -je) vkinek az érdekeit представлять, представить интересы
képzeln (-ek, -t, -jen) vmit представить себе
kérni (-ek, -t, -jen) vkitől vmit просить, попросить что у кого
kérem (досл.: прошу Вас) пожалуйста, будьте любезны; **adjon, kérem, egy kiló kenyeret** дайте мне, пожалуйста, кило хлеба; (в ответ на «спасибо») пожалуйста, не за что
kérdezeni (-ek, -ett, -zen) vkitől vmit спрашивать, спросить что у кого
kérdés (-t, -e, -ek) вопрос
kérdőív (-et, -e, -ek) анкета, вопросник
kés (-t, -e, -ek) нож
késni (-em, ~ -ek, -ik, -ett, -sen) опаздывать, опоздать; **a vonat egy órát késett** поезд опоздал на час; **két percet késik az órád** твои часы отстают на две минуты; см. **elkésni, lekésni**
később позже, позднее
későn поздно
kész ~ **készen** в готовом виде; **kész ~ készen vagyok** vmivel я кончил, я сделал, я уже готов
készülni (-ök, -t, -jön) vmire готовиться к чему; **a magyarvizsgámra készülök** я готовлюсь к экзамену по венгерскому; ~ **vhova ~** инфинитив собираться куда ~ инфинитив; ~ **vmi vhol** быть изготовленным; **ez a trolibusz a Szovjetunióban készült** троллейбус сделан в СССР
két (kettőt) два, две (см. 28)
kétségbeesni (-em, -ik, -ett, essen kétségbe) приходить, прийти в отчаяние

kéz (kezet, keze, kezek) рука (кисть руки); jobb kéz правая рука; bal kéz левая рука;
félkezű (-t, -ek) однорукий; **kézzel-lábbal magyarul** [ni] (-ok, -ott, -zon) vmit vkinek
 объясняться на пальцах
kézirat (-ot, -a, -ok) рукопись
kézimalom (-mot, -ma, -mok) ручная мельница
 а **KGST** (а kágéesté, -t, -je) СЭВ; а **KGST-országok** страны СЭВ-а
ki (-t, -k) кто?
ki- приставка, указывает направление: изнутри наружу
kiabálni (-ok, -t, -jon) vmit кричать
kiadni (-ok, -ott, adjon ki) vmit выдавать, выдать
kiadás (-t, -a, -ok) издание; második, bővített kiadás второе, дополненное издание
kiadvány (-t, -a, -ok) издание (периодика, книги и т. д.)
kiállítás (-t, -a, -ok) выставка
kiáltani (-ok, -ott, -son) vkinek vmit крикнуть, звать криком
kiborulni (-t, boruljon ki) vmiből вывалиться, вывалиться
kibővíteni (-ek, -ett, bővítsen ki) vmit vmivel дополнять, дополнить
kicserélni (-ek, -t, cseréljen ki) vmit сменять, сменить, переменять, переменить; ~
 vmit vmire выменивать, выменять, переменивать, переменить; **kicserélték tapasztalataikat** они обменялись опытом
kicsi (-t, -k; kisebb) маленький (см. 30)
kiderülni (-t, derüljön ki) vmi; vkiről vmi выясняться, выясниться
kidobni (-ok, -ott, dobjon ki) vkit/vmit vhonnan выбросить, выкинуть
kidolgozni (-ok, -ott, dolgozzon ki) vmit вырабатывать, выработать
kiejtés (-t, -e) произношение, произнесение
kielégíteni (-ek, -ett, elégítsen ki) vkit/vmit vmivel удовлетворять, удовлетворить
kielégítés (-t, -e) удовлетворение
kié? чей, чья, чьё, чьи?
kifejeződni (-ik, -ött, fejeződjék ki) vmi vmiben находить своё выражение в чём
kifli (-t, -je, -k) рожок, рогалик
kihalászni (-ok, -ott, halásszon ki) vmit vhonnan г/главливать, выловить, выудить
kihívni (-ok, -ott, hívjon ki) vkit vhonnan вызывать, вызвать
kiirtani (-ok, -ott, irtson ki) vmit истреблять, истребить
kijárat (-ot, -a, -ok) выход
kijelentkezni (-em, -ik, -ett, jelentkezék ki) vhonnan выписываться (в милиции)
Kijev (-et; -ben) Киев
kijevi (-t, -ek) киевский; а Kijevi pályaudvar (-t; -on) Киевский вокзал (в Москве)
kijönni (см. 40, 54, jöjjön ki) выходить, выйти
kikapni (-ok, -ott, kapjon ki) vkinek a kezéből vmit вырвать из рук
kikapcsolni (-om, -ja, -ta, kapcsolja ki) a rádiót, a tévét выключить (радио, телевизор)
kikiáltás (-t, -a) провозглашение; а Tanácsköztársaság kikiáltása (-át) провозглашение
 Советской Венгерской Республики (21-го марта 1919 г.)

kiküldetés (-t, -e, -ek; -en) командировка
kilátás (-t, -a, -ok) вид, панорама; перспектива, шанс(ы)
kilenc (-et) девять
kilencven (-et) девяносто
kilincs (-et, -e, -ek) ручка (двери, окна)
kiló (-t, -ja, -k) ~ **kilogramm** (-ot, -ja, -ok) килограмм (см. 58)
kilógni (-ott, lógjon ki) vmi vhonnan, vmi alól висеть (откуда, из-под; одежда, бумага)
kimenni (см. 40, menjen ki) выходить, выйти
kimosni (-ok, -ott, mosson ki) vmit выстирать
kinsz (-et, -e, -ek) сокровище, клад
kinevetni (-ek, -ett, nevéssen ki) vkit высмеивать, высмеять
kinézni (-ek, -ett, nézzen ki) vhonnan vhoва выглядывать, выглянуть; ~ az ablakon смотреть в окно; ~: rosszul néz ki он выглядит плохо; jól nézel ki выглядишь хорошо
kint ~ **kinn** под открытым небом, на улице, во дворе, вне дома
kinyitni (-ok, -ott, nyisson ki) vmit открывать, открыть
kinyílni (-ik, -t, nyíljék ki) открываться, открыться; (о цветах) распуститься, распуститься
kiölni (-öm, -i, -ötte, öltse ki) a nyelvét показать язык кому (дразнясь)
kipucolni см. **kitisztítani**
kirakat (-ot, -a, -ok) витрина магазина
kirakodóvásár (-t, -a, -ok; -on) ярмарка в деревне
király (-t, -a, -ok) король
királyfi (-t, -ak) (обычно в сказках) сын короля
királyi (-t, -ak) королевский; ~ udvar (-t, -ok; -ban) королевский двор
királylány (-t, -a, -ok) дочь короля
királynő королева (царствующая)
kirándulni (-ok, -t, -jon) vhoва делать экскурсию за город
kirándulás (-t, -a, -ok) экскурсия за город
kis (kicsit, kicsik; kisebb) маленький (см. 30)
kisebbfajta (-át, -ák) мелкий
kisfiam мой сын, сыночек (см. 71)
kislányom моя дочь, доченька (см. 71)
kisujj (at, -a) мизинец
a KISZ (-t; -ben) (a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség) (-et; -ben) Союз коммунистической молодёжи Венгрии
kiszakadni (-ok, -t, szakadjon ki) оторваться, отрываться
kiszállni (-ok, -t, szálljon ki) (a vonatból, az autóból, a repülőgépből) выходить, выйти (из вагона, из машины, из самолёта)
kitalálni (-ok, -t, találjon ki) vmit выдумывать, выдумать; nem igaz, az egészet te találod ki это же правда, всё это ты выдумал; угадывать, угадать, отгадывать, отга-

дать; honnan találtad ki? как ты угадал?; nem nehéz kitalálni, hogy ... не трудно догадаться, что ...

kitermelni (-ek, -t, termeljen ki) добывать, добыть (руда)

kitisztítani (-ok, -ott, tisztítsd ki) vmit вычистить

kitölteni (-ök, -ött, töltsd ki) vmit заполнить (бланк по графам)

kiugrani (-om, -ik, -ott, ugorjék ki) vhonnan выскочить

kiűzni (-ök, -ött, űzzön ki) vkit/vmit vhonnan изгонять, изгнать

kiűzés (-t, -e) изгнание; a törökök kiűzése Magyarországról изгнание турок из Венгрии

kivétel (-t, -e, -ek) исключение; vkinek/vminek a kivételével за исключением; kivételesen в качестве исключения

kivitel (-t, -e, -ek) экспорт

kizsákmányolás (-t, -a) эксплуатация

kívánni (-ok -t, -jon) vkinek vmit желать кому чего; sok sikert, jó egészséget, boldogságot kívánok желаю много успехов, крепкого здоровья, счастья; ~ vkitől vmit желать от кого, требовать; nem kívánok tőled lehetetlent я не желаю от тебя невыполнимого

kíváncsi (-t, -ak) vmire любопытный

kíváncsiság (-ot, -a) любопытство; kíváncsiságból из любопытства

kívül: vkin/vmin kívül кроме; rajtam kívül кроме меня

kívülről наизусть

kocsi (-t, -ja, -k) машина (автомобиль); вагон; hálókocsi спальный вагон; étkező-kocsi вагон-ресторан; babakocsi детская коляска

kofferkuli (-t, -ja, -k) ручная тележка для багажа на вокзалах (вместо носильщика)

kohó (-t, -ja, -k) домна, доменная печь

kolbász (-t, -a, -ok) колбаса (копчёная)

koldulni (-ok, -t, -jon) просить милостыню, кланяться

koldus (-t, -a, -ok) нищий

kollégium (-ot, -a, -ok; -ban) общежитие; ~ ~ speciális kollégium ~ (разг.) speckoll (-t, -ja, -ok; -on) курс лекции в вузе, спецкурс

kolostor (-t, -a, -ok) монастырь

kommunist|a (-át, -ák) коммунист; коммунистический; kommunista párt коммунистическая партия; az SZKP (az eszkápé, -t) a Szovjetunió Kommunista Pártja (-át) КПСС; a Kommunista Kiáltvány (-t, -a) Коммунистический манифест

komoly (-at, -ak) серьёзный

komolyan серьёзно, всерьёз

kompót (-ot, -ja, -ok) компот

a Komszomol (-t; -ban) Комсомол

konferenci|a (-át, -ája, -ák; -án) конференция

konyak (-ot, -ja, -ok) коньяк

konyh|a (-át, -ája, -ák) кухня

- konyhaasztal** (-t, -a, -ok) кухонный стол
- kopasz** (-t, -ok) лысый
- kopogni** (-ok, -ott, -jon) (az ajtón) стучать в дверь
- kopony|a** (-át, -ája, -ák) череп
- kor** (-t, -a, -ok) эпоха; a reformkor эпоха реформ (в Венгрии 1825—1848); возраст; középkorú férfi мужчина средних лет; egyetemista koromban будучи студентом
~ в (мои) студенческие годы; katona korában будучи солдатом, он...
- koraszülött** (-et, -ek) преждевременно рождённый
- **korán** рано
- korholni** (-ok, -t, -jon) vkit vmiért укорять кого в чём
- koromsötét** van (здесь, сейчас) непроглядная тьма
- koron|a** (-át, -ája, -ák) корона
- koronázás** (-t, -a, -ok) коронация
- korp|a** (-át, -ája) отруби; aki korpa közé keveredik, azt megeszik a disznók (поговорка)
с кем поведёшься, от того и наберёшься (досл.: того, кто смешивается в отруби, свиньи съедят)
- korszak** (-ot, -a, -ok) эпоха, см. **kor**
- korty** (-ot, -a, -ok) глоток; egy korty víz (-et, -e) глоток воды
- kórház** (-at, -a, -ak) больница
- kórus** (-t, -a, -ok) хор; kórusban хором
- köd** (-öt, -je, -ök) туман
- ködös** (-t, -ek) туманный
- költemény** (-t, -e, -ek) стихотворение, стихи
- költészet** (-et, -e, -ek) поэзия
- költözni** (-öm, -ik, -ött, -zék) vhonnan vhova переселяться, переселиться
- költő** (-t, -je, -k) поэт
- könyök** (-öt, -e, -ök) локоть; a könyökömön jön ki (поговорка) это у меня уже в
печёнке сидит
- könyör|ögni** (-gök, -ög, -gött, -ögjön) vkinek vmiért умолять, умолить
- könyv** (-et, -e, -ek) книга
- könyvesbolt** (-ot, -ja, -ok) книжный магазин
- könyvespolc** (-ot, -a, -ok) книжная полка
- könyvtár** (-at, -a, -ak) библиотека
- könyvtáros** (-t, -a, -ok) библиотекарь
- könnyen** легко
- könnyű** (-t, -ek, könnyebb) лёгкий
- könnyűipar** (-t, -a) лёгкая промышленность
- kör|levél** (-levelet, -levele, -levelek) циркуляр, инструктивное письмо
- kör|öm** (-möt, -me, -mök) ноготь, ногти
- körömlakk** (-ot, -ja, -ok) лак для ногтей
- körömmoló** (-t, -ja, -k) ножницы для ногтей

környék (-et, -e, -ek) окрестность
kör|tér (-teret, -tere, -terek) площадь круглой формы
vki/vmi körül (послелог) вокруг, около
körülbelül (сокр.: kb.) приблизительно
körzet (-et, -e, -ek) участок
körzeti orvos (-t, -a, -ok) участковый врач
körzeti orvosi rendelő (-t, -je, -k) кабинет ~ приёмная участкового врача
köszönni (-ök, -t, -jön) vki-nek приветствовать, здороваться; благодарить; **köszönöm** спасибо, благодарю; **köszönöm szépen** большое спасибо; **köszönjük** спасибо, благодарим; **köszönjük szépen** большое спасибо; **mindent köszönök** спасибо за всё; **köszönjük a szíves vendéglátást** спасибо за радушный приём
köszönteni (-ök, -ött, -sön) vkit приветствовать кого с днём рождения, с праздником
kötet (-et, -e, -ek) том; **öt-kötetes regény** (-t, -e, -ek) роман в пяти томах
kötél (kötelet, kötele, kötelek) верёвка, канат
kötény (-t, -e, -ek) фартук, передник
köves (-t, -ek) каменистый
követni (-ek, -ett, kövessen) vkit/vmit следовать, последовать за кем/за чем; ~ vki-nek a példáját следовать примеру кого
követ (-et, -e, -ek) посол
következni (-em, -ik, -ett, -zék) vki után быть следующим; **most én következem** теперь моя очередь; **folytatása következik** (сокр.: **folyt. köv.**) продолжение следует; ~ vmiből следовать, вытекать из чего
következmény (-t, -e, -ek) следствие, результат; **ennek következményeként** вследствие этого, в результате этого
vminek a következtében вследствие этого, в результате чего
követség (-et, -e, -ek) посольство
kövér (-et, -ek) толстый; **vastag könyv** толстая книга
közbejönni (közbejön, közbejött, jöjjön közbe) мешать, помешать; **ha semmi sem jön közbe** если ничего не помешает
közbeszólni (-ok, -t, szóljon közbe) перебивать, перебить речь
vkihez/vmihez közel (послелог) близко к кому/к чему, недалеко от кого/от чего
közeledni (-em, -ik, -ett, -jék) vkihez/vmihez приближаться, приблизиться
vminek a közep|e (-ét) середина
közép- средний; **középiskola** (-át, -ája, -ák) средняя школа; **középkorú** (-t, -ak) среднего возраста
középkor (-t, -a) средневековье
vminek a középpont|ja (-át) центр
középső (-t, -k) средний; **középső ujj** (-at, -a, -ak) средний палец
közgazdaságtan: **politikai gazdaságtan** (-t, -a) политэкономия
közgazdász (-t, -a, -ok) экономист
közismert (-et, -ek) всем известный, общеизвестный

közlekedés (-t, -e) транспорт
közlekedési: ~ eszköz (-t, -e, -ök) вид транспорта; ~ lámp|a (-át, -ája, -ák) светофор;
 ~ rendőr (-t, -e, -ök) милиционер-регулирующий; ~ szabályok (-at) ~ a KRESZ
 (-t, -e) правила уличного движения
közös (-et, -ek) vmi vkivel/vmivel ~ vmi vkikben/vmikben общий
közösen vkivel/vmivel вместе, совместно
köztársaság (-ot, -a, -ok) республика
 vkik/vmik **közül** (последлог) из... (многих)
közvetlen (-t, -ek) непосредственный
kő (követ, köve, kövek; kőben, kővön) камень
kőolaj (-at, -a) нефть; kőolajfinomító (-t, -ja, -k) нефтеперегонный завод; kőolaj-
 vezetékek (-et, -e, -ek) нефтепровод
krém (-et, -je, -ek) крем
krét|a (-át, -ája, -ák) мел
krimi (-t, -je, -k) детектив (фильм, роман)
kritik|a (-át, -ája, -ák) критика
kritikus (-t, -a, -ok) критик
krumpli (-t, -ja, -k) ~ **burgony|a** (-át, -ája, -ák) картофель, картошка
kukk (разг.): egy kukkot sem értek belőle не понимаю ни одного слова; egy kukkot
 sem szólt egész este весь вечер он ни одного слова не вымолвил
kukoric|a (-át, -ája, -ák) кукуруза
kulcs (-ot, -a, -ok) ключ; lakáskulcs ключ от квартиры; szekrénykulcs ключ от
 шкафа; kulcslyuk (-at, -a, -ak) замочная скважина
kút (kutat, kútja, kutak) колодец
küldeni (-ök, -ött, -jön) vkinek vmit, vkit v|hova посылать, послать, отсылать, отослать
külföld (-et) заграница; külföldön за границей; külföldre за границу; külföldről из-
 за границы
külföldi (-t, -ek) иностранный; иностранец, иностранка
külkereskedel|em (-met, -me) внешняя торговля
különbözni (-ik, -ött, -zék) vkitől/vmitől отличаться, отличиться
különbözeti vizsg|a (-át, -ája, -ák) экзамен в связи с переходом на другой курс, в дру-
 гой вуз
különbség (-et, -e, -ek) разница
különleges (-et, -ek) необыкновенный, особый
különösen особенно
külpolitik|a (-át, -ája) внешняя политика
külpolitikai внешнеполитический; a külpolitikai helyzet (-et, -ben) внешнеполити-
 ческая обстановка
külső (-t, -k) внешний
külgöy osztály (-t, -a, -ok; -on) иностранный отдел

külügyminiszter (-t, -e, -ek) министр иностранных дел
kürt (-öt, -je, -ök) труба (духовой инструмент)

labd|a (-át, -ája, -ák) мяч

labdarúgás (-t, -a) футбол

labdarúgó (-t, -ja, -k) футболист; футбольный; **labdarúgó-csapat** (-ot, -a, -ok) футбольная команда; **labdarúgó-mérkőzés** (-t, -e, -ek) футбольный матч

lakni (-om, -ik, -ott, -jék) vhol, vkinél жить, проживать в каком-л. городе, на какой-л. улице, у кого-л.

lakás (-t, -a, -ok) квартира

lakos (-t, -a, -ok) житель (города, страны)

lakosság (-ot, -a) население

lakó (-t, -ja, -k) жилец, квартирант

lapos (-t, -ak) плоский

láb (-at, -a, -ak) нога; **jobb láb** правая нога; **bal láb** левая нога; **féllábú** (-t, -ak) одноногий; **sánta** ~ **sántít** (-ott, sántítson) az egyik lábára он хромой ~ хромает на одну ногу

lábás (-t, -ok) плоская кастрюля

lábfej (-et, -e, -ek) стопа

lábszár (-t, -a, -ak) голень

lánc (-ot, -a, -ok) цепь

a **Lánchíd** (-hidat; -hídon) Цепной мост (в Будапеште)

láng (-ot, -ja, -ok) пламя; (книжн.) ~ csap vmire вспыхивать, вспыхнуть

lány (-t, -ok) девушка; дочь (см. 71)

látni (-ok, -ott, lásson) vkit/vmit видеть

láttnivaló (-t, -ja, -k) достопримечательность

látogatás (-t, -a, -ok) визит; **hivatalos látogatásra Magyarországra érkezett** с официальным визитом прибыл в Венгрию; посещение; **múzeumlátogatás** посещение музея; **beteglátogatás** посещение больного; **óralátogatás** посещение уроков

látókör (-t, -e) кругозор; **széles látókörű** (-t, -ek) с широким кругозором

látszani (-om, -ik, -ott, 'lássék) vkinek/vminek, vmilyennek казаться, показаться; úgy látszik кажется; быть видным, видимым; видно; a Gellérthegyről jól látszik a Csepel-sziget с горы Геллерта хорошо видно остров Чепел; látszik, hogy beteg volt видно, что он был болен

látvány (-t, -a, -ok) зрелище; вид

láz (-t, -a) высокая температура (с 37,5—38 °С и выше)

lázas (-t, -a, -ok) бунт, мятеж

lázaszó (-t, -ja, -k) бунтовщик, мятежник

láz (-t, -ak) (см. 67)

leadni (-ok, -ott, adjon le) vmit vhonnan (bőröndöt a vonatról) сдавать, сдать (чемодан с поезда); отдавать; ~ az igazolványát a portán сдавать, сдать, отдавать, отдать пропуск вахтёру

lebonyolítani (-ok, -ott, bonyolítson le) проводить, провести (мероприятие), устроить дело

leck|e (-ét, -éje, -ék) урок (в учебнике); домашнее задание

leckekönyv (-et, -e, -ek) ~ **index** (-et, -e, -ek) зачётная книжка

leesni (-em, -ik, -ett, essék le) vhonnan (a létráról, a lóról) падать, упасть, сваливаться, свалиться (с лестницы, с лошади); leesett az első hó выпал первый снег; leesett az álla vmitől он рот раскрыл от чего

lefeküdni (см. 72, 404, feküdjék le) ложиться, лечь; lefeküdni aludni ложиться спать

leg- префикс превосходной степени (см. 48)

legalább most az egyszer хоть бы на этот раз

legelső (-t, -k) самый первый

legend|a (-át, -ája, -ák) легенда (средневековый литературный жанр)

legény (-t, -e, -ek) парень

vminek a **legjav|a** (-át) самая лучшая часть, самая ценная часть

a **legjobban** лучше всего (наречие)

legyőzni (-öm, -i, -te, győzze le) az ellenséget побеждать, победить врага

lehajolni (-ok, -t, hajoljon le) vmiért нагнуться; lehajoltam, hogy felvegyek vmit я нагнулся, чтобы поднять что-л.

Lehel (-t, -je) (венгерское мужское имя); марка холодильников

lehet (-ett, lehessen) можно, возможно

lehetetlen (-t, -ek) невозможный; невозможно!

lehetővé tenni (см. 62, tegyen lehetővé) vmit vkinek делать возможным

leigázni (-ok, -ott, igázzon le) vkit/vmit покорять, покорить; ~ a világűrt покорять, покорить космос

lekésni (-em, -i, -te, késse le) a vonatot опаздывать, опоздать на поезд; см. késni, elkésni

lemenni (см. 40, 54, 106, menjen le) vhonnan vhoва сходить, сойти; ~ a lépcsőn спускаться, спуститься по лестнице

lenni (см. 62) быть

Leningrád (-ot, -ban) Ленинград

a **Lenin-hegy** (-et; -en) Ленинские горы

lent ~ **lenn** снизу

lenyomni (-om, -ja, -ta, nyomja le) a kilincset нажимать, нажать ручку двери

leoltani (-om, -ja, -otta, oltsa le) a villanyt тушить, потушить свет, гасить, погасить свет, выключить свет

lepecsételni (-ek, -t, pecsételjen le) vmit vhol ставить штампель на чём, опечатать

leragad (-t, ragadjon le) a szeme az álmoságtól глаза слипаются от сонливости

lerakni (-ok, -ott, rakjon le) vmit vhoва класть, положить; az asztalra rakta a könyveket он положил книги на стол; lerakta a telefonkagylót он положил трубку; см. **letenni**

leszakadni (-t, szakadjon le) отломаться, отвалиться, сорваться; leszakadt a gomb a kabátomról пуговица оторвалась с пальто; leszakadt a kabátom akasztója вешалка у пальто оборвалась

leszállni (-ok, -t, szálljon le) (villamosról, autóbusról, vonatról) сходить, сойти, выходить, выйти (из трамвая, с автобуса, из вагона); leszáll a következőnél? Вы сходите на следующей?

letelepedni (-em, -ik, -ett, telepedjék le) vhol оседать, осесть, поселяться, поселиться

letenni (см. **62**, tegyen le) vmit vhoва класть, положить; см. **lerakni**

letétel: a vizsga letétel|e (-ét) сдача экзамена

levegő (-t, -je) воздух

levegőváltás (-t, -a) перемена климата

levegőzni (-öm, -ik, -ött, -zék) дышать свежим воздухом

levenni (см. **62**, vegyen le) vmit vhonnan доставать, достать (сверху)

leves (-t, -e, -ek) суп; erőleves бульон; húisleves мясной суп, бульон; krumplileves картофельный суп; paradicsomleves томатный суп; zöldségleves овощной суп

levél (levelet, levele, levelek) письмо

levélírás (-t) писание письма

lé (-t ~ levet, leve, -k ~ levek) жидкость, отвар, сок; meggy|lé вишнёвый сок; alma|lé яблочный сок; gyümölcs|lé фруктовый сок

lélek (lelket, lelke, lelkek) душа, дух

lényeg (-et, -e) суть, сущность; lényegében по сути дела, в сущности

lépcső (-t, -je, -k) лестница

lépcsőház (-at, -a, -ak) лестничная клетка

létesítmény (-t, -e, -ek) сооружение, объект

létr|a (-át, -ája, -ák) лестница, стремянка

létrejönni (см. **40**, **54**, jöjjön létre) возникать, возникнуть

lignit (-et, -je) лигнит

lil|a (-át, -ák) лиловый

liszt (-et, -je) мука

liter (-t, -e, -ek) литр (см. **58**)

lobogó (-t, -ja, -k) флаг, знамя

ló (lovat, lova, lovak; lóra, lovon) лошадь, конь

lőni (см. **114**, **80**) стрелять; gólt ~ забивать гол

lnt|a (-át, -ák) ленивый; лентяй

lustaság (-ot, -a) лень; лентяй

lustálkodni (-om, -ik, -ott, -jék) лениться, лентяйничать

lyuk (-at, -a, -ak) дыра; kulcslyuk замочная скважина
lyukas (-at, -ak) дырявый, рваный; lyukas harisny|a (-át, -ája, -ák) рваные чулки;
lyukas ór|a (-át, -ája, -ák) «окно», пустой урок

ma сегодня

madár (madarat, madara, madarak) птица

maga (ед. ч.), maguk (мн. ч.) Вы (вежливое обращение) (см. 43, 418)

magam, magad, maga, magunk, magatok, maguk (я, ты, он, она, и т. д.) сам, сама, само, сами; себя (см. 79)

magas (-at, -ak) высокий

magasság (-ot, -a) высота

magába foglalni (-t, foglaljon magába) vmit включать в себя, иметь в своём составе

magányos (-at, -ak) одинокий

magyar (-t, -ok) венгр, венгерка; венгерский; а Magyar Tudományos Akadémi|a (-át; -án) Венгерская Академия Наук

magyarázni (-ok, -ott, -zon) vkinek vmit объяснять, объяснить

magyarázat (-ot, -a, -ok) объяснение

Magyarország (-ot, -a; -on) Венгрия

magyarór|a (-át, -ája, -ák; -án) урок венгерского языка

magyartanár (-t, -a, -ok) преподаватель венгерского языка; magyar tanár (-t, -a, -ok) преподаватель, венгр по национальности

magyarul по-венгерски, на венгерском языке

maholnap не нынче-завтра, скоро

mai (-t, -ak) сегодняшней

majd потом, позже (см. 59)

majdnem почти

mal|om (-mot, -ma, -mok) чельница

mangán (-t, -ja) марганец

maradni (-ok, -t, -jon) vhol оставаться, остаться; minden marad a régiben всё остаётся по-старому

matematik|a (-át, -ája) математика

matematikus (-t, -a, -ok) математик

május (-t, -a) май; májusban в мае; május elsej|e (-ét) 1 мая (см. 85)

májusi (-t, -ak) майский

már уже

március (-t, -a) март; márciusban в марте (см. 85)

márciusi (-t, -ak) мартовский; а márciusi ifjak (-at) мартовские юноши

márpedig и всё же, а всё-таки

mártír (-t, -ja, -ok) жертва (революции); мученик

más (-t, -ok) другой, иной

más|fél (-felet) полтора (см. 58)

másként по-другому, по-иному; **másként áll a dolog** по-иному обстоят дела
máskor в другой раз, в другое время
másnap в следующий день, в другой день
másodéves (-t, -e, -ek) второкурсник
másodszor второй раз
medence (-ét, -éje, -ék) таз; бассейн; а **Kárpát-medence** бассейн Карпат
meg и
meg- приставка, обычно выражает законченность действия
megállni (-ok, -t, álljon meg) останавливаться, остановиться
megállapítani (-ok, -ott, állapítson meg) vmit определять, определить, устанавливать, установить; констатировать
 а **megbeszélt helyen és a megbeszélt időben** на назначенном месте и в назначенное время
megborotválkozni (-om, -ik, -ott, borotválkozzék meg) бриться, побриться
megcsinálni (-ok, -t, csináljon meg) vmit делать, сделать
megcsináltatni (-ok, -ott, csináltasson meg) vkivel vmit просить, велеть, заставлять кого сделать что (см. 125)
megcsodálni (-ok, -t, csodáljon meg) vkit/vmit дивиться, подивиться на кого/на что, кому/чему
megcsókolni (-ok, -t, csókoljon meg) vkit/vmit поцеловать
megdicsérni (-ek, -t, dicsérjen meg) vkit хвалить, похвалить
megetetni (-ek, -ett, etessen meg) vkit кормить
megérdemelni (-lek, -el, -elt, érdemeljen meg) vmit заслуживать, заслужить
megérteni (-ek, -ett, értsen meg) vkit/vmit понимать, понять
megfagyni (-ok, -ott, fagyjon meg) погибать, погибнуть от мороза; (увеличение) озябнуть
megfázni (-om, -ik, -ott, fázzék meg) простудиться
megfeledkezni (-em, -ek, -ik, -ett, feledkezzék meg) vkiről/vmiről позабывать, позабыть
megfelelő (-t, -ek) подходящий
megfigyelni (-ek, -t, figyeljen meg) vkit/vmit наблюдать
megfigyelő (-t, -je, -k) наблюдатель
megfogni (-ok, -ott, fogjon meg) vkit/vmit брать, взять
megfontolni (-ok, -t, fontoljon meg) vmit обдумывать, обдумать
meggondolni (-ok, -t, gondoljon meg) vmit обдумывать, обдумать
meggörnyedni (-ek, -t, görnyedjen meg) согнуться
meggyilkolni (-ok, -t, gyilkoljon meg) vkit убить, сгубить
meggyógyulni (-ok, -t, gyógyuljon meg) выздороветь
meggyőzni (-ök, -ött, győzzön meg) vkit vmiről убеждать, убедить
meghagyni: **meg kell hagyni** надо отдать справедливость
meghalni (-ok, -t, haljon meg) умирать, умереть
meghallani (-ok, -ott, halljon meg) vmit услышать

meghallgatni (-ok, -ott, hallgasson meg) vkit/vmit послушать, заслушивать, заслушать
megharagudni (см. 401, haragudjék meg) vkire/vmire vmiért рассердиться
meghatározni (-ok, -ott, határozzon meg) vmit определять, определить
megható (-t, -ak) трогательный
meghívni (-ok, -ott, hívjon meg) vkit vhova ~ vmire приглашать, пригласить
meghívás (-t, -a, -ok) приглашение; vkinek a meghívásáга по приглашению
meghívó (-t, -ja, -k) пригласительный билет, приглашение
meghívó|levél (-levelet, -levele, -levelek) пригласительное письмо, приглашение
 в гости за границу
megijedni (-ek, -t, ijedjen meg) vkitől/vmitől испугаться
megijeszteni (-ek, -ett, ijesszen meg) vkit испугать, напугать
megint снова, опять
megismerkedni (-em, -ik, -ett, ismerkedjék meg) vkivel/vmivel познакомиться
megismételni (-ek, -t, ismételjen meg) vmit повторять, повторить
megitatni (-ok, -ott, itasson meg) vkit vmivel поить
megjavítani (-ok, -ott, javítson meg) vmit чинить, починить; исправлять, исправить
megjavíttatni (-ok, -ott, javíttasson meg) vkivel vmit просить, велеть, заставлять кого
 чинить, починить что (см. 125)
megjelenni (-ek, -ik, -t, jelenjék meg) vhol явиться; a könyv májusban jelent meg
 книга вышла из печати в мае
megjelenés: a megjelenés kötelező явка обязательна
megjönni (см. 40, 54, jöjjön meg) приехать, прибывать, прибыть
megkapni (-ok, -ott, kapjon meg) vmit получать, получить
megkeresni (-ek, -ett, keressen meg) vkit/vmit поискать
megkérni (-ek, -t, kérjen meg) vkit vmire просить
megkérdezni (-ek, -ett, kérdezzen meg) vkitől vmit спрашивать, спросить
megköszönni (-ök, -t, köszönjön meg) vkinek vmit благодарить, поблагодарить
meglátni (-ok, -ott, lásson meg) vkit/vmit увидеть
meglátogatni (-ok, -ott, látogasson meg) vkit/vmit посещать, посетить, навещать,
 навестить
meglenni (см. 62, legyen meg) vkinek ~ vhol vmi есть, иметься; neked megvan ez a
 könyv? у тебя есть эта книга?; a könyvtárban nincs meg ez a könyv в библиотеке
 нет этой книги
megmagyarázni (-ok, -ott, magyarázzon meg) vkinek vmit объяснять, объяснить
megmondani (-ok, -ott, mondjon meg) vkinek vmit сказать, рассказать, сообщить
megmosni (-ok, -ott, mosson meg) мыть, помыть; умывать, умыть; ~ a fogat,
 fogad, fogát stb. чистить, почистить зубы
megmosakodni (-om, -ik, -ott, mosakodjék meg) умываться, умыться
megmosdatni (-ok, -ott, mosdasson meg) vkit умывать, умыть
megmutatni (-ok, -ott, mutasson meg) vkinek vmit показывать, показать
megnézni (-ek, -ett, nézzon meg) vkit/vmit посмотреть

megnősülni (-ök, -t, nősüljön meg) жениться см. **feleség**
megnyomni (-om, -ja, nyomja meg) a gombot, a csengőt нажимать, нажать кнопку, кнопку звонка
megnyugodni (см. **91**, nyugodjék meg) успокоиться
megnyugtatósul для успокоения
megölni (-ök, -t, öljön meg) vkit убить
megölelni (-ek, -t, öleljen meg) vkit обнимать, обнять; ~ egymást обнимать, обнять друг друга, обниматься, обняться
megöregedni (см. **401**, öregedjék meg) стареть, постареть
megörököltetni (-ek, -ett, örököltsen meg) vkit/vmit увековечивать
megörülni (-ök, -t, örüljön meg) vkinek/vminek обрадоваться
megőrizni (см. **78**, őrizzen meg) vkit/vmit сохранить
megörülni (-ök, -t, örüljön meg) сходить: сойти с ума
megpróbálni (-ok, -t, próbáljon meg) vmit попробовать; ~ + инфинитив пытаться, стараться
megreggelizni (-ek, -ik, -ett, reggelizzék meg) завтракать, позавтракать
megrettenni см. **megijedni**
megromlani (-ik, -ott, meg ne romoljék) портиться (о продуктах); ~ vkiknek a kapcsolata портиться связь между людьми
megszervezni (-ek, -ett, szervezzен meg) vmit организовать
megszégyeníteni (-ek, -ett, szégyenítsen meg) vkit vmivel опозорить
megszokni (-om, -ik, -ott, szokjék meg) vmit привыкать, привыкнуть
megszólalni (-t, szólaljon meg) (az ébresztőóra, a csengő) зазвонеть (будильник, звонок)
megtalálni (-ok, -t, találjon meg) vkit/vmit находить, найти
megtámadni (-ok, -t, támadjon meg) vkit/vmit нападать, напасть
megtenni (см. **62**, tegyen meg) vmit сделать
megtetszeni (-em, -ik, -ett, tetsék meg) vkinek vki/vmi понравиться
megtörni (-t, törjön meg) vkit a bánat горе сломило его, её
megtudni (-ok, -ott, tudjon meg) vmit узнавать, узнать
megvalósítani (-ok, -ott, valósítson meg) vmit осуществить
megvalósulni (-t, valósuljon meg) осуществляться, осуществиться
megváltozás (-t, -a, -ok) изменение
megváltozni (-om, -ik, -ott, változzék meg) изменяться, измениться
megváltoztathatatlan (-t, -ok) неизменяемый
megvárni (-ok, -t, várjon meg) vkit/vmit дожидаться, дождаться, подождать
megvenni (см. **62**, vegyen meg) vmit купить
megvédeni (-ek, -ett, védjen meg) vkit/vmit защищать, защитить
megye (-ét, -éje, -ék) область
meggy (-et, -e, -ek) вишня; a „Cseresznyés kert” (-et, -je) «Вишнёвый сад» Чехова
meggy|fa (-fát, -fája, -fák) вишня (дерево)

meggy|lé (-lét ~ -levet, -léje ~ -leve, -lék ~ -levek) вишнёвый сок
meleg (-et, -e, -ek) тёплый; meleg van тепло, жарко; melegem van, meleged van, melege van stb. (мне, тебе, ему, ей и т. д.) жарко
melegítő (-t, -je, -k; -ben) тренировочный костюм
mell (-et, -e, -ek) грудь
mellbőség (-et, -e) окружность груди
mellékelni (-ek, -t, -jen) vmihez vmit приложить
melyik (-et, melyek) который из многих; melyik jobb? что лучше?
menni (см. **40, 54, 106**) идти
menekülni (-ök, -t, -jön) vnova бежать, убежать
mentő (-t, -je, -k) машина скорой помощи; скорая помощь; kihív|ni (-om, -ja, -ta, hívja ki) a mentőket вызывать, вызвать скорую помощь
mentőangyal (-t, -a, -ok) ангел-спаситель
menü (-t, -je, -k) комплексный обед (в ресторане)
menz|a (-át, -ája, -ák; -án) студенческая столовая
menyasszony (-t, -a, -ok) невеста
mennyi (-t, -je) сколько?, см. **hány**; mennyi idő van? который час?; mennyibe kerül? сколько стоит?
mennyire насколько, как
merénylet (-et, -e, -ek) покушение; merényletet követ|ni el (-ek el, -ett el, kövessen el) vki/vmi ellen совершать, совершить покушение на кого/что
merőben új (-at, -ak) совершенно, во всех отношениях новый
mert потому что
mes|e (-ét, -éje, -ék) сказка
mesekönyv (-et, -e, -ek) книга сказок
mesélni (-ek, -t, -jen) рассказывать, рассказать сказки
mesterség (-et, -e, -ek) ремесло; профессия
vkitől/vmitől messze далеко
messziről издалека
metró (-t, -ja, -k) метро
mettől meddig с какого времени по какое время, с какого места до какого места
mezítláb босиком
mezőgazdaság (-ot, -a) сельское хозяйство
mezőgazdasági (-t, -ak) сельскохозяйственный
még ещё
még|hogy ещё бы
mégis всё-таки
mégiscsak всё же, всё-таки, однако
mér|leg (-get, -ge, -gek) яд, отравы; гнев, злоба
mérgező (-t, -ek) ядовитый, отравляющий
méret (-et, -e, -ek) размер

méretű (-t, -ek) ... размера
mérkőzés (-t, -e, -ek) матч; встреча, состязание
mérsékelni (-ek, -t, -jen) vmit умерить, уменьшать, уменьшить
mérték (-et, -e, -ek) мера; степень; bizonyos mértékig до известной степени; nagy-mértékben в большой мере; teljes mértékben вполне
méter (-t, -e, -ek) метр
méz (-et, -e) мёд
 az **MGU** (произн.: az emgéu; -t, -n) Московский государственный университет им. Ломоносова (см. **МГУ**)
mi (-t, -k) что; mi ez? mik ezek? что это?; mi célból ~ milyen célból с какой целью; mi okból ~ milyen oknál fogva с какой причиной; mi módon ~ milyen módon ~ hogyan как, каким образом
mi мы (см. 418)
 vki/vmi **miatt** (послелог) из-за
micsod|a (-át, -ája, -ák) что (для выражения удивления или непонимания); hát ez meg micsoda? а это что такое; micsoda ...! что за ...!
mielőtt раньше, прежде чем
mienk (-et) наш, наша, наше, наши (притяжательное местоимение, см. 100)
miért? почему?
miként как, каким образом
miképpen как, каким образом
miközben в то время, как; пока
milyen (-t, -ek) какой
mind (-et) всё; ez mind az enyém всё это — моё; ez mind igaz, de ... всё это правда, но ...; все (употребляется в функции подлежащего, сказуемое стоит в ед. ч.); sok ember volt itt, de már mind elment здесь было много людей, но уже все ушли; sok tanítványom van, mind kitűnő tanuló у меня много учеников, все — отличники
mind ..., **mind ...** так ..., так и ...
mindaz (-t, -ok) всё то
minden (-t) все, каждый; minden könyv все книги; minden ember все люди
mindenfél|e (-ét, -ék) всякий, всевозможный, различный
mindenhol везде
mindenki (-t) все люди; mindenki tudja, hogy ... всем известно, все знают; mindenki elment все ушли
mindenütt везде
mindezért за всё это
mindhár|om (-mat, mindhármójukat) все трое
mindig всегда
mindkettő (-t, mindkettőjüket) оба, обе
minek зачем
minél előbb как можно раньше

minket нас
minőség (-et, -e) качество
minőségű (-t, -ek) . . . качества
mint как, чем
minta (-át, -ája, -ák) узор
-mintás (-at, -ak) с узором
mire való на что (это) годится
miután после того, как
a mohácsi vész (-t) битва при Мохаче (1526)
molnár (-t, -a, -ok) мельник
mondani (-ok, -ott, -jon) vkinek vmit говорить, сказать; azt mondják, hogy . . . говорят, что . . .
mondat (-ot, -ja, -ok) предложение
mondjuk (вводное слово) ну, скажем
monológ (-ot, -a, -ok) монолог
mosni (-ok, -ott, -son) vmit мыть; stírozni; kezét mosni (mosson kezét) мыть руки; fogat mosni (mosson fogat) чистить, почистить зубы
mosdó (-t, -ja, -k) умывальник; туалет
mosogatni (-ok, -tott, mosogasson) мыть посуду
mosoly (-t, -a, -ok) улыбка
mosolyogni (см. **91**, -jon) улыбаться
mosógép (-et, -e, -ek) стиральная машина
mosónő (-t, -je, -k) прачка
mosószer (-t, -e, -ek) моющее средство
most теперь, сейчас
Moszkva (-át, -ája, -ában) Москва
moszkvai (-t, -ak) московский; москвич, москвичка; МГУ см. **МГУ**
mozgalom (-mat, -ma, -mak) движение; munkásmozgalom рабочее движение
mozgás (-t, -a, -ok) движение
mozi (-t, -ja, -k; -ban) ~ **filmszínház** (-at, -a, -ak; -ban) кино, кинотеатр
moziműsor (-t, -a, -ok) программа кинотеатров, кинопрограмма
vki/vmi mögött (послелог) за+ твор. п.
munka (-át, -ája, -ák) работа
munkaerő (-t, -k) рабочая сила
munkaerő-tartalék (-ot, -a, -ok) резерв рабочей силы
munkahely (-et, -e, -ek; -en) рабочее место
munkaszüneti nap (-ot, -ja, -ok) выходной день
munkás (-t, -a, -ok) рабочий
munkásmozgalom (-mat, -ma, -mak) рабочее движение
munkásosztály (-t, -a) рабочий класс
munkásság (-ot, -a) рабочий класс; vkinek a munkássága (-át) творчество

muszáj (не рекомендуется употр.) надо, совершенно необходимо; **muszájból** в силу необходимости

mutató (-t, -ja, -k) указатель; **óramutató** стрелка; **kismutató** ~ **óramutató** маленькая ~ часовая стрелка; **pagymutató** ~ **percmutató** большая ~ минутная стрелка

mutatóujj (-at, -a, -ak) указательный палец

a múlt (-at, -ja) прошлое

a múltkor недавно, на днях, в прошлый раз

múlva (послелог) через (время); **két perc múlva** через две минуты; **egy óra múlva** через час; **egy év múlva** через год

múzeum (-ot, -a, -ok) музей

mű (művet, műve, művek) произведение; комбинат; **készült a Lenin Kohászati Művekben** сделано на Металлургическом комбинате им. Ленина

műfaj (-t, -a, -ok) жанр

működni (-ik, -ött, -jék) (lift, vasaló, telefon stb.) работать (лифт, утюг, телефон и т. д.)

műsor (-t, -a, -ok) программа

műszak (-ot, -ja, -ok) смена; **éjszakai** ~ **éjjeli műszak** ночная смена

művelt (-et, -ek) образованный

műveltség (-et, -e) образованность, культура, цивилизация

művész (-t, -e, -ek) художник; артист

művészet (-et, -e, -ek) искусство

művészettörténész (-t, -e, -ek) искусствовед

-п (падежное окончание) на+ предл. п., см. **-on/-en/-ön**, 7

на ну

nagy (-ot, -ja, -ok; -obb) большой, великий; ~-ot ~ **nagyokat nevet|ni** (-ek, -ett, ne- vessen) громко и весело смеяться; ~-ot **néz|ni** (-ek, -ett, -zen) очень удивиться, быть поражённым

nagyanya бабушка (см. 71)

nagyapa дедушка (см. 71)

nagybecsű (-t, -ek) очень ценный, дорогой (о вещах)

nagyhatal|om (-mat, -ma, -mak) великая держава

nagykövetség (-et, -e, -ek; -en) посольство

pagymam|a (-át, -ája, -ák) бабушка (см. 71)

nagyon очень

pagynéni тётя (родственница) (см. 71)

pagyapa|a (-át, -ája, -ák) дедушка (см. 71)

pagyságos (в обращении) Ваше благородие

pagyszerű (-t, -ek) великолепный; великолепно!

pagyszülők бабушка и дедушка (см. 71)

-nak/-nek падежное окончание дательного падежа

nap (-ot, -ja, -ok) солнце; **süt** (-ött, süssön) а nap светит солнце; день (дни недели см. 84); **ezen a napon** в этот день; ... **pappal vmi után** спустя ... дней
napirend (-et, -je, -ek) режим дня; (офиц.) повестка дня
napos (-t, -ak) -дневный
napozni (-om, -ik, -ott, -zék) загорать на солнце
naptár (-t, -a, -ak) календарь
napvilágot látni (-ott, lásson) выйти в свет
parancs (-ot, -a, -ok) апельсин
-nál/-nél (падежное окончание) у+ род. п.
nálam, nálad, nála, nálunk, nálatok, náluk у меня, у тебя и т. д.
náth|a (-át, -ája) насморк
náthás (-t, -ak): **náthás vagyok, náthás vagy, ő náthás stb.** у меня насморк, у тебя насморк, у него, неё насморк и т. д.
negyed (-et, -e, -ek) четверть; **negyedór|a** (-át, -ája, -ák) 15 минут; **negyed kiló** (-t, -ja, -k) 250 граммов
negyedéves (-t, -e, -ek) четверокурсник
negyven (-et, -je) сорок
nehéz (nehezett, neheze, nehezek) трудный, тяжёлый; **jó nehéz** очень трудный, очень тяжёлый; **nehéz az élet!** (мне) тяжело!
nehézipar (-t, -a) тяжёлая промышленность
-nek см. **-nak/-nek**
nekem, neked, neki, nekünk, nektek, nekik мне, тебе, ему, ей и т. д.
nem нет, не
nem ... , hanem не ..., а
nemsokára скоро
nemzet (-et, -e, -ek) нация; **az ENSZ** (-t; -ben) ~ **az Egyesült Nemzetek Szervezete** (-ét; -ében) Организация Объединённых Наций (ООН)
nemzeti (-t, -ek) национальный
nemzetközi (-t, -ek) международный
nevelő (-t, -je, -k) воспитатель
nevetni (-ek, -ett, nevéssen) vkin/vmin смеяться
nevetés (-t, -e, -ek) смех
nevetséges (-t, -ek) смешной
nevezetes (-et, -ek) vmiről знаменитый
nevezetesség (-et, -e, -ek) достопримечательность
négy (-et) четыре
néha иногда
néhány несколько
nékem, néked, neki см. **nekem, neked, neki stb.**
-nél см. **-nál/-nél**
vki/vmi nélkül (послелог) без+ род. п.

nélkülem, nélküled, nélküle, nélkülünk, nélkületek, nélkülük без меня, без тебя, без него, без неё и т. д.

nélkülözhetetlen (-t, -ek) необходимый

néném (см. 71)

néni (-t, -k) тётя (пожилая женщина); тётя (родственница)

nép (-et, -e, -ek) народ

népdal (-t, -a, -ok) народная песня

népesség (-et, -e) (народо) население

népi (-t, -ek) народный

népköltészet (-et, -e) фольклор

népköztársaság (-ot, -a, -ok) народная республика; a Magyar Népköztársaság Венгерская народная республика

népsűrűség (-et, -e) плотность населения

név (nevet, neve, nevek) имя, фамилия

névnap (-ot, -ja, -ok) именины; Erzsébet-нар именины Эржебет

nézni (-ek, -ett, -zen) vkit/vmit смотреть; a szoba a Dunára néz комната (окно комнаты) выходит на Дунай

nézegetni (-ek, -ett, nézegessen) vkit/vmit посматривать, поглядывать; разглядывать рассматривать

nincs ~ nincsen (его, её) нет; nincsenek (их) нет

notesz (-t, -e, -ek) блокнот

november (-t, -e) ноябрь; novemberben в ноябре; november 7. (hetedike) седьмое ноября; november 7-én (hetedikén) седьмого ноября

novemberi (-t, -ek) ноябрьский

nőni (см. 114, 80) расти

nő (-t, -je, -k) женщина

nőnap (-ot; -kor) день женщин (8 марта)

nővér (-t, -e, -ek) старшая сестра; медсестра

nylonzacskó (произносится: nejlonzacskó) (-t, -ja, -k) полиэтиленовый мешочек

nyak (-at, -a, -ak) шея

nyakkendő (-t, -je, -k) галстук

nyaralni (-ok, -t, -jon) vhol проводить, провести лето

nyár (nyarat, nyara, nyarak) лето

nyári (-t, -ak) летний; a nyári szünetben в летние каникулы

nyáron летом

nyelv (-et, -e, -ek) язык (см. 622)

nyelvmélték (-et, -e, -ek) памятник языка

nyelvész (-t, -e, -ek) языковед

nyelvjárás (-t, -a, -ok) диалект

a **nyelvújítás** (-t, -a) «обновление языка» (национальное движение в Венгрии в начале XIX века; см. 11, 324)

nyelvű (-t, -ek) на каком-л. языке; a magyar nyelvű irodalom литература на венгерском языке

nyerni (-ek, -t, -jen) vmit выигрывать, выиграть; díjat nyerni получать, получить приз

nyeremény (-t, -e, -ek) выигрыш

nyersanyag (-ot, -a, -ok) сырьё, сырьевой материал

nyilatkozat (-ot, -a, -ok) интервью, декларация

nyíl (-at, -a, -ak) стрела

nyílni (-ik, -t ~ -ott, -jék) (ajtó, ablak) vhoва, vmiре выходит (дверь, окно)

nyolc (-at) восемь

nyolcvan (-at) восемьдесят

nyom (-ot, -a, -ok) след; vkinek/vminek a nyomában ~ nyomán по следам

nyomban немедленно, сейчас же, сразу же

nyomtáv (-ot, -a) ширина колеи

nyögni (-ök, -ött, -jön) стонать

nyugat (-ot; -on) запад; Nyugat-Európa (-át) Западная Европа

nyugati (-t, -ak) западный; a Nyugati (-t; -ban) ~ a Nyugati pályaudvar (-t; -on) Западный вокзал (в Будапеште)

nyugdíj (-at, -a, -ak) пенсия

nyugdíjas (-t, -a, -ok) пенсионер

nyugtalankodni (-om, -ik, -ott, -jék) vki/vmi miatt беспокоиться

nyugszik: itt nyugszik ... здесь похоронен ...

nyúl (nyulat, nyula, nyulak) заяц, кролик; a Nyulak szigete (-ét; -én) средневековое название острова Маргита в Будапеште

oda туда

odaadni (-ok, -ott, adjon oda) vkinek vmit отдавать, отдать, передавать, передать

odakészíteni (-ek, -ett, készítsen oda) vmit vhoва приготовить, готовить, ставить, поставить

odamenni (см. 40, 54, menjen oda) vkihez/vmihez подходить, подойти к кому/к чему

ok (-ot, -a, -ok) причина; mi okból? почему? по какой причине?; milyen oknál fogva по какой-то причине

okmánybélyeg (-et, -e, -ek) гербовая марка

okos (-t, -ak) умный; az okosok умники

október (-t, -e) октябрь; októberben в октябре (см. 85)

októberi (-t, -ek) октябрьский; a Nagy Októberi Szocialista Forradalom (-mat, -ma)

Великая Октябрьская социалистическая революция

okulni (-ok, -t, -jön) vmiből извлекать, извлечь

olasz (-t, -a, -ok) итальянский; итальянец

olcsó (-t, -k) дешёвый

oldal (-t, -a, -ak) страница; сторона; бок; **szúr** (-t, -jon) az oldalam у меня колет в бок; a másik oldalára fordul поворачивается на другой бок; **érkezési oldal** (-t, -on) платформа прибытия поездов; **indulási oldal** (-t, -on) платформа отправления поездов

olló (-t, -ja, -k) ножницы

oltár (-t, -a, -ok) алтарь

olvasni (-ok, -ott, -son) vmit vkiről/vmíről читать

olvashatatlan (-t, -ok) неразборчивый

olvasható (-t, -ak) разборчивый

olvashatóan разборчиво

olvasmány (-t, -a, -ok) текст для чтения (в учебнике)

olvasnivaló (-t, -ja, -k) книга и т. д. для чтения, всё, что можно читать

olyan (-t, -ja, -ok) такой

-on/-en/-ön (падежное окончание) на + предл. п. (см. 7)

onnan отсюда

orosz (-t, -ok) русский

oroszul по-русски

orr (-ot, -a, -ok) нос

ország (-ot, -a, -ok) страна (страны см. 622)

országgyűlés (or-szág-gyű-lés) (-t, -e, -ek; -en) национальное собрание, парламент

az **Országház** (-at; -ban) здание парламента (в Будапеште)

országos (-t, -ak) общенациональный; всевенгерский

orvos (-t -a, -ok) врач; **fogorvos** зубной врач; **körzeti orvos** участковый врач (см. врач)

ostrom (-ot -a, -ok) осада

ostromolni (-ok, -t, -jon) vmit осаждать, осадить

osztrák (-ot, -ok) австрийский; австриец; az **Osztrák—Magyar Monarchia** (-át; -ában)

Австро-венгерская монархия (1867—1918)

ott там

otthon дома (там); на родине (говоря за границей)

otthonfeleljeni (-ek, -ett, feleltsen otthon) vkit/vmit забывать, забыть дома

ó! o!

óceán (-t, -ja, -ok) океан; az **Atlanti-óceán** Атлантический океан; a **Csendes-óceán**

Тихий океан; az **Északi Jeges-tenger** (-t, -e) Северный Ледовитый океан

ódon (-t, -ak) старинный, древний (вещи, дома и т. п.)

óév (-et; -ben) старый год; ср. **új év** новый год

óhajtani (-ok, -ott, -son) vmit (книжн.) желать, хотеть

ólom (-mot, -ma) свинец; свинцовый

óra (-át, -ája, -ák) урок, занятие; час; *Hány óra van?* Который час?; часы (см. 92, 93)

öcsém, öcséd, öccse, öcsénk, öcsétek, öccsük (мой, твой, его, её и т. д.) младший брат (см. 71)

öklör (-röt, -re, -rök) вол

öltöny (-t, -e, -ök) мужской костюм; **zakó** (-t, -ja, -k) пиджак, **nadrág** (-ot, -ja, -ok) брюки

öltözni (-öm, -ik, -ött, -zék) одеваться, одеться; **melegen öltözni** тепло одеться; **divatosan öltözik** модно одевается; ~ **vmibe: ünneplőbe öltözik** надевать, надеть праздничную одежду

öltözködni (-öm, -ik, -ött, -jék) одеваться

ön (-t, -ök) Вы (ед. ч. и мн. ч.) (вежливое обращение, см. 43, 418)

ön- само-, сам

-ön см. **-on/-en/-ön**

önkiszolgálás (-t, -a) самообслуживание

önkiszolgáló . . . . . самообслуживания

öntudat (-ot, -a) сознание

öntudatos (-t, -ak) сознательный

ördög (-öt, -e, -ök) чёрт

öreg (-et, -ek) старый; старик

örök (-öt, -ök) вечный; **örök dicsőség** (-et, -e) вечная слава

örökre навсегда

öröm (-öt, -e, -ök) радость; **örömben, örömdben, örömében stb.** (я, ты, он, она и т. д.) от радости

örvendetes (-et, -ek) радостный, отрадный

összeállítani (-ok, -ott, állítson össze) vmit составлять, составить

összebarátkozni (-om, -ik, -ott, barátkozzék össze) vkivel подружиться

összeesküvést szólni (см. 114, 80, **szójön**) vki/vmi ellen составить тайный договор против кого/чего

összefüggő (-t, -ek) связный

összeg (-et, -e, -ek) сумма, конечный счёт

összeházasodni (-ik, -unk, -nak, -tunk, -tak, házasodjanak össze) пожениться, см. **feleség, megnősülni**

összesen всего, итого

összeszedni (-em, -i, -te, szedje össze) a bátorságát собирать, собрать всё мужество

összeszorul (-t, szoruljon össze) a szíve у него, у неё сжалось сердце

összetétel (-t, -e; -ben) состав

összhang (-ot, -ja; -ban) гармония, созвучие

összkomfortos lakás (-t, -a, -ok) квартира со всеми удобствами

ösztöndíj (-at, -a, -ak) стипендия

ösztöndíjas (-t, -ak) стипендиат
öt (-öt) пять
ötéves terv (-et, -e, -ek) пятилетка
ötlet (-et, -e, -ek) идея, внезапная мысль
ötödéves (-t, -e, -ek) пятикурсник
ötödször в пятый раз
ötven (-et) пятьдесят
övé (-t) его, её (притяжательное местоимение, см. 100)
övék (-et) их (притяжательное местоимение, см. 100)

ő (-t, -k) он, она, оно, они (см. 418)
őrlőni (-t, -jön) молотить
ősi (-t, -ek) древний
ősz (t, -e, -ek) седой
ősz (-t, -e, -ök); **ősszel** осенью
őszi (-t, -ek) осенний
őszint|e (-ét, -ék) искренний, откровенный, чистосердечный
ősszel осенью

pad (-ot, -ja, -ok) парта; скамейка
padlás (-t, -a, -ok; -on) чердак
padló (-t, -ja, -k) пол
palot|a (-át, -ája, -ák) дворец; a Téli Palota Зимний дворец
papír (-t, -ja, -ok) бумага; (разг.) документ(ы)
papírbolt (-ot, -ja, -ok) ~ **ápisz** (-t, -ok; -ban) магазин канцелярских товаров
papucs (-ot, -a, -ok) тапочки
paradicsom (-ot, -ja, -ok) томат, помидор; рай
paradicsomleves (-t, -e, -ek) томатный суп
parancsolni (-ok, -t, -jon) vkinek vmit приказывать, велеть; mit parancsol? что прикажете? (см. 117)
paraszt (-ot, -ja, -ok) крестьянин
parasztfelkelés (-t, -e, -ek) восстание крестьян
paraszság (-ot, -a) крестьянство
park (-ot, -ja, -ok; -ban) парк
part (-ot, -ja, -ok; -on) берег
patyolat (-ot, -a, -ok; -ban) белоснежное полотно; химчистка; elvinni (см. 62, vidd el)
 a szennyest a Patyolatba давать, дать в стирку грязное бельё
pálink|a (-át, -ája, -ák) палинка
pályaudvar (-t, -a, -ok) вокзал
pályázni (-om, -ik, -ott, -zék) vmire принимать участие в конкурсе
pályázat (-ot, -a, -ok) конкурс

pár (-at ~-t, -ja, -ok) пара; az ifjú pár молодая пара, молодожёны; egy pár kesztyű пара перчаток
párbeszéd (-et, -e, -ek) диалог, разговор
párizsi (-t, -ja, -k) докторская колбаса (досл.: парижский)
páv|a (-át, -ája, -ák) пава, павушка, павлин
pedig a
pelenk|a (-át, -ája, -ák) пелёнка
perc (-et, -e, -ek) минута
peron (-t, -ja, -ok; -on) перрон; платформа; площадка (вагона, трамвая)
persze конечно, разумеется
Pest (-et, -je; -en) Пешт
pesti (-t, -ek) пештский
péld|a (-át, -ája, -ák) пример, образец
például (сокр.: pl.) например
pénz (-t, -e, -ek) деньги; argrópénz мелочи
pénztár (-t, -a, -ak) касса
pénztárc|a (-át, -ája, -ák) кошелёк
piac (-ot, -a, -ok; -on) рынок
pihenni (-ek, -t, -jen) отдыхать, отдохнуть
pihenés (-t, -e) отдых
pincér (-t, -je, -ek) официант
piros (-t, -at, -ak) красный, см. **vörös**
pisz|e (-ét, -ék) курносый
piszkos (-t, -ak) грязный
pl. см. **például**
pogány (-t, -ok) язычник; языческий
pohár (poharat, pohara, poharak) стакан
polgárháború (-t, -ja, -k) гражданская война
pongyol|a (-át, -ája, -ák) халат для женщин
pont (-ot, -ja, -ok) точка
pontos (-at, -ak) точный
pontosan точно, аккуратно
pontosság (-ot, -a) точность; percnyi pontossággal с точностью до минуты
por (-t, -a, -ok) пыль; порошок
poros (-t, -ak) пыльный
porszívó (-t, -ja, -k) пылесос
porszívózni (-om, -ik, -ott, -zék) пылесосить
port|a (-át, -ája, -ák; -án) место нахождения вахтёра, рецепция (в гостинице), швейцарская
portás (-t, -a, -ok) вахтёр, портье, швейцар
post|a (-át, -ája, -ák; -án) почта

postás (-t, -a, -ok) почтальон
professzor (-t, -a, -ok) ~ **egyetemi tanár** (-t, -a, -ok) профессор
proletáriátus (-t, -a) пролетариат
proletár (-t, -ja, -ok) пролетарий; „Világ proletárai, egyesüljete!” «Пролетарии всех стран, соединяйтесь!»
proletár- пролетарский
proletárdiktatúr|a (-át, -ája) диктатура пролетариата
pulóver (-t, -e, -ek) свитер, пуловер
pult (-ot, -ja, -ok) прилавок
püré (-t, -je, -k) пюре; **krumplipüré** картофельный пюре; **gesztenyepüré** пюре из каштанов
püspök (-öt, -e, -ök) епископ

-ra/-re (падежное окончание) на + вин. п.
ragozás (-t, -a, -ok): **igeragozás** спряжение; **alanyi ragozás** безобъектное спряжение; **tárgyas ragozás** объектное спряжение; **névszóragozás** склонение
ragyogni (-ok, -ott, -jon) a boldogságtól сиять, светиться счастьем
rajongani (-ok, -ott, -jon) vkiért/vmiért восхищаться, восхититься
rajtam, rajtad, rajta, rajtunk, rajtatok, rajtuk на мне, на тебе, на нём, на ней и т. д.
rakpart (-ot, -ja, -ok) набережная
rangfokozat (-ot, -a, -ok) звание (воен.), чин
ravasz (-t, -ak) хитрый, лукавый
rám, rád, rá, ránk, rátok, rájuk на меня, на тебя, на него, на неё и т. д.
ráadásul вдобавок, сверх того, к тому же
rábeszélni (-ek, -t, beszéljen rá) vkit vmire уговаривать, уговорить
ráérni (-ek, -t, érjen rá) vmire иметь достаточно времени; **ráérsz eljönni a moziba?** у тебя есть время пойти со мной в кино?
ránc (-ot, -a, -ok) морщина
ráncos (-t, -ak) морщинистый
rátenni (см. **62**, tegyen rá) vmit vkire/vmire класть, положить на что
rázni (-om, -za, -ta, -za) a fejét качать головой в знак несогласия
-re см. **-ra/-re**
reflektor (-t, -a, -ok) прожектор
reformkor (-t, -a; -ban) эпоха реформ (в Венгрии 1825—1848)
reggel (-t, -e, -ek) утро; **reggeltől estig** с утра до вечера
reggeli (-t, -ek) завтрак
reggeli (-t, -ek) утренний
reggelizni (-em, -ik, -ett, -zen) vmit завтракать
remélni (-ek, -t, -jen) vmit надеяться
remélhetőleg можно надеяться
remény (-t, -e, -ek) ~ **reménység** (-et, -e, -ek) надежда

rend (-et, -je, -ek) порядок; **rendben van** в порядке; **minden rendben van** всё в порядке
rendbe szedni (-ek, -ett, szedjen rendbe) vkit/vmit привести в порядок
rendelkezni (-em, -ik, -ett, -zék) vmivel иметь в распоряжении, располагаться
rendetlen (-t, -ek) беспорядочный
rendetlenség (-et, -e) беспорядок
rendezni (-ek, -ett, -zen) vmit (könyveket, bélyegeket); привести в порядок (книги, марки); kiállítást, hangversenyt, színdarabot ~ устроить (выставку, концерт), ставить (пьесу)
rendezvény (-t, -e, -ek) (культурное) мероприятие
rendőr (-t, -e, -ök) милиционер
rendőrség (-et, -e, -en) милиция
rendszer (-t, -e, -ek) система
rendszerezni (-ek, -ett, -zen) vmit систематизировать
reneszánsz (-ot, -a) эпоха Возрождения; характерный для Возрождения
repülő|tér (-teret, -tere, -terek; -téren, -térre) аэропорт, аэродром
reszketni (-ek, -ett, reszkessen) дрожать
rettenetes (-t, -ek) страшный, ужасный
reum|a (-át, -ája) ревматизм
reumás (-t, -ak) болеть ревматизмом
rég ~ régen давно
régi (-t, -ek) старый
rémület (-et, -e) страх
rész (-t, -e, -ek) часть
részben отчасти, частично
részlet (-et, -e, -ek) отрывок
részletes (-et, -ek) подробный
részletesen подробно
részvét: fogadja őszinte részvéteimet примите мои искренние соболезнования
vkinek/vminek a révén при помощи, благодаря
réz (rezet, reze) медь
ritk|a (-át, -ák) редкий
ritkán редко
rész (-t, -e, -ek) рис
rokon (-t, -a, -ok): vkinek a rokon|a (-át, -ai) родственник; vkivel/vmivel rokon (-t, -ok) родственник
rokonszenves (-t, -ek) симпатичный
rom (-ot, -ja, -ok) развалина
rossz (-at, -ak) плохой; неправильный
rosszul плохо; rossz|ul vagyok, rossz|ul vagy, rossz|ul van я чувствую себя плохо, ты чувствуешь себя плохо и т. д.; неправильно
rovat (-ot, -a, -ok) рубрика, раздел, графа

rozs (-t, -a, -ok) рожь
-ról/-ről (падежное окончание) с+ род. п., о+ предл. п.
rólám, rólad, róla, rólunk, rólatok, róluk обо мне, о тебе, о нём, о ней и т. д.
rózs|a (-át, -ája, -ák) роза
rögtön сразу, сейчас же
rögzíteni (-ek, -ett, -sen) vmit фиксировать
rövidítés (-t, -e, -ek) сокращение
-ről см. **-ról/-ről**
ruh|a (-át, -ája, -ák) платье; одежда

saját (-ot, -ja, -ok) свой, собственный
sajátos (-at, -ak) своеобразный, особенный
sajnálni (-ok, -t, -jon) vkít/vmit жалеть, пожалеть
sajnos к сожалению
sajt (-ot, -ja, -ok) сыр
salát|a (-át, -ája, -ák) салат; **fejes saláta** кочанный салат
a Sarkcsillag (-ot, -a) Полярная звезда
sar|ok (-kot, -ka, -kok; -kon) угол; **cipősarok** каблук(и)
s a többi ~ és a többi (сокр.: stb.) и т. д., и т. п.
sárg|a (-át, -ája, -ák) жёлтый
sát|or (-rat, -ra, -rak; **sátorban**) палатка
se ни
segíteni (-ek, -ett, -sen) vkinek помогать, помочь
segítség (-et, -e) помощь; **segítség!** помогите!
sehol нигде
sehova куда
sejehaj! (фольк.) э!, эй!
sekély (-et, -ek) неглубокий; мелководный
sem и не, тоже не
semelyik (-et, -ek) никакой (из многих разных)
semennyi (-t) нисколько
semmi (-t, -je) ничего
semmilyen (-t, -ek) никакой
senki (-t, -je, -k) никто
sereg (-et, -e, -ek) войско; толпа, масса
sétálni (-ok, -t, -jon) гулять
sim|a (-át, -ák) гладкий
sincs ~ sincsen (его, её) тоже нет, **sincsenek** (их) тоже нет
sielni (-ek, -t, -jen) кататься на лыжах
sírni (-ok, -t, -jon) плакать
sohasem ~ sose никогда

sok (-at, -ak; több) много
sokan многие (люди)
sokkal (+ прилагательное сравнительной степени) намного
sokoldalú (-t, -ak) многосторонний
sor (-t, -a, -ok) очередь; ряд; sor kerül vkire подходит очередь; sor kerül vmire
 приходит очередь; sorba áll|ni (-ok, -t, -jon) стоять в очереди
sorakozni (-om, -ik, -ott, -zék) стоять в ряд; строиться
sor|túz (-tüzet, -tüze, -tüzek) очередь, залп
sose ~ sohasem никогда
sovány (-at, -ak) худой
sóhajtaní (-ok, -ott, -son) вздыхать, глубоко вздохнуть
sör (-t, -e, -ök) пиво
sötét (-et, -ek) тёмный; sötét van темно
sötét- темно-; sötétszöke темнорусый
sport (-ot, -ja, -ok) спорт
sport- спортивный
sportág (-at, -a, -ak) вид(ы) спорта
sportszaty|or (-ot, -ra, -ok) ~ **sporttáska** (-át, -ája, -ák) спортивная сумка
stb. = (é)s a többi и т. д., и т. п.
stílus (-t, -a, -ok) стиль
súly (-t, -a, -ok) вес
súlyos (-t, -ak) тяжёлый
sült (-et, -je, -ek) ~ **sült hús** (-t, -a, -ok) жареное мясо, жаркое
sürgösen срочно
sütni (-ök, -ött, süssön) печь; светить; süt a nap светит солнце
sütemény (-t, -e, -ek) пирожное
sűrű (-t, -ek) густой

szabad свободный; szabad? можно?, разрешите!
szabadság (-ot, -a) свобода; отпуск
szabadságharc (-ot, -a, -ok) борьба за независимость
 vkinek a szabadulása (-át) vholnap освобождение, избавление
szabály (-t, -a, -ok) правило
szabályozás (-t, -a, -ok) регулирование, регулировка
szakadás: az ország három részre szakadás|a (-át; -akor) разделение Венгрии на три
 части (1541)
szakáll (-[a]t, -a, -ak) борода
szakállas (-t, -ak) с бородой, бородатый
szakdolgozat (-ot, -a, -ok) дипломная работа
szakm|a (-át, -ája, -ák) ремесло, специальность
szakos (-t, -a, -ok) студент(ка) ...го отделения

szaladni (-ok, -t, -jon) бежать
 szalámi (-t, -ja, -k) салями
 szalvét|a (-át, -ája, -ák) салфетка
 számár (szamarat, szamara, szamarak) осёл, ослица; дурак
 szappan (-t, -a, -ok) мыло
 szaty|or (-rot, -ra, -rok) хозяйственная сумка
 szavak és kifejezések слова и выражения
 szavalni (-ok, -t, -jon) vmit декламировать
 száguldani (-ok, -ott, -jon) мчаться, помчаться
 száj (-at; szám, szád, szája, szánk, szátok, szájuk; -ak) рот
 szál (-at, -a, -ak): virágszál цветок; gyufaszál спичка; hajszál волосок; cérnaszál
 ниточка
 szálloda (-át, -ája, -ák) гостиница
 szám (-ot, -a, -ok) число (см. 28, 74); szép számmal в большом количестве; цифра;
 номер
 száml|a (-át, -ája, -ák) счёт
 számlap (-ot, -ja, -ok) циферблат
 számolni (-ok, -t, -jon) считать
 száműzetés (-t, -e, -ek; -ben) ссылка
 száműzni (-ök, -ött, -zön) vkit v|ova сослать в ссылку
 szánkózni (-om, -ik, -ott, -zék) кататься на санках
 szárny (-at, -a, -ak) крыло; фланг
 száz (-at, -a, -ak) сто
 század (-ot, -a, -ok) век; рота; 1/100 egy század одна сотая
 százalék (-ot, -a, -ok; -ban) процент
 szebb (-et, -je, -ek) более красивый (см. szép)
 szegény (-t, -e, -ek) бедный; бедняга; ~ vmiben бедный
 szekrény (-t, -e, -ek) шкаф; szekrénykulcs (-ot, -a, -ok) ключ от шкафа
 szelet (-et, -e, -ek) кусок; egy szelet kenyér ~ kenyérszelet кусок хлеба
 szellem (-et, -e, -ek) дух; гений; призрак
 szem (-et, -e, -ek) глаз
 szembejönni (см. 40, 54, jöjjön szembe) vkivel идти навстречу
 szeme fénye: a család szeme fény|e (-ét) любимец всей семьи
 szemeszter см. félév
 személy (-t, -e, -ek) лицо; персона
 személyi igazolvány (-t, -a, -ok) ~ (разг.) személyi (-t, -je, -k) паспорт (досл.: удостоверение личности)
 személyleírás (-t, -a, -ok) описание личности
 szeminárium (-ot, -a, -ok; -on) семинар
 szemöldök (-öt, -e, -ök) бровь
 szempill|a (-át, -ája, -ák) ресница

szemrehányóan укоризненно, с упрёком
szemügyre venni (см. 62, vegyen szemügyre) vkit/vmit основательно, внимательно
 посмотреть
szemüveg (-et, -e, -ek) очки
szemüveges (-[e]t, -ek) в очках
szent (-et, -je, -ek) святой; szentté avat|ni (-ok, -ott, avasson) vkit причислить к лику
 СВЯТЫХ
szennyos (-t, -e) грязное бельё
szeptember (-t, -e) сентябрь; szeptemberben в сентябре
szeptemberi (-t, -ek) сентябрьский
szerel|em (-met, -me, -mek) любовь, влюблённость
szerelmes (-t, -ek) vkibe влюблённый
szerelő (-t, -je, -k) монтажник, сборщик
szerencs|e (-ét, -éje) счастье; szerencsém van мне везёт; nincs szerencsém мне не
 везёт; szerencsénk volt нам повезло; nem volt szerencsénk нам не повезло; sze-
 rencsére к счастью
szerencsés (-et, -ek) счастливый, удачный; szerencsés utat! счастливого пути!
szerencsésen megérkezett благополучно прибыл
szerencsétlenség (-et, -e, -ek) несчастье; несчастный случай
szerep (-et, -e, -ek) роль
szeretni (-ek, -ett, szeressen) vkit/vmit любить
szeretet (-et, -e) любовь; hazaszeretet любовь к родине
szer|ezni (-zek, -ez, -zett, -ezzen) vmit доставать, достать
 vki/vmi **szerint** (послелог) по+ дат. п., согласно чему
szerintem, szerinted, szerinte stb. по-моему, по твоему (мнению), по его ~ её мне-
 нию и т. д.
szertartás (-t, -a, -ok) церемония; ритуал, обряд
szervusz! (одному собеседнику) привет! здравствуй!; szervusztok! (многим собесед-
 никам) привет!
szerződés (-t, -e, -ek) договор; szerződést köt|ni (-ök, -ött, kössön) vkivel/vmivel за-
 ключать, заключить договор
szédítő (-t, -ek) головокружительный
szégyelleni (-ek, -ett, -jen) vkit/vmit стыдиться; szégyelld magad! стыдись!; szégyellje
 magát! стыдитесь!
szék (-et, -e, -ek) стул
szél (szelet, szele, szelek) ветер; fúj (-t, -jon) a szél дует ветер
széles (-et, -ek) широкий
szén (szenet, szene, senek) уголь; barnaszén бурый уголь; feketeszén ~ kőszén ка-
 менный уголь
szép (-et, -ek; szebb) красивый
szépen красиво

szépség (-et, -e, -ek) красота; красавец, красавица
szétküldeni (-ök, -ött, küldjön szét) vkit/vmit рассылать, разослать
szétrepülni (-t, repüljön szét) разлетаться в разные стороны
Szibéri|a (-át, -ája; -ában) Сибирь
szibériai (-t, -ak) сибирский
szigorú (-t, -ak) строгий, суровый
szilárd (-at, -ak) прочный, крепкий, твёрдый
szilv|a (-át, -ája, -ák) слива
szilveszter (-t, -e) последний день старого года, новогодний вечер; szilveszterkor
 в новогодний вечер
szimfóni|a (-át, -ája, -ák) симфония
szín (-t, -e, -ek) цвет, цвета (см. 27)
színész (-t, -e, -ek) актёр
színésznő (-t, -je, -k) актриса
színház (-at, -a, -ak) театр
színhely (-et, -e, -ek) место события
színig telt (-et, -ek) vmivel до краёв полный
színű (-t, -ek) . . . цвета (см. 27); milyen színű(ek)? какого цвета?
színvonal (-at, -a, -ak) уровень; életszínvonal уровень жизни
szív (-et, -e, -ek) сердце; szívből ~ tiszta szívből kíván|ni (-ok, -t, -jon) vkinek vmit
 от всей души ~ от чистого сердца желать кому чего
szívesen (szívesebben, a legszívesebben) с удовольствием
szob|a (-át, -ája, -ák) комната; номер (в гостинице)
szobatárs (-at, -a, -ak) сосед, товарищ по комнате
-szobás (-at, -ak) -комнатный
szob|or (-rot, -ra, -rok) памятник, статуя
szobrász (-t, -a, -ok) скульптор
szocialist|a (-át, -ája, -ák) социалист; социалистический
szocializmus (-t, -a) социализм
szokni (-tam, -ott) (см. 60)
szokatlan (-t, -ok) необыкновенный
szokás (-t, -a, -ok) обычай; привычка; ez így szokás это так принято
szokny|a (-át, -ája, -ák) юбка
szólni (-ok, -t, -jon) vkinek vmiről передавать, передать устное сообщение, сказать
 что с целью предупреждения, напоминания и т. п.; ~ vmi (film, könyv, cikk stb.)
 vkiről/vmiről (в фильме, книге, статье и т. п.) говорится, идёт речь о ком/о чём;
 a jegy az első sorba szól место в первом ряду; szól a telefon звонит телефон
szolgálati út ~ **hivatalos út** (utat, útja, utak; -on) служебная командировка
szolgáltatás (-t, -a, -ok) услуг(и), социально-бытовое обслуживание
szomjas lenni (szomjas vagyok, szomjas vagy, ő szomjas, szomjasak vagyunk, szomjasak
 vagytok, ők szomjasak) (мне, тебе, ему, ей и т. д.) хочется пить

szomorú (-t, -ak) грустный
szomszéd (-ot, -ja, -ok) сосед; соседний
szorgalmas (-at, -ak) прилежный
szovjet (-et, -ek) советский; (ист.) совет
a Szovjetunió (-t, -ja; -ban) Советский Союз
szó (-t, szava, szavak) слово; miről van szó? о чём идёт речь?; egy árva szó nélkül ~
 szótlанul молча, без слов; szó szerint дословно, буквально; szóról szóra букваль-
 но; szóval значит
szótár (-t, -a, -ak) словарь
szóval значит
szökő|kút (-kutat, -kútja, -kutak) фонтан
szörnyű (-t, -ek) ужас!; ужасный, страшный
szöveg (-et, -e, -ek) текст; a dal szövege слова песни
szövetség (-et, -e, -ek) союз
szőkle (-ét, -ék) блондин, блондинка; белокурый, русый; világosszőke белокурый;
 sötétszőke темнорусый
szőnyeg (-et, -e, -ek) ковёр
az SZTK (az esztéká, -t, -ja, -k; -ban) (разг.) поликлиника (досл.: Szakszervezeti
 Társadalombiztosítási Központ Управление социального страхования)
sztrájk (-ot, -ja, -ok) забастовка, стачка
sztrájkolni (-ok, -t, -jon) бастовать
szuperlativusz (лат.) ~ **felsőfok** (-ot, -a, -ok) превосходная степень
szükség van vkire/vmire нужный, нужно
szülei (см. 71)
születni (-ik, -ett, szülessen) родиться; 1902-ben (ezerkilencszázkettőben) születtem.
 Я родился в 1902-ом году.
születésnap (-ot, -ja, -ok) день рождения; a születésnapomra kaptam ajándékba я полу-
 чил (это) в подарок на день рождения
szülők родители (см. 71)
szünet (-et, -e, -ek; -ben) антракт; перемена; каникулы; a téli szünet зимние каникулы;
 a nyári szünet летние каникулы
szürk|e (-ét, -éje, -ék) серый
szűk (-et, -ök ~ -ek) узкий, тесный

-t падежное окончание винительного падежа
tablett|a (-át, -ája, -ák) таблетка
tag (-ot, -ja, -ok) член; párttag член партии; KISZ-tag член Венгерского Коммунис-
 тического союза молодежи
tagadni (-ok, -ott, -jon) vmít отрицать
takarítani (-ok, -ott, -son) убирать (употр. без прямого дополнения)
takaró (-t, -ja, -k) одеяло

találni (-ok, -t, -jon) vkit/vmit находить, найти; ~ + инфинитив делать что-то случайно, напр.: azt találtam mondani я возьми да и скажи; el találtam vinni а könyvedet я случайно увезла твою книгу; még el találják lopni как бы не украсть (ero, eë)

találkozni (-om, -ik, -ott, -zék) vkivel/vmivel встречать, встретить, встречаться, встретиться

talán может быть

talpraesett (-et, -ek) бойкий, находчивый

tanács (-ot, -a, -ok) совет; köszönöm a jótanácsokat спасибо за хорошие советы; а kerületi tanács районный совет; а városi tanács городской совет; а Szovjetunió Legfelső Tanácsa Верховный Совет СССР

а **Tanácsköztársaság** (-ot) Венгерская Советская Республика (1919)

tanár (-t, -a, -ok) преподаватель

tanárnő (-t, -je, -k) преподавательница

tanév (-et, -e, -ek) учебный год

tankönyv (-et, -e, -ek) учебник

tanszék (-et, -e, -ek; -en) кафедра (см. 57)

tantárgy (-at, -a, -ak) предмет, дисциплина

tanulni (-ok, -t, -jon) учиться, заниматься; magyarul, oroszul stb. tanulni заниматься каким-л. языком (венгерским, русским и т. д.)

tanulmány (-t, -a, -ok) научная статья; обучение; (офиц.) egyetemi tanulmányai idején в студенческие годы, во время обучения

tanulmányi eredmény (-t, -e, -ek) успеваемость

tanulmányi kirándulás (-t, -a, -ok; -on) учебная экскурсия

а **Tanulmányi Osztály** (-t, -a, -ok; -on) учебная часть

tanulságos (-at, -ak) поучительный

tartani (-ott, -son) vmi vmettől vmeddig длиться (во времени), продолжаться

tartalék (-ot, -a, -ok) резерв; запас

tartozni (-om, -ik, -ott, -zék) vhoва, vkik közé, vkihez/vmihez принадлежать к числу

tatár (-t, -ok) татарин; татарский

а **tatárjárás** (-t; -kor) нашествие татар в 1241—1242 гг. на Венгрию

tavaly в прошлом году

tavasz (-t, -a, -ok) весна; tavasszal весной

tavaszi (-t, -ak) весенний

tavasszal весной

taxi (-t, -ja, -k) такси

tábla (-át, -ája, -ák) доска; ír|ni (-ok, -t, -jon) а táblára писать на доске; шит; плитка (шоколада)

tábornok (-ot, -a, -ok) генерал

tágas (-at, -ak) просторный

táj (-at, -a, -ak) край, пейзаж

táján: vminek a táján (о месте) где-то ...
tájban: 5 óra tájban около 5 часов
tálc|a (-át, -ája, -ák) поднос
támadás (-t, -a, -ok) нападение
tánc (-ot, -a, -ok) танец; пляска
táncolni (-ok, -t, -jon) vmit танцевать; плясать
tányér (-t, -ja, -ok) тарелка
tárgy (-at, -a, -ak) предмет
-társ (-at, -a, -ak) (в сложных словах) товарищ по ...
társadalmi (-t, -ak) общественный
társadal|om (-mat, -ma, -mak) общество
társaság (-ot, -a, -ok) общество; компания
társbérlet (-et, -e, -ek) коммунальная квартира
táskarádió (-t, -ja, -k) портативный радиоприёмник
távirat (-ot, -a, -ok) телеграмма
te ты (см. 418)
te|a (-át, -ája, -ák) чай
teázni (-om, -ik, -ott, -zék) пить чай (обычно в компании)
teendő (-t, -je, -k) дело, которое предстоит делать
▶ tegnap вчера
tegnapi (-t, -ak) вчерашний
tehát значит, таким образом, следовательно
tej (-et, -e) молоко
tejbolt (-ot, -ja, -ok) магазин молочных товаров, молочная
tejeskávé (-t, -ja, -k) кофе с молоком
tekintet (-et, -e, -ek) взгляд, взор; tekintettel vkire/vmire имея в виду, учитывая; vmi-
nek a tekintetében в отношении чего
telefon (-t, -ja, -ok) телефон
telefonálni (-ok, -t, -jon) vkinek звонить, позвонить (по телефону)
telefonfülk|e (-ét, -éje, -ék) телефонная будка
telefonkagyló (-t, -ja, -k) телефонная трубка
telefonkönyv (-et, -e, -ek) телефонная книга
telefonszám (-ot, -a, -ok) номер телефона
televízió (t, -ja, -k) ~ **tévé** (-t, -je, -k) телевизор, телевидение
televízióműsor (-t, -a, -ok) ~ **tévéműsor** программа телевидения
teli torokból во весь голос
teljes (-et, -ek) полный
teljesíteni (-em, -i, -ette, -se) a kötelességét исполнять, исполнить свой долг
telt-múlt az idő шло время
temető (-t, -je, -k; -ben) кладбище
templom (-ot, -a, -ok) церковь

tenni (см. 62) делать; положить, класть
tenger (-t, -e, -ek) море; а Fekete-tenger Чёрное море; а Kaszpi-tó (-tavat; -tóban) ~ а Kaszpi-tenger Каспийское море
tenyér (-t ~ tenyeret, tenyere, tenyerek) ладонь
terjem (-met, -me, -mek) зал; váróterem зал ожидания; olvasóterem читальный зал; előadóterem (поточная) аудитория; díszterem аула
termelni (-ek, -t, -jen) vmit производить, произвести; выращивать, вырасти (растение)
termelés (-t, -e, -ek) производство
termelési (-t, -ek) производственный; а termelési eszközök средства производства
termet (-et, -e, -ek) рост; alacsony termetű (-t, -ek) маленького роста; magas termetű (-t, -ek) высокого роста; középtermetű (-t, -ek) среднего роста
természet (-et, -e, -ek) природа; натура, характер
természetesen естественно, конечно
természeti adottság (-ot, -a, -ok) природные условия
természeti kincsek (-et) природные богатства
terület (-et, -e, -ek) территория, область; область (админ. единица в СССР)
tessék пожалуйста; tessék? повторите, пожалуйста; ~ + инфинитив (вежливый оборот); будьте любезны, пожалуйста; tessék mondani, hol van a ... скажите, пожалуйста, где ... (см. 119)
testvér (-t, -e, -ek) брат и сестра (см. 71)
testvériség (-et, -e) братство
tesz см. **tenni**
tetézni (-ek, -ett, -zen) vmit vmivel усугублять, усугубить
tető (-t, teteje, -k) крыша; minden a feje tetején áll всё дном вверх
tetszeni (-ik, -ett, tetsszék ~ tessék) vki/vmi vkinek нравится; (в вежливых оборотах см. 119)
tett (-et, -e, -ek) поступок, действие; подвиг
tett см. **tenni**
tevékeny (-et, -ek) деятельный
téged тебя
tél (telet, tele, telek) зима
télen зимой; 1919 télén зимой 1919 года
téli (-t, -ek) зимний
téliszalámi (-t, -ja, -k) салями «зимнего» сорта
tény (-t, -e, -ek) факт
tér (teret, tere, terek; téren, térre) площадь; e téren в этом отношении; vminek (a tudománynak) a terén в области (науки)
térd (-et, -e, -ek) колено; vkinek az ülésén на коленях
térkép (-et, -e, -ek) карта
tétel (-t, -e, -ek) (школьн.) экзаменационный билет
tévé см. **televízió**

ti вы (см. 418)

tied твой (притяжательное местоимение, см. 100)

tietek ваш (притяжательное местоимение, см. 100)

tiltakozni (-om, -ik, -ott, -zék) vki/vmi ellen протестовать

a **Tiszt|a** (-át, -ája) Тис(с)а

tiszt (-et, -je, -ek) офицер

tiszt|a (-át, -ák) чистый; *tiszta szívvel ~ szívből* см. **szív**

tisztába tenni (см. 62, *tegye tisztába*) a gyereket перепеленать ребёнка

tisztelet (-et, -e) уважение; *tisztelettel* с уважением

tisztességes (-et, -ek) порядочный, честный; *tisztességesen viselked|ni* (-em, -ik, -ett, -jék) вести себя как полагается

titeket вас

titkár (-t, -a, -ok) секретарь

tized (-et, -e) десятый; 41,6 *negyvenegy egész hat tized*

tizen- -надцать; *tizenegy 11, tizenkettő 12* и т. д.

típus (-t, -a, -ok) тип

típusú (-t, -ak) ... типа ...

tíz (*tíz*et) десять

toll (-at, -a, -ak) перо; ручка

tolmács (-ot, -a, -ok) переводчик (устный)

tolmácsolni (-ok, -t, -jon) vkinek vmilyen nyelvről vmilyen nyelvre переводить, перевести (устно) с языка на язык

tor|ok (-kot, -ka, -kok) горло; *fáj a torkom* у меня болит горло; *torkig lenni vkivel/vmivel* надоело

torokgyulladás (-t, -a, -ok) воспаление горла

tort|a (-át, -ája, -ák) торт

tovább дальше, далее

tó (*tavat, tava, tavak*) озеро

-tól/-től (падежное окончание) от + род. п., с + род. п.; *-tól/-től ...-ig* от кого/от чего до кого/до чего, от чего/с чего по что

több (-et, -ek) больше; *többek között* между прочим

a **többiek** остальные (люди)

a **többség** (-et, -e) большинство

tölteni (-öm, -i, -ötte, -se) az időt vmivel проводить, провести время

töltött ... с начинкой; *töltött káposzt|a* (-át, -ája) голубцы

tömörülés (-t, -e) сплачивание

tönkremenni (см. 40, 54, *menjen tönkre*) прийти в негодность, портиться

törni: *vmi darabokra tör|ni* (-ök, -t, -jön) разбивать, разбить на куски; ~ (-öm, -i, -te, -je) a fejét *vmi* ломать голову; ~ (-öm, -i, -te, -je) *magát vkiért/vmiért* стараться, гоняться, гнаться

törekeny (-et, -ek) хрупкий; ~ *termet* (-et, -e, -ek) хрупкая фигура

törlés (-t, -e) вычёркивание
török (-öt, -je, -ök) турецкий; турок; a **török szultán** (-t, -ok) турецкий султан; **török-ülésben ül|ni** (-ök, -t, -jön) сидеть «по-турецки»
történni (-ik, -t, -jen) vmi vkivel/vmivel случаться, случиться; **mi történt?** что случилось?
történellem (-met, -me, -mek) история
történet (-et, -e, -ek) история (города, вопроса); случай
történész (-t, -e, -ek) историк
törülközni (-öm, -ik, -ött, -zék) vmibe вытираться, вытереться
törülköző (-t, -je, -k) полотенце
törvény (-t, -e, -ek) закон; **törvényt hoz|ni** (-ok, -ott, -zon) vmiről принимать, принять закон
tőke (-ét, -éje, -ék) капитал; „A tőke” «Капитал» Маркса
-től см. **-től/-től**
tőlem, tőled, tőle, tőlünk, tőletek, tőlük от меня, от тебя, от него, от неё и т. д.
trafik (-ot, -ja, -ok; -ban) ~ **dohánybolt** (-ot, -ja, -ok) табачная лавка
tragikus (-at, -ak) трагический
tréfálni (-ok, -t, -jon) vkivel шутить
trolí (-t, -ja, -k) ~ **trolibusz** (-t, -a, -ok) троллейбус
trónviszály (-t, -a, -ok) раздор, распря, борьба за престол
tudni (-ok, -ott, -jon) vmit знать что; ~ vmiről знать о чём; ~ + инфинитив мочь, иметь возможность (см. **105**); ~ magyarul, oroszul stb. владеть венгерским, русским и т. д. языками; ~ + инфинитив уметь; **tudok zongorázni** я умею играть на рояле
tudakozó (-t, -ja) справочно-информационная служба по телефону; **hívd föl a tudakozót** позвони в справочное
tudat (-ot, -a) сознание
tudatos (-t, -ak) сознательный
tudomány (-t, -a, -ok) наука
tudományos (-t, -ak) научный
tudós (-t, -a, -ok) учёный
tudtommal, tudtoddal, tudtával stb. насколько мне (тебе, ему, ей и т. д.) известно
tulajdon (-t, -a, -ok) собственность
tulajdonképpen собственно говоря, по сути дела
tulipán (-t, -ja, -ok) тюльпан
túlsúly (-t, -a, -ok) перевес, преимущество
tűdő (-t, tüdeje, -k) лёгкие
tűdőgyulladás (-t, -a, -ok) воспаление лёгких
tük|ör (-röt, -re, -rök) зеркало
tűrellem (-met, -me) терпение
tűrelmes (-t, -ek) терпеливый

türelmetlenül нетерпеливо

tű (-t, -je, -k) иголка

tűz (tüzet, tüze, tüzek) огонь; ~ ~ **tűzvész** (-t, -e, -ek) пожар

tűzoltóság (-ot, -a) пожарная охрана

tyűha! (междометие для выражения удивления)

ugratni (-juk, -ják, -ták, ugrassák) egymást vkivel/vmivel подразнивать
ugyan már! да ну!

ugyancsak также, тоже

ugyanilyen (-t, -e, -ek) такой же (как это)

ujj (-at, -a, -ak) палец; hüvelykujj большой палец; nagyujj большой палец (ноги);
mutatóujj указательный палец; középső ujj средний палец; gyűrűsujj безымянный
палец; kisujj мизинец; (руки) ~ : a ruha ujja (-át, -ai) рукав

ujjongani (-ok, -ott, -jon) ликовать

unalmas (-t, -ak) скучный

unatkozni (-om, -ik, -ott, -zék) vmiⁿ скучать, мне (тебе, ему, ей и т. д.) скучно

unok|a (-át, -ája, -ák) внук, внучка (см. 71)

unokabátyám, unokabátyád, unokabátyuja и т. д. двоюродный старший брат (см. 71)

unokahúgom, unokahúgod, unokahúga и т. д. двоюродная младшая сестра; племян-
ница (см. 71)

unokanővér (-t, -e, -ek) двоюродная старшая сестра

unokaöcsém, unokaöcséd, unokaöccse и т. д. двоюродный младший брат; племян-
ник (см. 71)

unokatestvér (-t, -e, -ek) двоюродный брат и сестра (см. 71)

uralkodni (-om, -ik, -ott, -jék) править, царствовать; господствовать

uralkodás (-t, -a, -ok) царствование; vkinek az uralkodása idején во время царствова-
ния кого

urán (-t, -ja) уран

uszítani (-ok, -ott, -son) vki/vmi ellen, vmire подстрекать против кого/чего

uszító (-t, -ja, -k) подстрекательный; подстрекатель, поджигатель; háborús uszító
поджигатель войны

utas (-t, -a, -ok) пассажир

utazni (-om, -ik, -ott, -zék) ехать; путешествовать

utazás (-t, -a, -ok) поездка

utálni (-ok, -t, -jon) vkit/vmit очень не любить, ненавидеть

utálatos (-at, -ak) отвратительный, противный

vki/vmi után (послелог) (о времени, о месте) после

utc|a (-át, -ája, -ák) улица

utoljára (в) последний раз, в заключение

utolsó (-t, -k) последний

az utóbbi (-t, -ak) последний; **az utóbbi napokban** (években stb.) последние дни (годы и т. д.)

utószor см. **utoljára**

utóvizsga-időszak (-ot, -ja, -ok; -ban) время, отведённое для пересдачи экзаменов

úgy так; **úgy látszik** (-ott) кажется

új (-at, -ak) новый

újév (-et, -e, -ek; -kor) ~ **újesztendő** (-t) новый год; **Boldog új évet kívánok!** С новым годом!

újjaépíteni (-ek, -ett, építsen újja) vmit восстанавливать, восстановить

újjaépítés (-t, -e, -ek) восстановление

újra снова

újság (-ot, -ja, -ai, -ok) газета; новость; **mi újság?** что нового? как дела?

úr (urat, ura, urak) господин, сударь; **Hölgyeim és uraim!** Дамы и Господа!; **Úristen!** Господи!

úri (-t, -ak) господский

út (utat, útja, utak; úton, útra) путь, дорога; **sugárút** проспект; **országút** шоссейная дорога; **Jó utat!** ~ **Szerencsés utat!** Счастливого пути!

útikönyv (-et, -e, -ek) путеводитель

útitárs (-at, -a, -ak) попутчик

útközben по пути, дорогой

út|levél (-levelet, -levele, -levelek) заграничный паспорт

útravaló (-t, -ja, -k) еда в дорогу

üdülő (-t, -je, -k) дом отдыха; курортник, отдыхающий

üdvözlölni (-lök, -öl, -ölt, -öljön) vkit приветствовать; ~ egymást здороваться, поздравляться; **üdvözlöm a szüleidet** передай привет твоим родителям

ügy (-et, -e, -ek) дело

ügyeletes (-t, -ek) дежурный

ügyes (-et, -ek) ловкий, умелый

ügyesen умело, ловко

ülni (-ök, -t, -jön) сидеть

üldöge|lni (-ek, -t, -jen) посиживать

ülés (-t, -e, -ek) сиденье; заседание

ünnep (-et, -e, -ek; -en) праздник; **Kellemes ünnepeket!** С праздником!

ünnepnap (-ot, -ja, -ok; -on) праздник, праздничный день

üres (-et, -ek) пустой

ütem (-et, -e) темп

ütés (-t, -e, -ek) удар

üveg (-et, -e, -ek) стекло; бутылка; **egy üveg bor** бутылка вина; **(boros)üveg** ~ **üres (boros)üveg** бутылка из-под (вина)

üzem (et, -e, -ek; -ben) завод

üzenni (-ek, -t, -jen) vkinek vmit просить передать устное сообщение; извещать, известить кого о чём; **hadat üzeni** vkinek/vminek объявить войну
üzenet (-et, -e, -ek) весть, извещение, устное сообщение; **hadüzenet** объявление войны
üzlet (-et, -e, -ek) магазин

vacsor|a (-át, -ája, -ák) ужин; **vacsorát készít|eni** (-ek, -ett, -sen) готовить ужин

vacsorázni (-om, -ik, -ott, -zék) ужинать

vad (-at, -ja, -ak) дикий; зверь

vadászat (-ot, -a, -ok; -on) охота

vadonatúj (-at, -ak) совсем новый (не бывший в употреблении)

vagy, vagyok, vagytok, vagyunk (см. 11)

vagy или

vagyis то есть, иначе говоря

vaj (-at, -a) масло

vajas kenyér (kenyeret, kenyere, kenyerek) хлеб с маслом

vajon ли, ль (в вопросе)

vakmerő (-t, -ek) отважный

vakmerőség (-et, -e, -ek) отвага

-val/-vel (падежное окончание творительного падежа) с + твор. п.

valaki (-t, -k) кто-нибудь, кто-либо

valamennyi (-t) все

valamennyien все люди

valami (-t, -k) что-нибудь, что-либо

valának = **voltak** были (они)

vallás (-t, -a, -ok) религия

vallásos (-t, -ak) религиозный

valóság (-ot, -a) действительность

valóságos (-t, -ak) настоящий, действительный

valószínűleg по всей вероятности, наверно

van (ед. ч.), **vannak** (мн. ч.) есть

varázs- волшебный

varrni (-ok, -t, -jon) vmit шить, сшить

vas (-at, -a, -ak) железо

vas- железный

vasalni (-ok, -t, -jon) vmit гладить

vasalás (-t, -a, -ok) глаженье

vasaló (-t, -ja, -k) утюг

vastag (-ot, -ok) толстый; **vastag könyv** толстая книга; **kövér ember** (-t, -ek) толстый человек

vasút (-utat, -útja, -utak; -úton) железная дорога

vasúti (-t, -ak) железнодорожный; **vasúti kocsi** (-t, -ja, -k) вагон
vágni (-ok, -ott, -jon) **vmít** (haját, körmöt) стригать, стричь (волосы, ногти); (kenyeret, fát) резать (хлеб), рубить (дрова)
vágány (-t, -a, -ok) (рельсовый) путь
válni (-ok, -t, -jon) **vmivé** становиться, стать чем, превращаться, превратиться во что; ~ **vkivé= vkiből vmi lett: orvos lett belőle** он стал врачом
válaszolni (-ok, -t, -jon) **vkinek vmit** отвечать, ответить
váll (-at, -a, -ak) плечо
vállalni (-ok, -t, -jon) **vmít** брать, взять на себя обязательство
vállalat (-ot, -a, -ok) предприятие
vállalás (-t, -a, -ok) взятие на себя обязательство, обязательство; **szocialista vállalás** социалистическое обязательство
vállalkozni (-om, -ik, -ott, -zék) **vmire** братья, взяты, вызываться, вызваться + инфинитив; **vállalkozott arra, hogy bevásároljon** он вызвался делать покупки
válság (-ot, -a, -ok) кризис
váltani (-ok, -ott, -son) **pénzt** (forintot rubelre) менять деньги (форинт на рубль)
vám (-ot, -ja, -ok) таможня; пошлина
vámáru-nyilatkozat (-ot, -a, -ok) таможенная декларация
vámos (-t, -a, -ok) (разг.) таможник
várni (-ok, -t, -jon) **vkít/vmít ~** (реже) **vkire/vmire** ждать, подождать, ожидать; (на вокзале) встречать, встретить
vár (-at, -a, -ak) крепость, замок
váratlanul неожиданно
a vármegyeház/a (-át, -ák; -án) (ист.) ратуша, здание областного управления (vármegye комитат, область)
város (-t, -a, -ok) город; főváros столица
városnézés (-t, -e, -ek; -en) экскурсия по городу, осмотр города
vásár (-t, -a, -ok; -on) ярмарка
vásárlás (-t, -a, -ok) покупки
vásárolni (-ok, -ot, -jon) = **venni**
váz/a (-át, -ája, -ák) ваза
-vel см. **-val/-vel**
velem, veled, vele, velünk, veletek, velük со мной, с тобой, с ним, с ней и т. д.
venni (см. 62) покупать, купить; **vegyél!; vegyen! tessék venni!** (угощение) бери; берите
vendég (-et, -e, -ek) гость
vendéglátás (-t, -a) гостеприимство; приём гостей; **köszönjük a szíves vendéglátást** спасибо за радушный приём
vendégség: **vendégségbe menni** идти, пойти в гости; **vendégségben lenni** быть в гостях
verekedni (verekszem, verekszik, verekedett, verekedjék) **vkivel** драться
veres см. **vörös**

vereség (-et, -e, -ek) поражение; vereséget szenved|ni (-ek, -ett, -jen) потерпеть поражение
verni (-ek, -t, -jen) vkit/vmit бить
vers (-et, -e, -ek) ~ **költemény** (-t, -e, -ek) стихотворение, стихи; versbe foglal|ni (-ok, -t, -jon) vkit/vmit выражать, выразить в стихах
versszak (vers-szak) (-ot, -a, -ok) строфа, куплет
veszély (-t, -e, -ek) опасность; életveszély опасность для жизни
vessző (-t, -je, -k) запятая
vetélkedő (-t, -je, -k; -n) викторина
vevő (-t, -je, -k) покупатель
vezér (-t, -e, -ek) вождь
vezeték (-et, -e, -ek) провод
vkinek a **vezetésével** под руководством, под предводительством
vezető (-t, -je, -k) ведущий; водитель; руководитель
vécé (-t, -je, -k, сокр.: W. C.) уборная, туалет
védnökség (-et, -e, -ek) покровительство
vége vminek (végét, végén) конец; vége a világnak! конец света; végem van! мне конец!
végállomás (-t, -a, -ok) конечная (остановка, станция)
végbemenni (см. **40, 54**, menjen végbe) vmi происходить, произойти
vmi **végett** (последелог) из-за, с целью
végighallgatni (-ok, -ott, hallgasson végig) vkit/vmit выслушать, прослушать (до конца)
végigmenni (см. **40, 54**, menjen végig) vmin проходить по чему-л. от одного конца до другого
végül наконец
végvár (-at, -a, -ak) пограничная крепость (XVI—XVII вв.)
végződni (-ik, -ött, -jék) кончаться
vékony (-at, -ak) тонкий
vér (-t, -e) кровь; vérig sértett (-et, -ek) кровно обиженный
véteni (-ek, -ett, -sen) vki/vmi ellen (книжн.) грешить, погрешить
vidám (-at, -ak) весёлый
vidáman весело
vidék (-et, -e, -ek; -en) край; провинция (вся Венгрия кроме Будапешта)
vigasztalni (-ok, -t, -jon) vkit vmivel утешать, утешить
vigyázni (-ok, -ott, -zon) быть осторожным; vigyázz! береги!; смирно!
vigyázat! осторожно!
világ (-ot, -a, -ok; -on) мир; свет; a világ végén на краю света
világ- мировой; világpiac (-ot, -a; -on) мировой рынок; világgazdasági válság (-ot, -a) мировой экономический кризис
világos (-at, -ak) светлый; világos van светло
világos- светло-; világoskék голубой

világszerte во всём мире, повсюду
vill|a (-át, -ája, -ák) вилка; особняк
villamos (-t, -a, -ok) трамвай
villamosbérlet (-et, -e, -ek) проездной билет на трамвай
villamosjegy (-et, -e, -ek) трамвайный билет
villany (-t, -a) электричество; **oltsd le a villanyt!** потуши свет, пожалуйста; **gyűjtsd fel a villanyt!** зажги свет, пожалуйста
villám (-ot, -a, -ok) молния
villámzár (-at, -a, -ak) ~ **cipzár** (-at, -ja, -ak) молния (застёжка)
vinni (см. 62) носить, нести
virág (-ot, -ja, -ok) цвет(ы) (см. 611)
virágbolt (-ot, -ja, -ok) цветочный магазин
virágcsok|or (-rot, -ra, -rok) букет
virágmintás (-t, -ak) с цветочным узором
virágüzlet (-et, -e, -ek) цветочный магазин
virsl|i (-t, -je, -k) сосиска
viselkedni (-em, -ik, -ett, -jék) вести себя
vissza (напречие, приставка) обратно
visszatérni (-ek, -t, térjen vissza) **vhonnan v|hova** вернуться
visszavonulni (-ok, -t, vonuljon vissza) **vhonnan v|hova** отступить, отступить
viszontlátásra! до свидания!
viszony (-t, -a, -ok) отношение
vit|a (-át, -ája, -ák) дискуссия, спор
vitatkozni (-om, -ik, -ott, -zék) **vkivel v|kiről/vmirel** спорить
vitéz (-t, -e, -ek) витязь; богатырь
vitézlő богатырский
vizsg|a (-át, -ája, -ák; -án) **vmiből** экзамен по ...
vizsgaidőszak (-ot, -a, -ok, -ban) экзаменационная сессия
vizsgázni (-om, -ik, -ott, -zék) **vmiből** сдавать, сдать экзамен
vívni (-ok, -ott, -jon) вести борьбу; фехтовать
víz (vizet, vize, vizek) вода; **kérek egy pohár vizet!** дайте мне, пожалуйста, стакан воды!
vodk|a (-át, -ája, -ák) водка
a Volg|a (-át, -ája) Волга
volgai (-t, -ak) волжский
volt: voltam, voltál, volt stb. был, была, было, были (см. 53)
vonat (-ot, -ja, -ok) поезд; **személyvonat** пассажирский поезд; **gyorsvonat** скорый поезд
vonatkozni (-ik, -ott, -zék) **vkire/vmire** относиться к кому/к чему, касаться кого/чего

vörös (-et, -ek) красный; a Vörös tér (teret, tere; téren, térre) Красная площадь; a Vörös Hadsereg (-et, -e) Красная Армия; vörös zászló (-t, -k) красное знамя; ~ (-t, -ök) красный; vöröskaton|a (-át, -ája, -ák) красногвардеец; рыжий
vőlegény (-t, -e, -ek) жених

W. C. (произн.: vécé) (-t, -k; -n, -ben) туалет

zacskó (-t, -ja, -k) мешочек

zacskós tej (-et, -e, -ek) молоко, упакованное в полиэтиленовый мешочек (поллитра, литр)

zaj (-t, -a, -ok) шум

zavarni (-ok, -t, -jon) vkit/vmit vmivel мешать, помешать, беспокоить

zavaros (-t, -ak) смутный

zár (-at, -ja, -ak) замок

zárni: kulcsra zár|ni (-om, -ja, -ta, -ja) az ajtót запирать, запереть (на ключ дверь)

zászló (-t, см. 122, -k) знамя, флаг

zen|e (-ét, -éje, -ék) музыка

zeneszám (-ot, -a, -ok) музыкальный номер

zokni (-t, -ja, -k) носки; jégzokni толстые шерстяные носки; egy pár zokni пара носок

zöld (-et, -je, -ek) зелёный

zöldség (-et, -je, -ek) овощ, овощи

zöldségbolt (-ot, -ja, -ok) овощной магазин

zümmögni (-ök, -ött, -jön) жужжать, звенеть

zűrzavar (-t, -a) путаница

zseb (-et, -e, -ek) карман

zsebrádió (-t, -ja, -k) карманный радиоприёмник

zsebre tenni (см. 62, tegyen zsebre) vmit сунуть, положить в карман

zsem|e ~ zsöml|e (-ét, -éje, -k) булочка (круглая)

Русско-венгерский словарь

В русско-венгерский словарь не включены: местоимения (см. 418, 420), названия дней недели (см. 84), названия месяцев (см. 85), числительные (см. 28, 44, 74, 87), страны света (см. 89).

a de, pedig, hanem

абонемент (на концерты, в театр) bérlet (-et, -e, -ek); (в библиотеке) kölcsönzés (-t, -e, -ek)

авоська háló (-t, -ja, -k) ~ szaty|or (-rot, -ra, -ok)

автобус autóbusz (-t, -a, -ok) ~ busz

автобусный autóbusz- ~ busz-

автоматический automata

автомашина, автомобиль gépkocsi (-t, -ja, -k)

аграрно-индустриальный ipari-agrár

аграрный agrár-, föld-,

адрес cím (címet, címe, címek)

адресовать cím|ezni (-zek, -ez, -zett, -ezzen) vkinek vmit

академия (наук) (tudományos) akadémi|a (-át, -ája, -ák)

актёр színész (-t, -e, -ek)

актриса színésznő (-t, -je, -k)

алло! halló!

алфавит ABC (ábécé, -t, -je, -k)

альбом album (-ot, -ja, -ok)

анализировать elem|ezni (-zek, -ez, -zett, -ezzen) ∇mit

ангел angyal (-t, -a, -ok)

антракт szünet (-et, -e, -ek; -ben)

апельсин narancs (-ot, -a, -ok)

аптека gyógyszertár (-at, -a, -ak) ~ (устар.) patik|a (-át, -ája, -ák)

аристократ fő|úr (-urat, -ura, -urak), főnemes (-t, -e, -ek)

ария ári|a (-át, -ája, -ák)

армия hadsereg (-et, -e, -ek); Красная ~ a Vörös Hadsereg

аромат (цветов) (virág)illat (-ot, -a, -ok)

архитектура építészet (-et, -e)

атом atom (-ot, -ja, -ok)

атомный atom-

аудитория (поточная) előadóter|em (-met, -me, -mek) ~ terem

афиша plakát (-ot, -ja, -ok) ~ falragasz (-t, -a, -ok)

аэропорт, аэродром repülő|tér (-teret, -tere, -terek; -téren, -térre)

бабушка nagymam|a (-át, -ája, -ák) (см. 71)

багаж csomag (-ot, -ja, -ok); poggyász (-t, -a); полка для ~а csomagtartó (-t, -ja, -k)

балкон erkély (-t, -e, -ek)

баня fürdő (-t, -je, -k)

бассейн medence (-ét, -éje, -ék); ~ Карпатов a Kárpát-medence

беда baj (-t, -a, -ok)

бедный szegény (-t, -ek)

бедняга! szegény!

бедро comb (-ot, -ja, -ok); csípő (-t, -je, -k)

бежать fut|ni (-ok, -ott, fusson), menekül|ni (-ök, -t, -jön) vki/vmi elől v|hova

без vki/vmi nélkül (послелог)

белокурый (világos)szőke (-ét, -ék)

белый fehér (-et, -ek)

бельё (бельное) fehérnemű (-t, -je, -k); (постельное) ágynemű (-t, -je): наволочка párnahuzat (-ot, -a, -ok), простыня lepedő (-t, -je, -k); грязное ~ szennyes (-t, -e)

берег part (-ot, -ja, -ok)

береги! vigyázz! (vkire/vmire)

бесплатно ingyen ~ díjtanul

беспокоиться nyugtalankod|ni (-om, -ik, -ott, -jék) vki/vmi miatt

бесполезно: это ~ hiábavaló; ennek nincs értelme

беспорядок rendetlenség (-et, -e); что за ~ micsoda rendetlenség!

беспорядочный rendetlen (-t, -ek)

беспримерный példátlan (-t, -ok)

беспощадно könyörtelenül

библиотека könyvtár (-t, -a, -ak)

библиотекарь könyvtáros (-t, -a, -ok)

билет jegy (-et, -e, -ek); ~ туда и обратно menettérti jegy ~ (разг.) retúr (-t); плацкартный ~ helyjegy; трамвайный ~ villamosjegy; автобусный ~ autóbuszjegy; проездной ~ bérlet (-et, -e, -ek); партийный ~ párttagkönyv (-et, -e, -ek); студенческий ~ diákigazolvány (-t, -a, -ok); читательский ~ olvasójegy; экзаменационный ~ tétel (-t, -e, -ek); ~ в театр színházjegy; ~ в кино mozijegy; ~ на концерт hangversenyjegy; все билеты проданы minden jegy elkelt

битва csat|a (-át, -ája, -ák) ~ ütközet (-et, -e, -ek)

бить ver|ni (-ek, -t, -jen) vkit/vmit ~ üt|ni (-ök, -ött, üssön) vkit/vmit

благо: материальные ~а anyagi jav|ak (-akat, -ai)

благодарить см. спасибо

благодарность: с ~ю hálásan ~ hálával ~ köszönettel
благодарный hálás (-t, -ak); ~ Россия a hálás Oroszország
благополучно (прибыли) szerencsésen (megérkeztek)
бланк űrlap (-ot, -ja, -ok)
бледный sápadt (-at, -ak) ~ halvány (-at, -ak)
близкий közeli (-t, -ek); мои ~ие a hozzátartozóim
близко közel vkihez/vmihez ~ nem messze vkitől/vmitől
блокнот jegyzetfüzet (-et, -e, -ek) ~ notesz (-t, -a, -ok)
блондин, -ка szőke (-ét, -ék)
блузка blúz (-t, -a, -ok); ~ с длинными рукавами hosszú ujjas ~ hosszú ujjú blúz;
~ с короткими рукавами rövid ujjas ~ rövid ujjú blúz
блюдо fogás (-t, -a, -ok); на первое (второе) было ... az első (a második) fogás ... volt
богатый gazdag (-ot, -ok); gazdag vmi vmiben
боевой harc-, harci
бок oldal (-t, -a, -ak); у меня колет ~ szúr (-t, -jon) az oldalam
болезнь betegség (-et, -e, -ek)
болеть fájni (-t, -jon) (см. 66); у меня болит голова fáj (-t, -jon) a fejem; ~ чем
(см. 66, 67, грипп, ревматизм); часто ~ betegesked|ni (-em, -ik, -ett, -jék)
болтать fecsegt|ni (-ek, -ett, -jen) vkivel vkiről/vmiről
больница kórház (-at, -a, -ak)
больной beteg (-et, -e, -ek); он тяжело болен (ő) súlyos beteg
больше több (-et)
большинство a többség (-et, -e); в ~е случаев az esetek többségében ~ legtöbbször ~
leggyakrabban
большой nagy (-ot, -ok; -obb)
бордо, бордовый bordó (-t, -k)
борода szakáll (-[a]t, -a, -ak)
бородатый szakállas (-t, -ak)
бороться harcol|ni (-ok, -t, -jon) vkiért/vmiért, vki/vmi ellen, vkivel/vmivel
борьба harc (-ot, -a, -ok); ~ за мир békeharc
босиком mezítláb
брат (см. 71)
братство testvériség (-et, -e)
брать, взять fog|ni (-ok, -ott, -jon), megfog|ni (-ok, -ott, fogjon meg) vkit/vmit
бритва borotv|a (-át, -ája, -ák); электрическая ~ villanyborotva
бриться, побриться borotválkoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék), megborotválkoz|ni (-om, -ik,
-ott, borotválkozzék meg)
бродить kószál|ni (-ok, -t, -on), csavarog|ni (-gok, -gott, -ogjon)
бросать, бросить dob|ni (-ok, -ott, -on) vkit/vmit vhova; abbahagy|ni (-ok, -ott, hagyjon
abba) vmit, leszok|ni (-om, -ik, -ott, szokjék le) vmiről; ~ курить leszokni a dohány-
zásról

бросаться: бросается в глаза feltűnik (-t, tűnjék fel) vki/vmi vkinek/vminek, szembe-
tűnik (-t, tűnjék szembe)

Будапешт Budapest (-et, -je; -en)

будапештский budapesti (-t, -ek); **будайский** budai (-t, -ak); **пештский** pesti (-t, -ek)

будильник ébresztőór|a (-át, -ája, -ák)

буква betű (-t, -je, -k)

букет (цветов) (virág)csok|or (-rot, -ra, -rok)

булочка zsem|e ~ zsöml|e (-ét, -éje, -ék)

булочная kenyérbolt (-ot, -ja, -ok)

бумага papír (-t, -ja, -ok); **обёрточная** ~ csomagolópapír; (документ) írat (-ot, -a, -ok)

буржуазия burzsoázi|a (-át, -ája) ~ polgárság (-ot, -a); **мелькая** ~ a kispolgárság;
крупная ~ a nagypolgárság

буржуазный polgári ~ burzsoá

бутылка üveg (-et, -e, -ek), palack (-ot, -ja, -ok); ~ **вина** (egy) üveg ~ palack bor
(-t); **винная** ~ borosüveg; ~ **из-под вина** üres borosüveg

бывает (такое) előfordul (-t, forduljon elő) az ilyesmi; szokott lenni

быть lenni (см. 406—408); **вспомогательный глагол** (см. 59)

в (+ вин. п.) -ba/-be

в (+ предл. п.) -ban/-ben

вагон vasúti kocsi (-t, -k); **спальный** ~ hálókocsi; ~-ресторан étkezőkocsi; **ехать**
в мягком (жестком) вагоне első osztályon ~ (в Венгрии) párnáson (másodosztá-
lyon) utaz|ni (-om, -ik, -ott, -zék)

важный fontos (-at, -ak)

ваза váz|a (-át, -ája, -ák)

ванная fürdőszob|a (-át, -ája, -ák)

вахтер portás (-t, -a, -ok), kapus (-t, -a, -ok)

вверх fel ~ föl, felfelé ~ fölfelé

вверху fent ~ fönt, fenn ~ fönn

вдобавок ráadásul

ведущий vezető-, vezér-

ведь hiszen

ведьма boszorkány (-t, -a, -ok)

езде mindenhol, mindenütt, mindenfelé

везёт, повезёт: мне ~ szerencsém van (volt, legyen); нам не ~ nincs (nem volt, ne
legyen) szerencsénk

век század (-ot, -a, -ok), évszázad

великий nagy (-ot, -ok; -obb); Пётр ~ Nagy Péter (-t)

великолепно! nagyszerű! pompás!

великолепный nagyszerű (-t, -ek), pompás (-t, -ak)

величина nagyság (-ot, -a)

венгр, венгерка magyar (-t, -ja, -ok); **венгры** (a) magyarok
Венгрия Magyarország (-ot, -a; -on)
вера hit (-et, -e, -ek)
верёвка kötél (kötelet, kötele, kötelek), zsineg (-et, -je, -ek)
верить hinni (см. 62, 102, 106) vkinek/vminek, vkiben/vmiben; vmit
верный hű (-t, -ek), hűséges (-t, -ek) vkihez/vmihez
вероятность: по всей ~ и valószínűleg, minden valószínűség szerint
верхний felső (-t, -k), fenti (-t, -ek)
вершина (горы) hegytető (-t, a hegy teteje, -k); на ~е горы a hegytetőn ~ a hegy tetején
вес súly (-t, -a, -ok)
весело vidáman
весёлый vidám (-at, -ak)
весенний tavaszi (-t, -ak)
весна tavasz (-t, -a, -ok)
весной tavasszal
весть hír (-t, -e, -ek); дасть весть о себе életjelt ~ hírt ad'ni (-ok, -ott, -jon) magáról
весь egész (-et), minden (-t); ~ день egész nap; всё это mindez (-t, -ek), всё то mindaz (-t, -ok); все (люди) mindenki (-t); все трое mindhárman (mindhármukat ~ mindhármójukat); за всё это mindezért; всё равно mindegy
ветер szél (szelet, szele, szelek); дует ~ fúj (-t, -jon) a szél
вечер este (-ét, -éje, -ék); est (-et, -je, -ek); литературный ~ irodalmi est; по ~ам esteként; под вечер estefelé
вечером este
вечный örök (-öt)
вешалка fogas (-t, -a, -ok); ruhaakasztó (-t, -ja, -k)
вещь tárgy (-at, -a, -ak); вещи holmi (-t, -ja)
взволнованно izgatottan, nyugtalanul
взгляд tekintet (-et, -e, -ek), pillantás (-t, -a, -ok); vélemény (-t, -e, -ek), nézet (-et, -e, -ek); на мой ~ véleményem szerint; szerintem
вздохнуть sóhajtani (-ok, -ott, -son)
взять см. брать; откуда ты взял это? (разг.) hát ezt meg honnan vetted?
вид (панорама) kilátás (-t, -a); ~ спорта sportág (-at, -a, -ak); ~ транспорта közlekedési eszköz (-t, -e, -ök)
видеть lát'ni (-ok, -ott, lásson) vkit/vmit
виднеться látsz'ani (-om, -ik, -ott, látsszék)
видно látható (-ák); látszik (látszanak)
-видный alakú (-t, -ak)
византийский bizánci (-t, -ak)
Византия Bizánc (-ot; -ban)

визит látogatás (-t, -a, -ok); с официальным ~ом прибыл hivatalos látogatásra érkezett
викторина vetélkedő (-t, -je, -k; -n)
вилка vill|a (-át, -ája, -ák)
вино bor (-t, -a, -ok)
висеть függl|eni (-ök, -ött, -jön) vhol
витрина kirakat (-ot, -a, -ok); (в музее) tárló (-t, -ja, -k)
вишнёвый: ~ сок meggy|lé (-lét ~ -levet, -léje, -lék ~ -levek); «~ сад» „Cseresznyés-kert” (-et, -je; -ben)
вишня meggy (-et, -e, -ek)
вкладывать, вложить betenni (см. **62, 102**, tegyen be) vmit vmibe; beletenni (см. **62, 102**, tegyen bele) vmit vmibe
включать, включить (радио, телевизор) bekapcsol|ni (-om, -ja, -ta, kapcsolja be) a rádiót, a televíziót ~ a tévét; (свет) felgyújt|ani (-om, -ja, -otta, gyújtja fel) a vil-lanyt; ~ (в себя) magába foglal (-t, -jon)
вкус íz (-t, -e, -ek); у супа никакого ~а нет semmi íze a levesnek; ízlés (-t, -e, -ek): у тебя плохой ~ rossz ízlésed van; со вкусом ízlésesen
вкусный finom (-at, -ak), jóízú (-t, -ek), ízletes (-et, -ek)
влезать, влезть на что felmász|ni (-om, -ik, -ott, másszék fel) vmire
влияние hatás (-t, -a, -ok); оказать ~ hatással lenni vkire/vmire, hat|ni (-ok, -ott, hasson) vkire/vmire; под ~ ем vkinek/vminek a hatására ~ vkinek/vminek a hatása alatt
влиять hat|ni (-ok, -ott, hasson) vkire/vmire
вместе vkivel/vmivel együtt (произносится: együtt) (послелог)
вместо vki/vmi helyett (послелог)
вмонтировать beszerel|ni (-ek, -t, szereljen be) vmit vhoва
внешний külső (-t, -k), kül-
внизу lent ~ lenn
внимательно figyelmesen; ~ слушать figyel|ni (-ek, -t, -jen) vkire/vmire, odafigyel|ni (-ek, -t, figyeljen oda) vkire/vmire
внук, внучка unok|a (-át, -ája, -ák) (см. **71**)
внутренний belső (-t, -k), bel-
внутри vmin belül (послелог)
вовремя idejében, jókor
вода víz (vizet, vize, vizek; vízben, vízhez, vízre)
водка vodk|a (-át, -ája, -ák)
вождь vezér (-t, -e, -ek)
возвращаться, возвратиться visszajönni (см. **410**, jöjjön vissza), visszatér|ni (-ek, -t, térjen vissza)
воздух levegő (-t, -je); дышать свежим ~ом levegőz|ni (-öm, -ik, -ött, -zék)
воззвание felhívás (-t, -a, -ok)

возможно lehet, lehetséges
возможный lehetséges (-t, -ek). делать ~ым lehetővé tenni (см. 62, 102, 106) vkinek vmit
вознаграждение jutal|om (-mat, -ma, -mak)
возникать, возникнуть létrejenni (см. 410, jöj|on létre)
возражать, возразить ellen|ezni (-zek, -ez, -zett, -ezzen) vmi. ес ли не возражаете, ha nem ellenzi, ... ~ ha nincs ellenére, ...
Возраждения, эпоха Возраждения a reneszánsz (-ot, -a)
возраст kor (-t, -a, -ok), életkor; ... ~a -korú (-t, -ak)
воин harcos (-t, -a, -ok)
война háború (-t, -ja, -k); гражданская ~ polgárháború; первая (вторая) мировая ~ az első (második) világháború; освободительная ~ szabadságharc (-ot, -a, -ok)
войско sereg (-et, -e, -ek)
вокзал pályaudvar (-t, -a, -ok). (см. 201), állomás (-t, -a, -ok)
вокруг vki/vmi körül (послелог)
волос, волосок hajszál (-at, -a, -ak) ~ egy szál haj (-at, -a); szőr (-t, -e, -ok) ~ szőrszál (-at, -a, -ak)
волосы haj (-at, -a) (см. 136)
волшебный bűvös (-et, -ek), varázs-; «~ флейта» a „Varázsfuvolla” (-át, -ája)
вопреки vkinek/vminek (az) ellenére (послелог)
вопрос kérdés (-t, -e, -ek)
ворота kapu (-t, -ja, -k)
ворогник gallér (-t, -ja, -ok)
воспитатель nevelő (-t, -je, -k)
восстанавливать, восстановить újjáépí|teni (-ek, -ett, építsen újjá) vmit, helyreál|lí|tani (-ok, -ott, állítson helyre) vmit
восстание felkelés (-t, -e, -ek); крестьянское ~ parasztfelkelés, ~ декабристов a dekabrista felkelés; Мартовское ~ a márciusi forradal|om (-mat, -ma, -mak) (1848)
восстановление újjáépítés (-t, -e), helyreállítás (-t, -a)
вперёд! előre!
впечатление benyomás (-t, -a, -ok); произвести ~ benyomást tenni (см. 62, 102, 106) vkire/vmire
враг ellenség (-et, -e, -ek)
врач orvos (-t, -a, -ok); участковый ~ körzeti orvos; зубной ~ fogorvos; терапевт belgyógyász (-t, -a, -ok); позвать ~a orvost hív ni (-ok, -ott, -jon) vkihez/vhova
временно ideiglenesen
временный ideiglenes (-et, -ek); ~ правительство az ideiglenes kormány (-t)
время idő (-t, ideje, -k); в это время ekkor, akkor; долгое время hosszú ideig, sokáig; в некоторое время egy darabig; к тому времени, как ... addigra ..., amire ...; времена года évszakok (см. 88)
всезаможный mindenfél|e (-ét, -ék), a legkülönfélébb (-et, -ek)

всегда mindig

всего (лишь) csak, csupán; всего лишь пять человек mindössze öt ember; ~ (сумма) összesen

всесоюзный össz-szövetségi (-t, -ek)

всё-таки mégis; а ~ márpedig

вскарабаться felmász|ni (-om, -ik, -ott, násszék fel) vmire/vhova, felkapaszkod|ni (-om, -ik, -ott, kapaszkodjék fel) vmire/vhova

вспоминать, вспомнить emlékezni vkire/vmire (см. 115)

вспомниться eszébe jut (-ott, jusson eszébe) vkinek vki/vmi; мне не ~ nem jut (-ott, ne jusson) az eszembe

вспыльчивый lobbanékony (-at, -ak)

вставать, встать felkel|ni (-ek, -t, keljen fel)

встречать, встретить találko|z|ni (-om, -ik, -ott, -zék) vkivel/vmivel; (на вокзале) vár|ni (-ok, -t, -jon) vkit a pályaudvaron

встречаться, встретиться találko|z|ni (-om, -ik, -ott, -zék) vkivel

вступать, вступить belép|ni (-ek, -ett, lépjen be) vhova; ~ в партию belépni a pártba

вступительный экзамен felvételi vizsga (-át, -ája, -ák) ~ felvételi (-t, -je, -k); сдать ~ felvételiz|ni (-em, -ik, -ett, felvételizték) vmiből ~ vhova

второкурсник másodéves (-t, -e, -ek)

вход bejárat (-ot, -a, -ok)

входить, войти bemenni (см. 409, menjen be), bejönni (см. 410, jöjjön be)

вчера tegnap

вчерашний tegnapi

Вы magla (-át), ön (önt); (мн. ч.) maguk (-at), önök (-et) (см. 43, 418)

вы ti (titeket ~ benneteket)

выбирать, выбрать kiválaszt|ani (-ok, -ott, válasszon ki) vkit/vmit vmiből, vki közül

выбросить kidob|ni (-ok, -ott, dobjon ki) vkit/vmit vhonnan

вывалиться kiborul|ni (-t, boruljon ki) vmi vmiből

выглядит: хорошо (плохо) ~ jól (rosszul) néz ki (-ett ki, nézzen ki)

выдавать, выдать kiad|ni (-ok, -ott, adjon ki) vmit; ~ замуж férjhez ad|ni (-ok, -ott, -jon) vkit vkihez

выдумать kigondol|ni (-ok, -t, gondoljon ki) vmit

выздороветь meggyógyul|ni (-ok, -t, gyógyuljon meg)

вызывать, вызвать hív|ni (-ok, -ott, hívjon ki) vkit/vmit vhonnan; ~ врача hívni az orvost; ~ скорую помощь hívni a mentőket; ~ к телефону telefonhoz hív|ni (-ok, -ott, -jon) vkit

выключать, выключить (радио, телевизор) kikapcsol|ni (-om, -ja, -ta, kapcsolja ki) a rádiót, a televíziót ~ а tévét, см. гасить, тушить

вылавливать, выловить kihalász|ni (-ok, -ott, halásszon ki) vmit vmiből/vhonnan; ~ рыбу kifog|ni (-om, -ja, -ta, fogja ki) a halat

вынуждать, вынудить kényszerít|eni (-ek, -ett, -sen) vkit vmire

вынужденный: быть ~ kénytelen vagyok (voltam, legyen) (+ инфинитив)
выписывать (газету, журнал) előfizet|ni (-ek, -ett, fizessen elő) vmilyen újságra, folyó-
 iratra; járat|ni (-ok, -ott, járasson) vmilyen újságot, folyóiratot
выписываться (в милиции) kijelentkez|ni (-em, -ik, -ett, jelentkezék ki) vhonnan a ren-
 dőrségen
вырабатывать, выработать (план) kidolgoz|ni (-ok, -ott, dolgozzon ki) vmit (tervet)
выражение kifejezés (-t, -e, -ek); находить своё ~ в чём kifejeződ|ik (-ött, fejeződjék ki)
 vmi vmiben
вырасти felnőni (см. 80, 114, 400 nőjön fel)
вырвать из рук kikap|ni (-ok, -ott, kapjon ki) vmit vkinek a kezéből
высказываться, высказаться в связи с чем hozzászól|ni (-ok -t, szóljon hozzá) vmihez
выскочить kiugr|ani (-om, -ik, -ott, ugorják ki) vhonnan
высокий magas (-at, -ak; -abb)
выставка kiállítás (-t, -a, -ok); ВДНХ a Népgazdasági Kiállítás (-on)
выстирать kimos|ni (-ok, -ott, mosson ki) vmit
выход kijárat (-ot, -a, -ok); ~ (из положения) megoldás (-t, -a, -ok); если другого
 ~ а нет ha nincs más megoldás ~ ha más kiút nincs
выходить, выйти kijönni (см. 410, jöjjön ki), kimenni (см. 409, menjen ki); ~ замуж
 férjhez menni (см. 409, menjen férjhez) vkihez
выходной день munkaszüneti nap (-ot, -ja, -ok), szünnap
вычёркивать (слова из текста) kihúz|ni (-ok, -ott, húzzon ki) (szavakat a szövegből)
вычистить kitisztít|ani (-ok, -ott, tisztítsa ki) vmit
выясняться, выясниться kiderül|ni (-t, derüljön ki) vkiről/vmiről vmi

Габсбурги a Habsburgok (произносится: habszбургok) (-at)

газ gáz (-t, -a, -ok)

газета újság (-ot, -ja, -ok), hírlap (-ot, -ja, -ok)

газовый gáz-; ~ ая плита gáztűzhely (-et, -e, -ek)

газопровод gázvezeték (-et -e, -ek)

галстук nyakkendő (-t, -je, -k)

гасить, погасить свет leolt|ani (-om, -ja, -otta, oltsa le) a villanyt

гастроном élelmiszerüzlet (-et, -e, -ek); (в Венгрии) a közért (-et, -je, -ek; -ben) ~ а
 csemege (-ét, -éje, -ék; -ében) ~ az ABC (ábécé, -t, -je, -k; -ben)

где hol?

где-то vhol, vminek a táján

генерал tábornok (-ot, -a, -ok)

география földrajz (-ot, -a)

геронческий hősi (-t, -ek), hősies (-et, -ek), hős-

герой hős (-t, -e, -ök); (дважды) ~ Советского Союза a Szovjetunió (kétszeres) Hős|e
 (-ét); ~ Социалистического Труда a Szocialista Munka Hős|e (-ét); город-~ hős

város (-t, -ok); ~ романа regényhős (-t) ~ a regény hős|e (-ét); ~ пьесы a (szín)da-
rab hős|e (-ét, -ei)
гид idegenvezető (-t, -je, -k)
гимн himnusz (-t, -a, -ok)
гладить, погладить simogat|ni (-ok, -ott, simogasson) vkit, megsimogat|ni (-ok, -ott, simogasson meg) vkit; выгладить kivasal|ni (-ok, -t, vasaljon ki) vmit
гладкий sim|a (-át, -ák)
главный fő-
глаз szem (-et, -e, -ek); одноглазый félszemű (-t, -ek)
глоток korty (-ot, -a, -ok); ~ воды (egy) korty víz (vizet); одним ~ом egy hajtásra
глубина mélység (-et, -e, -ek)
глупость butaság (-ot, -a, -ok)
глупый but|a (-át, -ák), ostob|a (-át, -ák)
гнев harag (-ot, -ja, düh (-öt, -e),
гневный haragos (-t, -ak), dühös (-et, -ek)
говорить, сказать beszél|ni (-ek, -t, -jen), mond|ani (-ok, -ott, -jon) vkiről/vmiről vmit;
говорят, что ... azt mondják, hogy ...
год év (-et, -e, -ek); Сколько ему лет? Hány éves? (см. 31); в этом ~у az idén ~ ebben az évben; в прошлом ~у tavaly ~ a múlt évben; в следующем ~у jövőre ~ a jövő évben; ежегодно, каждый год minden évben ~ évente; в течение (несколько, долгих) лет évekig; С Новым годом! Boldog új évet!
годный jó (-k) vmire ~ alkalmas (-ak) vmire; (билет) érvényes vmettől vmeddig
годовщина évforduló (-t, -ja, -k)
гол gól (-t, -ja, -ok); забивать, забить ~ gólt lőni (см. 400) ~ gólt rúg|ni (rúgok, rúgott, rúgjon)
голень lábszár (-t, -a, -ak)
голова fej (-et, -e, -ek)
головокружительный szédítő (-t, -ek), szédületes (-et, -ek)
голод éhség (-et, -e); умирать с ~у éhen hal|ni (-ok, -t, haljon éhen)
голодный éhes (-et, -ek)
голос hang (-ot, -ja, -ok); во весь ~ teli torokból; szavazat (-ot, -a, -ok)
голосовать szavaz|ni (-ok, -ott, -zon) vkire/vmire
голубой (világos)kék (-et, -ek); у него ~ые глаза (neki) kék szeme van
голубцы töltött káposzt|a (-át, -ája, -ák)
гора hegy (-et, -e, -ek)
голый meztelen (-t, -ek)
гордиться büszkélked|ni (-em, -ik, -ett, -jék) vkivel/vmivel
гордость büszkeség (-et, -e)
гордый, быть ~ым büszk|e (-ék) vkire/vmire
горе bánat (-át, -a) ~ бубанат; «Горе от ума» „Az ész bajjal jár”
горевать búsul|ni (-ok, -t, -jon) vki/vmi miatt

горло tor|ok (-kot, -ka, -kok), воспаление ~a torokgyulladás (-t, -a, -ok)
город város (-t, -a, -ok)
горький keserű (-t, -ek)
господин úr (urát, ura, urak), Дамы и господа! Holgyeim és uraim!
гостеприимство vendégszeretet (-et, -e)
гостиница szállod|a (-át, -ája, -ák)
гость vendég (-et, -e, -ek)
государственный állami (-t, -ak), állam-
государство állam (-ot, -a, -ok)
готовиться készül|ni (-ok, -t, -jon) vmire
готовый kész (-t, -ek), в ~ом виде keszen, я готов(ый) készen vagyok
градус fok (-ot, -a, -ok), Сколько ~ов сегодня? Hány fok van ma?
гражданин, гражданка polgártárs (-at, -a, -ak), állampolgár (-t, -a, -ok) (в качестве обращения не употребляется), ~ Советского Союза szovjet állampolgár (-t, -ok); ~ ВНР magyar állampolgár (-t, -ok)
гражданство állampolgárság (-ot, -a)
грамота ok|level (-levelet, -levele, -levelek), учредительная ~ alapító|levél (-levelet, -levele, -levelek)
грамм gramm (-ot, -ja), 100 граммов tíz dek|a (-át)   tíz dekagramm (-ot), 100 граммов жидкости egy deci (-t)   egy deciliter (-t) (см 58)
граница határ (-t, -a, -ok), за ~ей kulfoldon, за ~у kulfoldre, из-за ~ы kulfoldról
грипп influenz|a (-át, -ája), болеет ~ом influenzás (-t, -ok), эпидемия ~a influenza-járvány (-t, -a, -ok)
грудь mell (-et, -e, -ek)
группа csoport (-ot, -ja, -ok)
грустить szomorkod|ni (-om, -ik, -ott, -jék) vki/vmi miatt
грустный szomorú (-t, -ak)
грязный piszkos (-at, -ak); ~ белье a szennyes (-t, -e)
гулять sétál|ni (-ok, -t, -jon); ~ немного sétál|ni egy kicsit, (не работать) henyél|ni (-ek, -t, -jen), ~ (на свадьбе и т. п.) mulat|ni (-ok, -ott, mulasson) (lakodalomban)
густой sűrű (-t, -ek)

да igen; вот это да! ez igen!
да здравствует éljen! да здравствуют éljenek!
давать, дать ad|ni (-ok, -ott, -jon) vkinek vmit
давно régen; давным-давно régesrég
далёкий messzi (-ek), távoli (-ak)
далеко messze vkitől/vmitől, távol vkitől/vmitől
дальний távoli (-t, -ak); ~ Восток a Távol-Kelet (-et, -en); поезда дальнего следования távolsági vonatok
дальше tovább

дама hölgy (-et, -e, -ek); Дамы и господа! Hölgyeim és uraim!; «Дама с собачкой» „A kutyás hölgy”
данный adott (-at, -ak); ~ые az adatok (-at)
дата keltezés (-t, -e, -ek) ~ dátum (-ot, -a, -ok)
дать отчёт beszámol|ni (-ok, -t, számoljon be) vkinek vmiről
дверь ajtó (-t, ajtóm, ajtód, ajtaja, ajtónk, ajtótok, ajtajuk, -k)
движение mozgalm (-mat, -ma, -mak); рабочее ~ munkásmozgalom; (физ., фил.) mozgás (-t, -a, -ok); (сообщение) forgalm (-mat, -ma); правила уличного ~я (a) közlekedési szabályok (-at) ~ (сокр.:) a KRESZ (-t)
двор udvar (-t, -a, -ok); королевский ~ a királyi udvar; царский ~ a cári udvar
дворец palot|a (-át, -ája, -ák); Зимний ~ a Téli Palota; ~ съездов a Kreml Kongresszusi Palotája
двоюродный (см. 71)
девиза deviz|a (-át, -ája, -ák)
девушка lány (-t, -ok)
дедушка nagyap|a (-át, -ája, -ák) (см. 71)
дежурный ügyeletes (-t, -ek); (в школе a hetes (-t, -e, -ek)
дежурство ügyelet (-et, -e)
действие cselekvés (-t, -e, -ek)
действительно tényleg, igazán
декабрист dekabrist|a (-át, -ák)
декламировать szavall|ni (-ok, -t, -jon) vmit
декларация nyilatkozat (-ot, -a, -ok)
делать csinál|ni (-ok, -t, -jon); ~ покупки bevásárol|ni (-ok, -t, vásároljon be) (без прямого дополнения)
деликатный kényes (-et, -ek)
дело ügy (-et, -e, -ek), dol|og (-got, -ga, -gok) ~ teendő (-t, -je); у меня много дел sok dolgom van
демонстрация felvonulás (-t, -a, -ok)
день nap (-ot, -ja, -ok; -on) (дни недели см. 84)
деньги pénz (-t, -e, -ek)
деревенский falusi (-t, -ak)
деревня falu (falut, falva ~ faluja, falvak ~ faluk)
дерево fa (fát, fája, fák)
деревянный fa-; ~ дом faház (-at, -a, -ak)
десятый tized (-et); 41,6 negyvenegy egész hat tized (-et, -e)
детский gyermek- ~ gyerek-; ~ сад óvod|a (-át, -ája, -ák)
дешёвый olcsó (-t, -ak ~ -k)
деятельность tevékenység (-et, -e, -ek)
деятельный tevékeny (-et, -ek)
джонатан jonatán (-t, -ok) ~ jonatánalm|a (-át, -ája, -ák)

диалект nyelvjárás (-t, -a, -ok)
 диалог párbeszéd (-et, -e, -ek)
 дикий vad (-at, -ak)
 диплом diplom|a (-át, -ája, -ák)
 дипломная работа szakdolgozat (-ot, -a, -ok), diplomamunk|a (-át, -ája, -ák)
 директор igazgató (-t, -ja, -k); ~ школы iskolaigazgató; ~ фабрики gyárigazgató;
 генеральный ~ vezérigazgató; ~ картины (фильма) gyártásvezető (-t, -je, -k)
 дискуссия vit|a (-át, -ája, -ák)
 диссертация értekezés (-t, -e, -ek) ~ disszertáció (-t, -ja, -k); кандидатская ~ kandidátusi értekezés; докторская ~ doktori disszertáció
 длинный hosszú (-t, -ak; hosszabb)
 длиться (во времени) vmettől vmeddig tart (-ott, -son)
 для -nak/-nek
 -дневный -napos (-t, -ak)
 до -ig; до тех пор, пока ... addig..., amíg
 добивать, добить kitermel|ni (-ek, -t, termeljen ki) vmit
 добраться до eljut|ni (-ok, -ott, jusson el) vhova ~ ér|ni (-ek, -t, -jen) vhova
 добрый jó (-t, -k; jobb, -at); ~ вечер! Jó estét kívánok!; ~ день! Jó napot kívánok!;
 ~ утро! Jó reggelt kívánok!; Всего доброго! Minden jót kívánok!
 довольно elég
 довольный elégedett (-ek) vkivel/vmivel
 договор szerződés (-t, -e, -ek); мирный ~ békeszerződés
 дождь eső (-t, -je, -k); идёт ~ esik (esett, essen) az eső
 доказать bebizonyít|ani (-ok, -ott, bizonyítson be) vkinek vmit vmivel
 доказывать bizonyít|ani (-ok, -ott, -son) vkinek vmit vmivel
 доклад előadás (-t, -a, -ok) ~ beszámoló (-t, -ja, -k)
 докторская (колбаса) párizsi (-t, -ja)
 долгий hosszú (-t, -ak; hosszabb)
 доложить jelent|eni (-ek, -ett, -sen) vkinek vmit
 дом ház (-at, -a, -ak)
 до́ма (здесь) itthon, до́ма (там) otthon
 домашний házi (-ak); ~ хозяйство háztartás (-t, -a, -ok); ~ задание házi feladat (-ot, -a, -ok)
 домо́й haza
 дополнять, дополнить kiegészít|eni (-ek, -ett, egészítsen ki) vmit vmivel
 дорогой kedves (-t, -ek), drága (-át, -ák); дорогого сто́ит drága
 доска deszk|a (-át, -ája, -ák); (в школе) tábl|a (-át, -ája, -ák)
 дословно szó szerint
 доставать, достать (из кармана) elővenni (см. 402, vegyen elő) vmit
 достаточный elég (eleget), elégséges (-et, -ek)
 достать билеты szer|ezni (-zek, -ez, -zett, -ezzen) jegyet

достопримечательность látnivaló (-t, -ja, -k), nevezetesség (-et, -e, -ek)
доход jövedelem (-met, -me, -mek)
дощатый deszka-
драться verekedni (verekszem, verekszik, verekedett, verekedjék)
древне- ó-
древнерусский óorosz ~ régi orosz
древний régi (-t, -ek), ó-
дрожать remeg|ni (-ek, -ett, -jen), reszket|ni (-ek, -ett, reszkessen)
друг barát (-ot, -ja, -ok)
друг друга egymást; **друг другу** egymásnak; **друг о друге** egymásról; (местоимение egymás + падежные окончания)
другой más (-t, -ok); **один (тот) ... , другой ...** az egyik ..., a másik ...
думать gondol|ni (-ok, -t, -jon) vkire/vmire; ~ **над чём** gondolkod|ni (-om, -ik, -ott, -jék) vkin/vmin; я ~ю azt hiszem; не ~ю nem hiszem; что ты ~ешь об этом? mit gondolsz erről?; об этом никто не ~ет erre senki sem gondol (-t, -jon)
Дунай a Dun|a (-át, -ája)
дунайский dunai (-t, -ak)
дурак hülye (-ét, -ék); **остоб** |a (-át, -ák)
дух szellem (-et, -e, -ek)
душа lélek (lelket, lelke, lelkek); **широкая** ~ orosz lélek; «Мёртвые ~и» a „Holt lelkek”
дыра lyuk (-at, -a, -ak)

Европа Euró|a (-át, -ája)
европейский európai (-t, -ak)
еда ennivaló (-t, -ja)
единица (отметка) egyes (произн.: eggyes) (-t, -e, -ek); (денежная, административная ~) egység (-et, -e, -ek)
единственный egyetlen (произн.: eggyetlen) (-t, -ek)
единство egység (-et, -e, -ek)
единый egyenlő (-t, -ek); ~ **мнение** egységes vélemény (-t)
еле alig, nagy nehezen; ~ **стоит на ногах** alig áll a lábán
епископ püspök (-öt, -e, -ök)
ерунда ostobaság (-ot, -a), hülyeség (-et, -e, -ek)
если ha
есть enni, см. 402
есть (имеется) van, см. 11
ещё még; **вот ~ бы!** még mit nem!

жалеть sajnál|ni (-ok, -t, -jon) vkit/vmit
жаль! kár! как ~! de kár!

жанр műfaj (-t, -a, -ok)
жареное (мясо) sült hús (-t, -a, -ok) ~ sült (-et, -je, -ek)
желать чего kíván|ni (-ok, -t, -jon) vkinek vmit; см. kívánni
желающие az érdeklődők
железный vas-
железная дорога vas|út (-utat, -útja, -ak)
железо vas (-at, -a, -ak)
жёлтый sárg|a (-át, -ája, -ák)
желудок gyom|or (-rot, -ra, -rok); расстройство желудка gyomorrontás (-t, -a, -ok)
жена feleség (-et, -e, -ek)
жениться feleségül venni (см. 62, 106) vkit; megnősül|ni (-ök, -t, nősüljön meg); см. по-
жениться, feleség
жених vőlegény (-t, -e, -ek)
женщина nő (-t, -je, -k); замужняя ~ asszony (-t, -a, -ok); незамужняя ~ lány (-t, -ok);
~ (офиц.) hajadon; международный день женщин a Nőnap (-ot, -on)
жертва áldozat (-ot, -a, -ok); ~ революции mártír (-t, -ja, -ok)
животное állat (-ot, -a, -ok)
жидкий folyékony (-at, -ak)
жидкость folyadék (-ot, -ja, -ok)
жизнь élet (-et, -e, -ek); уровень ~ и életszínvonal (-at, -a); образ ~ и életmód (-ot, -ja, -ok)
жить él|ni (-ek, -t, -jen); ~ (у родителей, на улице Горького и т. п.) lak|ni (-om, -ik, -ott, -jék)
жужжать zümmög|ni (-ött, -jön); (мотор) zúg|ni (-ott, -jon)
журнал folyóirat (-ot, -a, -ok)

за (+ вин. п.) -ért; за мир a békéért; за неделю egy hét alatt; vki/vmi mögé (последелог),
сесть за стол asztalhoz ül|ni (-ök, -t, -jön)
за (+ твор. п.) vki/vmi mögött (последелог); vkiért/vmiért; послать за врачом orvosért
küld|eni (-ök, -ött, -jön)
за: что за...! micsoda...!
забастовка sztrájk (-ot, -ja, -ok)
заблаговременно idejében, jókor, jóval előbb
заболеть megbeteg|edni (-szem, -szik, -edett, betegedjék meg); у меня ~ла голова
megfájdul (-t, fájduljon meg) a fejem
забывать, забыть elfelejt|eni (-ek, -ett, felejtсен el) vkit/vmit; ~ дома otthon (itthon)
felejt|eni (-ek, -ett, -sen) vmit
завясеть: это зависит от того ez attól függ (-ött, -jön)
завод (на ~е) üzem (-et, -e, -ek; -ben)
завтрак reggeli (-t, -je, -k)
завтракать reggeliz|ni (-ik, -ik, -ett, -zék), enni (см. 402) vmit reggelire

заговор összeesküvés (-t, -e, -ek); составить ~ összeesküvést szőni (см. 114, 80) vki/vmi ellen
загорать, загореть на солнце napoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék), sütkérez|ni (-em, -ik, -ett, -zék) a napon
граница külföld (-et), см. граница
задание feladat (-ot, -a, -ok); домашнее ~ házi feladat
задерживать, задержать feltart|ani (-ok, -ott, tartson fel) vkit vmivel
задумываться, задуматься eltűnőd|ni (-öm, -ik, -ött, tűnődjék el) vmin; töpreng|eni (-ek, -ett, -jen) vmin
Задунайский край a Dunántúl (-t; -on)
зазвонить (телефон, будильник) megszólal|ni (-t, szólaljon meg)
заколка hajcsat (-ot, -ja, -ok), hajtű (-t, -je, -k)
закон törvény (-t, -e, -ek); принять ~ törvényt hoz|ni (-ott, -zon) vmiről
закрывать, закрыть becsuk|ni (-ok, -ott, csukjon be) vmit
закрываться becsukód|ni (-ik, -ott, csukódjék be)
зал terem (-met, -me, -mek); **актовый** ~ díszterem; ~ **ожидания** váróterem
замечать, заметить észrevenni (см. 402, vegyen észre) vkit/vmit
замешательство zavar (-t, -a); zűrzavar
замók zár (-at, -ja, -ak)
зámok vár (-at, -a, -ak), (vár)kastély (-t, -a, -ok)
занавес, занавеска függöny (-t, -e, -ök)
занимать, занять место helyet foglal|ni (-ok, -t, foglaljon helyet)
заниматься foglalkoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék) vkivel/vmivel; (учиться) tanul|ni (-ok, -t, -jon)
занятие: практическое ~ gyakorlat (-ot, -a, -ok); ~ по языку в вузах (разг.) stílusgyakorlat (-ot, -a, -ok; -on) ~ (офиц.) stílusgyakorlat (-ot, -a, -ok; -on)
запас készlet (-et, -e, -ek), tartalék (-ot, -a, -ok)
запах szag (-ot, -a, -ok); см. аромат
запереть на ключ bezár|ni (-ok, -t, zárjon be) vmit
заниска cédul|a (-át, -ája, -ák); ~ и feljegyzés (-t, -e, -ek)
записываться (в библиотеку) beiratkoz|ni (-om, -ik, -ott, iratkozzék be)
запись feljegyzés (-t, -e, -ek); ~ и jegyzet (-et, -e, -ek)
заполнить анкету kitölt|eni (-öm, -i, -ötte, töltse ki) a kérdőívet
запрещать, запретить betilt|ani (-ok, -ott, tiltson be) vmit
запрос kereslet (-et, -e), igény (-t, -e, -ek)
запястье csukló (-t, -ja, -k)
запятая vessző (-t, -je, -k)
зарплата, заработная плата fizetés (-t, -e, -ek), bér (-t, -e, -ek); **месячная** ~ egyhavi fizetés ~ egyhónapi fizetés
заседание ülés (-t, -e, -ek)
заслуженный артист érdemes művész (-t, -e, -ek)

заслуживать (доверие) megérdem|elni (-lek, -el, -elt, érdemeljen meg) vmit
засмеяться elnevet|ni (-em, -i, -te, nevesse el) magát
застегнуть begombol|ni (-ok, -t, gomboljon be) vmit
засыпать, заснуть elaludni (см. 72, -t, aludjon el)
заходить, зайти (на минуту) belép|ni (-ek, -ett, lépjen be) vkihez; (к живущим на верхних этажах) felszalad|ni (-ok, -t, szaladjon fel) vkihez ~ felugr|ani (-om, -ik, -ott, ugorjon fel) vkihez
зачем? minek? miért?
зачёт (в вузах) beszámoló (-t, -ja, -k); сдать ~ по beszámol|ni (-ok, -t, számoljon be) vmiből; (редко:) kollokvium (-ot, -a, -ok)
зачётка, зачётная книжка lecke|könyv (-et, -e, -ek) ~ index (-et, -e, -ek)
защита védel|em (-met, -me); ~ родины a haza védelme; ~ диссертации a kandidátusi (doktori) értekezés megvédése (-ét) ~ (пазг.) a védés (-t, -e)
защищать, защитить véd|eni (-ek, -ett, -jen) vmit; megvéd|eni (-ek, -ett, védjen meg) vmit
защититься védekez|ni (-em, -ik, -ett, -zék) vki/vmi ellen vmivel; ~ ~ защитить диссертацию megvéd|eni (-em, -i, -te, védje meg) a disszertációját
звание cím (-et, -e, -ek); rang (-ot, -ja, -ok)
звать hív|ni (-ok, -ott, -jon) vkit/vmit vminek; как тебя зовут? hogy hívnak? (см. 56); nevez|ni (-ek, -ett, -zen) vkit/vmit vminek
звезда csillag (-ot, -a, -ok); красная ~ vörös csillag; Полярная ~ a Sarkcsillag
звонить, позвонить (по телефону) felhív|ni (-ok, -ott, hívjon fel) vkit telefonon; telefonál|ni (-ok, -t, -jon) vkinek; (в дверь) csenget|ni ~ csönget|ni (-ek, -ett, csöngessen); (в колокол) harangoz|ni (-ok, -ik, -ott, -zék); (телефон) cseng (-ett, -jen) a telefon
здание épület (-et, -e, -ek)
здесь itt
здороваться köszön|ni (-ök, -t, -jön) vkinek; üdvözlö|ni (-lök, -öl, -t, -jön) vkit; см. 72
здоровый egészséges (e-gész-séges) (-et, -ek)
здоровье egészség (e-gész-ség) (-et, -e); желаю крепкого ~ я jó egészséget kívánok!;
 за ~ на (твоё) здоровье egészségedre; за ~ на (наше) здоровье egészségünkre;
 за ~ на (Ваше, ед. ч.) ~ egészségére; за ~ на (Ваше, мн. ч.) ~ egészségükre;
 за ~ на (ваше) ~ egészségetekre
зелёный zöld (-et, -ek)
земля föld (-et, -je, -ek; -ön)
зеркало tükr|ör (-röt, -re, -rök)
зерно gabon|a (-át, -ája)
зима tél (telet, tele, telek)
зимний téli (-t, -ek); ~ дворец a Téli Palot|a (-át); ~ каникулы a téli szünet (-et; -ben)
зимой télen
знак jel (-t, -e, -ek); в ~ чего vminek a jeléül; под ~ом vminek a jegyében
знакомый ismerős (-t, -e, -ök)

знаменитый híres (-t, -ek) vmiről ~ nevezetes (-t, -ek) vmiről

знамя zászló (см. 122)

знание tudás (-t, -a); ~я ismeret (-et, -e, -ek)

знать ismer|ni (-ek, -t, -jen) vkit/vmit; tud|ni (-ok, -ott, -jon) vmit ~ vmiről

значит (напречие) tehát, szóval, következésképp(en)

значит: что это значит? ez mit jelent?

зонтик esernyő (-t, -je, -k)

зуб fog (-at, -a, -ak)

зубной: ~ врач fogorvos (-t, -a, -ok); ~ паста fogkrém (-et, -e, -ek); ~ щётка fogkefe (-ét, -éje, -ék)

и és, s, meg; я и ты te meg én; (тоже) is; и..., и... mind..., mind... ~ ... is, ... is и т. д. (é)s a többi (сокр.: stb.)

иголка tű (-t, -je, -k)

играть játszani (-om, -ik, -ott, játsszék) vmit ~ vmivel; ~ роль Наташи Natasa szerepét játszani; ~ в футбол futballoz|ni (-ok, -ik, -ott, -zék); ~ в шахматы sakkoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék)

идеализировать eszményít|eni (-ek, -ett, -sen) vkit/vmit; idealizál|ni (-ok, -t, -jon) vkit/vmit

идея eszm|e (-ét, -éje, -ék), gondolat (-ot, -a, -ok); (внезапная мысль) ötlet (-et, -e, -ek)

идти menni ~ jönni (см. 40, 54, 106, 409, 410)

из (+ род. п.) -ból/-ből

из-за (+ род. п.) vki/vmi miatt (последлог); ~ меня miattam; ~ этого emiatt

из-под vki/vmi alól (последлог); ~ кровати az ágy alól

известие hír (-t, -e, -ek); «Последние ~я» (по радио) „Híreket mondunk”

известно ismeretes (-ek); всем ~, что ... mindenki tudja, hogy ...

известный híres (-t, -ek) vki/vmi vmiről; всемирно ~ világhírű (-t, -ek); всем ~ közismert (-et, -ek)

извини ~ извините ~ извиняюсь bocsánat ~ bocsánatot kérek

изгнание vkinek/vminek a kiűzés|e (-ét) vhonnan

изгонять, изгнать kiűz|ni (-ök, -ött, úzzön ki) vkit/vmit vhonnan

издалека messziről; távolról

издание (первое, второе) (az első, a második) kiadás (-t, -a, -ok); (периодические, подписные) kiadvány (-t, -a, -ok)

изложение vminek az ismertetés|e (-ét) ~ taglalás|a (-át)

изменение változás (-t, -a, -ok)

изнашивать elkop|ni (-ik, -ott, kopjék el)

или vagy

имеется van (volt, legyen) ~ megvan (megvolt, legyen meg)

имени см. 20

именины névnap (-ot, -ja, -ok); в день его ~ a névnapján ~ a neve napján

именно éppen
император az uralkodó (-t, -ja, -k), császár (-t, -a, -ok), (в России) cár (-t, -ja, -ok)
императрица az uralkodonő (-t, -je, -k), császárnő (-t, -je, -k), (в России) cárnő (-t, -je, -k)
империя birodalom (-mat, -ma, -mak)
импорт behozatal (-t, -a)
имя név (nevet, neve, nevek) ~ kereszt|név (-nevet, -neve, -nevek); (офиц.) utó|név (-nevet, -neve, -nevek)
иначе говоря vagyis
индекс (почтовый) irányítószám (-ot, -a, -ok)
индустриализация iparosítás (-t, -a)
иногда néha
иной más (-t, -ok), másmilyen (-t, -ek), по-иному másként
иностранец, иностранка külföldi (-t, -je, -ek)
иностранный külföldi (-t, -ek)
инспектор курса в вузах évfolyamfelelős (-t, -e, -ok)
институт (вуз) főiskola (-át, -ája, -ák, -án), (научно-исследовательский) tudományos kutatóintézet (-et, -e, -ek) ~ intézet
интервью nyilatkozat (-ot, -a, -ok), дать ~ nyilatkoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék) vkinek/vminek vkiről/vmiről
интересный érdekes (-et, -ek)
интересоваться érdekel|ni (-t, -jen) vkit vki/vmi, érdeklőd|ni (-om, -ik, -ott, -jék) vki/vmi iránt
интересы érdek (-et, -e, -ek), в ~ax vkinek/vminek az érdekében
интернациональный nemzetközi (-t, -ek)
искать keres|ni (-ek, -ett, -sen) vkit/vmit
исключение kivétel (-t, -e, -ek), за ~ем vkinek/vminek a kivételével, в качестве ~я kivételesen
исключительно kizárólag
искусство művészet (-et, -e, -ek), история ~a művészettörténet (-et, -e, -ek)
искусствовед művészettörténész (-t, -e, -ek)
исполнять, исполнить (долг) teljesít|eni (-ek, -ett, -sen) vmit (kotelességet)
исправлять, исправить kijavít|ani (-ok, -ott, javítson ki) vmit (a hibákat)
испугаться megijed|ni (-ek, -t, ijedjen meg) vkitől/vmitől
истина igazság (i-gaz-ság) (-ot, -a), igaz (-at, -a)
историк történész (-t, -e, -ek)
история történeljem (-met, -me, -mek)
источник forrás (-t, -a, -ok); литературный ~ forrásmunk|a (-át, -ája, -ák) ~ forrás
исчезать, исчезнуть eltűn|ni (-ok, -ik, -t, tűnjön el) vhonnan
итог végeredmény (-t, -e, -ek), в конечном ~е végeredményben, итого összesen

к(+ дат. п.) -hoz/-hez/-höz; -ra/-re; к 5 (часов) ötre
каблук cipősar|ok (-kat, -ka, -kak)
Кавказ (на ~е) a Kaukázus (-t; **-ban**)
каждый minden (-t), minden egyes (произносится: mindeneggyes; -t); ~ это знает ezt mindenki tudja
кажется úgy látszik (látszott); (мне, тебе, ему, ей, и т. д.) ~ azt hiszem, azt hiszed (azt hittem, hitted и т. д., см. **верить**)
как? hogyan?, hogy?; (союз) . . . ,hogy; ~ бы не nehogy (см. 420); как-нибудь valahogyan ~ valahogy
как раз éppen
какао kakaó (-t, -ja)
каким образом? hogyan? miként?, miképpen?
какого цвета milyen?, milyen színű (-ek)? (см. 27)
какой milyen (-t, -ek); ~ из многих melyik (-et, -ek)
календарь naptár (-t, -ja, -ak)
каменистый köves (-et, -ek)
каменный kő-; ~ стена kőfal (-at, -a, -ak); «~гость» а «Kővendég» (-et, -e)
камень kő (követ, köve, kövek); драгоценный ~ drágakő
камера хранения csomagmegőrző (-t, -je, -k)
«Канцелярские товары» (магазин) ápisz (-t, -a, -ok; -ban) ~ papírbolt (-ot, -ja, -ok)
капитал tőke (-ét, -je); «Капитал» „A tőke”
капля csepp (-et, -je, -ek) ~ csöpp (-öt, -je, -ök); до последней капли крови utolsó csepp véréig
капуста káposzta (-át, -ája, -ák); кислая, квашенная ~ savanyúkáposzta
карандаш ceruza (-át, -ája, -ák)
карие глаза: у него ~ (neki) barna szeme van
карман zseb (-et, -e, -ek)
карта térkép (-et, -e, -ek)
картина kép (-et, -e, -ek)
картофель (разг.) krumpli (-t, -ja, -k) ~ burgonya (-át, -ája, -ák)
касаться: что касается этого ami azt illeti, . . . (illette)
касающийся этого az idevonatkozó (-t, -ak) ~ az idevágó (-t, -ak)
касса pénztár (-t, -a, -ak)
кастрюля (высокая) fazék (fazekat, fazeka, fazekak); (плоская) lábos (-t, -a, -ok)
кафе eszpresszó (-t, -ja, -k), kávéház (-at, -a, -ak)
кафедра tanszék (-et, -e, -ek) (см. 57)
качать головой (отрицательно) ráz|ni (-om, -za, -ta, -za) a fejét; (в знак недовольства) csóvál|ni (-om, -ja, -ta, -ja) a fejét
качество minőség (-et, -e); какого ~а? milyen? milyen minőségű (-ek)?; в ~е кого/чего -ként

квартира lakás (-t, -a, -ok); ~ со всеми удобствами összkomfortos lakás; коммунальная ~ társbérlet (-et, -e, -ek)

кефир kefir (-t, -je)

кивать (в знак одобрения, согласия) bólogat|ni (-ok, -ott, bólogasson) vmire, bólint|ani (-ok, -ott, -son) vmire; ~, **кинуть** (в знак одобрения; вместо приветствия) bólint|ani (-ok, -ott, -son) vkinek, biccent|eni (-ek, -ett, biccentsen)

килограмм (разг.) kiló (-t, -ja, -k) ~ (офиц.) kilogramm (-ot, -ja, -ok) (см. 58)

кино, кинотеатр mozi (-t, -ja, -k) ~ filmszínház (-at, -a, -ak)

кладбище temető (-t, -je, -k; -ben)

кладовая (в квартире) (élés)kamr|a (-át, -ája, -ák); raktár (-[a]t, -a, -ok)

класть, положить lerak|ni (-ok, -ott, rakjon le) vmit vhoва

климат éghajlat (-ot, -a); перемена ~ a levegőváltozás (-t)

ключ kulcs (-ot, -a, -ok), vminek a kulcs|a (-át) ~-kulcs; ~ от квартиры lakáskulcs; ~ от шкафа szekrénykulcs; (горячий источник) hőforrás (-t, -a, -ok) ~ hé|víz (-vizet, -vizek)

книга könyv (-et, -e, -ek)

книжный könyv-, könyves-; ~ магазин könyvesbolt (-ot, -ja, -ok)

кнопка (разг.) gomb (-ot, -ja, -ok), hívógomb; нажмите ~y! nyom|ja meg a gombot!

князь herceg (-et, -e, -ek); (правящий) ~ (на Руси, в Трансильвании) fejedelm (-met, -me, -mek); великий ~ nagyfejedelm

ковёр szőnyeg (-et, -e, -ek)

колбаса felvágott (-at, -ja, -ak); копчёная ~ kolbász (-t, -a, -ok)

колготки harisnyanadrág (-ot, -ja, -ok)

колено térd (-et, -e, -ek); на ~ях vkinek az ölében

колесо kerék (kereket, kereke, kerekék)

количество mennyiség (-et, -e, -ek)

коллекция gyűjtemény (-t, -e, -ek)

колодец kút (kutat, kútja, kutak); ~ с журавлём gémeskút

колонизировать gyarmatosít|ani (-ok, -ott, -son) vmit

колония gyarmat (-ot, -a, -ok)

кольцо gyűrű (-t, -je, -k); обручальное ~ jegygyűrű; (кольцевая магистраль) kör|út (-utat, -útja, -utak)

коляска babakocsi (-t, -ja, -k)

команда csapat (-ot, -a, -ok); футбольная ~ labdarúgócsapat

командировка kiküldetés (-t, -e, -ek); служебная ~ szolgálati út ~ hivatalos út (utat, útja, utak); научная ~ tanulmány|út (-utat, -útja, -utak)

комната szob|a (-át, -ája, -ák)

комнатный -szobás (-t, -ak)

компетентный illetékes (-t, -ek); ~ые лица az illetékesek (-et)

компют kompót (-ot, -ja, -ok)

Комсомол a Komszomol (-t, -ja)

комсомолец, комсомолка komszomolist|a (-át, -ája, -ák)
кондуктор kalauz (-t, -a, -ok)
конец vkinek/vminek a végle (-ét); ~ фильма Vége a filmnek. ~ Света vége a világnak; Мне ~! Végem van!; в конце ~ов végül is
конечно természetesen, persze
конечный vég-; ~ая (остановка) végállomás (-t, -a, -ok)
конституция alkotmány (-t, -a, -ok); день ~и az Alkotmány napja
контроль ellenőrzés (-t, -e, -ek)
контрольная работа (школь.) dolgozat (-ot, -a, -ok); (в вузах) zárthelyi (-t, -je, -k), dolgozat
конференция értekezlet (-et, -e, -ek); konferencia (-át, -ája, -ák)
кончать, кончить befejez|ni (-ek, -ett, fejezzen be) vmit; (университет, институт) egyetemet ~ főiskolát vég|ezni (-zek, -ez, -zett, -ezzen), elvég|ezni (-zem, -zi, -ezte, végezze el) az egyetemet ~ főiskolát; Он человек с высшим образованием. Egyetemet ~ főiskolát végzett. Он кончил МГУ. A moszkvai Lomonoszov Egyetemen végzett. ~ Elvégezte a moszkvai Lomonoszov Egyetemet.
конь paripa (-át, -ája, -ák) ~ лó (lovat, lova, lovak)
коньяк konyak (-ot, -ja, -ok)
коренной alapvető (-t, -ek), gyökeres (-et, -ek); ~ недостатки alapvető hiányosságok (-at)
корень gyök|ér (-eret, -ere, -erek); (в грамматике:) tő (tövet, töve, tövek)
коридор (в ~е) folyosó (-t, -ja, -k; -n)
коричневый barn|a (-át, -ák)
кормить etet|ni (-ek, -ett, etessen) vkit/vmit vmivel, táplál|ni (-ok, -t, -jon) vkit
коробка doboz (-t, -a, -ok); ~ спичек (egy) doboz gyufa (-át); спичечная ~ gyufás-doboz
король király (-t, -a, -ok)
корона korona (-át, -ája, -ák)
кость csont (-ot, -ja, -ok)
костюм öltöny (-t, -e, -ök); тренировочный ~ melegítő (-t, -je, -k)
кофе kávé (-t, -ja, -k); чёрный ~ feketekávé ~ feket|e (-ét, -éje, -ék); ~ с молоком tejeskávé
кошелёк pénztárc|a (-át, -ája, -ák)
край táj (-at, -a, -ak); Задунайский ~ a Dunántúl (-t, -ja; -on); szél|e (-ét, -ei) vminek; полный до ~ёв színig telt
кран csap (-ot, -ja, -ok); (подъёмный) ~ daru (-t, -ja, -k)
красивый szép (-et, -ek; szebb)
красить fest|eni (-ek, -ett, fessen); ~ (бровь, губы, щёки) kifest|eni (-em, -i, -ette, fesse ki) a szemöldökét, száját, arcát

красный piros (-at, -ak), vörös (-t, -ek); ~ Армия a Vörös Hadsereg (-et, -e, -ek); ~
площадь a Vörös tér (teret; téren); ~ знамя vörös zászló (см. 122); красногвардеец
vöröskaton|a (-át, -ája, -ák); ~ (сущ.) vörös (-t, -ök)

красочно színesen

крах csőd (-öt, -je, -ök)

кредит hitel (-t, -e, -ek)

крем krém (-et, -je, -ek)

Кремль (в Москве) a Kreml (-t; -ben); Кремлёвские куранты a Kreml toronyóráj|a (-át)

крепость vár (-at, -a, -ak); erődítmény (-t, -e, -ek)

кресло karosszék (ka-ros-szék) (-et, -je, -ek), fotel (-t, -e, -ek)

крестьянин paraszt (-ot, -ja, -ok); крепостной ~ jobbágy (-ot, -a, -ok)

крестьянство parasztság (-ot, -a, -ok); крепостное ~ jobbágyság (-ot, -a)

кривой görb|e (-ét, -ék)

кризис válság (-ot, -a, -ok); экономический ~ gazdasági válság; мировой экономи-
ческий ~ világgazdasági válság

крикнуть kiált|ani (-ok, -ott, -son)

критика (процесс) bírálás (-t, -a); (жанр) kritik|a (-át, -ája, -ák) ~ bíráló (-ot, -a, -ok)

кричать kiabál|ni (-ok, -t, -jon)

кровать ágy (-at, -a, -ak)

кровь vér (-t, -e)

кроме vkin/vmin kívül (послелог); кроме субботы и воскресенья szombat és vasárnap
kivételével; кроме меня rajtam kívül

кругозор látókör (-t, -e); с широким ~ ом széles látókörű (-ek)

кружка bögr|e (-ét, -éje, -ék)

крыло szárny (-at, -a, -ak)

крыша tető (-t, -teteje, -k); ~ дома háztető

кто ki? (-t, -k)

кто-нибудь valaki (-t, -k)

куда hova? ~ hová?

кудрявый göndör (-t, -ök)

кукла bab|a (-át, -ája, -ák)

кукуруза kukoric|a (-át, -ája, -ák)

купе fülk|e (-ét, -éje, -ék)

купить megvenni (см. 402, vegyen meg) vmit

куплет versszak (vers-szak) (-ot, -a, -ok)

курить dohány|ozni (-zom, -zik, -zott, -ozzék)

курносый pisz|e (-ét, -ék)

курс évfolyam (-ot, -a, -ok) (см. 32)

кусочек darab (-ot, -ja, -ok); кусочек хлеба (egy) falat kenyér (kenyeret)

кухня konyh|a (-át, -ája, -ák)

кухонный konyhai (-t, -ak), konyha-; ~ стол konyhaasztal (-t, -a, -ok)

кушать enni (см. 62, 102, 106, 402)

лавка bolt (-ot, -ja, -ok)

ладонь tenyér (tenyeret, tenyere, tenyerek)

лак lakk (-ot, -ja, -ok); ~ для ногтей körömlakk; ~ для волос hajlakk

дауреат ...-díjas (-t, -ok); ~ Ленинской премии Lenin-díjas; ~ премии имени Косшута Kossuth-díjas; ~ Нобелевской премии Nobel-díjas

левый bal (-t, -ja)

лёгкие tüdő (-t, см. 122); воспаление ~их tüdőgyulladás (-t, -a, -ok)

лёгкий könnyű (-t, -ek; könnyebb)

легко könnyen

лёд jég (jeget, jege)

ледовитый, ледяной jég-, jeges (-t, -ek)

лейтенант hadnagy (-ot, -a, -ok); младший ~ hadnagy; старший ~ főhadnagy

лекарство gyógyszer (-t, -e, -ek) ~ orvosság (-ot, -a, -ok)

лектор előadó (-t, -ja, -k)

лекция előadás (-t, -a, -ok); читать ~ю előadást tart|ani (-ok, -ott, -son) vkiről/vmiről

ленивый lust|a (-át, -ák)

Ленинские горы a Lenin-hegy (-et, -e; -en)

лентяйничать lustálkod|ni (-om, -ik, -ott, -jék)

лень lustaság (-ot, -a)

лес erdő (-t, erdeje, см. 122, erdők)

лестница lépcső (-t, -je, -k); ступень ~ы lépcsőfok (-ot, -a, -ok); подниматься по ~е felmenni (см. 409, menjen fel) ~ feljönni (см. 410, jöjjön fel) a lépcsőn; спускаться по ~е lejönni (см. 410, jöjjön le) ~ lemenni (см. 409, menjen le) a lépcsőn

лестничная клетка lépcsőház (-at, -a, -ak)

летний nyári (-t, -ak); ~ каникулы nyári szünet (-et, -e; -ben)

-летний éves (-t, -ek)

лето nyár (nyarat, nyara, nyarak)

летом nyáron

ли -e

ликовать ujjong|ani (-ok, -ott, -jon)

лиловый lil|a (-át, -ák)

лимон citrom (-ot, -ja, -ok)

литература irodal|om (-mat, -ma, -mak); художественная ~ szépirodalom; научная (специальная) ~ szakirodalom; научно-популярная ~ tudományos-ismeretterjesztő irodalom

литературный irodalmi (-t, -ak)

литр liter (-t, -e) (см. 58)

лицо (человека) arc (-ot, -a, -ok); (человек) személy (-t, -e, -ek)

личность alak (-ot, -ja, -ok); выдающаяся ~ vminek a nagy alakja

лишь csupán, csupán csak; mindössze

лоб homlok (-ot, -a, -ok)
ловкий ügyes (-et, -ek)
лодыжка bok|a (-át, -ája, -ák)
ложиться feküdni (см. 72); ~ спать lefeküdni (см. 72, feküdjék le) aludni
ложка kanál (kanalat, kanala, kanalak)
лозунг jelszó (-t, jelszava, jelszók ~ jelszavak)
локоть könyök (-öt, -e, -ök)
ломать голову tör|ni (-öm, -i, -te, -je) a fejét vmin
лошадь ló (lovat, lova, lovak)
лучше jobban
лучший jobb (-at, -ja, -ak); самый ~ a legjobb (-at, -ja, -ak)
любимец kedvenc (-et, -e, -ek)
любимый kedves (-t, -ek), szeretett (-ek)
любить szeret|ni (-ek, -ett, szeressen) vkit/vmit; я люблю тебя szeretlek
любовь szeretet (-et, -e); ~ к родине hazaszeretet; (влюблённость) szerel|em (-met, -me, -mek)
любопытный kíváncsi (-t, -ak)
любопытство kíváncsiság (-ot, -a)
лысый kopasz (-t, -ok)

магазин üzlet (-et, -e, -ek)
мазь kenőcs (-öt, -e, -ök)
майор őrnagy (-ot, -a, -ok)
маленький kis ~ kicsi (kicsit, kicsik; kisebb) (см. 30)
мало kevés (keveset)
малыш kisgyerek (-et, -e, -ek), kicsi (-t, -k)
мальчик fiú (-t, -k)
марганец mangán (-t, -ja)
марка (почтовая) bélyeg (-et, -je, -ek); коллекция ~ ок bélyeggyűjtemény (-t, -e, -ek);
 гербовая ~ okmánybélyeg
марксизм-ленинизм marxizmus—leninizmus (marxizmust—leninizmust)
марксист marxist|a (-át, -ák)
масло vaj (-at, -a, -ak); olaj (-at, -a, -ak)
мастерство mesterség (-et, -e, -ek)
материал anyag (-ot, -a, -ok)
материальный: ~ положение anyagi helyzet (-et, -e, -ek)
матч labdarúgó-mérkőzés (-t, -e, -ek), mérkőzés
мать anya, édesanya (см. 71)
махать рукой legyint|eni (-ek, -ett, -sen) vmire; (на вокзале) integet|ni (-ek, -ett, inte-
 gessen) vkinek
маяк világítótorony (-toronyot, -tornya, -tornyok)

МГУ a Moszkvai Lomonoszov Egyetem (-et; -en) ~ az MGU (произн.: az emgéu; -t; -n)
мебель bútor (-t, -a, -ok)
мёд méz (-et, -e)
медный réz-; «Медный Всадник» a „Bronzlovas” (-t)
медь réz (reze, reze)
между vkik/vmik között; ~ прочим többek között
международный nemzetközi (-t, -ek)
мел krét|a (-át, -ája, -ák)
мелкий apró (-t, -k); идёт ~ дождь szemerkél (-t, -jen) az eső
мелодия dallam (-ot, -a, -ok)
мелочь apróság (-ot, -a, -ok); ~и (деньги) aprópénz (-t, -e)
меньше kevesebb (-et)
меньшинство a kisebbség (-et, -e, -ek)
меню étlap (-ot, -ja, -ok)
менять vált|ani (-ok, -ott, -son) vmit vmire
мероприятие: культурное ~ rendezvény (-t, -e, -ek)
местность helység (-et, -e, -ek)
место hely (-et, -e, -ek)
месторождение ископаемых érclelőhely (-et, -e, -ek)
месяц hónap (-ot, -ja, -ok) (см. 85)
металл fém (-et, -je, -ek)
металлургия kohászat (-ot, -a)
метр méter (-t, -e)
метро metró (-t, -ja, -k); подземный трамвай földalatti (-t, -ja) ~ földalatti vas|út (-utat, -útja)
мечтать álmodoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék) vkiről/vmiről
мешать zavar|ni (-ok, -t, -jon) vkit/vmit
мешочек zacskó (-t, -ja, -k)
миграция населения elvándorlás (-t, -a) vhonnan vhova
милиционер rendőr (-t, -e, -ök)
милиция rendőrség (-et, -e, -ek)
милий kedves (-et, -ek)
минус mínusz
минута perc (-et, -e, -ek)
мир béke (-ét, -éje); világ (-ot, -a, -ok); во всём мире az egész világon
мирный béke-, békés (-t, -ek)
мировой világ-; ~ война világháború (-t, -ja, -k)
многие (люди) так думают sokan azt hiszik (hitték, higgyék)
много sok (-at)
многосторонний sokoldalú (-t, -ak)

мода divat (-ot, -ja, -ok)
модный divatos (-t, -ak)
может быть lehet
можно lehet; ~ ? Szabad?; Можно к Вам? Bejöhetek?
молния villám (-ot, -ja, -ok); (застёжка) cipzár (-at, -ja, -ak) ~ villámzár (-at, -ja, -ak)
молодёжный ifjúsági (-t, -ak)
молодёжь ifjúság (-ot, -a)
молодой fiatal (-t, -ok)
молоко tej (-et, -e, -ek)
молочная tejbolt (-ot, -ja, -ok)
молочные товары tejtermék (-et, -e, -ek)
молчать hallgat|ni (-ok, -ott, hallgasson)
монархия monarchi|a (-át, -ája, -ák) (см. 381)
монастырь kolostor (-t, -a, -ok)
монах barát (-ot, -ja, -ok) ~ szerzetes (-t, -e, -ek)
монтажник szerelő (-t, -je, -k)
монумент emlékmű (-művet, -műve, -művek)
море tenger (-t, -e, -ek)
мороженое fagylalt (-ot, -ja, -ok)
морщина ránc (-ot, -a, -ok)
морщинистый ráncos (-at, -ak)
Москва Moszkv|a (-át, -ája; -ában)
московский moszkvai (-t, -ak); МГУ см. МГУ
мост híd (hidat, hídja, hidak; hídon, hídra)
мочь (см. 105)
мощность teljesítőképesség (-et, -e) ~ kapacitás (-t, -a)
моющее средство mosószer (-t, -e, -ek)
мудрость bölcsesség (-et, -e)
мудрый bölcs (-et, -e, -ek)
муж férj (-et, -e, -ek)
мужчина férfi (-t, -a, -ak)
музей múzeum (-ot, -a, -ok)
музыка zen|e (-ét, -éje, -ék)
музыкальный zene-, zenei (-t, -ek); ~ вечер zeneest (-et, -je, -ek; -en); ~ номер zeneszám (-ot, -a, -ok); ~ое образование zenei nevelés (-t, -e)
мука liszt (-et, -je)
мчаться száguld|ani (-ok, -ott, -jon)
мыло szappan (-t, -ja, -ok); детское ~ babaszappan
мыть mos|ni (-ok, -ott, -son) vmit; ~ посуду mosogat|ni (-ok, -ott, mosogasson)
мясной hús-, hentes-; ~ сын húsleves (-t, -e, -ek); ~ магазин húsbolt (-ot, -ja, -ok);
~ изделия hentesáru (-t, -ja, -k)

мясо hús (-t, -a, -ok)

мятеж lázadás (-t, -a, -ok)

мятежник lázadó (-t, -ja, -k)

мяч labda (-át, -ája, -ák)

на (+ вин. п.) -ra/-re (см. 23)

на (+ предл. п.) -n, -on/-en/-ön (см. 7)

набережная rakpart (-ot, -ja, -ok)

наблюдать megfigyel|ni (-ek, -t, figyeljen meg) vmit

наблюдение megfigyelés (-t, -e, -ek)

наверно biztosan, bizonyára

наверняка biztosan, biztos; (пазг.) holtbiztos

наверху fent ~ fönn ~ fönt ~ fönn

навсегда örökre, mindörökre

навстречу: идти ~ szembejönni (см. 410, jöjjön szembe) vkivel

нагнуться lehajol|ni (-ok, -t, hajoljon le) vmiért

награда kitüntetés (-t, -e, -ek)

надевать, надеть felhúz|ni (-ok, -ott, húzzon fel) vmit

надежда remény (-t, -e, -ek) ~ reménység (-et, -e, -ek)

надёжный biztos (-at, -ak), megbízható (-t, -ak)

надеяться remél|ni (-ek, -t, -jen) vmit; можно ~ remélhetőleg

надо kell (-ett) (см. 68)

надпись felirat (-ot, -a, -ok) vmin; vminek a felirat|a (-át)

надставить megtold|ani (-ok, -ott, toldjon meg) vmit vmivel

название cím (-et, -e, -ek), elnevezés (-t, -e, -ek); под названием címen ~ címmel ~ című (-t, -ek)

назначенный: на ~ом месте a megbeszélt helyen

наизусть kívülről

наказание büntetés (-t, -e, -ek); «Преступление и ~» „Bűn és bűnhődés” (-t)

наказать megbüntet|ni (-ek, -ett, büntessen meg) vkit vmiért

наконец végül; végre

накормить agyonetet|ni (-ek, -ett, etessen agyon) vkit vmivel

налево balra (где?, куда?)

налог adó (-t, -ja, -k)

намного (+ прилаг. сравн. ст.) sokkal (+ прилаг. сравн. ст.)

наоборот fordítva, éppen ellenkezőleg

нападать, напасть támad|ni (-ok, -ott, -jon), megtámad|ni (-ok, -ott, támadjon meg) vkit/vmit

нападение támadás (-t, -a, -ok)

напиток ital (-t, -a, -ok)

направление irány (-t, -a, -ok); ~ (в больницу) beutaló (-t, -ja, -k)

направо jobbra (где?, куда?)
например például (сокр.: pl.)
напротив vkivel/vmivel szemben (van, található)
народ nép (-et, -e, -ek)
народный nép-, népi (-t, -ek); ~ республика népköztársaság (-ot, -a, -ok); ~ песня népdal (-t, -a, -ok); ~ творчество népköltészet (-et, -e, -ek)
нароdoнаселение népesség (-et, -e, -ek)
население lakosság (-ot, -a)
наслаждаться élvez|ni (-ek, -ett, -zen) vmit
насморк náth|a (-át, -ája) (см. 67)
настоящий igazi (-t, -ak), valódi (-t, -ak); по настоящему igazán ~ úgy isten igazában
настроенне hangulat (-ot, -a, -ok)
натянуть одеяло на голову fejére húz|ni (-om, -za, -ta, húzza a fejére) a takarót
наука tudomány (-t, -a, -ok)
НСО TDK (см. 186)
находиться van, található; он ~ у себя bent van
находчивый találékony (-t, -ak), talpraesett (-et, -ek)
национальность nemzetiség (-et, -e, -ek)
национальный nemzeti (-t, -ek); ~ доход a nemzeti jövedel|em (-met, -me); ~ собрание az országgyűlés (or-szág-gyű-lés) (-t, -e, -ek; -en)
нация nemzet (-et, -e, -ek)
начало kezdet (-et, -e, -ek), kezdés (-t, -e)
начальник főnök (-öt, -e, -ök), vezető (-t, -je, -k)
начать elkezd|eni (-ek, -ett, kezdjen el) vmit
начаться elkezdőd|ni (-ik, -ött, kezdődjék el)
начинать kezd|eni (-ek, -ett, -jen) vmit
начинаться kezdőd|ni (-ik, -ött, -jék)
начинка töltelék (-et, -e, -ek); с ~ ой töltött...
нашествие tatár (1241—42 гг.) a tatárjárás (-t) (см. 324—325)
не ..., **а** ... nem ..., hanem ...
небо ég (eget, ege, egek); седьмое ~ a hetedik mennyország (-ot, -a)
невеста menyasszony (-t, -a, -ok)
невозможно! lehetetlen!
невозможность lehetetlenség (-et, -e, -ek)
неглубокий: ~ вода sekély (-et, -ek) víz
недавно nemrég, nemrégiben, a múltkor, a múltkoriban
недоразумение félreértés (-t, -e, -ek); во избежание ~ й a félreértések elkerülése végett
нежный gyengéd (-et, -ek) vki vkihez
независимость függetlenség (-et, -e); борьба за ~ függetlenségi harc (-ot, -a, -ok)
некрасивый csúnya|a (-át, -ák)
немного egy kis ..., kevés

ненавидеть gyűlöl|ni (-ök, -t, -jön) vkit/vmit vmiért ~ vmi miatt; (очень не любить)
 utál|ni (-ok, -t, -jon) vkit/vmit vmi miatt ~ vmiért
ненавистый gyűlölt (-et, -ek), gyűlöletes (-et, -ek)
необходимый nélkülözhetetlen (-t, -ek), szükséges (-et, -ek)
необыкновенно különösen, szokatlanul
необыкновенный különös (-t, -ek), különleges (-et, -ek); szokatlan (-t, -ok)
неожиданно váratlanul
неполноценный fogyatékos (-t, -ak)
непосредственно közvetlenül
непосредственный közvetlen (-t, -ek)
неприятный kellemetlen (-t, -ek)
неразборчивый olvashatatlan (-t, -ok)
нервный ideges (-t, -ek)
несколько egy-két (egyet-kettőt; произносится: egyet-kettőt) ~ néhány (-at); ~ людей néhányan
неслыханный hallatlan!
несмотря на то vminek ellenére
несчастный szerencsétlen (-t, -ek), boldogtalan (-t, -ok); ~ случай baleset (-et, -e, -ek)
несчастье szerencsétlenség (-et, -e); balszerencse (-ét, -éje); boldogtalanság (-ot, -a)
нет nem; да ~!; ahogy ahogyis; вообще ~!; egyáltalán nem!; ero ~ ő nincs (itt); их ~ nincsenek (itt)
нетерпеливо türelmetlenül
нетерпеливый türelmetlen (-t, -ek)
нефтепровод kőolajvezeték (-et, -e, -ek)
нефть kőolaj (-at, -a), olaj (-at, -a, -ok)
нефтяной kőolaj-, olaj-
нигде sehol
нижний alsó (-t, -k)
низкий alacsony (-at, -ak); ~oro posta alacsony
никакой semmilyen (-t, -ek), semelyik (-et, -ek)
никогда soha, sohasem, sose
никого senki (-t, -je, -k)
никуда sehova
нисколько semennyi (-t, -je)
нитка cérn|a (-át, -ája, -ák)
ниточка cérnaszál (-at, -a, -ak)
ничего semmi (-t, -je)
ничтожный hitvány (-t, -ak)
но de, hanem
новый új (-at, -ak)
нога láb (-at, -a, -ak); одноногий féllábú (-t, -ak)

ноготь kör|löm (-möt, -me, -mök)

нож kés (-t, -e, -ek)

ножницы olló (-t, -ja, -k); ~ для ногтей kisolló ~ körömmölló ~ körömvágó olló

номер szám (-ot, -a, -ok); какого ~a hányas? hányas számú?; (в гостинице) szob|a (-át, -ája, -ák)

нос orr (-ot, -a, -ok)

носи́льщик hordár (-t, -a, -ok)

носить, нести hoz|ni (-ok, -ott, -zon), vinni (см. 62, 102, 106, 402) vkit/vmit vhonnan vho|va (см. 82)

носки zokni (-t, -ja, -k); толстые шерстяные ~ jégzokni

ночной éjszakai (-t, -ak), éjjeli (-t, -ek)

ночь éjszaka|a (-át, -ája, -ák), éjjel (-t, -e, -ek); (книжн.) éj (-t, -e, -ek)

ночью éjjel ~ éjszaka

правится tetszik (-ett, tetsszék ~ tessék) vkinek; (только о пище) ízlik (ízlett)

ну na ...; hát, ...

нужно kell, szükségem (szükséged, szüksége stb.) van vkire/vmire

нужный szükséges (-t, -ek)

ияня dajka|a (-át, -ája, -ák)

оба, обе mindkettő (-t, mindkettőjüket)

обдумывать, обдумать megfontol|ni (-ok, -t, fontoljon meg) vmit; meggondol|ni (-ok, -t, gondoljon meg) vmit; обдумай это! gondold meg!; обдумайте! gondolja meg!

обед ebéd (-et, -je, -ek); комплексный ~ menü (-t, -je, -k); перед ~ом délelőtt; после ~а délután

обедать ebédel|ni (-ek, -t, -jen) vmit

обещание ígéret (-et, -e, -ek)

обещать ígér|ni (-ek, -t, -jen) vkinek vmit

обзор szeml|e (-ét, -éje, -ék)

обиженный sértett (-et, -ek); ~ кровью vérig sértett

облако felhő (-t, -je, -k) ~ (книжн.) felleg (-et, -e, -ek)

область terület (-et, -e, -ek); (край) vidék (-et, -e, -ek); в ~и науки a tudomány terén; (администр. ед.) (в СССР) terület, (в ВНР) megy|e (-ét, -éje, -ék)

обманывать, обмануть becsap|ni (-ok, -ott, csapjon be) vkit vmivel; ~ (мужа, жену) megcsal|ni (-ok, -t, csaljon meg) vkit

обмен vkinek/vminek a cserél|je (-jét); ~ книгами könyvcser|e (-ét, -éje, -ék) ~ мнения-ми eszmecsere

обмениваться мнениями eszmecserét folytat|ni (-ok, -ott, folytasson) vkivel vkiről/vmiről

обниматься megölel|ni (-jük, -tük, öleljék meg) egymást

обозначать jelent|eni (-ett, -sen) vmit

оборот fordulat (-ot, -a, -ok)

обоснованный megalapozott (-at, -ak), jogos (-at, -ak)

обработка kidolgozás (-t, -a); ~ земли a föld megművelése (-ét)
обрадоваться megörülni (-ök, -t, örüljön meg) vkinek/vminek
образ kép (-et, -e, -ek); mód (-ot, -ja, -ok); ~ жизни életmód; каким ~ом? mi módon?,
 hogyan?; таким ~ом így, ily módon; вести ~ жизни vmilyen életmódot folytat|ni
 (-ok, -ott, folytasson)
образец mint|a (-át, -ája, -ák), péld|a (-át, -ája, -ák)
-образный alakú (-t, -ak)
образование: человек с высшим ~ем felsőfokú (egyetemi ~ főiskolai) végzettségű
 (-t, -ek)
образованный művelt (-et, -ek)
образцовый minta-
обратно vissza
обращаться, обратиться к кому (с просьбой, за помощью) fordul|ni (-ok, -t, -jon)
 vkihez/vmihez (kéréssel, segítségért)
обслуживание kiszolgálás (-t, -a)
обсуждать, обсудить megvitat|ni (-ok, -ott, vitasson meg) vmit
обувь cipő (-t, -je, -k)
обучение: плата за ~ tandíj (-at, -a, -ak)
общежитие diákotthon (-t, -a, -ok; -ban); kollégium (-ot, -a, -ok); ~ рабочих munkás-
 szálló (mun-kás-szál-ló) (-t, -ja, -k)
общественный társadalmi (-t, -ak); ~ работа társadalmi munka
общество társadalom (-mat, -ma, -mak); коммунистическое ~ a kommunista társa-
 dalom (-mat; -omban); társaság (-ot, -a, -ok); ~ Советско-венгерской дружбы
 a Szovjet—Magyar Baráti Társaság (az SZMBT, произн.: esszembété, -t; -ben);
 ~ Венгерско-советской дружбы a Magyar—Szovjet Baráti Társaság (az MSZBT,
 произн.: emeszбété, -t; -ben)
общий közös (-et, -ek); ~ знакомый közös ismerős (-t, -e, -ök); általános (-t, -ak);
 ~ образование általános műveltség (-et)
объявление hirdetmény (-t, -e, -ek); доска ~й hirdetőtábl|a (-át, -ája, -ák)
объяснение magyarázat (-ot, -a, -ok)
объяснять, объяснить magyaráz|ni (-ok, -ott, -zon) vkinek vmit; megmagyaráz|ni
 (-ok, -ott, magyarázzon meg) vkinek vmit
обычно általában
обычай szokás (-t, -a, -ok)
обязательство: взять на себя ~ kötelezettséget vállal|ni (-ok, -t, -jon); выполнить ~
 teljesít|eni (-em, -i, -ette, -se) a kötelezettségét
овощи zöldség (-et, -je)
овощный zöldség-
оглядывать szemügyre venni (см. 402, vegyen szemügyre) vkit/vmit
огонь tűz (tüzet, tüze, tüzek)
одеваться, одеться öltöz|ni (-öm, -ik, -ött, -zék), felöltöz|ni (-öm, -ik, -ött, öltözzék fel)

одежда ruh|a (-át, -ája, -ák), ruházat (-ot, -a)
одеяло takaró (-t, -ja, -k)
один, одна, одно egy (произн.: eggy; -et); по одному egy-egy (произн.: eggy-eggy; egyet-egyet, произн.: eggyet-eggyet) ~ egyenként (произн.: eggyenként)
одинок magányos (-t, -ak)
одиночество magány (-t, -a)
одновременно vmivel egy időben, ugyanakkor
озеро tó (tavat, tava, tavak)
ой! jaj!
океан óceán (-t, -ja, -ok)
окно ablak (-ot, -a, -ok); ~ выходит на Дунай az ablak a Dunára néz (-ett, -zen)
«окно» (пустой урок) lyukas ór|a (-át, -ája, -ák; -án)
около vki/vmi körül (послелог)
окрестность (в ~и) környék (-et, -e, -ek); a környéken
окружность: ~ бедра csípőbőőség (-et, -e); ~ груди mellbőség; ~ талии derékbőség
опаздывать, опоздать часы ~ют késik (-ett, -sen) az óra; ~ на что, к чему elkés|ni (-em, -ik, -ett, késsen el) vhonnan; ~ на поезд lekés|ni (-em, -i, -te, késse le) a vonatot
опасность veszély (-t, -e, -ek); ~ для жизни életveszély
опасный veszélyes (-t, -ek); ~ для жизни életveszélyes (-t, -ek)
описание личности személyleírás (-t, -a, -ok)
определять, определить meghatároz|ni (-ok, -ott, határozzon meg) vmit
организовать szervez|ni (-ek, -ett, -zen) vmit, megszervez|ni (-ek, -ett, szervezzon meg) vmit
оригинал az eredeti (-t, -je, -ek)
оружие fegyver (-t, -e, -ek)
осада ostrom (-ot, -a, -ok)
осадить megostromol|ni (-ok, -t, ostromoljon meg) vkit/vmit
осадки csapadék (-ot, -ja)
осажда ostromol|ni (-lok, -ol, -olt, -oljon) vkit/vmit
освобождать, освободить felszabadít|ni (-ok, -ott, szabadítson fel) vkit/vmit vmi alól
освобождаться, освободиться felszabadul|ni (-ok, -t, szabaduljon fel) vmi alól
освобождение felszabadulás (-t, -a)
освободительная борьба, ~ война szabadságharc (-ot, -a, -ok)
оседать, осесть leteleped|ni (-ek, -ik, -ett, telepedjék le) vhol
осёл szamár (szamarat, samara, samarak)
осмотр города városnézés (-t, -e, -ek; -en)
основатель alapító (-t, -ja, -k)
основательно alaposan
основать megalapít|ni (-ok, -ott, alapítson meg) vmit
основной alapvető (-t, -ek)
основоположник vminek az atyj|a (-át)

основывать alapít|ani (-ok, -ott, -son) vmit
особенно különösen
особый sajátos (-at, -ak)
остальной: ~ые (предметы) a többi (-t; + ед. ч.); ~ые (люди) a többiek
останавливаться, остановиться megáll|ni (-ok, -t, álljon meg)
остановка megálló (-t, -ja, -k); конечная ~ végállomás (-t, -a, -ok); ~ по требованию feltételes megálló
остаться marad|ni (-ok, -t, -jon); всё осталось по старому minden marad a régiben; ~ в веках fennmarad (-t, maradjon fenn)
осторожно! vigyázat!
осторожный óvatos (-at, -ak); быть ~ым vigyáz|ni (-ok, -ott, -zon) vmire
осуществлять, осуществить megvalósít|ani (-ok, -ott, valósítson meg) vmit
от -tól/-től
отвага bátorság (-ot, -a), merészség (me-rész-ség) (-et, -e)
отверстие lyuk (-at, -a, -ak), nyílás (-t, -a, -ok)
ответ felelet (-et, -e, -ek), válasz (-t, -a, -ok)
отвечать felel|ni (-ek, -t, -jen) vkinek vmire vmit; válaszol|ni (-ok, -t, -jon) vkinek vmit
отвратительный utálatos (-t, -ak)
отгадать kitalál|ni (-ok, -t, találjon ki) vmit
отдавать, отдать átad|ni (-ok, -ott, adjon át) vkinek vmit, odaad|ni (-ok, -ott, adjon oda) vkinek vmit
отдых pihenés (-t, -e); дом ~а üdülő (-t, -je, -k)
отдыхать pihen|ni (-ek, -t, -jen)
отец apa, édesapa (см. 71)
отечественный hazafias (-t, -ak); ~ая промышленность a hazai ipar (-t); Великая ~ война a Nagy Honvédő Háború (-t, -ja)
отечество haz|a (-át, -ája)
отказаться elutasít|ani (-ok, -ott, utasítson el) vkit/vmit
открывать, открыть kinyit|ni (-ok, -ott, nyisson ki) vmit; felfedez|ni (-ek, -ett, fedezzen fel) vmit (напр.: Amerikát)
открываться, открыться kinyíl|ni (-ik, -t, nyíljon ki)
открытка levelezőlap (-ot, -ja, -ok); ~ с видом képeslap
откуда? honnan?
отличаться különböz|ni (-ök, -ik, -ött, -zék) vkitől/vmitől
отличие eltérés (-t, -e, -ek); в ~ от vkitől/vmitől eltérően ~ ellentétben vkivel/vmivel
отметка (школь.) jegy (-et, -e, -ek); osztályzat (-ot, -a, -ok); единица egyes (произн.: eggyes) (-t, -e, -ek); двойка kettes (-t, -e, -ek); тройка hármas (-t, -a, -ok); четвёрка négyes (-t, -e, -ek); пятёрка ötös (-t, -e, -ök); (в зачётной книжке:) неудовлетворительно elégtelen (-t, -je, -ek); удовлетворительно elégséges (-t, -e, -ek); тройка közepes (-t, -e, -ek); хорошо jó (-t, -ja, -k); отлично jeles (-t, -e, -ek); получить пятерку ötöst kap|ni (-ok, -ott, -jon)

относить, отнести elhoz|ni (-ok, -ott, hozzon el), elvinni (см. 62, 82, 102, 106, 402, vigyen el) vkit/vmit vhova/vkihez/vmihez; ~ навепх felhoz|ni (-ok, -ott, hozzon fel) ~ felvinni (см. 62, 102, 106, 82, vigyen fel) vmit

отношение: в ~и кого/чего vkivel/vmivel kapcsolatban; в этом ~и е tekintetben, ebben a vonatkozásban; ~я viszony (-t, -a, -ok); общественные ~ társadalmi viszonyok; производственные ~ termelési viszonyok

отопление fűtés (-t, -e); центральное ~ központi fűtés

отправление (поезда) (vonat)indulás (-t, -a, -ok)

отправляться, отправиться indul|ni (-ok, -t, -jon) vhova, elindul|ni (-ok, -t, induljon el) vhova; поезд отправляется в два часа а vonat kettőkor indul

отрасль (науки) tudományág (-at, -a, -ak); (промышленности) iparág ~ ágazat (-ot, -a, -ok)

отрицать tagad|ni (-ok, -ott, -jon) vmit

отрываться, оторваться (нуговица) leszakad|ni (-t, szakadjon le) (gomb)

отрывок részlet (-et, -e, -ek)

отставать, отстать elmarad|ni (-ok, -t, maradjon el) vkitől/vmitől

отсталый elmaradott (-at, -ak)

отступать visszavonul|ni (-ok, -t, vonuljon vissza) vhonnan vhova

отсутствовать hiány|ozni (-zom, -zik, -zott, -ozzék) vhonnan

отсюда innen

оттуда onnan

отчество apaí név (nevet, neve, nevek) (см. 14)

отчёт beszámoló (-t, -ja, -k)

офицер katonatiszt (-et, -je, -ek) ~ tiszt

официант pincér (-t, -je, -ek)

официантка pincérnő (-t, -je, -k)

охота (на ~е) vadászat (-ot, -a, -ok; -on); ~ на волков farkasvadászat; kedv (-et, -e); у меня нет ~ы nincs kedvem vmihez

оценивать, оценить értékel|ni (-ek, -t, -jen) vkit/vmit; ~ по достоинству becsül|ni (-ök, -t, -jön) vmit/vkit, megbecsül|ni (-ök, -t, becsüljön meg) vkit/vmit

очень nagyon

очередь sor (-t, -a, -ok); стоять в ~и sorban áll|ni (-ok, -t, -jon); вне ~и soron kívül; (воен.) sorozat (-ot, -a, -ok)

очки szemüveg (-et, -e, -ek); (человек) в ~ах szemüveges (-t, -ek)

ошибка hiba (-át, -ája, -ák); по ~е tévedésből; допустить ~у hibát elkövet|ni (-ek el, -ett el, kövessen el); без ошибок hibátlanul

падать, пасть es|ni (-em, -ik, -ett, -sen); снег ~ hull (-t, -jon) а hó

падение bukás (-t, -a); ~ империи а birodalom bukása

пакет csomag (-ot, -ja, -ok)

палатка sátor (-rat, -ra, -rak)

пальто kabát (-ot, -ja, -ok)
памятник emlékmű (-művet, -műve, -művek), szobor (-rot, -ra, -rok), ~ Пушкину a Puskín-szobor
память emlék (-et, -e, -ek), на ~ emlékre
пара pár (-at, -ja, -ok)
парад díszszemle (dísz-szem-le) (-ét, -éje, -ek), военные ~ katonai díszszemle
парень fiú (-t, -k), legény (-t, -e, -ek)
парикмахер fodrász (-t, -a, -ok), borbély (-t, -a, -ok)
парикмахерская fodrászüzlet (-et, -e, -ek), fodrászat (-ot, -a, -ok)
парк park (-ot, -ja, -ok)
парта pad (-ot, -ja, -ok)
партер földszint (-et, -je)
партия parti (-ot, -ja, -ok), КПСС az SZKP (произн az eszkápe, -t), a Szovjetunio Kommunista Partija (-át), ВСРП az MSZMP (произн az emeszempé, -t), a Magyar Szocialista Munkáspárt (-ot)
паспорт (в СССР) személyazonossági igazolvány (-t, -a, -ok), ~ ~ заграничный ~ ut|level (-levelet, -levele, -levelek)
пассажир utas (-t, -a, -ok)
пасть, упасть eles|ni (-em, -ik, -ett, essen el), ~ смертью храбрых hősi halált hal|ni (-ok, -t, -jon)
пачка (kis) csomag (-ot, -ja, -ok), ~ сигарет (egy) doboz cigarett|a (-át, -ája), ~ масла (egy) darab vaj (-at)
пачкать bepiszkít|ani (-ok, -ott, piszkítson be) vmit
пелёнка pelenk|a (-át, -ája, -ák)
пенсионер nyugdíjas (-t, -a, -ok)
пенсия nyugdíj (-at, -a, -ak)
пепель hamu (-t, -ja)
первичный elsődleges (-et, -ek)
первокурсник elsőéves (-t, -e, -ek)
первый első (-t, elseje, -k), самый ~ a legelső (-t, -k)
перебегать, перебежать (через дорогу) átfut|ni (-ok, -ott, fusson át) (az úton)
перебивать, перебить pécь félbeszakít|ani (-om, -ja, -otta, szakítsa félbe) vkinek a beszédét
переводить, перевести fordít|ani (-ok, -ott, -son) vmilyen nyelvről vmilyen nyelvre, lefordít|ani (-ok, -ott, fordítson le) vmit vmilyen nyelvről vmilyen nyelvre
переводчик fordító (-t, -ja, -k), (устный) tolmács (-ot, -a, -ok)
переворачиваться на другой бок a másik oldalára fordul|ni (-ok, -t, -jon)
перед vki/vmi előtt (noszloz)
передавать, передать átad|ni (-ok, -ott, adjon át) vkinek vmit, odaad|ni (-ok, -ott, adjon oda) vkinek vmit, ~ устное сообщение szól|ni (-ok, -t, -jon) vkinek vmiről, üzen|ni (-ek, -t, -jen) vkinek vmit, ~ по радио a rádió közvetít (-ett, -sen) vmit

передник kötény (-t, -e, -ek)
передняя előszob|a (-át, -ája, -ák)
переезжать (на новую квартиру) másik ~ új lakásba költöz|ni (-öm, -ik, -zék)
переживать, пережить что átél|ni (-ek, -t, éljen át) vmit; ~ кого/что túlél|ni (-ek, -t, éljen túl) vkit/vmit
перемена változás (-t, -a, -ok); (школь.) szünet (-et, -e, -ek)
перепеленать rebőnka tisztába tenni (см. **62, 102, 106**, tegye tisztába) a gyereket
пересадка átszállás (-t, -a, -ok); делать ~ átszáll|ni (-ok, -t, szálljon át) vmiről vmire
переселение költözködés (-t, -e, -ek), átköltözés (-t, -e, -ek)
перестраивать, перестроить átalakít|ani (-ok, -ott, alakítson át) vmit, módosít|ani (-ok, -ott, -son) vmit
переход átmenet (-et, -e, -ek); без всякого ~a minden átmenet nélkül; (дорожка ~a) átkelőhely (-et, -e, -ek) ~ (разг.) zebr|a (-át, -ája, -ák; -on)
переходить, перейти átmenni (см. **40, 54, 409**, menjen át), átlépni (см. **40, 54, 410**, jöjjön át) vmin
перечёркивать, перечеркнуть áthúzz|ni (-ok, -ott, húzzon át) vmit, keresztülhúzz|ni (-ok, -ott, húzzon keresztül) vmit
перо toll (-at, -a, -ak)
перрон peron (-t, -ja, -ok)
персона személy (-t, -e, -ek); (женщина) nőszemély
перспектива perspektív|a (-át, -ája, -ák), kilátás (-t, -a, -ok)
перстень gyűrű (-t, -je, -k)
перчатки kesztyű (-t, -je, -k)
песня dal (-t, -a, -ok), народная ~ népdal; ének (-et, -e, -ek)
петь énekel|ni (-ek, -t, -jen) vmit vmiről
пешком gyalog
пещера barlang (-ot, -ja, -ok)
пиво sör (-t, -e, -ök)
пижама pizsam|a (-át, -ája, -ák)
пирожное sütemény (-t, -e, -ek)
писатель író (-t, -ja, -k)
писать ír|ni (írok, ír, írt, írjon) vmit
письмо levél (levelet, levele, levelek)
пить inni (см. **62, 102, 106, 402**)
пища étel (-t, -e, -ek), ennivaló (-t, -ja, -k)
плакать sír|ni (-ok, -t, -jon)
пламя láng (-ot, -ja, -ok)
платить fizet|ni (-ek, -ett, fizessen)
платок kendő (-t, -je, -k); носовой ~ zsebkendő
платформа peron (-t, -ja, -ok); ~ прибытия поездов érkezési oldal (-t, -a, -ak; -on); ~ отправления поездов indulási oldal (-t, -a, -ak; -on)

плечо váll (-at, -a, -ak)
 плитка шоколада (egy) tábla csokoládé (-t, -ja)
 плоский lapos (-at, -ak)
 плотность населения népsűrűség (-et, -e)
 плохо rosszul
 плохой rossz (-at, -ak)
 площадь tér (teret, terek; téren)
 плюс plusz; és; meg
 по (+ дат. п.) vki/vmi szerint (послелог); по моему szerintem; по моему мнению véleményem szerint; -n, -on/-en/-ön ~ -ban/-ben; по городу a városban; по улице utcán
 победа győzelem (-met, -me, -mek); день ~ ы a győzelem napja (-án)
 побеждать, победить győz|ni (-ök, -ött, -zön) vki/vmi ellen; legyőz|ni (-ök, -ött, győzzön le) vkit/vmit
 поблагодарить megköszön|ni (-ök, -t, köszönjön meg) vkinek vmit
 побриться megborotválkoz|ni (-om, -ik, -ott, borotválkozzék meg)
 побуждение buzdítás (-t, -a)
 по-венгерски magyarul
 повестка дня napirend (-et, -je, -ek; -en)
 поворот fordulat (-ot, -a, -ok)
 повторение ismétlés (-t, -e, -ek); ~ мать учения ismétlés a tudás anyja
 повторить megismét|elni (-lek, -el, -elt, ismételjen meg) vmit
 повторяться ismétlőd|ni (-ik, -ött, -jék), megismétlőd|ni (-ik, -ött, ismétlődjék meg)
 погибать, погибнуть elpusztul|ni (-ok, -t, pusztuljon el); ~ от мороза megfagy|ni (-ok, -ott, fagyjon meg)
 погода idő (-t, ideje, -k), időjárás (-t, -a); какая сегодня ~? milyen idő van ma?
 пограничник határőr (-t, -e, -ök)
 погубить tönkretenni (см. 62, 102, 106, 402, tegyen tönkre) vkit/vmit
 под (+ вин. п.) vki/vmi alá (послелог)
 под (+ предл. п.) vki/vmi alatt (послелог)
 подарок ajándék (-ot, -a, -ok); получить в ~ ajándékba kap|ni (-ok, -ott, -jon) vmit vki től; дать в ~ ajándékba ad|ni (-ok, -ott, -jon) vkinek vmit ~ ajándékoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék)
 подбородок áll (-at, -a, -ak)
 подземный трамвай см. метро
 подивиться megcsodál|ni (-ok, -t, csodáljon meg) vkit/vmit
 подлинник az eredeti (-t, -je, -k)
 подлинный eredeti (-t, -ek)
 поднимать, поднять felemel|ni (-ek, -t, emeljen fel) vkit/vmit; ~ воротник felhajt|ani (-om, -ja, -otta, hajtsa fel) a gallérját
 подниматься по лестнице feljönni (см. 40, 54, 410, jöjjön fel) a lépcsőn, felmenni (см. 40, 54, 409, menjen fel) a lépcsőn

поднос tálc|a (-át, -ája, -ák)
подобный hasonló (-t, -ak) vkihez/vmihez; в ~ом случае hasonló esetben
подожждать vár|ni (-ok, -t, -jon) vkire/vmire; подождите минуточку ~немножко várjon egy kicsit
подозревать gyanak|odni (-szom, -szik, -odott, -odjék) vkire/vmire
подписывать, подписать alá|írni (-írok, -ír, -írt, írjon alá) vmit
подпись (личная) aláírás (-t, -a, -ok); разборчивая ~ olvasható aláírás
подробно részletesen
подруга barát|nő (-t, -je, -k)
подружиться összebarátkoz|ni (-om, -ik, -ott, barátkozzék össze) vkivel
подходить, подойти к кому/к чему odamenni (см. **40, 54, 409**, menjen oda), odajönni (см. **40, 54, 410**, jöjjön oda) vkihez/vmihez, idejönni (см. **40, 54, 410**, jöjjön ide) vkihez/vmihez; megfelel (-t, feleljen meg); если Вам это подходит ha ez önnek megfelel
подходящий alkalmas (-t, -ak) vmire, megfelelő (-t, -ek)
подъезд bejárat (-ot, -a, -ok), lépcsőház (-at, -a, -ak); ~ № 4 а 4. sz. (a négyes számú) ~ (négyes) lépcsőház
поезд vonat (-ot, -a, -ok); скорый ~ gyorsvonat; пассажирский ~ személyvonat
поездка utazás (-t, -a, -ok), út (utat, útja, utak)
пожалеть megsajnál|ni (-ok, -t, sajnáljon meg) vkit/vmit
пожалуйста kérem, legyen szíves
пожарная охрана tűzoltóság (-ot, -a)
пожелание jókívánság (-ot, -a, -ok); новогодние ~я újévi jókívánságok (-at); kívánság (-ot, -a, -ok); по собственному желанию saját kívánságára
пожениться összeházasod|ni (-ik, -unk, -tunk, -tak, házasodjanak össze)
позабывать, позабыть megfeledkez|ni (-em, -ik, -ett, feledkezzék meg) vkiről/vmiről, elfelejt|eni (-ek, -ett, felejtсен e) vkit/vmit; ~ дома otthon felejt|eni (-ek, -ett, -sen) vmit
поздно későn
поздравлять, поздравить кого с праздником kellemes ünnepeket kíván|ni (-ok, -t, -jon) vkinek; ~ с Новым годом Boldog új évet kíván|ni; (с успехом, с днём рождения и т. д.) gratulál|ni (-ok, -t, -jon) vkinek (дат. н.) (sikere, születésnapja и т. д.) alkalmából
позже később
познакомиться megismerked|ni (-em, -ik, ismerkedjék meg) vkivel/vmivel
поискать megkeres|ni (-ek, -ett, keressen meg) vkit/vmit
пить megitat|ni (-ok, -ott, itasson meg) vkit/vmivel
пока: ~, что egyelőre; (союз) addig . . . , amíg; (ny) ~! Viszontlátásra!
показать megmutat|ni (-ok, -ott, mutasson meg) vkinek vkit/vmit
показывать mutogat|ni (-ok, -ott, mutogasson), mutat|ni (-ok, -ott, mutasson) vkinek vmit
покойный néhai, a megboldogult (-at)
покорение (космоса) a világűr meghódítás|a (-át)

покорять, покорить leigáz|ni (-ok, -ott, igázzon le) vmit, ~ (космос) meghódít|ani (-ok, -ott, hódítson meg)
покровительство védnökség (-et, -e)
покупатель vevő (-t, -je, -k)
покупка vásárlás (-t, -a)
покушение merénylet (-et, -e, -ek); совершать ~ merényletet elkövet|ni (-ek, -ett el, kövessen el) vki/vmi ellen
пол padló (-t, -ja, -k)
полагается: как ~ ahogy illik; вести себя как ~ tisztességesen viselked|ni (-em, -ik, -ett, -jék)
полдень dél (delet, dele); в ~ délben (см. **92, 93**)
полезный hasznos (-at, -ak)
поликлиника rendelőintézet (-et, -e, -ek) ~ (разг.) az SZTK (esztéká, -t, -ja, -k; -ban)
политика politik|a (-át, -ája); внутренняя ~ belpolitika; внешняя ~ külpolitika
политический politikai
полка polc (-ot, -a, -ok); ~ для багажа csomagtartó (-t, -ja, -k); ~ в шкафу szekrény-polc; книжная ~ könyvespolc
полководец hadvezér (-t, -e, -ek)
полиостью teljesen, teljes egészében
полночь éjfél (-t); в ~ éjfélkor (см. **92, 93**)
полиый teljes; tele ~ teli vmivel
половина fél (felet, fele); vminek a fel|e(-ét); полкило fél kiló (см. **58**); пол-литра fél liter (см. **58**); полчаса félór|a (-át, -ája) (см. **92, 93**)
положение helyzet (-et, -e, -ek); международное ~ a nemzetközi helyzet
полотенце törülköző (-t, -je, -k)
полтора más|fél (-felet, -fele)
полугодие félév (-et, -e, -ek)
полуостров félsziget (-et, -e, -ek)
полуфабрикат félkész termék (-ek, -e, -ek) ~ félkész áru (-t, -ja, -k)
получать, получить kap|ni (-ok, -ott, -jon) vkitől vmit, megkap|ni (-ok, -ott, kapjon meg) vmit
полюбить megszeret|ni (-ek, -ett, szeressen meg) vkit/vmit, beleszeret|ni (-ek, -ett, szeressen bele) vkibe
полярный круг sarkkör (-t, -e; -ön)
помешать közbejönni (см. **40, 54, 410**, jöjjön közbe); если ничего не мешает ha semmi sem jön közbe ~ ha nem jön közbe semmi
помещение helyiség (-et, -e, -ek)
помидор paradicsom (-ot, -ja, -ok)
поминать emlékezni (см. **115**, -zék) vkire/vmire
помогать, помочь segít|eni (-ek, -ett, -sen) vkinek
помощь segítség (-et, -e); первая ~ elsősegély (-t, -e); скорая ~ a mentők (-et)

понимать, понять ért|leni (-ek, -ett, -sen) vmit; из этого я ничего не понимаю semmit sem értek az egészből; megért|leni (-ek, -ett, értsen meg) vkit/vmit
понравиться megtetsz|leni (-em, -ik, -ett, tetsszék meg) vkinek
попасть куда kerül|ni (-ök, -t, -jön) vhoва; извините, я не туда попал (по телефону) bocsánat, téves
поражение vereség (-et, -e, -ek); потерпеть ~ vereséget szenved|ni (-ek, -ett, -jen) vkitől/vmitől
портиться (связь, продукты) megroml|ani (-ik, -ott, romolják meg)
портрет arckép (-et, -e, -ek); писать ~ arcképet fest|leni (-ek, -ett, fessen) vkiről
портфель aktatás|ka (-át, -ája, -ák)
портье portás (-t, -a, -ok)
порция adag (-ot, -ja, -ok); две ~ и мороженого két adag fagyalt (-ot)
порядок rend (-et, -je), в ~ е rendben van; всё в ~ е minden rendben van; привести в ~ rendet csinál|ni (-ok, -t, -jön)
порядочный tisztességes (-et, -ek), rendes (-t, -ek)
посадка (в поезд, на пароход) beszállás (-t, -a); производить, произвести ~ у beszáll|ni (-ok, -t, szálljon be); ~ (самолёта, космического корабля) leszállás (-t, -a); производить, произвести (мягкую) ~ у leszáll|ni (-ok, -t, szálljon le)
посетить meglátogat|ni (-ok, -ott, látogasson meg) vkit
посещение лекций az előadások látogatás|a (-át)
посиживать üldögél|ni (-ek, -t, -jen) vhol, elüldögél|ni (-ek, -t, üldögéljen el) vhol
после vki/vmi után (последлог)
последний utolsó (-t, -k)
послушать meghallgat|ni (-ok, -ott, hallgasson meg) vkit/vmit
посмотреть megnéz|ni (-ek, -ett, nézzen meg) vkit/vmit
посол követ (-et, -e, -ek), nagykövet (-et, -e, -ek)
посольство követség (-et, -e, -ek; -en), nagykövetség (-et, -e, -ek; -en)
постареть megöregedni (см. 401, öregedjék meg)
постель ágy (-at, -a, -ak)
постоянно állandóan, szakadatlanul
постоянный állandó (-t, -ak)
посылать, послать küld|leni (-ök, -ött, -jön) vkit/vmit, elküld|leni (-ök, -ött, küldjön el) vkit/vmit
посылка csomag (-ot, -ja, -ok)
потерять elvesz(f)t|leni (-ek, -ett, veszítsen el) vkit/vmit
потом azután ~ aztán
потому что azért, mert
поучительный tanulságos (-t, -ak)
поход menet (-et, -e, -ek); военный ~ hadjárat (-ot, -a, -ok); туристический ~ természetjáró túr|a (-át, -ája, -ák) ~ túra

похожий hasonló (-t, -ak) vkinek/vminek: hasonlít|ani (-ok, -ott, hasonlítson) vkihez/vmihez

похоронен nyugszik (vhol), vhol (itt) van eltemetve

похоронить eltemet|ni (-ek, -ett, temessen el) vkit

похороны temetés (-t, -e, -ek; -en)

поцеловать megcsókol|ni (-ok, -t, csókoljon meg) vkit/vmit

почему? miért?

почерк írás (-t, -a); разборчивый ~ olvasható írás

почта post|a (-át, -ája, -ák; -án)

почтальон postás (-t, -a, -ok)

почтение tisztelet (-et, -e); с ~ ем tisztelettel

почти majdnem, csaknem

поэзия költészet (-et, -e)

поэма elbeszélő költemény (-t, -e, -ek)

поэт költő (-t, -je, -k)

поэтому ezért

появляться, появиться megjelen|ni (-ek, -t, jelenjék meg) vhol

поясница derék (dereka), vkinek a derek|a (-át)

правда igazság (i-gaz-ság) (-ot, -a); «Правда» a Pravd|a (-át, -ája); igaz (-at, -a); это правда ez igaz

правило szabály (-t, -a, -ok)

правильно! helyes!; ~ (как?) helyesen

правильный helyes (-t, -ek)

править uralkod|ni (-om, -ott, -jék)

право jog (-ot, -a, -ok)

правый: я прав igazam van; вы не правы nincs igazatok

праздник ünnep (-et, -e, -ek); с ~ ом kellemes ünnepeket!

праздничный ünnepi (-t, -ek), ünnep-; ~ день ünnepnap (-ot, -ja, -ok); ~ настроение ünnepi hangulat (-ot, -a)

практикант gyakornok (-ot, -a, -ok)

прачка mosónő (-t, -je, -k)

предложение (в грамматике) mondat (-ot, -a, -ok); javaslat (-ot, -a, -ok)

предмет tárgy (-at, -a, -ak); (дисциплина) tantárgy (-at, -a, -ak) ~ tárgy

предприятие vállalat (-ot, -a, -ok)

представлять, представить интересы képvisel|ni (-em, -i, -te, -je) vkinek/vminek az érdekeit; ~ себе képzeli|ni (-em, -i, -te, -je), elképzeli|ni (-em, -i, -te, képzelve el)

прежде чем mielőtt

преимущество fölény (-t, -e)

прекрасный gyönyörű (-t, -ek)

прекратить, перестать abbahagy|ni (-ok, -ott, hagyjon abba) vmit; megszakít|ani (-ok, -ott, szakítson meg) vmit

преподаватель tanár (-t, -a, -ok)
преподавательница tanárnő (-t, -je, -k)
прибавлять, прибавить hozzátenni (см. 62, 102, 106, 402, tegyen hozzá) vmihez vmit;
 mellékel|ni (-ek, -t, -jen) vmihez vmit
приближаться, приблизиться közeledni (-ek, -ik, -ett, -jék) vkihez/vmihez
приблизительно körülbelül (сокр.: kb.)
привет üdvözet (-et, -e, -ek); с ~ом üdvözlettel; ~! (одному знакомому) szervusz,
 (многим знакомым) szervusztok
приветствовать köszön|ni (-ök, -t, -jön) vkinek; ~ с праздником vminek az alkalmából
 kívánni (-ok, -t, -jon) vkinek vmit
привыкать, привыкнуть hozzászok|ni (-om, -ik, -ott, szokjék hozzá) vmihez, meg-
 szok|ni (-om, -ott, szokjék meg) vmit
привычка szokás (-t, -a, -ok); по ~е megszokásból
приглашать, пригласить meghív|ni (-ok, -ott, hívjon meg) vkit vmire ~ vhova; ~ гостей
 vendége(ke)t hív|ni (-ok, -ott, -jon)
приглашение meghívás (-t, -a, -ok); по приглашению vkinek a meghívására; (письмо)
 meghívó|levél (-levelet, -levele, -levelek); (письменное) meghívó (-t, -ja, -k)
приготовить előkészít|ni (-ek, -ett, készítsen elő) vkit/vmit vmire; ~ обед, ужин ebédet,
 vacsorát készít|ni (-ek, -ett, -sen)
придающее hozomány (-t, -a, -ok); ~ для новорождённого babakelengye (-ét, -je, -ék)
приём (пакетов) csomagfelvétel (-t); ~ больных rendelés (-t, -e, -ek; -en); ~ гостей
 vendégfogadás (-t); дипломатический ~ fogadás (-t, -a, -ok); часы ~а fogadóór|a
 (-át, -ája -ák); сердечный ~ szívélyes fogadtatás (-t, -a)
приехать megérkez|ni (-em, -ik, -ett, érkezzék meg) vhova
приз díj (-at, -a, -ak); получить ~ díjat nyer|ni (-ek, -t, -jen) vmivel vhol
призыв felhívás (-t, -a, -ok)
приключение kaland (-ot, -ja, -ok)
прилавок pult (-ot, -ja, -ok)
прилежный szorgalmas (-t, -ak)
приложение melléklet (-et, -e, -ek)
приложить mellékel|ni (-ek, -t, -jen) vmihez vmit
принадлежать vkihez/vmihez tartoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék); vkié/vmié
принимать, принять гостей vendége(ke)t fogad|ni (-ok, -ott, -jon); ~ участие részt
 venni (см. 62, 102, 106, 402, vegyen részt) vmiben; ~ участие в демонстрации felvo-
 nul|ni (-ok, -t, vonuljon fel)
приносить, принести elhoz|ni (-ok, -ott, hozzon el) vmit
принято называть кем/чем szokás vminek nevezni vkit/vmit
природа természet (-et, -e); на лоне ~ы a természet lágy ölén
природный természeti (-t, -ek); ~ые условия természeti adottság|ok (-ai); ~ые бо-
 гатства természeti kincs|ek (-ei)
прислушивать hallgatóz|ni (-om, -ik, -ott, -zék); fülel|ni (-ek, -t, -jen) vmire

приспосабливаться alkalmazkod|ni (-om, -ik, -ott, -jék) vkihez/vmihez
приумножать gyarapít|ani (-ok, -ott, -son) vmit vmivel
приходить, прийти megjönni (см. 40, 54, 410, jöjjön meg), megérkez|ni (-em ~ -ek, -ik, -ett, érkezzék meg); ~ в ужас elszörnyed|ni (-ek, -t, szörnyedjen el) vmin; ~ в ярость dühbe gurul|ni (-ok, -t, -jon), méregbe jönni (см. 40, 54, 410, jöjjön méregbe); придёт в голову eszembe (eszedbe, eszébe stb.) jut (-ott, jusson)
причина ok (-ot, -a, -ok); по какой-то ~е vmilyen oknál fogva
пришивать, пришить (пуговицу) felvarr|ni (-ok, -t, varrjon fel) vmire (gombot)
приятель barát (-ot, -ja, -ok)
приятельница barát|nő (-t, -je, -k)
приятный kellemes (-et, -ek); ~ого аппетита jó étvágyat!
пробежать глазами átfut|ni (-ok, -ott, fusson át) vmit
проверка ellenőrzés (-t, -e, -ek)
провод vezeté|k (-et, -e, -ek)
проводить, провести время tölt|eni (-ök, -ött, -sön) időt vkivel/vmivel; ~ летние каникулы nyaral|ni (-ok, -t, -jon)
проводник, проводница kalauz (-t, -a, -ok), kocsikísérő (-t, -je, -k)
программа műsor (-t, -a, -ok); ~ кино moziműsor; ~ радио и телевидения rádió- és televízióműsor
продавец eladó (-t, -ja, -k)
продащица eladó (-t, -ja, -k) ~ eladónő (-t, -je, -k)
продолжать, продолжить folytat|ni (-ok, -ott, folytasson) vmit
продукт termék (-et, -e, -ek); ~ы (питания) élelmiszer (-t, -e, -ek)
проездной (билет) bérlet (-et, -e, -ek)
прожектор reflektor (-t, -a, -ok)
прожжённый elvetemült (-et, -ek)
произведение mű (művet, műve, művek)
производить, произвести (продукт) gyárt|ani (-ok, -ott, -son) vmit, termel|ni (-ek, -t, -jen) vmit
произношение kiejtés (-t, -e)
происходить, произойти történ|ni (-ik, -t, -jék); что тут происходит? mi történik itt?
пролетариат a proletariátus (-t, -a); диктатура ~а a proletárdiktatúra (-át, -ája)
пролетарий proletár (-t, -ja, -ok); ~и всех стран, соединяйтесь! Világ proletárjai, egyesüljete|k!
пролетарский proletár-
промышленность ipar (-t, -a, -ok); лёгкая ~ könnyűipar; тяжёлая ~ nehézipar
промышленный ipari (-t, -ak), ipar-; ~ район iparvidék (-et, -e, -ek)
пропадать, пропасть elvesz|ni (-ek, -ik, -ett, vesszen el), eltűn|ni (-ök, -ik, -t, tűnjék el)
прописываться (в милиции) bejelentkez|ni (-em, -ik, -ett, jelentkezék be) a rendőrségen; карточка на прописку bejelentőlap (-ot, -ja, -ok)
Просвещение a felvilágosodás (-t, -a); в эпоху ~я a felvilágosodás korában

просить kér|ni (-ek, -t, -jen) vkitől/vmitől vmit; прошу прощения bocsánatot kérek;
 ~ разрешение engedélyt kérni; ~ megkér|ni (-ek, -t, kérjen meg) vkit vmire
проспект sugárút (-utat, -útja, -utak) ~ út
просто egyszerűen
простой egyszerű (-t, -ek)
просторный tágas (-at, -ak)
простоять álldogál|ni (-ok, -t, -jon) vhol
простудиться megfáz|ni (-om ~ -ok, -ik, -ott, fázzék meg)
просыпаться, проснуться felébred|ni ~ fölébred|ni (-ek, -t, ébredjen fel ~ föl)
протестовать tiltakoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék) vki/vmi ellen
против vki/vmi ellen (posztoló)
протянуть ноги elpatkol|ni (-ok, -t, patkoljon el)
профессия foglalkozás (-t, -a, -ok) (см. 617)
профессор egyetemi tanár (-t, -a, -ok), professzor (-t, -a, -ok)
проходить, пройти: ~ по мосту átmenni (см. 40, 54, 409, menjen át) a hídon; ~ (что, мимо что) elmenni (см. 40, 54, 409, menjen el); ту остановку мы уже прошли azon a megállón már túlmentünk; ~ (боль, настроение) elmúl|ni (-ik, -t, múljon el); ~ (время) elteljék (-t, teljék el) az idő ~ elmúl|lik (-t, múljék el) az idő
процент százalék (-ot, -a, -ok); в ~ax százalékban
прочий egyéb (egyebet, egyebek); между ~им egyebek között, többek között
прочный szilárd (-at, -ak); tartós (-at, -ak); ~ мир tartós bék|e (-ét, -éje)
прошлое a múlt (-at, -ja)
прощаться, проститься elbúcsúz|ni (-om, -ik, -ott, búcsúzzék el) vkitől/vmitől
прыгать, прыгнуть ugrani (см. 91)
прямо egyenesen
прямой egyenes (-t, -ek)
птица madár (madarat, madara, madarak)
пуговица gomb (-ot, -ja, -ok)
пустой üres (-et, -ek)
путаница zűrzavar (-t, -a); zavar (-t, -a)
путёвка (в дом отдыха, в санаторий) beutaló (-t, -ja, -k)
путеводитель útikalauz (-et, -e, -ek)
путь út (utat, útja, utak); по пути út közben, menet közben; по пути домой hazafelé, hazafelé menet; (на вокзале) vágány (-t, -a, -ok); счастливого ~и szerencsés utat! ~ jó utat!
пылесос porszívó (-t, -ja, -k)
пылесосить porszívóz|ni (-om, -ik, -ott, -zék)
пыль por (-t, -a)
пыльный poros (-at, -ak)
пытаться megpróbál|ni (-ok, -t, próbáljon meg) vmit
пьеса színdarab (-ot, -ja, -ok), darab

пюре püré (-t, -je, -k); картофельное ~ krumplipüré

пятилетка ötéves terv (-et, -e, -ek)

пятикурсник ötödéves (-t, -e, -ek)

работа munk|a (-át, -ája, -ák)

работать dolgoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék); лифт не ~ет a lift nem működ|ik (-ött, ne működ|ék)

рабочий munkás (-t, -a, -ok); munkás-, munka-; ~ сила munkaerő (-t, munkaereje, -k);
~ движение munkásmozgal|om (-mat, -ma, -mak); ~ место munkahely (-et, -e, -ek);
~ класс munkásosztály (-t, -a)

радио rádió (-t, -ja, -k)

радоваться örül|ni (-ök, -t, -jön) vkinek/vminek

радостный örvendetes (-t, -ek), örömteli (-t, -ek)

радость öröm (-öt, -e, -ök); от ~и (делает что) örömében; с ~ью örömmel

раз -szor/-szer/-ször; в первый ~ először, első ízben; в последний ~ utoljára; в сле-
дующий ~ legközelebb; в другой ~ máskor

разбивать, разбить (окна, витрину) betör|ni (-öm, -i, -te, törje be) az ablakot, a kiraka-
tot; ~ (стакан, пластинку) összetör|ni (-öm, -i, -te, törje össze) (a poharat, a lemezt)

разбудить felkelt|eni (-ek, -ett, keltsen fel) vkit, felébreszt|eni (-ek, -ett, ébresszen fel) vkit

развалина rom (-ot, -ja, -ok)

развивать fejleszt|eni (-ek, -ett, fejlesszen) vmit

развиваться fejlőd|ni (-öm, -ik, -ött, -jék)

развитие (от глагола развивать) fejlesztés (-t, -e, -ek); (от глагола развиваться)
fejlődés (-t, -e)

развитой fejlett (-et, -ek)

разговаривать beszélget|ni (-ek, -ett, beszélgessen) vkivel vkiről/vmiről

разделение vminek a felosztás|a (-át); ~ Венгрии натрое (1541 г.) Magyarország három
részre szakadás|a (-át)

разлетаться szétrepül|ni (-t, repüljön szét)

размер méret (-et, -e, -ek); какого ~а? hányas? (-at?)

размышлять eltűnőd|ni (-öm, -ik, -ött, tűnőd|ék el) vmin

разница különbség (-et, -e, -ek); в чем ~ между...? mi a különbség ... és ... között?

разрушать, разрушить tönkretenni (см. 62, 102, 106, 402, tegyen tönkre) vmit

разум értel|lem (-met, -me)

разумеется: само собой ~ magától értetőd|ik (-ött, -jék)

разумный értelmes (-et, -ek)

район: горный ~ hegyvidék (-et, -e, -ek); хлебный ~ gabonatermő terület (-et, -e, -ek);

(администр. единица) (в СССР) kerület (-et, -e, -ek), (в Венгрии) járás (-t, -a, -ok);

~ (города) kerület (-et, -e, -ek)

рамки: в ~ах vminek a keretében

раио korán

раньше korábban, előbb; как можно ~ minél előbb
 расположение elhelyezés (-t, -e, -ek)
 распоряжаться rendelkezi/ni (-em, -ik, -ett, -zék) vkiről/vmiről
 распря viszály (-t, -a, -ok)
 рассердиться megharagudni (см. 401, haragudjék meg) vkire/vmire
 рассказ elbeszélés (-t, -e, -ek)
 рассказывать, рассказать elmond|ani (-ok, -ott, mondjon el) vmit; ~ сказки mesét mond|ani (-ok, -ott, -jon)
 рассылать, разослать szétküld|eni (-ök, -ött, küldjön szét) vmit
 растение növény (-t, -e, -ek)
 расти nőni (см. 80, 114, 400)
 расчёска fésű (-t, -je, -k)
 расчёсываться, расчесаться fésülköd|ni (-öm, -ik, -ött, -jék), megfésülköd|ni (-öm, -ik, -ött, fésülköd|ni meg)
 ребёнок gyermek (-et, -e, -ek) ~ (разг.) gyerek (-et, -e, -ek); грудной ~ csecsemő (-t, -je, -k); ребята! gyerekek!
 ребро bord|a (-át, -ája, -ák)
 ревматизм reum|a (-át, -ája); болеть ~ом reumás (-t, -ok)
 революционер forradalmár (-t, -ja, -ok)
 революционный forradalmi (-t, -ak)
 революция forradalom (-mat, -ma, -mak); промышленная ~ в Англии az angol ipari forradalom; буржуазная ~ polgári forradalom; буржуазно-демократическая ~ polgári demokratikus forradalom; социалистическая ~ szocialista forradalom; Великая Октябрьская социалистическая ~ a Nagy Októberi Szocialista Forradalom
 регулирование vminek a szabályozás|a (-át)
 редкий ritk|a (-át, -ák)
 редко ritkán
 резерв tartalék (-ot, -ja, -ok); трудовые ~ы munkaerő-tartalék
 результат eredmény (-t, -e, -ek); в ~е чего vminek az eredményeként, vminek az eredményeképpen
 река folyó (-t, -ja, -k)
 религия vallás (-t, -a, -ok)
 реликвия ereklye (-ét, -éje, -ék)
 реорганизовать átszervez|ni (-ek, -ett, szervezzen át) vmit
 репетиция prób|a (-át, -ája, -ák); главная ~ főpróba
 ресница szempill|a (-át, -ája, -ák)
 республика köztársaság (-ot, -a, -ok); АССР autonóm szovjet szocialista köztársaság; СССР szovjet szocialista köztársaság
 ресторан étter|em (-met, -me, -mek)
 референт előadó (-t, -ja, -k), referens (-et, -e, -ek)

реформа reform (-ot, -ja, -ok); аграрная ~ földreform; эпоха реформ (в Венгрии 1825—1848) a reformkor (-t, -a)
рецензия ismertetés (-t, -e, -ek), recenzió (-t, -ja, -k)
речь beszéd (-et, -e, -ek); о чём идёт? miről van szó?; выступать с ~ью beszédet mond|ani (-ok, -ott, -jon)
решать, решить eldönt|eni (-ök, -ött, döntsön el); megold|ani (-ok, -ott, oldjon meg) vmilyen kérdést
решаться (вопрос) eldől (-t, dőljön el), megoldódik (-ott, oldódik meg)
рис rizs (-t, -e)
рогалик kifli (-t, -je, -k)
род: что-то такого ~а valami ilyesmi (-t); всякого ~а mindenfél|e (-ét, -ék), minden-fajt|a (-át); различного ~а különfél|e (-ét, -ék)
родина haz|a (-át, -ája), szülőföld (-et, -je, -ön); любовь к ~е hazaszeretet (-et, -e); на ~е vkinek a szülőföldjén ~ (разг.) nálunk (досл.: у нас, на моей ~ на нашей ~е), nálatok (досл.: у вас, на твоей ~ на вашей ~е); otthon
родители szülők (см. 71)
родиться szület|ni (-ik,zülessék); Я родился в 1944 г. 1944-ben születtem.
родник forrás (-t, -a, -ok)
родственник, родственница vkinek a rokon|a (-át)
родственный rokon (-t, -ok) vkivel/vmivel
рождение vkinek/vminek a születés|e (-ét); день ~я születésnap (-ot, -ja, -ok)
рожок kifli (-t, -je, -k)
рожь rozs (-t, -a)
роза rózsa (-át, -ája, -ák)
роль szerep (-et, -e, -ek); главная ~ főszerep; играть ~ szerepet játsz|ani (-om, -ik, -ott, játsszék)
роса harmat (-ot, -ja)
рост termet (-et, -e, -ek); низкого роста alacsony (-at, -ak) ~ alacsony termetű (-t, -ek); высокого ~а magas (-at, -ak) ~ magas termetű (-t, -ek); среднего ~а köz-zétermetű (-t, -ek)
рот száj, см. száj; он ~ раскрыл от удивления leesett az álla a csodálkozástól
рубашка ing (-et, -e, -ek), см. блузка
руда érc (-et, -e, -ek)
рудник érclelőhely (-et, -e, -ek)
рука kéz (kezet, keze, kezek); (от кисти и выше) kar (-t, -ja, -ok)
рукав ujj (-at, -a, -ak), a ruha ujj|a (-át); с длинными ~ами hosszú ujjú (-t, -ak) ~ hosszú ujjas (-t, -ak); с короткими ~ами rövid ujjú (-t, -ak) ~ rövid ujjas (-t, -ak)
руководитель vezető (-t, -je, -k)
русый szők|e (-ét, -ék)
ручаться: можно ~, что... biztos, hogy; egészen biztos, hogy

ручка toll (-at, -a, -ak); ~ **двери** kilincs (-et, -e, -ek); ~ **сумки, портфеля** a táska
 fülle (-ét); ~ **кресла** karf|a (-át, -ája, -ák)
Рыбацкий бастион (в Будапеште) a Halászbástya (-át; -án)
рыжий vörös (-et, -ök)
рынок piac (-ot, -a, -ok); **мировой** ~ világpiac
ряд sor (-t, -a, -ok)

с (+ твор. п.) -val/-vel, см. 23

с (+ род. п.) -tól/-től; с 5 до 7 óttól hétig; -ról/-ről; с Кавказа а Kaukázusból

садиться, сесть leülni (-ök, -t, üljön le); **сади(те)сь, пожалуйста** üljön le, kérem ~
 tessék leülni; ~ (в автобус, на трамвай, на поезд) felszáll|ni (-ok, -t, szálljon fel)
 vmire; (в самолёт, на поезд) beszáll|ni (-ok, -t, szálljon be) vmibe

салат salát|a (-át, -ája, -ák); **кочанный** ~ (fejes)saláta

салфетка szalvét|a (-át, -ája, -ák)

салют díszsor|tűz (dísz-sor-tűz) (-tüzet, -tüze, -tüzek)

салями szalámi (-t, -ja, -k)

сам, сама, само, сами: (я) ~ magam, (ты) ~ magad, (он, она) ~ maga, (мы) ~
 magunk, (вы) ~ magatok, (они) ~ maguk

самообслуживание önkiszolgálás (-t); **магазин** ~я önkiszolgáló bolt (-ot, -ja, -ok);
ресторан ~я önkiszolgáló étter|em (-met, -me, -mek)

сапоги csizm|a (-át, -ája, -ák)

сапожник cipész (-t, -e, -ek)

сахар cuk|or (-rot, -ra, -rok)

сбор gyülekezés (-t, -e)

сборщик szerelő (-t, -je, -k)

сбыться megvalósul|ni (-t, valósuljon meg), **валóságгá** ~ valóra vál|ni (-ik, -t, -jon)

свежий friss (-et, -ek)

свет világ (-ot, -a, -ok), на том ~е а túlvilágon ~ а másvilágon; fény (-t, -e, -ek)

светит солнце süt (-ött, süssön) a nap

светиться с счастьем ragyog|ni (-ok, -ott, -jon) a boldogságtól

светлый világos (-at, -ak); **светло-** világos-; **светло** világos van (volt, legyen)

свинец ól|om (-mot, -ma)

свинцовый ólom-

свитер pulóver (-t, -e, -ek)

свобода szabadság (-ot, -a); **борьба за** ~у szabadságharc (-ot, -a, -ok); **памятник** ~ы
 а Szabadság-szob|or (-rot, -ra)

своеобразный sajátos (-at, -ak)

свой saját (-ot, -ja, -ok)

связанный vkivel/vmivel kapcsolatos (-at, -ak); ~ с именем vkinek a nevéhez fűződik
 (-ött, -jék)

связный (текст) összefüggő (-t, -ek) (szöveg)

связываться kapcsolód|ni (-ik, -ott, -jék) vkihez/vmihez; összefügg|eni (-ött, függjön össze) vmivel
святой szent (-et, -je, -ek)
сдавать, сдать lead|ni (-ok, -ott, adjon le) vmit vhova, vhol; ~ экзамен vizsgáz|ni (-om, -ik, -ott, -zék) vmiből; levizsgáz|ni (-om, -ik, -ott, vizsgázzék le) vmiből; ~ пальто в гардероб bead|ni (-om, -ja, -ta, adja be) a ruhatárba
сделать megcsinál|ni (-ok, -t, csináljon meg) vmit
сеанс (в кино) (mozi)előadás (-t, -a, -ok)
себя maga (см. 79)
сегодня ma
сегодняшний mai (-t, -ak)
седой ősz (-t, -ek)
секретарь titkár (-t, -a, -ok); ~ парторганизации párttitkár; генеральный ~ főtitkár
село falu (-t, falvat, -k ~ falvak)
сельский falusi (-t, -ak); ~ жители falusiak (-at); ~ хозяйство mezőgazdaság (-ot, -a)
сельскохозяйственный mezőgazdasági (-t, -ak)
семестр félév (-et, -e, -ek)
семинар szeminárium (-ot, -a, -ok; -on)
семья család (-ot, -ja, -ok)
семя mag (-ot, -ja ~ magva, -ok ~ magvak)
сердиться haragud|ni (см. 401, -ott, -jék) vkire/vmire
сердце szív (-et, -e, -ek)
середина közép (közepe), vminek a közep|e (-ét); в самой ~ е vminek a kellős közep|e (-ét)
сержант őrmester (-t, -e, -ek); младший ~ tizedes (-t, -e, -ek)
серый szürk|e (-ét, -ék)
серьёзно komolyan, tényleg
серьёзный komoly (-at, -ak)
сессия vizsgaidőszak (-ot, -a, -ok; -ban)
сестра (см. 71)
сетка háló (-t, -ja, -k)
сзади hátulról
сибирский szibériai (-t, -ak)
Сибирь Szibéri|a (-át, -ája; -ban)
сигарета cigaretta (-át, -ája, -ák)
сиденье ülés (-t, -e, -ek)
сидеть ül|ni (-ök, -t, -jön) vhol, vmire; ~ на корточках guggol|ni (-ok, -t, -jon); ~ «по-турецки» törökülésben ülni
символизировать jelképez|ni (-ek, -ett, -zen) vmit
симпатичный rokonszenves (-t, -ek)
синий kék (-et, -ek); темно- ~ sötétkék

«синоптики сообщают» (meteorológiai híradások) „A Meteorológiai Intézet jelenti”
 (időjárásjelentés, -t, -e)
система rendszer (-t, -e, -ek)
систематизировать rendszerez|ni (-ek, -ett, -zen) vmit
симфония szimfónia (-át, -ája, -ák)
ситуация helyzet (-et, -e, -ek) ~ szituáció (-t, -ja, -k); создается ~ helyzet áll (-t, -jon) elő
сказка mes|e (-ét, -éje, -ék); книга ~ок mesekönyv (-et, -e, -ek)
скамейка pad (-ot, -ja, -ok; -on)
скелет csontváz (-at, -a, -ak)
склонить голову lehajt|ani (-om, -ja, -otta, hajtsa le) a fejét; ~ знамена meghajt|ani (-om, -ja, -otta, hajtsa meg) a zászlókat
сколько hány?, mennyi?; ~ граммов, литра и т. д. (см. 58); ~ стоит? (см. 47); ~ ему лет? (см. 31)
скорее inkább
скоро gyorsan, hamar, nemsokára
скорый gyors (-at, -ak); ~ поезд gyorsvonat (-ot, -a, -ok); ~ помощь a mentők (-et)
скульптор szobrász (-t, -a, -ok)
скупать unatkoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék) vmin; он ~ет по родине (neki) honvágya van
скупной unalmas (-at, -ak); мне скучно unatkozom
слабый gyenge (-ét, -ék), halvány (-at, -ak)
слава dicsőség (-et, -e); ~ бory! hála istennek!
славный dicső (-t, -k), dicsőséges (-et, -ek)
сладкий édes (-et, -ek)
сладость édesség (-et, -e, -ek)
след nyom (-ot, -a, -ok); по ~ам vkinek/vminek a nyomán ~ nyomában
следовательно tehát, következésképpen
следовать, следовать за кем/чем követ|ni (-ek, -ett, kövessen) vkit/vmit; (о видах транспорта) közleked|ni (-ik, -ett, -jék)
следствие (результат) következmény (-t, -e, -ek)
следующий következő (-t, -k)
слива szilv|a (-át, -ája, -ák)
словарь szótár (-t, -a, -ak)
слово szó (-t, szava, szavak)
служать, служить szolgál|ni (-ok, -t, -jon)
случай eset (-et, -e, -ek); в ~е, если abban az esetben, ha; несчастный ~ baleset
случайно véletlenül
случаться történni (-ik, -t, -jen) vkivel vmi; что случилось? mi történt?
слушать, послушать hallgat|ni (-ok, -ott, hallgasson) vkit/vmit, meghallgat|ni (-ok, -ott, hallgasson meg) vkit/vmit; слушаю! halló!

слушатель hallgató (-t, -ja, -k); дорогие ~и (мои) kedves hallgatóim! ~ (наши) kedves hallgatóink!
слышать, услышать hall|ani (-ok, -ott, -jon) vmit, meghall|ani (-ok, -ott, halljon meg) vmit
смена műszak (-ot, -ja, -ok); работать в две, три ~ két, három műszakban dolgoz|ni (-om, -ik, -ott, -zzék)
смертельный halálos (-t, -ak)
смерть halál (-t, -a)
смеяться nevet|ni (-ek, -ett, nevesten) vkin/vmin
смирно! vigyázz!
смотреть, посмотреть néz|ni (-ek, -ett, -zen) vkit/vmit, megnéz|ni (-ek, -ett, nézzen meg) vkit/vmit; ~ в окно kinéz|ni (-ek, -ett, nézzen ki) az ablakon
смутный zavaros (-at, -ak); ~ время zavaros idők(-ben)
снег hó (havat, hava, havak); идёт ~ esik (esett, essék) a hó, hull (-ott, -jon) a hó; выпал первый ~ leesett az első hó
снегопад hóesés (-t, -e; -ben)
снежный havas (-t, -ak), hó-; ~ баба hóember (-t, -e, -ek)
снимок fénykép (-et, -e, -ek) ~ felvétel (-t, -e, -ek)
снова ismét, újra, újból
собирать, собрать gyűjt|eni (-öm, -ött, -sön) vmit, összegyűjt|eni (-ök, -ött, gyűjtsön össze) vmit
собираться, собраться gyülekez|ni (-ik, -ett, -zék) vhol; ~ куда készülőd|ni (-öm, -ik, -ött, -jék) vhova
соболезнование: примите мои искренние ~ я fogadja őszinte részvételem
собрание gyűlés (-t, -e, -ek); национальное ~ az országgyűlés (or-szág-gyű-lés) (-t, -e, -ek; -en)
собственноручно sajátkezűleg
собственность (личная) tulajdon (-t, -a, -ok)
событие esemény (-t, -e, -ek)
совершенно teljesen, egészen; ~ новый merőben új (-at, -ak)
совет tanács (-ot, -a, -ok); обратиться к кому за ~ом tanácsért fordul|ni (-ok, -t, -jon) vkihez ~ tanácsot kér|ni (-ek, -t, -jen) vkitől; районный ~ kerületi tanács ~ tanács; Верховный ~ СССР a Szovjetunió Legfelső Tanács|a (-át); СЭВ a KGST (a kágéesté, -t, -je; -ben)
советский szovjet
совместно vkivel/vmivel együtt ~ vkivel/vmivel közösen
совсем egészen
согласиться beleegyeztet|ni (произн.: beleeggyez-; -em, -ik, -ett, egyezték bele) vmibe
согласно с чему vminek megfelelően; ~? Jó?
согласный: Вы ~ы? beleegyeznek? (произн.: beleeggyeznek?) ~ helyesli?; я ~ен beleegyezem (произн.: beleeggyezem) ~ helyeslem

согнуться meggörnyed|ni (-ek, -t, görnyedjen meg)
сожаление: к ~ю sajnós
создавать **создать** alkot|ni (-ok, -ott, alkosson) vmit, megalkot|ni (-ok, -ott, alkosson meg) vmit
сознание öntudat (-ot, -a); (в философии) tudat (-ot, -a)
сознательно tudatosan, szándékosan
сок -lé (-t ~ leve, -k ~ levek); вишнёвый ~ meggylé; яблочный ~ almalé
сокращение rövidítés (-t, -e, -ek); в сокращённом виде rövidítve ~ lerövidítve
сокровище kincs (-et, -e, -ek)
солдат katon|a (-át, -ája, -ák)
солидный (человек) komoly, megbízható
солнце nap (-ot, -ja); светит ~ süt (-ött, süssön) a nap
сообщать, сообщить köz|olni (-lök, -öl, -ölt, -öljön) vkivel vmit; сообщите ему об этом (офиц.) közölje vele ezt ~ (разг.) mondja meg neki ezt; ~ по радио bemond|ja (-ta, mondja be) a rádió
сооружение létesítmény (-t, -e, -ek)
сопровождать elkísér|ni (-ek, -t, kísérjen el) vkit
сорочка ing (-et, -e, -ek), см. блузка; ночная ~ hálóing
сосед szomszéd (-ot, -a, -ok); ~ по комнате szobatárs (-at, -a, -ak)
сосиска virsli (-t, -je, -k)
соски cucli (-t, -ja, -k)
состав vminek az összetétel|e (-ét); группа в ~е 5 человек öttagú ~ ötfőnyi csoport (-ot, -ja)
составлять, составить összeállít|ani (-ok, -ott, állítson össze) vmit
состоять из áll|ni (-t, -jon) vmiből
сохранять, сохранить őrizni (см. 399) vmit, megőrizni (см. 399, őrizzen meg) vmit
социализм szocializmus (-t, -a)
социалист szocialist|a (-át, -ája, -ák)
социалистический szocialist|a (-át, -ák)
союз szövetség (-et, -e, -ek); СССР a Szovjetunió (-t) (досл.: a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége); профсоюз szakszervezet (-et, -e, -ek)
спасибо (благодарю) köszönöm, (благодарим) köszönjük; большое ~ nagyon köszönöm, nagyon szépen köszönöm, nagyon köszönjük, nagyon szépen köszönjük; ~ за всё mindent köszönök, mindent köszönünk
спать aludni (см. 72, 404)
спектакль előadás (-t, -a, -ok)
спереди előlről
специальность szakm|a (-át, -ája, -ák); (вопрос в бланках) szakképzettség (-et, -e)
спина hát (-at, -a, -ak)
писать с чего leír|ni (-ok, -t, írjon le) vhonnan vmit vmibe; lemásol|ni (-ok, -t, másoljon le) vhonnan/vmiből vmit vmibe/vmire

список jegyzék (-et, -e, -ek)

└ **коробка** gyufásdoboz (-t, -a, -ok)

└ gyufaszál (-at, -a, -ak), gyuf|a (-át, -ája, -ák)

спички gyuf|a (-át, -ája, -ák)

сплющ csupa

спокойный nyugodt (-at, -ak); ~ой ночи! Jó éjszakát kívánok!

спорт sport (-ot, -ja, -ok); вид ~а sportág (-at, -a, -ak)

спортивный sport-

справедливый igazságos (-t, -ak); он строг, но ~ (ő) szigorú, de igazságos; jogos (-at, -ak); ~ жалобы jogos panaszok (-at)

справка (устная) felvilágosítás (-t, -a, -ok); дать ~у felvilágosítást ad|ni (-ok, -ott, -jon) vmiről; (документ) igazolás (-t, -a, -ok); ~ моральности erkölcsi bizonyítvány (-t, -a, -ok)

справочное (в Венгрии: справочно-информационная служба по телефону) tudakozó (-t, -ja); позвони в ~ hív|d fel a tudakozót!

спрашивать, спросить kérdez|ni (-ek, -ett, -zen) vkitől vmit, megkérdez|ni (-ek, -ett, kérdezzen meg) vkitől vmit

спряжение ragozás (-t, -a, -ok); безобъектное ~ alanyi ragozás; объектное ~ tárgyas ragozás

спящий alvó (-t, -k); «Спящая красавица» a „Csipkerózsik|a” (-át)

сразу rögtön, azonnal, tüstént

средневековые a középkor (-t, -ban)

средний közép|ső (-t, -k), közép-; ~ школа középiskol|a (-át, -ája, -ák); átlag (-ot, -a, -ok); в ~ем átlag, átlagosan; ~ заработок в год az évi átlagkereset (-et, -e)

средство eszköz (-t, -e, -ök); ~а производства termelési eszközök; szer (-t, -e, -ek); моющие ~а mosószer (-t, -e, -ek)

срок határidő (-t, határideje, -k); к ~у határidőre

срочный sürgős

ссылка száműzetés (-t, -e; -ben)

ставать, стать vál|ni (-ok, -ik, -jék ~ -jon) vkivé/vmivé

ставить állít|ani (-ok, -ott, -son) vkit/vmit v|hova

стакан pohár (poharat, pohara, poharak)

сталактит csepp|kő (-követ, -köve, -kövek)

сталактитовая пещера cseppkőbarlang (-ot, -ja, -ok)

станция állomás (-t, -a, -ok)

стараться igyekezni (см. 115, 401)

старый öreg (-et, -ek), régi (-t, -ek)

статуя szob|or (-rot, -ra, -rok)

статья cikk (-et, -e, -ek); (научная) ~ cikk ~ tanulmány (-t, -a, -ok)

стекло üveg (-et, -je, -ek)

стена fal (-at, -a, -ak)

степень (в грамматике) fok (-ot, -a, -ok); положительная ~ alafok; сравнительная ~ közép fok; превосходная ~ felső fok; mérték (-et, -e); в высшей ~ и a legnagyobb mértékben, nagyon; учёная ~ tudományos fokozat (-ot, -a, -ok)
стиль stílus (-t, -a, -ok)
стипендиат ösztöndíjas (-t, -a, -ok)
стипендия ösztöndíj (-at, -a, -ak)
стиральная машина mosógép (-et, -e, -ek)
стирать mos|ni (-ok, -ott, -son) vmit
стихи см. стихотворение
стихотворение vers (-et, -e, -ek) ~ költemény (-t, -e, -ek)
стóит: сколько ~ mennyibe kerül? (см. 47); ~ + инфинитив érdemes + инфинитив (см. 68)
стол asztal (-t, -a, -ok)
столетие évszázad (-ot, -a, -ok)
столица főváros (-t, -a, -ok)
столовая (самообслуживания) önkiszolgáló étter|em (-met, -me, -mek); студенческая ~ menz|a (-át, -ája, -ák; -án); ~ (на заводе) üzemi étkezd|e (-ét, -éje, -ék)
столько annyi (-t, -ja), ennyi (-t, -je)
стонать nyögl|ni (-ök, -ött, -jön)
стопа lábfej (-et, -e, -ek)
сторона oldal (-t, -a, -ak)
сторонник vkinek a hív|e (-ét)
стоять áll|ni (-ok, -t, -jon)
страна ország (-ot, -a, -ok) (см. 622—626); ~ ы света égtájak (-at, -a, -ak) (см. 89)
страница oldal (-t, -a, -ak); lap (-ot, -ja, -ok)
страх rémület (-et, -e)
страшный borzasztó (-t, -ak) ~ szörnyű (-t, -ek)
стрела nyíl (-at, nyíla, nyílak); «Красная ~» (поезд) „a Vörös nyíl” expressz (произн.: eszpressz) (-t, -e; expresszel)
стрелка mutató (-t, -ja, -k) ~ óramutató; маленькая ~ kismutató ~ óramutató больш-
 шая ~ nagymutató ~ percmutató
стрелять löni (см. 80, 114, 400)
стричь (волосы, ногти) (haját, körmöt) vág|ni (-ok, -ott, -jon)
строгий szigorú (-t, -ak)
строитель építő (-t, -je, -k)
строительство: жилищное ~ lakásépítés (-t, -e, -ek); ~ социализма a szocializmus építése; (постройка) építkezés (-t, -e, -ek)
строить épít|eni (-ek, -ett, -sen) vmit
стройотряд építőtábor (-t, -a, -ok)
строфа versszak (vers-szak) (-ot, -a, -ok)
студент, студентка egyetemi hallgató (-t, -ja, -k) ~ egyetemist|a (-át, -ája, -ák)

студенческий diák-; ~ билет diákigazolvány (-t, -a, -ok); ~ комитет diákbizottság (-ot, -a, -ok); ~ годы (vkinek) egyetemista korában ~ diákévei (-ben)

стул szék (-et, -je, -ek)

стучать в дверь kopog|ni (-ok, -ott, -jon) (az ajtón); громко ~ колотить в дверь dörömböl|ni (-ök, -t, -jön) (az ajtón)

стыдиться szégyenkez|ni (-em, -ik, -ett, -zék) vki/vmi miatt; стыдись! szégyelld magad!, стыдитесь! (Вы) szégyellje magát!, (вы) szégyelljétek magatokat!

стыдно кому szégyell|eni (-em, -i, -te, -je) magát vmiért ~ vki/vmi miatt; тебе не стыдно? nem szégyelled magad?

сумка tásk|a (-át, -ája, -ák); хозяйственная ~ szaty|or (-rot, -ra, -rok)

сумма összeg (-et, -e, -ek)

суп leves (-t, -e, -ek); бульон húsleves, erőleves; мясной ~ húsleves; томатный ~ paradicsomleves; овощной ~ zöldségleves

супруги házaspár (-t, -ok), férj-feleség (férjet-feleséget)

суровый szigorú (-t, -ak)

суть lényeg (-et, -e, -ek); по ~и дела lényegében, tulajdonképpen

сцена színpad (-ot, -a, -ok); (в пьесе) jelenet (-et, -e, -ek)

счастливый boldog (-ot, -ok); szerencsés (-t, -ek); ~ого пути Jó utat! ~ Szerencsés utat!

счастье boldogság (-ot, -a); Желаю много ~я! Sok boldogságot kívánok! ~ Szerencsét és boldogságot kívánok!

счёт száml|a (-át, -ája, -ák); (спорт) eredmény (-t, -e, -ek)

считать számol|ni (-ok, -t, -jon); ~ кем/чем, за кого/ за что tart|ani (-ok, -ott, -son) vkit/vmit vkinek/vminek; я считаю нужным, важным szükségesnek, fontosnak tartom

сын (см. 71)

сыр sajt (-ot, -ja, -ok)

сырьё nyersanyag (-ot, -a, -ok)

сюда ide

табак dohány (-t, -a, -ok)

табачная лавка dohánybolt (-ot, -ja, -ok) ~ trafik (-ot, -ja, -ok)

таблетка tablett|a (-át, -ája, -ák)

таблица táblázat (-ot, -a, -ok)

тайна tit|ok (-kot, -ka, -kok)

тайный titkos (-at, -ak)

так ... , как и ... mind ..., mind ...

также is, szintén

такой olyan (-t, -ok) ~ ilyen (-t, -ek)

такой же ugyanolyan (-t, -ok) ~ ugyanilyen (-t, -ek)

такси taxi (произносится: takszi) (-t, -ja, -k; -n ~ -val)

талия derék (derekat, dereka)

там ott

таможник (разг.) vámos (-t, -ok)

танец tánc (-ot, -a, -ok)

танцевать táncol|ni (-ok, -t, -jon) vmit

тапочки papucs (-ot, -a, -ok)

тараторить hadar|ni (-ok, -t, -jon)

тарелка tányér (-t, -ja, -ok)

тащить (тяжёлые вещи, сумки) cipel|ni (-ek, -t, -jen) vmit

твёрдый kemény (-t, -ek)

творчество vkinek a munkásság|a (-át)

театр színház (-at, -a, -ak)

текст szöveg (-et, -e, -ek); ~ (для чтения) olvasmány (-t, -a, -ok)

текущий folyó; ~ год a folyó év (-ben)

телевизор, телевидение televízió (-t, -ja, -k) ~ (разг.) tévé (-t, -je, -k); программа ~я televízióműsor (-t, -a, -ok) ~ (разг.) tévéműsor; экран ~а a televízió ~ tévé képernyő|je (-ét; -én)

телеграмма távirat (-ot, -a, -ok)

телефон telefon (-t, -ja, -ok); номер ~а telefonszám (-ot, -a, -ok)

телефонный telefon-; ~ будка telefonfülk|e (-ét, -éje, -ék); ~ трубка telefonkagyló (-t, -ja, -k); ~ разговор telefonbeszélgetés (-t, -e, -ek)

темно sötét van (volt, legyen)

темно- sötét-

темнота sötétség (-et, -e)

тёмный sötét (-et, -ek)

темп ütem (-et, -e, -ek)

температура hőmérséklet (-et, -e, -ek); высокая ~ (до 37,5—38 °C) hőemelkedés (-t, -e, -ek); ~ с 37,5—38 °C и выше láz (-at, -a, -ak); у меня высокая ~ lázas vagyok (см. 67)

тень árnyék (-ot, -a, -ok)

теперь most

тепло meleg van (volt, legyen)

тёплый meleg (-et, -ek)

термальная вода hé|víz (-vizet, -vize, -vizek) ~ termálvíz

терпение türelem (-met, -me)

территория terület (-et, -e, -ek)

терять, потерять elveszt|eni (-ek, -ett, vesszen el) vmit, elhagy|ni (-ok, -ott, hagyjon el) vhol vmit

тесный szoros (-at, -ak); szűk (-et, -ek)

тетрадь füzet (-et, -e, -ek)

тётя (родственница) nagynéném (см. 71); (пожилая женщина) néni (-t, -k)

тип típus (-t, -a, -ok)

терпеть: ~ боль tűr|ni (-öm, -i, -te, -je) а fájdalmat; ~ ~ быть терпеливым türelmes (-ek) ~ türelemmel lenni (см. 406); я его терпеть не могу ki nem állhatom
типичный jellegzetes (-et, -ek) ~ tipikus (-t, -ak)
Тис(с)а а Tisz|a (-át, -ája)
тихий csendes ~ csöndes (-t, -ek); ~ океан а Csendes-óceán (-t); «~ Дон» а „Csendes Don” (-t); «А зори здесь тихие» „Csendesek а hajnalok”
тихо halkan, csendesen ~ csöndesen
тишина csend (-et, -je) ~ csönd (-et, -je)
то ... , то ... hol ..., hol ...
товар áru (-t, -ja, -k)
товарищ elvtárs (-at, -a, -ak); ~ по группе csoporttárs; ~ по курсу évfolyamtárs
тогда akkor
то есть vagyis
тоже is, szintén
толпа tömeg (-et, -e, -ek); ~ людей sokan
толстый kövér (-t, -ek); ~ книга vastag könyv (-et, -e, -ek)
только csak
том kötet (-et, -e, -ek); роман в 5 томах ötkötetes regény (-t)
топить fűt|eni (-ök, -ött, -sön) vmivel
торговля kereskedelem (-met, -me); внутренняя ~ belkereskedelem; внешняя ~ külkereskedelem
торопиться siet|ni (-ek, -ett, siessen)
торт tort|a (-át, -ája, -ák); кусок ~ а tortaszelet (-et, -e, -ek) ~ szelet tort|a (-át)
тоска bánat (-ot, -a), szomorúság (-ot, -a); ~ по родине honvágy (-at, -a)
тот, та, то az (-t, -ok)
точка pont (-ot, -ja, -ok)
точнее pontosabban, illetve (сокр.: ill.)
точно pontosan
точность pontosság (-ot, -a); с ~ью до минуты percnyi pontossággal
точный pontos (-at, -ak)
трагический tragikus (-at, -ak)
традиционный hagyományos (-t, -ak)
традиция hagyomány (-t, -a, -ok)
трамвай villamos (-t, -a, -ok)
транспорт közlekedés (-t, -e); виды ~а közlekedési eszközök (-et; -ön)
требовать követel|ni (-ek, -t, -jen) vkitől vmit
третьекурсник harmadéves (-t, -e, -ek)
трогательный megható (-t, -ak), megindító (-t, -ak)
троллейбус trolibusz (-t, -a, -ok) ~ troli (-t, -ja, -k)
труба (духовой инструмент) kürt (-öt, -je, -ök)
труд munk|a (-át, -ája, -ák)

трудный nehéz (nehezet, nehezek)
туалет vécé (-t, -je, -k) (сокр.: W. C.) ~ mosdó (-t, -ja, -k)
туда oda
туман köd (-öt, -je, -ök)
туманный ködös (-et, -ek)
туннель alagút (-utat, -útja, -utak); (пешеходный) aluljáró (-t, -ja, -k)
турецкий török (-öt, -ök); эпоха турецкого владычества a (török) hódoltság kor|a (-át; -ában); сидеть по-турецки törökülésben ülni (-ök, -t, -jön)
тушить, нотушить свет leolt|ani (-om, -ja, -otta, oltsa le) a villanyt
тщательно gondosan
тьма sötétség (-et; -ben); непроглядная ~ koromsötét (-et; -ben)
тюлпан tulipán (-t, -ja, -ok)
тюрма börtön (-t, -e, -ök)
тяжёлый nehéz (nehezet, nehezek)

у (+ род. п.) -nál/-nél
убедить meggyőz|ni (-ök, -ött, győzzön meg) vkit vmiről
убежать elfut|ni (-ok, -ott, -fusson el)
убеждение meggyőződés (-t, -e)
убеждённый: я ~ ён в том, что meg vagyok győződve arról, hogy
убийство gyilkosság (-ot, -a, -ok)
убийца gyilkos (-t, -a, -ok)
убирать (без прямого дополнения) takarít|ani (-ok, -ott, -son); ~ комнату, квартиру kitakarít|ani (-om, -ja, -otta, takarítsa ki) a szobát, a lakást
убить megölni (-öm, -t, öljön meg) vkit; (срубить) meggyilkol|ni (-ok, -t, gyilkoljon meg) vkit
уборная vécé (-t, -je, -k) (сокр.: W. C.)
увекочивать megörökít|eni (-ek, -ett, örökítsen meg) vkit/vmit
увеличение vminek a növelés|e (-ét), vminek a növekedés|e (-ét)
уверенный: я ~ ен в том, что biztos vagyok benne, hogy
увести elvinni (см. 62, 102, 166, 402, vigyen el) vkit/vmit
увидеть meglát|ni (-ok, -ott, lásson meg) vkit/vmit
угадать kitalál|ni (-ok, -t, találjon ki) vmit; как ты угадал? honnan találtad ki?
уговаривать, уговорить rábeszél|ni (-ek, -t, beszéljen rá) vkit vmire
угол sar|ok (-kot, -ka, -kok)
уголь szén (szenet, szene, senek); бурый ~ barnaszén; каменный ~ kőszén ~ fekete-szén
удар ütés (-t, -e, -ek); солнечный ~ napszúrás (-t, -a)
удивляться, удивиться csodálkoz|ni (-om, -ik, -ott, -zék) vkin/vmin
удобный kényelmes (-et, -ek)
удовлетворять, удовлетворить kielégít|eni (-em, -i, -ette, elégítse ki) vkinek az igényeit

с удовольствием szívesen
удостоверение igazolvány (-t, -a, -ok)
уезжать elutaz|ni (-om ~ -ok, -ik, -ott, utazzék el)
ужас borzal|om (-mat, -ma, -mak)
уже már
ужин vacsor|a (-át, -ája, -ák); **готовить** ~ vacsorát készít|eni (-ek, -ett, készítsen)
ужинать vacsoráz|ni (-om, -ik, -ott, -zék)
узкий szűk (-et, -ek); ~ **улица** keskeny utc|a (-át, -ája, -ák)
узор mint|a (-át, -ája, -ák); с ~ом mintás (-t, -ak)
указатель mutató (-k, -ja, -k); **алфавитный предметный** ~ betűrendes tárgymutató
укорять кого в чём korhol|ni (-ok, -t, -jon) vkit vmiért
украсть ellop|ni (-ok, -ott, lopjon el) vmit
улица utc|a (-át, -ája, -ák; -án); (сокр.: u.)
уловка csel (-t, -e, -ek)
улыбаться mosoly|ogni (-gok, -og, -gott, -ogjon)
улыбнуться elmosolyod|ni (-om, -ik, -ott, mosolyodjék el) vmin
ум ész (-t, esze); (ты) с ума сошёл? elment az eszed? ~ megbolondultál?; «Горе от ума» „Az ész bajjal jár”
уменьшаться csökken|ni (-t, -jen)
уменьшить mérsékel|ni (-ek, -t, -jen) vmit, csökkent|eni (-ek, -ett, -sen) vmit vmire/vmenynyire
умещаться, уместиться elfér|ni (-ek, -t, férjen el) vhol; belefér|ni (-ek, -t, férjen bele) vmibe
уметь (см. 105)
умирать haldokl|ani (-om, -ik, -ott, haldokoljék) ~ haldok|olni (-olok, -lik, -lott, -oljék)
умирать, умереть meghal|ni (-ok, -t, haljon meg); ~ с голоду éhen hal|ni (-ok, -t, haljon éhen)
умный okos (-at, -ak); **умные** (люди) az okosok
умолять könyör|ögni (-gök, -ög, -gött, -ögjön) vkinek vmiért
умываться, умыться mosakodni (см. 401); megmosakodni (см. 401, mosakodjék meg)
универмаг áruház (-at, -a, -ak)
универсам önkiszolgáló áruház (-at, -a, -ak); ABC (ábécé, -t, -je, -k)
университет egyetem (-et, -e, -ek; -en)
университетский egyetemi (-t, -ek)
уничтожать, уничтожить megsemmisít|eni (-ek, -ett, semmisítsen meg) vkit/vmit, elpusztít|ani (-ok, -ott, pusztítson el) vkit/vmit
уничтожение megsemmisítés (-t, -e), elpusztítás (-t, -a)
уносить, унести elvinni (см. 62, 102, 106, 402, vigyen el) vkit/vmit
упасть на нос orra es|ni (-em, -ik, -ett, essék orra ~ essen orra); ~ на спину hanyatt es|ni (-em, -ik, -ett, essék hanyatt ~ essen hanyatt)

упоминать, упомянуть megemlí|teni (-ek, -ett, említsen meg) vkit/vmit; említést tenni (см. 62, 102, 106, 402, tegyen említést) vkiről/vmiről
упомянутый az említett (-et, -ek)
употребление vminek a használat|a (-át)
употреблять, употребить használ|ni (-ok, -t, -jon) vmit vmire
употребляется használatos (-ak)
упражнение gyakorlat (-ot, -a, -ok), feladatok (-ot, -a, -ok)
уровень szint (-et, -je, -ek); színvonal (-at, -a, -ak); ~ развития fejlettség (-et, -e); ~ жизни életszínvonal (-at, -a)
урок ór|a (-át, -ája, -ák; -án); ~ венгерского языка magyaróra; ~ русского языка oroszóra; (в учебнике) leck|e (-ét, -éje, -ék); tanulság (-ot, -a, -ok); ~ и истории a történelem tanulsága
усатый bajuszos (-t, -ak)
усердие buzgal|om (-mat, -ma, -mak)
условие feltétel (-t, -e, -ek); при ~и azzal a feltétellel, hogy; körülmény (-t, -ek); ~я жизни életkörülmények; в этих ~ях ilyen körülmények között ~ közepette; viszonyok; природные ~я страны az ország természeti viszonyai (-t)
услуги szolgáltatás (-t, -a, -ok)
успеваемость tanulmányi előmenetel (-t, -e), tanulmányi eredmény (-t, -e, -ek)
успевать, успеть sikerül (-t, -jön) + инфинитив; он успел сделать sikerült megcsinálnia; odaér|ni (-ek, -t, érjen oda) v|hova; я боюсь, мы не успеем туда félek, hogy nem érünk oda; elér|ni (-ek, -t, érjen el) vmit; ему (не) успеть на поезд elér|ni (nem éri el) a vonatot; не успел, как... alighogy
успокаивать, успокоить megnyugtat|ni (-ok, -ott, nyugtasson meg) vkit
успокаивающее средство nyugtató (-t, -ja, -k) ~ csillapító (-t, -ja, -k)
успокоиться megnyugodni (см. 401, nyugodjék meg)
усталость fáradtság (-ot, -a)
усталый fáradt (-at, -ak)
устанавливать, установить (факт, причины) megállapít|ani (-ok, -ott, állapítson meg) vmit; ~ день экзамена kitűz|ni (-öm, -i, -te, tűzze ki) a vizsga napját
устанавливать, устроить (бал, выставку, концерт и т. д.) (bált, kiállítást, hangversenyt) rendez|ni (-ek, -ett, -zen)
устроиться elhelyezked|ni (-em, -ik, -ett, helyezkedjék el)
усугублять, усугубить súlyosbít|ani (-ok, -ott, -son) vmit vmivel, tetéz|ni (-ek, -ett, -zen) vmit vmivel
усы bajusz (-t, -a, -ok)
утверждать állít|ani (-ok, -ott, -son) vmit
утверждение állítás (-t, -a, -ok); его ~я правильны állításai helyesek ~ állításai helyénvalók
утешать, утешить vigasztal|ni (-ok, -t, -jon) vkit vmivel, megvigasztal|ni (-ok, -t, vigasztaljon meg) vkit vmivel

утомительный fárasztó (-t, -ak), kimerítő (-t, -ek)
 утренний reggeli (-t, -ek)
 утро reggel (-t, -e, -ek); Доброе ~! Jó reggelt kívánok!; с ~а до вечера reggeltől estig
 утром reggel
 утюг vasaló (-t, -ja, -k)
 участок körzet (-et, -e, -ek)
 учебник tankönyv (-et, -e, -ek)
 учебный tan-; ~ год tanév (-et, -e, -ek); ~ часть a Tanulmányi Osztály (-t, -a, -ok; -on)
 учёный tudós (-t, -a, -ok)
 учитывая figyelembe véve vmit
 учиться tanul|ni (-ok, -t, -jon) vmit
 учреждение intézmény (-t, -e, -ek)
 уши fül (-et, -e, -ek)

факт tény (-t, -e, -ek)
 факультет kar (-t, -a, -ok); историко-филологический ~ Bölcsészettudományi Kar ~ Bölcsészkar; юридический ~ Állam- és Jogtudományi Kar ~ Jogi Kar; ~ естественных наук Természettudományi Kar (сокр.; а ТТК, произн.: a tétéká, -t; -n)
 фамилия név (nevet, neve, nevek); (офиц.) családnév ~ vezetéknev
 фартук kötény (-t, -e, -ek)
 фигура alak (-ot, -ja, -ok)
 физик fizikus (-t, -a, -ok)
 физика fizika (-át, -ája, -ák)
 физический fizikai (-t, -ak); ~ рабочий fizikai dolgozó (-t, -ja, -k)
 фиксировать rögzít|eni (-ek, -ett, -sen) vmit
 филлер fillér (-t, -je, -ek)
 философия filozófia (-át, -ája, -ák)
 фильм film (-et, -je, -ek); идёт ~ film megy (ment, menjen) ~ filmet játszanak (játsszot-tak, játsszanak) vhol
 флаг lobogó (-t, -ja, -k); см. знамя, 122
 фонтан szökőkút (-kutat, -kútja, -kutat)
 форинт forint (-ot, -ja, -ok)
 формальность formaság (-ot, -a, -ok)
 фотографировать fényképez|ni (-em, -ik, -ett, -zék)
 фотография fénykép (-et, -e, -ek)
 фрукт(ы) gyümölcs (-öt, -e, -ök)
 футбол labdarúgás (-t, -a)
 футболист labdarúgó (-t, -ja, -k)
 футбольный матч labdarúgó-mérkőzés (-t, -e, -ek)

халат köpeny (-t, -e, -ek); (домашний) köntös (-t, -e, -ök); (для женщин) pongyol|a (-át, -ája, -ák)
характер: ~ человека jellem (-et, -e, -ek); jelleg (-et, -e) ... характера, носящий ~ jellegű (-t, -ek)
характеризовать jellem|ezni (-zek, -ez, -zett, -ezzen) vkit/vmit
характерный jellemző (-t, -ek), jellegzetes (-t, -ek)
хватит elég!; мне ~! nekem ebből elegendem van
хитрый ravasz (-t, -ak)
хитрость ravaszság (-ot, -a)
хлеб kenyér (kenyeret, kenyere, kenyerek)
хлопать, хлопнуть дверь becsap|ni (-om, -ja, -ta, csapja be) az ajtót
ходить jár|ni (-ok, -t, -jon) (см. 45); ~ на цыпочках lábujjhegyen járni
хозяин (для гостей) házigazd|a (-át, -ája, -ák)
хозяйка (для гостей) háziasszony (-t, -a, -ok)
хозяйственно-бытовые háztartási
хозяйственный gazdasági (-t, -ak); ~ положение gazdasági helyzet (-et, -e); ~ кризис gazdasági válság (-ot, -a, -ok)
хозяйство gazdaság (-ot, -a, -ok); домашнее ~ háztartás (-t, -a, -ok); народное ~ népgazdaság (-ot, -a); ведение ~a gazdálkodás (-t, -a, -ok)
холл hall (-t, -ja, -ok)
холодильник hűtőgép (-et, -je, -ek)
холодно hideg van; мне холодно fázom, см. fázni
холодный hideg (-et, -ek)
хор kórus (-t, -a, -ok); ~ом kórusban
хороший jó (-t, -k)
хорошо jól; jó ~ jól van (см. 18)
хотеть akar|ni (-ok, -t, -jon) vmit; хотел (-а, -о, -и) бы+ инфинитив (см. 104)
хоть бы на этот раз legalább most az egyszer
хочется кому (+ инфинитив) akar|ni (-ok, -t, -jon) (+ инфинитив); szeret|ni (см. 104) + инфинитив; хотелось бы: мне хотелось бы... szeretnék..., szerettem volna...; мне хочется есть éhes vagyok; нам хочется есть éhesek vagyunk; мне хочется пить szomjas vagyok; нам хочется пить szomjasak vagyunk
храбрость bátorság (-ot, -a)
храбрый bát|or (bátrat, bátrak; bátrabb)
хранить őr|izni (-zök, -iz, -zött, -izzen) vhol vmit; megőr|izni (-zök, -iz, -zött, őrizzen meg) vhol vmit
христианство kereszténység (-et, -e); принимать, принять ~ felvenni (см. 62, 102, 106, 402, vegye fel) a kereszténységet; принятие ~а a kereszténység felvétel|e (-ét)
хрупкий törékeny (-et, -ek)
художник művész (-t, -e, -ek)
худой sovány (-t, -ak)

царевич cárevics (-et, -e, -ek); (наследник престола) a trónörökös (-t, -e, -ök)
царизм a cárizmus (-t); во времена ~а a cárizmus idején; при ~е a cárizmusban
царский cári (-t, -ak); ~ Россия a cári Oroszország (-ot; -ban)
царство: в ~ Петра Великого Nagy Péter uralkodása idején; в ~ Екатерины II II. (második) Katalin uralkodása idején; (империя) birodalom (-mat, -ma, -mak)
царствование uralkodás (-t, -a); в ~, во время ~я vki(nek az) uralkodása idején
царь cár (-t, -ja, -ok)
цвет (цветы) virág (-ot, -ja, -ok)
цвет (цвета) szín (-t, -e, -ek); какого цвета? milyen színű? (см. 27)
цветок virágszál (-at, -a, -ak); (egy) szál...
целовать, поцеловать csókol|ni (-ok, -t, -jon) vkit/vmit; megcsókol|ni (-ok, -t, csókoljon meg) vkit/vmit
целый egész (-et, -ek)
цель cél (-t, -ja, -ok)
цена ár (-at, -a, -ak); система ~ árrendszer (-t, -e, -ek); снижение ~ árleszállítás (-t, -a, -ok); по сниженным ~ам leszállított áron
центр központ (-ot, -ja, -ok); (центральная часть города) a belváros (-t, -a, -ok); közép|pont (-ot, -ja, -ok); в ~е внимания a figyelem középpontjában;
центральный központi (-t, -ak); ~ Комитет a Központi Bizottság (-ot, -a; -ban)
Цепной мост (в Будапеште) a Lánc|híd (-hidat, -hídja; -hídon)
цепь lánc (-ot, -a, -ok)
церковь templom (-ot, -a, -ok); пять глав церкви a templom öt hagymakupoláj|a (-át); пятиглавая ~ ötkupolás templom; ег|х|а|з (-at, -a, -ak); православная ~ a pravoszláv egyház
цех műhely (-t, -e, -ek; -ben)
цивилизированный civilizált (-at, -ak)
цитадель fellegvár (-t, -a, -ak); (в Будапеште) a Citadell|a (-át, -ája)
цитата idézet (-et, -e, -ek)
цитировать idéz|ni (-ek, -ett, -zen) vmit vmiből/vkitől
циферблат az óra számlap|ja (-át; -án)

чай te|a (-át, -ája, -ák)
чайник teáskann|a (-át, -ája, -ák)
час ór|a (-át, -ája, -ák); Который ~? Hány óra van? (см. 92); Во сколько? Hány órakor? ~ Hánykor? (см. 93)
часы ór|a (-át, -ája, -ák); мои ~ спешат siet (-ett, siessen) az óráм; мои ~ отстают késik (-ett, -sen) az óráм; мои ~ остановились megállt (álljon meg) az óráм; заводить ~ felhúz|ni (-om, -za, -ta, húzza fel) az óráját; Кремлёвские куранты бьют 12 часов 12-t (tizenkettőt) üt (-ött, üssön) a Kreml toronyórája
частично részben
часть rész (-t, -e, -ek)

чей, чья, чьё, чьи kié? (см. 100)
человек ember (-t, -e, -ek)
человечество az emberiség (-et, -e)
чемодан bőrönd (-öt, -je, -ök)
чердак padlás (-t, -a, -ok; -on)
через vkin/vmin át (последлог) ~ vkin/vmin keresztül (последлог); múlva (последлог),
 через 5 минут öt perc múlva
череп kopony|a (-át, -ája, -ák)
чёрный feket|e (-ét, -ék)
чёрт ördög (-öt, -e, -ök)
честь becsület (-et, -e)
четырекурсник negyedéves (-t, -e, -ek)
четверть negyed (-et, -e, -ek); (15 минут) negyedór|a (-át, -ája, -ák) (~ в выражениях
 веса, времени см. 58, 92, 93)
чётный páros (-t, -ak)
чинить javít|ani (-ok, -ott, -son) vmit
чиновник hivatalnok (-ot, -a, -ok); csinovnyik (-ot, -a, -ok)
число szám (-ot, -a, -ok); какое ~ сегодня? hányadika van ma? (см. 87); какого ~а?
 hányadikán? (см. 87)
чистый tiszt|a (-át, -ák)
читать olvas|ni (-ok, -ott, -son) vmit
член tag (-ot, -ja, -ok); ~ комсомола komszomolist|a (-át, -ája, -ák); ~ партии
 párttag
что mi (-t, -je, -k); (относительное местоимение) ami (-t, -je, -k); что это? mi ez?
 ez mi?
что (союз) ..., hogy
что-нибудь valami (-t, -je, -k)
чтобы (союз) ..., hogy (см. 106)
чувствовать érezni (см. 482); ~ себя érezni magát (см. 78, 79); хорошо ~ую себя
 jól vagyok ~ jól érzem magam; плохо ~ую себя rosszul vagyok ~ rosszul érzem
 magam
чудесно csodálatosan
чудесный csodálatos (-at, -ak)
чудо csod|a (-át, -ája, -ák); творить ~ csodát tenni (см. 402)
чужой idegen (-t, -ek)
чулки harisnya (-át, -ája, -ák)

шахта bány|a (-át, -ája, -ák; -ban)
шерсть gyapjú (-t, gyapja ~ gyapjúja)
шерстяной gyapjú-
шея nyak (-at, -a, -ak)

ширина szélesség (-et, -e)
широкий széles (-et, -ek)
шить, сшить varr|ni (-ok, -t, -jon) vmit vmiből vkinek; megvarr|ni (-ok, -t, varrjon meg) vmit vmiből vkinek; ~ у кого varrat|ni (-ok, -ott, varrasson) vkivel vmit
шкаф szekrény (-t, -e, -ek); ключ от ~а szekrénykulcs (-ot, -a, -ok)
школа iskol|a (-át, -ája, -ák); начальная ~ (8 классов) általános iskola; средняя ~ (4 класса) középiskola; институт főiskola
шоколад csokoládé (-t, -ja, -k) ~ (разг.) csoki (-t, -ja, -k)
шоколадный csokoládé- ~ (разг.) csoki-
штемш bélyeg (-et, -e, -ek); ставить ~ lebélyegez|ni (-ek, -ett ~ lebélyezett, bélyegezzen le) vmit vhol
штора függöny (-t, -e, -ök)
штука darab (-ot, -ja, -ok)
шуба bund|a (-át, -ája, -ák)
шум zaj (-t, -a, -ok)
шутить tréfál|ni (-ok, -t, -jon)
шутка tréf|a (-át, -ája, -ák); в ~у tréfából

щёки arc (-ot, -a, -ok); (книжн.) orc|a (-át, -ája, -ák)
щётка kefe (-ét, -je, -k); зубная ~ fogkefe
щиколотка bok|a (-át, -ája, -ák)
щит pajzs (-ot, -a, -ok); (придорожный) útjelző tábl|a (-át, -ája, -ák)

экзамен vizsg|a (-át, -ája, -ák); госэкзамен államvizsga; сдать ~ vizsgáz|ni (-om, -ik, -ott, -zék) vmiből, levizsgáz|ni (-om, -ik, -ott, vizsgázzék le) vmiből; приёмный ~ felvételi vizsga; сдать приёмный ~ felvételiz|ni (-em, -ik, -ett, felvételizzék) vmiből vhova
экономист közgazdász (-t, -a, -ok)
экскурсия (за город) kirándulás (-t, -a, -ok; -on); делать ~ю за город kirándul|ni (-ok, -t, -jon) vhova; (по городу) városnézés (-t, -e, -ek; -en); делать ~ю по городу városnézésen lenni (см. 406)
экскурсовод idegenvezető (-t, -je, -k)
эксплуатация kizsákmányolás (-t, -a)
экспорт kivitel (-t, -e, -ek), export (-ot, -ja)
электричество elektromosság (-ot, -a); (ток) villany (-t, -a)
электричка (пригородная железная дорога) a HÉV (-et; -vel) (досл.: Helyiérdekű Vasút)
эмигрант emigráns (-t, -ok)
эпидемия járvány (-t, -a, -ok)
эпоха kor (-t, -a, -ok) ~ korszak (-ot, -a, -ok); в ~у vkinek/vminek a korában
этаж emelet (-et, -e, -ek) (см. 75)

-этажный (-)emeletes (-t, -ek)

этот, эта, это, эти ez (-t, -ek)

юбка szoknya (-át, -ája, -ák)

юность fiatalság (-ot, -a)

юноша fiatalember (-t, -ek)

юрист jogász (-t, -a, -ok)

яблоко alma (-át, -ája, -ák)

явка обязательно a megjelenés kötelező!

яд mér|eg (-get, -ge, -gek)

ядовитый mérgező (-t, -ek)

язык (во рту) nyelv (-et, -e, -ek); венгерский язык a magyar nyelv (языки см. 622)

языковед nyelvész (-t, -ek) ~ nyelvtudós (-t, -a, -ok)

языческий pogány (-t, -a, -ok)

ярмарка vásár (-t, -a, -ok; -on, -ban)

ярус (в театре) emelet (-et, -e, -ek)

если bölcsőd|e (-ét, -éje, -ék)

ясно: (тебе) ~ ? érted? ~ világos? (мне) ~ értem ~ világos

ясный fényes (-et, -ek); ~ погода derült idő (-t; -ben)

ящик fiók (-ot, -ja, -ok); ~ стола asztalfiók; lád|a (-át, -ája, -ák); почтовый ~ posta-láda

Тематические списки слов

Растительный мир, сельская жизнь

абрикос sárgabarack (-ot, -ja, -ok)

айва birsalm|a (-ák, -ája, -ák); **грушевая** ~ birskört|e (-ét, -éje, -ék)

акация akác (-ot, -a, -ok) ~ akácf|a (-át, -ája, -ák)

анютины глазки árvácsk|a (-át, -ája, -ák)

апельсин narancs (-ot, -a, -ok)

астра őszirózsa (-át, -ája, -ák)

берёза nyírf|a (-át, -ája, -ák)

бобы bab (-ot, -ja, -ok)

боярышник galagony|a (-át, -ája, -ák)

бук bükk (-öt, -je, -ök)

василёк búzavirág (-ot, -a, -ok)

вишня meggy (-et, -e, -ek)

вяз szilf|a (-át, -ája, -ák)

гвоздика szegfű (-t, -je, -k)

гнацинт jácint (-ot, -ja, -ok)

гладиолус kardvirág (-ot, -ja, -ok)

горох borsó (-t, -ja, -k)

гречиха hajdin|a (-át, -ája, -ák)

гриб gomb|a (-át, -ája, -ák)

груша kört|e (-ét, -éje, -ék)

дуб tölgy (-et, -e, -ek) ~ tölgyf|a (-ák, -ája, -ák)

дыня dinnye (-ét, -éje, -ék)

ежевика földiszed|er (-ret, -re, -rek)

ель lucfenyő (-t, -je, -k); **серебристая** ~ ezüstfenyő (-t, -je, -k)

ива fűz (-et, -e, -ek) ~ fűzf|a (-át, -ája, -ák); **плакучая** ~ szomorúfűz (-et, -e, -ek)

камыш nád (-at, -ja, -ak)

капуста káposzt|a (-át, -ája, -ák); **савойская** ~ **кудрявая** ~ kelkáposzt|a (-át, -ája, -ák);

цветная ~ karfiol (-t, -ja, -ok)

картофель krumpli (-t, -ja, -k) ~ burgony|a (-át, -ája)

каштан gesztenye (-ét, -éje, -ék)

кедр cédrus (-t, -a, -ok); **сибирский** ~ cirbolyafenyő (-t, -je, -k)

кинарис citrus (-t, -a, -ok)

клевер lóher|e (-ét, -éje, -ék)

клён juhár (-t, -ja, -ok)
 клубника földieper (-ret, -re, -rek) ~ eper (-ret, -re, -rek)
 клюква áfonya (-át, -ája, -ák)
 колокольчик harangvirág (-ot, -ja, -ok)
 кольраби karalábé (-t, -ja, -k)
 крапива csalán (-t, -ja, -ok)
 крыжовник egres (-t, -e, -ek)
 кукуруза kukoric|a (-át, -ája, -ák)
 ландыш gyöngyvirág (-ot, -ja, -ok)
 лимон citrom (-ot, -ja, -ok)
 липа hársf|a (-át, -ája, -ák) ~ hárс (-at, -a, -ak)
 лиственница vörösfenyő (-t, -je, -k)
 лопух bojtorján (-t, -ja, -ok)
 лук hagym|a (-át, -ája, -ák)
 люцерна lucern|a (-át, -ája, -ák)
 мак (дикий) pipacs (-ot, -a, -ok)
 малина máln|a (-át, -ája, -ák)
 миндаль mandul|a (-át, -ája, -ák)
 можжевельник borók|a (-át, -ája, -ák) ~ borókafenyő (-t, -je, -k)
 морковь sárgarépa (-át, -ája, -ák)
 мухомор galóc|a (-át, -ája, -ák)
 нарцисс nárcisz (-t, -a, -ok)
 незабудка nefelejcs (-et, -e, -ek)
 овёс zab (-ot, -ja, -ok)
 огурец ubork|a (-át, -ája, -ák)
 орех: грецкий ~ dió (-t, -ja, -k); лесной ~ mogoró (-t, -ja, -k)
 осина rezgőnyárf|a (-át, -ája, -ák)
 осока sás (-t, -a, -ok)
 папоротник páfrány (-t, -a, -ok)
 пеларгония muskátli (-t, -ja, -k)
 первоцвет kankalin (-t, -ja, -ok)
 перец: стручковый ~ paprik|a (-át, -ája, -ák)
 перец: чёрный ~ bors (-ot, -a, -ok)
 персик őszibarack (-ot, -ja, -ok)
 петрушка petrezselyem (-met, -me, -mek)
 пион rümkösd|a rózс|a (-át, -ája, -ák)
 пихта: европейская ~ jegenyefenyő (-t, -je, -k); кавказская ~ kaukázusi jegenye-
 fenyő (-t, -je, -k)
 подснежник hóvirág (-ot, -ja, -ok)
 помидор paradicsom (-ot, -ja, -ok)
 пшеница búz|a (-át, -ája, -ák)

редиска ret|ek (-ket, -ke, -kek)
рис rizs (-t, -e)
рожь rozs (-ot, -a, -ok)
роза rózs|a (-át, -ája, -ák)
ромашка kamill|a (-át, -ája, -ák)
рябина berkenye|e (-ét, -éje, -ék)
ряска békalencs|e (-ét, -éje, -ék)
свёкла: столовая ~ cékl|a (-át, -ája, -ák); **кормовая** ~ takarmányrép|a (-át, -ája, -ák);
сахарная ~ cukorrép|a (-át, -ája, -ák)
сирень orgon|a (-át, -ája, -ák)
слива szilv|a (-át, -ája, -ák)
смородина ribizli (-t, -je) ~ ribizsk|e (-ét, -éje)
сосна (erdei) fenyő (-t, -je, -k); **чёрная** ~ fekete fenyő (-t, -je, -k)
тина hínár (-t, -ja)
тис tiszaf|a (-át, -ája, -ák)
тополь nyárf|a (-át, -ája, -ák)
тростник nád (-at, -ja, -ak)
туя tuj|a (-át, -ája, -ák) ~ tujaf|a (-át, -ája, -ák)
тыква tök (-öt, -je, -ök)
тюльпан tulipán (-t, -ja, -ok)
укроп kap|or (-rot, -orja, -rok)
фасоль bab (-ot, -ja, -ok)
фялка iboly|a (-át, -ája, -ák)
фига füg|e (-ét, -éje, -ék)
финик datoly|a (-át, -ája, -ák)
хрен torm|a (-át, -ája, -ák)
черешня cseresznye (-ét, -éje, -ék)
чертополох bogáncs (-ot, -a, -ok)
чеснок fokhagym|a (-át, -ája, -ák)
шпинат spenót (-ot, -ja) ~ paraj (-t, -a)
щавель sósk|a (-át, -ája)
яблоко alm|a (-át, -ája, -ák)
ясень kőrisf|a (-át, -ája, -ák)
ячмень árpa (-át, -ája, -ák)

жатва aratás (-t, -a)
жать arat|ni (-ok, -ott, arasson)
молотба cséplés (-t, -e)
молотить csépell|ni (-ek-, -t, -jen)
сев vetés (-t, -e, -ek)

сеять vet|ni (-ek, -ett, vessen)
сенокос szénakaszálás (-t)
косить kaszál|ni (-ok, -t, -jon)
уборка урожая betakarítás (-t, -a)
убирать урожай betakarít|ani (-om, -otta, takarítsa be) a termés
сено szén|a (-át, -ája)
солома szalm|a (-át, -ája)
теплица melegház (-at, -a) ~ üvegház (-at, -a)

Животный мир

аист góly|a (-át, -ája, -ák)
акула cáp|a (-át, -ája, -ák)
белка mókus (-t, -a, -ok)
белохвост réti sas (-t, -a, -ok)
беркут szirti sas (-t, -a, -ok)
блоха bolh|a (-át, -ája, -ák)
буйвол bivaly (-t, -a, -ok)
бык bik|a (-át, -ája, -ák)
верблюд tev|e (-ét, -éje, -ék)
вол ökrö (ökröt, ökre, ökrök)
волк farkas (-t, -a, -ok)
воробей veréb (verebet, verebe, verebek)
ворон holló (-t, -ja, -k)
ворона varjú (varjút ~ varjat, varja, varjúk ~ varjak)
вошь tetű (-t ~ tetvet, tetve, tetvek)
голубь galamb (-ot, -ja, -ok)
горноста́й hermelin (-t, -je, -ek)
гусь lib|a (-át, -ája, -ák) ~ lúd (ludat, lúdja, ludak)
дрозд rigó (-t, -ja, -k); **певчий** ~ énekes rigó (-t, -ja, -k)
дрофа túzok (-ot, -ja, -ok)
дятел harkály (-t, -a, -ok)
ёж sün (-t, -je, -ök) ~ sündisznó (-t, -ja, -k)
жаба varangyos bék|a (-át, -ája, -ák) ~ varangy (-ot, -a, -ok)
жаворонок pacsirt|a (-át, -ája, -ák)
жеребёнок csikó (-t, -ja ~ csikaja, csikók)
жук bogár (bogarat, bogara, bogarak); **майский** ~ csere|bogár (bogarat, bogara, bogarak)

журавль daru (darvat, darva, darvak)
заяц nyúl (nyulat, nyula, nyulak)
змея kígyó (-t, -ja, -k); ~ шипит sziszeg (-ett, -jen)
кари ponty (-ok, -a, -ok)
килька apróhering (-et, -je, -ek)
кит báln|a (-át, -ája, -ák)
клоп polosk|a (-át, -ája, -ák)
коза kecsk|e (-ét, -éje, -ék); ~ блеет mekeg (-ett, -jen)
комар szúnyog (-ot, -ja, -ok)
конь parip|a (-át, -ája, -ák)
корова tehén (tehenet, tehene, tehenek); ~ мычит bőg (-ött, -jön)
коршун kány|a (-át, -ája, -ák)
косуля őz (-et, -e, -ek)
кот, кошка macsk|a (-át, -ája, -ák); ~ мяукает nyávog (-ott, -jon); ~ мурлыкает
dorombol (-t, -jon)
крапивник ökörszem (-et, -eme, -ek)
кролик (házi)nyúl (nyulat, nyula, nyulak)
крупный рогатый скот szarvasmarh|a (-át, -ája, -ák)
крыса patkány (-t, -a, -ok)
кузнечик tücs|ök (-köt, -ke, -kök); ~ стрекочет ciripel ~ cirpel (-t, -jen)
кукушка kakukk (-ot, -ja, -ok); ~ кукует kakukkol (-t, -jon)
куница nyuszt (-ot, -ja, -ok)
курица tyúk (tyúkot, tyúkja, tyúkok); ~ кудахчет kotkodácsol (-t, -jon)
куропатка, серая ~ fog|oly (-lyot, -lya, -lyok)
ласточка fecsk|e (-ét, -éje, -ék)
лебедь hattyú (-t, -ja, -k)
лев oroszlán (-t, -ja, -ok)
лиса róka (-át, -ája, -ák)
лосось lazac (-ot, -a, -ok)
лось jávorszarvas (-t, -a, -ok)
лошадь ló (lovat, lova, lovak); ~ ожёт nyerít (-ett, nyerítsen) см. **конь**
лягушка bék|a (-át, -ája, -ák); ~ квакает brekeg (-ett, -jen)
майский жук csere|bogár (-bogarát, -bogara, -bogarak)
медведь medv|e (-ét, -éje, -ék)
морж rozmár (-t, -ja, -ok)
мул öszvér (-t, -e, -ek)
муравей hangy|a (-át, -ája, -ák)
муха légy (legyet, legye, legyek)
мышь egér (egeret, egere, egerek); ~ пищит cincog (-ott, -jon)
налим menyhal (-at, -a, -ak)
обезьяна maj|om (-mot, -ma, -mok)

овца juh (-ot, -a, -ok) ~ birk|a (-át, -ája, -ák); ~ блеет béget (-ett, bégessen)
овчарка juhászku|ty|a (-át, -ája, -ák); ~ (немецкая) farkasku|ty|a (-át, -ája, -ák)
окунь sügér (-t, -e, -ek)
олень szarvas (-t, -a, -ok); **северный** ~ rénszarvas (-t, -a, -ok)
орёл sas (-t, -a, -ok)
оса darázs (darazsat, darazsa, darazsak)
осёл szamár (szamarat, szamara, szamarak); ~ кричит ordít (-ott, -son)
павлин páv|a (-át, -ája, -ák)
паук pók (-ot, -ja, -ok)
песец: ноябрьный ~ sarki rók|a (-át, -a, -ák)
петух kakas (-t, -a, -ok); ~ поёт ~ кукорекает kukorékol (-t, -jon)
поросёнок malac (-ot, -a, -ok); ~ визжит visít (-ott, -son)
пчела méh (-et, -e, -ek)
рыба hal (-at, -a, -ak)
сараича szöcske (-ét, -éje, -ék)
сверчок (см. кузнечик) tücsök (-köt, -ke, -kők)
северный олень rénszarvas (-t, -a, -ok)
сельдь, селёдка hering (-et, -je, -ek)
сёмга lazac (-ot, -a, -ok)
синица cink|e (-ét, -éje, -ék) ~ cineg|e (-ét, -éje, -ék)
скворец seregély (-t, -e, -ek)
скот (крупный рогатый ~) szarvasmarh|a (-át, -ája, -ák)
скумбрия makrél|a (-át, -ája, -ák)
слон elefánt (-ot, -ja, -ok)
собака ku|ty|a (-át, -ája, -ák) ~ eb (-et, -e, -ek); ~ лает ugat (-ott, ugasson); ~ визжит nyüszít (-ett, -sen); ~ воет vonít (-ott, -son)
соболь coboly (-t, -a, -ok)
сова bag|oly (-lyot, -lya, -lyok)
сойка szajkó (-t, -ja, -k)
соловей fülemüle (-ét, -éje, -ék) ~ csalogány (-t, -a, -ok)
сом harcs|a (-át, -ája, -ák)
стерлядь kecsegle (-ét, -éje, -ék)
стрекоза szitakötő (-t, -je, -k)
судак fogas (-t, -a, -ok)
суслик ürg|e (-ét, -éje, -ék)
телёнок borjú (borjút ~ borjat, borjúja ~ borja, borjúk ~ borjak)
тигр tigris (-t, -e, -ek)
тюлень fók|a (-át, -ája, -ák)
угорь angoln|a (-át, -ája, -ák)
утка kac|s|a (-át, -ája, -ák); ~ крякает hápog (-ott, -jon)
фазан fácán (-t, -ja, -ok)

форель pisztráng (-ot, -ja, -ok)
цыплёнок csirk|e (-ét, -éje, -ék) ~ csib|e (-ét, -éje, -ék); ~ **пишит** csipog (-ott, -jon)
чайка sirály (-t, -a, -ok)
черепаха teknősbék|a (-át, -ája, -ák)
щука csuk|a (-át, -ája, -ák)
ястреб héj|a (-át, -ája, -ák)
ящерица gyík (-ot, -ja, -ok)

Профессии

агроном agronómus (-t, -a, -ok)
академик akadémikus (-t, -a, -ok)
актёр színész (-t, -e, -ek)
актриса színésznő (-t, -je, -k)
аптекарь gyógyszerész (-t, -e, -ek)
артист művész (-t, -e, -ek)
артистка művésznő (-t, -je, -k)
археолог régész (-t, -e, -ek)
архитектор építész (-t, -e, -ek) см. инженер
аспирант(ка) aspiráns (-t, -a, -ok)
ассистент(ка) (на кафедре) tanársegéd (-et, -je, -ek)
ассистентка asszisztensnő (-t, -je, -k)
астроном csillagász (-t, -a, -ok)
балерина balett-táncosnő (-t, -je, -k)
библиотекарь könyvtáros (-t, -a, -ok)
биолог biológus (-t, -a, -ok)
бригадир brigádvezető (-t, -je, -k)
бухгалтер könyvelő (-t, -je, -k)
виолончелист csellóművész (-t, -e, -ek) ~ (разг.) csellist|a (-át, -ája, -ák)
водитель autóvezető (-t, -je, -k) ~ vezető ~ sofőr (-t, -je, -ök); ~ **такси** taxisofőr (-t, -je, -ök)
воспитательница (в детском саду) óvónő (-t, -je, -k)
врач orvos (-t, -a, -ok); ~-женщина orvosnő (-t, -je, -k); ~-акушёр szülész (-t, -e, -ek);
 зубной ~ fogorvos; гинеколог nőgyógyász (-t, -a, -ok); невропатолог ideggyógyász
 (ideg-gyó-gyász) (-t, -a, -ok); терапевт belgyógyász (-t, -a, -ok); хирург sebész (-t, -e, -ek)
гардеробщик ruhatáros (-t, -a, -ok)
генеральный см. главный

геолог geológus (-t, -a, -ok)
главный, генеральный, (в армии) старший fő-; ~ врач főorvos (-t, -a, -ok); ~ секретарь főtitkár (-t, -a, -ok); ~ лейтенант főhadnagy (-ot, -a, -ok)
грузчик rakodómunkás (-t, -a, -ok)
диктор rádióbemondó (-t, -ja, -k), tévébemondó (-t, -ja, -k); ~-женщина rádióbemondónő (-t, -je, -k), tévébemondónő (-t, -je, -k)
доцент docens (-t, -e, -ek)
доярка fejőnő (-t, -je, -k)
железнодорожник vasutas (-t, -a, -ok)
жестянщик bádogos (-t, -a, -ok)
живописец festőművész (-t, -e, -ek) ~ festő (-t, -je, -k)
животновод állattenyésztő (-t, -je, -k)
журналист újságíró (-t, -ja, -k)
заведующий vezető (-t, -je, -k); ~ отделом osztályvezető
заместитель helyettes (-t, -e, -ek); ~ директора igazgatóhelyettes; ~ министра miniszterhelyettes
зодчий építész (-t, -e, -ek)
инженер mérnök (-öt, -e, -ök); ~-механик gépészmérnök; ~-строитель építészmérnök; ~-электрик elektromérnök
интеллигент értelmiségi (-t, -je, -ek)
исследователь kutató (-t, -ja, -k)
историк történész (-t, -e, -ek)
кассир pénztáros (-t, -a, -ok)
касси́рша pénztárosnő (-t, -je, -k)
кладовщик raktáros (-t, -a, -ok)
клоун bohóc (-ot, -a, -ok)
композитор zeneszerző (-t, -je, -k)
кондитер cukrász (-t, -a, -ok)
кондуктор kalauz (-t, -a, -ok); (женщина) kalauznő (-t, -je, -k)
контролёр ellenőr (-t, -e, -ök)
конюх lovasz (-t, -a, -ok)
корреспондент tudósító (-t, -ja, -k); специальный ~ vminek a különtudósító|ja (-ját, -i)
косметолог kozmetikus (-t, -a, -ok)
космонавт űrhajós (-t, -a, -ok)
крестьянин paraszt (-ot, -ja, -ok)
критик kritikus (-t, -a, -ok)
кухарка szakácsnő (-t, -je, -k)
лётчик pilóta (-át, -ája, -ák) ~ repülő (-t, -ja, -k); второй ~ másodpilóta; ~-испытатель berepülőpilóta; ~-истребитель vadászrepülő
маляр (szoba)festő (-t, -je, -k), mázóló (-t, -ja, -k)

мастер mester (-t, -e, -ek); доменный ~ olvasztár (-t, -e, -ok); ~ золотых дел arany-
 műves (-t, -e, -ek); колёсный ~ bognár (-t, -a, -ok); ~ цеха művezető (-t, -je, -k)
математик matematikus (-t, -a, -ok)
машинистка gépirónő (-t, -je, -k)
медик (студент медицинского института) orvostanhallgató (-t, -ja, -k) ~ medikus (-t, -a, -ok); **медичка** orvostanhallgató (-t, -ja, -k) ~ medik|a (-át, -ája, -ák)
медсестра ápolónő (-t, -je, -k)
металлург kohász (-t, -a, -ok)
механик gépész (-t, -e, -ek); ~ по точным приборам műszerész (-t, -e, -ek)
милиционер rendőr (-t, -e, -ök)
министр miniszter (-t, -e, -ek); ~ внутренних дел belügyminiszter; ~ иностранных дел külügyminiszter; ~ финансов pénzügyminiszter; заместитель ~a miniszterhelyettes (-t, -e, -ek)
монтажник szerelő (-t, -je, -k)
монтёр szerelő (-t, -je, -k); электро~ villanyszerelő
музыкант zenész (-t, -e, -ek)
носильщик hordár (-t, -a, -ok)
оператор (кино-) (film)operatőr (-t, -e, -ök)
офицер katonatiszt (-et, -je, -ek) ~ tiszt
официант pincér (-t, -e, -ek)
официантка pincérnő (-t, -je, -k)
парикмахер (мужской) fodrász (-t, -a, -ok) ~ borbély (-t, -a, -ok); ~ (женский) fod-
 rász (-t, -a, -ok)
певец énekes (-t, -e, -ek); оперный ~ operaénekes
певица énekesnő (-t, -je, -k); оперная ~ operaénekesnő
переплётчик könyvkötő (-t, -je, -k)
пианист zongoraművész (-t, -e, -ek) ~ (паэр.) zongorist|a (-át, -ája, -ák)
пианистка zongoraművésznő (-t, -je, -k)
писатель író (-t, -ja, -k)
писательница írónő (-t, -je, -k)
плавильщик см. сталевар
повар szakács (-ot, -a, -ok)
политик politikus (-t, -a, -ok)
портниха vargónő (-t, -je, -k)
портной szabó (-t, -ja, -k)
портье (в гостинице) portás (-t, -a, -ok)
постановщик см. режиссёр
почтальон postás (-t, -a, -ok)
практикант gyakornok (-ot, -ja, -ok)
прачка mosónő (-t, -je, -k)
преподаватель tanár (-t, -a, -ok)

преподавательница tanárnő (-t, -je, -k)
продавец eladó (-t, -ja, -k)
продащица eladó (-t, -ja, -k) ~ eladónő (-t, -je, -k)
профессор egyetemi tanár (-t, -a, -ok) ~ professzor (-t, -a, -ok)
рабочий munkás (-t, -a, -ok); **квалифицированный** ~ szakmunkás; **подсобный** ~ segédmunkás
расчётчик bérelszámoló (-t, -ja, -k)
редактор szerkesztő (-t, -je, -k); **ответственный** ~ felelős szerkesztő; **главный** ~ fő-szerkesztő
режиссёр, постановщик rendező (-t, -je, -k)
репортёр riporter (-t, -e, -ek)
руководитель vezető (-t, -je, -k); ~ группы csoportvezető
садовник kertész (-t, -e, -ek)
сапожник cipész (-t, -e, -ek)
сборщик szerelő (-t, -je, -k)
сварщик hegesztő (-t, -je, -k)
секретарь titkár (-t, -a, -ok)
скрипач hegedűművész (-t, -e, -ek)
слесарь lakatos (-t, -a, -ok); ~-автомонтник autó- és motorszerelő (-t, -je, -k); ~-водопроводчик vízvezeték-szerelő
служащий alkalmazott (-at, -ja, -ak)
снабженец anyagbeszerző (-t, -je, -k)
солдат katon|a (-át, -ája, -ák)
сотрудник munkatárs (-at, -a, -ak); **научный** ~ tudományos munkatárs; **старший научный** ~ tudományos főmunkatárs; **младший научный** ~ tudományos segédmunkatárs, tudományos munkatárs
спортсмен, спортсменка sportoló (-t, -ja, -k)
сталевар, плавильщик olvasztár (-t, -a, -ok)
стекольщик üveges (-t, -e, -ek)
стенографистка-машинистка gép- és gyorsíró (-t, -je, -k)
столяр asztalos (-t, -a, -ok)
сторож őr (-t, -e, -ök); **ночной** ~ éjjeli őr; **полевой** ~ csász (-t, -e, -ök)
техник technikus (-t, -a, -ok)
типограф nyomdász (-t, -a, -ok)
ткачиха szövőnő (-t, -je, -k)
тракторист traktoros (-t, -a, -ok)
токарь esztergályos (-t, -a, -ok)
тренер edző (-t, -je, -k)
трубочист kéményseprő (-t, -je, -k)
уборщица takarítónő (-t, -je, -k)
учёный tudós (-t, -a, -ok)

учитель tanító (-t, -ja, -k)
учительница tanítónő (-t, -je, -k)
физик fizikus (-t, -a, -ok); ~ -атомник atomfizikus
философ filozófus (-t, -a, -ok)
фотограф fényképész (-t, -e, -ek)
фоторепортёр, фотокорреспондент fotóriporter (-t, -e, -ek)
химик vegyész (-t, -e, -ek)
художник művész (-t, -e, -ek); ~ по костюмам jelmeztervező (-t, -je, -k)
часовщик órás (-t, -a, -ok)
чемпион bajnok (-ot, -a, -ok)
шахтёр bányász (-t, -a, -ok)
швейцар portás (-t, -a, -ok)
шофёр см. водитель
экономист közgazdász (-t, -a, -ok)
электромонтёр villanyszerelő (-t, -je, -k)
электротехник elektrotechnikus (-t, -a, -ok)

Страны, народы, языки

В список включены союзные и автономные республики СССР, все европейские страны, отдельные страны Азии, Америки и Африки, названия континентов.

Словарная статья строится следующим образом: 1. Название страны на русском языке и его соответствия на венгерском языке. В скобках даны окончания винительного падежа и местного падежа, отвечающего на вопрос *где?* 2. Название столицы. В скобках даны те же окончания, как и в пункте 1. 3. Название жителей страны. В скобках даны окончания винительного падежа ед. ч. и именительного падежа мн. ч. Если речь идёт о женщинах, то к данному здесь слову прибавляется слово *нő* 'женщина', например:

magyar (-t, -ok) magyar nő (-t, -k) 'венгерка'

4. Ответ на вопрос «На каком языке говорят жители (или большинство жителей) данной страны?», например:

norvégul на норвежском языке; по-норвежски

lengyelül на польском языке; по-польски

СССР a Szovjetunió (-t, -ban), a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége (-ét);
Moszkva (-át, -ában)

Союзные и автономные республики Советского Союза:

Абхазская АССР* az Abház Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Abházi (-át, -ában); Szuhumi (-t, -ban); (az) abház (-t, -ok); abházul

Аджарская АССР az Adzsár Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Adzsári (-át, -ában); Batumi (-t, -ban); (az) adzsár (-t, -ok); adzsárul

Азербайджанская ССР** az Azerbajdzsán Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Azerbajdzsán (-t, -ban); Baku (-t, -ban); (az) azerbajdzsán (-t, -ok); azerbajdzsánul

Армянская ССР az Örmény Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Örményország (-ot, -ban); Jereván (-t, -ban); (az) örmény (-t, -ek); örményül

Башкирская АССР a Baskír Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Baskíri (-át, -ában); Ufa (-át, -ában); (a) baskír (-t, -ok); baskírul

Белорусская ССР a Belorusz Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Belorusszija (-át, -ában); Minszk (-et, -ben); (a) belorusz (-t, -ok); beloruszul

Бурятская АССР a Burját Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Burjátföld (-et, -ön); Ulan-Udje (-ét, -ében); (a) burját (-ot, -ok); burjátul

Грузинская ССР a Grúz Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Grúzi (-át, -ában); Tbiliszi (-t, -ben); (a) grúz (-t, -ok); grúzul

Дагестанская АССР a Dagesztán Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Dagesztán (-t, -ban); Mahacskala (-át, -ában); (a) dagesztán (-t, -ok); dagesztánul

* АССР ASZSZK (произн.: aeszeszk|á, -át, -ában)

** ССР SZSZK (произн.: eszeszk|á, -át, -ában)

Кабардино-Балкарская АССР a Kabard-Balkár Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Nalszik (-ot, -ban); (a) kabard (-ot, -ok), (a) balkár (-t, -ok); kabardul (cserkeszüli), balkáruł

Казахская ССР a Kazah Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Kazahsztán (-t, -ban); Alma-At|a (-át, -ában); (a) kazah (-ot, -ok); kazahul

Калмыцкая АССР a Kalmük Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Eliszt|a (-át, -ában); kalmük (-öt, -ök); kalmükül

Каракалпакская АССР a Karakalpak Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Nukusz (-t, -ban); (a) karakalpak (-ot, -ok); karakalpakul

Карельская АССР a Karél Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Karélija (-át, -ában), Karjal|a (-át, -ában); Petrozavodszk (-ot, -ban); (a) karél (-t, -ok); finnül

Киргизская ССР a Kirgiz Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Kirgízi|a (-át, -ában); Frunze (-ét, -ében); (a) kirgiz (-t, -ek); kirgizül

Коми АССР a Komi Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Komiföld (-et, -ön); Sziktivkar (-t, -ban); (a) komi (-t, -k)~(a) zürjén (-t, -ek); komiul~zürijénül

Латвийская ССР a Lett Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Lettország (-ot, -ban); Rig|a (-át, -ában); (a) lett (-et, -ek); lettül

Литовская ССР a Litván Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Litváni|a (-át, -ában); Vilnius (-t, -ban); (a) litván (-t, -ok); litvánul

Марийская АССР a Mari Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Mariföld (-et, -ön); Joskar-Oll|a (-át, -ában); (a) mari (-t, -k)~(a) cseremisiz (-t, -ek); mariul~cseremisziul

Молдавская ССР a Moldvai Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Moldv|a (-át, -ában), Moldávi|a (-át, -ában); Kisinyov (-ot, -ban); (a) moldvai (-t, -ak)~moldován (-t, -ok); moldovánul

Мордовская АССР a Mordvin Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Szaranszk (-ot, -ban); (a) mordvin (-t, -ok); mordvinul

Нахичеванская АССР a Nahicseváni Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Nahicseván (-t, -ban); (a) nahicseván (-t, -ok); örményül

РСФСР az Oroszországi Szovjet Föderatív (~Szövetségi) Köztársaság (-ot, -ban), az Orosz Föderáció (-t, -ban), az Orosz(országi) SZSZK (eszeszki|á, -t, -ban); Moszkv|a (-át, -ában); (a) orosz (-t, -ok); oroszul

Северо-Осетинская АССР az Észak-oszét Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Oszétföld (-et, -ön); Ordzonikidze (-ét, -ében); (az) oszét (-ot, -ok); oszétul

Таджикская ССР a Tadszik Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Tadzsiszktán (-t, -ban); Dusanb|e (-ét, -ében); (a) tadszik (-ot, -ok); tadszikul

Татарская АССР a Tatár Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Tatárföld (-et, -ön); Kazany (-t, -ban); (a) tatár (-t, -ok); tatáruł

Тувинская АССР a Tuvai Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Kizil (-t, -ben)

Туркменская ССР a Türkmén Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Türkmén|a (-át, -ában); Türkmenisztán (-t, -ban); Ashabad (-ot, -ban); (a) türkmén (-t, -ek); türkménül

Удмуртская АССР az Udmurt Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Udmurtföld (-et, -ön); Izsevszk (-et, -ben); (az) udmurt (-ot, -ok)~(a) votják (-ot, -ok); udmurtul~votjákul

Узбекская ССР az Üzbég Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Üzbegisztán (-t, -ban); Taskent (-et, -ban); (az) üzbég (-et, -ek); üzbégül

Украинская ССР az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Ukrajn|a (-át, -ában); Kijev (-et, -ben); (az) ukrán (-t, -ok); ukránul

Чечено-Ингушская АССР a Csecsen(c)-Ingus Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Groznij (-t, -ban); (a) csecsenc (-et, -ek)~csecsen (-t, -ek), (az) ingus (-t, -ok); csecsencül~csecsenül, ingusul

Чувашская АССР a Csuvás Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Csuvásföld (-et, -ön); Csebokszári (-t, -ban); (a) csuvas (-t, -ok); csuvasul

Эстонская ССР az Észti Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Észtország (-ot, -ban); Tallinn (-t, -ban); (az) észti (-et, -ek); észtiül

Якутская АССР a Jakut Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság (-ot, -ban), Jakutföld (-et, -ön), Jakutiја (-át, -ában); Jakutszk (-ot, -ban); (a) jakut (-ot, -ok); jakutul

Австрия Ausztriја (-át, -ában); Bécs (-et, -ben); (az) osztrák (-ot, -ok); németül

Албания Albániја (-át, -ában); Tiranја (-át, -ában); (az) albán (-t, -ok); albánul

Англия Angliја (-át, -ában); London (-t, -ban); (az) angol (-t, -ok); angolul

Бельгия Belgium (-ot, -ban); Brüsszel (-t, -ben); (a) belgја (-át, -ák); franciául, flamandul

Болгария Bulgáriја (-át, -ában), a Bolgár Népköztársaság (-ot, -ban); Szófiја (-át, -ában);

(a) bolgár (-t, -ok); bolgáруl

Великобритания Nagy-Britanniја (-át, -ában); (a) brit (-et, -ek); (см. Англия)

Венгрия Magyarország (-ot, -on), a Magyar Népköztársaság (-ot, -ban), Budapest (-et, -en); (a) magyar (-t, -ok); magyarul

ГДР az NDK (endéká, -t, -ban), a Német Demokratikus Köztársaság (-ot, -ban); Berlin (-t, -ben); (a) keletnémet (-et, -ek) ~ (a) német (-et, -ek); németül

Голландия см. Нидерланды

Греция Görögország (-ot, -ban); Athén (произносится: atén) (-t, -ban); (a) görög(-öt, -ök); görögül (~ újgörögül); Древняя ~ az Ókori Görögország

Дания Dániја (-át, -ában); Koppenhágја (-át, -ában); (a) dán (-t, -ok); dánul

Ирландия Írország (-ot, -ban); Dublin (-t, -ban); (az) ír (-t, -ek); írül

Исландия Izland (-ot, -on); Reykjavík (-ot, -ban); (az) izlandi (-t, -ak); izlandiul (~ újjizlandiul)

Испания Spanyolország (-ot, -ban); Madrid (-ot, -ban); (a) spanyol (-t, -ok); spanyolul

Италия Olaszország (-ot, -ban); Rómја (-át, -ában); (az) olasz (-t, -ok); olaszul

Нидерланды Hollandiја (-át, -ában); Amszterdam (-ot, -ban); (a) holland (-ot, -ok); hollandul, flamandul

Норвегия Norvégiја (-át, -ában); Oslo (произносится: oszló) (Oslót, Oslóban); norvégul

Польша Lengyelország (-ot, -ban), a Lengyel Népköztársaság (-ot, -ban); (a) lengyel (-t, -ek); lengyelül

Португалия Portugáliја (-át, -ában); Lisszabon (-t, -ban); (a) portugál (-t, -ok); portugálul

Румыния Romániја (-át, -ában), a Román Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Bukarest (-et, -ben); (a) román (-t, -ok); románul

ФРГ az NSZK (eneszká, -t, -ában), a Német Szövetségi Köztársaság (-ot, -ban); Bonn (-t, -ban); (a) nyugatnémet (-et, -ek), (a) néмет (-et, -ek); néметül

Финляндия Finnország (-ot, -ban); Helsinki (произносится: helszinki) (-t, -ben); (a) finn (-t, -ek); finnül

Франция Franciaország (-ot, -ban); Párizs (-t, -ban); (a) franciја (-át, -ák); franciául

Чехословакия Csehszlovákiја (произносится: cseszlovákiја) (-át, -ában), a Csehszlovák

Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Prág|a (-át, -ában); (a) cseh (произносится: cse) (но: csehet, csehek), (a) szlovák (-ot, -ok); csehül, szlovákul
Швейцария Svájc (-ot, -ban); Bern (-t, -ben); (a) svájci (-t, -ak); németül, franciául, olaszul, rétorománul
Швеция Svédország (-ot, -ban); Stockholm (произносится: stokholm) (-ot, -ban); (a) svéd (-et, -ek); svédül
Югославия Jugoszlávia (-át, -ában), a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság (-ot, -ban); Belgrád (-ot, -ban); (a) jugoszláv (-ot, -ok) ~ южные славяне délszláv (-ot, -ok); (a) szerb (-et, -ek), (a) horvát (-ot, -ok); szerbül, horvátul

Бирма Burma (-át, -ában); Rangun (-t, -ban); (a) burmai (-t, -ak); burmaiul
Вьетнам Vietnam (-ot, -ban), a Vietnami Szocialista Köztársaság (-ot, -ban); Ho Si Minh-város (-t, -ban); (a) vietnami (-t, -ak); vietnamiul
Израиль Izrael (-t, -ben); Tel-Aviv (-ot, -ban); (az) izraeli (-t, -ek); héberül, arabul
Индия India (-át, -ában); Új-Delhi (-t, -ben); (az) indiai (-t, -ak), (az) ind (-et, -ek); hindi nyelven
Иран Irán (-t, -ban), Perzsi|a (-át, -ában); Teherán (-t, -ban); (a) perzsi|a (-át, -ák); perzsául
Кипр Ciprus (-t, -on); Nicosi|a (произносится: nikózia) (-át, -ában); görögül, törökül
Китай Kín|a (-át, -ában), a Kínai Népköztársaság (-ot, -ban); Peking (-et, -ben); (a) kínai (-t, -ak); kínaiul
Корея: КНДК a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság (-ot, -ban), Észak-Kore|a (-át, -ában); Phenjan (произносится: fenjan) (-t, -ban); (a) koreai (-t, -ak); koreaiul
Ливан Libanon (-t, -ban); Bejrút (-ot, -ban); (a) libanoni (-t, -ak); arabul
Монголия Mongóli|a (-át, -ában), a Mongol Népköztársaság (-ot, -ban); Ulánbátor (-t, -ban); (a) mongol (-t, -ok); mongolul
Таиланд Thaiföld (произносится: tajföld) (-et, -ön); Bangkok (-ot, -ban); thai nyelven
Турция Törökország (-ot, -ban); Ankar|a (-át, -ában); (a) török (-öt, -ök); törökül
Япония Japán (-t, -ban); Tokió (-t, -ban); (a) japán (-t, -ok); japánul

Куба Kub|a (-át, -ában); Havann|a (-át, -ában); (a) kubai (-t, -ak); spanyolul
США az Amerikai Egyesült Államok (-at, -ban), az USA (az USA-t, az USA-ban) (произносится: az usa, az usát, az usában); Washington (произносится: Vasinkton) (-t, -ban); (az) amerikai (-t, -ak); angolul
Чили Chil|e (произносится: csíle) (-ét, -ében); Santiago (произносится: szántýjágó) (Santiagót, Santiagóban); (a) chilei (произносится: csílei) (-t, -ek); spanyolul

Алжир Algéri|a (-át, -ában); Algír (-t, -ban); (az) algériai (-t, -ak); arabul
Египет Egyiptom (-ot, -ban); Kairó (-t, -ban); (az) arab (-ot, -ok), az egyiptomi arab (-ot, -ok); arabul
Ливия Líbi|a (-át, -ában); Бенгáзи (-t, -ban); (az) arab (-ot, -ok), a líbiai arab (-ot, -ok); arabul

Эфиопия Etiópia (-át, -ában); Addisz-Абба|а (-át, -ában); (az) etióp (-ot, -ok); amhara nyelven

континент kontinens (-et, -ek; -en), földrész (-t, -ek; -en)

Австралия Ausztrália (-át, -ában)

Америка Amerik|а (-át, -ában); Северная ~ Észak-Amerika; Центральная ~ Közép-Amerika; Южная ~ Dél-Amerika; Латинская ~ Latin-Amerika

Антарктика az Antarktis (-t, -on)

Африка Afrik|а (-át, -ában)

Евразия Eurázsia (-át, -ában)

Европа Európa (-át, -ában)

Азия Ázsia (-át, -ában)

австралийский ausztrál (-t, -ok), ausztráliai (-t, -ak)

американский amerikai (-t, -ak); североамериканский észak-amerikai; южноамериканский dél-amerikai; латиноамериканский latin-amerikai

антарктический antarktiszi (-t, -ak)

африканский afrikai (-t, -ak)

евразийский eurázsiai (-t, -ak)

европейский európai (-t, -ak)

азиатский ázsiai (-t, -ak)

Содержание

Предисловие	5
Введение	8
Алфавит. Система гласных и согласных венгерского языка	13

ЛЕКЦИОННЫЙ КУРС

1. Első lecke	19
---------------------	----

Текст. 1. Закон гармонии гласных. Соединительные гласные. 2. Множественное число имён существительных и прилагательных. 3. Именное сказуемое. 4. Определение. 5. Указательное местоимение. Текст. 6. Глагольное сказуемое *van, vannak*. 7. Падежные окончания *ban/-ben, -n, -on/-en/-ön*. Текст. 8. Количественное определение. 9. Согласование подлежащего и сказуемого. Текст. 10. *Nincs, nincsenek*. Текст. 11. Составное (или глагольно-именное) сказуемое. 12. Личные местоимения. 13. Артикль. Определённость и неопределённость предмета или лица. 14. Фамилия, имя. Слова и выражения приветствия и благодарности. Диалоги. Упражнения.

2. Második lecke	44
------------------------	----

15. Инфинитив или неопределённая форма глагола. 16. Глагольное сказуемое. 17. Безобъектное спряжение глаголов настоящего времени. Текст. 18. Наречия (как?) I. 19. Суффикс *-i*. 20. ... имени + фамилия (род. п.). Текст. 21. Союзы *de, hanem*. 22. Интонация вопросительного предложения. Упражнения.

3. Harmadik lecke	52
-------------------------	----

Текст. 23. Падежные окончания *-ba/-be, -ra/-re, -ról/-ről, -val/-vel, -nak/-nek*. 24. Дательный падеж личных местоимений. 25. Послелogi I. 26. Именные основы. 27. Какого цвета? Цвета. 28. Числительные. *Két, kettő*. 29. Сколько будет? 30. *Kis* и *kicsi*. 31. Возраст. 32. На каком курсе? 33. Суффикс *-ász/-ész*. 34. Наречия (как) II. 35. Вопрос *miért?* Почему? Падежное окончание *-ért* 'за'. Упражнения.

4. Negyedik lecke	69
-------------------------	----

36. Прямое дополнение. Винительный падеж. Падежное окончание *-t*. 37. Объектное спряжение. 38. Определённое прямое дополнение 3-го лица. 39. Личные окончания объектного спряжения. Текст. 40. Глаголы *jönni, menni* 'идти'. 41. Падежные окончания *-tól/-től, -ból/-ből*. 42. Двойное отрицание. 43. Вежливое обращение. Обращение к преподавателям. Текст. 44. Суффикс *-s*. 45. Глагол *járni*. Текст. 46. Падежное окончание *-ig*. Текст. 47. Сколько стоит? Текст. Упражнения.

5. Ötödik lecke	88
-----------------------	----

Текст. 48. Степени сравнения. 49. Сравнение. 50. Наречия, образованные от прилагательных сравнительной и превосходной степеней. 51. Падежные окончания *-hoz/-hez/-höz, -nál/-nél*.

52. Личные местоимения с окончаниями *-nál/-nél*. 53. Прошедшее время глагола *lenni* 'быть'. 54. Прошедшее время глаголов *jönni, menni* 'идти'. 55. Винительный падеж личных местоимений. 56. Как тебя зовут? 57. «Кафедра русского языка». Упражнения.

6. Hatodik lecke 101

Текст. 58. Сколько? (слова, обозначающие меру, вес и т. п.) 59. Будущее время. Вспомогательный глагол *fogni*. 60. Вспомогательный глагол *szokni* + инфинитив. 61. Суффикс *-ság/-ség*. Упражнения.

7. Hetedik lecke 112

62. Глаголы типа *venni*. Настоящее и прошедшее время. Текст. Упражнения.

8. Nyolcadik lecke 125

63. Притяжательные окончания. I. Одно обладаемое — один или много обладателей. II. Много обладаемых — один или много обладателей. 64. Притяжательное склонение. Текст. 65. Личные местоимения с падежным окончанием *-val/-vel*. 66. У него (неё) болит... 67. Суффикс *-s*. 68. *Kell* + инфинитив и *kell* + инфинитив с притяжательными окончаниями. Текст. Упражнения.

9. Kilencedik lecke 144

69. У меня есть... 70. Притяжательная конструкция. Текст. 71. Именные основы (термины родства и свойства). 72. Многоосновные глаголы. 73. Личные местоимения с падежным окончанием *-ból/-ből*. 74. Порядковые числительные. 75. Какой этаж? Упражнения.

10. Tizedik lecke 164

76. Прошедшее время изъявительного наклонения. Безобъектное и объектное спряжение. Как образовать форму прошедшего времени? 77. Условное наклонение прошедшего времени. Текст. Диалоги. 78. Глагольные основы с беглым гласным. 79. Возвратно-усилительное местоимение. 80. Глаголы типа *lőni*. Прошедшее время. 81. Послелogi с притяжательными окончаниями. 82. Глаголы *hozni, vinni*. 83. Личные местоимения с падежным окончанием *-hoz/-hez/-höz*. Упражнения.

11. Tizenegyedik lecke 186

Az egyetemi életről. 84. Дни недели. 85. Месяцы. 86. Год. 87. Какое число? Какого числа? 88. Времена года. Упражнения.

12. Tizenkettedik lecke 197

Текст. 89. Страны света. Текст. 90. Многоосновные существительные. 91. Многоосновные глаголы. Текст. 92. Который час? 93. Во сколько часов? Текст. 94. Приставка. 95. Место приставки в предложении I. 96. Приставка со значением *igen* 'да'. Упражнения.

13. Tizenharmadik lecke 214

97. Место приставки в предложении II. Текст. 98. Личное окончание *-lak/-lek*. 99. Личные местоимения с падежным окончанием *-ra/-re*. Упражнения.

14. Tizennegyedik lecke 227

100. Чей, чья, чьё, чьи? Притяжательные местоимения. 101. Притяжательный признак *-é*. Ещё раз о выражении принадлежности в венгерском языке. Текст. Упражнения.

15. Tizenötödik lecke	241
102. Условное наклонение настоящего времени. Безобъектное и объектное спряжения. 103. <i>Lenne — volna</i> . 104. Я хотел бы + инфинитив. 105. Потенциальные глаголы. Глаголы 'знать', 'уметь', 'мочь'. Текст. Упражнения.	
16. Tizenhatodik lecke	257
106. Повелительное наклонение. Частица <i>hadd</i> 'пусть'. Текст. 107. Послелogi II. Упражнения.	
17. Tizenhetedik lecke	274
Текст. Упражнения.	
18. Tizennyolcadik lecke	280
Текст. 108. Суффикс <i>-ék</i> . 109. Суффикс <i>-tlan/-tlen, -hatatlan/-hetetlen</i> . 110. Суффикс <i>-i/-i</i> . 111. Причастие <i>való</i> . Упражнения.	
19. Tizenkilencedik lecke	291
Текст. Упражнения.	
20. Huszadik lecke	301
Текст. 112. Деепричастие. 113. Деепричастие + <i>van</i> . 114. Глаголы типа <i>lőni</i> . Настоящее время. 115. Глаголы <i>emlékezni, igyekezni</i> . Упражнения.	
21. Huszonegyedik lecke	313
Текст. 116. Причастие прошедшего времени. 117. Причастия прошедшего времени с притяжательными окончаниями. 118. Глаголы с приставкой <i>agyon-</i> . 119. Употребление глагола <i>tetszeni</i> при вежливом обращении. Упражнения.	
22. Huszonkettedik lecke	324
Текст. 120. Указательные местоимения <i>e, ezen, azon</i> . 121. Причастие настоящего времени. 122. Многоосновные имена. 123. Причастие будущего времени. Упражнения.	
23. Huszonharmadik lecke	347
Az, aki szellemeket eszik. 124. Прошедшие времена, выпшедшие из употребления в современном венгерском языке. Упражнения.	
24. Huszonnegyedik lecke	359
Текст. 125. Каузативные глаголы. Упражнения.	
25. Huszonötödik lecke	367
Текст. Упражнения.	
26. Huszonhatodik lecke	381
Текст. Упражнения.	

ПРИЛОЖЕНИЕ

Грамматические таблицы	395
Типы глагольных основ	395
Система спряжения венгерских глаголов	396
Спряжение глагола <i>kérni</i>	397
Спряжение глагола <i>várni</i>	398
Спряжение глагола <i>érezni</i>	399
Спряжение глагола <i>lőni</i>	400
Спряжение глаголов <i>haragudni, öregedni</i>	401
Спряжение глаголов <i>venni, enni, inni</i>	402
Спряжение глаголов <i>aludni, kialudni magát</i>	404
Спряжение глагола существования <i>van</i>	406
Употребление глагола существования I. Настоящее время	407
Употребление глагола существования II. Прошедшее время	408
Спряжение глагола <i>tenni</i>	409
Спряжение глагола <i>jönni</i>	410
Типы образования повелительного наклонения	411
Место приставки I	412
Место приставки II	413
Приставки	414
Именные основы	416
Венгерские падежные окончания	417
Сопоставительная таблица важнейших русских предлогов и венгерских падежных окончаний	418
Вопросительные, относительные и неопределённые местоимения	420
Сочинительные союзы	421
Ключи к упражнениям	423
Грамматический указатель	447

СЛОВАРЬ

Венгерско-русский словарь	461
Русско-венгерский словарь	543
Тематические списки слов	611
Растительный мир, сельская жизнь	611
Животный мир	614
Профессии	617
Страны, народы, языки	622

Tankönyvkiadó Vállalat. A kiadásért felelős: Petró András igazgató. 81-1263 — Dabasi Nyomda, Budapest — Dabas. Felelős vezető: Bálint Csaba igazgató. Raktári szám: 6205. TA 3349—C/20-a—8284. Felelős szerkesztő: Hernádi Katalin. Műszaki vezető: Lojd Lajos. Grafikai szerkesztő: Schnedarek Péter. Műszaki szerkesztő: Rózsahegyi Róbert. A kézirat nyomdába érkezett: 1981. április. Megjelent: 1981. december. Példányszám: 30 000 + 6100. Terjedelem: 55,3 (A/5) ív. Készült: az 1979. évi első kiadás alapján, álló montírungról, íves ofszetnyomással, az MSZ 5601—59 és az MSZ 5602—55 szabvány szerint